

**TÜRKİYE'DE
MÜHENDİS -MİMAR -ŞEHİR PLANCISI
PROFİL ARAŞTIRMASI**

1. Baskı

ISBN: 978-9944-89-744-0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Selanik Cad. 19/1 Yenişehir/ANKARA

Tel: (0312) 418 12 75

Faks: (0312) 417 48 24

www. tmmob.org.tr

e-posta: tmmob@tmmob.org.tr

Baskı

Mattek Matbaa Basım Yay. Tan. San. Ltd. Şti.

G.M.K Bulvarı 83/23 Maltepe / Ankara

Tel: (312)229 15 02

Sümmani Can'ın Anısına

İÇİNDEKİLER

1	Sunuş.....	7
2	Önsöz.....	9
3	Özet Bilgiler.....	13
4	Anket Formu.....	21
5	TMMOB Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması Anketle Derlenen Verilerine İlişkin Tablo Dökümleri ve Betimlemeler	39
	EK TMMOB Soru Sırasına Göre Üye Olan/ Olmayan Ayrımında Tablo Dökümleri.....	93
6	Türkiye’deki Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Çalışma Konumlarına Göre Profili.....	191
7	TMMOB Mühendis ve Mimarlar Profil Araştırması, Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden / Makina / Meteoroloji / Ziraat / Peyzaj - Anketle Derlenen Verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler.....	277

SUNUŞ

TMMOB, TMMOB ortamında çalışmaları 2005 yılında başlayan “Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması”nın ilk kitabını ilgileneceklere ve ilgileneceklerle sunmanın onuru içerisinde.

TMMOB ortamında Türkiye’deki mühendis-mimarlar konu edinen ilk araştırma 1976 yılında, ikinci araştırma da 1998 yılında yapıldı. 1976’da başlangıçta yalnızca mimarlara yönelik olarak Mimarlar Odası’na başlatılan, sonra tüm TMMOB üyelerini kapsayacak biçime dönüştürülen “Mühendisler-Mimarlar” konulu ilk araştırmanın sonuçları, Ali Artun’un 1975-2000 yıllarına ilişkin bazı “okumaları”nı da içerecek biçimde “Fordizmin ve Mühendisin Dönüşümü” adıyla 1999 yılında yayımlandı. 1998’de “Türkiye’de Mühendis-Mimar Kimliği ve Meslek Örgütlenmeleri” konulu ikinci araştırmanın sonuçları da Dr. Ahmet Haşim Köse ile Dr. Ahmet Öncü’nün, kapitalizmin emek-sermaye bağlamındaki kuramsal tartışma, önerme ve değerlendirmelerini de içerecek biçimde “Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik - Türkiye’de Mühendisler, Mimarlar” adıyla 2000 yılında kitaplaştırıldı.

İlk araştırmadan bu yana geçen yaklaşık 30 yıl, öncekilere göre dünyada değişim ve dönüşümün çok hızlandığı bir dönem oldu. Mühendislik-mimarlık-şehir plancılığı mesleği ile mühendis-mimar-şehir plancısını da kaçınılmaz olarak etkileyen bu değişim ve dönüşümün temel dinamikleri, bilim ve teknolojik gelişmeler, küreselleşme ve neoliberalizm oldu.

Türkiye bu döneme, 12 Eylül karanlığında girdi. Küresel kapitalist sisteme eklemlemeyi amaçlayan ekonomi politikaları, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, toplumsal muhalefetin temel unsurlarından olan TMMOB gibi meslek kuruluşlarını güçsüzleştirme çabaları, Türk-İslam sentezi ideolojisinin topluma dayatılması, YÖK aracılığı ile yüksek öğretim sisteminin “zapturapt altına alınması”, her ile yeni bir üniversite kurarak eğitim kalitesinin düşürülmesi, Türkiye’de mühendislik-mimarlık-şehir plancılığı mesleği ile mühendis-mimar-şehir plancısını bu dönemde etkileyen yerel etmenlerdendi.

TMMOB ve Oda yönetimlerinde görev yapanlar; iş yaşamlarında, TMMOB/Oda çalışmalarında, bilimsel, mesleki ve sosyal etkinliklerde ve alanlarda mühendis- mimar-şehir plancısı kitlesi ile sürekli olarak iç içe, yan yana olduğundan söz konusu değişim ve dönüşümü yıllardır gözlemekte ve programlarında dikkate almaktadır. Ancak, Odasına üye olan-olmayan, mesleğini icra eden-etmeyen tüm mühendis, mimar ve şehir plancılarını çeşitli yönleriyle daha yakından tanıma, onlardaki değişim ve dönüşümü bilimsel temellere oturtma, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir kriterlerle ifade etme gereksinmesini de hep hissetmiştir.

Bu gereksinimden yola çıkan 37’inci Dönem TMMOB Yönetim Kurulunun başlattığı Türkiye’de Mühendis-Mimar Profil Araştırması, TMMOB 38’inci Olağan Genel Kurulunda kabul edilen bir karar ile 38’inci Dönem Yönetim Kuruluna görev olarak verilmişti. Elinizdeki bu kitap, araştırmayı gerçekleştirmek amacıyla o dönemde oluşturulan Çalışma Grubunun ilk ürünüdür.

Kitap, araştırmanın alan çalışmalarını tasarlayan, bir bölümünü yürüten ve sonuçlarını derleyen şirketin üç raporunu kapsamaktadır: Raporlardan birincisi, anketlerden derlenen verilerin, meslek odasına üye olanlar-olmayanlar ayrımında, ikincisi çalışma konularını ayrımında ve üçüncüsü de 8 Oda (Elektrik, İnşaat, Jeofizik, Maden, Makina, Meteoroloji Mühendisleri ve Peyzaj Mimarları) ayrımında tablo dökümlerini ve dökümlerin betimlemelerini içermektedir.

Raporlar, araştırmada derlenen verilerden üretilebilecek tablo ve betimlemelerin yalnızca bir kısmını içermektedir. Eldeki veri setinden ayrıca çok sayıda tablo ve betimleme üretebilmek mümkündür. Çalışma Grubu bu yöndeki çalışmalarını sürdürmektedir. Çalışma Grubunun ikinci ürünü, bu kitaptaki bilgileri bütünler nitelikteki ayrı bir kitap olacaktır.

Bu araştırmadan, hem TMMOB ve Oda yöneticilerinin hem de mühendis-mimar kitlesi üzerinde çalışacak araştırmacıların yararlanacağına inanıyoruz. TMMOB, derlenen verilerden yararlanmak isteyen araştırmacılara elinden gelen desteği verecektir.

Önceki yıllarda yürütülen araştırmalarla birlikte ele alındığında bu araştırma, Türkiye’de mühendis ve mimar kitlesinin yaklaşık 30 yıllık süreç içindeki gelişimini ve değişimini de gösterebilecektir.

Çalışmanın sorumluluğunu üstlenen dönemin Yönetim Kurulu 2. Başkanı Hüseyin Yeşil’e; Çalışma Grubunda araştırmanın başından sonuna değin yer alan Kaya Güvenç, Mehmet Kayadelen ve Sümmani Can’a; araştırmaya kimi dönemlerde katkıda bulunan Cem Kükey, Fulya Arıcan Öznur, Metin Kulein, Hakan Güngör, Tankut Kılınç, Mustafa Atmaca, Neşet Kocabıyıköğlü, Mehtap Ercan Bilgen ile dönemin TMMOB Genel Sekreter Yardımcısı Ayşegül Bildirici ve teknik görevli Özgür C. Göktaş Küçük’e; anket sorularının hazırlanmasına ve anketlerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunan Odalarımızın merkez, şube ve temsilciliklerinde görevli arkadaşlarımıza; araştırma danışmanları Prof. Dr. Hasan Ünal Nalbantoğlu ile Doç. Dr. Ahmet Alpay Dikmen’e ve alan araştırmasını tasarlayan, uygulayan ve tablolaştırıp betimleyen Veri Araştırma AŞ’nin yetkilisi Sezgin Tüzün ve çalışma arkadaşlarına teşekkür ederiz.

Şubat 2009’da kaybettiğimiz Orman Mühendisi arkadaşımız Sevgili Sümmani Can’ın, başından beri içinde yer aldığı Türkiye’de Mühendis-Mimar Profil Araştırması’nın sonlandığını görmüş olmasını çok isterdik. Sümmani Can bir TMMOB gönüllüsüydü. Herşeyden önce, bu kitabımızla onu TMMOB çalışmalarında yaşattığımızı biliyor, sevgiyle anıyoruz.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı
Haziran 2009

ÖNSÖZ

“Meslek örgütleri, yönelim ve programlarını, üyelerinin beklenti, ihtiyaç ve taleplerine daha uygun bir biçimde tasarlayabilmek için, meslek alanını ve meslektaşlarını yakından tanımak, onlardaki gelişme ve değişim hakkında sürekli bilgilenmek durumundadırlar. Bu anlamda TMMOB’nin, mühendislik-mimarlık mesleğinin üretim süreci ve toplum içindeki yeri ile mühendis ve mimarın mesleğine, mesleğini uygulama sürecine ve örgütüne (Odasına ve TMMOB’ye) ilişkin düşünce ve yaklaşımı, sosyo-ekonomik konumu, sosyo-politik ve kültürel değerlendirmeleri vb hakkında sürekli bilgilenmesi, bulgularını toplumun bütünündeki ve dünyadaki gelişmelerle karşılaştırması gerekmektedir.”

Bu ifadelerle başlıyordu TMMOB 37’inci Dönem Yönetim Kurulunun 38’inci Olağan Genel Kurula sunduğu ve Genel Kurulun da kabul ettiği, Türkiye’de Mühendis-Mimar Profil Araştırması konulu bir araştırma yapılması için Yönetim Kuruluna görev ve yetki verilmesine ilişkin karar tasarısı.

Araştırmanın kapsam ve içeriği de şöyle belirlenmişti karar tasarısında:

I) Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı alanlarında dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmelerin, mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim ve denetim sistemlerinin, iş süreçlerinin ve meslektaşlarımızın bu süreçteki konumlarının incelenmesi;

II) Türkiye’deki Oda üyesi olan / olmayan ve eğitimle kazandığı mesleğini icra eden / etmeyen mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının güncel durumları hakkında ayrıntılı bilgiler derlemek üzere, meslektaşlarımızın;

- Mesleklerini uygulama süreçlerini ve bu süreçlerin zaman içindeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslanmasını,
- Mesleklerine ve mesleki uygulama süreçlerine ilişkin düşünce ve yaklaşımlarını,
- Mesleklerini icra ettikleri iş yerlerindeki değişimi,
- Sosyo-ekonomik konumlarıyla, meslek içi sosyo-ekonomik konum farklılıklarını ve bu farklılaşmaları yaratan etkenleri,
- Dünyaya ve Türkiye’ye bakışlarını, sosyo-politik ve sosyo-kültürel değerlendirmelerini ve yönelişlerini,
- Genelde örgütlenmeye özelde de Odalarımız ile TMMOB’ye bakışlarını, onlarla ilişkilerini ve onlardan beklentilerini,

saptayacak bir Mühendis-Mimar Profil Araştırmasının yapılması;

III) Bu araştırmanın bulguları ile 1976 ve 1998 yıllarında TMMOB tarafından yapılmış olan araştırmaların bulgularını karşılaştırmalı biçimde irdeleyerek, Türkiye’deki ve dünyadaki değişim çizgisiyle, mimar ve mühendislerin değişim-gelişim çizgisinin çakışan ve çakışmayan yönlerinin ortaya çıkarılması ve yayımlanması.”

TMMOB’nin Otuzyedinci Döneminde başlayan araştırma kapsamında şu etkinlikler gerçekleştirildi:

1) Profil araştırmasına zemin oluşturmak amacıyla, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleğinde, mühendis, mimar ve şehir plancılarının (MMP) üretim sürecindeki konumunda, iş yerinde, eğitiminde, politik yönelimlerinde, kültürel değerlerinde, örgütlenme anlayışı vb’nde değişim ve dönüşümlere yol açtığı düşünülen, son 30 yılda dünyada ve Türkiye’de yaşanan gelişmelere yönelik bir literatür araştırması yapıldı. Dünyadaki gelişmeler; a) küreselleşme; b) bilim ve teknolojiye yönelik gelişmeler; c) iş süreçlerindeki değişiklikler ve bu değişikliklerin emekçi kesime yansımaları, başlıkları altında toplandı.

2) Ankete (alan araştırmasına) esas oluşturacak hipotezler, literatür araştırmasında elde edilen bulgulardan hareketle, şu başlıklar altında geliştirildi.

i) Mühendislik ve Mimarlık Mesleğinin Evrimi

ii) İşyerinin Evrimi

iii) MMP’nın İş Yerindeki Pratiğinin Evrimi

iv) MMP Eğitiminin Evrimi

v) MMP’lerin İstihdamı ve Ekonomik Hakları

vi) MMP’nın Dünya’ya ve Türkiye’ye Bakışı, Politik Yönelimi, Kültürel Değerleri, Mesleğine ve Mesleki Uygulama Süreçlerine İlişkin Düşünce ve Yaklaşımları ile Bunlardaki Değişim

vii) MMP Örgütlerinin Evrimi, Mühendislerin ve Mimarların Örgütlenme Karşısındaki Tutumu

3) Profil araştırmasının amacı, kapsamı, dünyada ve Türkiye’de son 30 yılda MMP’leri etkileyen gelişmeler ile araştırmanın hipotezlerini içeren bir ara rapor, TMMOB ve Odaların Yönetim Kurulları ile aralarında eski TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlarının da bulunduğu 25 kişiye gönderildi; görüş ve önerileri alınmaya çalışıldı.

4) Anketi tasarlayıp uygulayacak araştırma şirketi seçildi. İlk olarak, adreslerine erişilebilen 17 araştırma şirketine, araştırmayı üstlenmeye istekli olup olmadıkları yazı ile soruldu. Cevap verip istekli olduğunu belirten 4 şirketin temsilcileri ile ayrı ayrı görüşüldü; araştırmaya yaklaşımları, örneklem modelleri, şirketin ve araştırmada görev alacak kilit personelinin önceki deneyimleri vb bilgiler ile fiyat teklifleri istendi. Danışmanlar ile Çalışma Grubunun değerlendirmesi ve Yönetim Kurulunun kararı uyarınca Veri Araştırma AŞ ile hizmet alım sözleşmesi imzalandı. Sözleşmeye göre, araştırma şirketi örneklem modelini hazırlayacak, anket sorularını hazırlama sürecine katılacak, sorulara son biçimlerini verecek, anket soru kağıdını gereken miktarda basacak, anket uygulama sürecini planlayıp yönetecek ve bu süreçte görev yapacak TMMOB personelini eğitecek, Odasına üye olmayanların örneklem kümesine yönelik anketi uygulayacak, elde edilen verileri tablolaştırıp betimleyecek; TMMOB ise, Oda üye listelerini verecek, soru kağıtlarını Oda üyesi deneklere ve yanıtlanmış soru kağıtlarını da araştırma şirketine ulaştıracaktı.

5) Araştırmada kuramsal çerçevenin oluşturulması, hipotezlerin belirginleştirilmesi, araştırma şirketinin seçimi, anket sorularının hazırlanması, örneklem modelinin değerlendirilmesi, yanıtların değerlendirilmesi ve yorumlanması konularında Çalışma Grubuna danışmanlık yapmak üzere Prof. Dr. Hasan Ünal Nalbantoğlu (ODTÜ Sosyoloji Bölümü) ve Doç. Dr. Ahmet Alpay Dikmen (AÜ SBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü) ile ayrı ayrı anlaşma yapıldı.

6) Araştırma evreninin tanımlanmasında TMMOB Çalışma Raporları ve 2000 Yılı Genel Nüfus Sayım sonuçlarından yararlandı. TMMOB Çalışma Raporlarında belirtilen toplam MMP sayısı iki kaynağa dayanmaktadır: birincisi, Odaların 1982 yılı öncesine ilişkin üye kayıtları, diğeri ise 1982 ve sonrasında üniversitelerden mezun olanlara ilişkin Yükseköğretim Kurulu istatistikleri. TMMOB’nin hesaplamalarında, 1982 yılı öncesinde bütün MMP’nın ilgili meslek odasına üye olduğu kabul edilmektedir. Buna göre, 2004 yılı başı itibariyle, Türkiye’de 446.288 MMP bulunmaktadır; bunların %55,2’si (246.298) meslek Odasına üye, 199.990’u ise Odasına üye değildir; MMP’lerin Odalarına üye olma oranları meslek dalına göre %17,7 (Ziraat M.O.) ile %89,1

(Mimarlar O.) arasında değişmektedir. (Veri eksikliği nedeniyle Fizik ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odalarının üyelik oranları %100 olarak alınmıştır.)

7) Ankette yer alacak sorular hazırlandı. Çalışma Grubunun, hipotezlerden yola çıkarak ve TMMOB ve Odaların önceki araştırmalarından yararlanarak hazırladığı soru taslaklarına, araştırma şirketi ve danışmanların da katıldığı ortak çalışmalar sonrasında araştırma şirketi tarafından son biçimleri verildi. Soruların hazırlanma sürecinde, danışmanlardan Doç. Dr. A. Alpay Dikmen, çeşitli meslek ve konumdaki on mühendis ile yüz yüze görüştü. Sorular şu başlıklarda toplandı: A) Kişiyeye özel ve öğrenim sürecine ilişkin sorular; B) Mesleğe ilişkin sorular; C) İşyeri ve çalışma koşullarına ilişkin sorular; D) Şu an çalışmayıp iş arayanlara ilişkin sorular; E) Meslek Odası ve TMMOB'ye ilişkin sorular; H) Sosyo kültürel ve sosyo-politik değerlere ve yönelimlere ilişkin sorular; I) Yaşam standardına ilişkin sorular.

8) TMMOB ve Odaların üstlendiği, Odasına üye olanların örneklem kümesine soru kağıtlarının ulaştırılması ve yanıtlanan soru kağıtlarının toplanıp araştırma şirketine gönderilmesi işleri 2006 yılı Ocak ayında başladı ve 18 ayı aşan bir sürede tamamlandı. Odalarına üye olmayanlara ilişkin anketler ise 2007 yılının ilk dört ayında, tümüyle araştırma şirketi tarafından gerçekleştirildi. Yanıtların zaman içinde güncelliğini yitirebileceği bir gerçektir. Ancak, özellikle uzun vadeli eğilimler açısından bu durum araştırmanın değer ve önemini azaltmamaktadır.

9) Başlangıçta araştırmanın yalnızca TMMOB geneli için yapılması planlanmışken, Oda Yönetim Kurullarının istekleri üzerine, araştırma, Odalara yönelik değerlendirmeleri de mümkün kılacak biçime dönüştürüldü. Örneklem modeline ilişkin bilgiler, araştırma şirketinin hazırladığı ve bu kitapta yer alan üç raporun başlarında ayrıntılı olarak verilmektedir. Tasarım aşamasında TMMOB'ye bağlı 23 Oda için toplam 4.947 üye anketinin uygulanması planlandı. Ancak, Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri ve Petrol Mühendisleri Odalarının anket uygulama sürecine katılmamaları nedeniyle, planlanan toplam üye anketi sayısı 4.651'e indirildi. Araştırma sürecinde yanıtlanan üye anketinin oranı ise %55 oldu. Bir başka ifade ile, denek olarak belirlenen Oda üyesi MMP'lerin %45'ine ya anket formları ulaştırılamadı; ya da anket formları ulaştırıldı ancak bu kişiler formları geri göndermedi. Anket uygulama oranları Odalardan 8'inde (Elektrik, İnşaat, Jeofizik, Maden, Makina, Meteoroloji, Ziraat Mühendisleri Odaları ile Peyzaj Mimarları Odalarında) %69-88; 4'ünde (Gemi, Gıda, Harita ve Kadastro ile Tekstil Mühendisleri Odalarında) %51-59 ve 10'unda (Çevre, Fizik, Jeoloji, Kimya, Metalurji, Orman Mühendisleri Odaları ile Mimarlar, İç Mimarlar ve Şehir Plancıları Odalarında) %21-43 düzeylerinde gerçekleşti. Odasına üye olmayanlara kota yöntemiyle uygulanan toplam anket hacmi ise 615 oldu. Örneklem yaklaşımı her Oda ayrımında çözümleme yapmayı olanaklı kılacak biçimde tasarlanmış olmasına karşın, anket yanıtlama oranı kabul edilebilir düzeyde olan 8 Oda dışındaki Odalar için güvenilir çözümleme yapılamamaktadır. Buna ek olarak, mimarlar grubu içinde yer alan Mimarlar, İç Mimarlar ve Şehir Plancıları Odaları üyelerinde anket yanıtlama oranlarının çok düşük (%21-39) olması ve Peyzaj Mimarları Odası üyelerinin, anket yanıtlama oranı görece yüksek olmasına karşın, toplam içindeki ağırlığının çok düşük olması nedeniyle, araştırmanın, mimarlar grubunu yeterince temsil edemediği dikkate alınmalıdır.

Araştırma şirketi, anketlerden derlenen verileri, bu kitapta yer alan 3 rapor halinde sundu. Raporlardan birincisi, "TMMOB Türkiye'de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması Verilerine İlişkin Tablo Dökümleri ve Betimlemeler" başlığını taşımakta ve Odasına üye olan / olmayan ayrımını esas almaktadır. "Türkiye'deki Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Çalışma Konumlarına Göre Profili" başlıklı ikinci rapor tüm MMP'nı çalışma konumları ayrımında ele almaktadır. Anket yanıtlama oranı yüksek olan 8 Odaya ilişkin verileri Odalar ayrımında veren üçüncü raporun başlığı ise, "TMMOB Mühendis ve Mimarlar Profil Araştırması, Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden / Makina / Meteoroloji / Ziraat / Peyzaj - Anketle Derlenen Verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler"dir. Üç rapor, üçer bölümden ve bazı eklerden

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

oluşmaktadır. Raporların “Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli” başlıklı ilk bölümlerinde benzer bilgiler yer almaktadır. Kimi bilgilerin raporlarda tekrarlanması raporların her birinin kendi içindeki bütünlüklerinin korunması isteğinin sonucudur.

Çalışma Grubu, anketlerden derlenen veri setinden yeni tablo ve betimleme üretmeyi sürdürmektedir. Bu çalışmaların sonuçları ile araştırmanın kuramsal çerçevesi, araştırmaya zemin oluşturan literatür bulguları ve araştırmada esas alınan hipotezlerin ayrı bir kitap halinde yayımlanması planlanmıştır. Sözü edilen bilgileri ayrı bir kitapta toplamının gerekçesi ise, anket ile derlenen verilerin daha fazla geciktirilmeden yaygınlaştırılması isteğidir.

Çalışmanın bu aşamaya gelmesinde emeği bulunan tüm dostlarımıza teşekkür ediyoruz.

TMMOB

Mühendis- Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Çalışma Grubu adına

Kaya Güvenç

Mehmet Kayadelen

TÜRKİYE’DE MÜHENDİS-MİMAR-ŞEHİR PLANCISI PROFİL ARAŞTIRMASI

ÖZET BİLGİLER

Mühendis, mimar ve şehir plancılarının kimler oldukları, nerelerde çalıştıkları, mesleklerine ve dünyaya nasıl baktıkları TMMOB'nin her zaman gündeminde yer almıştır. TMMOB'nin ilk yıllarının çalışma raporlarında meslektaşların buldukları iller, cinsiyetleri, eğitim durumları, çalıştıkları sektörler, dil bilgisi, vb konularda sayısal bilgiler yer almaktadır. Bu konuda ilk kapsamlı çalışma mühendis ve mimar sayısının 50 bine ulaştığı 1976 yılında yapılmıştır. Bunu mühendis ve mimarların toplumsal kimliklerine yönelik olarak 1998’de yapılan çalışma izlemiştir.

Son olarak TMMOB 38. Genel Kurulunda “Türkiye’de Mühendis-Mimar Profili Araştırması” yapılması kararlaştırıldı. Bu çalışmayla Odasına üye olan ve üye olmayan, mesleğini icra eden ve etmeyen mühendis, mimar ve şehir plancılarının mesleklerini uygulama süreçlerinin, mesleklerine ve mesleki uygulama süreçlerine ilişkin düşünce ve yaklaşımlarının, mesleklerini icra ettikleri iş yerlerindeki değişimin, sosyo-ekonomik konumlarının, dünyaya ve Türkiye’ye bakışlarının, Odalarımız ile TMMOB’ye bakışlarının, onlarla ilişkilerinin ve onlardan beklentilerinin saptanması amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın anket çalışmaları ağırlıklı olarak 2006 yılında yapıldı. Anket sonuçları araştırma kuruluşu tarafından bu kitapta yer alan üç raporda verilmektedir: “TMMOB Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması Verilerine İlişkin Tablo Dökümleri ve Betimlemeler”, “Türkiye’deki Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Çalışma Konumlarına Göre Profili” ve anket yanıtlama oranı yüksek olan 8 Odaya ilişkin “ Anketle Derlenen Verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler”.

Kitapta bu raporlara ek olarak, araştırma kuruluşu tarafından yapılan ilk iki raporda öne çıkan hususları içeren bir özetin de yer alması yararlı olacaktır. Kuşkusuz mühendis ve mimar topluluğunu daha yakından tanımak Profil Araştırması sonuçlarını ayrıntılı irdelemeyi, daha önce yapılmış çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırmayı gerektirmektedir. Bu çerçevede, özetin eksikleri olacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu Özet Bilgilerde, raporlardaki verilerden aktarılan bilgilere ek olarak, incelenen konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla ve gerekli görüldüğü yerlerde, veri setinden Çalışma Grubunun ürettiği kimi ilişkiler de verilmiş; karşılaştırılabilir görülen konularda daha önceki çalışmaların sonuçları anımsatılmıştır. 1955 yılı verileri TMMOB Birinci Devre Çalışma Raporu (20 Ekim 1954 - 4 Nisan 1955), 1976 verileri Ali Artun, Fordizmin ve Mühendisin Dönüşümü, 1998 verileri Ahmet Haşim Köse-Ahmet Öncü, Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik – Türkiye’de Mühendisler, Mimarlar adlı yayınlardan alınmıştır.

Özet Bilgiler, mühendis, mimar ve şehir plancılarının geneli için derlenen verilere dayandırılmış; Odasına üye olan - olmayan karşılaştırması, özel durumların dışında yapılmamıştır. Ayrıca üye - örgüt ilişkileri bölümünde mühendis ve mimarların Odalarına ve/veya TMMOB’ye bakışları üyelik konusu dışında özet kapsamına alınmamıştır.

Kimdirler, Nerelerde Yaşarlar

Mühendis, mimar ve şehir plancıları gelişmiş bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Sadece İstanbul mühendis ve mimarların %20’ye yakını, Marmara bölgesi ise toplam sayının yaklaşık üçte birini barındırmaktadır. Üç büyük kentimiz ise (İstanbul, Ankara ve İzmir), mühendis ve mimarların nerdeyse yarısına (%46) ev sahipliği yapmaktadır. 1955 yılında 6.822 mühendis ve mimarın %62’si üç büyük kentte bulunmakta idi. İstanbul %30 ile ilk sırada Ankara %28 ile ikinci sırada yer almaktaydı. 1976 yılında üç büyük kentte bulunan mühendis ve mimarların 49.990 olan toplama oranı yine %62 idi. İstanbul ve Ankara %27,4 ve %27,3 ile ilk iki sırada yer almaktaydı.

Mühendislik - mimarlık alanında kadınların sayısı hızla artmıştır. TMMOB 1. Devre Çalışma raporuna göre mühendis ve mimarların %98’i erkek, %2’si kadındır. 1976 yılında yapılan anket sonuçlarına göre bu oranlar %92 ve %8’dir; son araştırmada yaklaşık olarak bu oranlar sırasıyla %79 ve %21 olmuştur¹. Bu oran meslek dallarına göre önemli farklılıklar göstermektedir.

Tahmin edilebileceği gibi kadınlar erkek meslektaşlarına göre daha olumsuz koşullarda bulunmaktadırlar. Örneğin bir işyerinde çalışmakta olan kadın mühendis ve mimarların oranı %76 iken, erkek meslek mesuplarının oranı %84’dür. Aylık gelirler incelendiğinde ortalama ücret 1.250 - 1499 TL aralığında yer alırken, kadınların ortalama ücreti 1.000 - 1249 TL aralığında yer almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre mühendis ve mimarların %78,5’i mühendislik - mimarlık eğitimi almak istemiş, %65,5’i ise tercih ettiği daldan mezun olmuştur. En çok tercih edilen diğer alanların başında ise tıp, diş hekimliği, eczacılık gelmektedir. Mühendis ve mimarların %13,3’ü lisans üstü öğrenim görmüşlerdir.

Mühendis ve mimarların yaklaşık %76’sı işe başladıkları ilk yıllarda uygulama (pratik) eksikliği hissettiklerini belirtmektedirler. Yine “çoğu zaman” eksikliği duyulan ikinci konu “işletme yönetimi bilgi eksikliği”, üçüncü konu ise “yabancı dil” bilgisidir. Oysa mühendis ve mimarların %80’inden fazlası yabancı dil bildiğini belirtmektedir. Ama “rahatça konuşup, yazabilecek düzeyde” dil bilenlerin oranı söz konusu olduğunda bu oran yaklaşık üçte birine düşmektedir. 1955 yılında en az bir dil bilenlerin toplama oranı %71 olarak kayda geçmiştir; yaklaşık 50 yıl sonra aradaki farkın çok da önemli olmadığı söylenebilir.

Mühendis ve mimarlar arasında bilgisayar kullanımı %93 düzeyindedir; Bunların yaklaşık %90’ı internete erişmektedirler. Bilgisayarın tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama işlerindeki kullanımı %53’tür. İnternet ise en çok iletişim için kullanılmaktadır.

Daha önce de belirtildiği gibi, sorulara verilen yanıtlara göre mühendis ve mimarların ortalama ücreti 1.250 - 1.499 TL aralığındadır. Bu aralıkta kalmakla birlikte üye olanların gelirleri üye olmayanlara göre daha yüksektir. Özel sektörde çalışanların ortalama gelirleri 1.500 – 1.999 TL, kamu sektöründe çalışanların ise 1.250 – 1.499 TL aralığındadır.

Meslekleri Hakkında Ne Düşünürler

Mühendis ve mimarların yarısından fazlası (%52,4) mesleği ile dışkırlığı yaşadığını belirtmektedir. Odalara üye olanlarla olmayanlar arasında büyük bir fark göze çarpmaktadır: üyelerin %64’ü, üye olmayanların ise %43’ü mesleği ile ilgili düş kırıklığı yaşamış olduklarını belirtmişlerdir. Genelde düş kırıklığının nedenlerinin başında ise iş bulma olanakları (%25,9), para

¹ Ankete mimarların katılımının düşüklüğü göz önüne alındığında, kadınların oranının aslında daha yüksek olduğu söylenebilir.

kazanma olanakları - sağladığı refah düzeyi (%22,5) ve mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması (%18,1) gelmektedir.

İş tatmini açısından da en önemli unsur büyük bir farkla (%69,4) ücret, sonraki iki unsur ise statü, kariyer (%46,5) ile meslekte sevilen işin yapılması (%41,1) olarak belirtilmektedir. Odalara üye olan ve olmayanlarda sıralama aynı, oranlar ise birbirine yakındır.

İş tatmini mesleki işlevler açısından ele alındığında tasarım - projelendirme (%56,6), araştırma-geliştirme (%53,9), planlama (%40,3), imalat (%35,6) en önde gelen üç işlev olarak belirtilmektedir. Listenin en sonunda “yazılım”, ondan bir önce ise “satış sonrası hizmetler” görülmektedir. İş tatmini açısından bakılınca en önemli iki unsurun iş dışı, çevresel faktörler olduğu gözlemlenmektedir. İş tatmini sağladığı belirtilen işlevlerle fiilen yapılan işler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin tasarımda çalışanların oranı %25,6, araştırma geliştirmede çalışanların oranı %9,4, planlamada çalışanların oranı %13,9, imalatta çalışanların oranı ise %16,2 düzeyindedir.

Mühendis ve mimarların genelde üçte biri (%32,5), kamu sektöründe çalışanların %24’ü, özel sektörde çalışanların %39,3’ü “işiyile ilgili gelecek kaygısı” duymaktadırlar. Kaygının nedenlerinin başında özel sektörde çalışanlar açısından ilk sırada güvencesiz istihdam olarak adlandırılabilir işten çıkarılma (%5,9) ile işyerinin kapanması (%5,5) gelmektedir. Kamu sektöründe ise “tatmin edici ücret alamama” (%9,2) ilk sırada yer almaktadır.

“Mesleğimi icra ederken sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım” cümlesi mühendis ve mimarların %62,5 oranında katıldığı bir görüş olarak öne çıkmaktadır. Benzer ağırlığı taşıyan bir ikinci görüş ise “teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır” şeklinde ifade edilen cümledir. “Sorunlarımız halkımızın sorunlarının bir parçasıdır” %59,1 ile üçüncü sırada yer almaktadır. %Mühendis ve mimarların mesleklerine ilişkin değerlendirmelerinde “öğrenim gördüğüm meslek dalı teknolojiadaki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı” cümlesi en büyük oranda (%55,1) “katılmıyorum” yanıtı verilen cümledir. Katılmayanların oranının yüksek olduğu (%40,8) bir başka konu ise “Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmamız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle, toplumsal ve siyasal sorunlardan uzak durmalıyız” görüşüdür.

Nerelerde ve Hangi Konumlarda Çalışırlar

Anket uygulamasının yapıldığı dönemde mühendis ve mimarların %82,5’i bir işyerinde çalışmakta, %1,1’i bir işyerinde çalışmamakta, %3,6’sı işsiz ve iş aramakta, %12,6’sı çalışmamakla birlikte iş aramamaktadır (emekli %8,8, ev kadını %2,5, diğer %1,1). 1976’da işi olanların oranı %98,7 olarak saptanmıştır.

Bir işyerinde çalışan mühendis ve mimarların %82’si mühendislik, mimarlık, şehir plancılığıyla ilgili bir işte, %73,7’si eğitimini aldığı branşta çalışmaktadır. Meslek dışı çalışma genelde %16,2 iken, bu oran üyelerde %9,2, üye olmayanlarda ise %21,7’dir. Meslek dışı çalışma nedenlerinin başında branşıyla ilgili iş bulamama gelmektedir (%6,5). 1976 yılında meslek dışı çalışanların oranı sadece %6,7’dir. Mühendis ve mimarların işsizlik oranları düşük olmakla birlikte, meslek dışı çalışmanın gizli bir işsizliğe işaret ettiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Bir işyerinde çalışan mühendis ve mimarların %44,6’sı kamu kesiminde, %54,7’si özel sektörde çalışmaktadır. Kamuda çalışanların oranı Oda üyelerinde %26, üye olmayanlarda ise %59’dur. Kamuda çalışan mühendis ve mimarlar en fazla merkezi hükümete bağlı kurumlarda (%19,6), kamu iktisadi kuruluşlarında (%10,2), üniversite ve yüksek okullarda (%7,8), belediyelerde (%4,1)

istihdam edilmektedirler. Kamuda çalışanların oranı 1955’te %78,6, 1976’da ise %69,7 olarak verilmektedir.

İşsizlik oranı üyelerde %2,8, üye olmayanlarda %4,2’dir. İşsiz olup iş arayan mühendis ve mimarların en önemli iki bölümü ücretli-maaşlı çalışırken işsiz kalanlardan (%44,1) ile okuldan yeni mezun olanlardan (%43,7) oluşmaktadır. İş arayan bu kesimin %28,3’ü bir yılı aşkın süredir iş aradığını beyan etmektedir. İşsiz kalma nedenlerinin ilk sıralarında “elverişsiz çalışma koşulları” (%11,9), “düzensiz ücret ödenmesi” (%10,4) ve “işverenle anlaşamama” (%9,7) belirtilmektedir. İş arayan mühendis ve mimarların yarısı kendi mesleği ile ilgili iş aramakla birlikte %37,3’lük bir kesim aranan işin meslekle ilgisinin olup olmamasını önemsememektedir. Meslek dışında iş arayanlar ise (%12) mesleklerinde iş bulma umudunu yitirmiş olanlardır.

Bütün mühendis ve mimarların yaklaşık olarak üçte biri ise (%37’si) mezuniyetlerinden sonra en az bir kez işsiz kalmışlardır. İş arama süresi 1 - 6 ay arasında yoğunlaşmaktadır (%12,8). 1976 yılının verilerine göre mezuniyetlerinden sonra mühendis ve mimarların %19’u en az bir kez işsiz kalmışlardır. 1976 yılının oranı 2006 yılı oranının yarısıdır. İşsiz kalma süresi 1976 yılı anketinde de %12,2 oranında 1 - 6 ay olarak belirtilmiştir.

İşsizlik oranı düşük olmakla birlikte, bunun nedenlerine ilişkin yanıtlar mühendis ve mimarların mesleklerine bakışları açısından ipuçları vermektedir. Mühendis ve mimarların yarısı (%49,9) işsizliğin mühendis ve mimar sayısının artmasından kaynaklandığını düşünmektedir; işsizliğin artışının yeni yatırımların azalmasından kaynaklandığını düşünenlerin oranı %44 olurken, sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikalarının önemli olduğunu düşünenlerin oranı ise %30’dur. İşsiz kalıp iş aramak durumunda kalanlardan, yabancı dil bilmeyenlerin ya da iyi bilmeyenlerin oranı, en az bir yabancı dili iyi bilenlerin oranının yaklaşık iki katıdır.

1976 araştırmasına göre ise mühendis ve mimarlar işsizliğin nedeni olarak ilk sırada süregelen yatırım ve istihdam politikalarını (%40,2), ikinci sırada ise mücadele ve örgütlenme esikliğini (%33,7) belirtmektedirler. İşsizlik nedenleri arasında 2006’da ilk sırada yer alan “mühendis – mimar sayısındaki artış” 1976’da %17,3 ile üçüncü sırada gelektedir.²

Çalışanların %81’i ücretli olarak, %18,3’ü ortağı olduğu veya kendisine ait bir şirkette veya proje bürosunda çalışmaktadır. Oda üyeleri içinde ücretli çalışanların oranı %67,5, kendi hesabına çalışanların oranı ise %32,2’dir. Ücretli çalışanların oranı üye olmayanlarda %93,5’e çıkmaktadır. 1976’da kamu ve özel sektörde çalışan işçi ve memurların oranı %79,3, büro - firma sahibi veya ortağı olanların oranı ise %20,7’dir. 1998 yılının sonuçlarına göre ise bu oranlar sırasıyla %84 ve %16 olarak belirlenmiştir. TMMOB’nin kurulduğu yılda da ücretli (veya maaşlı) çalışanların oranı aynı düzeydedir (%78,6). 60 yıllık sürede esas değişen ücretli çalışanların kamu - özel sektör arasındaki dağılımdır. Bu değişim bağlı olunan sosyal güvenlik sistemi yanıtlarında da ortaya çıkmaktadır: Yaklaşık olarak 1976’da %24 olan SSK payı 2006’da neredeyse iki katına çıkarak %47 olmuş, buna karşılık %59 olan Emekli Sandığı payı %34’e gerilemiştir. Bağkur üyeliği %15 ve %13 düzeyindedir.

Büro sahibi - büro işveren konumunda olanların oranı %18,3 olarak belirlenmiştir. Bunların %55,9’u 1 - 9, %18,5’i ise 10-24 ücretli çalıştıran işyerleridir. Bu işyerlerinin %35’inde sadece bir mühendis veya mimar, %80’inde en çok 5 mühendis ve/veya mimar çalışmaktadır. Bu işyerlerinin mühendislik - mimarlık büroları veya mikro işletmeler olduğu söylenebilir.

Mühendis ve mimarların yarısına yakını yönetici olarak çalışmaktadır. İşverenlerin %90,5’inin, ücretli çalışanların ise %38’nin yöneticilik konumları bulunmaktadır. Özel sektörde yöneticilik yapan mühendis ve mimarların yarıya yakını (%49,1) 25 kişiden az ücretli çalıştıran işyerlerinde bulunmaktadır. Bir işyerinde çalışan Oda üyesi mühendis ve mimarların %23,9’u işyeri sahibi -

² 1976 anketinde tek seçenek işaretlendiğinden rakamsal ifadelerin bire bir karşılaştırılması mümkün değildir.

ortağı durumundadır; bu üyelerin ¾'ü çalıştığı işyerinde bir yönetim görevinin de olduğunu belirtmektedir. Üye olmayanlar için tam tersi bir dağılım söz konusudur. Her üç çalışandan ikisinin her hangi bir yönetim görevi bulunmamaktadır.

Mühendis ve mimarların çalıştıkları işyerlerinin %21,3'ü 500'den daha fazla ücretli çalıştıran işyerleri olarak belirlenmiştir. Ancak bu oran kamu kesimi'nin payı nedeniyle yüksektir. Sadece özel sektör dikkate alındığında durum çok farklıdır: Mühendis ve mimarların %26,5'i 1-9 kişi çalıştıran işyerlerinde çalışmaktadırlar. 50 kişiye kadar ücretli çalıştıran özel işyerlerinin istihdam ettiği mühendis ve mimarlar, bu sektörde çalışan toplamın %55'ini oluşturmaktadır. 500'den fazla işçi çalıştıran işyerlerinin oranı ise %11,3'tür.

Mühendis ve mimarların çalıştıkları işyerlerinin yaklaşık olarak %19,6'sı imalat sanayisinde, %17,2'si inşaat sektöründe, %16,3'ü ise kamu hizmetleri, savunma, eğitim sektöründe yer almaktadır. Oda üyesi olanlar için inşaat sektörü %31,2 ile sektörler arasında ilk sırada gelmektedir.

Mühendis ve mimarların yaptıkları asıl işlerin başında tasarım-projelendirme, planlama ve üretim (imalat) gelmektedir. Oda üyesi mühendis ve mimarların üçte ikisi "tasarım, projelendirme", "üretim", "planlama" konularında çalışırken, bu oran üye olmayanlarda yüzde 46,6'ya gerilemektedir. Ancak bunların çok önemli bir bölümünün (%43) görev tanımları dışında da çalıştıkları, bir bölümünün ise (%19) hiç görev tanımının olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Ücretli (ve maaşlı) çalışan mühendis ve mimarların çalıştıkları işyerlerinin %42,5'inde sendikal örgütlenme olduğu anlaşılmaktadır. Sendikaya üye olan mühendis ve mimarların oranı ise %17 düzeyindedir. Bu soruya %16,3 oranında yanıt verilmemiştir. İşyerinde toplu iş sözleşmesi yapıp yapılmadığı sorusuna ise yanıt vermeyenlerin oranı %43 gibi yüksek bir düzeydedir. Bu konuda "fikri olmayanların" (%18) sayısı da eklendiğinde, 5 mühendis ve mimardan 3'ünün sendika konusuyla ilgilenmediği ortaya çıkmaktadır. Sendikalara ilgisizlik "mühendisler mimarlar sendikalarda yer almalı mıdır?" sorusuna verilen yanıtlarda da ortaya çıkmaktadır. Bu soruya yanıt vermeyenlerle konu hakkında fikrim yok diyenlerin toplamı %27 düzeyindedir. Buna karşılık mühendis ve mimarların yarısı (%49,4) mühendis ve mimarların sendikalarda yer alması, dörtte biri (%23,4) ise yer almaması gerektiğini belirtmektedirler. Bunların %25'i sadece mühendis-mimar sendikalarına, %15'i ise sadece teknik eleman sendikalarına işaret etmektedirler.

Bundan 30 yıl öncesinde elde edilen verilere bakıldığında karşımıza çok farklı bir tablo çıkmaktadır: Fikrim yok diyenlerin oranı %3,8, sendika gereksizdir diyenlerin oranı %1,9'dur. Buna karşılık sadece mühendis-mimar sendikası diyenlerin oranı %25,5 ile aynı kalmıştır. Sadece teknik elemanlara ait sendikaları önerenler ise %55,3 gibi yüksek bir orandadır.

Sosyo-Kültürel ve Politik Değerler Üzerine Tablo Dökümleri ve Betimlemeler

"Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, yoksa kötüye mi gitti?" sorusuna mühendis ve mimarların yarısı bu dönemi "hemen hemen aynı kaldı" şeklinde yanıtlamaktadır. İyiye gitti diyenler %28,5, kötüye gitti diyenler ise %20,3 düzeyindedir. (Anketin ağırlıklı olarak 2006 yılında yapıldığı, son iki yıl ile 2004-2006 döneminin kastedildiği anımsanmalıdır.)

Geçmiş iki yıla göre, gelecek iki yıla ilişkin tahminlerde ilk dikkati çeken şey ise yaklaşık %22'lik bir kesimin tahmin yapmadığıdır. Tahminlerde ise "aynı kalacak" düşüncesi ilk sırada (%37,1), iyiye gidecek düşüncesi %24 ile ikinci sırada, kötüye gidecek düşüncesi ise %16 ile üçüncü sıradadır.

"Türkiye'nin bugün karşı karşıya olduğu ve acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorunu" "işsizlik" (%53,7), "hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar" (%36,5) ile yaklaşık aynı orana sahip "gelir dağılımındaki eşitsizlik" (%23,3) ve "rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma" (%23,2) olarak belirtilmektedir. İlk sırada yer alan işsizlik üye ve üye olmayan mühendis ve

mimarlar tarafından yaklaşık olarak aynı oranlarda (%53,6 ve %53,7) işaretlenmiştir. İkinci sırada yer alan “hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar” üyelerde %31,4, üye olmayanlarda %40,4 oranındadır. Üçüncü sırada ise üye olanlarda gelir dağılımındaki eşitsizlik (%30,6), üye olmayanlarda ise “insan hakları ve demokrasi” (%20,2) yer almaktadır. Genelde 18 sorundan en az belirtilen “güvenlik güçlerinin uygulamaları” (%2,5), daha sonra “seçim sistemi ve siyasi partiler yasası” (%4,1), daha sonra da “uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır” (%6,8) yer almaktadır. 1976 yılında yapılan anket çalışmasında da “işsizlik ve hayat pahalılığı” sorunu %47,3 ile açık ara ilk sırayı almıştı. İşsizlik oranları düşük olmakla birlikte, 30 yıllık bir dönem aralığında işsizliğin ve hayat pahalılığının acilen çözülmesi gereken en önemli sorunların başında yer alması dikkat çekicidir.

Türkiye’nin en acil çözülmesi gereken sorunundan son 5 yılda (2002-2006) en çok iyiye giden konuların başında “insan hakları ve demokrasi sorunu” (%26), “hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar” (%25,4), “terör, şiddet olayları” (%15,4) gelmektedir. Odalara üye olanlarla olmayanlar arasındaki sıralamada önemli farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin genelde 7. sırada yer alan işsizlik (%12,6), üyelerde %4,9 ile çok gerilerde yer alırken, üye olmayanlarda %18,5 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Aynı seçenekleri kapsayan “Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye giden konular” sıralaması şöyledir: Açık bir farkla işsizlik (%41,6) ilk sırada yer almakta, onu “laikliğe yönelik tehditler” (%22,1) ve “terör, şiddet olayları” (%21,3) izlemektedir. Terör ve şiddet olaylarının, son beş yılda en iyiye giden konuların 3. sırasında yer almakta olması ilginçtir.

Mühendis ve mimarların Avrupa Birliğine ilişkin düşüncelerinde olumsuz bakış öne çıkmaktadır. Olumlu görüş belirten yanıtların başında “ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir” (%39,5), olumsuz görüş belirten yanıtların başında ise “Avrupa’ya bağımlılığımız artar” (%32,7) gelmektedir. En önemli sorun olarak belirtilen işsizlik konusunda AB’ye girilmesi halinde “iş imkanları artar” şeklindeki görüşü benimseyenlerin oranı %23’te kalmakta ve bu görüş 15 görüş arasında sadece 9. sırada yer almaktadır. AB ile ilgili görüşlere üyelerin ve üye olmayanların verdikleri yanıtlar oldukça farklıdır. Ürün ve hizmet standartları iyileşir görüşü %57,8 ile üyelerin ilk sırasında, üye olmayanların ise %25,3 ile 6. sırasında yer almaktadır. Üye olmayanların ilk sırasındaki “Türkiye’nin sömürülme düzeyi artar” (%30,3) düşüncesi, üye olanların 7. sırasında (%32,2) yer almaktadır.

Avrupa Birliğine görece olumsuz bakan mühendis ve mimarlar özelleştirme konusuna ise görece olumlu bakmaktadırlar. “Devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor, bu nedenle özelleştirilmelidir” görüşü %30’la ilk sırada, onu “özelleştirme ancak KİT’lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir” görüşü %22,4 ile ikinci sırada yer almaktadır. Fikri olmayanlarla bu soruya yanıt vermeyenlerin oranı yüksektir (%17,8).

Mühendis ve mimarların küreselleşmeye karşı tutumlarını belirlemek amacıyla dört farklı cümle verilmiştir. Bu cümleler küreselleşmeye karşı olumlu, olumsuz ve yansız görüşleri yansıtmaktadır. Olumsuz görüşler iki farklı ideolojik düzeyde kurgulanmıştır: sınıfsal temelli karşı çıkış ve ulusal düzeyde karşı çıkış. Anket sonuçlarına göre mühendis- mimarların %53,9’u küreselleşmeyi yansız olarak tanımlayan yani küreselleşme sürecinden yararlanma yeteneğine sahip olan herkesin bu süreçten çıkar sağlayabileceğini savunan cümleye katıldıklarını ifade etmektedirler. Mühendis-mimarların %44,9’u küreselleşme sürecinin zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir gelişme olduğunu ifade eden, sınıfsal bakış açısı temelli olumsuz yaklaşımlı cümleye katıldıklarını belirtmişlerdir. %39’luk bir kesim ise küreselleşme sürecine olumlu yaklaşan ve küreselleşme sürecinin evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreç olduğunu ifade eden cümleye katıldığını belirtmiştir. Küreselleşme sürecine ulusal temelde olumsuz yaklaşımı ifade eden ve ulus devletinin yetkilerini daraltarak ulusal çıkarlara karşı işleyen bir süreç olduğu şeklindeki cümleye katılanların oranı ise %37,8’de kalmıştır. Bu cümlelerin her birine

mühendis ve mimarların katılıp katılmadıkları ayrı ayrı sorulduğu için, mühendis ve mimarların küreselleşme sürecine ideolojik yaklaşımları, her ideolojik yaklaşımı değerlendirebilecekleri şekilde ölçülebilmektedir. Bu çerçevede, mühendis ve mimarların çoğunluğunun, “küreselleşme sürecini fırsat yaratıcı bir süreç” olarak gördüğü ancak aynı zamanda da “gelir dağılımını bozucu etki yaptığını” düşündüğü söylenebilir.

TMMOB - Odalar ve mühendis ve mimarların ilişkileri

TMMOB ve Odalarla Mühendis ve Mimarların İlişkileri arasındaki en önemli konulardan birisi olan Odalara üyelik konusu Odalara göre büyük farklılıklar göstermektedir. Bilindiği gibi 12 Eylül Anayasası kamuda aslı ve sürekli görevlerde çalışan mühendis ve mimarların Odalara üyeliğini zorunlu olmaktan çıkarmış, bu durum özel sektöre de yansımış ve çok sayıda yeni mezun meslek mensubu Odalara üye olmamıştır. TMMOB 36. Dönem Çalışma Raporunda da belirtildiği gibi, 2000’li yıllarda mezun olan mühendis ve mimarların üyeleşme oranları üçte bir gibi bir düzeye inmiştir.

Odalara üye olmanın ilk beş nedeni şöyle sıralanmaktadır: “mesleki gelişmeleri izleyebilmek” (%50,1), “meslektaşlarla iletişimi geliştirmek, sürdürebilmek” (%46,7), “yasal zorunluluk olması” (%42,6), “meslek sorunlarının çözümü” (%41,7) ve “Oda tarafından yetki belgesi verilen bir alanda çalışma” (%23,4).

Odalara neden üye olunmadığı sorusuna yanıt vermeyenlerin oranı %15’tir. Yanıtlarda ilk sırada gösterilen neden %13,5 ile “bir fayda sağlayacağını düşünmeme” görüşüdür. Üyeliği ihmal ettiğini belirtenler %9,4, yasal zorunluluk olmadığını söyleyenler %9,1 düzeyindedir. Mesleğini yapmadığı için üye olmadığını belirtenlerin oranı %7,1’dir.

TMMOB’nin öncelikli ilgi alanının ne olması gerektiği sorusunda en çok işaretlenen seçenek (%41,6) “meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek” olmuştur.

Mühendis ve mimarların %80 kadarı meslek Odasının ve TMMOB’nin çalışmalarında yer almamış olmakla birlikte, etkinliklere katılım %40’a yaklaşmaktadır. Katılınan etkinliklerin başında ise bilimsel, mesleki amaçlı etkinlikler ile meslek içi eğitim çalışmaları gelmektedir. Genel kurul, üye toplantısı, danışma kurullarına katılımın oranı bu ilk iki etkinliğe yakın bir düzeyde gerçekleşmiştir.

Mühendis ve mimarların siyasi parti, dernek, vakıf vb kuruluşlara üye olma oranı %30,2 düzeyinde kalmaktadır. Bu oran Oda üyelerinde %41,9, üye olmayanlarda ise %21,2 olarak belirtilmiştir. Bu da üyelerin toplumsal açıdan daha aktif olduklarına işaret etmektedir.

Profil Araştırması sonuçlarının farklı konularda ayrıntılı incelemelere konu olacağını umuyoruz.

Kaya Güvenç ve Mehmet Kayadelen (Çalışma Grubu üyeleri)

Prof. Dr. Hasan Ünal Nalbantoğlu ve Doç. Dr. Ahmet Alpay Dikmen (Danışmanlar)

ANKET FORMU

TÜRKİYE’DE MÜHENDİS / MİMAR / ŞEHİR PLANCISI PROFİL ARAŞTIRMASI ANKET FORMU

Sayın Mühendis, Mimar, Şehir Plancısı

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) olarak “mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı alanlarındaki ve iş süreçlerindeki gelişmeler ile, meslektaşlarımızın mesleklerine, mesleki uygulama süreçlerine, Odalarına ve TMMOB’ne, Dünya’ya ve Türkiye’ye ilişkin düşünce ve yaklaşımlarının incelenmesi” amacını taşıyan kapsamlı bir araştırmaya başlamış bulunuyoruz.

Bu araştırma, Odasına üye olan / olmayan, mesleğini icra eden / etmeyen tüm mühendis, mimar ve şehir plancılarını temsil edecek bir kapsamda tasarlandı. Anket uygulanacak Oda üyesi meslektaşlarımız, Oda kayıtlarından hareketle sistematik tesadüfi örneklem tekniğine göre seçildi. Oda üyesi olmayanlara ise anket uyguladığımız meslektaşlarımızın tanıdıklarına yönlendirmesine dayalı bir ulaşım sistemi (kartopu yöntemi) ile ulaşımları benimsendi. Bu nedenle, bu ankete yanıt verirken, Oda üyesi olmayan, mesleğini yapan ya da yapmayan en az üç meslektaşımızın ad, soyad ve telefon numarasını da vermeniz, uygulama sürecine çok önemli katkı sağlayacaktır.

Bu araştırma, TMMOB’nin talepleri ışığında Veri Araştırma A.Ş. tarafından projelendirilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu, TMMOB ve Odaların görüşleri alınarak, TMMOB temsilcileri ve danışmanları ile Veri Araştırma’nın uzmanları, üniversitelerden konuyla ilgili bilim insanları tarafından hazırlanmıştır. Elde edilen veriler tümüyle konunun uzmanları tarafından bilimsel ölçütlere uygun olarak analiz edilip raporlanarak TMMOB’ne sunulacaktır. Bu yaklaşım çerçevesinden hareketle, yanıtlayıp zarfa koyduğunuz anket formu Veri Araştırma A.Ş.’ye gönderilecektir. Ankete verdiğiniz yanıtlar kişisel bazda değil, anonim olarak değerlendirileceğinden ankete ya da zarfın üzerine ad, soyad yazmanız gerekmemektedir.

Soru kağıdında soruların yanında kutular içinde yerleştirilen sayılar (X-123, X-34 vb), anket bulgularının bilgisayara aktarma aşamasında kullanılacaktır, lütfen bu sayıları dikkate almayınız. Anket çalışması, mühendislik, mimarlık ve şehir planlama alanlarında eğitim görmüş herkesi kapsam üzere tasarlanmıştır. Bu nedenle, soru kağıdı birden fazla alt başlık taşımaktadır, katılımcılar çalışma konularına göre soru yanlarındaki yönlendirmelerle kendilerine uygun olan alt başlıklara yönlendirilmektedir.

Ankete verdiğiniz yanıtlar kesinlikle bireysel bazda ele alınmayacak, istatistiksel tekniklerden yararlanılarak toplu olarak değerlendirilecektir. Meslektaşlarımızı daha iyi tanıma amacı taşıyan bu araştırmanın sonuçları Mayıs 2006’dan itibaren çeşitli toplantı ve yayınlar aracılığıyla sizlere ve kamuoyuna duyurulacaktır.

Size iletilen anket formuna yanıt vererek geniş kapsamlı bu araştırmaya katkıda bulunmanızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla

TMMOB YÖNETİM KURULU

İletişim:

Telefon: 0 312 418 12 75

e-posta: gsekreter@tmmob.org.tr

A. KİŞİYE ÖZEL VE ÖĞRENİM SÜRECİNE İLİŞKİN SORULAR**A.1. Yaşadığınız il:**

X-2

A.2. Cinsiyetiniz

X-3

1() Kadın

2() Erkek

A.3. Doğduğunuz yıl:

X-4

19.....yılı

A.4. a) Doğduğunuz il / (Yurtdışı ise ülkeyi belirtiniz):

X-5

b) Doğduğunuz yerleşim birimi:

X-6

1() İl merkezi

2() İlçe merkezi

3() Bucak /köy

A.5. Evli misiniz ?

X-7

1() Evet

2() Hayır-----Lütfen Soru A7'ye geçiniz

A.6. Eşinizin şu andaki çalışma konumu

X-8

1() Ücretli-maaşlı çalışıyor

2() Kendi hesabına çalışıyor

3() İşsiz, iş arıyor

4() Emekli

5() Ev kadını

A.7. Çocuğunuz var mı?

X-9

1() Hayır yok

2() Evet var-----Kaç çocuğunuz var?

X-10

A.8. Aşağıda belirtilen yakın aile fertleri arasında mühendis/mimar/şehir planlamacı olan ya da bu alanda eğitimini sürdürülen var mı? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-11

1() Babam

2() Annem

3() Kardeşim

4() Eşim

5() Çocuğum

6() Hiçbiri

Diğer-Belirtiniz.....

A.9. a. Mezun olduğunuz lisenin bulunduğu kent / (Yurtdışı ise ülkeyi belirtiniz):

X-12

b. Lisenin türü

X-13

1() Genel/düz lise

2() Anadolu Lisesi, Süper Lise, Fen Lisesi

3() Özel lise / kolej

4() Meslek Lisesi

Diğer-lütfen belirtiniz.....

A.10. Lisans ve (varsa) lisans üstü öğrenimini tamamladığınız okulları aşağıdaki tabloya lütfen sırasıyla işleyiniz.

Üniversitenin /okulun adı	Bölüm/branş	Öğrenim düzeyi	Diploma Unvanı	Bitirme Yılı	Bulunduğu İl /ülke
X-14	X-15	X-16	1() Lisans	X-17	X-19
X-20	X-21	X-22	1() Lisans 2() Y.lisans 3() Doktora	X-23	X-25
X-26	X-27	X-28	1() Lisans 2() Y.lisans 3() Doktora	X-29	X-31
X-32	X-33	X-34	1() Lisans 2() Y.lisans 3() Doktora	X-35	X-37

Giriş kontrol değişkeni (X-38) (9874)

A.11. Öğrenim gördüğünüz mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı dalı en çok istediğiniz dal mıydı?

X-39

1() Evet

2() Hayır---- **Esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?**

X-40

1() Mühendislik / mimarlık/ şehir planlamanın bir başka dalı

2() Tıp, diş hekimliği, eczacılık gibi sağlıkla ilgili meslekler

3() İşletme

4() Hukuk

5() İktisadi-idari bilimler (ekonomi, siyaset bilimi, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler)

6() Beşeri / sosyal bilimler (sosyoloji, psikoloji, felsefe vb)

7() Güzel sanatlar

8() Temel Bilimler (Fizik, kimya, biyoloji, matematik)

Diğer---Belirtiniz.....

A.12. Bildiğiniz yabancı dil var mı ?

X-41

1() Yok

2() Var----**Hangi dil /dilleri ne ölçüde biliyorsunuz?**

			Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	Yalnızca rahat okuma yapabilecek düzeyde	Daha sınırlı düzeyde
	İngilizce	X-42	1()	2()	3()
	Almanca	X-43	1()	2()	3()
	Fransızca	X-44	1()	2()	3()
X-45	Diğer.....	X-46	1()	2()	3()
X-47	Diğer.....	X-48	1()	2()	3()
X-49	Diğer.....	X-50	1()	2()	3()

A.13. Bilgisayar kullanıyor musunuz?

X-51

1() Hayır-----**B BÖLÜMÜNE GEÇİNİZ**

2() Evet--- **Bilgisayarı bugüne kadar hangi temel amaçlarla kullandınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)**

X-52

1() Tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb işler

2() Sipariş/stok kontrol ve diğer veri tabanı işlemleri için

3() Yazı yazma, raporlama, tablolar için

4() Yazılım geliştirme için

5() İnternet için

6() Oyun oynamak, eğlenmek için

Diğer -**Belirtiniz**.....

A.14. (İnternet kullanıyorsanız) Bugüne kadar hangi temel amaçlarla interneti kullandınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-53

1() e-posta için

2() Chat yapmak için

3() Haberleri izlemek için

4() İlgi alanına yönelik kaynak taramak, bilgiye ulaşmak için

5() Oyun oynamak, eğlenmek, oyalanmak için

6() Rezervasyon işlemleri için

7() Bankacılık işlemleri için

8() Alışveriş yapmak için

9() Ürün, hizmet pazarlaması, satışı için

Diğer -**Belirtiniz**.....

Giriş kontrol değişkeni (X-54) (9874)

B. MESLEĞE İLİŞKİN SORULAR**B.1. Mesleğe başladığımız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duyduunuz?**

		Çoğu zaman	Bazen	Hiç
X-55	Teorik bilgi eksikliği	1()	2()	3()
X-56	Uygulama (pratik) eksikliği	1()	2()	3()
X-57	İşletme yönetimi bilgisi eksikliği	1()	2()	3()
X-58	Yabancı dil eksikliği	1()	2()	3()
X-59	Meslekte bilgisayar uygulamaları ile ilgili bilgi eksikliği	1()	2()	3()
X-60	Toplum ve insanla ilgili bilim dallarında bilgi eksikliği	1()	2()	3()

B.2. Mesleğinizle ilgili hiç düş kırıklığı yaşadınız mı?

- X-61 1() Hayır
2() Evet--- **En önemli nedenleri nelerdi? (Lütfen en fazla üç seçenek işaretleyiniz)**
- X-62 1() İş bulma olanakları açısından
2() Kendi işimi kurma olanakları açısından
3() Para kazanma olanakları, sağladığı refah düzeyi açısından
4() Mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması açısından
5() Çalıştığım işyerlerindeki koşullar açısından
6() Kariyer olanakları açısından
7() Toplumdaki saygınlığı açısından
8() Mesleğin giderek önemini yitirmesi açısından
9() Meslek topluluğu ile ilişkiler açısından
Diğer.- **Belirtiniz**.....

B.3. Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz? (Lütfen her cümle için ayrı ayrı işaretleme yapınız)

		Kesinlikle katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Fikrim Yok
X-63	Öğrenim gördüğüm meslek dalı teknolojiadaki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma, mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı.	1()	2()	3()	4()
X-64	Yeni yönetim ve kontrol sistemleri mesleki yaratıcılığımızı sınırlandırıp bizleri tanımlı işleri yapan birer elemana dönüştürüyor.	1()	2()	3()	4()
X-65	Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurumuz gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle, toplumsal ve siyasal sorunlardan uzak durmalıyız.	1()	2()	3()	4()
X-66	Mesleğimize ve topluma karşı sorumluluklarımız çoğu zaman işveren ve/veya yöneticilerin çıkarlarıyla / istekleriyle çelişki halindedir.	1()	2()	3()	4()
X-67	Teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır.	1()	2()	3()	4()
X-68	İşyerlerinde mühendislerin / mimarların / şehir plancılarının talepleri diğer çalışanlardan ayrırtılarak ele alınmalıdır.	1()	2()	3()	4()
X-69	Mühendislerin / mimarların / şehir plancılarının sorunları, halkımızın sorunlarının bir parçasıdır; onlardan ayrılamaz.	1()	2()	3()	4()
X-70	Mesleki uygulamalarımız, çok disiplinli ve disiplinler arası bir nitelik kazanmaktadır.	1()	2()	3()	4()
X-71	Mesleğimi icra ederken artık sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım.	1()	2()	3()	4()

Giriş kontrol değişkeni (X-72) (9874)

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

B.4. Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir? (Lütfen en önemli gördüğünüz üç seçeneği sırasıyla numaralayınız –Birden üçe kadar numaralayınız)

		Önem Sırası
X-73	Statü, kariyer	()
X-74	Ücret	()
X-75	İşyerinin fiziki koşulları, ortamı	()
X-76	İnisiyatif kullanabilme	()
X-77	Mesleğimde sevdiğim işi yapmak	()
X-78	Mesleğini uygulayabilme olanağı	()
X-79	İşyerinin kurumlaşması	()
X-80	İşyerindeki insan ilişkileri	()
X-81	İşin topluma sağladığı yarar	()
X-82	Mesleki açıdan gelişme olanağı	()
X-83 / X- 84	Diğer-Belirtiniz	()

B.5. Mesleki tatmin açısından en önemli üç işlev nedir? (Lütfen en önemli gördüğünüz üç seçeneği sırasıyla numaralayınız–Birden üçe kadar numaralayınız)

		Önem Sırası
X-85	Tasarım, projelendirme	()
X-86	Planlama faaliyetleri	()
X-87	İmalatla ilgili faaliyetler	()
X-88	Araştırma-geliştirme (AR-GE)	()
X-89	Teknik tedarik, satın alma	()
X-90	Teknik pazarlama, satış	()
X-91	Satış sonrası hizmetler	()
X-92	Eğitim /öğretim faaliyetleri	()
X-93	Yazılım	()
X-94	Danışmanlık, eksperlik	()
X-95	Üst düzey idari görevler	()
X-96 / X-97	Diğer-Belirtiniz.....	()

B.6. Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin sizce en önemli nedenleri aşağıdakilerden hangileridir? (Lütfen en önemli gördüğünüz nedenden başlayarak üç tanesini sırasıyla numaralayınız–Birden üçe kadar numaralayınız)

		Önem Sırası
X-98	Yeni yatırımların azalması	()
X-99	Mesleğe giren kişi sayısındaki artış	()
X-100	Özelleştirmeler, kamu istihdamının azalması	()
X-101	Tekelleşme karşısında küçük işletmelerin giderek yok olması	()
X-102	Ekonomide ve teknolojiye giderek artan dışa bağımlılık	()
X-103	Yeni yönetim ve kontrol sistemleri ile ilgili teknolojilere uyum sağlayamama	()
X-104	Gelişen üretim teknolojilerinin istihdamı daraltması	()
X-105	Türkiye’deki teknolojik gerilik, yetersizlik	()
X-106	Mesleğin yeni uzmanlık alanlarına bölünüp parçalanmasıyla, bazı dalların giderek önemini yitirmesi	()
X-107	Sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikaları	()
X-108	Kişisel bilgi ve becerilerin yetersizliği	()
X-109	Mesleki bilgi ve becerilerin artık daralması ve sıradanlaşması	()
X-110 / X-111	Diğer - Belirtiniz.....	()

Giriş kontrol değişkeni (X-112) (9874)

B.7. Mezuniyetinizden bugüne kadar aşağıdaki konularda yaklaşık olarak kaç yıl geçirdiniz?

(X-113) Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre :..... yıl

(X-114) Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre :..... yıl

(X-115) İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre:.....yıl

(X-116) Diğer konum (Belirtiniz)..... süre :.....yıl (X-117)

B.8. Mezuniyetinizden bugüne işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu?

X-118 1() Hayır

2() Evet----→ a) Kaç kez işsiz kaldınız?.....kez X-119

b) Bir dönemde en uzun işsiz kaldığınız süre ne oldu?ay X-120

B.9. Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz? (Şu an çalışmıyorsanız en son işinizde kaç yıl çalıştınız?)

X-121 yıl

B.10. Son yaptığınız iş dahil olmak üzere mezuniyetinizden bugüne kadar toplam kaç kuruluştaki çalıştınız?

X-122 () İlk kuruluştaki devam ediyorum
.....iş / işyerinde

B.11. Şu andaki çalışma konunuz ?

X-123 1() Bir işyerinde çalışıyorum----- C BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

2() Herhangi bir işyerinde çalışmıyorum,
işimi evden yürütüyorum----- E BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

3() Şu anda işsizim, iş arıyorum----- D BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

4() Çalışmıyorum ama iş de aramıyorum; lütfen sizin için uygun şıkkı seçiniz

X-124 1() Emekliyim--- ----- E BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

2() Evkadamıyım----- E BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

3() Diğer ----- E BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

C. İŞYERİ ve ÇALIŞMA KOŞULLARINA İLİŞKİN SORULAR

C.1. Nerede çalışıyorsunuz?

1() Kamu kesiminde----Nerede?

X-125 X-126 1() Merkezi hükümete bağlı bir kurum /kuruluştaki
2() Kamu iktisadi teşekkülü
3() Üniversite-yüksek okul
4() Belediye/belediyeye bağlı bir kuruluş-şirket
Diğer.....

2() Özel kesimde---Nerede ?

X-127 1() Başkasına ait bir şirkette/proje bürosunda
2() Ortağı olduğum ya da kendime ait bir şirkette/proje bürosunda
Diğer.....

C.2. (Çalıştığınız işyeri şirket /proje bürosu ise);

a. Çalıştığınız işyerinin sermaye yapısında kamu ortaklığı var mı?

X-129

1() Yok

2() Var---Sermayenin ne kadarı kamuya ait?

X-130

1() Tamamı

2() Yüzde 51 ve daha fazlası

3() Yüzde 50’si

4() Yüzde 49 ve daha az

5() Bilmiyorum

b. Çalıştığınız işyerinde yabancı sermaye payı var mı?

X-131

1() Yok

2() Var---Sermayenin ne kadarı yabancılara ait?

X-132

1() Tamamı

2() Yüzde 51 ve daha fazlası

3() Yüzde 50’si

4() Yüzde 49 ve daha az

5() Bilmiyorum

c. Çalıştığınız işyerinde sizin hisseniz var mı?

X-133

1() Yok

2() Var---Ne kadar?..... %

X-134

d. Çalıştığınız işyerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu?

X-135

1() Evet

2() Hayır

C.3. Çalıştığınız işyerinin TEMEL faaliyet alanı nedir?

X-136

1() Tarım, ormancılık

2() Madencilik

3() İmalat sanayi ---Lütfen sektörünü belirtiniz.....

X-137

4() Elektrik, gaz, su

5() İnşaat

6() Toptan ve perakende ticaret, restoran, otel işletmeciliği

7() Ulaşım, depolama, iletişim

8() Finans, sigorta ve mesleki hizmetler (banka, sigorta, gayrimenkul komisyonculuğu, hukuk, muhasebe vb)

9() Sosyal ve kişisel hizmetler (kamu hizmetleri, savunma, eğitim, sağlık, bakım-onarım, dernekler, vb)

Diğer---Lütfen belirtiniz.....

C4. Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangileri var? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-138

1() Araştırma-Geliştirme (AR-GE) birimi

2() Yerel bilgisayar ağı (LAN)

3() Herhangi bir ISO belgesi

4() Yabancı bir firma ile lisans, “know-how”, yazılım anlaşması

5() Yabancı bir şirketin temsilciliği

6() Yurt dışına fason üretim

C5. Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangilerine önem veriliyor? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-139

01() Takım çalışması

07() AR-GE çalışmaları

02() Hizmet içi eğitim

08() İş sağlığı ve güvenliği

03() Şirket kültürü

09() Sendikalaşma

04() Kalite yönetim sistemi

10() Çalışanların iş güvencesi

05() ISO sistemi

11() Sosyal sorumluluk

06() Müşteri ilişkileri yönetimi

12() Kurumsal kaynak yönetimi

Diğer – **Belirtiniz.**13() Performans yönetim sistemi

Giriş kontrol değişkeni (X-140) (9874)

C6. İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor?

X-141

- 1() 1-9 kişi
2() 10-24 kişi
3() 25-49 kişi
4() 50-99 kişi
5() 100-149 kişi
6() 150-249 kişi
7() 250-499 kişi
8() 500 ve üstü kişi
9() ücretli çalışan yok

C7. İşyerinizde (siz dahil) kaç mühendis/ mimar/şehir plancısı çalışıyor?

X-142

.....mühendis/mimar/şehir plancısı çalışıyor

C8. Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı?

X-143

- 1() Açık bir görev tanımım yok.
2() Açık bir görev tanımım olmakla birlikte, bu tanımın dışında kalan görevleri de yapıyorum.
3() Açık bir görev tanımım var, yalnızca tanımlanmış görevleri yapıyorum.

C9. Çalıştığınız işyerinde yaptığınız asıl iş nedir?

X-144

- 01() Tasarım, projelendirme
02() Planlama
03() Üretim / imalat
04() Araştırma-geliştirme (AR-GE)
05() İşletme
06() Kalite kontrol
07() Teknik tedarik, satın alma
08() Teknik pazarlama-satış
09() Satış sonrası hizmet
10() Bakım onarım
11() Eğitim / öğretim
12() Bilgi işlem
13() Yazılım
14() Danışmanlık, uzmanlık, eksperlik
15() Üst düzey (Gn Md, Gn Md. Yrd vb) yönetim / koordinasyon görevi
16() İş sağlığı / iş güvenliği
Diğer-Belirtiniz.....

C10. Çalıştığınız işyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı?

X-145

- 1() Yok
2() Var → **Yönetici olarak pozisyonunuz aşağıdakilerden hangisine uyuyor? (birden fazla seçenek işaretlenebilir)**

X-146

- 1() İşyeri sahibi/ortağı
2() Üst düzey yönetici (Gn Md, Gn Md. Yrd vb)
3() Teknik ara kademe yönetici
4() Ekip, takım sorumluluğu
Diğer-Belirtiniz.....

C11. İşinizde haftada ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?saat

X-147

C12. İşinizle ilişkili gelecek kaygısı duyuyor musunuz?

X-148

- 1() Hayır
2() Evet-->**En çok hangi konuda kaygı duyuyorsunuz? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)**

X-149

- 1() İş yerinin kapanması
2() İşten çıkarılma
3() Düzenli iş alamama
4() Düzenli ücret alamama
5() Tatmin edici ücret alamama
Diğer-Belirtiniz.....

C13. Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik/mimarlık/şehir planlaması alanıyla ilgili mi?

X-150

- 1() Hayır
2() Evet----**Eğitiminizi aldığınız branşla ilgili mi?**

X-151

- 1() Hayır
2() Evet-----**SORU C16'YA GEÇİNİZ**

C14. Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

X-152

- 1() Branşımın doğrudan ilgili bir iş bulamadım
2() Branşımın çalışmak istemedim
3() Aile işini sürdürmek için
4() Daha çok para kazanmak için
Diğer (Belirtiniz).....

C15. Ne iş yapıyorsunuz?..... X-154

C16. Ücretli-maaşlı olarak mı yoksa kendi hesabınıza mı çalışıyorsunuz?

X-155

- 1() Ücretli-maaşlı olarak çalışıyorum
2() Kendi hesabıma çalışıyorum -----SORU C22’ye GEÇİNİZ

C17. Son bir yılda ücretinizi-maaşınızı alamadığınız ay oldu mu?

X-156

- 1() Hayır 2() Evet-----En uzun kaç ay alamadınız?ay

X-157

C18. Çalıştığınız işyerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu?

X-158

- 1() Hayır
2() Evet----Bu uygulama sizin için de geçerli mi?

X-159

- 1()Evet 2()Hayır

C19. Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı?

X-160

- 1() Var 2() Bilmiyorum 3() Yok--- E Bölümüne geçiniz

C20. Siz bu sendikaya üye misiniz?

X-161

- 1() Evet 2() Hayır

C21. Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu?

X-162

- 1() Hayır 2() Fikrim yok 3() Evet---Siz yararlanıyor musunuz?

X-163

- 1()Evet
2()Hayır

C22. (Kendi hesabınıza çalışıyorsanız) Kendi hesabınıza çalışmanızın en önemli etkeni aşağıdakilerden hangisidir?

X-164

- 1() Daha çok para kazanabilmek için
2() Aile işini sürdürmem gerektiği için
3() Mesleki açıdan daha fazla tatmin olabileceğim bir iş sahibi olabilmek için
4() İş bulamayınca, işsiz kalınca kendi işimi kurdum
5() Emekli olunca kendi işimi kurmayı /serbest çalışmayı tercih ettim
Diğer—Belirtiniz.....

AŞAĞIDAKİ SORULAR İŞ ARAYANLAR İÇİN OLUP, BU KATEGORİDE DEĞİLSENİZ
LÜTFEN E BÖLÜMÜNDEKİ SORULARA GEÇİNİZ

D. ŞU AN ÇALIŞMAYIP İŞ ARAYANLARA İLİŞKİN SORULAR

D1. Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz? ay X-165

D2. İşsiz kalmadan önceki konumunuz aşağıdakilerden hangisiydi?

X-166

- 1() Ücretli-maaşlı çalışıyordum
2() Kendi hesabıma çalışıyordum
3() Çalışmıyordum, okulu yeni bitirdim.----SORU D6’YA GEÇİNİZ

D3. Hangi nedenlerle işsiz kaldınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-167

- 1() Mesleki rekabet 6() İşyerimin kapanması
2() Ücret rekabeti 7() Ortaklar arası anlaşmazlık
3() İşverenle anlaşamama 8() Düzensiz ücret ödemesi
4() Firmanın küçültülmesi 9() Yaş nedeniyle
5() Elverişsiz çalışma koşulları Diğer—Belirtiniz.....

D4. Son yaptığımız iş, öğrenim sürecinde kazandığımız mesleğinizle mi ilgiliydi?

X-168

- 1() Evet -----SORU D6’YA GEÇİNİZ 2() Hayır

Giriş kontrol değişkeni (X-169) (9874)

D5. Mesleğinizi yapmamanızın esas nedeni aşağıdakilerden hangisiydi?

X-170

- 1() Mesleğimle doğrudan ilgili bir iş bulamadım
- 2() Mesleğimi yapmak istemedim
- 3() Aile işini sürdürmem gerekti
- 4() Daha çok para kazanmak istedim
- Diğer - Belirtiniz.....

D6. Mesleğinizle ilgili bir iş mi arıyorsunuz?

X-171

- 1() Mesleğimle ilgili olup olmaması önemli değil
- 2() Evet, mesleğimle ilgili iş arıyorum
- 3() Hayır, mesleğimin dışında bir iş arıyorum----**Neden? (birden fazla seçenek işaretlenebilir)**
 - 1() Okulda aldığım eğitim yetersiz kaldığı için
 - 2() Yabancı dil bilenler tercih edildiği için
 - 3() Beni mesleğimle ilgili bir işe yerleştirecek yakınım olmadığı için
 - 4() Sadece belirli okulları bitirenlere mesleği icra etme şansı tanındığı için
 - 5() Mimar, mühendis sayısındaki artışa karşılık iş olanakları sınırlı olduğu için
 - 6() Uzun süre mesleğimi yapmadığım için mesleğimden koptum
 - 7() Mesleğimi sevmediğim için
 - Diğer.-**Belirtiniz**.....

E. MESLEK ODASI ve TMMOB'NE İLİŞKİN SORULAR

Bu bölümdeki sorularda yer alan "Meslek Odanız" sözcüğü, uzmanlık alanınızla ilgili *Oda* anlamında kullanılmıştır. Oda üyesi olmasanız bile Oda'ya ve TMMOB'ne ilişkin sorulara lütfen yanıt veriniz.

E1. Bugüne kadar hiç TMMOB'ne bağlı Meslek Odasına üye oldunuz mu?

X-173

- 1() Evet
- 2() Hayır----**Üye olmamanızın en önemli nedenleri nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)**

X-174

- 1() Böyle bir örgütün varlığından haberim olmadığı için
- 2() Yasal zorunluluk olmadığı için
- 3() Mesleğimi yapmadığım için
- 4() Odanın işlevini bilmediğim için
- 5() Bana bir fayda sağlayacağını düşünmediğim için
- 6() Çalışmalarını beğenmediğim/benimsemediğim için
- 7() İhmal ettiğim için
- 8() Bu soruyu kendime hiç sormadım
- Diğer (Belirtiniz).....

SORU E3'e GECİNİZ

E2. (Odaya üye olduysanız)

X-175

- a) Hangi yıl üye oldunuz?.....
- b) Üye oluşunuzun en önemli nedenleri nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-176

- 1() Yasal zorunluluk olduğu için
- 2() İş bulmada yardım alabileceğimi düşündüğüm için
- 3() Mesleki sorunlarımın çözümü için
- 4() Mesleki gelişmeleri izleyebilmek için
- 5() Meslektaşlarımla iletişimimi geliştirmek, sürdürülebilmek için
- 6() Ekonomik, politik, toplumsal olaylarda etkin olabilmek için
- 7() Oda tarafından yetki belgesi verilen bir alanda çalıştığım için
- 8() Bu soruyu kendime hiç sormadım
- Diğer---**Belirtiniz**.....

Giriş kontrol değişkeni (X-177) (9874)

c) Meslek odasına üyeliğiniz bugün de devam ediyor mu?

X-178

- 1() Evet
2() Üyeliğimin devam edip etmediğini bilmiyorum
3() Hayır-----Ayrılma nedeniniz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-179

- 1() Çalışmalarını benimsemediğim için
2() Yasal zorunluluk olmadığı için
3() Bana bir fayda sağlamadığı için
4() Mesleğimi bıraktığım için
5() Emekli olduğum için
6() Diğer -Belirtiniz.....

E.3. Sizce Meslek Odanızın ve TMMOB’nin öncelikli ilgi alanı aşağıdakilerden hangileri olmalıdır? (Meslek Odanız ve TMMOB için ayrı ayrı olmak üzere lütfen en fazla üç seçenek işaretleyiniz)

	Meslek Odanız	TMMOB
	X-180	X-181
Bilimsel ve mesleki kongre vb. etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkıda bulunmak	1()	1()
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek	2()	2()
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	3()	3()
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	4()	4()
Yalnızca üyelerinin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunması / geliştirilmesinde aktif rol alarak demokratikleşmeye katkı sağlamak	5()	5()
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim, vb) sunmak	6()	6()
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	7()	7()
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemek	8()	8()
Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek	9()	9()

E.4. Meslek Odanızın ve TMMOB’nin faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?

(Meslek Odanız ve TMMOB için lütfen ayrı ayrı işaretleyiniz)

	Meslek Odanız	TMMOB
	X-182	X-183
Her zaman haberdar oluyorum	1()	1()
Çoğunlukla haberdar oluyorum	2()	2()
Bazen haberdar oluyorum	3()	3()
Hiç haberdar olmuyorum	4()	4()

E5. Meslek Odanızın (merkez, şube, temsilcilik) sizinle iletişimi yeterli midir?

X-184

- 1() Evet, yeterli 2() Hayır, yetersiz 3() Hiçbir iletişim yok

E6. Meslek Odanızın (merkez, şube, temsilcilik) yayınları elinize ne ölçüde ulaşıyor?

X-185

- 1() Her zaman ulaşıyor 2() Bazen ulaşıyor 3() Hiç ulaşmıyor

E7. Meslek Odanızın ve TMMOB'nin yayınlarında öncelikle hangi konuların ele alınmasını istersiniz? (Meslek Odanız ve TMMOB için ayrı ayrı olmak üzere lütfen en fazla üç seçenek işaretleyiniz)

	Meslek Odanız	TMMOB
	X-187	X-188
Oda(lar)dan haberler	1()	1()
Sektör(ler)den haberler	2()	2()
Teknik konular	3()	3()
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	4()	4()
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	5()	5()
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	6()	6()
Sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri	7()	7()
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları	8()	8()
Dünya ve Türkiye'deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmelere ilişkin değerlendirmeler	9()	9()
Diğer belirtiniz.....	10()	10()

E8. Meslek Odanızın ve TMMOB'nin web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz? (Meslek Odanız ve TMMOB için lütfen ayrı ayrı işaretleyiniz)

	Meslek Odanız	TMMOB
	X-189	X-190
Haftada en az bir defa	1()	1()
Ayda en az bir defa	2()	2()
Daha seyrek	3()	3()
Hiç	4()	4()

E9. Bugüne kadar Meslek Odanızın ve TMMOB'nin aşağıdaki çalışmalarından herhangi birinde yer aldınız mı? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-191

- 1() Odanın (Merkez, Şube veya Temsilcilik) yönetim, denetleme, onur kurullarından en az birinde yer aldım
- 2() TMMOB'nin yönetim, denetleme, yüksek onur kurullarından en az birinde yer aldım
- 3() Oda ve/veya TMMOB Genel Kurul delegeesi oldum
- 4() Komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın kurullarında, etkinliklerin düzenleme kurullarında yer aldım
- 5() Hiç yer almadım

E10. Bugüne kadar Meslek Odanızın ve TMMOB'nin hangi etkinliklerine katıldınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-192

- 1() Meslek içi eğitim çalışmaları
- 2() Bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler
- 3() Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu
- 4() Toplumsal / kültürel amaçlı etkinlikler
- 5() Gezi, piknik, turnuva vb etkinlikler
- 6() Mitingler/yürüyüşler
- 7() Hiçbir etkinliğe katılmadım
- Diğer (Belirtiniz).....

Giriş kontrol değişkeni (X-193) (9874)

**E11. Meslek Odanız ve TMMOB’ni aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?
(Meslek Odanız ve TMMOB için lütfen ayrı ayrı işaretleyiniz)**

	Meslek Odanız			TMMOB				
	Başarılı	Başarısız	Fikrim yok	Başarılı	Başarısız	Fikrim yok		
Bilimsel ve mesleki kongre vb. etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	X-194	1()	2()	3()	X-195	1()	2()	3()
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu /geliştirici politikalar üretmesi açısından	X-196	1()	2()	3()	X-197	1()	2()	3()
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	X-198	1()	2()	3()	X-199	1()	2()	3()
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	X-200	1()	2()	3()	X-201	1()	2()	3()
Yalnızca üyelerinin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunması / geliştirilmesinde aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	X-202	1()	2()	3()	X-203	1()	2()	3()
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim, vb) sunması açısından	X-204	1()	2()	3()	X-205	1()	2()	3()
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe sahip olması açısından	X-206	1()	2()	3()	X-207	1()	2()	3()
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetleme açısından	X-208	1()	2()	3()	X-209	1()	2()	3()
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	X-210	1()	2()	3()	X-211	1()	2()	3()

E.12. Sizce mühendisler / mimarlar / şehir plancılar sendikalarında yer almalı mıdır?

X-212

1() Fikrim yok

2() Hayır

3() Evet-----**Ne tür sendikalarda yer almalıdır?**

X-213

1() Sadece mühendislere ve mimarlara ve şehir plancılarına ait sendikalarda

2() Sadece teknik elemanlara ait sendikalarda

3() İşçi sendikalarında

4() Kamu çalışanları sendikalarında

E.13. Üye olduğunuz siyasi parti, dernek, vakıf vb. kuruluşlar var mı? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

X-215

1()Yok

2()Var----**Ne tür kuruluşlara üyesiniz?**

X-216

1() Siyasi parti

2() Mezunlar derneği / vakfı

3() Hemşehri derneği / vakfı

4() Sosyal yardımlaşma ve dayanışma dernekleri/ vakıfları

5() Mesleki uzmanlık dernekleri

6() Spor, hobi vb dernekler

Diğer – **Belirtiniz**

Diğer – **Belirtiniz**

H. SOSYO-KÜLTÜREL VE SOSYO-POLİTİK DEĞERLER ve YÖNELİMLER

H.1. Sizce, Türkiye'nin bugün karşı karşıya olduğu, acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorunu nedir? (Lütfen önem sırasına göre numaralayıp işaretleyiniz–Birden üçe kadar numaralayınız)

		Önem Sırası
X-217	Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	()
X-218	İşsizlik	()
X-219	İnsan hakları ve demokrasi sorunu	()
X-220	Kürt sorunu	()
X-221	Laikliğe yönelik tehditler	()
X-222	Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	()
X-223	Terör, şiddet olayları	()
X-224	Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	()
X-225	AB'ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	()
X-226	Gelir dağılımındaki eşitsizlik	()
X-227	Yoksulluk	()
X-228	Adalet sistemindeki zayıflık	()
X-229	Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	()
X-230	Ülke yönetimi	()
X-231	IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	()
X-232	Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	()
X-233	Güvenlik güçlerinin uygulamaları	()
X-234	Siyasi kadrolaşma	()
X-235 / X-236	Diğer---Belirtiniz.....	()

H.2. Lütfen, Türkiye'de, son beş yılda en çok iyiye gittiğini düşündüğünüz üç seçeneği işaretleyiniz.

X-237

01() Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar

02() İşsizlik

03() İnsan hakları ve demokrasi sorunu

04() Kürt sorunu

05() Laikliğe yönelik tehditler

06() Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma

07() Terör, şiddet olayları

08() Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması

09() AB'ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler

10() Gelir dağılımındaki eşitsizlik

11() Yoksulluk

12() Adalet sistemindeki zayıflık

13() Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır

14() Ülke yönetimi

15() IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi

16() Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası

17() Güvenlik güçlerinin uygulamaları

18() Siyasi kadrolaşma

Diğer.....

H3. Lütfen, Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye gittiğini düşündüğünüz üç seçeneği işaretleyiniz.

X-239

- 01() Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar
- 02() İşsizlik
- 03() İnsan hakları ve demokrasi sorunu
- 04() Kürt sorunu
- 05() Laikliğe yönelik tehditler
- 06() Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma
- 07() Terör, şiddet olayları
- 08() Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması
- 09() AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler
- 10() Gelir dağılımındaki eşitsizlik
- 11() Yoksulluk
- 12() Adalet sistemindeki zayıflık
- 13() Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır
- 14() Ülke yönetimi
- 15() IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi
- 16() Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası
- 17() Güvenlik güçlerinin uygulamaları
- 18() Siyasi kadrolaşma
- Diğer.....

H.4. Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde sizce aşağıdakilerden hangileri gerçekleşir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

X-240

- 01() Kişisel hak ve özgürlükler artar.
- 02() Demokrasi gelişir.
- 03() Ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir.
- 04() İş imkanları artar.
- 05() Etnik ve kültürel özgürlükler artar.
- 06() Avrupa’ya bağımlılığımız artar.
- 07() Türkiye’nin sömürülme düzeyi artar.
- 08() Değerlerimizden taviz veririz.
- 09() Nitelikli işgücü Avrupa’ya göç eder.
- 10() AB’nin askeri oluruz.
- 11() Mesleğimizi ve meslektaşlarımızı olumlu etkiler.
- 12() Yabancı sermayenin gelişi hızlanır ve yatırımlar artar.
- 13() Çağdaş uygarlık düzeyini daha çabuk yakalarız.
- 14() Var olan statükonun değişmesi kolaylaşır.
- 15() Refah düzeyimiz artar.

H.5. Özelleştirme hakkındaki düşünceleriniz şunlardan hangisine en yakındır? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)

X-241

- 1() Devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor, bu nedenle özelleştirilmelidirler.
- 2() Özelleştirmeler ancak KİT’lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir.
- 3() KİT’ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir.
- 4() Özelleştirmeler, devletin ekonomiye doğrudan müdahalesini azaltmak/engellemek amacıyla uluslararası kuruluşlarca dayatılan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir bileşenidir.
- 5() Özelleştirmeler, emekçi sınıflardan sermayeye daha çok kaynak aktarmak amacıyla uygulanan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir parçasıdır.
- 6() Fikrim yok

Giriş kontrol değişkeni (X-242) (9874)

Arka sayfada da sorular bulunmaktadır, lütfen arka sayfadaki soruları cevaplamayı unutmayınız!

H.6. Aşağıdaki görüşlere ne ölçüde katılıyorsunuz?

		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Fikrim yok
X-243	Küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır.	1()	2()	3()	4()
X-244	Küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir.	1()	2()	3()	4()
X-245	Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar.	1()	2()	3()	4()
X-246	Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarlara karşı işleyen ve ulus devletin yetkilerini daraltan bir süreçtir.	1()	2()	3()	4()
X-247	Toplumunu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçer, bunun da tek yeri Meclis değildir	1()	2()	3()	4()

I. YAŞAM STANDARDI

I.1. Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, yoksa kötüye mi gitti?

X-248 1() İyiye gitti 2() Hemen hemen aynı kaldı 3() Kötüye gitti

I.2. Peki, önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, yoksa kötüye mi gidecek?

X-249 1() İyiye gidecek 2() Hemen hemen aynı kalacak 3() Kötüye gidecek 4() Bilemiyorum

I.3. Başka bir ülkeye göçmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde bulundunuz mu?

X-250 1() Hayır 2() Evet--- Hangi dönemde /yillarda ?..... X-251

I.4. Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?

X-252 1() Herhangi bir sosyal güvenlik sistemine bağlı değilim
2() SSK
3() Emekli Sandığı
4() Bağ-Kur
5() Bireysel (özel) emeklilik

I.5. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli maaşı alıyor musunuz?

X-253 1() Evet, kendi emeklilik maaşımı alıyorum
2() Evet, dul, yetim maaşı alıyorum
3() Emekli maaşı almıyorum

I.6. Kişisel olarak aylık ortalama geliriniz ne kadar?

X-254 1() 0- 499 YTL 6() 1.500-1999 YTL 10() 4.000-4999 YTL
2() 500-749 YTL 7() 2.000-2499 YTL 11() 5.000-7499 YTL
3() 750-999 YTL 8() 2.500-2999 YTL 12() 7.500- 9999 YTL
4() 1.000-1249 YTL 9() 3.000-3999 YTL 13() 10.000 YTL ve üzeri
5() 1.250- 1499 YTL

TMMOB olarak meslektaşlarımızın çeşitli konulardaki görüş ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla telefon, mektup ya da e-posta aracılığıyla dönem dönem araştırmalar yapmayı planlıyoruz. Bu tür araştırmalarda sizin de görüş ve değerlendirmelerinizin alınmasını ister misiniz?

X-255 1() Evet 2() Hayır

Zaman ayırıp anketimize yanıt verdiğiniz için teşekkür ederiz!

**TÜRKİYE'DE
MÜHENDİS / MİMAR / ŞEHİR PLANCISI
PROFİL ARAŞTIRMASI**

**ANKETLE DERLENEN VERİLERİN
TABLO DÖKÜMLERİ
VE
DÖKÜMLERE İLİŞKİN BETİMLEMELER**

İÇİNDEKİLER

I. Bölüm: Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli.....	43
Sunuş	43
Araştırmanın Amaç ve Kapsamı.....	44
Araştırmanın Örneklem Yaklaşımı ve Çerçevesi.....	45
II. Bölüm: Verilere İlişkin Tablo Dökümleri ve Betimlemeler.....	50
A. Kişiyeye Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Sorular.....	50
B. Mesleğe İlişkin Sorular.....	57
C. İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular.....	64
D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular.....	74
E. Yaşam Standardı Soruları.....	76
III. Bölüm: Oda / TMMOB / Sosyo-Kültürel ve Politik Değerler Üzerine	
Tablo Dökümleri ve Betimlemeler.....	80
A. Meslek Odası ve TMMOB'ne İlişkin Sorular.....	80
B. Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelimler.....	88
C. Mühendis / Mimar / Şehir Plancıları Benzer Araştırmalarda	
Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?.....	92
Ek: TMMOB – Soru sırasına göre üye olan olmayan ayrımında tablo dökümleri.....	93

BİRİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli

I. SUNUŞ

“Meslek örgütleri, yönelimlerini ve programlarını üyelerinin beklenti, ihtiyaç ve taleplerine daha uygun bir biçimde tasarlayabilmek için, meslek alanını ve meslektaşlarını yakından tanımak, onlardaki gelişme ve değişim hakkında sürekli bilgilenmek durumundadırlar. Bu anlamda TMMOB’nin, mühendislik-mimarlık mesleklerinin üretim süreci ve toplum içindeki yeri; ayrıca mühendis ve mimarın mesleğine, mesleğini uygulama sürecine ve örgütüne (Odasına ve TMMOB’ye) ilişkin düşünce ve yaklaşımı, sosyo-ekonomik konumu, sosyo-politik ve kültürel değerlendirmeleri vb hakkında sürekli bilgilenmesi, bulgularını toplumun bütünündeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslaması gerekmektedir.

Nitekim TMMOB, bu kapsam dahilinde, biri 1978 diğeryse 1998 yılında olmak üzere iki ayrı araştırma yaptırmıştır. 1978 tarihli araştırma *Ali Artun* tarafından kimi eklemelerle beraber “*Fordizmin ve Mühendisin Dönüşümü*” adıyla ve 1998 tarihli araştırmaysa *Ahmet Haşim Köse* ile *Ahmet Öncü* tarafından “*Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik*” adıyla kitaplaştırılmış ve bu kitaplar sırasıyla 1999 ve 2000 yıllarında TMMOB yayını olarak basılmıştır. İçerikleri ait olduğu dönemin koşullarına ve TMMOB Yönetim Kurullarının belirlediği amaçlara göre biçimlenen bu iki araştırmadan ilki bütünüyle, ikincisi ise büyük ölçüde TMMOB üyesi mühendis ve mimarlar arasında yapılmıştır. 1978 yılında bütün mühendis ve mimarların meslek odasına üye olma zorunluluğu bulunması nedeniyle, bu tarihteki araştırmanın mühendis mimar topluluğunu temsil ettiği söylenebilir. Üyeleşme oranının % 62 dolayında olduğu 1998 yılındaki araştırmada ise amaca yönelik özel bir örneklem kullanılmıştır. 2004 yılı sonu itibarıyla sayıları 480.000 dolayında olduğu tahmin edilen mühendis ve mimarların yalnızca yaklaşık 255.000’inin Meslek Odasına üye olduğu bilinmektedir. Bu nedenlerle, Türkiye’deki mühendis ve mimarlara ilişkin bilgilerin güncellenmesini sağlayacak yeni bir araştırmanın kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir.”

Yukarıdaki satırlar “TMMOB Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması Çalışma Grubu” tarafından hazırlanan ara rapor ikinci taslağından alınmış olup, araştırma kapsamının tanımlanması açısından önem taşımaktadır. 1978 araştırması gibi 2006-07 araştırması da Türkiye’deki tüm mühendis ve mimarları kapsayacak şekilde tasarlanması nedeniyle, 1998 araştırmasından önemli oranda farklılaşacaktır. Ancak bu farklılaşma 2006-07 araştırması bulgularının 1998 araştırması sonuçlarıyla karşılaştırması olanağını imkansız kılan bir yapıyı da elbette üretmeyecektir.

2005 yılının Eylül – Aralık ayları, araştırmada kullanılacak yapılandırılmış nihai soru kağıdı oluşturma çalışmalarının tamamlandığı, Odalara üye mühendis – mimar asil ve yedek örneklem listelerinin oluşturulduğu dönemi tanımlamaktadır. 2006 yılının Ocak ayında Odalar tarafından kendi üyelerine anketlerin ulaştırılması ve yanıtlanan anketlerin toplanması şeklinde başlatılan Oda üyesi mühendis – mimarlardan anketle veri derleme çalışmaları 18 ayı aşan bir zamana yayılmıştır. Oda üyesi olmayan mühendis ve mimarlara ilişkin anket derleme süreci 2007 yılının ilk üç-dört

ayına yayılmış olup, çalışmanın bu veri derleme aşaması doğrudan VERİ ARAŞTIRMA elemanları tarafından gerçekleştirilmiştir.

İki yıllık yoğun bir çalışmayla ortaya çıkarılan **Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması**’nın amacı, kapsamı, örneklem yaklaşım ve çerçevesi aşağıda sergilenmiştir.

II. ARAŞTIRMANIN AMAÇ ve KAPSAMI

Tasarımlaştırma aşamasında 2006-07 “Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması”nın amaçları, TMMOB’nin 38. Olağan Genel Kurulunda kabul edilen karara göre, aşağıdaki içerik ve kapsamla tanımlanmaktadır.

- I. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı alanlarında dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmelerin, mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim ve denetim sistemlerinin, iş süreçlerinin ve meslektaşlarımızın bu süreçteki konumlarının incelenmesi,
- II. Türkiye’deki Oda üyesi olan / olmayan ve eğitimle kazandığı mesleğini icra eden / etmeyen mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının güncel durumları hakkında ayrıntılı bilgiler derlemek üzere, meslektaşlarımızın;
 - a. Mesleklerini uygulama süreçlerini ve bu süreçlerin zaman içindeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslanmasını,
 - b. Mesleklerine ve mesleki uygulama süreçlerine ilişkin düşünce ve yaklaşımlarını,
 - c. Mesleklerini icra ettikleri iş yerlerindeki değişimi,
 - d. Sosyo-ekonomik konumlarıyla, meslek içi sosyo-ekonomik konum farklılıklarını ve bu farklılaşmaları yaratan etkenleri,
 - e. Dünyaya ve Türkiye’ye bakışlarını, sosyo-politik ve sosyo-kültürel değerlendirmelerini ve yönelişlerini,
 - f. Genelde örgütlenmeye özelde de Odalarımız ile TMMOB’ye bakışlarını, onlarla ilişkilerini ve onlardan beklentilerini, saptayacak bir Mühendis – Mimar Profili Araştırmasının yapılması,
- III. Bu araştırmanın bulguları ile 1978 ve 1998 yıllarında TMMOB tarafından yapılmış olan araştırmaların bulgularını karşılaştırmalı biçimde irdeleyerek, Türkiye’deki ve dünyadaki değişim çizgisiyle, mimar ve mühendislerin değişim-gelişim çizgisinin çakışan ve çakışmayan yönlerinin ortaya çıkarılması ve yayımlanması.

Araştırmanın tanımlanan amaçları ve kapsamı doğrultusunda, TMMOB Mühendis – Mimar Profili Araştırması çalışma grubu, araştırma danışmanları ve Veri Araştırma A.Ş. araştırma ekibince yapılan ortak çalışmalarla;

- ✓ Araştırmada kullanılacak soru kağıdının oluşturulması,
 - ✓ TMMOB’ye bağlı Odalara üye olan Mühendis ve Mimarlarla ilişkin örneklem yaklaşım ve çerçevesinin belirlenmesi,
 - ✓ Odalara üye olmayan mühendis – mimarlar için örneklem planı seçeneklerinin değerlendirilerek önceliklerinin tanımlanması,
 - ✓ Mesleğini icra eden ve etmeyen mühendis ve mimarlara ilişkin ayrı bir örneklem modeli geliştirme yerine, araştırmada kullanılacak soru kağıdında konuya ilişkin konacak sorularla mesleğin icra biçimlerinin irdelenmesi,
- sağlanarak, 2005 yılının başından itibaren araştırmanın uygulama sürecine geçildi.

III. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEM YAKLAŞIM ve ÇERÇEVESİ

Araştırma evrenine iki grup mühendis – mimar giriyor.

Birinci grup, TMMOB'ye bağlı Odaların üyesi olan mühendis ve mimarlar. Büyüklüğü tanımlanabilen bu kitlenin olasılığa dayalı bir örneklem modeliyle örneğe seçilecek üyelerine, Oda kayıtlarından hareketle ulaşmak mümkün.

Araştırmanın ikinci grubu, mühendis ve mimar olarak Odalarda kayıtları bulunmayan, kendi mesleklerini icra edip / etmedikleri bilinmeyen, yerleşim yerlerine ilişkin herhangi bir kaydın ve hatta sağlıklı bir istatistiğinin bile olmadığı bir kitle olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla Odalara üye olmayan mühendis – mimarlar tanımsız, olasılığa dayalı bir modellemeyle ulaşılması mümkün olmayan bir araştırma hedef kitlesini oluşturuyor.

A. Araştırma Evreninin Büyüklüğü

Araştırma evreninin büyüklüğünün tanımlanabilmesi için elde iki tür bilgi vardı. Bu bilgilerden ilki, 1982 öncesinde hemen hemen tüm mühendis ve mimarların meslek Odalarına kayıt olma zorunlulukları nedeniyle “Odalarına kayıt oldukları” varsayımı, ikincisi ise 1982 sonrasında üniversitelerin mühendislik ve mimarlık fakülte ve / veya bölümlerinden mezun olanlara ilişkin YÖK istatistiklerinin mevcut oluşuydu. Bu iki bilgiden hareketle 2003 yılı sonu itibarıyla Türkiye'deki mühendis – mimar sayıları ve dallarına göre dağılımı, Oda üyesi olup olmama ayrımında aşağıdaki tabloda sergilenmektedir.

Aşağıda sergilenen tablo, bazı önkabullere göre hesaplanmış bir mühendis – mimar sayıları dağılımını vermektedir. Hesaplamalarda kullanılan bu önkabuller kabaca şöyle sıralanabilir;

1. 1982 yılına değin Türkiye'deki ya da yurtdışındaki mühendislik ve mimarlık fakülte ve / veya bölümlerinden mezun olmuş, Türkiye'de yaşayan tüm mühendis ve mimarların Odalarına kayıt oldukları,
2. 1982-83 ders yılından itibaren Türkiye'deki mühendislik ve mimarlık fakültelerinden ve/veya bölümlerinden mezun olanların, 1982 yılı sonunda Odalara kayıtlı mühendis – mimarlara eklenmesiyle Türkiye'deki yığılmalı mühendis – mimar sayısına kabaca ulaşılacağı,
3. Oda üyeleri ile yeni mezun sayılarının toplanmasıyla ulaşılan mühendis – mimar sayılarının gerçeği yansıtması için;
 - a. Yurtdışında eğitim alan ve Türkiye'de yaşayan mühendis – mimar sayısının Türkiye'de eğitim alan ve yurtdışına giden ve/veya ölen mühendis – mimar toplamına eşit kabul edilmesi,
 - b. Mesleğini icra etsin veya etmesin, emekli olsun veya olmasın, 1982'den sonra Türkiye'deki herhangi bir mühendislik mimarlık fakültesinden ya da bölümünden mezun olan kişinin, sonradan bir başka dala geçse bile mühendis - mimar kabul edilmesi,

gerekmektedir.

Tablo 1: Türkiye’de mühendis - mimarların, üye olup / olmamalarına göre Odalara dağılımı ve Odalar ayrımında mühendis – mimarların üyelik oranları

	TOPLAM Müh.Mimar	Üye	Üye Olmayanlar	Üyelik Oranı
ÇEVRE M.O.	8.664	3.092	5.572	35,7
ELEKTRİK M.O.	57.755	25.875	31.880	44,8
FİZİK M.O.	1.451	1.451	0	100,0
GEMİ. M.O.	2.066	1.784	282	86,4
GEMİ MAK. İŞL. M.O.	1.126	1.126	0	100,0
GIDA M.O.	8.676	4.985	3.691	57,5
HARİTA VE KAD. M. O.	9.189	7.422	1.767	80,8
İÇ MİMARLAR O.	2.519	916	1.603	36,4
İNŞAAT M. O.	66.028	56.156	9.872	85,0
JEOFİZİK M.O.	5.434	2.770	2.664	51,0
JEOLJİ M.O.	16.215	8.929	7.286	55,1
KİMYA M.O.	28.055	11.032	17.023	39,3
MADEN M.O.	11.158	7.375	3.783	66,1
MAKİNA M.O.	85.466	53.135	32.331	62,2
METALURJİ M.O.	6.692	3.034	3.658	45,3
METEOROLOJİ M.O.	993	475	518	47,8
MİMARLAR O.	33.272	29.655	3.617	89,1
ORMAN M.O.	12.246	7.221	5.025	59,0
PETROL M.O.	1.481	765	716	51,7
PEYZAJ M.O.	4.590	1.895	2.695	41,3
ŞEHİR PL. O.	4.694	2.922	1.772	62,2
TEKSTİL M.O.	5.405	1.329	4.076	24,6
ZİRAAT M.O.	73.113	12.954	60.159	17,7
TOPLAM	446.288	246.298	199.990	55,2

Oda kayıtları ve YÖK istatistikleri üzerinde yapılan çalışmalar 2003 sonu ve 2004 başı itibarıyla (hesaplamalar sürecinde yapılan önkabuller çerçevesinde) Türkiye’de 446.288 mühendis ve mimarın bulunduğunu, bunların yüzde 55,2’sinin (246.298) meslek odalarına kayıtlı olduğunu, 199.990 mühendis ve mimarın ise meslek odalarına kayıtlı olmadığını ortaya çıkarmaktadır. 1982 yılı sonunda Odalara kayıtlılık oranının yüzde 100 olmasından hareket edilecek olursa, 22 yıllık dönemde eğitimle kazanılmış bir mesleğin icracıları olarak mühendis – mimarların yüzde 45’inin Oda üyesi olmaması, gelişimin yönü ve hızı hakkında önemli ipuçları vermektedir.

B. Araştırmanın Örneklem Yaklaşımı ve Temsil Düzeyi

Araştırma, hem Oda üyesi olan hem de üye olmayan mühendis ve mimarları kapsayacak bir yapıda tasarımıştırıldı. Ancak, Oda üyesi mühendis – mimar kitlesi büyüklük, dağılım ve tanım açısından

ne kadar net ise, oda üyesi olmayan mühendis – mimar kitlesi de o oranda belirsiz ve ulaşımı zor bir araştırma evrenini ortaya çıkarıyordu.

Oda üyesi mühendis ve mimarlara ilişkin derlenecek bilgiler, hem genel hem de Odalar ayrımında irdelenebilecek bir veri tabanı oluşturacak şekilde planlandı. Bu planlama nedeniyle de, üye sayısı az olan Odalardan oransal olarak daha çok, üye sayısı çok olan Odalardan ise oransal olarak daha az örnek çekilerek, her Oda ayrımında çözümlenmeyi bekleyen bir veri tabanı üretimi tasarlandı. Bu tasarım doğrultusunda da, her Oda için üye listelerinden hareketle ayrı ayrı planlanıp uygulanan sistematik rastlantısal örnek seçim tekniğinden yararlanıldı.

Tablo 2: Türkiye’deki mühendis ve mimarların odalara göre örneklem dağılımıyla Oda üyesi olan - olmayanlarla yapılan anketlerin toplam sayıları.

	Planlanan Üye Anketi Sayısı	Gerçekleşen Üye Anketi Sayısı	Yapılan Üye Olmayan Anketi	Yapılan Toplam Anket
ÇEVRE M.O.	191	89	20	109
ELEKTRİK M.O.	348	256	98	354
FİZİK M.O.	183	36	0	36
GEMİ. M.O.	185	100	1	101
GIDA M.O.	192	113	10	123
HARİTA VE KAD. M. O.	193	115	5	120
İÇ MİMARLAR O.	127	26	5	31
İNŞAAT M. O.	383	336	29	365
JEOFİZİK M.O.	189	147	9	156
JEOLOJİ M.O.	194	42	25	67
KİMYA M.O.	243	60	52	112
MADEN M.O.	193	152	11	163
MAKİNA M.O.	383	293	95	388
METALURJİ M.O.	190	68	9	77
METEOROLOJİ M.O.	116	101	3	104
ORMAN M.O.	193	83	15	98
PEYZAJ M.O.	186	128	13	141
ŞEHİR PL. O.	189	74	5	79
TEKSTİL M.O.	181	92	12	104
ZİRAAT M.O.	244	169	187	356
MİMARLAR O.	348	72	11	83
TOPLAM	4.651	2552	615	3167

Araştırmanın denek seçim sürecinde Odaların kayıtları esas alınarak, Odanın kayıtlı toplam üye sayısının, seçilecek örnek sayısına bölümünden elde edilen ATLAMA KATSAYISI ve rastgele seçilen BAŞLANGIÇ ÜYE NUMARASI kullanımıyla araştırmanın denek listesi oluşturuldu. Oluşturulan denek listeleri, üye sayısı 10.000’i aşan Odalar için 5’li, üyesi daha az olan Odalar için

3’lü kümeler oluşturularak, ulaşılamayan denekler için de yedek listeler küme olarak tanımlandı. Böylece asil denek listesinden ulaşılamayan mühendis – mimarın yedeği, aynı küme içinde yer alan bir başka mühendis – mimar olarak belirlenmiş oldu. Araştırmada TMMOB’ye bağlı 23 Oda için toplam 4.947 üye anketinin uygulanması planlandı. Ne var ki, Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği ve Petrol Mühendisleri Odalarının araştırmada anket uygulama sürecine katılmamaları sonucunda 21 Oda için toplam planlanan üye anketi sayısı 4.651’e inmiş oldu.

Her Oda için kendi üyeleri bağlamında çözümlene yapılabilecek büyüklükteki örneklerle çalışılırken odalara üye olmayan mühendis – mimar kitlesinin bütünü temsil edecek genel bir değerlendirmeye yönelinmiştir. Oda üyesi olmayan mühendis – mimarların kitle içindeki dağılımları olasılığa dayalı bir örneklem seçimine imkan tanımadığı için, bu kitle araştırmada KOTA örneklemeyle temsil edilmiştir.

Araştırma sürecinde üye anketlerinin yüzde 55’inin Odalar tarafından ancak uygulanabilmesi ortaya üç grup Oda çıkarmıştır.

- **A grubu Oda**, planlanan anket uygulamasında hedeflenen her üç anketten en az ikisinin (% 69 ve üzeri) uygulamasını gerçekleştirmiş olan 8 Odayı (Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden / Makine / Meteoroloji / Ziraat Mühendisleri Odalarıyla, Peyzaj Mimarlığı Odasını) kapsamaktadır.
- **B grubu Oda**, Gemi / Gıda / Harita ve Tekstil Mühendisleri Odalarını bir grup halinde toplayan % 50’i aşan oranda üye anketi uygulayabilen 4 Odadan oluşmuştur.
- **C grubu Oda ise**, Çevre / Fizik / Jeoloji / Kimya / Metalurji / Orman Mühendisleri Odalarıyla, Mimarlık ve İç Mimarlık Odaları ve Şehir Bölge Planlamacıları Odası, örneklem listesinde yer alan üyelerinin yarısından azına anket uygulayabilmeleri nedeniyle üçüncü grup içinde yer alabilmektedirler.

Araştırmada her hangi bir TMMOB’ye bağlı meslek Odasına üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının Odalar arasındaki oransal dağılımıyla, anket uygulanan üyelerin Odalara dağılımı önemli farklılıklar yansıtıyor. Örneğin üye olmayanlar içinde en büyük grubu yüzde 30,2’lik bir oranla Ziraat Mühendisleri oluştururken, bu kesimin üyeler içindeki ağırlığı ancak yüzde 5,8 düzeyine erişiyor. Bir başka örnek İnşaat mühendislerinden hareketle verilebilir. Üye anketleri içindeki İnşaat mühendislerinin oranı yüzde 32 iken, üye olmayanlar arasında bu oran ancak yüzde 4,9 olarak gerçekleşiyor. Dolayısıyla TMMOB’ye üye olan mühendis / mimar / şehir plancısı kitlesiyle, üye olmayan kitlenin meslek dalları dağılımı önemli bir farklılaşmayı ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılaşma da, yukarıdaki Tablo 1’den de açıkça görülebileceği gibi ilk olarak Odaların üyelik oranı farklılaşmasından, ikinci olarak da üyelere uygulanan anketlerin Odalara göre yüzde 20 ile 90 arasında değişen ulaşım düzeyinden kaynaklanmaktadır.

TMMOB’ye bağlı Odalara üye olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancısı iki kitle arasında, mesleki uzmanlık dalı farklılaşmasından kaynaklanan yapı, sosyo-demografik özelliklere de yansıyan değişimleri ortaya çıkarabilecektir. Aşağıdaki 3 numaralı tablo, Oda gruplarına göre ve de üye / üye olmayan ayrımında ağırlıklı olarak anket sayı ve oransal dağılımını vermektedir. Araştırma bulgularının karşılaştırmalı değerlendirmesi sürecinde bu dağılım, daima akılda tutulması gereken bir dağılım olarak karşımıza çıkacaktır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 3: Oda üyesi olan ve olmayan Türkiye’deki mühendis ve mimarlara uygulanan anketlerin gruplara göre sayısal ve oransal dağılımı

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çevre	-	-	1.424	1.424	5.580
	-	-	7,7%	0,9%	2,8%
Elektrik	18.944	-	-	18.944	31.850
	14,8%	-	-	12,3%	16,0%
Gemi	-	1.000	-	1.000	282
	-	12,0%	-	0,6%	0,1%
Gıda	-	2.938	-	2.938	3.690
	-	35,4%	-	1,9%	1,9%
Harita	-	4.370	-	4.370	1.765
	-	52,6%	-	2,8%	0,9%
İnşaat	49.392	-	-	49.392	9.860
	38,7%	-	-	32,0%	4,9%
İç Mimar	-	-	182	182	1.605
	-	-	1,0%	0,1%	0,8%
Jeofizik	2.205	-	-	2.205	2.664
	1,7%	-	-	1,4%	1,3%
Jeoloji	-	-	1.932	1.932	7.275
	-	-	10,4%	1,3%	3,7%
Kimya	-	-	2.700	2.700	17.004
	-	-	14,5%	1,7%	8,5%
Maden	5.776	-	-	5.776	3.784
	4,5%	-	-	3,7%	1,9%
Makina	40.727	-	-	40.727	32.300
	31,9%	-	-	26,4%	16,2%
Metalurji	-	-	1.088	1.088	3.654
	-	-	5,9%	0,7%	1,8%
Meteoroloji	404	-	-	404	519
	0,3%	-	-	0,3%	0,3%
Mimar	-	-	6.120	6.120	3.619
	-	-	33,0%	4,0%	1,8%
Orman	-	-	3.071	3.071	5.025
	-	-	16,5%	2,0%	2,5%
Peyzaj	1.280	-	-	1.280	2.691
	1,0%	-	-	0,8%	1,4%
Ş.Planlama	-	-	1.110	1.110	1.770
	-	-	6,0%	0,7%	0,9%
Tekstil	-	-	644	644	4.080
	-	-	3,5%	0,4%	2,0%
Ziraat	8.957	-	-	8.957	60.214
	7,0%	-	-	5,8%	30,2%
Fizik	-	-	288	288	0
	-	-	1,6%	0,2%	0,0%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

İKİNCİ BÖLÜM

Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması Verilerine İlişkin Tablo Dökümleri ve Betimlemeler

“Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması”nın betimsel raporunun bu bölümünde anketle derlenen verilerin tablo dökümleriyle TMMOB’ye bağlı Odalara üye olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki kimi farklılaşmalara değinilecektir.

Bilindiği gibi Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancıları, üyeler arasından olasılığa dayalı örneklem modeliyle seçilen deneklerden derlenen verilerle temsil edilirken, üye olmayanlara ilişkin bilgiler KOTA örneklemeyle derlenen bilgilere dayanmaktadır. Bu nedenle ikinci kesime ilişkin bilgilerin temsil edici niteliği, üyelere ilişkin bilgilerine göre -kaçınılmaz olarak- düşüktür. Ancak bu, iki grup arasında araştırmayla ortaya çıkarılan fark ya da benzeşmelerin reddi anlamına da gelmeyecektir.

Araştırmada anketle derlenen bilgiler yedi alt başlıkta ve anket sorularının tek tek dökümleri biçiminde sergilenmektedir. Denekler tarafından her soruya verilen yanıtlar, üyeler ve üye olmayanlar ayırımında verilerek, iki kesim arasında bir farklılaşmanın olup / olmadığına da ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Araştırma verileri betimsel döküm raporunun izleyen bölümlerinde ankette yer alan “kişiye özel ve öğrenim sürecine ilişkin sorular / mesleğe ilişkin sorular / işyeri ve çalışma koşullarına ilişkin sorular / şu an çalışmayıp iş arayanlara ilişkin sorular / yaşam standardı” sorularının dökümleri, üyeler ve üye olmayanlar ayırımında oransal dağılımlar biçiminde verilecektir. Ayrıca anketle derlenen verilerin tamamının EKLER bölümünde tüm değişkenler için teker teker sayısal ve oransal dökümleri de sergilenmektedir.

A. Kişiyi Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Sorular

Araştırmada kullanılan soru kağıdının bu bölümünde 14 soru yer alıyor. Bu sorular araştırmaya katılan deneklerin;

- ✓ Yaşadığı ve doğduğu yer,
- ✓ Cinsiyeti,
- ✓ Doğum yıl ve yaşı,
- ✓ Medeni durumlarını, evli iseler eşlerinin çalışıp / çalışmadığı,
- ✓ Çocuklarının olup / olmadığını ve varsa kaç çocuklarının olduğu,
- ✓ Lise, lisans ve lisans üstü eğitimi hakkında bilgileri,
- ✓ Eğitimle kazandığı mühendislik / mimarlık / şehir plancılığı mesleğinin istediği dal olup / olmadığı ve aile fertleri arasında kendi mesleğinden kişilerin olup / olmadığı,
- ✓ Yabancı dil bilip / bilmediği ve bildiği yabancı dili bilme düzeyi,
- ✓ Bilgisayar kullanıp / kullanmadığı ve kullanıyorsa bilgisayarı neler için kullandığı,

konularına ışık tutacak sorulardan oluşuyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Bilindiği gibi TMMOB'ye bağlı meslek Odalarına üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları araştırmada KOTA örneklemeyle temsil edilmektedirler. Örnek seçiminde kullanılan KOTA değişkenleri YÖK tarafından tutulan üniversite mezuniyeti istatistikleriyle Oda kayıtlarından hareketle ortaya çıkarılan, “öğrenim dalı / mezuniyet yılı / cinsiyet” bilgilerinden oluşmaktadır.

A.1. Yaşadığınız yer

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İstanbul	22,8%	16,9%
Ankara	14,4%	13,1%
İzmir	8,8%	16,2%
Doğu ve Batı Marmara	14,8%	12,2%
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	18,1%	16,0%
İç Batı ve Orta Anadolu	5,8%	12,4%
Doğu Batı Karadeniz	7,2%	7,4%
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	7,2%	5,3%
Yurtdışı	0,1%	0,0%
Yanıtız	0,8%	0,3%
Toplam	100,0%	100,0%

A.2 Cinsiyetiniz

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Kadın	12,5%	27,3%
Erkek	87,0%	72,6%
Yanıtız	0,6%	0,2%
Toplam	100,0%	100,0%

A.3. Doğduğunuz yıl

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1950 ve öncesi	18,4%	2,8%
1951-1960	21,9%	12,9%
1961-1970	24,6%	30,8%
1971-1980	31,5%	42,3%
1981 ve sonrası	2,9%	9,5%
Yanıtız	0,7%	1,6%
Toplam	100,0%	100,0%

Yukarıda sergilenen anketin ilk üç sorusunun tabloları, bir önceki bölümde değinilen farklılaşmaları sergileyen özellikler ortaya koyuyor. Örneğin yaşanan il sorusuna verilen yanıtta, Odalara üye olmayanların İzmir ilinde üyelere göre çok daha ağırlıklı olması, üye olmayanlar içerisindeki Ziraat Mühendislerinin oransal ağırlığından kaynaklanmaktadır.

Cinsiyete ilişkin iki kitle arasındaki dağılım farklılaşması ise, 1982 sonrası üniversiteden mezun olanların ağırlıkla üye olmayanlar kitlesi içerisinde yer almalarından ötürüdür. Çünkü 1982'ye değin TMMOB'ye bağlı meslek Odalarına üyeliğin zorunlu olmasına karşın 1982'den sonra bu zorunluluğun ortadan kalkışı, özellikle bazı meslek Odalarına üye olma oranını çok hızlı biçimde düşürmüştü ve bu kesim içinde de 1982 sonrası mezunlarının yer almasına neden olarak, kitleler arasındaki cinsiyet farkının doğmasına neden olmuştur. Bu durum da, doğum yılı tablosundan açıkça görülebilmektedir.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

A.4. Doğduğunuz yer

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İstanbul	7,8%	8,0%
Ankara	6,0%	9,1%
İzmir	4,2%	7,6%
Doğu ve Batı Marmara	12,4%	11,6%
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	18,8%	15,1%
İç Batı ve Orta Anadolu	10,6%	15,2%
Doğu Batı Karadeniz	17,2%	16,0%
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	16,5%	14,1%
Yurtdışı	2,8%	0,3%
Yanıtız	3,7%	3,0%
Toplam	100,0%	100,0%

A.4_1 Doğduğunuz yerleşim birimi

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İl merkezi	50,0%	60,6%
İlçe merkezi	26,7%	30,6%
Bucak / köy	22,4%	7,8%
Yanıtız	0,9%	1,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Üye olanlar ile olmayanlar arasındaki ana farklılaşma noktalarından birisi doğumun gerçekleştiği il ya da bölge değil, doğum yerinin il/ilçe merkezi ya da köy oluşudur.

A.5 Evli misiniz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evli	77,7%	67,5%
Evli değil	22,1%	31,3%
Yanıtız	0,2%	1,1%
Toplam	100,0%	100,0%

A.6 Eşinizin şu anki çalışma konumu

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Ücretli-maaşlı çalışıyor	32,1%	52,9%
Kendi hesabına çalışıyor	7,9%	7,8%
İşsiz, iş arıyor	2,6%	1,5%
Emekli	17,6%	6,5%
Ev kadını	37,2%	25,1%
Yanıtız	2,6%	6,2%
Toplam	100,0%	100,0%

Daha kent doğumlu, daha batılı ve daha genç bir grup olarak karşımıza çıkan üye olmayanlar arasında evlilik oranı daha düşük olduğu gibi, evli olanların eşlerinin evkadını olma oranı da daha düşük olarak gerçekleşmektedir.

A.7. Çocuğunuz var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Hayır, yok	25,5%	25,6%
Evet, var	69,3%	59,3%
Yanıtsız	5,2%	15,1%
Toplam	100,0%	100,0%

A7.1. Kaç çocuğunuz var?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1	31,6%	31,6%
2	50,2%	47,2%
3	15,1%	17,1%
4	1,7%	2,7%
5 ve üzeri	0,6%	0,3%
Yanıtsız	0,6%	1,1%
Toplam	100,0%	100,0%

Her iki kesimde de evli olanların çocuk sahibi olma oranları ve sahip olunan çocuk sayıları birbirine oldukça yakın dağılımlar vermektedir.

A.8. Mühendis, mimar yada şehir plancısı olan ya da bu alanda eğitimini sürdüren yakın aile fertleri

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Önceki kuşak	5,6%	4,2%
Kendi kuşağı	31,4%	25,0%
Sonraki kuşak	12,6%	4,0%
Hiçbiri	55,3%	48,4%
Yanıtsız	3,7%	22,4%
Toplam	100,0%	100,0%

TMMOB'ye bağlı herhangi bir meslek Odasına üye olsun veya olmasın, mühendis / mimar / şehir plancısı olanların kendilerinden önceki kuşaktan birisinin, yani annesinin veya babasının mühendis / mimar / şehir plancısı olma oranı oldukça düşük olduğu görülüyor. Yaklaşık her yirmi mühendis ya da mimardan ancak birinin annesinin ya da babasının benzer bir eğitim almış olduğunu gösteriyor yukarıdaki tablo. Ama mühendis / mimarın kendi kuşağına gelindiğinde, yani eşine veya kardeşlerine, benzer eğitim almış olanların oranı hızla artıyor. Bu artış herhangi bir meslek Odasının üyesi olanlar arasında daha da yükseliyor.

Araştırma kitlesinin bitirdiği okul bilgilerine ilişkin anketle derlenen verilere baktığımızda üye olmayanların Anadolu, Süper Lise, Fen Lisesi gibi liselerde bir kümeleşme ortaya çıkarırken, üyeler arasında meslek liselerinde bir kümeleşme gözleniyor. Ama Lise eğitimi bağlamında her iki grupta da en büyük ağırlık "düz / genel lise"lerdeki yığılmayla büyük bir benzeşmeyi ortaya çıkarıyor.

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

A.9. Mezun olduğunuz lisenin bulunduğu kent

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İstanbul	13,4%	8,3%
Ankara	8,4%	8,8%
İzmir	5,9%	6,4%
Doğu ve Batı Marmara	11,9%	6,4%
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	15,3%	8,3%
İç Batı ve Orta Anadolu	7,3%	9,2%
Doğu Batı Karadeniz	10,5%	5,2%
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	8,6%	6,8%
Yurtdışı	0,5%	0,0%
Yanıtsız	18,1%	40,6%
Toplam	100,0%	100,0%

A.9.1 Mezun olduğunuz lisenin türü

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Genel / Düz Lise	66,7%	67,7%
Anadolu Lisesi, Süper Lise, Fen Lisesi	7,6%	16,5%
Özel Lise / Kolej	3,9%	2,6%
Meslek Lisesi	18,6%	9,7%
Diğer	2,7%	1,0%
Yanıtsız	0,6%	2,5%
Toplam	100,0%	100,0%

Liseler bağlamında Anadolu lisesi / Meslek lisesi ölçeğinde ortaya çıkan iki grup arasındaki farklılaşma, üyeler arasında yüksek lisans eğitimi almış olma yönündeki bir eğilimle ortaya çıkıyor.

A.10. Öğrenim düzeyiniz nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Lisans	82,2%	90,1%
Yüksek lisans	14,0%	7,5%
Doktora	3,7%	2,4%
Yanıtsız	0,2%	0,0%
Toplam	100,0%	100,0%

A10. Mezun olunan üniversiteler	Lisans düzeyinde		Lisansüstü düzeyinde		Doktora düzeyinde	
	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İstanbul'daki üniversiteler	29,0	21,7	74,7	22,0	71,0	21,5
Ankara'daki üniversiteler	14,8	24,0	28,2	65,4	58,5	69,7
İzmir'deki üniversiteler	7,2	10,3	16,2	17,5	44,1	20,3
Diğer Anadolu Üniversiteleri	38,0	42,8	50,5	90,8	81,0	130,6
Yurtdışındaki üniversiteler	1,0	0,8	12,5		28,9	28,6
Yanıtsız	11,1	1,5	21,6	4,4	7,5	18,0
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

A10. Mezuniyet yılı	Lisans düzeyinde		Lisansüstü düzeyinde		Doktora düzeyinde	
	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1965 ve öncesi	1,3	-	11,1	2,1	2,4	-
1966-75	10,3	3,1	23,5	4,4	47,6	14,3
1976-85	21,7	12,9	25,0	25,5	70,2	83,1
1986-95	25,0	37,7	42,6	86,1	91,8	108,9
1996 ve sonrası	31,0	45,6	69,0	55,3	66,6	4,4
Yanıtız	11,7	1,8	32,6	26,3	12,2	78,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100	100,0	100,0

Araştırmada “öğrenim gördüğünüz mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı dalı en çok istediğiniz dal mıydı?” sorusuna her iki grup da benzer oranda “evet” diyor. Fark “hayır” diyenlerin yöneldikleri dallarda ortaya çıkıyor ama, bu da çok önemli bir farklılaşma değil.

A.11. Öğrenim gördüğünüz mühendislik / mimarlık /şp en çok istediğiniz dal mıydı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evet	67,2%	64,1%
Hayır	32,5%	35,5%
Yanıtız	0,3%	0,3%
Toplam	100,0%	100,0%

A.11_1 Esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Mühendislik / mimarlık/ şehir planlamanın bir başka dalı	43,0%	34,5%
Tıp, diş hekimliği, eczacılık gibi sağlıkla ilgili meslekler	28,2%	32,6%
İşletme	2,1%	4,5%
Hukuk	6,2%	12,4%
İktisadi-idari bilimler (ekonomi, siyaset bilimi, kamu yönetimi vs)	4,5%	1,8%
Beşeri / sosyal bilimler (sosyoloji, psikoloji, felsefe vb)	3,5%	3,0%
Güzel sanatlar	5,1%	4,1%
Temel Bilimler (Fizik, kimya, biyoloji, matematik)	6,0%	4,2%
Diğer	2,9%	2,6%
Yanıtız	2,1%	2,7%
Toplam	100,0%	100,0%

A.12. Bildiğiniz yabancı dil var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,00%	100,00%
Yanıtız	0,40%	0,60%
Yok	15,20%	18,10%
Var	84,40%	81,20%
İngilizce	81,7%	78,0%
Almanca	13,5%	12,0%
Fransızca	6,0%	2,1%
Diğer	0,8%	0,8%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Araştırmada “Bildiğiniz yabancı dil var mı?” sorusuna “evet” diyenlerin oranı her iki kesimde de çok yüksek. Bildiği yabancı dil olduğunu söyleyenlerin hemen hemen tamamı İngilizce bildiklerini, ayrıca bir kesim de Almanca bildiğini söylemiş. Sonuç olarak dil bildiğini söyleyenlerin ortalama 1,2 dil bildikleri sonucuna ulaşıyor bu tablo incelendiğinde.

Ama “rahatça konuşup, yazabilecek düzeyde” dil bilenlerin oranı söz konusu olduğunda, dil bildiğini söyleyenlerin kabaca üçte birine düşüyor oran. Bu da İngilizce için, Almanca ve Fransızcada oranlar daha da düşük. Eğer “rahatlıkla konuşup, yazabilecek düzeyde” dil bildiğini beyan edenleri dil biliyor olarak alacak olursak Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 33,1’i, Oda üyesi olmayanların ise yüzde 34,1’i yabancı dil bilenler arasına dahil edilmiş oluyor.

A.12_1 Hangi dilleri ne ölçüde biliyorsunuz?

	ÜYE			ÜYE DEĞİL		
	Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	Daha sınırlı düzeyde	Toplam	Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	Daha sınırlı düzeyde	Toplam
İngilizce bilme düzeyi	34,1%	65,9%	100,0%	40,0%	60,0%	100,0%
Almanca bilme düzeyi	22,4%	77,6%	100,0%	22,6%	77,4%	100,0%
Fransızca bilme düzeyi	22,1%	77,9%	100,0%	8,1%	91,9%	100,0%

A.13 Bilgisayar kullanıyor musunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Hayır	9,8%	5,4%
Evet	90,0%	94,6%
Yanıtız	0,3%	0,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Bilgisayar kullanmadığını söyleyenlerin oranı üyeler arasında on’da bir iken, üye olmayanlar arasında yirmi’de bir’e düşüyor. Bilgisayar ağırlıkla internet için kullanılırken, bunu yazı yazmak ve ardından da “tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb. için” kullanılıyor.

A13.1 Bilgisayarı bugüne kadar hangi temel amaçlarla kullandınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb işler	63,3%	52,8%
Sipariş/stok kontrol ve diğer veri tabanı işlemleri için	31,4%	24,8%
Yazı yazma, raporlama, tablolama için	83,1%	63,1%
Yazılım geliştirme için	11,3%	21,6%
İnternet için	96,1%	97,2%
Oyun oynamak, eğlenmek için	35,3%	23,5%
Diğer	1,9%	1,0%
Yanıtız	0,3%	0,3%
Toplam	100,0%	100,0%

Bilgisayarı “ilgi alanına yönelik kaynak taramak için” kullandığını söyleyenlerin oranı, hem üyeler hem de üye olmayanlar arasında ilk sırada yer alıyor. Bunu “e-posta“ iletişimi izliyor. Ama burada dikkat çekici nokta, meslek Odasına üye olmayanlar arasında her dört kişiden birinin e-postayı kullandığını belirtmemiş olmasıdır, denebilir. Bu oran üye mühendis / mimarlar arasında altıda bir’e kadar geriliyor.

A.14 İnterneti bugüne kadar hangi temel amaçlarla kullandınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
e-posta için	84,5%	75,4%
Chat yapmak için	24,1%	34,2%
Haberleri izlemek için	66,9%	59,3%
İlgi alanına yönelik kaynak taramak için	89,6%	77,4%
Oyun oynamak, eğlenmek, oyalanmak için	26,6%	26,2%
Rezervasyon işlemleri için	24,7%	24,0%
Bankacılık işlemleri için	56,6%	56,5%
Alışveriş yapmak için	22,6%	33,2%
Ürün, hizmet pazarlaması, satışı için	11,0%	14,8%
Diğer	1,7%	1,0%
Yanıtız	2,3%	0,7%
Toplam	100,0%	100,0%

Bilgisayarı alışveriş yapmak için ya da ürün hizmet pazarlamak için kullandığını beyan edenlerin oranı, üye olmayanlar arasında üye olanlara göre daha yüksek çıkıyor. Chat yapmak için bilgisayar kullandığını söyleyenler için de, bu durum geçerli.

B. Mesleğe İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının “Mesleğe İlişkin Sorular” bölümünde 11 soru yer alıyor. Araştırmaya katılan deneklere;

- ✓ Mesleğe ilişkin duyulan eksiklikleri,
- ✓ Yaşanılan mesleki düş kırıklıkları,
- ✓ İş ve meslek tatmini,
- ✓ Mesleki işsizliğin nedenleri,
- ✓ Mesleki yaşamının başından bu yana işli ve işsiz dönemleri,

öğrenmeye yönelik sorular sorularak aşağıda sergilenen yanıtlar alındı.

B.1. Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duydunuz?

	ÜYE			ÜYE DEĞİL		
	Çoğu zaman	Bazen	Toplam	Çoğu zaman	Bazen	Toplam
Teorik bilgi eksikliği	10,0%	49,6%	59,6%	9,3%	45,8%	55,0%
Uygulama (pratik) eksikliği	48,8%	37,7%	86,6%	30,4%	36,9%	67,3%
İşletme yönetimi bilgi eksikliği	28,8%	39,1%	67,9%	16,0%	35,2%	51,1%
Yabancı dil eksikliği	35,2%	31,0%	66,2%	20,2%	30,2%	50,3%
Meslekte bilgisayar uygulamalarıyla ilgili bilgi eksikliği	31,6%	34,3%	65,9%	13,6%	31,8%	45,4%
Toplum ve insanla ilgili bilim dallarında bilgi eksikliği	12,5%	40,1%	52,6%	8,9%	35,0%	43,8%

Mühendis / mimar / şehir plancısı olarak mesleğe başlanan ilk yıllarda “uygulama (pratik) eksikliği” en büyük oranda eksikliği duyulan ilk konu olarak öne çıkıyor. Bu hem TMMOB’ye bağlı Odaların

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

üyeleri için, hem de üye olmayan meslek elemanları için geçerli. Üyeler tarafından “çoğu zaman” eksikliği duyulan ikinci konu ise “yabancı dil” bilgisidir. Oysa mühendis / mimar / şehir plancılarına, Oda üyesi olsun olmasın “yabancı dil bilgisi” sorulduğunda yaklaşık her 6 kişiden 5’i, dil bildiğini beyan etmişti (yukarıdaki A.12 numaralı tablo bunu gösteriyor).

B.1 numaralı tablo, üyelerin üye olmayanlara göre her konuda daha fazla eksiklik duyduğunu ortaya çıkarıyor. “Çoğu zaman” eksikliği en az duyulan konu, “teorik bilgi eksikliği” oluyor.

B.2. Mesleğinizle ilgili hiç düş kırıklığı yaşadınız mı? Evetse, hangi açılardan?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	0,6%	1,5%
Hayır Yaşamadım	34,9%	55,6%
Evet Yaşadım	64,5%	42,9%
İş bulma olanakları açısından	26,3%	25,7%
Kendi işimi kurma olanakları açısından	17,5%	9,1%
Para kazanma olanakları, sağladığı refah düzeyi açısından	30,0%	16,6%
Mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması açısından	26,1%	11,9%
Çalıştığım işyerlerindeki koşullar açısından	18,6%	9,8%
Kariyer olanakları açısından	7,8%	7,2%
Toplumdaki saygınlığı açısından,tanınmamasından	7,5%	3,5%
Mesleğin giderek önemini yitirmesi açısından	15,4%	6,2%
Meslek topluluğu ile ilişkiler açısından	6,3%	1,8%
Diğer	0,9%	0,5%
Yanıtsız	0,2%	0,5%
Toplam	156,6%	92,9%

“Mesleğinizle ilgili hiç düş.kırıklığı yaşadınız mı?” sorusuna üyelerin yüzde 64,5’i, üye olmayanların ise yüzde 42,9’u “evet yaşadım” yanıtını veriyor. İlk düş kırıklığı da para kazanma ve refah düzeyi /iş bulma olanakları / mesleki tatmine ilişkin olarak ortaya çıkıyor.

TMMOB’ye bağlı bir Odaya üye olan mühendis / mimar / şehir plancıları meslekleriyle ilgili düş kırıklığı yaşadım derken ortalama 2,5 düş kırıklığı örneği sayıyor. Üye olmayanlarda hem düş kırıklığı yaşama oranı üyelere göre daha düşük, hem de ortalama belirtilen düş kırıklığı sayısı daha az.

Mesleki açıdan yaşanan düş kırıklıklarına ve mesleği değerlendirme biçimine ilişkin aşağıdaki cümlelere katılma ya da katılmama yönünde belirtilen görüşler, mesleğe bakış açısından önemli ipuçları sergiliyor. Örneğin “Öğrenim gördüğüm meslek dalı teknolojideki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı” cümlesi, TMMOB’ye bağlı bir Odanın üyesi olsun ya da olmasın tüm mühendis / mimar / şehir plancıları tarafından en büyük oranda “katılmıyorum” yanıtı verilen cümle oluyor. Cümleye katılmayanların oranının yüksek olduğu bir başka cümle ise “Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmamız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle, toplumsal ve siyasal sorunlardan uzak durmalıyız” görüşü olarak öne çıkıyor.

B.3 Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz?

	ÜYE			ÜYE DEĞİL		
	Kesinlikle katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	Kesinlikle katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam
Oğrenim gördüğüm meslek dali teknolojideki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı.	15,2%	72,7%	87,8%	24,8%	41,5%	66,3%
Yeni yönetim ve kontrol sistemleri mesleki yaratıcılığımızı sınırlandırıp bizleri tanımlı işleri yapan birer elemana dönüştürüyor.	40,3%	34,7%	75,0%	32,8%	25,9%	58,6%
Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmamız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle, toplumsal ve siyasal sorunlardan uzak durmalıyız.	42,7%	47,4%	90,1%	33,2%	35,6%	68,8%
Mesleğimize ve topluma karşı sorumluluklarımız çoğu zaman işveren ve/veya yöneticilerin çıkarlarıyla / istekleriyle çelişki halindedir.	57,0%	22,9%	79,9%	30,7%	24,8%	55,5%
Teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır.	79,7%	7,6%	87,3%	49,0%	13,1%	62,1%
İşyerlerinde mühendislerin / mimarların /şehirplancılarının talepleri diğer çalışanlardan ayrıştırılarak ele alınmalıdır.	56,1%	28,1%	84,2%	38,0%	21,6%	59,7%
Mühendislerin / mimarların / şehir plancılarının sorunları, halkımızın sorunlarının bir parçasıdır; onlardan ayıramaz.	77,4%	9,7%	87,1%	44,9%	13,2%	58,1%
Mesleki uygulamalarımız, çok disiplinli ve disiplinlerarası bir nitelik kazanmaktadır.	59,5%	14,6%	74,0%	38,0%	14,7%	52,7%
Mesleğimi icra ederken sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım.	83,8%	6,8%	90,5%	46,0%	14,1%	60,1%

TMMOB’ye bağlı Odalara üye olan ve üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları, cümlelere verdikleri tepkilerle aynı yöndeki eğilimleri sergiliyorlar. Ancak iki grup arasındaki fark, üyelerin daha net tavır sergilemesine karşılık, üye olmayanların görece olarak daha düşük bir tepki düzeyini yansıtıyor olmalarıdır.

“Mesleğimi icra ederken sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım” cümlesi Oda üyelerinin yüzde 90 oranında yanıtladığı ve yüzde 84 oranında katıldığı bir görüş olarak öne çıkıyor. Benzer ağırlığı taşıyan bir ikinci görüş ise “teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır” şeklinde ifade edilen cümleyle ortaya çıkıyor.

9 ayrı cümleyle ifade edilen görüşlere katılım yönü, üyeler ve üye olmayanlar için de aynı doğrultuyu sergilerken, tüm cümleler bağlamında üyelerin görüş belirtme düzeyinin üye olmayanlara göre daima daha yüksek oluşu dikkat çekicidir.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

B.4. Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Statü, kariyer	33,2%	30,0%
Ücret	67,9%	70,5%
İşyerinin fiziki koşulları, ortamı	11,8%	20,0%
İnisiyatif kullanabilme	25,3%	20,4%
Mesleğimde sevdiğim işi yapmak	44,1%	38,8%
Mesleğini uygulayabilme olanağı	29,2%	22,9%
İşyerinin kurumlaşması	13,4%	11,3%
İşyerindeki insan ilişkileri	18,4%	15,4%
İşin topluma sağladığı yarar	22,4%	16,0%
Mesleki açıdan gelişme olanağı	32,6%	22,8%

B.5. Mesleki tatmin açısından en önemli üç işlev nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Tasarım, projelendirme	64,9%	50,2%
Planlama faaliyetleri	40,8%	39,9%
İmalatla ilgili faaliyetler	42,3%	30,5%
Araştırma-geliştirme (AR-GE)	56,4%	52,0%
Teknik tedarik, satın alma	7,4%	22,1%
Teknik pazarlama, satış	11,5%	16,7%
Satış sonrası hizmetler	6,7%	11,7%
Eğitim /öğretim faaliyetleri	24,1%	29,6%
Yazılım	3,6%	9,0%
Danışmanlık, eksperlik	13,1%	13,2%
Üst düzey idari görevler	25,7%	21,3%

Meslek ve iş tatmini açısından en önemli üç unsur ile üç işlev Oda üyelerine sorulduğunda “ücret / mesleğimde sevdiğim işi yapmak / statü, kariyer” tanımlamalarıyla “tasarım, projelendirme / araştırma-geliştirme / imalatla ilgili faaliyetler” yanıtı alınıyor. Aynı soruları üye olmayanlara yönelttiğimizde ilk üç unsurun üyelerin yanıtlarıyla aynı olmasına karşın, konu işleve yöneldiğinde ilk üç sıralaması “araştırma-geliştirme / tasarım, projelendirme / planlama” şekline dönüşüyor..

İş tatmini açısından en az önem verilen unsur üyeler arasında “işyerinin fiziki koşulları, ortamı”, üye olmayanlar açısından ise “işyerinin kurumlaşması” olarak çıkıyor. Aynı şekilde mesleki tatmin açısından en az önem verilen işlevler üyeler ve üye olmayanlar için benzer bir sıralama ortaya çıkarıyor. En sonda “yazılım”, ondan bir önceki ise “satış sonrası hizmetler”..

İş tatmini açısından en az önem verilen unsur üyeler arasında “işyerinin fiziki koşulları, ortamı”, üye olmayanlar açısından ise “işyerinin kurumlaşması” olarak çıkıyor. Aynı şekilde mesleki tatmin açısından en az önem verilen işlevler üyeler ve üye olmayanlar için benzer bir sıralama ortaya çıkarıyor. En sonda “yazılım”, ondan bir önceki ise “satış sonrası hizmetler”.

B.6. Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin en önemli nedenleri sizce nelerdir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Yeni yatırımların azalması	46,1%	42,5%
Mesleğe giren kişi sayısındaki artış	58,0%	43,6%
Özelleştirmeler, kamu istihdamının azalması	13,1%	23,0%
Tekelleşme karşısında küçük işletmelerin giderek yok olması	16,9%	24,5%
Ekonomide ve teknolojiye giderek artan dışa bağımlılık	23,2%	31,6%
Yeni yönetim ve kontrol sistemleri ile ilgili teknolojilere uyum sağlayamama	10,2%	28,5%
Gelişen üretim teknolojilerinin istihdamı daraltması	15,1%	21,6%
Türkiye'deki teknolojik gerilik, yetersizlik	23,2%	23,3%
Mesleğin yeni uzmanlık alanlarına bölünüp parçalanmasıyla, bazı dalların giderek önemini yitirmesi	6,3%	13,8%
Sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikaları	41,0%	21,6%
Kişisel bilgi ve becerilerin yetersizliği	23,7%	11,5%
Mesleki bilgi ve becerilerin artık daralması ve sıradanlaşması	14,8%	8,7%

İş ve meslek tatmininin izleyen en önemli konulardan birisi elbette iş bulma olanakları ya da artan işsizliğin en önemli sebeplerinin neler olduğudur. Üyelerce öne çıkarılan ilk üç neden “mesleğe giren kişi sayısındaki artış / yeni yatırımların azalması / sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikaları” iken, üye olmayanlar ilk iki neden bağlamında üyelerin görüşünü paylaşırken üçüncü neden yerine “ekonomide ve teknolojiye giderek artan dışa bağımlılık” kavramını koyuyor.

B.7. Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
5 yıl ve daha az	23,8%	24,7%
6-10 yıl	14,7%	20,3%
11-20 yıl	25,4%	20,8%
21-30 yıl	23,4%	8,0%
30 yıldan daha fazla	8,8%	0,3%
Yanıtsız	3,8%	25,9%
Toplam	100,0%	100,0%

B.7.1. Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
5 yıl ve daha az	29,6%	29,0%
11-20 yıl	3,7%	5,0%
21-30 yıl	0,9%	0,8%
30 yıldan daha fazla	0,2%	0,0%
Yok	0,8%	0,2%
Yanıtsız	64,9%	65,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

B.7.2. İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1-12 ay	25,6%	16,1%
13-24 ay	7,2%	5,3%
24 aydan daha fazla	4,8%	5,7%
Yanıtsız	62,3%	72,9%
Toplam	100,0%	100,0%

Yukarıdaki 7, 7.1 ve 7.2 numaralı tablolar birlikte değerlendirildiğinde, hem üyeler hem de üye olmayanlar için yüzde 34-35 dolayındaki mühendis / mimar / şehir plancısının meslek dışı çalışma yaşamının olduğu görülüyor. Bir başka nokta ise, ister üye olsun ister olmasın en az her 10 mühendis / mimar / şehir plancısından 1’inin, BİR YILDAN daha uzun süre iş arayarak, her 4-5 mühendis / mimar / şehir plancısından 1’inin ise görece olarak daha kısa süre İŞSİZLİK yaşadığının araştırma bulgularıyla ortaya çıkışıdır. Aşağıdaki B.8 numaralı tablo her 3 mühendis / mimar / şehir plancısından 1’inin işsiz kalıp İŞ ARAMAK durumunda kaldığını gösteriyor.

B.7.3 Mezuniyetinizden sonraki diğer konumlarınız

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Öğrenim	1,6%	0,7%
Askerlik	7,0%	2,6%
Diğer	82,4%	0,6%
Yanıtsız	9,0%	96,1%
Toplam	100,0%	100,0%

B.7.4. Diğer konumda geçirdiğiniz süre

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1 yıldan daha az	9,1%	0,6%
1-3 yıl arası	37,7%	1,5%
3 yıldan daha fazla	8,8%	0,7%
Yanıtsız	44,4%	97,1%
Toplam	100,0%	100,0%

B.8. Mezuniyetinizden bugüne işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse, kaç kez işsiz kaldınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	0,8%	12,3%
Hayır	61,3%	51,6%
Evet	37,8%	36,1%
1 kez	19,0%	15,4%
2 kez	8,8%	5,7%
3 kez	4,4%	2,1%
4 ve daha fazla	2,5%	1,0%
Yanıtsız	3,1%	11,9%
Toplam	37,8%	36,1%

Mühendis / mimar / şehir plancılarına sorulan “Olduysa, en uzun işsiz kaldığımız süre ne oldu?” sorusuna hem üye, hem de üye olmayan grupların yüzde 17-18’i 7 aydan daha uzun süre işsiz kaldıklarını belirten yanıtlar veriyorlar. Her iki araştırma kitlesinin de yüzde 36-38 oranında İŞSİZLİK yaşadığına ilişkin bulgular ortaya koyuşu, B.9 numaralı tabloda ortaya çıkan “şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?” sorusuna 6 ve daha uzun süre belirterek yanıt verenlerin oranının yüksekliğine de açıklık getirmiş oluyor.

B.8. Mezuniyetinizden bugüne işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığımız dönemler oldu mu?Olduysa en uzun işsiz kaldığımız süre ne oldu?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	0,8%	12,3%
Hayır	61,3%	51,6%
Evet	37,8%	36,1%
1-6 ay	19,2%	7,9%
7-12 ay	9,7%	10,0%
13-24 ay	4,7%	4,4%
24 aydan daha fazla	2,6%	3,4%
Yanıtsız	1,6%	10,4%
Toplam	37,8%	36,1%

B.9. Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
5 yıl ve daha az	41,3%	35,9%
6-10 yıl	17,3%	20,5%
11-20 yıl	19,6%	17,3%
21-30 yıl	14,2%	4,2%
30 yıldan daha fazla	4,7%	0,0%
Yanıtsız	2,9%	22,1%
Toplam	100,0%	100,0%

Mühendis / mimar / şehir plancılarının üye olsun olması, dörtte birinden fazlasının ilk işi, yarısından fazlasının ise mezun olduğu günden bu yana yalnızca 2 işte çalışmış olması, mesleki olarak iş değiştirme düzeyinin azlığını ve belki de riskini ortaya çıkarmış oluyor.

B.10. Son yaptığımız iş dahil olmak üzere mezuniyetinizden bugüne kadar toplam kaç kuruluşta çalıştınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1	27,9%	41,3%
2	25,2%	17,4%
3	19,3%	10,1%
4	10,3%	4,7%
5	6,6%	2,3%
6 ve üzeri	8,1%	2,7%
Yanıtsız	2,7%	21,4%
Toplam	100,0%	100,0%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

B.11. Şu andaki çalışma konumunuz? Çalışmıyorsanız, durumunuz nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	0,3%	0,2%
Bir iş yerinde çalışıyorum	82,9%	82,2%
Herhangibir işyerinde çalışmıyorum	2,1%	0,3%
Şu anda işsizim, iş arıyorum	2,8%	4,2%
Çalışmıyorum ama iş de aramıyorum	11,9%	13,2%
Emekliyim	10,4%	7,6%
Evkadımıyım	0,2%	4,3%
Diğer	1,2%	1,0%
Yanıtsız	0,0%	0,3%
Toplam	11,9%	13,2%

Araştırma kapsamına giren mühendis / mimar / şehir plancılarının yaklaşık yüzde 83’ü, araştırma anında bir iş yerinde çalıştıklarını beyan etmişlerdir. Araştırma anında herhangi bir işte çalışmayanların oranı üyeler arasında yüzde 4,9, üye olmayanlar arasında ise yüzde 4,5’tir. Ancak üyeler grubundaki mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 2,8’i iş ararken, üye olmayanlarda bu oran yüzde 4,2’ye yükseliyor. Çalışma yaşamının dışına emekli ya da ev kadını olarak çıkmış mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı ise yüzde 10 dolayında.

C. İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının bu bölümü, B bölümü 11’inci sorusuna “bir işyerinde çalışıyorum” yanıtını verenlerce cevaplandırılacak soruları içermektedir. Bir başka deyişle üye mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 82,9’u, üye olmayanların ise yüzde 82,2’si tarafından doldurulmuş “işyeri ve çalışma koşulları” sorularının dökümü bu alt bölümde sergilenecektir.

C.1 Nerede çalışıyorsunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Kamu kesiminde	26,1%	59,1%
Özel kesimde	72,9%	40,5%
Yanıtsız	1,0%	0,4%
Toplam	100,0%	100,0%

C.1_1 Kamu kesiminde, nerede?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Merkezi hükümete bağlı bir kurum /kuruluştaki	35,3%	46,9%
Kamu iktisadi teşekkülü	19,3%	24,1%
Üniversite-yükseköğretim	22,9%	15,7%
Belediye/belediyeye bağlı bir kuruluş-şirket	19,5%	5,6%
Meslek odası	1,1%	0,0%
Yanıtsız	1,9%	7,7%
Toplam	100,0%	100,0%

“Bir işyerinde çalışıyorum” diyen üye mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 26,1’i, üye olmayanların ise yüzde 59,1’i “kamu kesiminde” çalıştıklarını beyan etmiştir. Dolayısıyla üye mühendis / mimar / şehir plancılarının ağırlıkla (% 72,9) özel kesim, üye olmayanların ise ağırlıkla kamu kesimi çalışanlarından oluştuğu sonucu ortaya çıkıyor.

Kamu kesiminde çalışan üye mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 35,3'ü merkezi hükümete bağlı bir kurum / kuruluşta çalışırken bu oran üye olmayanlarda yüzde 46,9'a yükseliyor. TMMOB'ye bağlı meslek Odalarına üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının kamuda ikinci sırada çalıştıkları işyerleri "kamu iktisadi teşekkülü" olarak karşımıza çıkıyor. Üçüncü sırada ise "üniversite – yüksekokul"lar yer alıyor. Üyeler bağlamında "üniversite – yüksekokul"lar ikinci sırada, "belediye / belediyeye bağlı kuruluş-şirket" ise üçüncü sırada ter alıyor. Dolayısıyla Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının kamu alanında da çalıştıkları kurumlar açısından farklı iki kitle ortaya çıkardığı düşünülebilir.

C.1_2 Özel kesimde, nerede?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Başkasına ait bir şirkette/proje bürosunda	54,2%	83,8%
Ortağı olduğum / kendime ait bir şirkette/proje bürosunda	45,8%	16,2%
Toplam	100,0%	100,0%

Özel kesimde çalışan mühendis / mimar / şehir plancılarına baktığımızda Oda üyesi olmayanların çok büyük bir ağırlıkla büro / işyeri sahip ve/veya ortağı olarak değil, ücretli çalışan olarak öne çıkmaları. Oysa özel kesim çalışanı üyeler açısından durum farklı ve ücretli çalışanlarla, kendi hesabına çalışanların oranları birbirine, üye olmayanlara göre, daha yakın.

C.2. Çalıştığımız işyeri şirket yada proje bürosu ise,

C.2_1 Çalıştığımız işyerinin sermaye yapısında kamu ortaklığı var mı?		
	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	5,3%	1,0%
Yok	92,8%	93,6%
Var	1,9%	5,4%
Yüzde 51 ve daha fazlası	0,2%	1,0%
Yüzde 50'si	0,2%	0,5%
Yüzde 49 ve daha az	0,9%	3,5%
Bilmiyorum	0,8%	0,5%

C.2_2 Çalıştığımız işyerinde yabancı sermaye payı var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	3,8%	0,6%
Yok	88,2%	85,4%
Var	8,1%	14,0%
Tamamı	3,1%	0,0%
Yüzde 51 ve daha fazlası	1,5%	2,5%
Yüzde 50'si	0,7%	0,5%
Yüzde 49 ve daha az	2,1%	4,5%
Bilmiyorum	0,8%	5,0%
Yanıtsız	0,0%	1,6%

Çalışılan işyerinde kamu ortaklığının ve yabancı sermaye ortaklığının oranı, üye olmayanların çalıştıkları işyerlerinde çok daha yüksek oranlarda gerçekleşiyor Buna karşılık ankete yanıt veren

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

deneğin çalıştığı işyerine ortak olması gündeme geldiğinde, durum tersine dönüyor. Üyelerde ortaklık oranı yüzde 39,8’iken, üye olmayanlarda yüzde 16,2’ye geriliyor..

C.2_3 Çalıştığınız işyerinde sizin hisseniz var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yok	60,2%	83,8%
Var	39,8%	16,2%
1-24 %	3,6%	1,0%
25-49 %	5,0%	4,5%
50-74 %	13,7%	5,0%
75-100 %	14,4%	3,0%
Yanıtsız	3,2%	3,0%

Çalışılan işyeri hisselerinin borsada işlem görüp/görmediği konusu irdelendiğin, üye olmayanların çalıştıkları işyerlerinin daha büyük oranda (% 14,1) borsada işlem gördüğü ortaya çıkıyor. Bu bilgi, yukarıdaki çalışılan işyerinin kamu ortaklığı ya da yabancı sermaye payı bilgileriyle birlikte ele alındığında daha bir açıklık kazanıyor.

C.2_4 Çalıştığınız işyerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evet	7,1%	14,1%
Hayır	88,4%	83,0%
Yanıtsız	4,5%	3,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Çalışılan işyerlerinin ana faaliyet alanına bakıldığında Odalara üye kesimin çalıştığı işyerlerinin yüzde 17,3’ü, üye olmayanların çalıştığı işyerlerinin ise yüzde 21,5’i imalat sanayiinde yer alıyor. Kabaca her 5 mühendis / mimar / şehir plancısının 1’i imalat sanayiinde çalışıyor denebilir. Oda üyesi olan ve olmayan kesimin çalışma alanları karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, iki kesimin farklılığı “tarım, ormancılık” ile “inşaat” sektörlerinin kesimler içindeki ağırlık farklarından açıkça görülüyor.

C.3 Çalıştığınız işyerinin temel faaliyet alanı nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Tarım, ormancılık	4,8%	17,7%
Madencilik	3,0%	2,1%
İmalat sanayi	17,3%	21,5%
Elektrik, gaz, su	7,2%	5,7%
İnşaat	31,2%	6,3%
Toptan ve perakende ticaret, restoran, otel işletmeciliği	3,1%	4,4%
Ulaşım, depolama, iletişim	2,3%	4,0%
Finans, sigorta ve mesleki hizmetler (banka, sigorta, gayrim)	6,9%	9,4%
Sosyal ve kişisel hizmetler (kamu hizmetleri,savunma,eğitim,	11,8%	19,9%
Yanıtsız	12,3%	9,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

C.3_1 İmalat sanayinde çalışanların sektörü

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Plastik ve kauçuk ürünleri	4,3%	0,0%
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); Hasır vb. Örülerek yapılan maddeler	1,0%	0,0%
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	5,2%	0,0%
Elektrikli makina ve cihazlar	9,9%	1,9%
Makine ve teçhizat	7,6%	3,9%
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	10,0%	1,0%
Tekstil ürünleri	9,3%	5,7%
Ana metal sanayi	14,4%	11,2%
Gıda ürünleri ve içecek	11,1%	6,9%
Kimyasal madde ve ürünler	5,0%	26,0%
Tabaklanmış deri, Bavul, Elçantası, Saraciye ve Ayakkabı	1,3%	0,0%
Diğer ulaşım araçları	3,4%	0,8%
Kağıt ve kağıt ürünleri	1,9%	0,0%
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	0,0%	0,0%
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	2,1%	1,0%
Metal eşya sanayi (Makina ve teçhizatı hariç)	2,2%	1,0%
Basım ve Yayım, Plak, kaset, vs	1,0%	0,0%
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı, cihazı	0,3%	0,0%
Yanıtsız	9,9%	40,7%
Toplam	100,0%	100,0%

C.4 Çalıştığımız işyerinde aşağıdakilerden hangileri var?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
AR-GE birimi	27,7%	58,4%
Yerel Bilgisayar Ağı (LAN)	70,0%	78,4%
Herhangibir ISO belgesi	33,4%	40,6%
Yabancı bir firmayla lisans, 'know-how', yazılım anlaşması	8,3%	9,0%
Yabancı bir şirketin temsilciliği	9,0%	3,5%
Yurtdışına fason üretim	7,1%	5,6%
Yanıtsız	18,7%	8,0%
Toplam	174,2%	203,6%

Oda üyesi olanların yüzde 70'inin, üye olmayanların yüzde 78,4'ünün çalıştığı işyerlerinde LAN (yerel bilgisayar ağı)'nın bulunmasına karşın, AR-GE biriminin üyelerin yüzde 27,7'sinin çalıştığı işyerinde varken, üye olmayanların yüzde 58,4'ünün çalıştığı yerde oluşu, iki grubun çalıştığı işyerlerinin nitelik farkını ortaya çıkarıyor.

İki kesimin çalıştığı işyerlerinin nitelik farkını gösteren bir başka öge, üyelerin çalıştıkları işyerlerinde "takım çalışması"nın, üye olmayanların çalıştıkları işyerlerinde ise "hizmet içi eğitim" in diğer gruba göre daha öne çıkmasıyla ifadesini buluyor. Benzer yapı ve işyeri örgütlenme farkını gösteren bir diğer nokta, "İSO sistemi"nde üye olmayanların çalıştıkları işyerleri ağırlık kazanırken, "müşteri ilişkileri yönetimi"nin Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının çalıştıkları işyerlerinde ağırlık kazanmasıdır.

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

C.5 Çalıştığımız işyerinde nelere önem veriliyor?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Takım çalışması	63,8%	53,7%
Hizmet içi eğitim	32,8%	49,0%
Şirket kültürü	29,4%	28,9%
Kalite yönetim sistemi	32,5%	34,1%
ISO sistemi	23,0%	32,1%
Müşteri ilişkileri yönetimi	34,8%	26,4%
AR-GE çalışmaları	22,1%	38,0%
İş sağlığı ve güvenliği	39,6%	35,1%
Sendikalaşma	8,1%	19,1%
Çalışanların iş güvencesi	27,4%	26,6%
Sosyal sorumluluk	25,4%	25,0%
Kurumsal kaynak yönetimi	11,2%	17,2%
Performans yönetim sistemi	21,1%	27,1%
Hiçbiri	1,1%	1,5%
Diğer	0,2%	-
Yanıtsız	7,4%	5,6%
Toplam	379,7%	419,4%

C.6 İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1-9 kişi	26,8%	7,7%
10-24 kişi	14,6%	8,9%
25-49 kişi	8,3%	11,4%
50-99 kişi	7,4%	12,2%
100-149 kişi	4,9%	8,4%
150-249 kişi	5,4%	6,4%
250-499 kişi	5,8%	8,0%
500 ve üstü kişi	19,4%	22,8%
Ücretli çalışan yok	2,9%	1,4%
Yanıtsız	4,6%	12,7%
Toplam	100,0%	100,0%

C.7 İşyerinizde (siz dahil) kaç mühendis/ mimar/şehir plancısı çalışıyor?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1-9 kişi	56,3%	30,3%
10-24 kişi	13,6%	13,2%
25-49 kişi	8,1%	6,0%
50-99 kişi	4,2%	8,1%
100-149 kişi	1,6%	1,7%
150-249 kişi	1,8%	3,5%
250-499 kişi	1,6%	5,8%
500 ve üstü kişi	2,3%	1,3%
Yanıtsız	10,4%	30,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının yaklaşık yüzde 41'i 24 ve daha az çalışmanı olan işyerlerinde çalışıp, ana kümelenmeyi bu grup yansıtırken Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının yaklaşık yüzde 23'ü 25 – 99 ve yine yüzde 23'ü 500'ün üzerinde kişi çalıştıran kuruluşlarda görev almaktadırlar. Elbette bunun yansıması, üye olmayan kesimin çalıştığı işyerlerinde daha çok mühendis / mimar / şehir plancısının olması şeklinde ortaya çıkıyor.

Çalıştığı işyerinde açık görev tanımı olan ve yalnızca bu görev tanımı içindeki işleri yapanların oranı üyeler arasında yüzde 26,7'iken, üye olmayanlar arasında yüzde 36,2'ye yükseliyor. Yaptığı işte açık görev tanımı olmayanlar ve görev tanımı olsa da tanım dışındaki işleri de yapanlar, Oda üyesi kesim arasında Oda üyesi olmayanlara göre daha ağırlıklı.

C.8 Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Açık bir görev tanımım yok	20,5%	17,8%
Açık görev tanımın dışında kalan işleri de yapıyorum	47,0%	39,7%
Açık görev tanımım var, yalnızca tanımlı işlerimi yapıyorum	26,7%	36,2%
Yanıtsız	5,8%	6,3%
Toplam	100,0%	100,0%

Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının üç'ünde iki'si "tasarım, projelendirme", "üretim", "planlama"da çalışırken, bu oran üye olmayanlarda yüzde 46,6'ya geriliyor. Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancıları "çalıştığımız işyerinde yaptığınız asıl iş nedir?" sorusuna ortalama 1,8 iş söyleyerek yanıt verirken, üye olmayan kesimde 1,2 iş belirtilmiş.

Oda üyeleri ve üye olmayanlar için bu iş belirtme sayıları, daha önceki tablolarda belirtilen görev tanımı çerçevesinde iş yapıp / yapmama davranışlarıyla da uygun bir yapıyı sergiliyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

C.9 Çalıştığınız işyerinde yaptığınız asıl iş nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Tasarım, projelendirme	29,9%	22,7%
Planlama	17,9%	10,8%
Üretim / imalat	20,2%	13,1%
Araştırma-geliştirme (AR-GE)	7,7%	10,8%
İşletme	11,1%	6,4%
Kalite kontrol	9,8%	7,8%
Teknik tedarik, satın alma	9,0%	4,7%
Teknik pazarlama-satış	10,1%	4,9%
Satış sonrası hizmet	4,3%	1,2%
Bakım onarım	9,5%	6,2%
Eğitim / öğretim	7,5%	14,3%
Bilgi işlem	2,9%	2,6%
Yazılım	1,4%	0,8%
Danışmanlık, uzmanlık, eksperlik	13,0%	6,2%
Üst düzey (Gn Md, Gn Md. Yrd vb) yönetim / koordinasyon göre	15,1%	6,4%
İş sağlığı / iş güvenliği	3,4%	0,6%
Orta düzey yönetici	1,7%	0,5%
Denetim	2,4%	1,0%
Diğer	1,0%	2,2%
Yanıtsız	3,2%	8,7%
Toplam	180,9%	131,7%

C.10 Çalıştığınız işyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	2,2%	3,1%
Yok	25,5%	67,9%
Var	74,7%	29,0%
İşyeri sahibi/ortağı	23,9	4,7
Üst düzey yönetici (Gn Md, Gn Md. Yrd vb)	14,5	5,9
Teknik ara kademe yönetici	26,2	11,9
Ekip, takım sorumluluğu	10,1	6,7

Bir işte çalışan Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 23,9’u işyeri sahip ya da ortağı olduğu gibi, bu kesimin her 4 çalışanından 3’ü çalıştığı işyerinde bir yönetim görevinin de olduğunu belirtiyor. Üye olmayanlar için tam tersi bir dağılım söz konusu. Her 3 çalışandan 2’sinin herhangi bir yönetim görevi YOK.

Konu çalışma saatlerine gelince, haftada ortalama 41 saatin üstünde çalışanların oranı üyeler arasında yüzde 62,9’a ulaşırken, üye olmayanlar arasında bu oran yüzde 35,7’ye geriliyor. Haftalık ortalama çalışma saatlerinden işe ilişkin kaygılara geçildiğinde, haftalık ortalama olarak daha çok çalışanların daha fazla kaygılı olduğu görülüyor. Bu da, Oda üyelerinin yüzde 46,7’sinin işiyle ilişkili gelecek kaygısı taşıdığını, üye olmayanlarda bu oranın yüzde 21,5 olduğunu gösteriyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

C.11 İşinizde haftada ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1-40 saat	33,9%	51,6%
41-50 saat	35,1%	18,9%
51-60 saat	19,2%	11,7%
60 saatten fazla	8,6%	5,1%
Yanıtsız	3,1%	12,8%
Toplam	100,0%	100,0%

C.12 İşinizle ilişkili gelecek kaygısı duyuyor musunuz? Evetse en çok hangi konularda?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	2,3%	2,0%
Hayır	51,0%	76,5%
Evet	46,7%	21,5%
İş yerinin kapanması	6,1%	5,9%
İşten çıkarılma	7,5%	5,3%
Düzenli iş alamama	10,4%	1,2%
Düzenli ücret alamama	1,2%	0,4%
Tatmin edici ücret alamama	14,6%	6,3%
Diğer	3,4%	1,2%
Yanıtsız	6,1%	2,0%

Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 89,2'si, üye olmayanların ise yüzde 76,5'i genel olarak mühendislik, mimarlık, şehir plancılığıyla ilgili bir alanda çalıştıklarını ama üyelerin yüzde 5,9'u, üye olmayanların yüzde 6,3'ü eğitimini aldıkları meslek dalında değil de, mesleğin bir başka dalında çalıştıklarını belirtiyorlar. Bu durumda, Oda üyesi olmayanları yüzde 21,7'si doğrudan kendi mesleği dışında çalışırken, yüzde 6,3'ü de eğitimini aldığı dalı dışındaki bir mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı dalında çalışmış oluyor. Bu oranlar Oda üyeleri arasında çok daha düşük düzeylerde kaldığı, C.13 tablosundan açıkça görülmektedir.

C.13 Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik/mimarlık/şehir planlaması alanıyla ilgili mi? Evetse eğitimini aldığımız branşla ilgili mi?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	1,6%	1,8%
Hayır	9,2%	21,7%
Evet	89,2%	76,5%
Hayır	5,9%	6,3%
Evet	82,6%	67,5%
Yanıtsız	1,0%	3,0%

Eğitimini aldığı branşla ilgili çalışmayanların kendi branşları dışında çalışmalarının ilk nedeni, kendi branşlarında iş bulamamalarıdır. Kendi branşında çalışmayanları her 8'de 1'i, kendi branşında çalışmak istemediği için başka dallarda çalıştığını beyan etmekte ve bu oran da, azımsanmayacak bir büyüklük ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

C.14 Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Branşımın doğrudan ilgili bir iş bulamadım	32,8%	21,6%
Branşımın çalışmak istemedim	12,4%	12,5%
Aile işini sürdürmek için	6,5%	5,3%
Daha çok para kazanmak için	11,1%	18,9%
Devlet kurumunda çalışmayı tercih ettim	4,3%	3,6%
Diğer	6,0%	1,2%
Yanıtsız	26,8%	36,9%
Toplam	100,0%	100,0%

Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının yaklaşık dörtte biri “ilmi ve teknik eleman, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili meslekler” kategorisine giren işlerde çalıştıklarını belirtirken, üyelerin yüzde 15,8’inin üye olmayanların da yüzde 10,6’sının “ticaret ve satış personeli” niteliğindeki bir görevi yaptıklarını beyan etmeleri dikkat çekicidir.

“Müştebbisler, direktörler ve üst kademe yöneticileri” kategorisinde görev yaptığını belirten mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı üyeler arasında % 9,9, üye olmayanlar arasında ise % 4,1 olarak görülüyor. Ama “ne iş yapıyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar içinde en dikkat çekici nokta, üye olmayanların yarısının, üyelerin ise üçte birinin soruya yanıt vermemiş olmasıdır.

C.15 Ne iş yapıyorsunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İlmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili diğer meslekler	23,0%	22,9%
Müştebbisler, direktörler ve üst kademe yöneticileri	9,9%	4,1%
İdari personel ve benzeri çalışanlar	1,0%	1,2%
Ticaret ve satış personeli	15,8%	10,6%
Hizmet işlerinde çalışanlar	1,8%	4,8%
Tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık vs işlerinde çalışanlar	0,2%	0,0%
Tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışanlar ve ulaştırma makineleri kullananlar	12,6%	5,4%
Yanıtsız	35,7%	51,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Mühendis / mimar / şehir plancılarının araştırma anında bir şte çalışıyor olanlarının Oda üyesi kesim içindekilerde yüzde 67,5’i, üye olmayanlarda ise yüzde 93,5’i “ücretli-maaşlı” çalışanlardan oluşuyor. Bu kesimlerin üyeler içinde yüzde 2’si, üye olmayanlarda binde 6’sı, son bir yıl içinde ücretlerini 3 ay ve üzeri süre alamadıklarını belirtmiş.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

C.16 Ücretli-maaşlı olarak mı yoksa kendi hesabımıza mı çalışıyorsunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Ücretli-maaşlı olarak çalışıyorum	67,5%	93,5%
Kendi hesabıma çalışıyorum	32,2%	6,1%
Yanıtız	0,3%	0,4%
Toplam	100,0%	100,0%

C.17 Son bir yılda ücretinizi-maaşınızı alamadığımız ay oldu mu? Evetse en uzun kaç ay maaşınızı alamadınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	1,1%	2,7%
Hayır	91,2%	94,7%
Evet	7,8%	2,6%
1 ay	1,4%	0,9%
2 ay	2,3%	1,1%
3 ay	0,9%	0,4%
4 ay ve üzeri	1,1%	0,2%
Yanıtız	1,6%	0,0%

Oda üyelerinin çalıştığı işyerlerinin yüzde 36,6'sında, üye olmayanların çalıştığı işyerlerinin yüzde 45,1'inde fazla mesai uygulaması olduğu belirtiliyor. Ancak bu fazla mesai uygulamasından yararlanan mühendis / mimar / şehir plancısı oranları, Oda üyesi olan kesimde yüzde 13,2, üye olmayanlar kesiminde ise yüzde 30,9 olduğu görülüyor.

Ücretli – maaşlı çalışan mühendis / mimar / şehir plancılarının çalıştıkları işyerlerinin yaklaşık onda dördünde sendikal örgütlenme olduğu anlaşılıyor. Bu oran, Oda üyelerinin çalıştığı işyerleri açısından yüzde 39,8, diğer kesim açısından ise yüzde 44,1. Mühendis / mimar / şehir plancılarının var olan sendikal örgütlemeye dahil olma oranları da hemen hemen aynı (üyeler için % 39,5, üye olmayanlar % 41,3). Ne var ki, yapılan toplu sözleşmesinden yararlanma oranları söz konusu olduğunda Oda üyelerinin yüzde 10'u, üye olmayanların yüzde 20'si, yapılan toplu sözleşmeden yararlanabildiklerini beyan ediyorlar.

C.18 Çalıştığımız işyerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu? Evetse, bu uygulama sizin için de geçerli mi?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	1,7%	5,1%
Hayır	61,6%	49,8%
Evet	36,6%	45,1%
Evet	13,2%	30,9%
Hayır	20,6%	9,4%
Yanıtız	3,1%	6,7%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

C.19 Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Var	39,8%	44,1%
Bilmiyorum	7,8%	21,1%
Yok	50,9%	30,3%
Yanıtız	1,4%	4,5%
Toplam	100,0%	100,0%

C.20 Varsa, siz bu sendikaya üye misiniz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evet	39,5%	41,3%
Hayır	59,8%	58,2%
Yanıtız	0,6%	0,5%
Toplam	100,0%	100,0%

C.21 Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? Evetse, siz bu sözleşmeden yararlanıyor musunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	6,3%	10,3%
Fikrim yok	17,5%	33,5%
Hayır	29,3%	18,1%
Evet	46,8%	38,0%
Evet	10,3%	20,5%
Hayır	33,0%	18,5%
Yanıtız	0,9%	-

“Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? Evetse, siz bu sözleşmeden yararlanıyor musunuz?” sorusuna yanıt vermeyenlerle, “fikrim yok” yanıtını verenlerin oranı Oda üyesi olanlar arasında yüzde 23,8, üye olmayanlar arasında ise yüzde 43,8 olarak gerçekleşiyor. Bu dağılım, toplu iş sözleşmesinden yararlanıp / yararlanmama dağılımından daha da dikkat çekici bulunabilir.

C.22 Kendi hesabınıza çalışmanızın en önemli etkenleri nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Daha çok para kazanabilmek için	29,7%	54,5%
Aile işini sürdürmem gerektiği için	10,8%	29,1%
Mesleki açıdan daha fazla tatmin olabileceğim bir iş sahibi olmak için	43,7%	13,2%
İş bulamayınca, işsiz kalınca kendi işimi kurdum	11,4%	9,6%
Emekli olunca kendi işimi kurmayı /serbest çalışmayı tercih ettim.	6,8%	6,8%
Diğer	4,4%	
Yanıtız	6,6%	19,4%
Toplam	113,4%	132,6%

Bir işyerinde çalışan mühendis / mimar / şehir plancılarının Oda üyesi olanlarının yüzde 32,2’si, Oda üyesi olmayanlarının yüzde 6,1’i, kendi hesabına çalıştığını beyan ediyor. “Mesleki açıdan daha fazla tatmin olabileceğim bir iş sahibi olmak için” kendi hesabına çalıştığını belirtenler, Oda

üyeleri olanlar arasında yüzde 43,7'lik bir oranla ilk sırayı alırken, Oda üyesi olmayanlar arasında bu yanıtı verenlerin ağırlığı ancak yüzde 13,2 düzeyinde kalıyor. Oda üyesi olmayanların özel çalışmayı seçiş nedenleri “daha çok para kazanabilmek için” (% 54,5) şeklinde yanıtlanmış.

D. Şu An Çalışmayı İş Arayanlara İlişkin Sorular

B bölümünün 1 linci sorusuna “şu anda işsizim, iş arıyorum” diye yanıt veren Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 2,8'i ile Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının yüzde 4,2'si, bu bölüme ilişkin soruları yanıtlayan araştırma kitlesini oluşturmaktadır. Araştırmanın anketle veri derleme sürecinde işsiz olup, iş arayan bu kesimin azımsanmayacak büyüklükteki bir bölümü, bir yılı aşkın süredir iş aradığı beyan etmektedir.

D.1 Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1-12 ay	72,6%	58,7%
13-24 ay	6,5%	23,3%
25-36 ay	8,5%	3,9%
37 ay ve üstü	10,8%	2,5%
Yanıtsız	1,7%	11,6%
Toplam	100,0%	100,0%

İşsiz olup, iş arayan mühendis / mimar / şehir plancılarının bir bölümü öğrencilik yaşamını yeni tamamlamış gençlerden oluşurken, özellikle Oda üyesi olan kesim içindeki büyük bir grup (yüzde 77,9) çalışırken işsiz kalan kesimden gelmektedir. Bu oran Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları arasında çok daha (% 33) düşüktür.

D.2 İşsiz kalmadan önceki konumunuz

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Ücretli-maaşlı çalışıyordum	65,5%	33,0%
Kendi hesabıma çalışıyordum	12,4%	0,0%
Çalışmıyordum, okulu yeni bitirdim	22,0%	55,0%
Yanıtsız	0,2%	12,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Çalışırken işsiz kalıp iş arama sürecinde olanların belirttikleri işsiz kalma nedenleri Oda üyeleriyle, üye olmayanlar arasında önemli farklılıklar ortaya çıkarıyor. Oda üyeleri soruyu yanıtlarken ankette tek nedeni işaretlemelerine karşın, üye olmayanların birden çok neden işaretledikleri görülüyor. Oda üyeleri işten ayrılma nedeni olarak “elverişsiz çalışma koşulları” ve “işverenle anlaşamama” nedenlerini öne çıkarırken, Oda üyesi olmayanlar benzer koşullara “ücret rekabeti”ni ve “düzensiz ücret ödenmesi”ni ekliyorlar.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

D.3 Hangi nedenlerle işsiz kaldınız?		
	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Mesleki rekabet	3,1%	18,0%
Ücret rekabeti	0,5%	35,6%
İşverenle anlaşamama	20,4%	32,2%
Firmanın küçültülmesi	7,8%	8,6%
Elverişsiz çalışma koşulları	22,1%	41,2%
İşyerimin kapanması	11,8%	17,8%
Ortaklar arası anlaşmazlık	14,5%	-
Düzensiz ücret ödenmesi	-	46,3%
Diğer	16,8 %	-
Yanıtız	2,6%	8,7%
Toplam	99,6%	208,4%

Oda üyeleri ayrıldıkları son işin eğitimini aldıkları meslekleriyle ilişkili olduğunu belirtirken, Oda üyesi olmayan kesimin ayrıldığı işin ağırlıkla meslekleriyle ilişkili olmadığı ortaya çıkıyor.

D.4 Son yaptığınız iş, öğrenim sürecinde kazandığınız mesleğinizle mi ilgiliydi? D.5 Hayırsa, mesleğinizi yapmamanızın esas nedenleri?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	0,0%	17,9%
Evet	79,0%	38,1%
Hayır	21,0%	44,0%
Mesleğimle doğrudan ilgili bir iş bulamadım	22,5%	33,3%
Mesleğimi yapmak istemedim	3,8%	
Daha çok para kazanmak istedim	1,3%	
Yanıtız	3,8%	25,0%
Toplam	31,3%	58,3%

Yeni aranılan iş, Oda üyeleri için meslekle ilgili bir iş bulmak şeklinde öne çıkarken, Oda üyesi olmayan kesim için öncelikli olan iş bulmak.

D.6 Mesleğinizle ilgili bir iş mi arıyorsunuz? Hayırsa, mesleğiniz dışında iş aramanızın nedenleri?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Mesleğimle ilgili olup olmaması önemli değil	19,4%	46,6%
Evet, mesleğimle ilgili iş arıyorum	72,2%	39,6%
Hayır, mesleğim dışında bir iş arıyorum	8,3%	13,9%
Okulda aldığım eğitim yetersiz kaldığı için	2,9%	-
Yabancı dil bilenler tercih edildiği için	1,9%	3,8%
Beni mesleğimle ilgili bir işe yerleştirecek yakınım olmadığı için	1,9%	3,8%
Sadece belirli okulları bitirenlere mesleği icra etme şansı tanındığı için	1,0%	3,8%
Mimar, mühendis sayısındaki artışa karşılık iş olanakları sınırlı olduğu için	2,9%	7,7%
Uzun süre mesleğimi yapmadığım için mesleğimden koptum	7,6%	3,8%
Yanıtız	1,0%	-
Toplam	19,2%	22,9%

Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar şehir plancılarının; cinsiyet, yaş, eğitim bilgilerini; çalışan mühendis / mimar / şehir plancılarının çalıştıkları işyerlerinin ve işlerinin niteliği, çalışma biçim ve koşullarıyla, iş arayan kesimin yöneldiği dallar ve tüm mühendis / mimar / şehir plancılarının gelişen ve değişen dünya koşullarında mesleğe ilişkin değerlendirmeleri, bu betimsel raporun buraya kadar olan bölüm ve alt bölümlerinde sergilendi. Sergilenen bilgilerle doğrudan bağlantılı olan mühendis / mimar / şehir plancılarının yaşam standartlarına ilişkin sorulara verdikleri yanıtların dökümlerinin de betimsel raporun bu bölümünde yapılmasının, anketin soru sıralamasını aynıyla yansıtmasa da, daha uygun olacağı kanısındayız.

E. Yaşam Standardı Soruları

Araştırma soru kağıdının en son kısmında yer alan “yaşam standardı” bölümü altı sorudan oluşuyor. Bu kısmın ilk iki sorusu, anket uygulama dönemine göre önceki ve sonraki 2’şer yılın “iyiye mi / kötüye mi” gittiğine ilişkin deneklerin düşüncelerini almayı amaçlıyor. Yaşam standardı kısmının üçüncü sorusu, bir başka ülkeye göç düşüncesi üzerine. Dördüncü soru, bağlı olunan sosyal güvenlik sisteminin hangisi olduğunun öğrenilmesine ilişkin bir soru olup izleyen soru da da herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli maaşı alınıp, alınmadığının öğrenilmesi amaçlanıyor. Son soru, bir Oda üyesi olsun ya da olmasın, çalışsın ya da çalışması araştırma kapsamına giren mühendis / mimar / şehir plancılarının aylık ortalama gelirlerinin hangi düzeyde olduğunun öğrenilmeye çalışıldı bir soru. Aslında dökümü yapılan 6 soru, bir mühendis / mimar / şehir plancısının yaşam standardını tanımlama sorularından çok, önceki bölümlerde derlenen bilgilerin bütünleştirilmesine yardımcı olabilecek çerçeve soruları olarak ele alınmalıdır.

I.1 Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, yoksa kötüye mi gitti?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İyiye gitti	23,2%	32,6%
Hemen hemen aynı kaldı	51,1%	50,1%
Kötüye gitti	24,9%	16,8%
Yanıtsız	0,8%	0,5%
Toplam	100,0%	100,0%

Araştırmada anketle veri derleme çalışmalarının 2006 yılıyla 2007’nin ilk yarısında yapıldığı düşünülürse, “yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, yoksa kötüye mi gitti?” sorusunun kapsadığı dönem 2004 – 2006 yılları olarak ele alınmalıdır. 1999 depremi ve 2001 krizi sonrasının görece olarak en parlak dönemi olarak değerlendirilebilecek 2004 – 2006 yılları, araştırma kapsamına giren kitle tarafından ağırlıklı “yaşam düzeyinin iyiye gittiği yıllar” olarak değerlendirilmiyor. Ancak, TMMOB’ye bağlı herhangi bir meslek Odasına üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının, Oda üyelerine göre daha çok “iyiye gitti” ve daha az “kötüye gitti” değerlendirmesini yapması dikkat çekicidir.

I.2 Peki, önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, yoksa kötüye mi gidecek?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
İyiye gidecek	19,1%	27,5%
Hemen hemen aynı kalacak	30,2%	42,6%
Kötüye gidecek	17,8%	14,7%
Bilemiyorum	31,7%	13,8%
Yanıtsız	1,2%	1,5%
Toplam	100,0%	100,0%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Geçmiş iki yıla göre, gelecek iki yılı değerlendirmek daha zor olabilir ve bu nedenle de “bilemiyorum / yanıtız” seçeneklerinde oransal artış gündeme gelebilir. Eğer tabloda ortaya çıkan dağılıma belirsizlik noktasını göz ardı ederek bakacak olursak, Oda üyeleri arasında “iyiye gidecek” değerlendirmesi yapanların “kötüye gidecek” değerlendirmesini yapanlardan fazla oluşu dikkat çekici olabilir.

Yukarıdaki iki tablonun birlikte değerlendirilmesi, Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının, Oda üyelerine göre daha hem geçmiş hem de gelecek iki yıllık döneme daha İYİMSER bakışları, koşullardan gelen bir farklılığı yansıtmıyorsa eğer, örgütlenmeden kaynaklanan bakış farkının yansımaları olarak değerlendirilebilir.

I.3 Başka bir ülkeye göçmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu? Evetse hangi dönemlerde?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	1,1%	2,2%
Hayır	86,5%	90,1%
Evet	12,4%	7,7%
1975 ve öncesi	1,2%	
1976-85	1,8%	0,3%
1986-95	1,7%	1,0%
1996 ve sonrası	6,6%	5,0%
Yanıtız	1,5%	1,5%
Toplam	12,8%	7,8%

Başka bir ülkeye göçmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için girişimde bulunanların oranının Oda üyeleri arasında daha yüksek oluşu, Oda üyelerinin mesleki yaşamlarının daha uzun zamana yayılmasından da kaynaklanabilir. Ama her iki mühendis / mimar / şehir plancı grubunun da 1996 sonrasında dışa yönelişi, son yıllarda dışa açılmanın hızlanmasıyla da bağlantılı olabileceği göz ardı edilmemelidir.

I.4 Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Herhangi sosyal güvenlik sistemine bağlı değilim	1,8%	3,8%
SSK	46,6%	46,7%
Emekli Sandığı	28,8%	37,9%
Bağ-Kur	21,9%	5,7%
Bireysel (özel) emeklilik	4,6%	4,5%
Yanıtız	0,7%	4,4%
Toplam	104,4%	103,0%

Yeni mezun olup, iş arama sürecindeki bir grup dışında araştırma kitlesinin tamamının bir sosyal güvenlik kurumu şemsiyesinin altında olduğu görülüyor. Oda üyeleri arasında Bağ-kur’luların oranının yüksek oluşu bu kesim içindeki bağımsız çalışanların çokluğundan kaynaklanıyor. Oda üyesi olmayan kesim içinde de emekli sandığına bağlı çalışanların oranının yüksek oluşu, bu grup içindeki memur oranının fazlalığının bir göstergesidir.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

I.5 Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli maaşı alıyor musunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evet, kendi emeklilik maaşımı alıyorum	25,2%	7,1%
Evet, dul, yetim maaşı alıyorum	0,4%	0,3%
Emeklilik maaşı almıyorum	64,0%	59,5%
Yanıtsız	10,5%	33,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancıları arasında emekli maaşı alanların oranının yüzde 25,1, diğer kesimde ise yüzde 7,1 oluşu, daha önce de belirtildiği gibi Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının diğer gruba göre daha genç oluşundan kaynaklanıyor.

I.6 Kişisel olarak aylık ortalama geliriniz ne kadar?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
0-499 YTL	3,2%	2,2%
500-749 YTL	5,6%	2,1%
750-999 YTL	11,4%	7,6%
1000-1249 YTL	19,6%	18,9%
1250-1499 YTL	11,9%	20,0%
1500-1999 YTL	13,2%	24,1%
2000-2499 YTL	10,0%	9,0%
2500-2999 YTL	6,0%	2,8%
3000-3999 YTL	6,1%	1,7%
4000-4999 YTL	3,7%	0,7%
5000-7499 YTL	4,1%	0,3%
7500-9999 YTL	1,0%	0,0%
10000 YTL ve üzeri	0,9%	0,2%
Yanıtsız	3,4%	10,3%
Toplam	100,0%	100,0%

Aylık ortalama 5 bin YTL üzerinde geliri olan mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı Oda üyeleri arasında yüzde 6, diğer grupta ise binde 5.

Aylık ortalama geliri 3 bin YTL'nin üzerinde olan Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı yüzde 15,8 iken, Oda üyesi olmayanlarda bu oran ancak yüzde 2,9'a erişebiliyor.

Aylık ortalama 2 bin YTL ve üzeri gelir elde eden mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı, Oda üyeleri için yüzde 31,8, Oda üyesi olmayanlar için ise yüzde 14,7'dir.

Aylık ortalama geliri 1.000 YTL ile 1.999 YTL arasında olan Odaya üye mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı yüzde 44,7 ve Odaya üye olmayanlarda ise yüzde 63'dür.

BİN YTL'den daha az aylık ortalama gelire sahip olduğunu belirten Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı yüzde 20,2, Oda üyesi olmayanlarda ise yüzde 11,9'dur.

“Kişisel olarak aylık ortalama geliriniz ne kadar?” sorusuna yanıt vermeyen Oda üyelerinin oranı yüzde 3,4. Oda üyesi olmayanlar bu soruyu yüzde 10,3 oranında yanıtsız bırakmış. Dolayısıyla yukarıda sergilenen aylık ortalama gelir bilgileri, hem Oda üyelerinin hem de Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının gelir düzeylerine ilişkin değerlendirme yapmak açısından, yanıt düzeyi yüksek bir soru olarak önümüzde duruyor.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması Oda / TMMOB / Sosyo-Kültürel ve Politik Değerler Üzerine Tablo Dökümleri ve Betimlemeler

Betimsel raporun bu üçüncü bölümünde “Meslek Odası ve TMMOB’ne İlişkin Sorular” ile “Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelişler”e ilişkin soruların dökümleri sergilenerek, kimi noktalara betimlemeler yoluyla dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

A. Meslek Odası ve TMMOB’ne İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının bu bölümünde 13 soru yer almaktadır. Bu sorular; Oda üyeliğine ve TMMOB ile bağlı olunan (olunacak) Odanın faaliyetlerine, Oda ile ilişkilere ve üretilen hizmetlere ilişkin değerlendirmeleri kapsamaktadır.

E.1 Bugüne kadar hiç TMMOB'a bağlı Meslek Odasına üye oldunuz mu? Hayırsa neden?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtsız	0,0%	3,1%
Evet	99,3%	6,7%
Hayır	0,7%	90,2%
Böyle bir örgütün varlığından haberim olmadığı için	-	0,5%
Yasal zorunluluk olmadığı için	-	16,8%
Mesleğimi yapmadığım için	-	12,9%
Odanın işlevini bilmediğim için	0,1%	8,2%
Bana bir fayda sağlayacağını düşünmediğim için	-	24,7%
Çalışmalarını beğenmediğim için	-	6,7%
İhmal ettiğim için	0,2%	17,3%
Bu soruyu kendime hiç sormadım	0,1%	6,2%
Diğer	-	1,0%
Yanıtsız	0,3%	27,7%
Toplam	0,7%	122,7

“Bugüne kadar hiç TMMOB’a bağlı Meslek Odasına üye oldunuz mu? Hayırsa, neden?” Bu soruya verilen yanıtlar ortaya 4 grup çıkarıyor. Bu gruplar şöyle özetlenip, tanımlanabilir;

Birinci grup; Oda üyeleri grubunda yer alan ve Oda üyesi olan ve üyeler grubunun yüzde 99,3’lük büyüklüğünü oluşturan kesim.

İkinci grup; Oda üyelerinin binde 7'sini oluşturan, Oda üye listelerinde kaydı bulunduğu ve örnekleme çıktığı için Oda tarafından anket uygulanmış ama üye olmadığını belirten çok küçük bir kesim.

Üçüncü grup; Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları grubunda yer alan ve Odaya hiç üye olmamış, Odaya üye olmayanlar grubunun yüzde 90,2'sini oluşturan kesim.

Dördüncü grup; Araştırmanın KOTA örneklemesine göre anketle veri derleme sürecinde Oda üyesi olmadığını beyan eden, daha önce Odaya üye olmuş ve sonradan kayıtlı olduğu Odadan istifa etmiş, Odaya üye olmayanlar grubunun yüzde 9,8'ini oluşturan kesim.

E.2_1 Meslek Odasına hangi yıl üye oldunuz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
1975 ve öncesi	15,3%	1,7%
1976-1985	21,8%	11,8%
1986-1995	22,0%	25,8%
1996 ve sonrası	35,0%	23,8%
Yanıtsız	5,9%	36,8%
Toplam	100,0%	100,0%

Oda üyesi olan ve olmayan grupları içerisinde yer alan mühendis / mimar / şehir plancılarının “hiç TMMOB’ne bağlı Meslek Odasına üye oldunuz mu?” sorusuna “Evet” diyenlerin yarısından fazlası 1986 sonrası Odaya üye oldukları görülüyor tablodan. Odaya üye olmanın ilk 5 nedeni,

1. Mesleki gelişmeleri izleyebilmek (% 50,1),
2. Meslektaşlarıyla iletişimi geliştirmek, sürdürülebilmek için (% 46,7),
3. Yasal zorunluluk olduğu için (% 42,6),
4. Meslek sorunlarının çözümü için (% 41,7)
5. Oda tarafından yetki belgesi verilen bir alanda çalıştığım için (% 23,4),

şeklinde sıralanıyor.

Bir dönem Odaya üye olup sonra Odadan istifa ettiğini belirtenler ise (ki bunlar Oda üyesi olmayanlar içindeki yüzde 9,8’lik bir grubun görüşleri olarak) üç neden öne sürüyorlar.

1. Bana bir fayda sağlamadığı için (% 36,6),
2. Çalışmalarını beğenmediğim için (% 31,7),
3. Yasal zorunluluk olmadığı için (% 19,5).

Meslek Odanızın ve TMMOB’nin öncelikli ilgi alanlarının neler olması gerektiğine ilişkin soruya, Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları, oranlar biraz farklılaşsa da aynı yanıtları veriyorlar, ya da verilen yanıtlar temel olarak her iki grubun öncelik sırasının aynı olduğunu gösteriyor.

Mühendis / mimar / şehir plancıları kendi Meslek Odaları için öncelikli ilgi alanı olarak “bilimsel ve mesleki kongre etkinlikler, yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkıda bulunmak” tanımı (Oda üyelerinin % 77,2’si, Oda üyesi olmayanların % 43’ü tarafından belirtilerek) ilk sıraya getiriliyor. TMMOB için öncelikli İLK ilgi alanı ise “meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek” tanımı (Oda üyelerinin % 55’i, Oda üyesi olmayanların % 31,3’ü tarafından belirtilerek) oluyor.

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

E.3 Meslek Odanızın ve TMMOB'un öncelikli ilgi alanları neler olmalıdır?

	Meslek Odası		TMMOB	
	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Bilimsel ve mesleki kongre gibi etkinlikler, yayınlar, mesleki eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkıda bulunmak	77,2	43,0	43,8	27,2
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek	56,9	30,6	55,0	31,3
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	20,2	17,8	36,3	20,2
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	30,2	23,5	26,8	23,0
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunması / geliştirilmesinde aktif rol alarak demokratikleşmeye katkı sağlamak	8,4	16,8	23,3	20,7
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vs) sunmak	17,2	19,4	9,5	21,0
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	23,4	22,5	29,6	22,8
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediklerini denetlemek	22,1	12,1	9,5	11,4
Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki, sorumluluklarını belirlemek	13,1	7,7	18,8	11,7
Yanıtsız	6,0	16,7	10,8	17,4
Toplam	274,7	210,2	263,4	206,7

Meslek Odaları üyelerine yüzde 65 oranında (her zaman + çoğunlukla) ulaşırken, TMMOB'nin Oda üyelerine (her zaman + çoğunlukla) ulaşma düzeyi ancak yüzde 21,7 erişebiliyor. Elbette hem Odaların hem de TMMOB'nin Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarına ulaşma oranları üyelere göre çok daha düşük (% 13,3 / % 6,3).

E.4. Meslek Odanızın ve TMMOB'UN faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?

	Meslek Odası		TMMOB	
	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Her zaman haberdar oluyorum	32,3%	5,5%	8,4%	2,8%
Çoğunlukla haberdar oluyorum	31,7%	7,8%	13,3%	5,5%
Bazen haberdar oluyorum	26,2%	27,5%	38,3%	24,0%
Hiç haberdar olmuyorum	4,6%	45,6%	29,4%	52,0%
Yanıtsız	5,3%	13,6%	10,6%	15,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

E.5 Meslek Odanızın sizinle iletişimi yeterli midir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evet, yeterli	63,9%	10,8%
Hayır, yetersiz	29,4%	28,5%
Hiçbir iletişim yok	5,1%	48,4%
Yanıtsız	1,5%	12,4%
Toplam	100,0%	100,0%

E.6 Meslek Odanızın yayınları elinize ne ölçüde ulaşıyor?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Her zaman ulaşıyor	46,5%	6,0%
Bazen ulaşıyor	38,6%	27,4%
Hiç ulaşamıyor	13,5%	53,7%
Yanıtsız	1,4%	12,9%
Toplam	100,0%	100,0%

Oda üyelerinin üçte ikisi (% 63,9) Odalarının kendileriyle iletişimini yeterli görürken, Oda yayınlarını kendilerine “her zaman” ulaştığını belirtenlerin oranı % 46,5 düzeyine geriliyor. Oda üyesi olmayanlarda bu oranlar yüzde 10,8 ve yüzde 6 olarak gerçekleşiyor.

E.7. Meslek Odasının ve TMMOB'un yayınlarında öncelikle hangi konuların ele alınmasını istersiniz?

	Meslek Odası		TMMOB	
	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Oda(lar)dan haberler	21,0%	16,4%	27,6%	16,2%
Sektör(ler)den haberler	39,7%	23,7%	36,2%	24,4%
Teknik konular	68,5%	33,0%	30,3%	23,1%
Bilim ve teknolojideki gelişmelerin değerlendirilmesi	51,0%	28,6%	36,1%	24,5%
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	25,3%	20,2%	17,3%	15,1%
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	5,4%	9,5%	5,0%	11,1%
Sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri	23,0%	20,5%	35,2%	20,4%
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları	24,4%	18,1%	28,5%	21,7%
Dünya ve Türkiye'deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	9,9%	15,6%	35,4%	25,0%
Diğer	1,3%	1,5%	0,8%	4,2%
Yanıtsız	5,4%	17,2%	10,0%	17,2%
Toplam	274,9%	204,4%	262,5%	202,7%

Meslek Odalarının ve TMMOB'nin yayınlarında **öncelikle hangi konuları ele alması gerektiğine** ilişkin sorulara, sıralama açısından, Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları aynı yanıtları veriyorlar.

Meslek Odaları yayınlarında öncelikle;

1. Teknik konular (Oda üyeleri % 68,5 / Oda üyesi olmayanlar % 33,0),
2. Bilim ve teknolojideki gelişmelerin değerlendirilmesi (% 51,0 / % 28,6),
3. Sektörden haberler (% 39,7 / % 23,7).

ele alınması gereken konular olarak sıralanıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

TMMOB’nin yayınlarında öncelik vermesi istenen konular ise şunlar.

1. Sektörlerden haberler (Oda üyeleri % 36,2 / Oda üyesi olmayanlar % 24,4)
2. Bilim ve teknolojideki gelişmelerin değerlendirilmesi (% 36,1 / % 24,5)
3. Dünya ve Türkiye’deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler (% 35,4 / % 25,0)

Oda üyeleri gerek kendi Odalarıyla ilişkili yayın önceliklerinin belirtilmesinde, gerek TMMOB yayınlarının öncelikleri bağlamında yanıt verirken ortalama 3 konu belirtilmiş. Buna karşı Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları ortalama 2 konuyu işaretlemişler.

E.8. Meslek Odanızın ve TMMOB'un web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?

	Meslek Odası		TMMOB	
	ÜYE	ÜYE DEĞİL	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Haftada en az bir defa	14,4%	3,5%	4,3%	2,3%
Ayda en az bir defa	17,8%	7,9%	7,8%	5,4%
Daha seyrek	33,0%	22,8%	27,8%	16,4%
Hiç	28,8%	53,1%	50,1%	63,2%
Yanıtsız	6,1%	12,6%	9,9%	12,7%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Meslek Odalarının ve TMMOB’nin web sayfaları, hem üyeler hem de üye olmayanlar tarafından çok yoğun kullanılan sanal ortamlar olarak görünmüyor. Ayda en az bir kez Odanın (% 32,2) ya da TMMOB’nin (% 12,1) web sayfasına giren Oda üyeleri, kendi meslek Odası ile ilişkisinin “yeterli” olduğunu söyleyen mühendis / mimar / şehir plancısı oranına bile erişemiyor. Doğal olarak Oda üyesi olmayanlarda bu oranlar çok daha düşük olacaktır, ve de öyle oluyor (% 11,4 / % 7,7).

E.9 Bugüne kadar Meslek Odası ya da TMMOB'un hangi çalışmalarında yer aldınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Odanın yönetim, denetleme, onur kurullarından en az birinde	13,0%	1,0%
TMMOB’nin yönetim, denetleme, yüksek onur kurullarından en az birinde	0,4%	0,3%
Oda ve/veya TMMOB Genel Kurul delegesi oldum	9,7%	0,5%
Komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın ve etkinlik düzenleme kurullarında	15,3%	1,2%
Hiç yer almadım	71,4%	87,6%
Yanıtsız	1,8%	9,8%
Toplam	111,5%	100,3%

Bugüne kadar meslek Odasının ya da TMMOB’nin “komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın kurullarında, etkinliklerin düzenleme kurullarında” yer alan üyelerin oranı yüzde 15,3. Bu kurullara herhangi bir Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının da katıldığı araştırma ortaya çıkıyor, ama bunların oranı üye olmayanların ancak yüzde 1,2’si olarak gerçekleşmiş.

Odalarda “yönetim, denetleme, onur kurullarından en az birinde” görev almış üye mühendis / mimar / şehir plancılarının oranı yüzde 13. Üye olmayanlarda bu oran yüzde 1. Ancak Oda üyesi olmadan bu görevlere nasıl seçiline biliyor, o noktanın irdelenmesi gerekir. Ya da, bu yüzde 1’lik kesim,

geçmişte Oda üyesi olup, daha sonra istifa etmiş mühendis / mimar / şehir plancıları arasından çıktığı düşünülebilir.

Oda üyesi olanların yüzde 73,2'si, üye olmayanların ise yüzde 97,4'ü, ne meslek Odasının ne de TMMOB'nin tanımlanan çalışmalarında yer almamış görünüyor ki, bu oranların çok yüksek olduğu kolayca iddia edilebilir.

E.10 Bugüne kadar Meslek Odası ya da TMMOB'un hangi etkinliklerine katıldınız?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Meslek içi eğitim çalışmaları	34,3%	2,2%
Bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler	33,3%	5,4%
Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu	35,3%	0,6%
Toplumsal / kültürel amaçlı etkinlikler	11,7%	3,0%
Gezi, piknik, turnuva vb etkinlikler	18,6%	1,6%
Mitingler / yürüyüşler	12,3%	0,2%
Hiçbir etkinliğe katılmadım	32,8%	76,3%
Yanıtsız	2,6%	11,1%
Toplam	180,9%	100,4%

Oda üyelerinin yüzde 35,4'ü, üye olmayanların ise yüzde 87,4'ü, meslek Odasının ya da TMMOB'nin herhangi bir etkinliğine katıldığına dair hiçbir seçeneği işaretlememiş. Üyelerin en büyük oranının katıldığı etkinlik, ki bunun da oranı yüzde 35,3'dür, "genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu" olarak görülüyor. Bunu "meslek içi eğitim çalışmaları" (% 34,3) ve "bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler" (% 33,3) izliyor.

E.11. Meslek Odanızı aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?

	ÜYE			ÜYE DEĞİL		
	Başarılı	Başarısız	Toplam	Başarılı	Başarısız	Toplam
Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	55,1%	20,4%	75,5%	19,5%	16,5%	36,05%
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından	18,7%	47,8%	66,5%	12,9%	21,7%	34,54%
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	21,3%	32,6%	54,0%	11,0%	21,8%	32,79%
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	38,4%	28,5%	66,8%	16,0%	19,8%	35,75%
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	21,0%	26,1%	47,0%	11,7%	19,0%	30,64%
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından	34,0%	32,5%	66,5%	15,5%	17,2%	32,70%
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe sahip olması açısından	24,6%	40,1%	64,8%	13,2%	19,7%	32,98%
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından	14,8%	43,0%	57,8%	13,9%	16,3%	30,24%
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	22,6%	30,0%	52,6%	13,1%	14,1%	27,23%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Meslek Odalarının üyeler tarafından en başarılı bulunduğu iki açığı;

1. “bilimsel ve mesleki kongre vb. etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından” (üyeler % 55,1 üye olmayanlar % 19,5 oranında),
2. “uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından” (üyeler % 38,4, üye olmayanlar % 16)

olarak öne çıkarken, başarısız bulunulan iki açığı ise;

1. “Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından” (üyeler % 47,8, üye olmayanlar % 21,7 oranında)
2. “Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından” (üyeler % 43, üye olmayanlar % 16,3 oranında),

politika ve denetim olarak ortaya çıkıyor.

E.11.1 TMMOB’u aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?

	ÜYE			ÜYE DEĞİL		
	Başarılı	Başarısız	Toplam	Başarılı	Başarısız	Toplam
Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	22,5%	17,7%	40,3%	21,8%	9,3%	31,08%
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından	12,1%	39,2%	51,2%	15,8%	16,2%	31,95%
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	16,1%	27,6%	43,7%	14,5%	15,2%	29,72%
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	23,6%	23,2%	46,8%	15,8%	15,4%	31,21%
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	19,1%	21,1%	40,2%	12,6%	13,9%	26,49%
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından	13,7%	23,8%	37,5%	12,6%	14,8%	27,39%
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından	17,3%	29,8%	47,1%	11,1%	18,8%	29,84%
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından	7,3%	32,7%	40,0%	11,2%	15,3%	26,50%
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	12,8%	25,6%	38,4%	14,1%	10,4%	24,54%

Meslek Odaları için yapılan başarı irdelemesi TMMOB için yapıldığında, TMMOB’yi başarılı bulan üyelerin oranı hızla düşerken, Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları TMMOB’yi de Odalar gibi değerlendirmektedir. Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları TMMOB’yi “Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından” başarılı (% 21,8) bulurken, “Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından” (% 18,8) başarısız buluyor.

E.12 Sizce mühendisler / mimarlar / şehir plancılar sendikalarında yer almalı mıdır? Evetse, ne tür sendikalarda yer almalıdır?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	2,6%	8,7%
Fikrim yok	15,5%	25,6%
Hayır	17,1%	28,3%
Evet	64,8%	37,4%
Sadece mühendis/mimar/şehir plancılarına ait sendikalarda	37,9%	20,0%
Sadece teknik elemanlara ait sendikalarda	18,0%	12,3%
İşçi sendikalarında	5,6%	2,1%
Kamu çalışanları sendikalarında	11,9%	9,1%
Yanıtız	1,1%	0,2%
Toplam	74,5%	43,7%

“Sizce, mühendisler / mimarlar / şehir plancıları sendikalarında yer almalı mıdır? Evetse, ne tür sendikalarda yer almalıdır?” sorusuna Oda üyelerinin yüzde 64,8’i EVET yanıtı verirken üye olmayanlar arasında bu oran yüzde 37,4’e geriliyor. Ayrıca sendikalarda yer almayı isteyenler de, bunların işçi sendikası olmasını değil, mühendis-mimar-şehir plancıları / teknik eleman sendikaları olmasını istiyorlar.

E.13 Üye olduğunuz siyasi parti, dernek, vakıf vb. kuruluşlar var mı? Varsa ne tür kuruluşlara üyesiniz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Toplam	100,0%	100,0%
Yanıtız	2,2%	9,6%
Yok	55,9%	69,3%
Var	41,9%	21,2%
Siyasi parti	9,5%	4,5%
Mezunlar derneği / vakfı	14,7%	6,8%
Hemşehri derneği / vakfı	6,8%	4,5%
Sosyal yardımlaşma ve dayanışma dernekleri/ vakıfları	12,7%	6,1%
Mesleki uzmanlık dernekleri	11,3%	2,9%
Spor, hobi vb dernekler	15,1%	7,2%
Diğer	1,4%	
Yanıtız	0,2%	0,4%
Toplam	71,6%	32,4%

“Üye olduğunuz siyasi parti, dernek, vakıf vb kuruluşlar var mı? Varsa ne tür kuruluşlara üyesiniz?” sorusuna alınan yanıtlar, özellikle Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının toplumsal açıdan çok aktif bir grup olduğunu ortaya çıkarıyor. Her 10 TMMOB’ye bağlı meslek Odası üyesinden 4’ünün, bir dernek / vakıf ya da siyasi partiye üye olması, önemli bir toplumsal katılım ölçütü olarak ele alınabilir. En azından Oda üyesi olmayan aynı meslek grubu elemanlarına göre, dernek / vakıf ya da siyasi partilere iki kat daha fazla oranda üye oluş, bu toplumsal katılım düzeyi yüksekliğini ortaya çıkaran bir olgu olarak da değerlendirilebilir.

B. Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelimler

Araştırmanın bu bölümünde 6 soru yer alıyor. Bu sorulardan birisi, Türkiye’nin bugün (anketle veri derleme dönemi olan Ocak 2006 – Temmuz 2007 tarihleri arasında) acilen çözülmesi gereken sorunlarının neler olduğu, bir diğeri ise, son 5 yıllık dönemde Türkiye’de iyiye ve kötüye giden şeylerin neler olduğudur.

Türkiye’nin Avrupa Birliğine üyeliği, özelleştirme ve küreselleşme konularındaki düşünceler de, araştırmanın bu bölümünde ele alınan konular arasında yer alıyor.

H.1. Sizce, Türkiye'nin bugün karşı karşıya olduğu, acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorunu nedir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	31,4%	40,4%
İşsizlik	53,6%	53,7%
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	18,3%	20,2%
Kürt sorunu	8,9%	16,6%
Laikliğe yönelik tehditler	18,0%	19,0%
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	30,4%	17,6%
Terör, şiddet olayları	15,4%	19,2%
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	7,8%	10,3%
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	9,8%	15,8%
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	30,6%	17,6%
Yoksulluk	9,6%	16,6%
Adalet sistemindeki zayıflık	21,8%	11,8%
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	6,7%	6,9%
Ülke yönetimi	9,5%	10,1%
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	6,2%	7,7%
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	5,8%	2,8%
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	1,2%	3,5%
Siyasi kadrolaşma	11,0%	8,1%
Toplam	296%	297%

“Türkiye’nin bugün karşı karşıya olduğu ve acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorunu”, Oda üyeleri tarafından “işsizlik / hayat pahalılığı ve ekonomik sorunlar / gelir dağılımındaki eşitsizlik” şeklinde tanımlanırken, Oda üyesi olmayan kesim tarafından “işsizlik / hayat pahalılığı ve ekonomik sorunlar / insan hakları ve demokrasi” biçiminde sıralanıyor.

Araştırmada tanımlanmış 18 acil sorundan en az belirtilenleri “güvenlik güçlerinin uygulamaları / seçim sistemi ve siyasi partiler yasayı / IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi” şeklinde Oda üyelerince sıralanırken, Oda üyesi olmayanlar son üç sıralamasını şu şekilde yapmışlar; “seçim sistemi ve siyasi partiler yasayı / güvenlik güçlerinin uygulamaları / uluslar arası ilişkilerdeki bağımlı tavır”.

Türkiye’nin en acil, çözülmesi gereken sorunundan son 5 yılda **en çok iyiye** giden şeyler konusuna dönüldüğünde Oda üyeleri “insan hakları ve demokrasi sorunu / hayat pahalılığı ve ekonomik sorunlar / ülke yönetimi” sıralamasını yapıyor. Oda üyesi olmayanların sıralamaları ise “insan hakları ve demokrasi sorunu / hayat pahalılığı ve ekonomik sorunlar / işsizlik” şeklini alıyor.

Sıralanan 18 seçenek içinde son 5 yılda iyiye giden, çözülen sorunlar arasında en az belirtilen üç tanesi; (üyeler tarafından en az belirtilen) “seçim sistemi ve siyasi partiler yasası / laikliğe yönelik tehditler / Kürt sorunu” şeklinde sıralanırken, diğer grubun (üye olmayanlar) sıralaması ise şöyle oluyor; (IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi / seçim sistemi ve siyasi partiler yasası / siyasi kadrolaşma”.

H.2 Sizce, Türkiye'de son 5 yılda en çok iyiye giden üç seçenek nelerdir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	30,4%	21,5%
İşsizlik	4,9%	18,5%
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	31,1%	22,1%
Kürt sorunu	4,0%	13,6%
Laikliğe yönelik tehditler	3,2%	13,2%
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	15,6%	14,9%
Terör, şiddet olayları	13,9%	16,5%
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	8,4%	7,9%
AB'ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	8,5%	11,8%
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	4,8%	6,5%
Yoksulluk	4,4%	6,4%
Adalet sistemindeki zayıflık	5,0%	7,6%
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	7,0%	5,2%
Ülke yönetimi	17,0%	13,0%
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	5,8%	3,0%
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	2,0%	3,6%
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	16,3%	13,4%
Siyasi kadrolaşma	4,6%	3,8%
Hiçbiri	15,9%	11,5%
Diğer	1,7%	0,3%
Yanıtsız	12,7%	15,0%
Toplam	217,1%	229,5%

“Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye gittiğini düşündüğünüz üç seçeneği” belirtiniz sorusunun seçenekleri de, yukarıdaki 18 madde olarak tanımlanmıştı. Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarına göre kötüye giden şeyler arasında sayılan ilk üç konu “işsizlik / laikliğe yönelik tehditler / gelir dağılımındaki eşitsizlik” şeklinde öne çıkıyor. Oda üyesi olmayanlar bu sıralamayı, “işsizlik / terör, şiddet olayları / hayat pahalılığı ve ekonomik sorunlar” biçiminde yapmış. Kötüye giden şeyler bağlamında en az belirtilen konuların sıralamasına üye ve üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları aynı öğeleri almış, ama sıralamada küçük bir farklılık yapılmış. Bu sıralamalar üyeler için “güvenlik güçlerinin uygulamaları / seçim sistemi ve siyasi partiler yasası / sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması” şeklinde olurken, üye olmayanlar “seçim sistemi ve siyasi partiler yasası”na en az değinirken, “güvenlik güçlerinin uygulamaları” sorunun üyelere göre altını biraz daha fazla çizmişler.

Son beş yıllık dönemde iyiye ve kötüye giden sorunlara ilişkin ortaya çıkan sıralamalarla, 22 Temmuz 2007 seçimlerinin propaganda gündemi karşılaştırıldığında önemli bir farklılık ortaya çıkıyor. Ya mühendis / mimar / şehir plancılarının gündemi siyasi partilerin gündemlerinden farklı

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

ya da siyasi partilerin propaganda çalışmalarında seslendikleri kitleleri -seçmenleri, mühendis / mimar / şehir plancıları gibi düşünmüyor.

H.3 Sizce, Türkiye'de son 5 yılda en çok kötüye giden üç seçenek nelerdir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	18,5%	22,6%
İşsizlik	45,1%	38,9%
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	7,9%	12,0%
Kürt sorunu	15,6%	18,3%
Laikliğe yönelik tehditler	25,6%	19,3%
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	20,7%	15,6%
Terör, şiddet olayları	17,5%	24,3%
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	7,1%	8,5%
AB'ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	15,7%	19,3%
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	25,0%	16,8%
Yoksulluk	11,4%	20,2%
Adalet sistemindeki zayıflık	19,1%	11,8%
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	12,1%	9,3%
Ülke yönetimi	9,3%	9,1%
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	8,3%	11,3%
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	2,7%	2,9%
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	1,7%	3,9%
Siyasi kadrolaşma	17,8%	10,1%
Hiçbiri	0,8%	2,4%
Diğer	0,7%	0,8%
Yanıtız	3,4%	2,9%
Toplam	286,1%	280,3%

H.4 Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde sizce neler gerçekleşir?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Kişisel hak ve özgürlükler artar.	47,8%	26,0%
Demokrasi gelişir.	33,7%	19,3%
Ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir.	57,8%	25,3%
İş imkanları artar.	20,5%	24,8%
Etnik ve kültürel özgürlükler artar.	19,6%	16,4%
Avrupa'ya bağımlılığımız artar.	36,3%	29,9%
Türkiye'nin sömürülme düzeyi artar.	32,2%	30,3%
Değerlerimizden taviz veririz.	33,7%	25,6%
Nitelikli işgücü Avrupa'ya göç eder.	22,8%	26,3%
AB'nin askeri oluruz.	17,3%	23,3%
Mesleğimizi ve meslektaşlarımızı olumlu etkiler.	20,8%	10,4%
Yabancı sermayenin gelişi hızlanır ve yatırımlar artar.	34,1%	14,4%
Çağdaş uygarlık düzeyini daha çabuk yakalarız.	13,6%	6,1%
Var olan statükonun değişmesi kolaylaşır.	14,1%	7,0%
Refah düzeyimiz artar.	17,7%	12,8%
Yanıtız	2,5%	3,5%
Toplam	424,8%	301,2%

Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde (sorunun yanıt seçenekleri arasında sıralanan 15 madde arasından) hangilerinin gerçekleşeceği Oda üyesi ve üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarına sorulduğunda iki ayrı sıralama çıkıyor ortaya. Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancılarının sıralaması şöyle;

1. Ürün ve hizmet standardı iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir,
2. Kişisel hak ve özgürlükler artar,
3. Avrupa'ya bağlılığımız artar.

Oda üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının sıralaması ise şöyle;

1. Türkiye'nin sömürülme düzeyi artar,
2. Avrupa'ya bağlılığımız artar,
3. Nitelikli işgücü Avrupa'ya göç eder

H.5 Özelleştirme hakkındaki düşünceleriniz şunlardan hangisine en yakındır?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor, bu nedenle özelleştirilmelidir.	40,1%	21,9%
Özelleştirme ancak KİT'lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir.	23,6%	21,3%
KİT'ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir.	7,1%	18,9%
Özelleştirmeler devletin ekonomiye doğrudan müdahalesini azaltmak / engellemek amacıyla uluslararası kuruluşlarca dayatılan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir bileşenidir.	12,3%	8,2%
Özelleştirmeler, emekçi sınıflardan sermayeye daha çok para aktarmak amacıyla uygulanan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir parçasıdır.	6,3%	5,9%
Fikrim yok	3,0%	19,4%
Yanıtsız	7,3%	4,0%
Toplam	100,0%	100,0%

Avrupa Birliği üyeliğine Oda üyesi olmayanlara göre daha olumlu bakan Oda üyesi mühendis / mimar / şehir plancıları, özelleştirmeye de daha olumlu bakıyorlar.

H.6. Aşağıdaki görüşlere ne ölçüde katılıyorsunuz?

	ÜYE			ÜYE DEĞİL		
	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam
Küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır	39,4%	34,5%	73,88%	38,7%	23,5%	62,1%
Küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir.	53,1%	19,5%	72,66%	38,5%	18,0%	56,5%
Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar.	67,7%	7,0%	74,64%	43,1%	15,2%	58,3%
Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarılara karşı işleyen ve ulus devletin yetkilerini daraltan bir süreçtir.	46,8%	21,2%	67,96%	30,8%	20,6%	51,3%
Toplumunu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçeri, bunun da tek yeri Meclis değıldir	42,2%	30,6%	72,79%	26,6%	24,5%	51,1%

Küreselleşme yaklaşımları içerisinde en çok Oda üyesi ve üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancısı tarafından desteklenen, katılım oranı en yüksek olan görüş “küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar” şeklinde ifade edilen, görel olarak yansız ama faydacı bir ifadede odaklaşıyor.

Türkiye’nin AB’ne üyeliği, özelleştirme uygulamalarına yaklaşım ve küreselleşme konusuna bakış, mühendis / mimar / şehir plancılarını farklı ideolojik konum gruplarına ayırabilecek konular olarak önümüze geliyor. Ancak burada yapılacak değerlendirmeler tek tek konuların irdelenmesi biçiminde değil, görüş grupları çerçevesinde oluşacak öbeklerle çözümlenmeler yapmaya gerekli kılıyor.

Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması soru yanıtları dökümünü içeren bu betimsel rapor, sergilediği ilk ve çıplak bulgularla asıl değerlendirme çerçevesine de ışık tutacaktır. İşte bu noktalardan birisi de, AB, özelleştirme ve küreselleşme konularındaki yaklaşım çerçevelerinin hem Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarını nasıl sınıflandıracığı, hem de sosyo-demografik ve ekonomik koşulların bu görüşlere etkisini de görme şansı yaratmaktadır.

C. Mühendis / Mimar / Şehir Plancıları Benzer Araştırmalarda Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?

Araştırmada, deneklere son olarak “TMMOB olarak meslektaşlarımızın çeşitli konulardaki görüş ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla telefon, mektup, ya da e-posta aracılığıyla dönem dönem araştırmalar yapmayı planlıyoruz. Bu tür araştırmalarda sizin de görüş ve değerlendirmelerinizin alınmasını ister misiniz?” sorusu yöneltildi. Bu soruya verilen yanıtların dağılımı aşağıda tabloyla veriliyor. Ankete yanıt veren Oda üyesi yaklaşık her 8 mühendis / mimar / şehir plancısının bu soruya EVET yanıtını vermesi, araştırma örnek kitlesinin benzer tür çalışmalara açıklığını gösteriyor. Ama daha önemlisi Oda üyesi olmayan kesimin yaklaşık yüzde 40 oranında bu soruya EVET demesidir. Çünkü bu kesim, meslek odalarıyla ilişki içinde olmayan bir kesimi oluşturuyor.

Bu tür araştırmalarda sizin de görüş ve değerlendirmelerinizin alınmasını ister misiniz?

	ÜYE	ÜYE DEĞİL
Evet	78,5%	39,6%
Hayır	14,3%	49,0%
Yanıtsız	7,2%	11,4%
Toplam	100,0%	100,0%

EK

SORU SIRASINA GÖRE ÜYE OLAN/ OLMAYAN AYRIMINDA TABLO DÖKÜMLERİ

A Bölümü:
Kişiyे Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Soruların Dökümleri

[X-2] NUTS bölgelerine göre yaşadıkları şehir * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstanbul	28.981	2.394	3.854	35.229	33.707
	22,7%	28,8%	20,8%	22,8%	16,9%
Ankara	17.336	930	4.022	22.288	26.189
	13,6%	11,2%	21,7%	14,4%	13,1%
İzmir	10.475	918	2.223	13.616	32.331
	8,2%	11,0%	12,0%	8,8%	16,2%
Doğu ve Batı Marmara	19.184	1.120	2.533	22.837	24.390
	15,0%	13,5%	13,6%	14,8%	12,2%
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	23.850	1.520	2.559	27.929	31.900
	18,7%	18,3%	13,8%	18,1%	16,0%
İç Batı ve Orta Anadolu	7.211	598	1.205	9.014	24.782
	5,6%	7,2%	6,5%	5,8%	12,4%
Doğu Batı Karadeniz	9.540	302	1.293	11.135	14.807
	7,5%	3,6%	7,0%	7,2%	7,4%
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	10.117	424	631	11.172	10.593
	7,9%	5,1%	3,4%	7,2%	5,3%
Yurtdışı	139	26	0	165	0
	0,1%	0,3%	0,0%	0,1%	0,0%
Yanıtsız	852	76	239	1.167	532
	0,7%	0,9%	1,3%	0,8%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X-3] Cinsiyet * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kadın	11.815	2.146	5.318	19.279	54.347
	9,3%	25,8%	28,7%	12,5%	27,3%
Erkek	115.022	6.162	13.234	134.418	144.557
	90,1%	74,2%	71,3%	87,0%	72,6%
Yanıtsız	848	0	7	855	327
	0,7%	0,0%	0,0%	0,6%	0,2%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-4] Doğum yılı * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1950 ve öncesi	24.033 18,8%	480 5,8%	3.926 21,2%	28.439 18,4%	5.589 2,8%
1951-1960	29.384 23,0%	1.030 12,4%	3.479 18,7%	33.893 21,9%	25.709 12,9%
1961-1970	31.201 24,4%	1.756 21,1%	5.040 27,2%	37.997 24,6%	61.438 30,8%
1971-1980	39.147 30,7%	4.326 52,1%	5.168 27,8%	48.641 31,5%	84.206 42,3%
1981 ve sonrası	2.915 2,3%	690 8,3%	886 4,8%	4.491 2,9%	19.023 9,5%
Yanıtsız	1.005 0,8%	26 0,3%	60 0,3%	1.091 0,7%	3.266 1,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-5] NUTS bölgelerine göre doğduğu şehir * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstanbul	9.992 7,8%	604 7,3%	1.470 7,9%	12.066 7,8%	15.899 8,0%
Ankara	6.939 5,4%	564 6,8%	1.737 9,4%	9.240 6,0%	18.176 9,1%
İzmir	4.580 3,6%	482 5,8%	1.355 7,3%	6.417 4,2%	15.210 7,6%
Doğu ve Batı Marmara	16.223 12,7%	988 11,9%	1.983 10,7%	19.194 12,4%	23.104 11,6%
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	23.568 18,5%	1.688 20,3%	3.843 20,7%	29.099 18,8%	30.132 15,1%
İç Batı ve Orta Anadolu	13.837 10,8%	730 8,8%	1.871 10,1%	16.438 10,6%	30.249 15,2%
Doğu Batı Karadeniz	22.056 17,3%	1.538 18,5%	3.003 16,2%	26.597 17,2%	31.839 16,0%
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	22.183 17,4%	1.128 13,6%	2.222 12,0%	25.533 16,5%	28.069 14,1%
Yurtdışı	3.493 2,7%	284 3,4%	502 2,7%	4.279 2,8%	644 0,3%
Yanıtsız	4.814 3,8%	302 3,6%	573 3,1%	5.689 3,7%	5.909 3,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-6] Doğduyu yerleşim birimi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İl merkezi	63.477	3.674	10.104	77.255	120.743
	49,7%	44,2%	54,4%	50,0%	60,6%
İlçe merkezi	33.877	2.698	4.752	41.327	60.932
	26,5%	32,5%	25,6%	26,7%	30,6%
Bucak / köy	29.159	1.900	3.581	34.640	15.594
	22,8%	22,9%	19,3%	22,4%	7,8%
Yanıtsız	1.172	36	122	1.330	1.962
	0,9%	0,4%	0,7%	0,9%	1,0%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X-7] Evlilik durumu* Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evli	101.223	4.960	13.880	120.063	134.536
	79,3%	59,7%	74,8%	77,7%	67,5%
Evli değil	26.169	3.348	4.635	34.152	62.412
	20,5%	40,3%	25,0%	22,1%	31,3%
Yanıtsız	293	0	44	337	2.283
	0,2%	0,0%	0,2%	0,2%	1,1%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X-8] Eşinizin çalışma konumu * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Ücretli-maaşlı çalışıyor	31.446	2.240	4.895	38.581	71.213
	31,1%	45,2%	35,3%	32,1%	52,9%
Kendi hesabına çalışıyor	7.217	440	1.800	9.457	10.468
	7,1%	8,9%	13,0%	7,9%	7,8%
İşsiz, iş arıyor	2.873	154	129	3.156	1.953
	2,8%	3,1%	0,9%	2,6%	1,5%
Emekli	18.034	346	2.739	21.119	8.779
	17,8%	7,0%	19,7%	17,6%	6,5%
Ev kadını	39.074	1.722	3.860	44.656	33.792
	38,6%	34,7%	27,8%	37,2%	25,1%
Yanıtsız	2.579	58	457	3.094	8.331
	2,5%	1,2%	3,3%	2,6%	6,2%
Toplam	101.223	4.960	13.880	120.063	134.536
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-9] Çocuğunuz var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır, yok	30.563 23,9%	3.538 42,6%	5.315 28,6%	39.416 25,5%	51.043 25,6%
Evet, var	90.627 71,0%	4.050 48,7%	12.479 67,2%	107.156 69,3%	118.200 59,3%
Yanıtsız	6.495 5,1%	720 8,7%	765 4,1%	7.980 5,2%	29.988 15,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-10] Kaç çocuğunuz var? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1	27.890 30,8%	1.558 38,5%	4.436 35,5%	33.884 31,6%	37.333 31,6%
2	45.276 50,0%	1.990 49,1%	6.565 52,6%	53.831 50,2%	55.798 47,2%
3	14.665 16,2%	426 10,5%	1.121 9,0%	16.212 15,1%	20.180 17,1%
4	1.589 1,8%	76 1,9%	196 1,6%	1.861 1,7%	3.228 2,7%
5 ve üzeri	642 0,7%	0 0,0%	44 0,4%	686 0,6%	340 0,3%
Yanıtsız	565 0,6%	0 0,0%	117 0,9%	682 0,6%	1.321 1,1%
Toplam	90.627 100,0%	4.050 100,0%	12.479 100,0%	107.156 100,0%	118.200 100,0%

[X-11] Mühendis, mimar yada şehir plancısı olan ya da bu alanda eğitimini sürdüren yakın aile fertleri

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Önceki kuşak	6.875 5,4	454 5,5	1.360 7,3	8.689 5,6	8.310 4,2
Kendi kuşağı	38.703 30,3	3.242 39,0	6.540 35,2	48.485 31,4	49.766 25,0
Sonraki kuşak	16.619 13,0	478 5,8	2.330 12,6	19.427 12,6	7.977 4,0
Hiçbiri	71.713 56,2	4.374 52,6	9.447 50,9	85.534 55,3	96.496 48,4
Yanıtsız	4.887 3,8	292 3,5	500 2,7	5.679 3,7	44.688 22,4
Toplam	127.685 100,0	8.308 100,0	18.559 100,0	154.552 100,0	199.231 100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-12] Mezun olduğunuz lisenin bulunduğu kent * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstanbul	17.604	990	2.097	20.691	16.492
	13,8%	11,9%	11,3%	13,4%	8,3%
Ankara	9.959	876	2.200	13.035	17.449
	7,8%	10,5%	11,9%	8,4%	8,8%
İzmir	6.407	638	2.074	9.119	12.680
	5,0%	7,7%	11,2%	5,9%	6,4%
Doğu ve Batı Marmara	15.504	824	2.027	18.355	12.786
	12,1%	9,9%	10,9%	11,9%	6,4%
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	19.398	1.376	2.920	23.694	16.622
	15,2%	16,6%	15,7%	15,3%	8,3%
İç Batı ve Orta Anadolu	9.574	442	1.257	11.273	18.348
	7,5%	5,3%	6,8%	7,3%	9,2%
Doğu Batı Karadeniz	13.355	946	1.963	16.264	10.308
	10,5%	11,4%	10,6%	10,5%	5,2%
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	11.587	548	1.177	13.312	13.570
	9,1%	6,6%	6,3%	8,6%	6,8%
Yurtdışı	561	38	228	827	0
	0,4%	0,5%	1,2%	0,5%	0,0%
Yanıtsız	23.736	1.630	2.616	27.982	80.976
	18,6%	19,6%	14,1%	18,1%	40,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X-13] Mezun olduğunuz lisenin türü* Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Genel / Düz Lise	83.851	5.190	13.998	103.039	134.780
	65,7%	62,5%	75,4%	66,7%	67,7%
Anadolu Lisesi, Süper Lise, Fen Lisesi	8.764	1.328	1.662	11.754	32.958
	6,9%	16,0%	9,0%	7,6%	16,5%
Özel Lise / Kolej	4.638	230	1.108	5.976	5.275
	3,6%	2,8%	6,0%	3,9%	2,6%
Meslek Lisesi	26.160	1.160	1.360	28.680	19.244
	20,5%	14,0%	7,3%	18,6%	9,7%
Diğer	3.587	324	309	4.220	1.975
	2,8%	3,9%	1,7%	2,7%	1,0%
Yanıtsız	685	76	122	883	4.999
	0,5%	0,9%	0,7%	0,6%	2,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Öğrenim düzeyiniz * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Lisans	106.850 83,7%	6.758 81,3%	13.357 72,0%	126.965 82,2%	179.520 90,1%
Yüksek lisans	16.820 13,2%	1.192 14,3%	3.680 19,8%	21.692 14,0%	14.961 7,5%
Doktora	4.015 3,1%	358 4,3%	1.278 6,9%	5.651 3,7%	4.750 2,4%
Yanıtsız	0 0,0%	0 0,0%	244 1,3%	244 0,2%	0 0,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-14/20/26/32] Lisans mezunlarının mezun oldukları okul

	Üyeler			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstanbul'daki üniversiteler	29.968 28,0	2.468 36,5	4.370 32,7	36.806 29,0	39.023 21,7
Ankara'daki üniversiteler	15.790 14,8	580 8,6	2.381 17,8	18.751 14,8	43.034 24,0
İzmir'deki üniversiteler	7.169 6,7	494 7,3	1.530 11,5	9.193 7,2	18.564 10,3
Diğer Anadolu Üniversiteleri	41.233 38,6	2.890 42,8	4.093 30,6	48.216 38,0	76.816 42,8
Yurtdışındaki üniversiteler	1.065 1,0	10 0,1	159 1,2	1.234 1,0	1.377 0,8
Yanıtsız	12.721 11,9	368 5,4	963 7,2	14.052 11,1	2.677 1,5
Toplam	106.850 100,0	6.758 100,0	13.357 100,0	126.965 100,0	179.520 100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-18/24/30/36] Lisans mezunlarının mezuniyet yılı

	Üyeler			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1965 ve öncesi	1.379	20	294	1.693	
	1,3	0,3	2,2	1,3	
1966-75	11.181	96	1.745	13.022	5.594
	10,5	1,4	13,1	10,3	3,1
1976-85	23.788	878	2.920	27.586	23.151
	22,3	13,0	21,9	21,7	12,9
1986-95	26.641	1.622	3.522	31.785	67.618
	24,9	24,0	26,4	25,0	37,7
1996 ve sonrası	31.391	3.774	4.155	39.320	81.913
	29,4	55,8	31,1	31,0	45,6
Yanıtsız	13.566	420	860	14.846	3.215
	12,7	6,2	6,4	11,7	1,8
Toplam	106.850	6.758	13.357	126.965	179.520
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

[X-14/20/26/32] Yüksek lisans mezunlarının mezun oldukları okul

	Üyeler			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstanbul'daki üniversiteler	12.034	1.262	2.905	16.201	3.287
	71,5	105,9	78,9	74,7	22,0
Ankara'daki üniversiteler	4.103	270	1.743	6.116	9.783
	24,4	22,7	47,4	28,2	65,4
İzmir'deki üniversiteler	2.915	268	326	3.509	2.612
	17,3	22,5	8,9	16,2	17,5
Diğer Anadolu Üniversiteleri	8.854	508	1.590	10.952	13.586
	52,6	42,6	43,2	50,5	90,8
Yurtdışındaki üniversiteler	2.317	20	365	2.702	
	13,8	1,7	9,9	12,5	
Yanıtsız	3.861	104	731	4.696	654
	23,0	8,7	19,9	21,6	4,4
Toplam	16.820	1.192	3.680	21.692	14.961
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-18/24/30/36] Yüksek lisans mezunlarının mezuniyet yılı

	Üyeler			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1965 ve öncesi	1.980	200	219	2.399	327
	11,8	16,8	6,0	11,1	2,1
1966-75	3.842	212	1.037	5.091	662
	22,8	17,8	28,2	23,5	4,4
1976-85	4.138	162	1.131	5.431	3825
	24,6	13,6	30,7	25,0	25,5
1986-95	7.016	428	1.792	9.236	12887
	41,7	35,9	48,7	42,6	86,1
1996 ve sonrası	11.094	1.250	2.614	14.958	8279
	66,0	104,9	71,0	69,0	55,3
Yanıtsız	6.014	180	867	7.061	3942
	35,8	15,1	23,6	32,6	26,3
Toplam	16.820	1.192	3.680	21.692	14961
	100,0	100,0	100,0	100,0	100

[X-14/20/26/32] Doktora mezunlarının mezun oldukları okul

	Üyeler			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstanbul'daki üniversiteler	2.668	496	848	4.012	1.020
	66,5	138,5	66,4	71,0	21,5
Ankara'daki üniversiteler	1.728	62	1.516	3.306	3.311
	43,0	17,3	118,6	58,5	69,7
İzmir'deki üniversiteler	1.796	104	591	2.491	966
	44,7	29,1	46,2	44,1	20,3
Diğer Anadolu Üniversiteleri	3.681	316	578	4.575	6.204
	91,7	88,3	45,2	81,0	130,6
Yurtdışındaki üniversiteler	1.359	96	180	1.635	1.360
	33,8	26,8	14,1	28,9	28,6
Yanıtsız	307	10	104	421	857
	7,6	2,8	8,1	7,5	18,0
Toplam	4.015	358	1.278	5.651	4.750
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-18/24/30/36] Doktora mezunlarının mezuniyet yılı

	Üyeler			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1965 ve öncesi	91	10	37	138	
	2,3	2,8	2,9	2,4	
1966-75	1.774	172	745	2.691	680
	44,2	48,0	58,3	47,6	14,3
1976-85	2.810	108	1.047	3.965	3.947
	70,0	30,2	81,9	70,2	83,1
1986-95	3.811	336	1.042	5.189	5.172
	94,9	93,9	81,5	91,8	108,9
1996 ve sonrası	2.656	422	687	3.765	207
	66,2	117,9	53,8	66,6	4,4
Yanıtız	397	36	259	692	3.712
	9,9	10,1	20,3	12,2	78,1
Toplam	4.015	358	1.278	5.651	4.750
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

[X-39] Öğrenim gördüğünüz m/m/sp dali en çok istediğiniz dal mıydı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	90.095	3.836	9.940	103.871	127.804
	70,6%	46,2%	53,6%	67,2%	64,1%
Hayır	37.169	4.462	8.580	50.211	70.780
	29,1%	53,7%	46,2%	32,5%	35,5%
Yanıtız	421	10	39	470	647
	0,3%	0,1%	0,2%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-40] Esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Mühendislik / mimarlık/ şehir planlamanın bir başka dalı	15.265	2.356	3.956	21.577	24.449
	41,1	52,8	46,1	43,0	34,5
Tıp, diş hekimliği, eczacılık gibi sağlıkla ilgili meslekler	10.722	938	2.499	14.159	23.074
	28,8	21,0	29,1	28,2	32,6
İşletme	769	212	74	1.055	3.199
	2,1	4,8	0,9	2,1	4,5
Hukuk	2.576	240	297	3.113	8.755
	6,9	5,4	3,5	6,2	12,4
İktisadi-idari bilimler (ekonomi, siyaset bilimi, kamu yönetimi vs)	1.766	78	411	2.255	1.284
	4,8	1,7	4,8	4,5	1,8
Beşeri / sosyal bilimler (sosyoloji, psikoloji, felsefe vb)	1.529	30	193	1.752	2.116
	4,1	0,7	2,2	3,5	3,0
Güzel sanatlar	1.963	304	309	2.576	2.875
	5,3	6,8	3,6	5,1	4,1
Temel Bilimler (Fizik, kimya, biyoloji, matematik)	2.125	190	700	3.015	3.005
	5,7	4,3	8,2	6,0	4,2
Diğer	1.058	152	223	1.433	1.823
	2,8	3,4	2,6	2,9	2,6
Yanıtsız	840	76	120	1.036	1.943
	2,3	1,7	1,4	2,1	2,7
Toplam	37.169	4.462	8.580	50.211	70.780
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

[X-41] Bildiğiniz yabancı dil var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yok	20.273	988	2.231	23.492	36.160
	15,9%	11,9%	12,0%	15,2%	18,1%
Var	106.840	7.310	16.328	130.478	161.809
	83,7%	88,0%	88,0%	84,4%	81,2%
Yanıtsız	572	10	0	582	1.262
	0,4%	0,1%	0,0%	0,4%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-42] İngilizce bilme düzeyi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	32.106 33,0%	2.310 33,3%	6.298 41,2%	40.714 34,1%	62.417 40,0%
Yalnızca rahat okuma yapabilecek düzeyde	25.950 26,7%	2.152 31,0%	3.533 23,1%	31.635 26,5%	54.392 34,9%
Daha sınırlı düzeyde	39.113 40,3%	2.470 35,6%	5.437 35,6%	47.020 39,4%	39.115 25,1%
Toplam	97.169 100,0%	6.932 100,0%	15.268 100,0%	119.369 100,0%	155.924 100,0%

[X-43] Almanca bilme düzeyi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	3.915 22,6%	230 25,0%	505 20,1%	4.650 22,4%	5.432 22,6%
Yalnızca rahat okuma yapabilecek düzeyde	2.948 17,0%	188 20,4%	612 24,4%	3.748 18,0%	7.417 30,9%
Daha sınırlı düzeyde	10.484 60,4%	502 54,6%	1.395 55,5%	12.381 59,6%	11.160 46,5%
Toplam	17.347 100,0%	920 100,0%	2.512 100,0%	20.779 100,0%	24.009 100,0%

[X-44] Fransızca bilme düzeyi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	1.936 24,2%	0 0,0%	278 18,5%	2.214 22,1%	340 8,1%
Yalnızca rahat okuma yapabilecek düzeyde	1.023 12,8%	218 42,6%	280 18,7%	1.521 15,2%	993 23,5%
Daha sınırlı düzeyde	5.037 63,0%	294 57,4%	943 62,8%	6.274 62,7%	2.886 68,4%
Toplam	7.996 100,0%	512 100,0%	1.501 100,0%	10.009 100,0%	4.219 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-51] Bilgisayar kullanıyor musunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	13.239 10,4%	202 2,4%	1.638 8,8%	15.079 9,8%	10.687 5,4%
Evet	114.029 89,3%	8.106 97,6%	16.921 91,2%	139.056 90,0%	188.544 94,6%
Yanıtsız	417 0,3%	0 0,0%	0 0,0%	417 0,3%	0 0,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-52] Bilgisayarı bugüne kadar hangi temel amaçlarla kullandınız?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb işler	71.828 62,8	5.900 72,8	10.520 62,2	88.248 63,3	99.505 52,8
Sipariş/stok kontrol ve diğer veri tabanı işlemleri için	35.917 31,4	2.446 30,2	5.464 32,3	43.827 31,4	46.826 24,8
Yazı yazma, raporlama, tablolama için	95.039 83,0	6.852 84,5	14.075 83,2	115.966 83,1	118.955 63,1
Yazılım geliştirme için	13.495 11,8	1.246 15,4	994 5,9	15.735 11,3	40.729 21,6
İnternet için	109.817 96,0	7.716 95,2	16.536 97,7	134.069 96,1	183.294 97,2
Oyun oynamak, eğlenmek için	39.765 34,7	3.484 43,0	6.047 35,7	49.296 35,3	44.322 23,5
Diğer	2.154 1,9	240 3,0	284 1,7	2.678 1,9	1.942 1,0
Yanıtsız	417 0,4	10 0,1	46 0,3	473 0,3	644 0,3
Toplam	114.446 100,0	8.106 100,0	16.921 100,0	139.473 100,0	188.544 100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-53] İnterneti bugüne kadar hangi temel amaçlarla kullandınız?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
e-posta için	94.821	6.906	14.435	116.162	141.468
	83,9	87,7	86,9	84,5	75,4
Chat yapmak için	26.905	2.268	3.972	33.145	64.120
	23,8	28,8	23,9	24,1	34,2
Haberleri izlemek için	75.106	5.852	10.990	91.948	111.230
	66,5	74,3	66,2	66,9	59,3
İlgi alanına yönelik kaynak taramak için	100.968	7.086	15.137	123.191	145.345
	89,4	89,9	91,2	89,6	77,4
Oyun oynamak, eğlenmek, oyalanmak için	29.958	2.424	4.241	36.623	49.092
	26,5	30,8	25,5	26,6	26,2
Rezervasyon işlemleri için	27.075	2.246	4.637	33.958	44.949
	24,0	28,5	27,9	24,7	24,0
Bankacılık işlemleri için	63.608	4.882	9.328	77.818	106.005
	56,3	62,0	56,2	56,6	56,5
Alışveriş yapmak için	25.503	2.052	3.529	31.084	62.303
	22,6	26,0	21,3	22,6	33,2
Ürün, hizmet pazarlaması, satışı için	12.879	644	1.548	15.071	27.828
	11,4	8,2	9,3	11,0	14,8
Diğer	1.840	174	277	2.291	1.915
	1,6	2,2	1,7	1,7	1,0
Yanıtsız	2.974	124	53	3.151	1.295
	2,6	1,6	0,3	2,3	0,7
Toplam	112.978	7.878	16.602	137.458	187.675
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

B Bölümü:

Mesleğe İlişkin Soruların Dökümleri

B.1 Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duydunuz?

[X55] Teorik bilgi eksikliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çoğu zaman	12.894	664	1.893	15.451	18.452
	10,1%	8,0%	10,2%	10,0%	9,3%
Bazen	64.011	4.052	8.626	76.689	91.189
	50,1%	48,8%	46,5%	49,6%	45,8%
Hiç	25.468	2.492	4.050	32.010	63.906
	19,9%	30,0%	21,8%	20,7%	32,1%
Yanıtsız	25.312	1.100	3.990	30.402	25.684
	19,8%	13,2%	21,5%	19,7%	12,9%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X56] Uygulama (pratik) eksikliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çoğu zaman	62.768	3.736	8.982	75.486	60.647
	49,2%	45,0%	48,4%	48,8%	30,4%
Bazen	47.379	3.484	7.455	58.318	73.475
	37,1%	41,9%	40,2%	37,7%	36,9%
Hiç	9.497	732	806	11.035	51.206
	7,4%	8,8%	4,3%	7,1%	25,7%
Yanıtsız	8.041	356	1.316	9.713	13.903
	6,3%	4,3%	7,1%	6,3%	7,0%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X57] İşletme yönetimi bilgi eksikliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çoğu zaman	34.978	3.278	6.289	44.545	31.809
	27,4%	39,5%	33,9%	28,8%	16,0%
Bazen	50.265	2.980	7.153	60.398	70.065
	39,4%	35,9%	38,5%	39,1%	35,2%
Hiç	15.720	990	1.671	18.381	66.169
	12,3%	11,9%	9,0%	11,9%	33,2%
Yanıtsız	26.722	1.060	3.446	31.228	31.188
	20,9%	12,8%	18,6%	20,2%	15,7%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X58] Yabancı dil eksikliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çoğu zaman	45.985	2.360	6.020	54.365	40.152
	36,0%	28,4%	32,4%	35,2%	20,2%
Bazen	40.247	2.680	4.966	47.893	60.104
	31,5%	32,3%	26,8%	31,0%	30,2%
Hiç	26.417	2.418	4.905	33.740	75.833
	20,7%	29,1%	26,4%	21,8%	38,1%
Yanıtsız	15.036	850	2.668	18.554	23.142
	11,8%	10,2%	14,4%	12,0%	11,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X59] Meslekte bilgisayar uygulamaları ile ilgili bilgi eksikliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çoğu zaman	41.061	1.754	5.949	48.764	27.076
	32,2%	21,1%	32,1%	31,6%	13,6%
Bazen	43.072	3.534	6.448	53.054	63.291
	33,7%	42,5%	34,7%	34,3%	31,8%
Hiç	23.035	2.264	3.129	28.428	82.849
	18,0%	27,3%	16,9%	18,4%	41,6%
Yanıtsız	20.517	756	3.033	24.306	26.015
	16,1%	9,1%	16,3%	15,7%	13,1%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X60] Toplum ve insan ile ilgili bilim dallarında bilgi eksikliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çoğu zaman	15.800	1.178	2.344	19.322	17.656
	12,4%	14,2%	12,6%	12,5%	8,9%
Bazen	50.494	3.668	7.766	61.928	69.679
	39,5%	44,2%	41,8%	40,1%	35,0%
Hiç	33.675	2.476	4.573	40.724	84.204
	26,4%	29,8%	24,6%	26,3%	42,3%
Yanıtsız	27.716	986	3.876	32.578	27.692
	21,7%	11,9%	20,9%	21,1%	13,9%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X61] Mesleğinizle ilgili hiç düş kırıklığı yasadınız mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	46.187 36,2%	2.500 30,1%	5.209 28,1%	53.896 34,9%	110.771 55,6%
Evet	80.676 63,2%	5.782 69,6%	13.249 71,4%	99.707 64,5%	85.557 42,9%
Yanıtsız	822 0,6%	26 0,3%	101 0,5%	949 0,6%	2.903 1,5%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X62] En önemli nedenleri nelerdi? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İş bulma olanakları açısından	32406 25,5%	2448 29,6%	5782 31,3%	40636 26,5%	51116 26,0%
Kendi işimi kurma olanakları açısından	22981 18,1%	1052 12,7%	3001 16,3%	27034 17,6%	18190 9,3%
Para kazanma olanakları, sağladığı refah düzeyi açısından	36767 29,0%	3396 41,0%	6231 33,8%	46394 30,2%	33122 16,9%
Mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması açısından	31872 25,1%	2062 24,9%	6417 34,8%	40351 26,3%	23795 12,1%
Çalıştığım işyerlerindeki koşullar açısından	22885 18,0%	2494 30,1%	3432 18,6%	28811 18,8%	19454 9,9%
Kariyer olanakları açısından	9756 7,7%	1006 12,1%	1294 7,0%	12056 7,8%	14433 7,4%
Toplumdaki saygınlığı açısından,tanınmamasından	9074 7,2%	968 11,7%	1530 8,3%	11572 7,5%	7050 3,6%
Mesleğin giderek önemini yitirmesi açısından	20389 16,1%	304 3,7%	3130 17,0%	23823 15,5%	12289 6,3%
Meslek topluluğu ile ilişkiler açısından	7369 5,8%	592 7,1%	1842 10,0%	9803 6,4%	3640 1,9%
Diğer	1023 0,8%	152 1,8%	156 0,8%	1331 0,9%	987 0,5%
Yanıtsız	221 0,2%	26 0,3%	0 0%	247 0,2%	972 0,5%
Toplam	126863 100,0	8282 100,0	18458 100,0	153603 100,0%	196328 100,0%

B.3. Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz?

[X63] Öğrenim gördüğüm meslek dalı teknolojideki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	19.780 15,5%	526 6,3%	3.127 16,8%	23.433 15,2%	49.388 24,8%
Kararsızım	10.202 8,0%	548 6,6%	1.332 7,2%	12.082 7,8%	30.526 15,3%
Katılmıyorum	92.183 72,2%	6.912 83,2%	13.199 71,1%	112.294 72,7%	82.604 41,5%
Fikrim yok	2.902 2,3%	296 3,6%	623 3,4%	3.821 2,5%	32.730 16,4%
Yanıtız	2.618 2,1%	26 0,3%	278 1,5%	2.922 1,9%	3.983 2,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X64] Yeni yönetim ve kontrol sistemleri mesleki yaratıcılığımızı sınırlandırıp bizleri tanımlı işleri yapan birer elemana dönüştürüyor. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	51.272 40,2%	3.480 41,9%	7.476 40,3%	62.228 40,3%	65.260 32,8%
Kararsızım	23.816 18,7%	1.298 15,6%	2.774 14,9%	27.888 18,0%	40.797 20,5%
Katılmıyorum	43.767 34,3%	3.004 36,2%	6.918 37,3%	53.689 34,7%	51.540 25,9%
Fikrim yok	5.856 4,6%	500 6,0%	700 3,8%	7.056 4,6%	36.307 18,2%
Yanıtız	2.974 2,3%	26 0,3%	691 3,7%	3.691 2,4%	5.327 2,7%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X65] Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmanız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle toplumsal-siyasal olaylardan uzak durmalıyız * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	56.764 44,5%	3.456 41,6%	5.788 31,2%	66.008 42,7%	66.063 33,2%
Kararsızım	7.942 6,2%	826 9,9%	1.457 7,9%	10.225 6,6%	28.785 14,4%
Katılmıyorum	58.587 45,9%	3.928 47,3%	10.711 57,7%	73.226 47,4%	70.964 35,6%
Fikrim yok	1.503 1,2%	72 0,9%	324 1,7%	1.899 1,2%	28.823 14,5%
Yanıtsız	2.889 2,3%	26 0,3%	279 1,5%	3.194 2,1%	4.596 2,3%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X66] Meslegimize ve topluma karşı sorumluluklarımız çoğu zaman işveren ve/veya yöneticilerin çıkarlarıyla / istekleriyle çelişki halindedir * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	71.871 56,3%	4.616 55,6%	11.559 62,3%	88.046 57,0%	61.178 30,7%
Kararsızım	19.596 15,3%	1.396 16,8%	2.772 14,9%	23.764 15,4%	47.090 23,6%
Katılmıyorum	30.018 23,5%	2.036 24,5%	3.392 18,3%	35.446 22,9%	49.426 24,8%
Fikrim yok	2.716 2,1%	224 2,7%	406 2,2%	3.346 2,2%	34.704 17,4%
Yanıtsız	3.484 2,7%	36 0,4%	430 2,3%	3.950 2,6%	6.833 3,4%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X67] Teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	102.700 80,4%	6.232 75,0%	14.206 76,5%	123.138 79,7%	97.528 49,0%
Kararsızım	9.789 7,7%	812 9,8%	2.090 11,3%	12.691 8,2%	33.892 17,0%
Katılmıyorum	9.449 7,4%	858 10,3%	1.475 7,9%	11.782 7,6%	26.186 13,1%
Fikrim yok	2.576 2,0%	322 3,9%	413 2,2%	3.311 2,1%	33.749 16,9%
Yanıtsız	3.171 2,5%	84 1,0%	375 2,0%	3.630 2,3%	7.876 4,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X68] İşyerlerinde mühendislerin / mimarların /şehirplancılarının talepleri diğer çalışanlardan ayrıştırılarak ele alınmalıdır. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	72.982 57,2%	5.170 62,2%	8.530 46,0%	86.682 56,1%	75.750 38,0%
Kararsızım	12.365 9,7%	912 11,0%	2.656 14,3%	15.933 10,3%	32.248 16,2%
Katılmıyorum	35.289 27,6%	1.904 22,9%	6.220 33,5%	43.413 28,1%	43.094 21,6%
Fikrim yok	3.564 2,8%	296 3,6%	639 3,4%	4.499 2,9%	39.926 20,0%
Yanıtsız	3.485 2,7%	26 0,3%	514 2,8%	4.025 2,6%	8.213 4,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X69] Muhendislerin / mimarların / şehir plancılarının sorunları, halkımızın sorunlarının bir parçasıdır; onlardan ayrılamaz. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	98.565 77,2%	6.208 74,7%	14.797 79,7%	119.570 77,4%	89.486 44,9%
Kararsızım	10.929 8,6%	764 9,2%	1.590 8,6%	13.283 8,6%	34.410 17,3%
Katılmıyorum	12.448 9,7%	1.048 12,6%	1.475 7,9%	14.971 9,7%	26.313 13,2%
Fikrim yok	2.328 1,8%	242 2,9%	290 1,6%	2.860 1,9%	39.250 19,7%
Yanıtsız	3.415 2,7%	46 0,6%	407 2,2%	3.868 2,5%	9.772 4,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X70] Mesleki uygulamalarımız, çok disiplinli ve disiplinlerarası bir nitelik kazanmaktadır. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	75.482 59,1%	4.884 58,8%	11.528 62,1%	91.894 59,5%	75.666 38,0%
Kararsızım	21.205 16,6%	1.646 19,8%	2.842 15,3%	25.693 16,6%	38.305 19,2%
Katılmıyorum	18.557 14,5%	1.080 13,0%	2.897 15,6%	22.534 14,6%	29.303 14,7%
Fikrim yok	7.852 6,1%	586 7,1%	849 4,6%	9.287 6,0%	45.822 23,0%
Yanıtsız	4.589 3,6%	112 1,3%	443 2,4%	5.144 3,3%	10.135 5,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X71] Mesleğimi icra ederken sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım. * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kesinlikle katılıyorum	107.503 84,2%	6.596 79,4%	15.406 83,0%	129.505 83,8%	91.559 46,0%
Kararsızım	8.515 6,7%	484 5,8%	810 4,4%	9.809 6,3%	28.426 14,3%
Katılmıyorum	7.650 6,0%	1.080 13,0%	1.707 9,2%	10.437 6,8%	28.188 14,1%
Fikrim yok	1.475 1,2%	84 1,0%	375 2,0%	1.934 1,3%	43.112 21,6%
Yanıtsız	2.542 2,0%	64 0,8%	261 1,4%	2.867 1,9%	7.946 4,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

B.4. Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir?

[X73] Statü, kariyer * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	84.994 66,6%	4.978 59,9%	12.793 69,0%	102.765 66,5%	84.654 42,5%
1	17.569 13,8%	1.522 18,3%	1.698 9,2%	20.789 13,5%	50.194 25,2%
2	14.942 11,7%	922 11,1%	1.781 9,6%	17.645 11,4%	44.772 22,5%
3	9.849 7,7%	886 10,7%	2.086 11,2%	12.821 8,3%	18.357 9,2%
Yanıtsız	331 0,3%	0 0,0%	186 1,0%	517 0,3%	1.254 0,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.544 100,0%	154.537 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X74] Ücret * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	41.165	2.044	5.814	49.023	57.588
	32,2%	24,6%	31,3%	31,7%	28,9%
1	30.958	1.662	4.237	36.857	69.868
	24,2%	20,0%	22,8%	23,8%	35,1%
2	28.719	2.210	4.367	35.296	43.440
	22,5%	26,6%	23,5%	22,8%	21,8%
3	26.512	2.392	3.955	32.859	27.081
	20,8%	28,8%	21,3%	21,3%	13,6%
Yanıtsız	331	0	186	517	1.254
	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X75] İşyerinin fiziki koşulları, ortamı * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	112.281	7.102	16.361	135.744	157.900
	87,9%	85,5%	88,2%	87,8%	79,3%
1	3.978	370	739	5.087	15.554
	3,1%	4,5%	4,0%	3,3%	7,8%
2	4.380	416	557	5.353	12.365
	3,4%	5,0%	3,0%	3,5%	6,2%
3	6.715	420	716	7.851	12.158
	5,3%	5,1%	3,9%	5,1%	6,1%
Yanıtsız	331	0	186	517	1.254
	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X76] İnisiyatif kullanabilme * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	94.331	7.024	13.612	114.967	157.267
	73,9%	84,5%	73,3%	74,4%	78,9%
1	12.523	246	1.490	14.259	9.640
	9,8%	3,0%	8,0%	9,2%	4,8%
2	10.525	530	1.684	12.739	14.754
	8,2%	6,4%	9,1%	8,2%	7,4%
3	9.975	508	1.587	12.070	16.316
	7,8%	6,1%	8,6%	7,8%	8,2%
Yanıtsız	331	0	186	517	1.254
	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X77] Mesleğimde sevdiğim işi yapmak * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	71.469	5.248	9.161	85.878	120.637
	56,0%	63,2%	49,4%	55,6%	60,6%
1	35.598	2.186	6.048	43.832	33.605
	27,9%	26,3%	32,6%	28,4%	16,9%
2	12.283	536	2.230	15.049	21.776
	9,6%	6,5%	12,0%	9,7%	10,9%
3	8.004	338	934	9.276	21.959
	6,3%	4,1%	5,0%	6,0%	11,0%
Yanıtsız	331	0	186	517	1.254
	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X78] Mesleğini uygulayabilme olanağı * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	90.305	6.054	12.539	108.898	152.307
	70,7%	72,9%	67,6%	70,5%	76,4%
1	15.931	696	2.307	18.934	11.637
	12,5%	8,4%	12,4%	12,3%	5,8%
2	10.791	800	2.020	13.611	15.650
	8,5%	9,6%	10,9%	8,8%	7,9%
3	10.327	758	1.507	12.592	18.383
	8,1%	9,1%	8,1%	8,1%	9,2%
Yanıtsız	331	0	186	517	1.254
	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X79] İşyerinin kurumlaşması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	109.372	7.252	16.648	133.272	175.494
	85,7%	87,3%	89,7%	86,2%	88,1%
1	6.623	194	435	7.252	3.645
	5,2%	2,3%	2,3%	4,7%	1,8%
2	5.387	592	618	6.597	4.565
	4,2%	7,1%	3,3%	4,3%	2,3%
3	5.972	270	672	6.914	14.273
	4,7%	3,2%	3,6%	4,5%	7,2%
Yanıtsız	331	0	186	517	1.254
	0,3%	0,0%	1,0%	0,3%	0,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X80] İşyerindeki insan ilişkileri * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	103.703 81,2%	6.546 78,8%	15.299 82,4%	125.548 81,2%	167.246 83,9%
1	6.903 5,4%	530 6,4%	510 2,7%	7.943 5,1%	4.698 2,4%
2	6.022 4,7%	504 6,1%	897 4,8%	7.423 4,8%	9.400 4,7%
3	10.726 8,4%	728 8,8%	1.667 9,0%	13.121 8,5%	16.633 8,3%
Yanıtsız	331 0,3%	0 0,0%	186 1,0%	517 0,3%	1.254 0,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X81] İşin topluma sağladığı yarar * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	98.854 77,4%	6.390 76,9%	14.148 76,2%	119.392 77,3%	166.020 83,3%
1	11.811 9,3%	758 9,1%	1.587 8,6%	14.156 9,2%	5.467 2,7%
2	6.654 5,2%	536 6,5%	1.347 7,3%	8.537 5,5%	9.114 4,6%
3	10.035 7,9%	624 7,5%	1.291 7,0%	11.950 7,7%	17.376 8,7%
Yanıtsız	331 0,3%	0 0,0%	186 1,0%	517 0,3%	1.254 0,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X82] Mesleki açıdan gelişme olanağı * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	86.016 67,4%	5.594 67,3%	12.059 65,0%	103.669 67,1%	152.517 76,6%
1	12.267 9,6%	856 10,3%	1.642 8,8%	14.765 9,6%	8.952 4,5%
2	13.808 10,8%	892 10,7%	1.885 10,2%	16.585 10,7%	12.266 6,2%
3	15.263 12,0%	966 11,6%	2.787 15,0%	19.016 12,3%	24.242 12,2%
Yanıtsız	331 0,3%	0 0,0%	186 1,0%	517 0,3%	1.254 0,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

B.5. Mesleki tatmin açısından en önemli üç işlev nedir?

[X85] Tasarım projelendirme * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	43.321	3.580	5.808	52.709	97.687
	33,9%	43,1%	31,3%	34,1%	49,0%
1	43.817	2.488	7.499	53.804	47.988
	34,3%	29,9%	40,4%	34,8%	24,1%
2	27.726	1.434	2.908	32.068	24.730
	21,7%	17,3%	15,7%	20,7%	12,4%
3	11.534	730	2.098	14.362	27.207
	9,0%	8,8%	11,3%	9,3%	13,7%
Yanıtsız	1.287	76	246	1.609	1.619
	1,0%	0,9%	1,3%	1,0%	0,8%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X86] Planlama faaliyetleri * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	76.568	4.656	9.837	91.061	118.868
	60,0%	56,0%	53,0%	58,9%	59,7%
1	17.367	1.358	2.588	21.313	27.931
	13,6%	16,3%	13,9%	13,8%	14,0%
2	18.555	1.184	3.817	23.556	31.078
	14,5%	14,3%	20,6%	15,2%	15,6%
3	14.879	1.110	2.216	18.205	20.425
	11,7%	13,4%	11,9%	11,8%	10,3%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X87] İmalatla ilgili faaliyetler * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	71.704	5.762	11.323	88.789	137.543
	56,2%	69,4%	61,0%	57,4%	69,0%
1	18.596	750	1.606	20.952	19.529
	14,6%	9,0%	8,7%	13,6%	9,8%
2	17.065	1.006	2.874	20.945	23.077
	13,4%	12,1%	15,5%	13,6%	11,6%
3	20.004	790	2.655	23.449	18.153
	15,7%	9,5%	14,3%	15,2%	9,1%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X88] Araştırma geliştirme * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	55.610	3.620	7.716	66.946	94.731
	43,6%	43,6%	41,6%	43,3%	47,5%
1	35.536	1.888	4.909	42.333	49.940
	27,8%	22,7%	26,5%	27,4%	25,1%
2	20.855	1.462	3.262	25.579	34.861
	16,3%	17,6%	17,6%	16,6%	17,5%
3	15.368	1.338	2.571	19.277	18.770
	12,0%	16,1%	13,9%	12,5%	9,4%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X89] Teknik tedarik, satın alma * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	117.608	7.546	17.521	142.675	154.339
	92,1%	90,8%	94,4%	92,3%	77,5%
1	2.160	128	105	2.393	14.193
	1,7%	1,5%	0,6%	1,5%	7,1%
2	2.433	270	538	3.241	17.524
	1,9%	3,2%	2,9%	2,1%	8,8%
3	5.168	364	294	5.826	12.246
	4,0%	4,4%	1,6%	3,8%	6,1%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X90] Teknik pazarlama, satış * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	112.671	7.538	16.181	136.390	164.940
	88,2%	90,7%	87,2%	88,2%	82,8%
1	4.391	138	524	5.053	6.567
	3,4%	1,7%	2,8%	3,3%	3,3%
2	3.869	268	455	4.592	13.531
	3,0%	3,2%	2,5%	3,0%	6,8%
3	6.438	364	1.298	8.100	13.264
	5,0%	4,4%	7,0%	5,2%	6,7%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X91] Satış sonrası hizmetler * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	118.463	7.824	17.511	143.798	175.004
	92,8%	94,2%	94,4%	93,0%	87,8%
1	2.007	100	48	2.155	6.227
	1,6%	1,2%	0,3%	1,4%	3,1%
2	2.483	150	234	2.867	5.410
	1,9%	1,8%	1,3%	1,9%	2,7%
3	4.416	234	665	5.315	11.661
	3,5%	2,8%	3,6%	3,4%	5,9%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X92] Eğitim / öğretim faaliyetleri * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	96.824	5.852	14.217	116.893	139.265
	75,8%	70,4%	76,6%	75,6%	69,9%
1	10.944	734	1.293	12.971	22.083
	8,6%	8,8%	7,0%	8,4%	11,1%
2	9.012	924	1.247	11.183	15.850
	7,1%	11,1%	6,7%	7,2%	8,0%
3	10.589	798	1.701	13.088	21.104
	8,3%	9,6%	9,2%	8,5%	10,6%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X93] Yazılım * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	123.172	7.584	17.867	148.623	180.352
	96,5%	91,3%	96,3%	96,2%	90,5%
1	862	76	154	1.092	2.532
	0,7%	0,9%	0,8%	0,7%	1,3%
2	1.046	400	206	1.652	4.783
	0,8%	4,8%	1,1%	1,1%	2,4%
3	2.289	248	231	2.768	10.635
	1,8%	3,0%	1,2%	1,8%	5,3%
Yanıtsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X94] Danışmanlık, eksperlik * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	111.762	6.374	15.770	133.906	171.995
	87,5%	76,7%	85,0%	86,6%	86,3%
1	4.200	398	565	5.163	5.928
	3,3%	4,8%	3,0%	3,3%	3,0%
2	4.448	558	902	5.908	7.856
	3,5%	6,7%	4,9%	3,8%	3,9%
3	6.959	978	1.221	9.158	12.523
	5,5%	11,8%	6,6%	5,9%	6,3%
Yanıtızsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X95] Üst düzey idari görevler * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	93.774	6.394	14.274	114.442	155.882
	73,4%	77,0%	76,9%	74,0%	78,2%
1	12.793	798	1.202	14.793	14.313
	10,0%	9,6%	6,5%	9,6%	7,2%
2	6.346	274	754	7.374	9.349
	5,0%	3,3%	4,1%	4,8%	4,7%
3	14.456	842	2.228	17.526	18.758
	11,3%	10,1%	12,0%	11,3%	9,4%
Yanıtızsız	316	0	101	417	929
	0,2%	0,0%	0,5%	0,3%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

B.6. Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin en önemli nedenleri sizce nelerdir?

[X98] Yeni yatırımların azalması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	65.962	4.770	11.298	82.030	112.932
	51,7%	57,4%	60,9%	53,1%	56,7%
1	30.964	1.608	3.506	36.078	56.129
	24,3%	19,4%	18,9%	23,3%	28,2%
2	16.739	1.112	1.947	19.798	15.326
	13,1%	13,4%	10,5%	12,8%	7,7%
3	13.018	770	1.570	15.358	13.238
	10,2%	9,3%	8,5%	9,9%	6,6%
Yanıtızsız	1.002	48	238	1.288	1.606
	0,8%	0,6%	1,3%	0,8%	0,8%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X99] Mesleğe giren kişi sayısındaki artış * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	54.306	3.048	6.982	64.336	111.814
	42,5%	36,7%	37,6%	41,6%	56,1%
1	38.873	2.698	5.332	46.903	48.045
	30,4%	32,5%	28,7%	30,3%	24,1%
2	21.141	1.510	3.733	26.384	26.318
	16,6%	18,2%	20,1%	17,1%	13,2%
3	13.049	1.052	2.326	16.427	12.450
	10,2%	12,7%	12,5%	10,6%	6,2%
Yanıtssız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X100] Özelleştirmeler, kamu istihdamının azalması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	110.973	7.060	15.742	133.775	152.865
	86,9%	85,0%	84,8%	86,6%	76,7%
1	4.798	252	870	5.920	15.134
	3,8%	3,0%	4,7%	3,8%	7,6%
2	5.684	570	715	6.969	17.292
	4,5%	6,9%	3,9%	4,5%	8,7%
3	5.914	426	1.046	7.386	13.336
	4,6%	5,1%	5,6%	4,8%	6,7%
Yanıtssız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X101] Tekelleşme karşısında küçük işletmelerin giderek yok olması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	106.742	6.532	14.632	127.906	149.717
	83,6%	78,6%	78,8%	82,8%	75,1%
1	6.953	564	1.515	9.032	13.510
	5,4%	6,8%	8,2%	5,8%	6,8%
2	7.083	720	1.169	8.972	19.743
	5,5%	8,7%	6,3%	5,8%	9,9%
3	6.591	492	1.057	8.140	15.657
	5,2%	5,9%	5,7%	5,3%	7,9%
Yanıtssız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X102] Ekonomide ve teknolojiye giderek artan dışa bağımlılık * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	96.284	6.764	15.187	118.235	135.613
	75,4%	81,4%	81,8%	76,5%	68,1%
1	12.328	706	853	13.887	22.302
	9,7%	8,5%	4,6%	9,0%	11,2%
2	10.061	336	844	11.241	25.851
	7,9%	4,0%	4,5%	7,3%	13,0%
3	8.696	502	1.489	10.687	14.861
	6,8%	6,0%	8,0%	6,9%	7,5%
Yanıtsız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X103] Yeni yönetim ve kontrol sistemleriyle ilgili teknolojilere uyum sağlayamama * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	114.316	7.304	16.666	138.286	141.826
	89,5%	87,9%	89,8%	89,5%	71,2%
1	3.839	284	388	4.511	21.816
	3,0%	3,4%	2,1%	2,9%	11,0%
2	4.403	430	791	5.624	14.498
	3,4%	5,2%	4,3%	3,6%	7,3%
3	4.811	290	528	5.629	20.487
	3,8%	3,5%	2,8%	3,6%	10,3%
Yanıtsız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X104] Gelişen üretim teknolojilerinin istihdamı daraltması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	108.472	6.818	15.434	130.724	155.554
	85,0%	82,1%	83,2%	84,6%	78,1%
1	5.173	458	616	6.247	4.624
	4,1%	5,5%	3,3%	4,0%	2,3%
2	7.338	552	1.183	9.073	18.149
	5,7%	6,6%	6,4%	5,9%	9,1%
3	6.386	480	1.140	8.006	20.300
	5,0%	5,8%	6,1%	5,2%	10,2%
Yanıtsız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X105] Türkiye'deki teknolojik gerilik, yetersizlik * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	97.816	6.460	13.865	118.141	152.251
	76,6%	77,8%	74,7%	76,4%	76,4%
1	10.462	336	1.677	12.475	10.800
	8,2%	4,0%	9,0%	8,1%	5,4%
2	8.521	584	1.204	10.309	14.818
	6,7%	7,0%	6,5%	6,7%	7,4%
3	10.570	928	1.627	13.125	20.758
	8,3%	11,2%	8,8%	8,5%	10,4%
Yanıtsız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X106] Mesleğin yeni uzmanlık alanlarına bölünüp parçalanmasıyla, bazı dalların giderek önemini yitirmesi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	119.627	7.724	17.026	144.377	171.106
	93,7%	93,0%	91,7%	93,4%	85,9%
1	1.530	180	250	1.960	5.300
	1,2%	2,2%	1,3%	1,3%	2,7%
2	2.514	150	442	3.106	8.874
	2,0%	1,8%	2,4%	2,0%	4,5%
3	3.698	254	655	4.607	13.347
	2,9%	3,1%	3,5%	3,0%	6,7%
Yanıtsız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X107] Sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikaları * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	75.030	5.106	10.615	90.751	155.688
	58,8%	61,5%	57,2%	58,7%	78,1%
1	20.675	1.094	3.321	25.090	9.254
	16,2%	13,2%	17,9%	16,2%	4,6%
2	15.280	994	2.472	18.746	12.064
	12,0%	12,0%	13,3%	12,1%	6,1%
3	16.384	1.114	1.965	19.463	21.621
	12,8%	13,4%	10,6%	12,6%	10,9%
Yanıtsız	316	0	186	502	604
	0,2%	0,0%	1,0%	0,3%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X108] Kişisel bilgi ve becerilerin yetersizliği * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	96.213	6.808	14.482	117.503	175.630
	75,4%	81,9%	78,0%	76,0%	88,2%
1	10.090	340	1.165	11.595	3.976
	7,9%	4,1%	6,3%	7,5%	2,0%
2	8.730	492	1.216	10.438	9.375
	6,8%	5,9%	6,6%	6,8%	4,7%
3	12.475	668	1.510	14.653	9.646
	9,8%	8,0%	8,1%	9,5%	4,8%
Yanıtız	177	0	186	363	604
	0,1%	0,0%	1,0%	0,2%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X109] Mesleki bilgi ve becerilerin artık daralması ve sıradanlaşması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	108.416	7.276	15.679	131.371	181.381
	84,9%	87,6%	84,5%	85,0%	91,0%
1	4.103	140	471	4.714	4.208
	3,2%	1,7%	2,5%	3,1%	2,1%
2	5.626	328	995	6.949	3.873
	4,4%	3,9%	5,4%	4,5%	1,9%
3	9.363	564	1.228	11.155	9.165
	7,3%	6,8%	6,6%	7,2%	4,6%
Yanıtız	177	0	186	363	604
	0,1%	0,0%	1,0%	0,2%	0,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X110] Artan işsizliğin diğer nedenleri * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İstihdam alanında farklı meslek dallarıyla rekabet edememe ve meslek içinde yetersiz dayanışma	339	114	200	653	0
	6,5%	24,4%	15,3%	9,3%	0,0%
Özel/ kamu kurumlarının nitelsiz ve ucuz işgücünü kullanması	1.311	102	123	1.536	0
	25,1%	21,8%	9,4%	22,0%	0,0%
Eğitim sorunu	1.381	26	85	1.492	1.294
	26,5%	5,6%	6,5%	21,4%	50,0%
Uygulanan iktisadi, siyasi politikalar	537	38	207	782	340
	10,3%	8,1%	15,9%	11,2%	13,1%
Mesleğimize yeterince önem verilmemesi	454	0	336	790	340
	8,7%	0,0%	25,8%	11,3%	13,1%
Diğer	1.195	188	352	1.735	613
	22,9%	40,2%	27,0%	24,8%	23,7%
Toplam	5.217	468	1.303	6.988	2.587
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X111] Artan işsizliğin diğer nedenlerinin önem sırası * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	122.468	7.840	17.256	147.564	196.644
	95,9%	94,4%	93,0%	95,5%	98,7%
1	2.173	288	514	2.975	1.278
	1,7%	3,5%	2,8%	1,9%	0,6%
2	752	0	174	926	969
	0,6%	0,0%	0,9%	0,6%	0,5%
3	2.292	180	615	3.087	340
	1,8%	2,2%	3,3%	2,0%	0,2%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

B.7. Mezuniyetinizden bugüne kadar aşağıdaki konumlarda yaklaşık olarak kaç yıl geçirdiniz?

[X113] Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
5 yıl ve daha az	29.005 22,7%	3.620 43,6%	4.207 22,7%	36.832 23,8%	49.271 24,7%
6-10 yıl	19.352 15,2%	1.200 14,4%	2.187 11,8%	22.739 14,7%	40.375 20,3%
11-20 yıl	32.888 25,8%	1.864 22,4%	4.518 24,3%	39.270 25,4%	41.365 20,8%
21-30 yıl	30.905 24,2%	910 11,0%	4.401 23,7%	36.216 23,4%	15.915 8,0%
30 yıldan daha fazla	11.331 8,9%	402 4,8%	1.817 9,8%	13.550 8,8%	684 0,3%
Yanıtsız	4.204 3,3%	312 3,8%	1.429 7,7%	5.945 3,8%	51.621 25,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X114] Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
5 yıl ve daha az	37.946 29,7%	2.310 27,8%	5.425 29,2%	45.681 29,6%	57.777 29,0%
11-20 yıl	5.072 4,0%	56 0,7%	621 3,3%	5.749 3,7%	9.924 5,0%
21-30 yıl	1.009 0,8%	0 0,0%	331 1,8%	1.340 0,9%	1.628 0,8%
30 yıldan daha fazla	294 0,2%	10 0,1%	16 0,1%	320 0,2%	0 0,0%
Yok	0 0,0%	0 0,0%	1.190 6,4%	1.190 0,8%	325 0,2%
Yanıtsız	83.364 65,3%	5.932 71,4%	10.976 59,1%	100.272 64,9%	129.577 65,0%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X115] İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-12 ay	32.693 25,6%	3.000 36,1%	3.917 21,1%	39.610 25,6%	32.099 16,1%
13-24 ay	8.828 6,9%	526 6,3%	1.827 9,8%	11.181 7,2%	10.558 5,3%
24 aydan daha fazla	6.049 4,7%	242 2,9%	1.151 6,2%	7.442 4,8%	11.355 5,7%
Yanıtsız	80.115 62,7%	4.540 54,6%	11.664 62,8%	96.319 62,3%	145.219 72,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X116] Mezuniyetinizden sonraki diğer konularınız * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Öğrenim	2.096 1,6%	90 1,1%	347 1,9%	2.533 1,6%	1.335 0,7%
Askerlik	9.150 7,2%	636 7,7%	1.045 5,6%	10.831 7,0%	5.267 2,6%
Diğer	108.731 85,2%	7.504 90,3%	11.105 59,8%	127.340 82,4%	1.145 0,6%
Yanıtsız	7.708 6,0%	78 0,9%	6.062 32,7%	13.848 9,0%	191.484 96,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X117] Diğer konumda geçirdiğiniz süre * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1 yıldan daha az	1.990 9,0%	306 29,3%	576 6,9%	2.872 9,1%	1.263 0,6%
1-3 yıl arası	9.963 45,2%	578 55,3%	1.316 15,8%	11.857 37,7%	3.008 1,5%
3 yıldan daha fazla	2.384 10,8%	74 7,1%	305 3,7%	2.763 8,8%	1.464 0,7%
Yanıtsız	7.708 35,0%	88 8,4%	6.147 73,7%	13.943 44,4%	193.171 97,1%
Toplam	22.045 100,0%	1.046 100,0%	8.344 100,0%	31.435 100,0%	198.906 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X118] Mezuniyetinizden bugüne işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	78.890 61,8%	4.520 54,4%	11.387 61,4%	94.797 61,3%	102.741 51,6%
Evet	47.827 37,5%	3.672 44,2%	6.943 37,4%	58.442 37,8%	71.983 36,1%
Yanıtsız	968 0,8%	116 1,4%	229 1,2%	1.313 0,8%	24.507 12,3%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X119] Kaç kez işsiz kaldınız? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1 kez	24.339 49,9%	1.822 48,1%	3.246 45,3%	29.407 49,2%	30.693 31,8%
2 kez	10.662 21,9%	940 24,8%	2.059 28,7%	13.661 22,9%	11.332 11,7%
3 kez	5.768 11,8%	400 10,6%	559 7,8%	6.727 11,3%	4.175 4,3%
4 ve daha fazla	3.342 6,8%	88 2,3%	459 6,4%	3.889 6,5%	2.022 2,1%
Yanıtsız	4.684 9,6%	538 14,2%	849 11,8%	6.071 10,2%	48.268 50,0%
Toplam	48.795 100,0%	3.788 100,0%	7.172 100,0%	59.755 100,0%	96.490 100,0%

[X120] Bir dönemde en uzun işsiz kaldığınız süre ne oldu? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-6 ay	24.905 51,0%	1.912 50,5%	2.886 40,2%	29.703 49,7%	15.813 16,4%
7-12 ay	12.102 24,8%	976 25,8%	1.875 26,1%	14.953 25,0%	19.894 20,6%
13-24 ay	5.648 11,6%	480 12,7%	1.061 14,8%	7.189 12,0%	8.715 9,0%
24 aydan daha fazla	3.148 6,5%	112 3,0%	786 11,0%	4.046 6,8%	6.856 7,1%
Yanıtsız	2.992 6,1%	308 8,1%	564 7,9%	3.864 6,5%	45.212 46,9%
Toplam	48.795 100,0%	3.788 100,0%	7.172 100,0%	59.755 100,0%	96.490 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X121] Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
5 yıl ve daha az	52.416 41,1%	4.688 56,4%	6.696 36,1%	63.800 41,3%	71.482 35,9%
6-10 yıl	22.955 18,0%	988 11,9%	2.854 15,4%	26.797 17,3%	40.912 20,5%
11-20 yıl	24.671 19,3%	1.590 19,1%	4.071 21,9%	30.332 19,6%	34.388 17,3%
21-30 yıl	18.670 14,6%	620 7,5%	2.689 14,5%	21.979 14,2%	8.386 4,2%
30 yıldan daha fazla	5.748 4,5%	152 1,8%	1.297 7,0%	7.197 4,7%	0 0,0%
Yanıtsız	3.225 2,5%	270 3,2%	952 5,1%	4.447 2,9%	44.063 22,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X122] Son yaptığımız iş dahil olmak üzere mezuniyetinizden bugüne kadar toplam kaç kuruluşta çalıştınız? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1	35.574 27,9%	2.032 24,5%	5.539 29,8%	43.145 27,9%	82.382 41,3%
2	31.294 24,5%	2.328 28,0%	5.281 28,5%	38.903 25,2%	34.697 17,4%
3	24.981 19,6%	1.878 22,6%	2.919 15,7%	29.778 19,3%	20.166 10,1%
4	13.172 10,3%	736 8,9%	1.994 10,7%	15.902 10,3%	9.397 4,7%
5	8.651 6,8%	686 8,3%	807 4,3%	10.144 6,6%	4.554 2,3%
6 ve üzeri	10.902 8,5%	328 3,9%	1.296 7,0%	12.526 8,1%	5.418 2,7%
Yanıtsız	3.111 2,4%	320 3,9%	723 3,9%	4.154 2,7%	42.617 21,4%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X123] Şu andaki çalışma konumunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Bir iş yerinde çalışıyorum	105.697 82,8%	7.536 90,7%	14.854 80,0%	128.087 82,9%	163.675 82,2%
Herhangibir işyerinde çalışmıyorum	2.713 2,1%	36 0,4%	568 3,1%	3.317 2,1%	662 0,3%
Şu anda işsizim, iş arıyorum	3.092 2,4%	292 3,5%	935 5,0%	4.319 2,8%	8.274 4,2%
Çalışmıyorum ama iş de aramıyorum	15.755 12,3%	392 4,7%	2.202 11,9%	18.349 11,9%	26.298 13,2%
Yanıtız	428 0,3%	52 0,6%	0 0,0%	480 0,3%	322 0,2%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X124] Çalışmayanlar için, şu anki durumunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Emekliyim	13.878 88,1%	212 54,1%	2.049 93,1%	16.139 88,0%	15.156 57,6%
Evkadınıyım	230 1,5%	64 16,3%	15 0,7%	309 1,7%	8.578 32,6%
Diğer	1.647 10,5%	116 29,6%	93 4,2%	1.856 10,1%	1.960 7,5%
Yanıtız	0 0,0%	0 0,0%	45 2,0%	45 0,2%	604 2,3%
Toplam	15.755 100,0%	392 100,0%	2.202 100,0%	18.349 100,0%	26.298 100,0%

C Bölümü:**İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Soruların Dökümleri****[X125] Nerede çalışıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar**

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kamu kesiminde	26.012	2.564	4.879	33.455	96.772
	24,6%	34,0%	32,8%	26,1%	59,1%
Özel kesimde	79.057	4.934	9.420	93.411	66.299
	74,8%	65,5%	63,4%	72,9%	40,5%
Yanıtsız	628	38	555	1.221	604
	0,6%	0,5%	3,7%	1,0%	0,4%
Toplam	105.697	7.536	14.854	128.087	163.675
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X126] Kamu kesiminde, nerede? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Merkezi hükümete bağlı bir kurum /kuruluşta	8.573	974	2.262	11.809	45.400
	33,0%	38,0%	46,4%	35,3%	46,9%
Kamu iktisadi teşekkülü	5.437	160	848	6.445	23.284
	20,9%	6,2%	17,4%	19,3%	24,1%
Üniversite-yüksekokul	6.078	554	1.042	7.674	15.170
	23,4%	21,6%	21,4%	22,9%	15,7%
Belediye/belediyeye bağlı bir kuruluş-şirket	4.987	876	650	6.513	5.455
	19,2%	34,2%	13,3%	19,5%	5,6%
Meslek odası	298	0	77	375	0
	1,1%	0,0%	1,6%	1,1%	0,0%
Yanıtsız	639	0	0	639	7.463
	2,5%	0,0%	0,0%	1,9%	7,7%
Toplam	26.012	2.564	4.879	33.455	96.772
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X127] Özel kesimde, nerede? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başkasına ait bir şirkette/proje bürosunda	42.967 54,3%	3.266 66,2%	4.409 46,8%	50.642 54,2%	55.550 83,8%
Ortağı olduğum / kendime ait bir şirkette/proje bürosunda	36.090 45,7%	1.668 33,8%	5.011 53,2%	42.769 45,8%	10.749 16,2%
Toplam	79.057 100,0%	4.934 100,0%	9.420 100,0%	93.411 100,0%	66.299 100,0%

C.2. Çalıştığımız işyeri şirket yada proje bürosu ise,

[X129] Çalıştığımız işyerinin sermaye yapısında kamu ortaklığı var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yok	72.891 92,2%	4.790 97,1%	8.982 95,4%	86.663 92,8%	62.082 93,6%
Var	1.607 2,0%	82 1,7%	84 0,9%	1.773 1,9%	3.569 5,4%
Yanıtsız	4.559 5,8%	62 1,3%	354 3,8%	4.975 5,3%	648 1,0%
Toplam	79.057 100,0%	4.934 100,0%	9.420 100,0%	93.411 100,0%	66.299 100,0%

[X130] Sermayenin ne kadarı kamuya ait? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yüzde 51 ve daha fazlası	147 9,1%	0 0,0%	15 17,9%	162 9,1%	0 0,0%
Yüzde 50'si	162 10,1%	0 0,0%	0 0,0%	162 9,1%	631 17,7%
Yüzde 49 ve daha az	594 37,0%	20 24,4%	16 19,0%	630 35,5%	327 9,2%
Bilmiyorum	704 43,8%	52 63,4%	45 53,6%	801 45,2%	2.286 64,1%
Yanıtsız	0 0,0%	10 12,2%	8 9,5%	18 1,0%	325 9,1%
Toplam	1.607 100,0%	82 100,0%	84 100,0%	1.773 100,0%	3.569 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X131] Çalıştığımız işyerinde yabancı sermaye payı var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yok	69.509	4.500	8.344	82.353	56.626
	87,9%	91,2%	88,6%	88,2%	85,4%
Var	6.341	398	807	7.546	9.304
	8,0%	8,1%	8,6%	8,1%	14,0%
Yanıtsız	3.207	36	269	3.512	369
	4,1%	0,7%	2,9%	3,8%	0,6%
Toplam	79.057	4.934	9.420	93.411	66.299
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X132] Sermayenin ne kadarı yabancılar a ait? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Tamamı	2.191	114	191	2.496	0
	34,6%	28,6%	23,7%	33,1%	0,0%
Yüzde 51 ve daha fazlası	950	20	106	1.076	1.622
	15,0%	5,0%	13,1%	14,3%	17,4%
Yüzde 50'si	426	10	85	521	327
	6,7%	2,5%	10,5%	6,9%	3,5%
Yüzde 49 ve daha az	1.561	104	270	1.935	3.048
	24,6%	26,1%	33,5%	25,6%	32,8%
Bilmiyorum	1.086	130	155	1.371	3.300
	17,1%	32,7%	19,2%	18,2%	35,5%
Yanıtsız	127	20	0	147	1.007
	2,0%	5,0%	0,0%	1,9%	10,8%
Toplam	6.341	398	807	7.546	9.304
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X133] Çalıştığımız işyerinde sizin hisseniz var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yok	42.967	3.266	4.409	50.642	55.550
	54,3%	66,2%	46,8%	54,2%	83,8%
Var	36.090	1.668	5.011	42.769	10.749
	45,7%	33,8%	53,2%	45,8%	16,2%
Toplam	79.057	4.934	9.420	93.411	66.299
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X134] Çalıştığımız işyerinde ne kadar hisseniz var? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-24 %	2.929	286	135	3.350	651
	8,1%	17,1%	2,7%	7,8%	6,1%
25-49 %	4.734	120	523	5.377	3.014
	13,1%	7,2%	10,4%	12,6%	28,0%
50-74 %	12.197	382	2.017	14.596	3.267
	33,8%	22,9%	40,3%	34,1%	30,4%
75-100 %	13.654	854	1.977	16.485	1.940
	37,8%	51,2%	39,5%	38,5%	18,0%
Yanıtsız	2.576	26	359	2.961	1.877
	7,1%	1,6%	7,2%	6,9%	17,5%
Toplam	36.090	1.668	5.011	42.769	10.749
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X135_borsa] Çalıştığımız işyerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	5.511	384	701	6.596	9.324
	7,0%	7,8%	7,4%	7,1%	14,1%
Hayır	69.662	4.460	8.460	82.582	54.997
	88,1%	90,4%	89,8%	88,4%	83,0%
Yanıtsız	3.884	90	259	4.233	1.978
	4,9%	1,8%	2,7%	4,5%	3,0%
Toplam	79.057	4.934	9.420	93.411	66.299
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X136] Çalıştığımız işyerinin temel faaliyet alanı nedir? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Tarım, ormancılık	4.450	142	1.559	6.151	28.940
	4,2%	1,9%	10,5%	4,8%	17,7%
Madencilik	3.186	76	564	3.826	3.444
	3,0%	1,0%	3,8%	3,0%	2,1%
İmalat sanayi	17.598	1.930	2.618	22.146	35.183
	16,6%	25,6%	17,6%	17,3%	21,5%
Elektrik, gaz, su	9.035	106	134	9.275	9.397
	8,5%	1,4%	0,9%	7,2%	5,7%
İnşaat	34.371	758	4.797	39.926	10.384
	32,5%	10,1%	32,3%	31,2%	6,3%
Toptan ve perakende ticaret, restoran, otel işletmeciliği	3.430	208	373	4.011	7.120
	3,2%	2,8%	2,5%	3,1%	4,4%
Ulaşım, depolama, iletişim	2.645	122	238	3.005	6.555
	2,5%	1,6%	1,6%	2,3%	4,0%
Finans, sigorta ve mesleki hizmetler (banka, sigorta, gayrim)	6.295	1.090	1.510	8.895	15.394
	6,0%	14,5%	10,2%	6,9%	9,4%
Sosyal ve kişisel hizmetler (kamu hizmetleri,savunma,eğitim,	12.067	1.252	1.751	15.070	32.504
	11,4%	16,6%	11,8%	11,8%	19,9%
Yanıtsız	12.620	1.852	1.310	15.782	14.754
	11,9%	24,6%	8,8%	12,3%	9,0%
Toplam	105.697	7.536	14.854	128.087	163.675
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X137] İmalat sanayinde çalışanların sektörü * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Plastik ve kauçuk ürünleri	858 4,9%	0 0,0%	100 3,8%	958 4,3%	0 0,0%
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); Hasır vb. Örülerek yapılan maddeler	147 0,8%	64 3,3%	0 0,0%	211 1,0%	0 0,0%
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	950 5,4%	0 0,0%	206 7,9%	1.156 5,2%	0 0,0%
Elektrikli makina ve cihazlar	2.131 12,1%	26 1,3%	32 1,2%	2.189 9,9%	667 1,9%
Makine ve teçhizat	1.641 9,3%	20 1,0%	16 0,6%	1.677 7,6%	1.360 3,9%
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	2.094 11,9%	0 0,0%	116 4,4%	2.210 10,0%	340 1,0%
Tekstil ürünleri	1.427 8,1%	36 1,9%	595 22,7%	2.058 9,3%	2.014 5,7%
Ana metal sanayi	2.621 14,9%	30 1,6%	546 20,9%	3.197 14,4%	3.938 11,2%
Gıda ürünleri ve içecek	1.286 7,3%	1.040 53,9%	142 5,4%	2.468 11,1%	2.434 6,9%
Kimyasal madde ve ürünler	633 3,6%	0 0,0%	469 17,9%	1.102 5,0%	9.161 26,0%
Tabaklanmış deri, Bavul, Elçantası, Saraciye ve Ayakkabı	286 1,6%	0 0,0%	0 0,0%	286 1,3%	0 0,0%
Diğer ulaşım araçları	278 1,6%	430 22,3%	52 2,0%	760 3,4%	282 0,8%
Kağıt ve kağıt ürünleri	426 2,4%	0 0,0%	0 0,0%	426 1,9%	0 0,0%
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	0 0,0%	10 0,5%	0 0,0%	10 0,0%	0 0,0%
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	435 2,5%	0 0,0%	21 0,8%	456 2,1%	340 1,0%
Metal eşya sanayi (Makina ve teçhizatı hariç)	491 2,8%	0 0,0%	0 0,0%	491 2,2%	340 1,0%
Basım ve Yayım, Plak, kaset, vs	213 1,2%	0 0,0%	7 0,3%	220 1,0%	0 0,0%
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı, cihazı	74 0,4%	0 0,0%	0 0,0%	74 0,3%	0 0,0%
Yanıtız	1.607 9,1%	274 14,2%	316 12,1%	2.197 9,9%	14.307 40,7%
Toplam	17.598 100,0%	1.930 100,0%	2.618 100,0%	22.146 100,0%	35.183 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-138] Çalıştığımız işyerinde aşağıdakilerden hangileri var?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
AR-GE birimi	28.800	1.712	5.007	35.519	95.623
	27,2	22,7	33,7	27,7	58,4
Yerel Bilgisayar Ağı (LAN)	74.476	5.418	9.820	89.714	128.352
	70,5	71,9	66,1	70,0	78,4
Herhangibir ISO belgesi	36.655	2.670	3.411	42.736	66.495
	34,7	35,4	23,0	33,4	40,6
Yabancı bir firmayla lisans, 'know-how', yazılım anlaşması	9.010	602	1.033	10.645	14.678
	8,5	8,0	7,0	8,3	9,0
Yabancı bir şirketin temsilciliği	9.861	402	1.234	11.497	5.769
	9,3	5,3	8,3	9,0	3,5
Yurtdışına fason üretim	7.049	816	1.214	9.079	9.195
	6,7	10,8	8,2	7,1	5,6
Yanıtız	18.986	1.428	3.550	23.964	13.173
	18,0	18,9	23,9	18,7	8,0
Toplam	105.697	7.536	14.854	128.087	163.675
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-139] Çalıştığınız işyerinde nelere önem veriliyor?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Takım çalışması	68.022	4.402	9.312	81.736	87.839
	64,4	58,4	62,7	63,8	53,7
Hizmet içi eğitim	34.829	2.248	4.879	41.956	80.123
	33,0	29,8	32,8	32,8	49,0
Şirket kültürü	32.236	1.700	3.722	37.658	47.325
	30,5	22,6	25,1	29,4	28,9
Kalite yönetim sistemi	34.935	2.560	4.082	41.577	55.859
	33,1	34,0	27,5	32,5	34,1
ISO sistemi	24.870	2.044	2.598	29.512	52.585
	23,5	27,1	17,5	23,0	32,1
Müşteri ilişkileri yönetimi	37.003	2.520	5.018	44.541	43.138
	35,0	33,4	33,8	34,8	26,4
AR-GE çalışmaları	22.818	1.474	3.954	28.246	62.133
	21,6	19,6	26,6	22,1	38,0
İş sağlığı ve güvenliği	43.706	2.386	4.601	50.693	57.467
	41,4	31,7	31,0	39,6	35,1
Sendikalaşma	8.856	612	867	10.335	31.289
	8,4	8,1	5,8	8,1	19,1
Çalışanların iş güvencesi	29.436	1.920	3.756	35.112	43.585
	27,8	25,5	25,3	27,4	26,6
Sosyal sorumluluk	26.566	1.932	3.978	32.476	40.945
	25,1	25,6	26,8	25,4	25,0
Kurumsal kaynak yönetimi	11.612	874	1.867	14.353	28.175
	11,0	11,6	12,6	11,2	17,2
Performans yönetim sistemi	22.438	1.386	3.238	27.062	44.421
	21,2	18,4	21,8	21,1	27,1
Hiçbiri	823	102	440	1.365	2.505
	0,8	1,4	3,0	1,1	1,5
Diğer	222		15	237	
	0,2		0,1	0,2	
Yanıtsız	7.031	802	1.595	9.428	9.124
	6,7	10,6	10,7	7,4	5,6
Toplam	105.697	7.536	14.854	128.087	163.675
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X141] İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-9 kişi	27.677 26,2%	1.448 19,2%	5.143 34,6%	34.268 26,8%	12.608 7,7%
10-24 kişi	15.865 15,0%	1.284 17,0%	1.495 10,1%	18.644 14,6%	14.632 8,9%
25-49 kişi	9.026 8,5%	840 11,1%	736 5,0%	10.602 8,3%	18.626 11,4%
50-99 kişi	7.640 7,2%	696 9,2%	1.122 7,6%	9.458 7,4%	20.023 12,2%
100-149 kişi	5.203 4,9%	362 4,8%	706 4,8%	6.271 4,9%	13.792 8,4%
150-249 kişi	5.788 5,5%	596 7,9%	566 3,8%	6.950 5,4%	10.429 6,4%
250-499 kişi	6.450 6,1%	356 4,7%	614 4,1%	7.420 5,8%	13.123 8,0%
500 ve üstü kişi	20.632 19,5%	1.250 16,6%	2.915 19,6%	24.797 19,4%	37.347 22,8%
Ücretli çalışan yok	2.771 2,6%	190 2,5%	816 5,5%	3.777 2,9%	2.363 1,4%
Yanıtsız	4.645 4,4%	514 6,8%	741 5,0%	5.900 4,6%	20.732 12,7%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X142] İşyerinizde (siz dahil) kaç mühendis/ mimar/şehir plancısı çalışıyor? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-9 kişi	59.103 55,9%	4.532 60,1%	8.517 57,3%	72.152 56,3%	49.569 30,3%
10-24 kişi	14.297 13,5%	1.034 13,7%	2.031 13,7%	17.362 13,6%	21.680 13,2%
25-49 kişi	8.871 8,4%	472 6,3%	1.068 7,2%	10.411 8,1%	9.794 6,0%
50-99 kişi	4.610 4,4%	302 4,0%	470 3,2%	5.382 4,2%	13.312 8,1%
100-149 kişi	1.610 1,5%	172 2,3%	312 2,1%	2.094 1,6%	2.845 1,7%
150-249 kişi	1.637 1,5%	178 2,4%	438 2,9%	2.253 1,8%	5.721 3,5%
250-499 kişi	1.940 1,8%	0 0,0%	169 1,1%	2.109 1,6%	9.503 5,8%
500 ve üstü kişi	2.269 2,1%	134 1,8%	562 3,8%	2.965 2,3%	2.069 1,3%
Yanıtsız	11.360 10,7%	712 9,4%	1.287 8,7%	13.359 10,4%	49.182 30,0%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

[X143] Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Açık bir görev tanımım yok	22.593 21,4%	1.076 14,3%	2.558 17,2%	26.227 20,5%	29.168 17,8%
Açık görev tanımım dışında kalan işleri de yapıyorum	49.494 46,8%	4.026 53,4%	6.735 45,3%	60.255 47,0%	64.983 39,7%
Açık görev tanımım var, yalnızca tanımlı işlerimi yapıyorum	27.386 25,9%	2.108 28,0%	4.667 31,4%	34.161 26,7%	59.263 36,2%
Yanıtsız	6.224 5,9%	326 4,3%	894 6,0%	7.444 5,8%	10.261 6,3%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

144] Çalıştığımız işyerinde yaptığımız asıl iş nedir?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Tasarım, projelendirme	30.505	1.982	5.814	38.301	37.127
	28,9	26,3	39,1	29,9	22,7
Planlama	17.738	1.186	3.985	22.909	17.674
	16,8	15,7	26,8	17,9	10,8
Üretim / imalat	21.542	1.550	2.760	25.852	21.430
	20,4	20,6	18,6	20,2	13,1
Araştırma-geliştirme (AR-GE)	7.793	568	1.445	9.806	17.684
	7,4	7,5	9,7	7,7	10,8
İşletme	11.819	620	1.717	14.156	10.449
	11,2	8,2	11,6	11,1	6,4
Kalite kontrol	9.660	1.302	1.568	12.530	12.790
	9,1	17,3	10,6	9,8	7,8
Teknik tedarik, satın alma	9.910	448	1.195	11.553	7.651
	9,4	5,9	8,0	9,0	4,7
Teknik pazarlama-satış	10.609	248	2.040	12.897	7.962
	10,0	3,3	13,7	10,1	4,9
Satış sonrası hizmet	4.572	70	902	5.544	1.932
	4,3	0,9	6,1	4,3	1,2
Bakım onarım	11.810	186	223	12.219	10.151
	11,2	2,5	1,5	9,5	6,2
Eğitim / öğretim	7.418	648	1.601	9.667	23.372
	7,0	8,6	10,8	7,5	14,3
Bilgi işlem	3.167	294	274	3.735	4.178
	3,0	3,9	1,8	2,9	2,6
Yazılım	1.435	192	107	1.734	1.315
	1,4	2,5	0,7	1,4	0,8
Danışmanlık, uzmanlık, eksperlik	12.816	1.240	2.539	16.595	10.130
	12,1	16,5	17,1	13,0	6,2
Üst düzey (Gn Md, Gn Md. Yrd vb) yönetim / koordinasyon göre	16.243	926	2.149	19.318	10.423
	15,4	12,3	14,5	15,1	6,4
İş sağlığı / iş güvenliği	3.796	98	409	4.303	1.036
	3,6	1,3	2,8	3,4	0,6
Orta düzey yönetici	1.681	152	310	2.143	869
	1,6	2,0	2,1	1,7	0,5
Denetim	2.726	214	85	3.025	1.585
	2,6	2,8	0,6	2,4	1,0
Diğer	997	76	166	1.239	3.576
	0,9	1,0	1,1	1,0	2,2
Yanıtsız	3.098	226	826	4.150	14.161
	2,9	3,0	5,6	3,2	8,7
Toplam	105.697	7.536	14.854	128.087	163.675
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X145] Çalıştığınız işyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yok	25.900 24,5%	2.558 33,9%	4.215 28,4%	32.673 25,5%	111.203 67,9%
Var	77.480 73,3%	4.806 63,8%	10.366 69,8%	92.652 72,3%	47.425 29,0%
Yanıtsız	2.317 2,2%	172 2,3%	273 1,8%	2.762 2,2%	5.047 3,1%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

[X-146] Yönetici olarak pozisyonunuz nedir?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İşyeri sahibi/ortağı	32.191 41,5	1.442 30,0	5.023 48,5	38.656 41,7	7.516 15,8
Üst düzey yönetici (Gn Md, Gn Md, Yrd vb)	17.037 22,0	704 14,6	1.875 18,1	19.616 21,2	9.525 20,1
Teknik ara kademe yönetici	29.853 38,5	2.204 45,9	3.334 32,2	35.391 38,2	18.850 39,7
Ekip, takım sorumluluğu	9.448 12,2	998 20,8	1.018 9,8	11.464 12,4	11.036 23,3
Yanıtsız	89 0,1	102 2,1	15 0,1	206 0,2	1.823 3,8
Toplam	77.480 100,0	4.806 100,0	10.366 100,0	92.652 100,0	47.425 100,0

[X147] İşinizde haftada ortalama kaç saat çalışıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-40 saat	34.317 32,5%	2.896 38,4%	6.213 41,8%	43.426 33,9%	84.394 51,6%
41-50 saat	37.869 35,8%	2.234 29,6%	4.857 32,7%	44.960 35,1%	30.878 18,9%
51-60 saat	20.794 19,7%	1.548 20,5%	2.276 15,3%	24.618 19,2%	19.195 11,7%
60 saatten fazla	9.374 8,9%	602 8,0%	1.084 7,3%	11.060 8,6%	8.293 5,1%
Yanıtsız	3.343 3,2%	256 3,4%	424 2,9%	4.023 3,1%	20.915 12,8%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X148] İşinizle ilişkili gelecek kaygısı duyuyor musunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	54.131 51,2%	3.620 48,0%	7.573 51,0%	65.324 51,0%	125.265 76,5%
Evet	49.170 46,5%	3.652 48,5%	6.964 46,9%	59.786 46,7%	35.127 21,5%
Yanıtsız	2.396 2,3%	264 3,5%	317 2,1%	2.977 2,3%	3.283 2,0%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

[X149] En çok hangi konuda kaygı duyuyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İş yerinin kapanması	5.751 11,7%	310 8,5%	766 11,0%	6.827 11,4%	9.358 26,6%
İşten çıkarılma	7.709 15,7%	358 9,8%	566 8,1%	8.633 14,4%	8.489 24,2%
Düzenli iş alamama	12.182 24,8%	820 22,5%	2.439 35,0%	15.441 25,8%	1.952 5,6%
Düzenli ücret alamama	1.277 2,6%	126 3,5%	199 2,9%	1.602 2,7%	618 1,8%
Tatmin edici ücret alamama	13.521 27,5%	1.100 30,1%	2.103 30,2%	16.724 28,0%	10.039 28,6%
Diğer	3.127 6,4%	208 5,7%	440 6,3%	3.775 6,3%	1.702 4,8%
Yanıtsız	5.603 11,4%	730 20,0%	451 6,5%	6.784 11,3%	2.969 8,5%
Toplam	49.170 100,0%	3.652 100,0%	6.964 100,0%	59.786 100,0%	35.127 100,0%

[X150] Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik/mimarlık/şehir planlaması alanıyla ilgili mi? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	9.964 9,4%	460 6,1%	1.359 9,1%	11.783 9,2%	35.542 21,7%
Evet	93.970 88,9%	6.926 91,9%	13.314 89,6%	114.210 89,2%	125.165 76,5%
Yanıtsız	1.763 1,7%	150 2,0%	181 1,2%	2.094 1,6%	2.968 1,8%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X151] Eğitimi aldığımız branşla ilgili mi? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	5.810 6,2%	182 2,6%	433 3,3%	6.425 5,6%	9.991 8,0%
Evet	86.998 92,6%	6.706 96,8%	12.537 94,2%	106.241 93,0%	108.782 86,9%
Yanıtız	1.162 1,2%	38 0,5%	344 2,6%	1.544 1,4%	6.392 5,1%
Toplam	93.970 100,0%	6.926 100,0%	13.314 100,0%	114.210 100,0%	125.165 100,0%

[X152] Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni aşağıdakilerden hangisidir? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Branşımınla doğrudan ilgili bir iş bulamadım	5.915 31,6%	190 22,9%	1.067 46,1%	7.172 32,8%	11.856 21,6%
Branşımın çalışmak istemedim	2.299 12,3%	162 19,5%	251 10,8%	2.712 12,4%	6.873 12,5%
Aile işini sürdürmek için	1.254 6,7%	72 8,7%	97 4,2%	1.423 6,5%	2.915 5,3%
Daha çok para kazanmak için	2.178 11,6%	56 6,7%	182 7,9%	2.416 11,1%	10.377 18,9%
Devlet kurumunda çalışmayı tercih ettim	874 4,7%	26 3,1%	44 1,9%	944 4,3%	1.953 3,6%
Diğer	1.210 6,5%	52 6,3%	53 2,3%	1.315 6,0%	662 1,2%
Yanıtız	4.969 26,6%	272 32,8%	623 26,9%	5.864 26,8%	20.257 36,9%
Toplam	18.699 100,0%	830 100,0%	2.317 100,0%	21.846 100,0%	54.893 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X154] Ne iş yapıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İlmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili diğer meslekler	4.136 22,1%	180 21,7%	719 31,0%	5.035 23,0%	12.569 22,9%
Müteşebbisler, direktörler ve üst kademe yöneticileri	1.874 10,0%	0 0,0%	280 12,1%	2.154 9,9%	2.252 4,1%
İdari personel ve benzeri çalışanlar	154 0,8%	0 0,0%	60 2,6%	214 1,0%	644 1,2%
Ticaret ve satış personeli	3.062 16,4%	114 13,7%	272 11,7%	3.448 15,8%	5.839 10,6%
Hizmet işlerinde çalışanlar	382 2,0%	0 0,0%	8 0,3%	390 1,8%	2.642 4,8%
Tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık vs işlerinde çalışanlar	0 0,0%	0 0,0%	52 2,2%	52 0,2%	0 0,0%
Tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışanlar ve ulaştırma makineleri kullananlar	2.391 12,8%	108 13,0%	262 11,3%	2.761 12,6%	2.949 5,4%
Yanıtsız	6.700 35,8%	428 51,6%	664 28,7%	7.792 35,7%	27.998 51,0%
Toplam	18.699 100,0%	830 100,0%	2.317 100,0%	21.846 100,0%	54.893 100,0%

[X155] Ücretli-maaşlı olarak mı yoksa kendi hesabınıza mı çalışıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Ücretli-maaşlı olarak çalışıyorum	71.070 67,2%	5.906 78,4%	9.491 63,9%	86.467 67,5%	153.005 93,5%
Kendi hesabıma çalışıyorum	34.235 32,4%	1.630 21,6%	5.318 35,8%	41.183 32,2%	10.066 6,1%
Yanıtsız	392 0,4%	0 0,0%	45 0,3%	437 0,3%	604 0,4%
Toplam	105.697 100,0%	7.536 100,0%	14.854 100,0%	128.087 100,0%	163.675 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X156] Son bir yılda ücretinizi-maaşınızı alamadığınız ay oldu mu? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	64.703 91,0%	5.318 90,0%	8.818 92,9%	78.839 91,2%	144.877 94,7%
Evet	5.812 8,2%	438 7,4%	461 4,9%	6.711 7,8%	4.024 2,6%
Yanıtsız	555 0,8%	150 2,5%	212 2,2%	917 1,1%	4.104 2,7%
Toplam	71.070 100,0%	5.906 100,0%	9.491 100,0%	86.467 100,0%	153.005 100,0%

[X157] Maaşınızı / ücretinizi en uzun kaç ay alamadınız? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1 ay	1.236 21,3%	46 10,5%	78 16,9%	1.360 20,3%	1.327 33,0%
2 ay	1.889 32,5%	318 72,6%	139 30,2%	2.346 35,0%	1.664 41,4%
3 ay	1.199 20,6%	26 5,9%	15 3,3%	1.240 18,5%	680 16,9%
4 ay ve üzeri	947 16,3%	0 0,0%	229 49,7%	1.176 17,5%	353 8,8%
Yanıtsız	541 9,3%	48 11,0%	0 0,0%	589 8,8%	0 0,0%
Toplam	5.812 100,0%	438 100,0%	461 100,0%	6.711 100,0%	4.024 100,0%

[X158] Çalıştığımız işyerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	44.347 62,4%	3.192 54,0%	5.774 60,8%	53.313 61,6%	76.068 49,8%
Evet	25.784 36,3%	2.526 42,8%	3.398 35,8%	31.708 36,6%	68.820 45,1%
Yanıtsız	992 1,4%	188 3,2%	319 3,4%	1.499 1,7%	7.792 5,1%
Toplam	71.123 100,0%	5.906 100,0%	9.491 100,0%	86.520 100,0%	152.680 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X159] Siz de mesai ücreti alıyor musunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	8.049 31,2%	1.088 43,1%	1.553 45,7%	10.690 33,7%	45.787 66,5%
Hayır	16.289 63,2%	1.138 45,1%	1.574 46,3%	19.001 59,9%	13.263 19,3%
Yanıtız	1.446 5,6%	300 11,9%	271 8,0%	2.017 6,4%	9.770 14,2%
Toplam	25.784 100,0%	2.526 100,0%	3.398 100,0%	31.708 100,0%	68.820 100,0%

[X160] Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Var	27.661 38,9%	2.310 39,1%	4.486 47,3%	34.457 39,8%	67.396 44,1%
Bilmiyorum	5.759 8,1%	376 6,4%	618 6,5%	6.753 7,8%	32.219 21,1%
Yok	36.766 51,7%	3.070 52,0%	4.242 44,7%	44.078 50,9%	46.210 30,3%
Yanıtız	937 1,3%	150 2,5%	145 1,5%	1.232 1,4%	6.855 4,5%
Toplam	71.123 100,0%	5.906 100,0%	9.491 100,0%	86.520 100,0%	152.680 100,0%

[X161] Siz bu sendikaya üye misiniz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	10.455 37,8%	1.144 49,5%	2.021 45,1%	13.620 39,5%	27.831 41,3%
Hayır	17.067 61,7%	1.128 48,8%	2.419 53,9%	20.614 59,8%	39.243 58,2%
Yanıtız	139 0,5%	38 1,6%	46 1,0%	223 0,6%	322 0,5%
Toplam	27.661 100,0%	2.310 100,0%	4.486 100,0%	34.457 100,0%	67.396 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X162] Çalıştığımız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	9.275 26,7%	1.112 39,2%	2.168 41,0%	12.555 29,3%	19.425 18,1%
Fikrim yok	6.187 17,8%	440 15,5%	880 16,6%	7.507 17,5%	35.896 33,5%
Evet	17.038 49,1%	1.070 37,7%	1.949 36,8%	20.057 46,8%	40.694 38,0%
Yanıtız	2.196 6,3%	214 7,5%	297 5,6%	2.707 6,3%	11.059 10,3%
Toplam	34.696 100,0%	2.836 100,0%	5.294 100,0%	42.826 100,0%	107.074 100,0%

[X163] Siz toplu sözleşmeden yararlanıyor musunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	3.927 23,0%	378 35,3%	496 25,4%	4.801 23,9%	19.845 48,8%
Hayır	12.742 74,8%	666 62,2%	1.437 73,7%	14.845 74,0%	17.967 44,2%
Yanıtız	369 2,2%	26 2,4%	16 0,8%	411 2,0%	2.882 7,1%
Toplam	17.038 100,0%	1.070 100,0%	1.949 100,0%	20.057 100,0%	40.694 100,0%

[X-164] Kendi hesabınıza çalışmanızın en önemli etkeni nedir? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Daha çok para kazanabilmek için	10.308 30,1	418 25,6	1.507 28,3	12.233 29,7	5.491 54,5
Aile işini sürdürmem gerektiği için	4.048 11,8	184 11,3	203 3,8	4.435 10,8	2.933 29,1
Mesleki açıdan daha fazla tatmin olabileceğim bir iş sahibi olmak için	14.574 42,6	642 39,4	2.766 52,0	17.982 43,7	1.327 13,2
İş bulamayınca, işsiz kalınca kendi işimi kurdum	3.615 10,6	350 21,5	734 13,8	4.699 11,4	966 9,6
Emekli olunca kendi işimi kurmayı /serbest çalışmayı tercih ettim.	2.315 6,8	172 10,6	319 6,0	2.806 6,8	680 6,8
Diğer	1.358 4,0	48 2,9	408 7,7	1.814 4,4	
Yanıtız	2.537 7,4	86 5,3	108 2,0	2.731 6,6	1.953 19,4
Toplam	34.235 100,0	1.630 100,0	5.318 100,0	41.183 100,0	10.066 100,0

D Bölümü:**Şu an Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Soruların Dökümleri****[X165] Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar**

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1-12 ay	2.376 76,8%	254 87,0%	504 53,9%	3.134 72,6%	4.853 58,7%
13-24 ay	195 6,3%	0 0,0%	85 9,1%	280 6,5%	1.930 23,3%
25-36 ay	127 4,1%	0 0,0%	239 25,6%	366 8,5%	322 3,9%
37 ay ve üstü	320 10,3%	38 13,0%	107 11,4%	465 10,8%	207 2,5%
Yanıtsız	74 2,4%	0 0,0%	0 0,0%	74 1,7%	962 11,6%
Toplam	3.092 100,0%	292 100,0%	935 100,0%	4.319 100,0%	8.274 100,0%

[X166] İşsiz kalmadan önceki konumunuz * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Ücretli-maaşlı çalışıyordum	2.103 68,0%	202 69,2%	523 55,9%	2.828 65,5%	2.730 33,0%
Kendi hesabıma çalışıyordum	458 14,8%	0 0,0%	76 8,1%	534 12,4%	0 0,0%
Çalışmıyordum, okulu yeni bitirdim	531 17,2%	90 30,8%	329 35,2%	950 22,0%	4.551 55,0%
Yanıtsız	0 0,0%	0 0,0%	7 0,7%	7 0,2%	993 12,0%
Toplam	3.092 100,0%	292 100,0%	935 100,0%	4.319 100,0%	8.274 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-167] Hangi nedenlerle işsiz kaldınız?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Mesleki rekabet	53 3,4%	10 10,2%	0 0%	63 3,1%	671 18,0%
Ücret rekabeti	0 0%	10 10,2%	0 0%	10 0,5%	1.328 35,7%
İşverenle anlaşamama	306 19,5%	0 0%	106 30,5%	412 20,4%	1.199 32,2%
Firmanın küçültülmesi	119 7,6%	0 0%	39 11,2%	158 7,8%	322 8,6%
Elverişsiz çalışma koşulları	313 19,9%	52 53,1%	82 23,6%	447 22,2%	1.534 41,2%
İşyerimin kapanması	232 14,8%	0 0%	7 2,0%	239 11,9%	666 17,9%
Ortaklar arası anlaşmazlık	294 18,7%	0 0%	0 0%	294 14,6%	0 0%
Düzensiz ücret ödemesi	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1.725 46,3%
Diğer	200 12,7%	26 26,5%	114 32,8%	340 16,9%	0 0%
Yanıtsız	53 3,4%	0 0%	0 0%	53 2,6%	327 8,8%
Toplam	1.570 100,0%	98 100,0	348 100,0	2.016 100,0	3.723 100,0

[X168] Son yaptığımız iş, öğrenim sürecinde kazandığımız mesleğinizle mi ilgiliydi? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	2.163 84,5%	176 87,1%	322 53,1%	2.661 79,0%	1.419 38,1%
Hayır	398 15,5%	26 12,9%	284 46,9%	708 21,0%	1.637 44,0%
Yanıtsız	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	667 17,9%
Toplam	2.561 100,0%	202 100,0%	606 100,0%	3.369 100,0%	3.723 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X170] Mesleğinizi yapmamanızın esas nedeni aşağıdakilerden hangisiydi? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Mesleğimle doğrudan ilgili bir iş bulamadım	231 59,5%	0 0,0%	215 87,0%	446 67,5%	1.333 57,9%
Mesleğimi yapmak istemedim	0 0,0%	26 100,0%	32 13,0%	58 8,8%	0 0,0%
Daha çok para kazanmak istedim	10 2,6%	0 0,0%	0 0,0%	10 1,5%	0 0,0%
Yanıtsız	147 37,9%	0 0,0%	0 0,0%	147 22,2%	971 42,1%
Toplam	388 100,0%	26 100,0%	247 100,0%	661 100,0%	2.304 100,0%

[X171] Mesleğinizle ilgili bir iş mi arıyorsunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Mesleğimle ilgili olup olmaması önemli değil	633 20,5%	90 30,8%	116 12,4%	839 19,4%	3.852 46,6%
Evet, mesleğimle ilgili iş arıyorum	2.191 70,9%	202 69,2%	727 77,8%	3.120 72,2%	3.275 39,6%
Hayır, mesleğim dışında bir iş arıyorum	268 8,7%	0 0,0%	92 9,8%	360 8,3%	1.147 13,9%
Toplam	3.092 100,0%	292 100,0%	935 100,0%	4.319 100,0%	8.274 100,0%

[X-172] Mesleğiniz dışında bir iş aramanızın nedenleri?

	ÜYELER		ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	C grubu odalar		
Okulda aldığım eğitim yetersiz kaldığı için	53 19,8	61 66,3	114 31,7	
Yabancı dil bilenler tercih edildiği için	53 19,8	16 17,4	69 19,2	296 25,8
Beni mesleğimle ilgili bir işe yerleştirecek yakınım olmadığı için	38 14,2	15 16,3	53 14,7	296 25,8
Sadece belirli okulları bitirenlere mesleği icra etme şansı tanındığı için		16 17,4	16 4,4	296 25,8
Mimar, mühendis sayısındaki artışa karşılık iş olanakları sınırlı olduğu için	127 47,4	45 48,9	172 47,8	529 46,1
Uzun süre mesleğimi yapmadığım için mesleğimden koptum	67 25,0	92 100,0	159 44,2	322 28,1
Yanıtsız	74 27,6		74 20,6	
Toplam	268 100,0	92 100,0	360 100,0	1.147 100,0

E Bölümü:**Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Soruların Dökümü****[X173] Bugüne kadar hiç TMMOB'a bağlı Meslek Odasına üye oldunuz mu? * Üye olanlar ve olmayanlar**

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	126.644 99,2%	8.308 100,0%	18.476 99,6%	153.428 99,3%	13.369 6,7%
Hayır	1.041 0,8%	0 0,0%	83 0,4%	1.124 0,7%	179.616 90,2%
Yanıtız	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	6.246 3,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-174] Meslek odasına üye olmamanızın en önemli nedenleri?

	ÜYELER		ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	C grubu odalar		
Böyle bir örgütün varlığından haberim olmadığı için				976 0,5
Yasal zorunluluk olmadığı için				32.267 18,0
Mesleğimi yapmadığım için	147		147	24.854 13,8
Odanın işlevini bilmediğim için	14,1		13,1	15.912 8,9
Bana bir fayda sağlayacağını düşünmediğim için	15	37	52	47.826 26,6
Çalışmalarını beğenmediğim için	1,4	44,6	4,6	12.940 7,2
İhmal ettiğim için	162	14	176	33.191 18,5
Bu soruyu kendime hiç sormadım	15,6	16,9	15,7	12.231 6,8
Diğer	5,1		4,7	1.939 1,1
Yanıtız	664 63,8	16 19,3	680 60,5	53.576 29,8
Toplam	1.041 100,0	83 100,0	1.124 100,0	179.616 100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X175] Hangi yıl üye oldunuz? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1975 ve öncesi	19.789 15,6%	470 5,7%	3.292 17,8%	23.551 15,3%	340 1,7%
1976-1985	28.368 22,4%	986 11,9%	4.064 22,0%	33.418 21,8%	2.306 11,8%
1986-1995	28.187 22,3%	1.632 19,6%	3.962 21,4%	33.781 22,0%	5.068 25,8%
1996 ve sonrası	42.414 33,5%	4.988 60,0%	6.255 33,9%	53.657 35,0%	4.677 23,8%
Yanıtsız	7.886 6,2%	232 2,8%	903 4,9%	9.021 5,9%	7.224 36,8%
Toplam	126.644 100,0%	8.308 100,0%	18.476 100,0%	153.428 100,0%	19.615 100,0%

[X-176] Meslek odasına üye olmanızın en önemli nedenleri?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yasal zorunluluk olduğu için	53.574 42,3	3.076 37,0	8.655 46,8	65.305 42,6	885 6,6
İş bulmada yardımcı olabileceğimi düşündüğüm için	22.821 18,0	2.640 31,8	3.767 20,4	29.228 19,0	874 6,5
Mesleki sorunlarımın çözümü için	51.609 40,8	3.790 45,6	8.637 46,7	64.036 41,7	887 6,6
Mesleki gelişmeleri izleyebilmek için	63.314 50,0	4.898 59,0	8.667 46,9	76.879 50,1	1.674 12,5
Meslektaşlarımla iletişimimi geliştirmek, sürdürülebilmek için	58.414 46,1	4.536 54,6	8.776 47,5	71.726 46,7	1.332 10,0
Ekonomik, politik, toplumsal olaylarda etkin olabilmek için	26.413 20,9	1.772 21,3	4.520 24,5	32.705 21,3	680 5,1
Oda tarafından yetki belgesi verilen bir alanda çalıştığım için	28.365 22,4	3.406 41,0	4.199 22,7	35.970 23,4	680 5,1
Bu soruyu kendime hiç sormadım	5.074 4,0	182 2,2	519 2,8	5.775 3,8	325 2,4
Meslek içi dayanışmaya ve örgütlenmeye katkıda bulunmak için	1.725 1,4		183 1,0	1.908 1,2	
Diğer	319 0,3		46 0,2	365 0,2	
Yanıtsız	6.552 5,2	246 3,0	526 2,8	7.324 4,8	10.838 81,1
Toplam	126.644 100,0	8.308 100,0	18.476 100,0	153.428 100,0	13.369 100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X178] Meslek odasına üyeliğiniz bugün de devam ediyor mu? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	117.731	7.944	17.161	142.836	0
	93,0%	95,6%	92,9%	93,1%	0,0%
Üyeliğimin devam edip etmediğini bilmiyorum	3.876	152	589	4.617	0
	3,1%	1,8%	3,2%	3,0%	0,0%
Hayır	2.881	62	529	3.472	13.369
	2,3%	0,7%	2,9%	2,3%	68,2%
Yanıtsız	2.156	150	197	2.503	6.246
	1,7%	1,8%	1,1%	1,6%	31,8%
Toplam	126.644	8.308	18.476	153.428	19.615
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X-179] Odadan ayrılma nedenleriniz nelerdi?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Çalışmalarını benimsemediğim için			62	62	4.088
			11,7	1,8	30,6
Yasal zorunluluk olmadığı için					2.619
					19,6
Bana bir fayda sağlamadığı için	514	26		540	4.828
	17,8	41,9		15,6	36,1
Mesleğimi bıraktığım için	250			250	709
	8,7			7,2	5,3
Emekli olduğum için	1.578		306	1.884	
	54,8		57,8	54,3	
Diğer			8	8	1.444
			1,5	0,2	10,8
Yanıtsız	539	36	153	728	2.643
	18,7	58,1	28,9	21,0	19,8
Toplam	2.881	62	529	3.472	13.369
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-180] Meslek Odanızın öncelikli ilgili alanları neler olmalıdır?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Bilimsel ve mesleki kongre gibi etkinlikler, yayınlar, mesleki eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkıda bulunmak	98.834	6.692	13.781	119.307	85.606
	77,4	80,5	74,3	77,2	43,0
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek	71.158	5.374	11.405	87.937	61.059
	55,7	64,7	61,5	56,9	30,6
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	26.003	1.684	3.553	31.240	35.514
	20,4	20,3	19,1	20,2	17,8
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	38.548	2.298	5.798	46.644	46.786
	30,2	27,7	31,2	30,2	23,5
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunması / geliştirilmesinde aktif rol alarak demokratikleşmeye katkı sağlamak	11.092	448	1.459	12.999	33.522
	8,7	5,4	7,9	8,4	16,8
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vs) sunmak	22.617	1.176	2.839	26.632	38.682
	17,7	14,2	15,3	17,2	19,4
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	28.399	2.564	5.268	36.231	44.877
	22,2	30,9	28,4	23,4	22,5
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemek	28.400	2.132	3.574	34.106	24.159
	22,2	25,7	19,3	22,1	12,1
Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki, sorumluluklarını belirlemek	16.450	1.082	2.641	20.173	15.255
	12,9	13,0	14,2	13,1	7,7
Yanıtsız	7.851	274	1.099	9.224	33.243
	6,1	3,3	5,9	6,0	16,7
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-181] TMMOB'un öncelikli ilgili alanları neler olmalıdır?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Bilimsel ve mesleki kongre gibi etkinlikler, yayınlar, mesleki eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkıda bulunmak	58.065 45,5	3.076 37,0	6.599 35,6	67.740 43,8	54.131 27,2
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek	70.111 54,9	4.810 57,9	10.034 54,1	84.955 55,0	62.379 31,3
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	45.769 35,8	3.714 44,7	6.651 35,8	56.134 36,3	40.233 20,2
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	34.265 26,8	2.020 24,3	5.147 27,7	41.432 26,8	45.835 23,0
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunması / geliştirilmesinde aktif rol alarak demokratikleşmeye katkı sağlamak	28.695 22,5	2.364 28,5	4.943 26,6	36.002 23,3	41.275 20,7
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vs) sunmak	12.336 9,7	854 10,3	1.560 8,4	14.750 9,5	41.917 21,0
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	38.169 29,9	2.408 29,0	5.213 28,1	45.790 29,6	45.397 22,8
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediklerini denetlemek	12.238 9,6	670 8,1	1.723 9,3	14.631 9,5	22.697 11,4
Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki, sorumluluklarını belirlemek	22.566 17,7	2.136 25,7	4.278 23,1	28.980 18,8	23.241 11,7
Yanıtız	13.737 10,8	630 7,6	2.295 12,4	16.662 10,8	34.735 17,4
Toplam	127.685 100,0	8.308 100,0	18.559 100,0	154.552 100,0	199.231 100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X182] Meslek Odanızın faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Her zaman haberdar oluyorum	40.950 32,1%	2.862 34,4%	6.069 32,7%	49.881 32,3%	10.971 5,5%
Çoğunlukla haberdar oluyorum	39.829 31,2%	3.326 40,0%	5.877 31,7%	49.032 31,7%	15.482 7,8%
Bazen haberdar oluyorum	33.570 26,3%	1.786 21,5%	5.081 27,4%	40.437 26,2%	54.826 27,5%
Hiç haberdar olmuyorum	5.732 4,5%	186 2,2%	1.161 6,3%	7.079 4,6%	90.941 45,6%
Yanıtız	7.604 6,0%	148 1,8%	371 2,0%	8.123 5,3%	27.011 13,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X183] TMMOB'un faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Her zaman haberdar oluyorum	11.622 9,1%	232 2,8%	1.142 6,2%	12.996 8,4%	5.537 2,8%
Çoğunlukla haberdar oluyorum	17.235 13,5%	1.040 12,5%	2.249 12,1%	20.524 13,3%	10.934 5,5%
Bazen haberdar oluyorum	49.004 38,4%	3.154 38,0%	7.006 37,7%	59.164 38,3%	47.839 24,0%
Hiç haberdar olmuyorum	35.349 27,7%	3.346 40,3%	6.721 36,2%	45.416 29,4%	103.519 52,0%
Yanıtız	14.475 11,3%	536 6,5%	1.441 7,8%	16.452 10,6%	31.402 15,8%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X184] Meslek Odanızın sizinle iletişimi yeterli midir? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet, yeterli	82.488 64,6%	5.378 64,7%	10.938 58,9%	98.804 63,9%	21.428 10,8%
Hayır, yetersiz	36.484 28,6%	2.554 30,7%	6.371 34,3%	45.409 29,4%	56.683 28,5%
Hiçbir iletişim yok	6.672 5,2%	302 3,6%	985 5,3%	7.959 5,1%	96.428 48,4%
Yanıtsız	2.041 1,6%	74 0,9%	265 1,4%	2.380 1,5%	24.692 12,4%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X185] Meslek Odanızın yayınları elinize ne ölçüde ulaşıyor? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet, yeterli	58.915 46,1%	3.666 44,1%	9.287 50,0%	71.868 46,5%	11.957 6,0%
Hayır, yetersiz	50.184 39,3%	3.360 40,4%	6.084 32,8%	59.628 38,6%	54.522 27,4%
Hiçbir iletişim yok	16.781 13,1%	1.182 14,2%	2.977 16,0%	20.940 13,5%	107.001 53,7%
Yanıtsız	1.805 1,4%	100 1,2%	211 1,1%	2.116 1,4%	25.751 12,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-187] Meslek Odasının yayınlarında öncelikle hangi konuların ele alınmasını istersiniz?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Oda(lar)dan haberler	25.711	1.608	5.122	32.441	32.598
	20,1	19,4	27,6	21,0	16,4
Sektör(ler)den haberler	49.038	4.428	7.901	61.367	47.210
	38,4	53,3	42,6	39,7	23,7
Teknik konular	90.051	5.190	10.598	105.839	65.831
	70,5	62,5	57,1	68,5	33,0
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	65.350	4.842	8.610	78.802	57.040
	51,2	58,3	46,4	51,0	28,6
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	32.672	2.006	4.420	39.098	40.263
	25,6	24,1	23,8	25,3	20,2
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	6.404	326	1.649	8.379	18.948
	5,0	3,9	8,9	5,4	9,5
Sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri	27.887	2.520	5.159	35.566	40.876
	21,8	30,3	27,8	23,0	20,5
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları	30.625	1.970	5.169	37.764	36.109
	24,0	23,7	27,9	24,4	18,1
Dünya ve Türkiye'deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	13.134	512	1.691	15.337	31.086
	10,3	6,2	9,1	9,9	15,6
Diğer	1.606	84	269	1.959	2.964
	1,3	1,0	1,4	1,3	1,5
Yanıtız	7.488	160	670	8.318	34.339
	5,9	1,9	3,6	5,4	17,2
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-188] TMMOB'un yayınlarında öncelikle hangi konuların ele alınmasını istersiniz?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Oda(lar)dan haberler	34.492	3.002	5.198	42.692	32.324
	27,0	36,1	28,0	27,6	16,2
Sektör(ler)den haberler	46.979	2.968	6.031	55.978	48.543
	36,8	35,7	32,5	36,2	24,4
Teknik konular	41.024	1.974	3.858	46.856	45.991
	32,1	23,8	20,8	30,3	23,1
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	46.764	2.516	6.539	55.819	48.810
	36,6	30,3	35,2	36,1	24,5
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	23.340	888	2.447	26.675	30.055
	18,3	10,7	13,2	17,3	15,1
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	6.587	352	850	7.789	22.103
	5,2	4,2	4,6	5,0	11,1
Sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri	44.607	3.246	6.517	54.370	40.627
	34,9	39,1	35,1	35,2	20,4
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları	34.621	2.912	6.513	44.046	43.139
	27,1	35,1	35,1	28,5	21,7
Dünya ve Türkiye’deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	44.438	3.504	6.784	54.726	49.768
	34,8	42,2	36,6	35,4	25,0
Diğer	897	10	349	1.256	8.283
	0,7	0,1	1,9	0,8	4,2
Yanıtız	12.761	654	2.011	15.426	34.290
	10,0	7,9	10,8	10,0	17,2
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

[X189] Meslek Odanızın web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Haftada en az bir defa	16.630	2.332	3.365	22.327	7.061
	13,0%	28,1%	18,1%	14,4%	3,5%
Ayda en az bir defa	21.291	2.472	3.675	27.438	15.765
	16,7%	29,8%	19,8%	17,8%	7,9%
Daha seyrek	43.012	2.414	5.513	50.939	45.367
	33,7%	29,1%	29,7%	33,0%	22,8%
Hiç	38.122	984	5.342	44.448	105.863
	29,9%	11,8%	28,8%	28,8%	53,1%
Yanıtız	8.630	106	664	9.400	25.175
	6,8%	1,3%	3,6%	6,1%	12,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X190] TMMOB'un web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Haftada en az bir defa	6.041 4,7%	268 3,2%	405 2,2%	6.714 4,3%	4.601 2,3%
Ayda en az bir defa	10.228 8,0%	668 8,0%	1.209 6,5%	12.105 7,8%	10.696 5,4%
Daha seyrek	36.055 28,2%	2.012 24,2%	4.909 26,5%	42.976 27,8%	32.623 16,4%
Hiç	62.399 48,9%	4.894 58,9%	10.102 54,4%	77.395 50,1%	125.944 63,2%
Yanıtız	12.962 10,2%	466 5,6%	1.934 10,4%	15.362 9,9%	25.367 12,7%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-191] Bugüne kadar Meslek Odası ya da TMMOB'un hangi çalışmalarında yer aldınız?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Odanın...yönetim, denetleme, onur kurullarından en az birinde	15.282 12,0	1.260 15,2	3.555 19,2	20.097 13,0	1.973 1,0
TMMOB'nin yönetim, denetleme, yüksek onur kurullarından en az birinde	166 0,1	20 0,2	368 2,0	554 0,4	623 0,3
Oda ve/veya TMMOB Genel Kurul delegesi oldum	10.699 8,4	1.038 12,5	3.186 17,2	14.923 9,7	1.002 0,5
Komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın ve etkinlik düzenleme kurullarında	18.956 14,8	1.400 16,9	3.291 17,7	23.647 15,3	2.312 1,2
Hiç yer almadım	92.735 72,6	5.882 70,8	11.680 62,9	110.297 71,4	174.527 87,6
Yanıtız	2.330 1,8	84 1,0	417 2,2	2.831 1,8	19.461 9,8
Toplam	127.685 100,0	8.308 100,0	18.559 100,0	154.552 100,0	199.231 100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-192] Bugüne kadar Meslek Odası ya da TMMOB'un hangi etkinliklerine katıldınız?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Meslek içi eğitim çalışmaları	45.854	2.102	5.008	52.964	4.456
	35,9	25,3	27,0	34,3	2,2
Bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler	41.661	2.934	6.878	51.473	10.679
	32,6	35,3	37,1	33,3	5,4
Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu	44.112	2.972	7.550	54.634	1.271
	34,5	35,8	40,7	35,3	0,6
Toplumsal / kültürel amaçlı etkinlikler	14.424	1.136	2.528	18.088	5.918
	11,3	13,7	13,6	11,7	3,0
Gezi, piknik, turnuva vb etkinlikler	23.699	1.406	3.644	28.749	3.182
	18,6	16,9	19,6	18,6	1,6
Mitingler / yürüyüşler	15.500	838	2.609	18.947	322
	12,1	10,1	14,1	12,3	0,2
Hiçbir etkinliğe katılmadım	41.320	3.212	6.097	50.629	151.936
	32,4	38,7	32,9	32,8	76,3
Yanıtız	3.462	78	508	4.048	22.173
	2,7	0,9	2,7	2,6	11,1
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

E11.Meslek odanızı ve TMMOB'u aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?

[X194_MO] Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, mesleki eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	70.322	4.796	10.012	85.130	38.939
	55,1%	57,7%	53,9%	55,1%	19,5%
Başarısız	24.876	2.124	4.605	31.605	32.877
	19,5%	25,6%	24,8%	20,4%	16,5%
Fikrim yok	18.745	928	2.650	22.323	78.352
	14,7%	11,2%	14,3%	14,4%	39,3%
Yanıtsız	13.742	460	1.292	15.494	49.063
	10,8%	5,5%	7,0%	10,0%	24,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

X195_TMMOB Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, mesleki eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	29.873	1.510	3.437	34.820	43.403
	23,4%	18,2%	18,5%	22,5%	21,8%
Başarısız	22.744	1.132	3.546	27.422	18.515
	17,8%	13,6%	19,1%	17,7%	9,3%
Fikrim yok	53.924	4.856	9.248	68.028	82.497
	42,2%	58,4%	49,8%	44,0%	41,4%
Yanıtsız	21.144	810	2.328	24.282	54.816
	16,6%	9,7%	12,5%	15,7%	27,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

X196_MO Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	23.781 18,6%	1.580 19,0%	3.540 19,1%	28.901 18,7%	25.606 12,9%
Başarısız	59.230 46,4%	4.546 54,7%	10.140 54,6%	73.916 47,8%	43.211 21,7%
Fikrim yok	28.127 22,0%	1.686 20,3%	3.381 18,2%	33.194 21,5%	78.746 39,5%
Yanıtsız	16.547 13,0%	496 6,0%	1.498 8,1%	18.541 12,0%	51.668 25,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X197_TMMOB Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	15.749 12,3%	860 10,4%	2.043 11,0%	18.652 12,1%	31.456 15,8%
Başarısız	49.436 38,7%	3.210 38,6%	7.906 42,6%	60.552 39,2%	32.199 16,2%
Fikrim yok	41.561 32,5%	3.356 40,4%	6.297 33,9%	51.214 33,1%	80.813 40,6%
Yanıtsız	20.939 16,4%	882 10,6%	2.313 12,5%	24.134 15,6%	54.763 27,5%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X198_MO Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	27.541 21,6%	1.674 20,1%	3.779 20,4%	32.994 21,3%	21.892 11,0%
Başarısız	40.005 31,3%	3.412 41,1%	7.028 37,9%	50.445 32,6%	43.442 21,8%
Fikrim yok	40.997 32,1%	2.574 31,0%	6.178 33,3%	49.749 32,2%	77.934 39,1%
Yanıtsız	19.142 15,0%	648 7,8%	1.574 8,5%	21.364 13,8%	55.963 28,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

X199_TMMOB Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	21.007 16,5%	1.426 17,2%	2.436 13,1%	24.869 16,1%	28.870 14,5%
Başarısız	35.214 27,6%	2.032 24,5%	5.389 29,0%	42.635 27,6%	30.345 15,2%
Fikrim yok	48.880 38,3%	3.844 46,3%	8.223 44,3%	60.947 39,4%	84.334 42,3%
Yanıtsız	22.584 17,7%	1.006 12,1%	2.511 13,5%	26.101 16,9%	55.682 27,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X200_MO Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	48.095 37,7%	3.832 46,1%	7.353 39,6%	59.280 38,4%	31.821 16,0%
Başarısız	35.367 27,7%	2.448 29,5%	6.216 33,5%	44.031 28,5%	39.413 19,8%
Fikrim yok	26.772 21,0%	1.280 15,4%	3.322 17,9%	31.374 20,3%	72.729 36,5%
Yanıtsız	17.451 13,7%	748 9,0%	1.668 9,0%	19.867 12,9%	55.268 27,7%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X201_TMMOB Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	31.037 24,3%	1.662 20,0%	3.749 20,2%	36.448 23,6%	31.429 15,8%
Başarısız	29.246 22,9%	1.830 22,0%	4.828 26,0%	35.904 23,2%	30.754 15,4%
Fikrim yok	44.248 34,7%	3.594 43,3%	7.265 39,1%	55.107 35,7%	79.022 39,7%
Yanıtsız	23.154 18,1%	1.222 14,7%	2.717 14,6%	27.093 17,5%	58.026 29,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

X202_MO Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	27.285 21,4%	1.312 15,8%	3.829 20,6%	32.426 21,0%	23.221 11,7%
Başarısız	31.749 24,9%	2.514 30,3%	6.027 32,5%	40.290 26,1%	37.830 19,0%
Fikrim yok	49.526 38,8%	3.638 43,8%	6.955 37,5%	60.119 38,9%	85.971 43,2%
Yanıtsız	19.125 15,0%	844 10,2%	1.748 9,4%	21.717 14,1%	52.209 26,2%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X203_TMMOB Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	24.705 19,3%	1.604 19,3%	3.220 17,4%	29.529 19,1%	25.166 12,6%
Başarısız	26.960 21,1%	1.572 18,9%	4.097 22,1%	32.629 21,1%	27.610 13,9%
Fikrim yok	54.348 42,6%	4.022 48,4%	8.533 46,0%	66.903 43,3%	93.138 46,7%
Yanıtsız	21.672 17,0%	1.110 13,4%	2.709 14,6%	25.491 16,5%	53.317 26,8%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X204_MO Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	44.310 34,7%	2.046 24,6%	6.146 33,1%	52.502 34,0%	30.890 15,5%
Başarısız	40.147 31,4%	3.674 44,2%	6.465 34,8%	50.286 32,5%	34.249 17,2%
Fikrim yok	25.486 20,0%	1.866 22,5%	4.213 22,7%	31.565 20,4%	80.782 40,5%
Yanıtsız	17.742 13,9%	722 8,7%	1.735 9,3%	20.199 13,1%	53.310 26,8%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

X205_TMMOB Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	18.042 14,1%	972 11,7%	2.139 11,5%	21.153 13,7%	25.008 12,6%
Başarısız	30.389 23,8%	1.872 22,5%	4.560 24,6%	36.821 23,8%	29.566 14,8%
Fikrim yok	55.453 43,4%	4.392 52,9%	9.080 48,9%	68.925 44,6%	90.568 45,5%
Yanıtız	23.801 18,6%	1.072 12,9%	2.780 15,0%	27.653 17,9%	54.089 27,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X206_MO Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	31.785 24,9%	2.112 25,4%	4.140 22,3%	38.037 24,6%	26.390 13,2%
Başarısız	49.269 38,6%	3.748 45,1%	9.033 48,7%	62.050 40,1%	39.315 19,7%
Fikrim yok	27.696 21,7%	1.738 20,9%	3.680 19,8%	33.114 21,4%	79.268 39,8%
Yanıtız	18.935 14,8%	710 8,5%	1.706 9,2%	21.351 13,8%	54.258 27,2%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X207_TMMOB Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	22.638 17,7%	1.306 15,7%	2.856 15,4%	26.800 17,3%	22.055 11,1%
Başarısız	37.713 29,5%	2.316 27,9%	5.966 32,1%	45.995 29,8%	37.393 18,8%
Fikrim yok	43.743 34,3%	3.550 42,7%	7.003 37,7%	54.296 35,1%	84.155 42,2%
Yanıtız	23.591 18,5%	1.136 13,7%	2.734 14,7%	27.461 17,8%	55.628 27,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

X208_MO Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	18.256 14,3%	1.382 16,6%	3.190 17,2%	22.828 14,8%	27.741 13,9%
Başarısız	53.661 42,0%	4.056 48,8%	8.816 47,5%	66.533 43,0%	32.516 16,3%
Fikrim yok	37.005 29,0%	2.316 27,9%	4.901 26,4%	44.222 28,6%	83.901 42,1%
Yanıtız	18.763 14,7%	554 6,7%	1.652 8,9%	20.969 13,6%	55.073 27,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X209_TMMOB Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	9.468 7,4%	352 4,2%	1.499 8,1%	11.319 7,3%	22.374 11,2%
Başarısız	42.206 33,1%	2.264 27,3%	6.084 32,8%	50.554 32,7%	30.422 15,3%
Fikrim yok	52.940 41,5%	4.708 56,7%	8.147 43,9%	65.795 42,6%	92.248 46,3%
Yanıtız	23.071 18,1%	984 11,8%	2.829 15,2%	26.884 17,4%	54.187 27,2%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

X210_MO Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	27.879 21,8%	2.350 28,3%	4.749 25,6%	34.978 22,6%	26.109 13,1%
Başarısız	37.164 29,1%	3.066 36,9%	6.109 32,9%	46.339 30,0%	28.141 14,1%
Fikrim yok	42.903 33,6%	2.272 27,3%	5.821 31,4%	50.996 33,0%	89.991 45,2%
Yanıtız	19.739 15,5%	620 7,5%	1.880 10,1%	22.239 14,4%	54.990 27,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X211_TMMOB Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından *
Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Başarılı	16.462 12,9%	1.000 12,0%	2.388 12,9%	19.850 12,8%	28.168 14,1%
Başarısız	32.557 25,5%	2.094 25,2%	4.861 26,2%	39.512 25,6%	20.716 10,4%
Fikrim yok	55.738 43,7%	4.180 50,3%	8.514 45,9%	68.432 44,3%	95.216 47,8%
Yanıtız	22.928 18,0%	1.034 12,4%	2.796 15,1%	26.758 17,3%	55.131 27,7%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X212_sendika katılım] Sizce mühendisler / mimarlar / şehir plancılar sendikalarda yer almalı mıdır? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Fikrim yok	19.990 15,7%	1.414 17,0%	2.602 14,0%	24.006 15,5%	50.977 25,6%
Hayır	22.922 18,0%	1.002 12,1%	2.444 13,2%	26.368 17,1%	56.363 28,3%
Evet	81.309 63,7%	5.706 68,7%	13.178 71,0%	100.193 64,8%	74.480 37,4%
Yanıtız	3.464 2,7%	186 2,2%	335 1,8%	3.985 2,6%	17.411 8,7%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X-213] Sizce mühendisler / mimarlar / şehir plancıları ne tür sendikalarda yer almalıdır?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Sadece mühendis/mimar/şehir plancılarına ait sendikalarda	43.173 53,1	3.442 60,3	7.428 56,4	54.043 53,9	36.058 48,4
Sadece teknik elemanlara ait sendikalarda	26.668 32,8	1.218 21,3	2.956 22,4	30.842 30,8	22.149 29,7
İşçi sendikalarında	6.905 8,5	528 9,3	822 6,2	8.255 8,2	3.731 5,0
Kamu çalışanları sendikalarında	11.486 14,1	1.136 19,9	2.904 22,0	15.526 15,5	16.556 22,2
Yanıtız	1.822 2,2	64 1,1	341 2,6	2.227 2,2	322 0,4
Toplam	81.309 100,0	5.706 100,0	13.178 100,0	100.193 100,0	74.480 100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X215_üyelik] Üye olduğunuz siyasi parti, dernek, vakıf vb. kuruluşlar var mı? * Üye olanlar ve olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Yok	72.467	5.436	8.450	86.353	138.001
	56,8%	65,4%	45,5%	55,9%	69,3%
Var	52.168	2.750	9.862	64.780	42.156
	40,9%	33,1%	53,1%	41,9%	21,2%
Yanıtsız	3.050	122	247	3.419	19.074
	2,4%	1,5%	1,3%	2,2%	9,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X-216] Ne tür kuruluşlara üyesiniz?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Siyasi parti	16.983	644	2.218	19.845	8.345
	32,6	23,4	22,5	30,6	19,8
Mezunlar derneği / vakfı	15.812	904	3.450	20.166	12.493
	30,3	32,9	35,0	31,1	29,6
Hemşehri derneği / vakfı	9.704	400	1.248	11.352	8.225
	18,6	14,5	12,7	17,5	19,5
Sosyal yardımlaşma ve dayanışma dernekleri/ vakıfları	15.466	860	2.813	19.139	11.072
	29,6	31,3	28,5	29,5	26,3
Mesleki uzmanlık dernekleri	13.382	664	3.046	17.092	5.017
	25,7	24,1	30,9	26,4	11,9
Spor, hobi vb dernekler	17.929	950	3.240	22.119	13.078
	34,4	34,5	32,9	34,1	31,0
Diğer	1.156	58	362	1.576	
	2,2	2,1	3,7	2,4	
Yanıtsız	72		85	157	650
	0,1		0,9	0,2	1,5
Toplam	52.168	2.750	9.862	64.780	42.156
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

H Bölümü:
Sosyo-Kültürel ve Sosyo Politik Değerler ve
Yönelimlere İlişkin Soruların Dökümü

H.1. Sizce, Türkiye'nin bugün karşı karşıya olduğu, acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorunu nedir? (Önem sırasına göre)

[X217] Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	85.848	5.840	12.449	104.137	114.101
	67,2%	70,3%	67,1%	67,4%	57,3%
1	19.476	1.002	3.049	23.527	40.796
	15,3%	12,1%	16,4%	15,2%	20,5%
2	12.453	646	1.663	14.762	26.545
	9,8%	7,8%	9,0%	9,6%	13,3%
3	8.230	726	1.279	10.235	13.211
	6,4%	8,7%	6,9%	6,6%	6,6%
Yanıtız	1.678	94	119	1.891	4.578
	1,3%	1,1%	0,6%	1,2%	2,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X218] İşsizlik * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	57.541	4.320	9.797	71.658	92.276
	45,1%	52,0%	52,8%	46,4%	46,3%
1	45.721	2.470	4.830	53.021	64.244
	35,8%	29,7%	26,0%	34,3%	32,2%
2	16.405	996	2.584	19.985	32.412
	12,8%	12,0%	13,9%	12,9%	16,3%
3	8.018	522	1.348	9.888	10.299
	6,3%	6,3%	7,3%	6,4%	5,2%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X219] İnsan hakları ve demokrasi sorunu * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	104.098 81,5%	6.966 83,8%	15.187 81,8%	126.251 81,7%	158.895 79,8%
1	9.378 7,3%	524 6,3%	1.023 5,5%	10.925 7,1%	20.362 10,2%
2	7.511 5,9%	402 4,8%	1.248 6,7%	9.161 5,9%	10.181 5,1%
3	6.698 5,2%	416 5,0%	1.101 5,9%	8.215 5,3%	9.793 4,9%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X220] Kürt sorunu * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	116.003 90,9%	7.434 89,5%	17.381 93,7%	140.818 91,1%	166.163 83,4%
1	4.851 3,8%	282 3,4%	214 1,2%	5.347 3,5%	15.261 7,7%
2	3.611 2,8%	328 3,9%	418 2,3%	4.357 2,8%	8.842 4,4%
3	3.220 2,5%	264 3,2%	546 2,9%	4.030 2,6%	8.965 4,5%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X221] Laikliğe yönelik tehditler * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	106.400 83,3%	6.896 83,0%	13.481 72,6%	126.777 82,0%	161.425 81,0%
1	9.078 7,1%	680 8,2%	2.252 12,1%	12.010 7,8%	15.737 7,9%
2	6.974 5,5%	442 5,3%	1.775 9,6%	9.191 5,9%	10.675 5,4%
3	5.233 4,1%	290 3,5%	1.051 5,7%	6.574 4,3%	11.394 5,7%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X222] Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	88.541 69,3%	5.506 66,3%	13.537 72,9%	107.584 69,6%	164.215 82,4%
1	12.191 9,5%	822 9,9%	1.518 8,2%	14.531 9,4%	8.172 4,1%
2	14.526 11,4%	1.036 12,5%	1.629 8,8%	17.191 11,1%	12.005 6,0%
3	12.427 9,7%	944 11,4%	1.875 10,1%	15.246 9,9%	14.839 7,4%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X223] Terör, şiddet olayları * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	107.282 84,0%	6.974 83,9%	16.462 88,7%	130.718 84,6%	160.883 80,8%
1	6.310 4,9%	380 4,6%	658 3,5%	7.348 4,8%	9.435 4,7%
2	7.517 5,9%	516 6,2%	839 4,5%	8.872 5,7%	16.444 8,3%
3	6.576 5,2%	438 5,3%	600 3,2%	7.614 4,9%	12.469 6,3%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X224] Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	117.706 92,2%	7.720 92,9%	17.070 92,0%	142.496 92,2%	178.782 89,7%
1	1.700 1,3%	172 2,1%	251 1,4%	2.123 1,4%	5.127 2,6%
2	3.464 2,7%	172 2,1%	554 3,0%	4.190 2,7%	6.939 3,5%
3	4.815 3,8%	244 2,9%	684 3,7%	5.743 3,7%	8.383 4,2%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X225] AB'ye üyelik sürecinde verilen tavizler * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	115.136 90,2%	7.234 87,1%	17.057 91,9%	139.427 90,2%	167.850 84,2%
1	3.822 3,0%	182 2,2%	583 3,1%	4.587 3,0%	7.490 3,8%
2	3.654 2,9%	488 5,9%	566 3,0%	4.708 3,0%	8.683 4,4%
3	5.073 4,0%	404 4,9%	353 1,9%	5.830 3,8%	15.208 7,6%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X226] Gelir dağılımındaki eşitsizlik * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	88.676 69,4%	5.896 71,0%	12.667 68,3%	107.239 69,4%	164.204 82,4%
1	11.271 8,8%	620 7,5%	1.651 8,9%	13.542 8,8%	9.349 4,7%
2	12.272 9,6%	838 10,1%	1.805 9,7%	14.915 9,7%	12.220 6,1%
3	15.466 12,1%	954 11,5%	2.436 13,1%	18.856 12,2%	13.458 6,8%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X227] Yoksulluk * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	115.114 90,2%	7.572 91,1%	17.028 91,8%	139.714 90,4%	166.187 83,4%
1	2.767 2,2%	84 1,0%	543 2,9%	3.394 2,2%	8.901 4,5%
2	3.806 3,0%	446 5,4%	360 1,9%	4.612 3,0%	10.021 5,0%
3	5.998 4,7%	206 2,5%	628 3,4%	6.832 4,4%	14.122 7,1%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X228_adalet] Adalet sistemindeki zayıflık * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	99.574	6.548	14.813	120.935	175.676
	78,0%	78,8%	79,8%	78,2%	88,2%
1	6.847	340	704	7.891	5.882
	5,4%	4,1%	3,8%	5,1%	3,0%
2	10.030	612	1.393	12.035	6.463
	7,9%	7,4%	7,5%	7,8%	3,2%
3	11.234	808	1.649	13.691	11.210
	8,8%	9,7%	8,9%	8,9%	5,6%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X229_bağımlılık] Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	119.532	7.618	17.029	144.179	185.484
	93,6%	91,7%	91,8%	93,3%	93,1%
1	2.676	332	308	3.316	3.588
	2,1%	4,0%	1,7%	2,1%	1,8%
2	2.176	158	419	2.753	5.653
	1,7%	1,9%	2,3%	1,8%	2,8%
3	3.301	200	803	4.304	4.506
	2,6%	2,4%	4,3%	2,8%	2,3%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X230] Ülke yönetimi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	116.162	7.432	16.225	139.819	179.115
	91,0%	89,5%	87,4%	90,5%	89,9%
1	5.209	338	982	6.529	5.143
	4,1%	4,1%	5,3%	4,2%	2,6%
2	2.682	248	539	3.469	4.251
	2,1%	3,0%	2,9%	2,2%	2,1%
3	3.632	290	813	4.735	10.722
	2,8%	3,5%	4,4%	3,1%	5,4%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X231] IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	120.288	7.374	17.331	144.993	183.904
	94,2%	88,8%	93,4%	93,8%	92,3%
1	1.668	240	323	2.231	4.275
	1,3%	2,9%	1,7%	1,4%	2,1%
2	2.366	188	348	2.902	3.631
	1,9%	2,3%	1,9%	1,9%	1,8%
3	3.363	506	557	4.426	7.421
	2,6%	6,1%	3,0%	2,9%	3,7%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X232] Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	120.273	8.026	17.295	145.594	193.606
	94,2%	96,6%	93,2%	94,2%	97,2%
1	2.773	36	638	3.447	1.982
	2,2%	0,4%	3,4%	2,2%	1,0%
2	1.502	146	145	1.793	1.388
	1,2%	1,8%	0,8%	1,2%	0,7%
3	3.137	100	481	3.718	2.255
	2,5%	1,2%	2,6%	2,4%	1,1%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X233] Güvenlik güçlerinin uygulamaları * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	125.927	8.272	18.522	152.721	192.222
	98,6%	99,6%	99,8%	98,8%	96,5%
1	415	0	37	452	2.669
	0,3%	0,0%	0,2%	0,3%	1,3%
2	361	0	0	361	1.291
	0,3%	0,0%	0,0%	0,2%	0,6%
3	982	36	0	1.018	3.049
	0,8%	0,4%	0,0%	0,7%	1,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X234] Siyasi kadrolaşma * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Boş	113.706	7.390	16.440	137.536	183.041
	89,1%	89,0%	88,6%	89,0%	91,9%
1	3.591	200	778	4.569	3.957
	2,8%	2,4%	4,2%	3,0%	2,0%
2	3.825	214	842	4.881	3.843
	3,0%	2,6%	4,5%	3,2%	1,9%
3	6.563	504	499	7.566	8.390
	5,1%	6,1%	2,7%	4,9%	4,2%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X235] Diğer önemli sorunlar * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Eğitim sorunu	2.645	120	461	3.226	0
	50,3%	57,1%	58,9%	51,6%	0,0%
Diğer	2.617	90	322	3.029	1.323
	49,7%	42,9%	41,1%	48,4%	100,0%
Toplam	5.262	210	783	6.255	1.323
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

[X236] Diğer önemli sorunların önem sırası * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1	3.714	136	404	4.254	909
	70,6%	64,8%	51,6%	68,0%	68,7%
2	512	38	139	689	0
	9,7%	18,1%	17,8%	11,0%	0,0%
3	1.036	36	240	1.312	414
	19,7%	17,1%	30,7%	21,0%	31,3%
Toplam	5.262	210	783	6.255	1.323
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-237] Sizce, Türkiye'de son 5 yılda en çok iyiye giden üç seçenek nelerdir?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	39.293	2.832	4.879	47.004	42.903
	30,8	34,1	26,3	30,4	21,5
İşsizlik	6.215	542	884	7.641	36.779
	4,9	6,5	4,8	4,9	18,5
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	40.285	2.234	5.540	48.059	44.100
	31,6	26,9	29,9	31,1	22,1
Kürt sorunu	5.212	274	718	6.204	27.046
	4,1	3,3	3,9	4,0	13,6
Laikliğe yönelik tehditler	3.760	350	782	4.892	26.355
	2,9	4,2	4,2	3,2	13,2
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	20.686	1.002	2.377	24.065	29.766
	16,2	12,1	12,8	15,6	14,9
Terör, şiddet olayları	17.840	1.324	2.312	21.476	32.970
	14,0	15,9	12,5	13,9	16,5
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	10.820	598	1.545	12.963	15.833
	8,5	7,2	8,3	8,4	7,9
AB'ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	11.612	496	1.092	13.200	23.436
	9,1	6,0	5,9	8,5	11,8
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	6.763	100	566	7.429	13.037
	5,3	1,2	3,0	4,8	6,5
Yoksulluk	5.959	388	445	6.792	12.715
	4,7	4,7	2,4	4,4	6,4
Adalet sistemindeki zayıflık	6.320	466	944	7.730	15.093
	4,9	5,6	5,1	5,0	7,6
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	9.308	526	978	10.812	10.343
	7,3	6,3	5,3	7,0	5,2
Ülke yönetimi	21.845	1.930	2.517	26.292	25.806
	17,1	23,2	13,6	17,0	13,0
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	7.851	368	695	8.914	6.051
	6,1	4,4	3,7	5,8	3,0
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	2.640	212	266	3.118	7.245
	2,1	2,6	1,4	2,0	3,6
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	21.110	1.230	2.893	25.233	26.623
	16,5	14,8	15,6	16,3	13,4
Siyasi kadrolaşma	6.206	204	631	7.041	7.515
	4,9	2,5	3,4	4,6	3,8
Hiçbiri	18.975	1.452	4.086	24.513	22.975
	14,9	17,5	22,0	15,9	11,5
Diğer	2.145	276	130	2.551	644
	1,7	3,3	0,7	1,7	0,3
Yanıtsız	16.211	822	2.616	19.649	29.932
	12,7	9,9	14,1	12,7	15,0
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X-239] Sizce, Türkiye'de son 5 yılda en çok kötüye giden üç seçenek nelerdir?					
	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	22.753	1.594	4.178	28.525	44.958
	17,8	19,2	22,5	18,5	22,6
İşsizlik	59.218	3.344	7.138	69.700	77.564
	46,4	40,3	38,5	45,1	38,9
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	10.586	656	956	12.198	23.873
	8,3	7,9	5,2	7,9	12,0
Kürt sorunu	20.133	1.748	2.287	24.168	36.535
	15,8	21,0	12,3	15,6	18,3
Laikliğe yönelik tehditler	31.090	1.806	6.723	39.619	38.440
	24,3	21,7	36,2	25,6	19,3
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	26.521	1.524	4.010	32.055	31.043
	20,8	18,3	21,6	20,7	15,6
Terör, şiddet olayları	22.638	1.844	2.615	27.097	48.364
	17,7	22,2	14,1	17,5	24,3
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	8.601	580	1.799	10.980	16.911
	6,7	7,0	9,7	7,1	8,5
AB'ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	20.137	1.576	2.583	24.296	38.373
	15,8	19,0	13,9	15,7	19,3
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	32.483	1.868	4.225	38.576	33.493
	25,4	22,5	22,8	25,0	16,8
Yoksulluk	14.752	958	1.962	17.672	40.322
	11,6	11,5	10,6	11,4	20,2
Adalet sistemindeki zayıflık	23.957	1.862	3.716	29.535	23.598
	18,8	22,4	20,0	19,1	11,8
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	15.173	994	2.522	18.689	18.547
	11,9	12,0	13,6	12,1	9,3
Ülke yönetimi	11.915	504	1.953	14.372	18.157
	9,3	6,1	10,5	9,3	9,1
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	10.540	900	1.428	12.868	22.459
	8,3	10,8	7,7	8,3	11,3
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	3.577	132	506	4.215	5.783
	2,8	1,6	2,7	2,7	2,9
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	2.269	120	193	2.582	7.832
	1,8	1,4	1,0	1,7	3,9
Siyasi kadrolaşma	22.461	1.388	3.696	27.545	20.053
	17,6	16,7	19,9	17,8	10,1
Hiçbiri	1.045	62	153	1.260	4.868
	0,8	0,7	0,8	0,8	2,4
Diğer	680	64	284	1.028	1.571
	0,5	0,8	1,5	0,7	0,8
Yanıtsız	4.523	312	394	5.229	5.779
	3,5	3,8	2,1	3,4	2,9
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X-240] Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde sizce neler gerçekleşir?					
	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Kişisel hak ve özgürlükler artar.	61.284	3.932	8.730	73.946	51.862
	48,0	47,3	47,0	47,8	26,0
Demokrasi gelişir.	42.508	2.648	6.975	52.131	38.474
	33,3	31,9	37,6	33,7	19,3
Ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir.	73.153	5.170	11.056	89.379	50.384
	57,3	62,2	59,6	57,8	25,3
İş imkanları artar.	26.385	2.116	3.136	31.637	49.316
	20,7	25,5	16,9	20,5	24,8
Etnik ve kültürel özgürlükler artar.	25.025	1.474	3.745	30.244	32.683
	19,6	17,7	20,2	19,6	16,4
Avrupa'ya bağımlılığımız artar.	46.338	3.108	6.619	56.065	59.620
	36,3	37,4	35,7	36,3	29,9
Türkiye'nin sömürülme düzeyi artar.	40.688	2.618	6.440	49.746	60.337
	31,9	31,5	34,7	32,2	30,3
Değerlerimizden taviz veriz.	43.564	2.716	5.821	52.101	50.908
	34,1	32,7	31,4	33,7	25,6
Nitelikli işgücü Avrupa'ya göç eder.	28.910	2.494	3.880	35.284	52.367
	22,6	30,0	20,9	22,8	26,3
AB'nin askeri oluruz.	22.529	1.516	2.766	26.811	46.386
	17,6	18,2	14,9	17,3	23,3
Mesleğimizi ve meslektaşlarımızı olumlu etkiler.	26.307	1.994	3.880	32.181	20.639
	20,6	24,0	20,9	20,8	10,4
Yabancı sermayenin gelişi hızlanır ve yatırımlar artar.	44.187	2.714	5.867	52.768	28.617
	34,6	32,7	31,6	34,1	14,4
Çağdaş uygarlık düzeyini daha çabuk yakalarız.	17.755	886	2.445	21.086	12.057
	13,9	10,7	13,2	13,6	6,1
Var olan statükonun değişmesi kolaylaşır.	17.997	878	2.978	21.853	13.914
	14,1	10,6	16,0	14,1	7,0
Refah düzeyimiz artar.	23.534	1.366	2.506	27.406	25.467
	18,4	16,4	13,5	17,7	12,8
Yanıtsız	3.280	68	558	3.906	7.044
	2,6	0,8	3,0	2,5	3,5
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X241] Özelleştirme hakkındaki düşünceleriniz şunlardan hangisine en yakındır? * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Devlet işletmeleri verimli çalıştırmıyor, hazineye yük oluyor, bu nedenle özelleştirilmelidir.	53.375	2.854	5.748	61977	43802
	41,8%	34,4%	31,0%	40,10%	21,90%
Özelleştirme ancak KİT'lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir.	29.323	2.134	5.159	36616	42534
	23,0%	25,7%	27,8%	23,60%	21,30%
KİT'ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir.	8.723	852	1.447	11022	37763
	6,8%	10,3%	7,8%	7,10%	18,90%
Özelleştirmeler devletin ekonomiye doğrudan müdahalesini azaltmak / engellemek amacıyla uluslararası kuruluşlarca dayatılan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir bileşenidir.	14.925	1.142	2.987	19054	16408
	11,7%	13,7%	16,1%	12,30%	8,20%
Özelleştirmeler, emekçi sınıflardan sermayeye daha çok para aktarmak amacıyla uygulanan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir parçasıdır.	7.841	566	1.427	9834	11917
	6,1%	6,8%	7,7%	6,30%	5,90%
Fikrim yok	3.550	392	812	4754	38719
	2,8%	4,7%	4,4%	3,00%	19,40%
Yanıtız	9.948	368	979	11295	8088
	7,8%	4,4%	5,3%	7,30%	4,00%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154552	199231
	100,0%	100,0%	100,0%	100	100

[X243] Küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Katılıyorum	50.144	3.442	7.251	60.837	77.003
	39,3%	41,4%	39,1%	39,4%	38,7%
Kararsızım	19.079	1.336	2.944	23.359	27.344
	14,9%	16,1%	15,9%	15,1%	13,7%
Katılmıyorum	43.407	2.900	7.043	53.350	46.760
	34,0%	34,9%	37,9%	34,5%	23,5%
Fikrim yok	5.226	264	369	5.859	37.798
	4,1%	3,2%	2,0%	3,8%	19,0%
Yanıtız	9.829	366	952	11.147	10.326
	7,7%	4,4%	5,1%	7,2%	5,2%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X244] Küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir. * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Katılıyorum	66.988	4.350	10.795	82.133	76.642
	52,5%	52,4%	58,2%	53,1%	38,5%
Kararsızım	17.426	1.306	2.952	21.684	39.240
	13,6%	15,7%	15,9%	14,0%	19,7%
Katılmıyorum	25.562	1.424	3.183	30.169	35.853
	20,0%	17,1%	17,2%	19,5%	18,0%
Fikrim yok	7.409	696	715	8.820	36.206
	5,8%	8,4%	3,9%	5,7%	18,2%
Yanıtsız	10.300	532	914	11.746	11.290
	8,1%	6,4%	4,9%	7,6%	5,7%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
[X245] Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar. * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Katılıyorum	84.956	5.926	13.715	104.597	85.922
	66,5%	71,3%	73,9%	67,7%	43,1%
Kararsızım	14.592	710	1.609	16.911	32.558
	11,4%	8,5%	8,7%	10,9%	16,3%
Katılmıyorum	8.355	644	1.760	10.759	30.312
	6,5%	7,8%	9,5%	7,0%	15,2%
Fikrim yok	9.202	610	698	10.510	38.649
	7,2%	7,3%	3,8%	6,8%	19,4%
Yanıtsız	10.580	418	777	11.775	11.790
	8,3%	5,0%	4,2%	7,6%	5,9%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X246] Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarlara karşı işleyen ve ulus devletin yetkilerini daraltan bir süreçtir. * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Katılıyorum	59.128	3.384	9.802	72.314	61.284
	46,3%	40,7%	52,8%	46,8%	30,8%
Kararsızım	16.734	1.436	3.036	21.206	37.410
	13,1%	17,3%	16,4%	13,7%	18,8%
Katılmıyorum	27.759	1.584	3.381	32.724	40.948
	21,7%	19,1%	18,2%	21,2%	20,6%
Fikrim yok	12.403	1.320	1.180	14.903	45.760
	9,7%	15,9%	6,4%	9,6%	23,0%
Yanıtsız	11.661	584	1.160	13.405	13.829
	9,1%	7,0%	6,3%	8,7%	6,9%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
[X247] Toplumunu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçer, bunun da tek yeri Meclis değildir * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Katılıyorum	52.739	3.834	8.664	65.237	52.984
	41,3%	46,1%	46,7%	42,2%	26,6%
Kararsızım	14.059	974	2.074	17.107	30.169
	11,0%	11,7%	11,2%	11,1%	15,1%
Katılmıyorum	39.824	2.148	5.283	47.255	48.856
	31,2%	25,9%	28,5%	30,6%	24,5%
Fikrim yok	9.855	780	1.577	12.212	54.990
	7,7%	9,4%	8,5%	7,9%	27,6%
Yanıtsız	11.208	572	961	12.741	12.232
	8,8%	6,9%	5,2%	8,2%	6,1%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

I.Bölümü:**Yaşam Standardına İlişkin Soruların Dökümü**

[X248] Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, yoksa kötüye mi gitti? * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İyiye gitti	29.714	2.328	3.791	35.833	65.028
	23,3%	28,0%	20,4%	23,2%	32,6%
Hemen hemen aynı kaldı	65.518	4.128	9.254	78.900	99.749
	51,3%	49,7%	49,9%	51,1%	50,1%
Kötüye gitti	31.363	1.766	5.403	38.532	33.420
	24,6%	21,3%	29,1%	24,9%	16,8%
Yanıtsız	1.090	86	111	1.287	1.034
	0,9%	1,0%	0,6%	0,8%	0,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
[X249] Peki, önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, yoksa kötüye mi gidecek? * Üyeler ve üye olmayanlar					
	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
İyiye gidecek	24.975	1.742	2.767	29.484	54.705
	19,6%	21,0%	14,9%	19,1%	27,5%
Hemen hemen aynı kalacak	38.843	2.490	5.276	46.609	84.788
	30,4%	30,0%	28,4%	30,2%	42,6%
Kötüye gidecek	22.132	1.342	4.086	27.560	29.245
	17,3%	16,2%	22,0%	17,8%	14,7%
Bilemiyorum	40.060	2.686	6.228	48.974	27.521
	31,4%	32,3%	33,6%	31,7%	13,8%
Yanıtsız	1.675	48	202	1.925	2.972
	1,3%	0,6%	1,1%	1,2%	1,5%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	199.231
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X250] Başka bir ülkeye göçmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu? *
Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Hayır	110.408 86,5%	7.334 88,3%	16.007 86,2%	133.749 86,5%	179.494 90,1%
Evet	15.795 12,4%	926 11,1%	2.404 13,0%	19.125 12,4%	15.436 7,7%
Yanıtsız	1.482 1,2%	48 0,6%	148 0,8%	1.678 1,1%	4.301 2,2%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X251] Hangi dönemde /yıllarda başka bir ülkeye göçmek girişiminde buldunuz ? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
1975 ve öncesi	2.571 16,3%	0 0,0%	241 10,0%	2.812 14,7%	0 0,0%
1976-85	2.735 17,3%	124 13,4%	440 18,3%	3.299 17,2%	662 4,3%
1986-95	2.040 12,9%	182 19,7%	254 10,6%	2.476 12,9%	1.919 12,4%
1996 ve sonrası	6.939 43,9%	452 48,8%	1.337 55,6%	8.728 45,6%	9.902 64,1%
Yanıtsız	1.510 9,6%	168 18,1%	132 5,5%	1.810 9,5%	2.953 19,1%
Toplam	15.795 100,0%	926 100,0%	2.404 100,0%	19.125 100,0%	15.436 100,0%

[X-252] Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?

	ÜYELER			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Herhangi sosyal güvenlik sistemine bağlı değilim	2.076 1,6	192 2,3	457 2,5	2.725 1,8	7.534 3,8
SSK	59.796 46,8	4.218 50,8	7.964 42,9	71.978 46,6	92.978 46,7
Emekli Sandığı	35.666 27,9	2.668 32,1	6.221 33,5	44.555 28,8	75.551 37,9
Bağ-Kur	28.754 22,5	1.192 14,3	3.906 21,0	33.852 21,9	11.424 5,7
Bireysel (özel) emeklilik	6.037 4,7	228 2,7	866 4,7	7.131 4,6	8.875 4,5
Yanıtsız	943 0,7	48 0,6	74 0,4	1.065 0,7	8.820 4,4
Toplam	127.685 100,0	8.308 100,0	18.559 100,0	154.552 100,0	199.231 100,0

Türkiye'de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

[X253] Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli maaşı alıyor musunuz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet, kendi emeklilik maaşımı alıyorum	33.781	748	4.489	39.018	14.091
	26,5%	9,0%	24,2%	25,2%	7,1%
Evet, dul, yetim maaşı alıyorum	166	0	377	543	694
	0,1%	0,0%	2,0%	0,4%	0,3%
Emeklilik maaşı almıyorum	81.201	6.210	11.427	98.838	118.388
	63,6%	74,7%	61,6%	64,0%	59,5%
Yanıtız	12.537	1.350	2.266	16.153	65.718
	9,8%	16,2%	12,2%	10,5%	33,0%
Toplam	127.685	8.308	18.559	154.552	198.891
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

[X254] Kişisel olarak aylık ortalama geliriniz ne kadar? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
0-499 YTL	3.668 2,9%	310 3,7%	896 4,8%	4.874 3,2%	4.378 2,2%
500-749 YTL	6.869 5,4%	716 8,6%	1.071 5,8%	8.656 5,6%	4.263 2,1%
750-999 YTL	13.950 10,9%	1.714 20,6%	1.993 10,7%	17.657 11,4%	15.195 7,6%
1000-1249 YTL	24.151 18,9%	1.980 23,8%	4.178 22,5%	30.309 19,6%	37.710 18,9%
1250-1499 YTL	16.168 12,7%	888 10,7%	1.294 7,0%	18.350 11,9%	39.847 20,0%
1500-1999 YTL	17.115 13,4%	970 11,7%	2.382 12,8%	20.467 13,2%	48.078 24,1%
2000-2499 YTL	13.249 10,4%	392 4,7%	1.750 9,4%	15.391 10,0%	17.893 9,0%
2500-2999 YTL	7.595 5,9%	490 5,9%	1.251 6,7%	9.336 6,0%	5.663 2,8%
3000-3999 YTL	8.203 6,4%	228 2,7%	987 5,3%	9.418 6,1%	3.307 1,7%
4000-4999 YTL	4.945 3,9%	92 1,1%	629 3,4%	5.666 3,7%	1.384 0,7%
5000-7499 YTL	5.235 4,1%	182 2,2%	900 4,8%	6.317 4,1%	631 0,3%
7500-9999 YTL	1.280 1,0%	20 0,2%	184 1,0%	1.484 1,0%	0 0,0%
10000 YTL ve üzeri	1.192 0,9%	0 0,0%	155 0,8%	1.347 0,9%	325 0,2%
Yanıtsız	4.065 3,2%	326 3,9%	889 4,8%	5.280 3,4%	20.557 10,3%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

[X255] Bu tür araştırmalarda sizin de görüş ve değerlendirmelerinizin alınmasını ister misiniz? * Üyeler ve üye olmayanlar

	ÜYE			ÜYE TOPLAM	ÜYE OLMAYAN TOPLAM
	A grubu odalar	B grubu odalar	C grubu odalar		
Evet	100.017 78,3%	6.668 80,3%	14.634 78,9%	121.319 78,5%	78.859 39,6%
Hayır	18.340 14,4%	1.052 12,7%	2.773 14,9%	22.165 14,3%	97.684 49,0%
Yanıtsız	9.328 7,3%	588 7,1%	1.152 6,2%	11.068 7,2%	22.688 11,4%
Toplam	127.685 100,0%	8.308 100,0%	18.559 100,0%	154.552 100,0%	199.231 100,0%

**TÜRKİYE'DEKİ
MÜHENDİS, MİMAR
VE ŞEHİR PLANCILARININ
ÇALIŞMA KONUMLARINA GÖRE
PROFİLİ**

İÇİNDEKİLER

Tablolar Dizini.....	193
I. Bölüm: Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli.....	200
Sunuş.....	200
Araştırmanın Amaç ve Kapsamı.....	201
Araştırmanın Örneklem Yaklaşımı ve Çerçevesi	202
II. Bölüm: Türkiye’de Mühendis Mimar Şehir Plancılarının Eğitim, Meslek Çalışma Koşulları ve Yaşam Standardı Farklılaşmaları.....	214
A. Kişiyeye Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Sorular.....	215
B. Mesleğe İlişkin Sorular.....	226
C. İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular.....	237
D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular.....	250
E. Yaşam Standardı Soruları.....	251
III. Bölüm: Oda / TMMOB / Sosyo-Kültürel ve Politik Değerler Üzerine Tablo Dökümleri ve Betimlemeler.....	255
A. Meslek Odası ve TMMOB’ne İlişkin Sorular.....	255
B. Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelimler.....	269
C. Benzer Araştırmalarda Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?.....	276

TABLolar DİZİNİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli

I.

Tablo 1.01 Türkiye’de mühendis - mimarların, üye olup / olmamalarına göre Odalara dağılımı ve Odalar ayrımında mühendis – mimarların üyelik oranları

Tablo 1.02 Araştırmaya katılan Türkiye’deki mühendis - mimarların odalar ayrımında örnek dağılımı ve 21 Oda’nın üyesi olan – olmayan deneklerle yapılan anketlerin sayısal dökümü.

Tablo 1.03 21 ODA kapsamına giren tüm mühendis / mimar / şehir plancılarının ODALARA oransal dağılımı ile araştırmada anketle veri derleme çalışmaları sonucunda ortaya çıkan ODALARA dağılım ve dağılım farklılaşmaları.

Tablo 1.04 21 Odaya üye olan-olmayan mühendis - mimarlarla yapılan anketlerin temsil sayı ve oranlarının dağılımı

Tablo 1.05 21 Oda kapsamındaki mühendis – mimarlar arasında kadınların oranı ve anketle veri derlenenler arasında kadın ağırlığı.

Tablo 1.06 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, işsiz olanları hariç, ekonomik açıdan eylemlilik oranları (çalışanlar toplamı) dağılımı.

Tablo 1.07 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, çalışma konumları oransal dağılımı ve araştırma kapsamında ankete yanıt veren mühendis – mimarların sayısı.

Tablo 1.08 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, doğum yıllarına göre çalışma konumları oransal dağılımı ve mühendis – mimar sayıları.

Tablo 1.09 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, cinsiyetlerine göre çalışma konumları oransal dağılımı ve mühendis – mimar sayıları.

İKİNCİ BÖLÜM

A.1 Cinsiyet – Yaş Dağılımı, Yerleşim ve Doğum Yeri

Tablo 2.01 TMMOB’ye bağlı 21 oda kapsamındaki mezunların çalışma konumlarına göre ‘Yaşadığınız Yer’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.02 Mühendis–mimar–şehir plancılarının (MMŞP’lerinin) ‘cinsiyetiniz’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.03 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Doğduğunuz yıl’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (Doğum tarihleri gruplamasına göre)

Tablo 2.04 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Doğduğunuz il’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (Bölgeler gruplamasına göre)

Tablo 2.05 Çalışma konumları ayrımında MMŞP’lerinin ‘*Doğduğunuz yerleşim birimi*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

A.2 Evlilik – Eşlerin Çalışma Konumu ve Çocuk Sahipliği

Tablo 2.06 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin medeni hal ve eşlerinin çalışma konum dağılımı

Tablo 2.07 Çalışma konumlarına göre evli erkek MMŞP’lerinin eşlerinin çalışma durumları tablosu

Tablo 2.08 Evli MMŞP’lerinin çalışma konumları ayrımında ‘*Çocuğunuz var mı? Evetse, kaç çocuğunuz var?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

A.3 Eğitim – Yabancı Dil Bilgisi ve Bilgisayar Kullanımı

Tablo 2.09 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin “*Yakın aile fertleri arasında Mühendis, mimar ya da şehir plancısı olan ya da bu alanda eğitimi sürdüren var mı?*” sorusuna verilen yanıtların dağılımı

Tablo 2.10 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin sahip oldukları lisans, yüksek lisans, doktora dereceleri dağılımı

Tablo 2.11 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin bitirdikleri lisenin bulunduğu kent ve/ya da bölgeler (*bölge gruplarına göre*)

Tablo 2.12 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin mezun oldukları liselerin türleri

Tablo 2.13 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Öğrenim gördüğünüz mühendislik mimarlık dalı en çok istediğiniz dal mıydı? Hayırsa esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.14 Çalışma konumu ayrımında mühendis-mimar-şehir plancılarının ‘*Bildiğiniz yabancı dil var mı? Evetse hangi dilleri biliyorsunuz?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.15 Yabancı dil bilen kesimin dil bilme düzeyleri dağılımı

Tablo 2.16 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Bilgisayar kullanıyor musunuz? Evetse, bugüne kadar hangi amaçlarla kullandınız?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.17 MMŞP’lerinin çalışma konumları ayrımında ‘*(İnternet kullanıyorsanız) Bugüne kadar hangi temel amaçlarla internet kullandınız?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

B. Mesleğe İlişkin Sorular

Tablo 2.18 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duydunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.19 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Mesleğinizle ilgili hiç düşkünlüğü yaşadınız mı? Evetse en önemli nedenleri nelerdi?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.20 Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin mesleki uygulamalar ilişkin ‘*Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

- Tablo 2.21** Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin '*Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.22** Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin '*Mesleki tatmin açısından en önemli üç unsur nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.23** Çalışma konumları ayrımında MMŞP'lerinin '*Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin sizce en önemli (üç) nedeni nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.24** Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin '*Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.25** Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin '*Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.26** MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre '*İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.27** Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin '*Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse kaç kez işsiz kaldınız?*' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.28** '*Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse bir dönemde en uzun işsiz kaldığınız süre ne oldu?*' sorularına çalışma konumu ayrımında MMŞP'lerinin verdikleri yanıtlar ve yanıtların oransal dağılımı
- Tablo 2.29** MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre '*Mezuniyetinizden bu yana toplam kaç kuruluşta çalıştınız?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.30** '*Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?*' sorusuna MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı

C. İş yeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular

- Tablo 2.31** Çalışan mühendis mimarların '*Nerede çalışıyorsunuz?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.32** Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların çalışma konumlarına göre '*Çalıştığınız işyerinin yapısında kamu ortaklığı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı kamuya ait?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.33** Çalışma konumlarına göre şirket yada proje bürosunda çalışan MMŞP'lerinin '*Çalıştığınız işyerinin yapısında yabancı sermaye payı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı yabancılara ait?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.34** Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların '*Çalıştığınız işyerinde sizin hisseniz var mı? Evetse, ne kadar?*' sorusuna çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.35** Şirket ya da proje bürosunda çalışan mühendis mimarların çalışma konumlarına göre '*Çalıştığınız işyerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.36** Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin çalıştıkları '*İşyerinizin temel faaliyet alanı nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

- Tablo 2.37** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangileri var?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.38** MMŞP’lerinin ‘*Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangilerine önem veriliyor?*’ sorusuna çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.39** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.40** Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*İşyerinizde siz dahil kaç mühendis / mimar çalışıyor?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.41** Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.42** MMŞP’lerinin ‘*Çalıştığınız işyerinde yaptığınız asıl iş nedir?*’ sorusuna çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.43** Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*İşyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı? Evetse yönetici olarak pozisyonunuz nedir?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.44** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinizde ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.45** Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*İşinizle ilgili gelecek kaygısı duyuyor musunuz? Evetse en çok hangi konuda?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.46** Çalışma konumları ayrımında MMŞP’lerinin ‘*Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik / mimarlık / şehir plancılığı alanlarıyla mı ilgili?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.47** Meslek grubu dışında çalışan MMŞP’lerinin ‘*Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni nedir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.48** MMŞP’lerinin ‘*Son bir yılda ücretinizi maaşınızı alamadığınız ay oldu mu? Evetse en uzun kaç ay alamadınız?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.49** Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Çalıştığınız işyerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu? Evetse bu uygulama sizin için de geçerli mi?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.50** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı? Siz üye misiniz?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.51** MMŞP’lerinin ‘*Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? Siz yararlanıyor musunuz?*’ sorularına çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı

D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular

- Tablo 2.52** İş arayan kesimin ‘*Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı
- Tablo 2.53** İş arayan kesimin ‘*İşsiz kalmadan önceki çalışma konumunuz neydi?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

E. Yaşam Standardı Soruları

Tablo 2.54 Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin 'Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, kötüye mi gitti?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.55 Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin 'Önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, kötüye mi gidecek?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.56 MMŞP'lerin 'Başka bir ülkeye göç etmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu? Evetse hangi dönemde/yıllarda?' sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumları ayrımında dağılımı

Tablo 2.57 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.58 Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin 'Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan maaş alıyor musunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.59 MMŞP'lerinin 'Kişisel olarak aylık geliriniz ortalama ne kadar?' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

A. Meslek Odası ve TMMOB'ye İlişkin Sorular

Tablo 3.01 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Bugüne kadar hiç TMMOB'ye bağlı meslek odasına üye oldunuz mu? Hayırsa neden?' sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

Tablo 3.02 MMŞP'lerinin 'Odaya üye olduysanız hangi yıl üye oldunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

Tablo 3.03 MMŞP'lerinin 'Odaya üye olduysanız üye oluşunuzun nedenleri nelerdir?' sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

Tablo 3.04 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Oda üyesi olduysanız üyeliğiniz bugün de devam ediyor mu? Hayırsa, ayrılma nedenleriniz nedir ?' sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

Tablo 3.05 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Sizce Meslek Odanızın öncelikleri neler olmalıdır?' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

Tablo 3.06 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Sizce TMMOB'nin öncelikli ilgi alanları ne olmalıdır?' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

Tablo 3.07 MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre 'Meslek Odanızın faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 3.08 MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre 'TMMOB'un faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 3.09 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Meslek Odanızın sizinle iletişimi yeterli midir?' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

- Tablo 3.10** Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘*Meslek Odanızın yayınlarıelinize ne ölçüde geçiyor?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı
- Tablo 3.11** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Meslek Odanızın yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.12** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*TMMOB’in yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.13** Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘*Meslek Odanızın web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı
- Tablo 3.14** Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘*TMMOB’nin web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı
- Tablo 3.15** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki çalışmalarında yer aldınız mı?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.16.** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki etkinliklerine katıldınız mı?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.17** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Meslek odanızı aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.18** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*TMMOB’yi aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.19** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Mühendis mimarlar sendikalarda yer almalı mıdır? Evetse, hangi tür sendikalarda?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

B. Sosyal, Kültürel, Politik Değerler ve Yönelimler

- Tablo 3.20** MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘*Üyesi olduğunuz parti / dernek / vakıf var mı? Varsa hangileri?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.21** Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘*Türkiye’nin acilen çözülmesi gereken üç önemli sorunu nedir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı
- Tablo 3.22** Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘*Türkiye’de son beş yılda en çok iyiye giden ilk üç konu?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı
- Tablo 3.23** Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘*Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye giden ilk üç konu?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı
- Tablo 3.24** Mühendis, mimar, şehir plancıları ‘*Türkiye’nin Avrupa Birliğine giriş sürecine ilişkin düşünceler?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı
- Tablo 3.25** Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘*Türkiye’deki özelleştirmeler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.26** Mühendis mimarların küreselleşme ve siyaset hakkındaki bazı değerlendirmelere katılma dağılımları

C. Benzer Araştırmalarda Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?

Tablo 3.27 Mühendis, mimar, şehir plancılarının '*Benzer araştırmalarda görüşlerinizin alınmasını ister misiniz?*' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konularına göre dağılımı

BİRİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli

I. SUNUŞ

Süreci 2005 yılının Eylül ayında soru oluşturma³ çalışmalarıyla başlayan araştırmanın bu raporu, TMMOB’ye bağlı odaların üyesi olan mühendis, mimar, şehir plancılarından Ocak 2006 – Mayıs 2007 döneminde, meslek odalarına üye olmayan mühendis, mimar, şehir plancılarından ise Ocak – Nisan 2007 ayları arasında anketle derlenen verilerden hareketle hazırlanmıştır. “Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması”nın bu üçüncü raporu⁴, mühendis – mimar – şehir plancılarının çalışma konularına göre yansıttıkları sosyo-ekonomik ve politik, kültürel farklılaşmaların yansıtılmasına odaklanıyor.

İlki⁵ Eylül 2007’de, ikincisi⁶ ise Ocak 2008’de TMMOB’ye sunulan araştırma raporları; anketle veri derlenen mühendis – mimar – şehir plancılarının meslek odalarına üye olan / olmayan farklılaşmalarıyla, ankete yanıt verme düzeyi yüksek 8 oda kapsamına giren mühendis – mimarların ODALARA GÖRE değişen özelliklerinin sergilenmesine odaklanmıştır.

“Meslek örgütleri, yönelimlerini ve programlarını üyelerinin beklenti, ihtiyaç ve taleplerine daha uygun bir biçimde tasarlayabilmek için, meslek alanını ve meslektaşlarını yakından tanımak, onlardaki gelişme ve değişim hakkında sürekli bilgilenmek durumundadırlar. Bu anlamda TMMOB’nin, mühendislik-mimarlık mesleklerinin üretim süreci ve toplum içindeki yeri; ayrıca mühendis ve mimarın mesleğine, mesleğini uygulama sürecine ve örgütüne (Odasına ve TMMOB’ye) ilişkin düşünce ve yaklaşımı, sosyo-ekonomik konumu, sosyo-politik ve kültürel değerlendirmeleri vb hakkında sürekli bilgilenmesi, bulgularını toplumun bütünündeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslaması gerekmektedir.

³ Bu araştırmada kullanılan soru kağıdı; önce taslak olarak VERİ ARAŞTIRMA’dan Kadir R. GÜRTAN tarafından önceki iki TMMOB araştırmasının (1978 ve 1998) anketlerinden ve Kaya GÜVENÇ başkanlığındaki “TMMOB Türkiye’de Mühendis-Mimar Profili Araştırması Çalışma Grubu”na yapılan çalışmalar ışığında ortaya çıkan istemler de göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Araştırmanın taslak soru kağıdı Kaya GÜVENÇ başkanlığındaki TMMOB Araştırma Çalışma Grubunun, grubun danışmanları Prof. Dr. H. Ünal NALBANTOĞLU ve Dr. A. Alpay DİKMEN ile VERİ ARAŞTIRMA A.Ş.’den Sezgin TÜZÜN ve Kadir R. GÜRTAN’ın katılımıyla gerçekleştirilen toplantılarda nihai biçimini almıştır. Araştırmada kullanılacak tüm soruların belirlenmesinin ardından Kadir R. GÜRTAN, sorular üzerinde gerekli son test ve düzenleme çalışmalarını yaparak soru kağıdını uygulanabilir anket formuna dönüştürmüştür.

⁴ “TÜRKİYE’DEKİ MÜHENDİS / MİMAR / ŞEHİR PLANCILARININ ÇALIŞMA KONUMLARINA GÖRE PROFİLİ” adını taşıyan, istatistikçi Ece SELVİ’nin hazırladığı tablolardan hareketle çerçevesi çizilip Sezgin TÜZÜN tarafından kaleme alınan raporun son düzeltmeleri ise, sosyolog Nurfer ÇELEBİOĞLU tarafından yapılmıştır.

⁵ “TÜRKİYE’DE MÜHENDİS / MİMAR / ŞEHİR PLANCISI PROFİLİ ARAŞTIRMASI Anketle Derlenen Verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler” adını taşıyan ve Sezgin TÜZÜN tarafından kaleme alınan rapor, araştırmaya katılan tüm kitlenin TMMOB’ye bağlı bir meslek odasına üye olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının sosyo-ekonomik, politik ve kültürel açılardan benzeşme ve farklılaşmaları sergilenmektedir. Bu raporda kullanılan tablolar sosyolog Nurfer ÇELEBİOĞLU tarafından hazırlanmış, raporun nihai düzeltmeleri ise sosyolog Gülsevil TÜZÜN tarafından yapılmıştır.

⁶ “TMMOB MÜHENDİS VE MİMARLAR PROFİLİ ARAŞTIRMASI –Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden / Makine / Meteoroloji / Ziraat / Peyzaj- Anketle Derlenen Verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler” raporu, adı başlıkta da geçen sekiz meslek odası kapsamına giren mühendis / mimarların profilini sergilemektedir. Raporda adı geçen sekiz odanın rapor kapsamına alınmasının nedeni, söz konusu odaların üye anketlerindeki katılım düzeyinin yüzde altmış ve daha üstünde gerçekleşmiş olmasıdır. Bu rapor da Sezgin TÜZÜN tarafından kaleme alınmış, raporda kullanılan tabloları Nurfer ÇELEBİOĞLU hazırlanmış, nihai metin düzeltmeleri de Gülsevil TÜZÜN tarafından yapılmıştır.

Nitekim TMMOB, bu kapsam dahilinde, biri 1978 diğeryse 1998 yılında olmak üzere iki ayrı araştırma yaptırmıştır. 1978 tarihli araştırma *Ali Artun* tarafından kimi eklemelerle beraber “*Fordizmin ve Mühendisın Dönüşümü*” adıyla ve 1998 tarihli araştırmaysa *Ahmet Haşım Köse* ile *Ahmet Öncü* tarafından “*Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik*” adıyla kitaplaştırılmış ve bu kitaplar sırasıyla 1999 ve 2000 yıllarında TMMOB yayını olarak basılmıştır. İçerikleri ait olduğu dönemin koşullarına ve TMMOB Yönetim Kurullarının belirlediği amaçlara göre biçimlenen bu iki araştırmadan ilki bütünüyle, ikincisi ise büyük ölçüde TMMOB üyesi mühendis ve mimarlar arasında yapılmıştır. 1978 yılında bütün mühendis ve mimarların meslek odasına üye olma zorunluluğu bulunması nedeniyle, bu tarihteki araştırmanın mühendis mimar topluluğunu temsil ettiği söylenebilir. Üyeleşme oranının % 62 dolayında olduğu 1998 yılındaki araştırmada ise amaca yönelik özel bir örneklem kullanılmıştır. 2004 yılı sonu itibarıyla sayıları 480.000 dolayında olduğu tahmin edilen mühendis ve mimarların yalnızca yaklaşık 255.000’inin Meslek Odasına üye olduğu bilinmektedir. Bu nedenlerle, Türkiye’deki mühendis ve mimarlara ilişkin bilgilerin güncellenmesini sağlayacak yeni bir araştırmanın kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir.”

Yukarıdaki satırlar “TMMOB Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması Çalışma Grubu” tarafından hazırlanan ara rapor ikinci taslağından alınmış olup, araştırma kapsamının tanımlanması açısından önem taşımaktadır. 1978 araştırması gibi 2006-07 araştırması da Türkiye’deki tüm mühendis ve mimarları kapsayacak şekilde tasarlanması nedeniyle, 1998 araştırmasından önemli oranda farklılaşacaktır. Ancak bu farklılaşma 2006-07 araştırması bulgularının 1998 araştırması sonuçlarıyla karşılaştırılmasını imkansız kılan bir yapıyı da üretmeyecektir.

İki yıllık yoğun bir çalışmayla ortaya çıkarılan Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması’nın amacı, kapsamı, örneklem yaklaşım ve çerçevesi, önceki iki raporda da ayrı ayrı belirtilmiş olmasına karşın, aşağıda sergilenmektedir.

II. ARAŞTIRMANIN AMAÇ ve KAPSAMI

2006-07 “Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması”nın amaçları tasarımılaştırma aşamısında, TMMOB’nin 38. Olağan Genel Kurulunda kabul edilen karara göre, aşağıdaki içerik ve kapsamla tanımlanmaktadır:

- IV. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı alanlarında dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmelerin, mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim ve denetim sistemlerinin, iş süreçlerinin ve meslektaşlarımızın bu süreçteki konumlarının incelenmesi,
- V. Türkiye’deki Oda üyesi olan / olmayan ve eğitimle kazandığı mesleğini icra eden / etmeyen mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının güncel durumları hakkında ayrıntılı bilgiler derlemek üzere, meslektaşlarımızın;
 - a. Mesleklerini uygulama süreçlerini ve bu süreçlerin zaman içindeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslanmasını,
 - b. Mesleklerine ve mesleki uygulama süreçlerine ilişkin düşünce ve yaklaşımlarını,
 - c. Mesleklerini icra ettikleri iş yerlerindeki değişimi,
 - d. Sosyo-ekonomik konumlarıyla, meslek içi sosyo-ekonomik konum farklılıklarını ve bu farklılaşmaları yaratan etkenleri,
 - e. Dünyaya ve Türkiye’ye bakışlarını, sosyo-politik ve sosyo-kültürel değerlendirmelerini ve yönelişlerini,

- f. Genelde örgütlenmeye özelde de Odalarımız ile TMMOB’ye bakışlarını, onlarla ilişkilerini ve onlardan beklentilerini, saptayacak bir Mühendis – Mimar Profili Araştırmasının yapılması,
- VI. Bu araştırmanın bulguları ile 1978 ve 1998 yıllarında TMMOB tarafından yapılmış olan araştırmaların bulgularını karşılaştırmalı biçimde irdeleyerek, Türkiye’deki ve dünyadaki değişim çizgisiyle, mimar ve mühendislerin değişim-gelişim çizgisinin çakışan ve çakışmayan yönlerinin ortaya çıkarılması ve yayımlanması.

Araştırmanın tanımlanan amaçları ve kapsamı doğrultusunda, TMMOB Mühendis – Mimar Profil Araştırması çalışma grubu, araştırma danışmanları ve Veri Araştırma A.Ş. araştırma ekibince yapılan ortak çalışmalarla, araştırmanın uygulama sürecine geçilmesi karar altına alınmıştır.

III. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEM YAKLAŞIM ve ÇERÇEVESİ

Araştırma evrenine iki grup mühendis – mimar giriyor:

Birinci grup, TMMOB’ye bağlı Odaların üyesi olan mühendis ve mimarlardan oluşuyor. Büyüklüğü tanımlanabilen, olasılığa dayalı bir örneklem modeliyle ulaşılabilecek bu hedef kitleye araştırmada, Oda kayıtlarından hareketle ulaşılması tasarlanmıştır.

Araştırmanın ikinci grubu ise, mühendis ve mimar olarak Odalarda kayıtları bulunmayan, kendi mesleklerini icra edip etmedikleri bilinmeyen, yerleşim yerlerine ilişkin herhangi bir kaydın ve hatta sağlıklı bir istatistiğinin bile olmadığı bir kitle olarak karşımıza çıkıyor. Bu özellikleriyle, Odalara üye olmayan mühendis – mimarlar tanımsız, olasılığa dayalı bir modellemeyle ulaşılması mümkün olmayan bir araştırma hedef kitlesini oluşturuyorlar. Dolayısıyla araştırmada tanımlanabilen özellikleriyle bu hedef kitleye KOTA örnekleme yoluyla ulaşılması planlanmıştır.

A. Araştırma Evreninin Büyüklüğü

Araştırma evreninin büyüklüğünü tanımlamak için elde iki tür bilgi vardı. Bu bilgilerden ilki, 1982 öncesinde tüm mühendislik ve mimarlık dalları için meslek Odalarına kayıt olma zorunluluğunun varlığı; bu zorunluluk nedeniyle de tüm mühendis ve mimarların “Odalarına kayıt oldukları” varsayımıydı. İkinci bilgi ise; 1982 sonrasında üniversitelerin mühendislik ve mimarlık fakülte ve / veya bölümlerinden mezun olanlara ilişkin YÖK istatistiklerinin mevcut oluşuydu. Bu iki bilgiden hareketle 2003 yılı sonu itibarıyla Türkiye’deki mühendis – mimar sayıları ve dallarına göre dağılımıyla, Oda üyesi olup olmama ayrımında bir tablonun oluşturulması mümkün olmaktadır. Aşağıda sergilenen tablo, bazı önkabullere göre hesaplanmış bir mühendis – mimar sayıları dağılımını vermektedir. Hesaplamalarda kullanılan bu ön kabuller kabaca şöyle sıralanabilir:

4. 1982 yılına değin Türkiye’deki ya da yurtdışındaki mühendislik ve mimarlık fakülte ve / veya bölümlerinden mezun olmuş, Türkiye’de yaşayan tüm mühendis ve mimarların Odalarına kayıt oldukları,
5. 1982-83 ders yılından itibaren Türkiye’deki mühendislik ve mimarlık fakültelerinden ve/veya bölümlerinden mezun olanların, 1982 yılı sonunda Odalara kayıtlı mühendis – mimarlara eklenmesiyle Türkiye’deki yığılmalı mühendis – mimar sayısına kabaca ulaşılacağı,
6. Oda üyeleri ile yeni mezun sayılarının toplanmasıyla ulaşılan mühendis – mimar sayılarının gerçeği yansıtması için;

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

- a. Yurtdışında eğitim alan ve Türkiye’de yaşayan mühendis – mimar sayısının Türkiye’de eğitim alan ve yurtdışına giden ve/veya ölen mühendis – mimar toplamına eşit kabul edilmesi,
- b. Mesleğini icra etsin veya etmesin, emekli olsun veya olmasın, 1982’den sonra Türkiye’deki herhangi bir mühendislik mimarlık fakültesinden ya da bölümünden mezun olan kişinin, sonradan bir başka dala geçse bile mühendis - mimar kabul edilmesidir.

Oda kayıtları ve YÖK istatistikleri üzerinde yapılan çalışmalar 2003 sonu ve 2004 başı itibarıyla (hesaplamalar sürecinde yapılan ön kabuller çerçevesinde) Türkiye’de 446.288 mühendis ve mimarın bulunduğunu, bunların yüzde 55,2’sinin (246.298) meslek odalarına kayıtlı olduğunu, 199.990 mühendis ve mimarın ise meslek odalarına kayıt yaptırmadığını ortaya çıkarmaktadır. 1982 yılı sonunda Odalara kayıtlılık oranının yüzde 100 olmasından hareket edilecek olursa, 22 yıllık dönemde eğitimle kazanılmış bir mesleğin icracıları olarak mühendis – mimarların yüzde 45’inin Oda üyesi olmaması, gelişimin yönü ve hızı hakkında önemli ipuçları vermektedir.

Mühendis – mimarların dallarına göre meslek odalarına kayıt olma oranları yüzde 17 ile yüzde 100 arasında değişmektedir. TMMOB’ye bağlı 9 odanın üye kayıt düzeyi yüzde 17 – 49 arasında değişirken, 8 odanın üyelik oranları ise yüzde 50 ile 66 arasında gerçekleşiyor. TMMOB’ye bağlı 4 oda için yüzde 80 – 89 düzeyine çıkan üye kayıt oranı, sadece 2 odada yüzde 100’e ulaşmaktadır. Bu odalar da Fizik ve Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği odaları olup, tüm mühendis – mimarlar içinde bu kesimin kapsamına giren mühendis - mimarların oranı ise, yalnızca binde 6’dır.

Tablo 1.01: Türkiye’de mühendis - mimarların, üyelik durumlarına göre Odalara dağılımı ve Odalar ayrımında mühendis – mimarların üyelik oranları

	TOPLAM Müh.Mimar	Üye	Üye Olmayanlar	Üyelik Oranı
ÇEVRE M.O.	8.664	3.092	5.572	35,7
ELEKTRİK M.O.	57.755	25.875	31.880	44,8
FİZİK M.O.	1.451	1.451	-	100,0
GEMİ M.O.	2.066	1.784	282	86,4
GEMİ MAK. İŞL. M.O.	1.126	1.126	-	100,0
GIDA M.O.	8.676	4.985	3.691	57,5
HARİTA VE KAD. M. O.	9.189	7.422	1.767	80,8
İÇ MİMARLAR O.	2.519	916	1.603	36,4
İNŞAAT M. O.	66.028	56.156	9.872	85,0
JEOFİZİK M.O.	5.434	2.770	2.664	51,0
JEOLojİ M.O.	16.215	8.929	7.286	55,1
KİMYA M.O.	28.055	11.032	17.023	39,3
MADEN M.O.	11.158	7.375	3.783	66,1
MAKİNA M.O.	85.466	53.135	32.331	62,2
METALURJİ M.O.	6.692	3.034	3.658	45,3
METEOROLOJİ M.O.	993	475	518	47,8
MİMARLAR O.	33.272	29.655	3.617	89,1
ORMAN M.O.	12.246	7.221	5.025	59,0
PETROL M.O.	1.481	765	716	51,7
PEYZAJ M.O.	4.590	1.895	2.695	41,3
ŞEHİR PL. O.	4.694	2.922	1.772	62,2
TEKSTİL M.O.	5.405	1.329	4.076	24,6
ZİRAAT M.O.	73.113	12.954	60.159	17,7
GENEL TOPLAM	446.288	246.298	199.990	55,2

B. Araştırmanın Örneklem Yaklaşımı ve Temsil Düzeyi

Araştırma, hem Oda üyesi olan hem de üye olmayan mühendis ve mimarları kapsayacak bir yapıda tasarımılaştırıldı. Ancak, Oda üyesi mühendis – mimar kitlesi büyüklük, dağılım ve tanım açısından ne kadar net ise, oda üyesi olmayan mühendis – mimar kitlesi de o oranda belirsiz ve ulaşımı zor bir araştırma evrenini ortaya çıkarıyordu.

Oda üyesi mühendis ve mimarlara ilişkin derlenecek bilgiler, genel olduğu kadar Odalar ayrımında irdelenebilecek bir veri tabanı oluşturmak üzere tasarlandı. Dolayısıyla üye sayısı az olan Odalardan oransal olarak daha çok, üye sayısı fazla olan Odalardan ise oransal olarak daha az örnek çekilerek, her Oda ayrımında çözümlene yapmayı olanaklı kılacak bir veri tabanı yaratımına yönelindi. Bu tasarım doğrultusunda da, her Oda için kendi üye listesinden hareketle sistematik rastlantısal örnek seçim tekniğiyle veri derlenecek denekler tanımlandı.

Araştırmanın denek seçim⁷ sürecinde ODALARIN kayıtları esas alınarak, ODANIN kayıtlı toplam üye sayısının, seçilecek örnek sayısına bölümünden elde edilen ATLAMA KATSAYISI ve rasgele seçilen BAŞLANGIÇ ÜYE NUMARASI kullanımıyla araştırma denek listeleri oluşturuldu. Oluşturulan denek listeleri, üye sayısı 10.000’i aşan Odalar için 5’li, üyesi daha az olan Odalar için 3’lü kümeler oluşturularak, ulaşılamayan deneklerin ikamesi için de yedek küme listeleri seçildi. Böylece asil listeden ulaşılamayan mühendis – mimarın yedeği, aynı kümede yer alan bir başka mühendis – mimar olarak belirlenmiş oldu. Araştırma, 23 Odanın 4.947 üyesinden veri derlenerek gerçekleştirilecek bir büyüklük ortaya çıkardı. Ne var ki, Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri ve Petrol Mühendisleri Odalarının araştırma sürecine katılmamaları sonucunda araştırma kapsamında kalan 21 Oda için toplam örnek hacmi 4.651 deneye inmiş oldu.

Her ODANIN kendi üyeleri için çözümlene yapılabilecek büyüklükteki örneklerle çalışmaya yönelirken, diğer araştırma kitlesini oluşturan **oda üyesi olmayan mühendis – mimarlar için** kitleyi genel olarak temsil edecek bir örnek büyüklüğü tercih edildi. Meslek ODALARINA ÜYE OLMAYAN mühendis – mimarların toplumdaki dağılımlarına ilişkin kayıtların olmayışı ve bu kesime rastlantısal yolla ulaşma olanağının bulunmaması, olasılığa dayalı (bir başka deyişle basit veya sistematik rastlantısal teknikle) örnek seçimine imkan tanımadığı için, araştırmada bu grup KOTA örneklemeyle temsil edildi.

⁷ Araştırmanın hem oda üyeleri, hem de oda üyesi olmayan MMŞP’larının odalara göre örnek seçimleri için örneklem büyüklüklerinin hesabında ve denek seçim sistematığıne ilişkin ölçütlerin belirlenmesi çalışmaları İstatistikçi Ahmet PAYZUN tarafından yürütülmüştür.

Tablo 1.02: Araştırmaya katılan Türkiye’deki mühendis - mimarların odalar ayrımında örnek dağılımı ve 21 Oda’nın üyesi olan – olmayan deneklerle yapılan anketlerin sayısal dökümü.

	Planlanan Üye Anketi Sayısı	Gerçekleşen Üye Anketi Sayısı	Yapılan Üye Olmayan Anketi	Yapılan Toplam Anket
ÇEVRE M.O.	191	89	20	109
ELEKTRİK M.O.	348	256	98	354
FİZİK M.O.	183	36	0	36
GEMİ. M.O.	185	100	1	101
GIDA M.O.	192	113	10	123
HARİTA VE KAD. M. O.	193	115	5	120
İÇ MİMARLAR O.	127	26	5	31
İNŞAAT M. O.	383	336	29	365
JEOFİZİK M.O.	189	147	9	156
JEOLJİ M.O.	194	42	25	67
KİMYA M.O.	243	60	52	112
MADEN M.O.	193	152	11	163
MAKİNA M.O.	383	293	95	388
METALURJİ M.O.	190	68	9	77
METEOROLOJİ M.O.	116	101	3	104
ORMAN M.O.	193	83	15	98
PEYZAJ M.O.	186	128	13	141
ŞEHİR PL. O.	189	74	5	79
TEKSTİL M.O.	181	92	12	104
ZİRAAT M.O.	244	169	187	356
MİMARLAR O.	348	72	11	83
GENEL TOPLAM	4.651	2.552	615	3.167

ODA üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları için heterojen bir kitle dağılımı varsayımı ve yüzde 95 güven düzeyinde artı/eksi yüzde 4 hata payıyla⁸ çözümleme yapmaya olanak tanıyacak bir örnek büyüklüğü öngörüsü ve ODALAR ayrımındaki bir meslek dalları dağılımına göre yapılan KOTA hesaplamaları ortaya 615 anketlik bir örnek hacmi çıkardı.

Araştırmada TMMOB’ye bağlı herhangi bir meslek Odasına üye olmayan mühendis, mimar, şehir plancılarının meslek odaları arasındaki oransal dağılımıyla, anket uygulanan üyelerin meslek odalarına dağılımı önemli farklılıklar gösteriyor. Örneğin üye olmayanlar içinde en büyük grubu yüzde 30,2’lik bir oranla Ziraat Mühendisleri oluştururken, Ziraat Mühendislerinin TMMOB’ye bağlı odalara üye mühendis - mimarlar içindeki ağırlığı yüzde 5,8 düzeyinde kalıyor. Bir başka örnek İnşaat mühendislerinden hareketle verilebilir: Üyeler içinde İnşaat mühendislerinin oranı yüzde 32 iken, üye olmayanlar arasında İnşaat Mühendislerinin oranı ancak yüzde 4,9. Dolayısıyla TMMOB’ye üye olan mühendis / mimar / şehir plancısı kitlesiyle, üye olmayan kitlenin meslek dalları dağılımı önemli farklılaşmalar ortaya çıkarıyor. Bu farklılaşmaların ilki, yukarıdaki Tablo 1.01’den de açıkça görülebileceği gibi Odaların üyelik oranı farklılaşmasından, ikinci olarak da ODA ÜYELERİNE uygulanan anketlerin odadan odaya -yüzde 20 ile 90 arasında değişen uygulama düzeyi farklılıklarından etkilenecek ortaya çıkıyor.

⁸ ODA üyesi olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları örnek seçiminde KOTA örneklemesinin kullanılması istatistik testlere olanak tanımayan bir yapı ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla burada kullanılan istatistik güven düzeyi ve hata payı kavramları, örnek hacminin hesaplanmasında kullanılan bir yaklaşım olmanın ötesinde bir anlam taşımamaktadır.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 1.03: 21 ODA kapsamına giren tüm mühendis / mimar / şehir plancılarının ODALARA oransal dağılımı ile araştırmada anketle veri derleme çalışmaları sonucunda ortaya çıkan ODALARA dağılım ve dağılım farklılaşmaları.

	Uygulanan anketlerin ağırlıklı Oransal Dağılımı	21 Oda Kapsamındaki Mühendis – Mimarları Oransal Dağılımı	Farklaşma
ÇEVRE	1,98	1,95	1,01
ELEKTRİK	14,36	13,02	1,10
FİZİK	0,08	0,33	0,25
GEMİ	0,36	0,47	0,78
GIDA	1,87	1,96	0,96
HARİTA	1,73	2,07	0,84
İNŞAAT	16,75	14,88	1,13
İÇ MİMAR	0,51	0,57	0,89
JEOFİZİK	1,38	1,22	1,12
JEOLOJİ	2,60	3,65	0,71
KİMYA	5,57	6,32	0,88
MADEN	2,70	2,51	1,07
MAKİNA	20,64	19,26	1,07
METALURJİ	1,34	1,51	0,89
METEOROLOJİ	0,26	0,22	1,17
MİMAR	2,75	7,50	0,37
ORMAN	2,29	2,76	0,83
PEYZAJ	1,12	1,03	1,08
Ş.PLANLAMA	0,81	1,06	0,77
TEKSTİL	1,34	1,22	1,10
ZİRAAT	19,55	16,48	1,19

Meslek odası üyesi olan / olmayan mühendis – mimarları toplam olarak kapsamına alan yukarıdaki tablonun ilk sütununda araştırma kitlesinin, ikinci sütununda ise 21 oda kapsamındaki tüm mühendis, mimarların oransal dağılımı görülüyor. Kitle ile örnek kitle arasındaki farklılaşmanın düzeyi üçüncü sütunda sergileniyor. Bu sergilemede 1’in üzerindeki değerler örnek uygulamada kitle ağırlığının üstüne çıkıldığını, 1’in altında kalan değerler ise örnek uygulamasında kitle ağırlığının altında kaldığını göstermektedir.

Ziraat mühendisleri 1,19’luk farklılaşma puanıyla araştırma örnek kitlesinde genel mühendis – mimar kitlesi içerisindeki ağırlığından daha ağırlıklı temsil edilen bir grup olarak öne çıkmaktadır. Bu oranın ortaya çıkışında ziraat mühendislerinin odaya üyelik düzeylerinin yüzde 17,7’de kalmasının etkisi büyük. Çünkü araştırma örnek dağılımında oda üyesi olmayan kesimin temsil düzeyi yüzde 100’e ulaşırken, üyeler arasında bu oran yüzde 62,7 olarak gerçekleşiyor. 21 odadan 10’u anket uygulamasında kitle içindeki gerçek ağırlığından daha yüksek oranda temsil edilirken, 11’i ise düşük oranla temsil ediliyor.

Tablo 1.04: 21 Odaya üye olan-olmayan mühendis - mimarlarla yapılan anketlerin temsil sayı ve oranlarının dağılımı

	Toplam Mühendis - Mimar Sayısı	Temsil edilen üye MM	Temsil edilen üye olmayan MM	Toplam Temsil edilen MM	Temsil Oranı
ZİRAAT	73.113	8.957	60.214	69.171	94,61
METEOROLOJİ	993	404	519	923	92,95
İNŞAAT	66.028	49.392	9.860	59.252	89,74
JEOFİZİK	5.434	2.205	2.664	4.869	89,60
ELEKTRİK	57.755	18.944	31.850	50.794	87,95
TEKSTİL	5.405	644	4.080	4.724	87,40
PEYZAJ	4.590	1.280	2.691	3.971	86,51
MADEN	11.158	5.776	3.784	9.560	85,68
MAKİNA	85.466	40.727	32.300	73.027	85,45
ÇEVRE	8.664	1.424	5.580	7.004	80,84
GIDA	8.676	2.938	3.690	6.628	76,39
İÇ MİMAR	2.519	182	1.605	1.787	70,94
METALURJİ	6.692	1.088	3.654	4.742	70,86
KİMYA	28.055	2.700	17.004	19.704	70,23
HARİTA	9.189	4.370	1.765	6.135	66,76
ORMAN	12.246	3.071	5.025	8.096	66,11
GEMİ	2.066	1.000	282	1.282	62,05
Ş.PLANLAMA	4.694	1.110	1.770	2.880	61,35
JEOLJİ	16.215	1.932	7.275	9.207	56,78
MİMAR	33.272	6.120	3.619	9.739	29,27
FİZİK	1.451	288	-	288	19,85
GEMİ MAK. İŞL.	1.126	-	-	-	-
PETROL	1.481	-	-	-	-
TOPLAM	446.288	154.552	199.231	353.783	79,27

21 meslek odası için mühendis – mimarların yüzde 79,3'lük bir oranla araştırmada temsil edildiği yukarıdaki tabloda (**Tablo 1.04**'te) görülüyor. Ancak bu oran 199.990 mühendis – mimarın kapsandığı ve 199.231 mühendis – mimarla temsil edilen ÜYE OLMAYANLAR kesiminin yansıttığı yüksek temsil (% 99,6) düzeyinden etkilenen bir orandır. Bu yüksek temsil oranının azalmasında, üye anketlerinin gerçekleşme düzeyi etkili oluyor. Oda üyesi olmayanlar arasında yüzde 100 düzeyine ulaşan kitle temsil oranının üye anketleriyle birlikte yüzde 85'lere düşmesi, kabaca oda üyeleri arasında yüzde 70'lik bir temsil düzeyinin ortaya çıkmasıyla mümkündür. Eğer herhangi bir oda açısından üyelik düzeyi düşük ise -ziraat mühendislerinde olduğu gibi- genel temsil oranı yükselirken, üyelik oranının yüksek olması durumunda da -fizik mühendislerinde olduğu gibi- genel temsil oranı düşmektedir.

Araştırma kitlesinin genel mühendis – mimar kitlesiyle benzeşme düzeyini ortaya koyan noktalardan birisi iki grubun kadın/erkek oranları farklılaşmasıdır.

Tablo 1.05: 21 Oda kapsamındaki mühendis – mimarlar arasında kadınların oranı ve anketle veri derlenenler arasında kadın ağırlığı.

	TOPLAM	ERKEK	KADIN	Kadın Mezun Oran	Anket Uygulanan Kadın Oran
ÇEVRE M.O.	8.664	4.218	4.446	51,3	50,1
ELEKTRİK M.O.	57.755	48.476	9.279	16,1	12,8
FİZİK M.O.	1.451	1.072	379	26,1	25,0
GEMİ. M.O.	2.066	2.015	51	2,5	5,5
GIDA M.O.	8.676	3.821	4.855	56,0	55,0
HARİTA VE KAD. M. O.	9.189	8.021	1.168	12,7	16,3
İÇ MİMARLAR O.	2.519	1.330	1.189	47,2	40,2
İNŞAAT M. O.	66.028	56.603	9.425	14,3	9,2
JEOFİZİK M.O.	5.434	3.529	1.905	35,1	22,0
JEOLOJİ M.O.	16.215	11.642	4.573	28,2	21,8
KİMYA M.O.	28.055	13.793	14.262	50,8	35,0
MADEN M.O.	11.158	9.762	1.396	12,5	8,4
MAKİNA M.O.	85.466	73.688	11.778	13,8	9,5
METALURJİ M.O.	6.692	5.580	1.112	16,6	19,5
METEOROLOJİ M.O.	993	683	310	31,2	9,1
MİMARLAR O.	33.272	18.639	14.633	44,0	34,5
ORMAN M.O.	12.246	10.292	1.954	16,0	19,3
PEYZAJ M.O.	4.590	1.242	3.348	72,9	78,2
ŞEHİR PL. O.	4.694	2.127	2.567	54,7	43,3
TEKSTİL M.O.	5.405	3.074	2.331	43,1	42,5
ZİRAAT M.O.	73.113	47.361	25.752	35,2	32,8
TOPLAM	443.681	326.968	116.713	26,3	20,8

1982 öncesi Oda kayıtları ve YÖK mezuniyet istatistiklerinden hareketle hesaplanan mühendis – mimarların kadın / erkek oransal dağılımı, meslek dallarına göre farklılaşmakla birlikte 21 meslek odası için toplamda yüzde 26,3’lük bir kadın mühendis-mimar oranı ortaya çıkarıyor. Ancak araştırma kitlesinde ankete yanıt veren deneklerin ancak yüzde 20,8’i kadın mühendis – mimarlardan oluşmaktadır. Bu farklılığın kaynağı, oda üyesi kadın mühendis – mimarların ankete kitle içindeki oranlarından daha düşük oranda yanıt vermiş olmaları. Çünkü oda üyesi olmayan mühendis – mimar anketleri kota örneklemeyle gerçekleştirilmiş ve araştırmada her meslek dalı için hesaplanan kotalara aynen uyulmuştur⁹. Araştırma kitlesinde KADINLARIN EKSİK TEMSİLİ konusunda iki İSTİSNA, kadın ağırlıklı bir dal olan Peyzaj Mimarlarıyla, erkek ağırlıklı bir kesimi yansıtan Metalurji mühendislerinde ortaya çıkıyor. Dolayısıyla da bu iki grupta az da olsa erkeklerin eksik temsili gündeme geliyor. Ama toplamda, hedef kitlede yüzde 26,3’lük bir ağırlığı yansıtan kadın mühendis, mimar ve şehir plancıları araştırma kitlesi içinde ancak yüzde 20,8’lik bir ağırlıkla temsil edilebiliyorlar.

⁹ Araştırma sürecinde odalar tarafından uygulanan anketlerin örneklem listelerinde yer alan deneklere uygulanıp/uygulanmadığı kontrolü ve KOTA örneklemesine göre oda üyesi olmayan mühendis, mimar, şehir plancıları veri derleme çalışmaları Veri Araştırma A.Ş. tarafından, Abide Gül ALTIN’ın planlama ve denetiminde gerçekleştirilmiştir.

C. Araştırma Kitesindeki Eksik Temsilden Yansıyan Sorunlar

Araştırmada “Şu andaki çalışma konumunuz?” sorusuna “Bir işyerinde çalışıyorum” ya da “Herhangi bir işyerinde çalışmıyorum, işimi evden yürütüyorum” şeklinde cevap verenlerin oranı meslek odasına üye mühendis, mimar, şehir plancıları arasında yüzde 85, oda üyesi olmayan mühendis, mimar, şehir plancıları arasında ise yüzde 82,5¹⁰. Eğer oda üyelerine uygulanan anketlerin gerçekleşme oranı en yüksek olan 8 odanın kapsamına giren mühendis, mimar, şehir plancıları bağlamında aynı sorulara verilen yanıtların toplam oranına bakacak

Tablo 1.06: 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, işsiz olanları hariç, ekonomik açıdan eylemlilik oranları (çalışanlar toplamı) dağılımı.

	Ücretli / maaşlı	Bağımsız Çalışan	İşveren	Çalışanlar Toplamı
METALURJİ	93,9	0,3	2,7	97,0
JEOLOJİ	82,0	1,0	12,5	95,5
GEMİ	78,2	0,8	14,8	93,8
FİZİK	75,0	-	16,7	91,7
HARİTA	61,9	-	28,1	89,9
MİMAR	42,8	1,7	45,2	89,8
JEOFİZİK	76,1	1,2	11,1	88,4
ELEKTRİK	72,0	0,6	12,9	85,5
TEKSTİL	81,9	0,1	2,7	84,7
MAKİNA	66,9	1,2	16,4	84,6
İNŞAAT	48,2	2,2	33,9	84,3
Ş.PLANLAMA	74,7	1,0	7,3	83,0
KİMYA	73,7	0,2	7,5	81,4
ZİRAAT	72,4	0,8	7,7	80,8
PEYZAJ	69,5	2,8	7,8	80,1
MADEN	72,9	1,6	5,2	79,7
METEOROLOJİ	78,2	0,4	0,9	79,5
GIDA	73,5	0,4	3,5	77,4
ÇEVRE	74,1	0,2	2,5	76,9
ORMAN	64,7	2,3	3,2	70,2
İÇ MİMAR	39,5	0,4	23,1	62,9
GENEL	66,7	1,1	15,8	83,6

olursak, karşımıza yüzde 83,5 oranı¹¹ çıkıyor. Ne var ki, 8 oda toplamında yüzde 83,5 olarak gerçekleşen oran, odalar ayırımında yüzde 79,5 ile 88,4 arasında değişen “Şu andaki çalışma konumunuz?” sorusuna “Bir işyerinde çalışıyorum” ya da “Herhangi bir işyerinde çalışmıyorum, işimi evden yürütüyorum” cevabını verenleri gösteriyor. Bu grup; bir işyerinde ücretli-maaşlı çalışanlarla, işverenler ve de evlerinden bağımsız çalışanlar toplamından oluşmuş, işsizler hariç, mühendis – mimarların ekonomik açıdan eylemlilik durumunda olanlarını tanımlıyor. Ne var ki, 8 odanın dışında kalan üye anket oranları düşük 13 oda kapsamındaki mühendis – mimar – şehir plancıların ekonomik açıdan eylemlilik oranlarına bakıldığında, ortaya büyük farklılaşmalar çıkıyor.

¹⁰ Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması raporu (Eylül 2007) sayfa 23

¹¹ TMMOB Mühendis ve Mimarlar Profili Araştırması raporu (Ocak 2008) sayfa 40

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

8 oda kapsamındaki mühendis – mimarlar için yüzde 79,5 ile 88,4 arasında değişen kitle içindeki toplam çalışan oranı, diğer 13 dal da kapsama alındığında yüzde 62,9 ile 97 arasında değişen bir dağılım ortaya çıkarıyor. Bu dağılımda oda üyesi mühendis – mimarlar tarafından yanıtlanan anketlerin gerçekleşme düzeyi düşüklüğünün önemli etkisi olabilir. Çünkü hem çalışanlar toplamının oransal olarak en yüksek ve de en düşük oranda gerçekleştiği odalar bu kesimden geliyor, hem de çalışanlar toplamının oransal büyüklükleri arasında yüzde 50’lik fark oluşturan odalar bu kesim içinde yer alıyor.

Tablo 1.07: 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, çalışma konuları oransal dağılımı ve araştırma kapsamında ankete yanıt veren mühendis – mimarların sayısı.

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	TOPLAM MM SAYISI
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
METALURJİ	2,7	12,1	79,1	93,9	0,3	2,7	0,3	1,7	1,0	4742
JEOLJİ	3,7	7,2	71,2	82,0	1,0	12,5	0,9	3,0	1,5	9207
GEMİ	10,9	40,7	26,5	78,2	0,8	14,8	4,4	4,7	1,6	1282
FİZİK	8,3	33,3	33,3	75,0	-	16,7	2,8	2,8	2,8	288
HARİTA	2,5	27,4	31,9	61,9	-	28,1	1,2	2,5	6,4	6135
MİMAR	1,7	6,1	35,0	42,8	1,7	45,2	-	10,2	-	9739
JEOFİZİK	2,8	6,8	66,5	76,1	1,2	11,1	-	2,2	8,5	4869
ELEKTRİK	3,3	22,1	46,6	72,0	0,6	12,9	-	7,3	2,7	50794
TEKSTİL	1,6	11,6	68,6	81,9	0,1	2,7	7,3	0,3	7,6	4724
MAKİNA	9,5	24,2	33,2	66,9	1,2	16,4	1,8	11,0	2,6	73027
İNŞAAT	9,7	21,2	17,3	48,2	2,2	33,9	3,4	10,8	1,5	59252
Ş.PLANLAMA	18,0	17,0	39,7	74,7	1,0	7,3	12,3	1,6	3,1	2880
KİMYA	3,7	21,7	48,3	73,7	0,2	7,5	5,4	7,0	6,1	19704
ZİRAAT	2,7	12,2	57,5	72,4	0,8	7,7	6,9	9,4	2,9	69171
PEYZAJ	1,5	21,2	46,8	69,5	2,8	7,8	1,5	5,5	12,9	3971
MADEN	7,9	31,9	33,1	72,9	1,6	5,2	0,4	13,6	6,4	9560
METEOROLOJİ	3,5	13,4	61,3	78,2	0,4	0,9	-	20,0	0,4	923
GIDA	2,7	40,3	30,4	73,5	0,4	3,5	13,5	5,6	3,5	6628
ÇEVRE	9,1	8,6	56,5	74,1	0,2	2,5	8,4	8,2	6,5	7004
ORMAN	1,8	26,6	36,3	64,7	2,3	3,2	4,1	10,5	15,2	8096
İÇ MİMAR	1,2	-	38,3	39,5	0,4	23,1	-	0,8	36,3	1787
GENEL	5,8	19,5	41,4	66,7	1,1	15,8	4,0	8,8	3,6	353783

Yukarıdaki tabloda odalar, toplam çalışan oranının yüksekliğine göre sıralanmış olup, koyu renkle yazılmış satırlar ise oda üyesi mühendis, mimar, şehir plancılarının araştırmaya katılım oranı yüksek olanlarını gösteriyor. Eğer koyu renkli satırlar ile diğer satırlardaki bilgiler karşılaştırılırsa, üye anketi oranı düşük olan odalarda çalışma konumu “diğer / emekli / işsiz” tanımlaması içindeki kesimlerde odadan odaya önemli oransal farklar ortaya çıkıyor. Bu farkların bir bölümü (örneğin) inşaat mühendisleriyle peyzaj mimarlarının çalışma konumlarına ilişkin dağılımlar karşılaştırıldığında görülebilen mesleğin uygulanma biçiminden kaynaklanırken, bir bölümü ise eksik anket uygulamasının çalışma konumunun hangi kesiminden geldiğine göre ortaya çıkıyor. Bir başka örnek mimar ve iç mimarlardan hareketle verilebilir: Her iki mimarlık dalı için (mimarlık ve iç mimarlık) oda üyelerinin anketi yanıtlama oranları yüzde 25’ler düzeyinde. Dolayısıyla değerlendirmeye giren çözümlene yapmak için sınırlı sayıdaki anket (mimarlar için 83, iç mimarlar için 31) mimarların çalışma konumları bağlamında sapmalı (ya da bir başka deyişle olduğundan daha abartılı) oranların ortaya çıkmasına neden oluyor.

Oda üyelerinin yanıt düzeylerine, yanıt veren mühendis – mimarların meslek dallarına ve çalışma konularına göre farklılaşan oransal dağılımlar, tek tek çalışma konuları bağlamında ve kendi içlerinde görece olarak homojen yapılar ve düzenlilikler sergiliyor. Bu durumun kendi içerisinde en tutarlı göstergelerine örnek olarak yaş gruplarına ve cinsiyete göre mühendis, mimar, şehir plancılarının çalışma konuları dağılımları ele alınabilir. Aşağıdaki 1.08 ve 1.09 numaralı tablolar yaş grupları ve cinsiyet ayrımında mühendis, mimar, şehir plancılarının çalışma konuları dağılımlarını ve bu dağılımların sergiledikleri kimi düzenlilikleri ortaya koyuyor. Bu düzenliliklerden birisi mühendis, mimar, şehir plancılarında grubun yaşı küçüldükçe, grup içindeki ücretli/maaşlı çalışan oranının artışı. Ancak ortaya çıkan bu düzenliliğin en genç yaş grubunda bozularak grup içindeki ücretli/maaşlı oranının azalması ve onun yerine işsiz oranının ise artışıdır. Bir başka düzenlilik, yaş grubu içindeki işveren oranının artışı, mühendis, mimar, şehir plancıları grubunun yaş düzeyiyle aynı yönde gerçekleşiyor.

Mühendis, mimar, şehir plancılarının yaşları arttıkça, grup içindeki işveren oranı da, aynı grup içindeki emekliler de artıyor. Sonuç olarak araştırma kitlesinin en yaşlı grubunun yaklaşık yarısı emekli iken, dörtte biri işveren, dörtte biri de ücretli/maaşlı olarak çalışma yaşamında yerini alan bir kitleden oluşuyor. En genç mühendis, mimar, şehir plancısı grubundan söz edildiğinde de yaklaşık her dört mühendis, mimar, şehir plancısından (% 22,7 + % 1,8) biri işsiz, en azından araştırma alanında çalışma olanağı olmayan mühendis, mimar, şehir plancısından oluşuyor. 1978 TMMOB araştırmasında¹² mühendis - mimarlar arasındaki işsizlerin oranı yüzde 1,3 olarak ölçülürken, işsizlerin oranı en yüksek düzeyine yeni mezunlar arasında ulaşıyor. Bu oran da, yüzde 2,8. 1998 TMMOB araştırmasında¹³ ise iktisadi sektörde yer alan mühendis -mimarlar arasında yüzde 6'lık bir işsizlik oranından söz ediliyor. Demek ki 1978'den bugüne işsizlik 3 kat artarken, 1998'den bu yana ise yarı yarıya azalmış izlenimi çıkıyor ortaya. Ne var ki, her iki araştırmada da yapı temel olarak çalışanlar üzerine kurulu olduğu için, mühendislik – mimarlık eğitimi almış kitle içerisindeki emekliler, ev kadınları araştırmaya neredeyse hiç yansımıyorlar.

Bu mühendis, mimar, şehir plancısı profili araştırmasında kitlenin yüzde 83,6'sını (% 66,7 + % 1,1 + % 15,8) oluşturan kesim temel olarak iki ana grupta tanımlanabilir; ücretli/maaşlı çalışanlar ve bağımsız ya da işveren olarak çalışanlar. Bu kesim tüm çalışanlar olarak ele alındığında yüzde 79,8'lik ana grup ücretli/maaşlılardan, yüzde 20,2'lik kesim ise bağımsız ya da işveren olarak çalışanlardan oluşuyor. Artun'un (1999, 143) araştırmasında bu oranlar yüzde 79,3'e 20,7 olarak yer alırken, Köse ve Öncü'nün (2000, 232) araştırmasında ise yüzde 83,2'ye 16,8 biçiminde görülüyor..

¹² Artun, Ali, "Fordizmin ve Mühendisliğin Dönüşümü" TMMOB Temmuz 1999, Ankara. Sayfa 168, 141-145

¹³ Köse, Ahmet Haşım; Öncü, Ahmet, "Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik Türkiye'de Mühendisler, Mimarlar" TMMOB Nisan 2000, Ankara. Sayfa 215 – 218, 232

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 1.08: 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, doğum yıllarına göre çalışma konumları oransal dağılımı ve mühendis – mimar sayıları.

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	TOPLAM MM SAYISI
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
1950 ve öncesi	4,4	10,3	11,2	25,9	1,5	24,6	1,0	45,8	1,1	34028
1951-1960	8,1	18,5	25,5	52,1	2,1	22,5	2,5	20,3	0,5	59602
1961-1970	6,5	20,9	43,9	71,3	1,4	18,5	5,2	2,8	0,8	99435
1971-1980	5,5	21,5	52,1	79,1	0,6	10,7	5,1	0,2	4,3	132847
1981 ve sonrası	1,8	16,1	52,7	70,5	0,3	4,7	1,8	-	22,7	23514
Yanıtsız	-	34,8	47,2	82,0	0,3	6,4	-	11,0	0,2	4357
Genel	5,8	19,5	41,4	66,7	1,1	15,8	4,0	8,8	3,6	353783

1978’de yüzde 8’e, yüzde 92 olan (Artun; 1999, 142) mühendis – mimarlar arasındaki kadın – erkek oranı 1998 araştırmasında yüzde 20,2’ye yüzde 79,8 (Köse, Öncü; 2000, 193), bu çalışmada ise anketlere yansıyan biçimiyle oranı yüzde 20,8’e yüzde 79,2 oluyor. Kadın mühendis, mimar, şehir plancılarının çalışma yaşamına katılım biçimi ise erkeklerden daha ağırlıklı olmak üzere ücretli/maaşlı şeklinde gerçekleşiyor. 1978 araştırmasında yüzde 95,2 olan çalışan kadınlar içindeki ücretli/maaşlı oranı bugün için yüzde 91 (yüzde 76,9 içinde yüzde 70 / bakınız **Tablo 1.09**). 1998 TMMOB araştırmasında çalışan kadınların yüzde kaçının ücretli/maaşlı olarak çalıştığına ilişkin bilginin kitapta belirtilmemiş olmasına karşın, araştırma kitlesi içindeki kadın oranı ve çalışanlar içinde ücretli/maaşlı çalışan ağırlığının benzerlikleri, 1978’den bugüne uzanan eğilimin 1998’de de benzer dağılımlar ortaya çıkaracağı izlenimini veriyor.

Tablo 1.09: 21 Oda kapsamındaki mühendis - mimar - şehir plancılarının, cinsiyetlerine göre çalışma konumları oransal dağılımı ve mühendis – mimar sayıları.

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	TOPLAM MM SAYISI
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Kadın	3,6	12,3	54,0	70,0	0,9	6,0	12,4	5,6	5,1	73626
Erkek	6,4	21,4	38,0	65,8	1,2	18,4	1,8	9,7	3,2	278975
Yanıtsız	-	28,8	47,0	75,7	-	6,3	-	18,0	-	1182
Genel	5,8	19,5	41,4	66,7	1,1	15,8	4,0	8,8	3,6	353783

Araştırma kapsamındaki mühendis, mimar, şehir plancılarının ne kadarının hangi oda / odalar kapsamında araştırma soru kağıdını yanıtladığından bağımsız ve hatta oda üyesi olan/olmayan mühendis, mimar, şehir plancılarının farklı ağırlıklarla oluşturduğu araştırma kitlesi, deneklerin ayrılmış çalışma konumları bağlamında ele alındığında; çeşitli dalların eksik temsilinden kaynaklanan soru ve sorunların etkisini de en aza indirmiş olacaktır. Ancak bu değerlendirmede ücretli/maaşlı çalışanların diğer çalışanlara göre ya da yönetim görevi olan ve olmayan ücretli/maaşlıların kendi içlerindeki karşılaştırmaları, araştırmanın analiz çerçevesini oluşturacaktır. Yoksa mühendis, mimar, şehir plancıları kitlesi içinde alt grupların hangi ağırlıkları yansıttığı veya hangi görüşlerin meslek kitlesi içerisinde ne oranda temsil edildiği gibi bulgular, bu araştırmanın sonuçları olarak ortaya çıkmayacak, çıkmayacaktır.

Dolayısıyla değerlendirmeye alınan araştırma kitlesi içinde yüzde 66,7'lik ağırlık taşıyan ücretli/maaşlı çalışanlar, gerçek mühendis, mimar, şehir plancıları kitlesi içinde bu orandan daha küçük ya da büyük bir kitleyi temsil ediyor olabilirler. Ama bu farklılık, meslek dalları -oda grupları- bağlamındaki analizlere yönelme zorlamalarına kaymadıka, araştırmada temsil edilen dönem için ortaya çıkan eğilimlerin reddi anlamına da gelmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancılarının Çalışma Konumlarına Göre Eğitim, Meslek, Çalışma Koşulları ve Yaşam Standardı Farklılaşmaları

“Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancıları Profil Araştırması”nın üçüncü raporunun bu bölümünde, çalışma konumlarına göre araştırma kitlesinin eğitim, meslek, çalışma koşulları ve yaşam standardı açılarından benzeşen ve farklılaşan yönlerine değinilecektir.

TMMOB’ye bağlı odalara üye olan ve olmayan mühendis – mimar – şehir plancılarının çalışma konumları araştırmada kullanılan soru kağıdının B bölümündeki 11’inci, C bölümündeki 1., 2., 9., 10. ve 16. sorulardan yararlanarak araştırma kitlesi aşağıdaki gruplara ayrıldı.

1. **Ücretli / maaşlı çalışanlar,**
 - a. **Üst düzey yönetim görevi** olan ücretli / maaşlılar,
 - b. **Orta düzey yöneticisi** ücretli / maaşlılar,
 - c. **Yönetim görevi olmayan** ücretli / maaşlılar,
2. Bir iş yerinde çalışmayıp işlerini evden yürüten **bağımsız çalışanlar**
3. **İşverenler**
4. **Diğer** (ev kadınları, çalışma konumu sorularına yanıt vermeyenler, belirsizler)
5. **Emekliler**
6. **İşsizler**

Araştırma kitlesinin yüzde 66,7’si **ücretli / maaşlı çalışanlardan** oluşuyor. Bu yüzde 66,7’lik ücretli / maaşlı çalışan kesimin 5,8 puanlık bölümü üst düzey yönetim görevi üstlenenlerden, 19,5 puanlık kısmı orta düzey yöneticilerinden ve 41,4 puanlık ana kitle ise yönetim görevi olmayan ücretli / maaşlı çalışanlardan oluşuyor.

Yüzde 1,1’lik bir mühendis – mimar grubu çalışmalarını her hangi bir iş yerine bağımlı olmadan yürüttüklerini belirten **bağımsız çalışanlardan** oluşuyor.

Çalıştığı iş yerinin sahibi ya da ortağı olan mühendis – mimar – şehir plancıları, **işveren** olarak araştırma kitlesi içinde yüzde 15,8’lik bir ağırlığı yansıtıyorlar.

Çalışma yaşamına katılma açısından aktif olmasına karşın herhangi bir iş yerinde ya da işte çalışmayıp, iş arayanlardan oluşan **işsiz mühendis – mimarların** araştırma kitlesi içindeki ağırlığı yüzde 3,6 olarak saptanmış. Böylece mühendis – mimar – şehir plancılarından oluşan araştırma kitlesinde ekonomik açıdan aktif olanların toplam oranı yüzde 87,2’ye ulaşmış oluyor.

Araştırma kitlesinin yüzde 12,8’i ağırlıklarla emeklilerden olmak üzere ev kadınlarından ve çalışma konumuna ilişkin bilgi alınamayanlardan oluşuyor. Emeklilerin oranı yüzde 8,8 ve emekliler dışında kalan “diğer” olarak tanımladığımız kesimin tüm araştırma kitlesi içindeki ağırlığı ise yüzde 4. Bu grup içindeki ev kadınları, herhangi bir iş yerinde çalışmadığı gibi iş de aramayan ve kendilerini “evkadını” olarak tanımlayan mühendis – mimar – şehir plancılarından oluşuyor. Araştırma kitlesi içinde bu kesimin ağırlığı yüzde 2,4 olarak ortaya çıkıyor.

Bu araştırma raporunun izleyen bölümlerinde sergilenecek olan tüm tablolar araştırma kitlesini oluşturan mühendis, mimar, şehir plancılarının çalışma konumları dağılımlarına göre düzenlenecektir. Dolayısıyla araştırma kitlesinin alt gruplar bağlamında benzeşen ve farklılaşan kesimlerini de, çalışma konumları bağlamındaki benzeşme ve farklılaşmalar olarak ele almak gerekir.

A. Kişiyeye Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Sorular

Araştırmanın bu bölümünde araştırma soru kağıdını yanıtlayan deneklerin;

- ✓ Yaşadığı ve doğduğu yer,
- ✓ Cinsiyeti,
- ✓ Doğum yıl ve yaşı,
- ✓ Medeni durumları, evli iseler eşlerinin çalışıp çalışmadığı,
- ✓ Çocuklarının olup olmadığı ve varsa kaç çocuklarının olduğu,
- ✓ Lise, lisans, lisans üstü ve doktora eğitimi hakkında bilgileri,
- ✓ Eğitimle kazandığı mühendislik / mimarlık mesleğinin istediğı dal olup olmadığı ve aile fertleri arasında kendi mesleğinden kişilerin olup olmadığı,
- ✓ Yabancı dil bilip bilmediğı ve yabancı dil bilme düzeyi,
- ✓ Bilgisayar kullanıp kullanmadığı ve kullanıyorsa bilgisayarı hangi amaçlarla kullandığı,

konularına ışık tutacak sorular ele alınacak ve bu sorular çerçevesinde mühendis – mimar – şehir plancılarının çalışma konumlarına göre farklılaşmalarına bakılacaktır.

A.1 Cinsiyet – Yaş Dağılımı, Yerleşim ve Doğum Yeri

Aşağıda, Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimarlardan araştırmaya katılım düzeyi en yüksek 8 Odanın üyeleri ve odalara üye olmamış meslektaşlarının anketlere verdikleri yanıtlardan hareketle oluşturulmuş tablolar ve bu tabloların ortaya koyduğu eğilimler yaşadıkları yerden başlanarak, sosyal, ekonomik, demografik özellikler bağlamında sergileniyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.01. TMMOB’ye bağlı 21 oda kapsamındaki mezunların çalışma konumlarına göre ‘Yaşadığınız Yer’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (bölgeler sınıflamasına göre)

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İstanbul	18,9	18,8	19,4	19,2	24,7	21,7	7,2	22,4	20,7	19,5
Ankara	13,0	12,4	15,6	14,4	11,4	10,8	4,5	17,1	15,5	13,7
İzmir	5,4	19,7	12,5	14,0	6,7	7,1	9,5	21,6	4,6	13,0
Doğu ve Batı Marmara	13,4	12,4	13,0	12,9	4,6	15,4	12,5	8,6	28,6	13,3
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	24,2	13,6	12,3	13,7	30,3	24,1	43,3	14,9	15,5	16,9
İç Batı ve Orta Anadolu	4,2	7,5	11,6	9,8	9,0	9,1	15,5	7,4	6,3	9,6
Doğu Batı Karadeniz	11,4	6,5	8,7	8,3	8,7	6,2	4,7	4,4	5,1	7,3
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	9,1	8,3	6,6	7,3	4,6	5,1	2,7	2,0	3,5	6,2
Yurtdışı	-	-	-	-	-	0,2	-	-	0,2	-
Yanıtsız	0,4	0,8	0,3	0,4	-	0,3	-	1,5	0,1	0,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo; İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde, bir başka deyişle Türkiye’nin üç metropoliten yerleşimini içeren illerinde yaşayan mühendis – mimar – şehir plancılarının oranının yüzde 46.2 olduğunu gösteriyor. Tablonun “genel” sütunu tüm araştırma kitlesinin yerleşim yeri dağılımını verirken, her ayrı çalışma konumu için farklı yerleşim yerlerinin öne çıkışı dikkat çekici. Örneğin üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlıların “ege, akdeniz, batı anadolu” ile “karadeniz”de, orta düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlıların İzmir ile “doğu ve güneydoğu anadolu”da, hiçbir yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlıların “iç batı anadolu, orta anadolu” ile “karadeniz”de diğer yerleşim yerlerine göre ortalamadan daha yüksek oranda yerleşmiş görünüyorlar. Bağımsız çalışanlar ve işverenler söz konusu olduğunda yaşama bölgesi olarak seçilen yerleşim yerleri batı anadolu ve İstanbul oluyor. Ege ve akdenizle birlikte batı anadolu, “diğer” grubu tarafından ana yerleşim odağı olarak seçilmiş görünüyor, ki bu grubun özelliği kendini ev kadını olarak tanımlayan mühendis, mimar, şehir plancılarını içinde barındırmasıdır.

Tablo 2.02. Mühendis–mimar–şehir plancılarının (MMŞP’larının) ‘cinsiyetiniz’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Kadın	13,1	13,1	27,2	21,8	16,5	7,9	64,7	13,2	29,7	20,8
Erkek	86,9	86,4	72,4	77,8	83,5	92,0	35,3	86,1	70,3	78,9
Yanıtsız	-	0,5	0,4	0,4	-	0,1	-	0,7	-	0,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kadınların genel araştırma kitlesi içindeki oransal ağırlıklarının üzerine çıktıkları iki konum var. Birincisi işsiz olup iş arayanlar içerisinde ağırlıklı olmak, ikincisi ise yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlı çalışanlar içerisinde oransal ağırlıklarını hissettirmek. “Diğer” grubunda her üç kişiden ikisinin kadın oluşu, araştırma kitlesinde kendini ev kadını olarak tanımlayanların bu grup

içinde yer almasından kaynaklanıyor. Eğer bu grup da işsizlerle birlikte ele alınacak olursa, iş arayan işsizler içindeki kadın ağırlığının büyüklüğü, çok daha açık bir gerçek haline geliyor.

Genel araştırma kitlesi içinde yüzde 20,8 olan kadın ağırlığının, yönetim görevi üstlenen ücretli/maaşlılar arasında yüzde 13,1'e, işverenler arasında yüzde 7,9'a gerilemesi, mühendis – mimar – şehir plancısı kadınların çalışma yaşamlarında negatif bir ayrımcılıkla karşı karşıya olduklarının kanıtı olarak ele alınabilir.

Tablo 2.03. Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin 'Doğduğunuz yıl' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (Doğum tarihleri gruplamasına göre)

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
1950 ve öncesi	7,3	5,1	2,6	3,7	13,0	15,0	2,3	49,8	3,1	9,6
1951-1960	23,6	15,9	10,4	13,2	31,3	24,1	10,3	38,8	2,2	16,8
1961-1970	31,4	30,1	29,8	30,0	34,5	33,0	36,6	8,9	6,6	28,1
1971-1980	35,6	41,2	47,3	44,5	18,9	25,5	47,8	1,0	45,7	37,6
1981 ve sonrası	2,0	5,5	8,5	7,0	1,9	2,0	3,0	-	42,4	6,6
Yanıtsız	-	2,2	1,4	1,5	0,4	0,5	-	1,5	0,1	1,2
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlılar ile “diğer” grubu içindeki araştırma kitlesinin gruplu doğum yılları birbiriyle büyük bir benzeşme gösteriyor. Bu iki grup, işsizlerden sonraki en genç kesim. Bu durum akla; ücretli/maaşlı iş arayıp bulamadıkları için iş aramaktan vazgeçenleri, yani ev kadınlarıyla / iş aramayan işsizleri bir başka deyişle “diğer” grubunu getiriyor.

Doğum yılına göre yaş grupları dağılımı çalışma konumlarına göre irdelendiğinde karşımıza bir çalışma konumu hiyerarşisi çıkıyor. Emekliler göz ardı edildiğinde en yaşlı grup bağımsız çalışanlar ile işverenler. Ücretli/maaşlılar işverenlere ve bağımsız çalışanlara göre daha genç ama, ücretli/maaşlı çalışanlar içinde de bir hiyerarşik sıralama var. En genç kesim yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlı çalışanlar. Onları orta düzey yöneticileri izliyor. En yaşlı ücretli/maaşlı çalışanlar ise üst düzey yönetim görevi olanlar. Demek ki mühendis – mimar – şehir plancıları arasında bir çalışma konumu hiyerarşisi oluşuyor; önce işsizlik, sonra işsizlikten bıkip iş aramaktan vazgeçmezlerse eğer çalışma yaşamı ücretli/maaşlı çalışmayla başlıyor mühendis, mimar, şehir plancıları için. Bu başlangıçta herhangi bir yönetim görevi yok. Süreçte orta kademe yöneticiliği önce, sonra da üst düzey yöneticilik geliyor. Buradan işverenliğe, bağımsız çalışmaya geçiş ve de emeklilik (ya da emekli olarak bağımsız çalışmak) geliyor sıralamada. Yaş grupları dağılımı mühendis, mimar, şehir plancılarının çalışma konumlarına göre sıralandığında, işte böyle bir hiyerarşi ya da mesleki birikim ve yaşla bağıntılı bir çalışma konumu düzenliliğini ortaya çıkıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.04. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Doğduğunuz il’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (Bölgeler gruplamasına göre)

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İstanbul	6,8	10,4	8,1	8,7	2,7	6,4	10,4	4,9	6,7	7,9
Ankara	11,0	6,8	9,1	8,5	4,7	4,8	7,2	8,3	5,9	7,7
İzmir	5,4	7,9	5,8	6,4	3,3	4,8	5,3	7,7	4,9	6,1
Doğu ve Batı Marmara	12,4	11,8	12,2	12,1	15,0	10,4	6,9	14,3	14,3	12,0
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	14,3	17,7	13,4	14,7	11,0	20,2	25,9	22,4	16,9	16,7
İç Batı ve Orta Anadolu	8,7	11,2	13,3	12,3	12,4	15,0	18,8	13,4	15,5	13,2
Doğu Batı Karadeniz	18,8	15,0	18,1	17,2	15,0	17,5	9,7	11,4	19,6	16,5
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	19,6	14,1	15,0	15,2	21,5	16,4	15,2	12,5	14,1	15,2
Yurtdışı	1,7	2,2	0,9	1,3	9,0	1,5	0,1	1,4	1,2	1,4
Yanıtsız	1,2	2,9	4,1	3,5	5,5	3,0	0,5	3,9	0,9	3,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ağırlıklı 1951 – 70 doğumlu, erkek ve İstanbul ile Türkiye’nin batı bölgelerinde yerleşik mühendis, mimar, şehir plancıları arasında ağırlık kazanan “bağımsız çalışan” MMŞP’lerinin doğum yeri olarak doğu – güneydoğu anadolu ve yurtdışı öne çıkıyor. Aynı özellikleri taşıyan işverenlerin doğum yerleri ise metropoller ve marmara hariç tüm anadoluya yayılmış görünüyor.

Ücretli/maaşlı çalışıp üst düzey yönetim görevi de üstlenen MMŞP’lerinin, ağırlıklı erkek / 1951 – 70 doğumlu / batı anadolu sahilleri ve karadenizde yerleşik olmalarına karşın doğum yeri olarak öne çıkan yerler il olarak Ankara bölge olarak da doğu-güneydoğu anadolu bölgesi oluyor.

Tablo 2.05. Çalışma konumları ayırımında MMŞP’lerinin ‘Doğduğunuz yerleşim birimi’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İl merkezi	57,8	52,9	59,7	57,5	51,4	52,1	60,1	46,4	63,9	56,0
İlçe merkezi	25,2	29,1	29,0	28,7	39,2	25,1	27,3	37,4	27,4	28,9
Bucak / köy	17,0	16,6	10,7	12,9	9,4	21,9	11,5	14,1	8,5	14,2
Yanıtsız	-	1,5	0,7	0,8	-	0,9	1,0	2,0	0,3	0,9
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

İl ve bölgeler bağlamında doğum yerleri çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin il ya da ilçe merkezinde veya köyde doğmaları açısından da değişik oranlar yansıttıkları yukarıdaki tablodan açıkça görülebiliyor. Genel kitle içinde yüzde 14,2 olan bucak/köy doğumluların oranı işverenler arasında yüzde 21,9’a yükseliyor. Dikkat çekici bir başka nokta ise ücretli/maaşlılar arasında yönetim görevi olmayandan üst düzey yönetim görevi olanlara doğru gidildikçe bucak/köy doğumlular oranının artışıdır. Ancak buradan hareketle bucak/köy doğumluların işveren olma ya da yönetim görevi üstlenme konusunda kent doğumlulardan daha hırslı oldukları yönünde genellemelere gitmek, yeterli veriye dayalı bir genelleme üretmek anlamına gelmeyecektir.

A.2 Evlilik – Eşlerin Çalışma Konumu ve Çocuk Sahipliği

Araştırmaya katılan mühendis, mimar, şehir plancılarının kabaca yüzde 27'si bekar, yüzde 72'si de evli olduğunu belirtirken, evlilik oranı en yüksek kesimler sırasıyla emekliler / işverenler ve üst düzey yöneticisi ücretli/maaşlıların olduğu aşağıdaki tabloların her ikisinden de görülüyor. Çünkü bu gruplar MMŞP'lerinin yaş ortalaması en yüksek olan kesimleri.

Tablo 2.06. Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin medeni hal ve eşlerinin çalışma konum dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, evli değilim.	18,4	24,8	34,2	30,1	27,3	16,8	22,0	5,2	83,2	27,3
Evet, evliyim.	81,6	74,0	64,9	69,0	72,7	82,6	78,0	94,4	16,8	72,0
Ücretli-maaşlı çalışıyor	28,5	33,9	38,0	36,0	40,0	24,5	35,2	12,3	6,3	31,0
Kendi hesabına çalışıyor	8,5	4,9	1,7	3,2	2,5	13,4	24,5	2,5	3,4	5,6
İşsiz, iş arıyor	2,5	2,8	1,6	2,0	-	1,2	2,5	0,2	1,2	1,7
Emekli	10,0	6,7	3,2	4,8	12,4	9,7	2,8	38,4	1,8	8,5
Ev kadını	28,6	22,7	17,0	19,7	17,8	31,0	10,7	36,1	2,9	21,9
Yanıtız	3,5	3,0	3,5	3,3	-	2,7	2,3	5,0	1,2	3,2
Yanıtız	-	1,2	0,9	0,9	-	0,6	-	0,4	-	0,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.07. Çalışma konumlarına göre evli erkek MMŞP'lerinin eşlerinin çalışma durumları tablosu

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, evli değilim.	18,4	24,8	34,1	30,0	27,3	16,8	22,0	5,2	83,2	27,3
Evli, kadın	8,1	8,3	17,0	13,7	5,8	4,8	59,3	12,3	6,5	13,6
Evli, erkek	73,5	65,4	47,9	55,2	66,9	77,6	18,7	81,9	10,3	58,2
Eşi çalışan	33,0	33,7	25,9	28,8	36,7	34,9	7,5	7,6	4,5	26,3
Eşi ev kadını	28,6	22,5	17,0	19,6	17,8	31,0	10,7	36,1	2,9	21,9
Eşi emekli	8,4	6,4	3,1	4,5	12,3	9,6	0,5	34,2	1,8	7,8
Yanıtız	3,5	2,8	2,0	2,3	-	2,1	-	3,9	1,2	2,3
Yanıtız	-	1,4	1,1	1,1	-	0,8	-	0,7	-	0,9
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis, mimar, şehir plancıları arasında evli erkekler yüzde 58,2'lik bir ağırlığı yansıtıyor. Evli erkeklerin yüzde 60'ının eşi ya çalışıyor ya da çalışma yaşamını emekli olarak tamamlamış. Dolayısıyla erkek ve evli mühendis, mimar, şehir plancılarının yaklaşık yüzde 40'ının eşi de, evkadını.

Araştırma kitlesinin en yaşlı kesimini oluşturan emekliler grubunda evli olmayanların oranı yüzde 5,2 iken, işsizler arasında bu oran yüzde 83,2'ye yükseliyor. Emeklilerin yüzde 12,3'ü kadın, yüzde 81,9'u da erkek olan evli MMŞP'lerinden oluşurken, eşi ev kadını olan evli erkeklerin oranı da yüzde 36,1'e (bu oran evli erkeklerin yüzde 44'ü anlamına geliyor) kadar yükseliyor. İşsizler

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

arasında evli erkeklerin oranı yüzde 10,3, eşi ev kadını olanların oranı da yüzde 2,9. Bu oran, evli işsiz erkeklerin yüzde 28’inin eşinin ev kadını olduğu sonucunu ortaya çıkarıyor¹⁴.

Tablo 2.08. Evli MMŞP’larının çalışma konumları ayırımında ‘Çocuğunuz var mı? Evetse, kaç çocuğunuz var?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, yok	18,5	28,6	29,6	25,0	28,3	18,0	27,9	4,5	57,5	25,6
Evet, var	75,9	62,7	55,2	71,1	59,2	75,8	66,9	94,6	11,5	63,7
1 çocuk	18,1	23,7	20,9	21,5	18,1	23,3	17,7	11,5	5,3	20,1
2 çocuk	42,0	28,0	25,9	27,9	33,8	38,7	35,5	48,4	5,2	31,0
3 çocuk	12,1	9,4	7,2	8,3	15,7	10,8	11,5	27,5	0,6	10,3
4 ve üzeri	3,7	0,7	0,4	0,8	-	2,9	2,3	7,2	0,4	1,7
Yanıtsız	0,1	0,8	0,8	0,8	3,5	0,2	-	-	-	0,6
Yanıtsız	5,6	8,7	15,2	3,9	12,5	6,2	5,1	0,9	31,0	10,7
Toplam	20444	69131	146398	3979	235973	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kadın ya da erkek, evli MMŞP’larının dörtte birinin çocuğunun olmadığı ve her ikisinin ise 1-2 çocuğu olduğu yukarıdaki tablodan görülüyor. Üç ve daha çok çocuğu olanların oranı tüm evli MMŞP’ları içinde yüzde 12, ama bir de çocuğunun olup olmadığı ya da kaç çocuğunun olduğu bilinmeyen evli bir kesim var ki, bunların da oransal büyüklüğü yaklaşık üç ve daha çok çocuğu olanlar kadar.

A.3 Eğitim – Yabancı Dil Bilgisi ve Bilgisayar Kullanımı

Mühendis – mimarların mühendislik, mimarlık dallarından birine yönelişte yakın aile içinde bulunan MMŞP’larının etkisi olabilir. Ne var ki; araştırma kapsamına giren kesimin aile çevresinde önceki kuşaktan MMŞP’larının bulunma oranı ancak yüzde 4,8 olarak saptanıyor Ama bu orana aynı kuşaktan yakın aile üyelerinin MMŞP’lığına yönelmiş olanlar olarak bakıldığında yüzde 28’lere yükselen oran dikkat çekici. Sonraki kuşak bağlamında da aynı ilişki, benzer yönelişi ortaya çıkarıyor. Ancak tabloya bakıldığında sonraki kuşak oranının yüzde 7,7 düzeyinde kalışı, yanıltıcı olmamalı. Çünkü araştırma kitlesi içerisinde 1960 ve öncesi doğumluların oranının yüzde 26,4 olduğu düşünüldüğünde, yaklaşık yüzde 30’luk bir grup içinde MMŞP’lığının bir sonraki kuşağa taşındığı görülüyor.

¹⁴ TMMOB Mühendis ve Mimarlar Profil Araştırması raporunda (Ocak 2008) MMŞP’larının yaşı küçüldükçe evli olanların eşlerinin ev kadını olma oranının azalışına ilişkin bulgular sergilenmişti (sayfa 23-24). Evli ve İşsiz MMŞP’larının eşleri arasında ev kadını olanların oranının azalışı, işsizlikten çok bir kuşak davranış biçiminin yansıması olarak ele alınmalıdır.

Tablo 2.09. Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının “Yakın aile fertleri arasında Mühendis, mimar ya da şehir plancısı olan ya da bu alanda eğitimini sürdüren var mı?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, yok	52,0	58,6	52,9	54,5	48,2	48,8	65,4	33,9	34,6	51,5
Evet, var	45,8	33,1	30,1	32,3	51,4	41,1	27,4	41,1	26,4	34,3
Önceki kuşak	6,5	4,0	5,2	5,0	6,2	6,0	2,3	2,6	3,8	4,8
Kendi kuşağı	37,9	29,7	27,0	28,7	43,7	28,8	25,3	19,9	22,1	27,8
Sonraki kuşak	18,4	5,3	3,2	5,1	7,6	12,7	0,8	24,3	1,6	7,7
Yanıtsız	2,2	8,3	17,0	13,1	0,4	10,1	7,1	25,0	39,0	14,2
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Doğaldır ki gençlerin önceki kuşakla, kendi kuşağı bağlamında değerlendirme yapma şansı varken, yaş grubu yükseldikçe sonraki kuşağın mesleki yönelişlerine ilişkin sorulara yanıt verme olasılığı artıyor. Yukarıdaki tablo yaklaşık her iki MMŞP’ndan birinin yakın aile çevresinde bir mühendisin, bir mimarın ya da bir şehir plancısının olmadığını ortaya koyuyor. Ücretli/maaşlı çalışanlar arasında bu oran, bağımsız ya da işveren olarak çalışanlara göre daha yüksek. Dolayısıyla Türkiye’de hergün yeni aile grupları kendi yakın aile çevreleri için bir ilk olan meslekle tanışma sürecine giriyorlar ya da toplumda çok önemli bir kesim hala MMŞP’lığı mesleğiyle tanışma şansını bulamamış denebilir.

Asgari 15 yıllık bir eğitim sürecinin sonucunda “eğitimle kazanılmış bir mesleğin” sahibi ve icracısı olan MMŞP’larının yakın aile üyeleri arasında meslektaşlarının da olması, bir özlemin de ötesinde toplumsal olarak farklılaşmanın, statüsel anlamda yükselmenin ifadesi olarak ele alındığında yeni eğitim aşamalarına kaynaklık eden bir süreci tanımlayacaktır.

Tablo 2.10. Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının sahip oldukları lisans, yüksek lisans, doktora dereceleri dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Lisans	70,8	86,5	84,9	84,2	81,2	90,3	96,8	91,7	94,3	86,6
Yüksek lisans	17,0	11,7	11,0	11,7	17,8	8,9	2,0	7,2	5,7	10,4
Doktora	12,2	1,6	4,0	4,0	1,0	0,6	1,2	0,9	-	2,9
Yanıtsız	-	0,2	-	0,1	-	0,2	-	0,1	-	0,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarların yüzde 87’si yalnızca lisans derecesine sahipken, yüzde 10’luk bir kesimin yüksek lisans ve yüzde 3’lük bir grubun da doktora derecesine sahip olduğu yukarıdaki tablodan görülüyor. Doktora ya da yüksek lisans derecesine sahip olanların oranı ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler arasında yüzde 12,2’ye ulaşırken, işverenler arasında binde altıya düşüyor. Bu da; lisans sonrası devam eden eğitim sürecinin mesleki yükselmeye yansımalarının ücretli/maaşlı çalışanlar arasında yönetim göreviyle ifadesini bulduğunu gösteriyor.

MMŞP’lığı eğitimle kazanılmış bir meslek olarak icra edilebilmesi nedeniyle lise eğitiminin nereden, hangi il ya da bölgeden alındığı da yönelişler açısından kimi özellik ve farklılaşma noktalarını öne çıkarabilir. Ancak aşağıda sergilenen tablo, daha önce sergilenmiş olan

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

MMŞP’larının doğum yerleri (Tablo 2.04) dağılımının ortaya koyduğu görünümünden farklı bir yapı sergilemiyor. Dolayısıyla MMŞP’larının lise öğrenimlerini tamamlayınca da değin doğdukları bölgede yaşamlarını sürdürdükleri sonucuna ulaşmak, ortaya çıkan dağılımlar nedeniyle kolaylaşıyor. Bu sonuçlara göre asıl üzerinde durulması gereken nokta lisenin hangi il ya da bölgede okunduğu değil, hangi tür liseden mezun olunduğu haline geliyor.

Tablo 2.11. Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının bitirdikleri lisenin bulunduğu kent ve/ya da bölgeler (bölge gruplarına göre)

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İstanbul	11,9	11,4	9,4	10,2	7,2	12,1	8,6	11,4	10,0	10,5
Ankara	11,9	8,0	9,3	9,1	5,3	5,8	8,8	10,0	9,0	8,6
İzmir	6,0	6,6	5,3	5,8	10,6	5,3	9,8	9,2	4,4	6,2
Doğu ve Batı Marmara	10,8	10,6	7,6	8,8	2,2	9,4	4,1	11,5	7,0	8,8
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	9,7	13,2	8,5	10,0	12,6	13,4	22,9	14,1	8,4	11,4
İç Batı ve Orta Anadolu	5,6	8,3	7,5	7,6	10,2	8,6	17,3	8,7	10,6	8,4
Doğu Batı Karadeniz	9,0	7,2	7,7	7,6	15,0	8,9	4,8	4,8	6,6	7,5
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	14,0	7,9	6,9	7,8	13,3	8,6	5,0	5,3	5,9	7,6
Yurtdışı	0,4	0,2	0,2	0,2	0,9	0,3	-	0,6	-	0,2
Yanıtsız	20,8	26,5	37,6	32,9	22,6	27,6	18,7	24,4	38,1	30,8
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

MMŞP’larının kabaca üçte ikisi genel / düz liselerden mezun olarak mühendisliğe, mimarlığa, şehir plancılığına yönelmişler. Araştırma kitlesinin en yaşlı kesimini oluşturan emekliler arasında bu oran yüzde 58,7 düzeyine geriliyor. Çünkü bu kesimin yüzde 20,3’ü meslek lisesi mezunu kökenli olup, meslek lisesi kökenlilerin en ağırlıklı olduğu kesim de zaten emekliler oluyor. Meslek lisesi mezunları oranının yüksek olduğu diğer iki çalışma konumu, sırasıyla, işverenler ve üst düzey yönetim görevi üstlenmiş ücretli/maaşlılar olarak karşımıza çıkıyor. Bilinen, bu iki grubun da diğer çalışma konumunda bulunanlara göre daha yaşlı bir meslek kesimini içinde barındırdığı.

Anadolu, fen ya da süper lise tanımlamasıyla genel liselerden farklılaşan, yabancı dil ağırlıklı kamu liselerini bitirenler en çok yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlıların grubunda görülüyor ki, bu grup genç ağırlıklı bir kesim olarak öne çıkıyor. Aslında en genç MMŞP’ları barındıran gruplardan birisi işsizler, ama bu kesim içinde yabancı dille eğitime ağırlık veren anadolu / fen / super liselerden mezun olmuş olanların oransal büyüklükleri genel ortalamasının altında gerçekleşiyor. Buradan hareketle de, MMŞP’larının işsiz kalan kesimiyle ilişkili statüsel kimi boyutların olduğu izlenimi varlığını hissettiriyor.

Tablo 2.12. Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin mezun oldukları liselerin türleri

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Genel/düz lise	69,1	68,8	66,2	67,2	79,8	67,6	67,4	58,7	82,4	67,2
Meslek lisesi	15,6	12,9	12,8	13,0	6,6	16,3	5,0	20,3	5,6	13,5
Anadolu lisesi, süper lise, fen lisesi	9,9	11,6	15,2	13,7	8,3	7,7	19,8	13,0	8,0	12,6
Özel lise/kolej	4,7	2,3	3,3	3,1	1,6	4,2	3,6	1,7	3,9	3,2
Diğer	0,8	2,9	1,1	1,6	3,7	2,6	2,3	1,7	0,1	1,8
Yanıtsız	-	1,6	1,5	1,4	-	1,6	2,0	4,7	-	1,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Özel lise ya da kolej söz konusu olduğunda ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler ile işverenler öne çıkıyor.

Tablo 2.13. Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin 'Öğrenim gördüğünüz mühendislik mimarlık dalı en çok istediğiniz dal mıydı? Hayırsa esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Evet	72,3	68,3	60,9	64,1	65,6	72,4	53,9	73,7	54,2	65,5
Hayır	27,7	31,5	38,9	35,7	34,4	27,6	43,8	25,4	45,8	34,2
MMŞP'nin bir başka dalı	12,0	13,8	13,5	13,5	18,6	11,3	15,2	11,9	10,5	13,0
Tıp, diş hekimliği, eczacılık gibi meslekler	9,8	7,9	11,9	10,6	0,6	8,4	15,0	7,2	25,7	10,5
İşletme	1,0	0,3	1,9	1,4	1,0	1,7	-	-	-	1,2
Hukuk	0,4	2,2	5,1	3,9	3,9	1,5	3,3	2,8	3,7	3,4
İktisadi-idari bilimler, kamu yönetimi	0,7	1,5	0,6	0,9	0,4	1,9	0,1	1,2	0,2	1,0
Beşeri / sosyal bilimler (sosyoloji, psikoloji, felsefe vb)	1,4	0,7	1,4	1,2	4,9	0,5	2,3	0,6	0,7	1,1
Güzel sanatlar	0,5	2,1	1,7	1,7	3,7	0,9	0,2	1,2	2,5	1,5
Temel Bilimler (Fizik, kimya, biyoloji, matematik)	1,5	2,4	2,0	2,1	0,3	0,8	2,4	0,8	0,8	1,7
Diğer	-	1,2	1,2	1,1	-	1,0	0,6	-	0,6	0,9
Yanıtsız	0,7	0,3	0,8	0,6	1,0	1,0	4,6	0,3	1,2	0,8
Yanıtsız	-	0,2	0,2	0,2	-	-	2,3	0,9	-	0,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Asgari 15 yıllık bir eğitim görerek kazanılan mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleği, mesleğin dalları bağlamında bakıldığında yaklaşık yüzde 66'lık bir oranla, dalları gözardı ederek salt meslek boyutuyla bakıldığında yüzde 79 oranında isteyerek seçilen bir mesleki icra alanını önümüze çıkarıyor. Ama ne var ki, her on MMŞP'ndan birinin gönlünde tıpla ilişkili bir mesleğin yattığı da bir gerçek. Bu istek en çok genç mühendis, mimar, şehir plancıları arasında ve bu özelliğin yansması nedeniyle doğal olarak ücretli/maaşlı çalışanlar arasında öne çıkıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Emekliler, işverenler, üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar hem mesleklerini hem de mesleklerindeki dallarını en çok isteyerek seçenler kesimini oluşturuyor.

Ağırlıklı yüksek öğrenimini istediği dalda eğitim göyerek mesleğini icra etme olanağına kavuşan mühendis, mimar, şehir plancılarının önemli bir bölümü (yüzde 82,6’sı), yabancı dil bildiğini beyan ediyor. Bildikleri yabancı dil öncelikle İngilizce (yüzde 77,8), ikinci sırada da Almanca (yüzde 12,6) geliyor. Yabancı dil bildiğini söyleyenler ortalama 1,2 dil belirtmişler. Yabancı dil bildiğini en az belirten grup emekliler, ki o kesimde de yabancı dil bilenlerin oranı yüzde 60’ı geçiyor.

Tablo 2.14. Çalışma konumu ayrımında mühendis-mimar-şehir plancılarının ‘*Bildiğiniz yabancı dil var mı? Evetse hangi dilleri biliyorsunuz?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, dil bilmiyorum	10,9	12,4	15,2	14,0	19,4	16,2	37,4	31,4	13,0	16,9
Evet, dil biliyorum	89,1	86,9	84,1	85,4	80,6	83,6	61,6	68,1	87,0	82,6
İngilizce	86,3	81,8	80,9	81,6	64,5	77,8	59,9	56,4	84,3	77,8
Almanca	16,6	9,7	13,5	12,7	13,7	14,2	7,3	13,5	9,4	12,6
Fransızca	2,7	4,8	2,6	3,3	9,7	5,2	1,3	8,3	3,6	4,0
Diğer	0,1	0,8	1,2	1,0	3,7	0,6	0,4	0,9	-	0,8
Yanıtız	-	0,7	0,6	0,6	-	0,3	1,0	0,4	-	0,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Liseyi yabancı dille eğitim veren okullarda okuyanların oranı yüzde 15-16 düzeyinde (bakınız **Tablo 2.12**) kalırken yabancı dil bildiğini belirtme oranının yüzde 80’lere tırmanması dikkat çekici. Ama bilinen yabancı dilin “Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde” olup olmadığı sorulduğunda dil bildiğini beyan edenlerin oranı önemli ölçüde düşüyor. Bir başka deyişle İngilizce bildiğini belirtenlerin üçte biri, Almanca bildiğini beyan edenlerin ise dörtte biri “Rahatça konuşup yazabilecek düzeyde” dil bilgisine sahip olduklarını belirtmişler.

MMŞP’ları arasında İngilizce bildiğini belirtenlerin oranı yüzde 77,8’e ulaşıyor. Ancak İngilizce bilenlerin yüzde 37,5’inin ‘rahatça konuşup yazabilecek düzeyde’ bu dili bildikleri, ankete verdikleri yanıtlarla ve yine kendi beyanlarıyla açığa çıkıyor. Araştırma bulgularına göre İngilizce bilgi düzeyi en yüksek olan kesim, üst düzey yönetim görevi üstlenen ücretli/maaşlılar. İlginç olan ise, bağımsız çalışanlar arasında yazıp-konuşabilecek şekilde İngilizce bilenlerin oranı en alt düzeye iniyor.

Tablo 2.15. Yabancı dil bilen kesimin dil bilme düzeyleri dağılımı

		ÜCRETLİ/ MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
		Üst Düzey Yönetici	Orta Düzey Yönetici	Yönetici Değil							
İngilizce Düzeyi	Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	46,9	35,4	41,8	40,4	10,9	32,2	28,2	25,9	39,0	37,5
	Daha sınırlı düzeyde	53,1	64,6	58,2	59,6	89,1	67,8	71,8	74,1	61,0	62,5
	Toplam	17641	56515	118425	192581	2565	43387	8485	17662	10613	275293
Almanca Düzeyi	Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	13,8	18,9	18,7	18,2	4,8	33,4	33,7	24,3	50,6	22,5
	Daha sınırlı düzeyde	86,2	81,1	81,3	81,8	95,2	66,6	66,3	75,7	49,4	77,5
	Toplam	3393	6736	19730	29859	545	7928	1038	4238	1180	44788
Fransızca Düzeyi	Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	66,8	18,6	8,6	17,1	36,1	15,4	79,5	6,2	74,7	18,0
	Daha sınırlı düzeyde	33,2	81,4	91,4	82,9	63,9	84,6	20,5	93,8	25,3	82,0
	Toplam	555	3341	3786	7682	385	2917	185	2604	455	14228

Sonuç olarak MMŞP'ları arasında iyi derecede İngilizce bilenlerin oranı yüzde 29, Almanca için bu oran yüzde 3, Fransızca için ise yüzde 1 düzeyinde.

Tablo 2.16. Çalışma konumlarına göre MMŞP'larının 'Bilgisayar kullanıyor musunuz? Evetse, bugüne kadar hangi amaçlarla kullandınız?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ/ MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır	3,2	4,6	2,7	3,3	17,2	5,9	25,2	33,0	0,4	7,3
Evet	96,8	95,4	97,3	96,7	82,8	94,1	74,8	65,6	99,6	92,6
İnternet için	96,1	93,9	94,1	94,2	82,7	91,2	68,6	59,6	98,9	89,7
Yazı yazma, raporlama, tablolar için	81,2	80,7	69,2	73,6	69,8	69,4	19,0	27,6	66,6	66,4
Tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb işler	56,2	59,9	58,6	58,7	46,8	63,5	15,5	12,4	46,1	53,1
Oyun oynamak, eğlenmek için	26,1	35,2	27,4	29,6	24,1	24,1	18,3	8,6	32,9	26,5
Sipariş/stok kontrol ve diğer veri tabanı işlemleri için	36,2	33,4	23,2	27,3	29,3	36,3	8,3	5,8	14,3	25,6
Yazılım geliştirme için	16,5	10,8	22,4	18,5	6,2	11,1	4,1	8,6	24,8	16,0
Diğer	0,8	1,4	1,4	1,4	2,0	1,2	0,2	2,0	-	13,1
Yanıtsız	-	-	0,3	0,2	-	-	2,3	-	-	19,8
Yanıtsız	-	-	-	-	-	-	-	1,3	-	0,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yabancı dil bilgisi en az olan gruplar olarak öne çıkan emekliler ve bağımsız çalışanlar, bilgisayar kullanma bağlamında da MMŞP'ları arasında en geride kalan kesimi yansıtmıyorlar. Bu iki gruba bir de ev kadını ağırlıklı 'diğer' kategorisi dahil oluyor ki, aslında bu kesimin sahibi oldukları mesleğin icrasıyla olan ilişkileri de tartışmalıdır. Bunun da göstergesi 'diğer' grubundaki MMŞP'larının bilgisayar kullanma nedenleri arasında 'oyun oynamak, eğlenmek için' seçeneğinin 'tasarım,

imalat, mühendislik, hesaplama vb.’ seçeneğinden daha çok belirtilmiş olmasıdır ki, emekliler için bile ‘tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb.’ işleri için bilgisayar kullanımı ‘oyun oynamak, eğlenmek için’ bilgisayar kullanımından daha yüksek.

Tablo 2.17. MMŞP’lerinin çalışma konuları ayırımında ‘(İnternet kullanıyorsanız) Bugüne kadar hangi temel amaçlarla internet kullandınız?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hiç internet kullanmadım	3,2	5,1	3,5	3,9	17,2	7,0	25,9	35,0	1,2	8,1
E-posta için	88,3	85,3	79,4	81,9	66,8	77,5	45,3	34,6	95,8	75,9
Chat yapmak için	89,3	85,5	76,4	80,2	77,3	76,0	58,9	26,7	49,9	72,8
Haberleri izlemek için	67,2	66,8	61,8	63,7	48,7	53,8	33,0	32,1	48,8	57,4
İlgi alanına yönelik kaynak taramak, bilgiye ulaşmak için	62,2	61,1	55,7	57,8	42,4	53,2	35,3	24,7	25,9	52,0
Oyun oynamak, eğlenmek, oyalanmak için	26,4	26,8	36,2	32,6	16,2	20,8	11,4	8,1	31,2	27,5
Rezervasyon işlemleri için	36,6	29,5	29,2	29,9	14,4	22,6	31,4	10,0	15,8	26,4
Bankacılık işlemleri için	18,7	29,9	28,0	27,7	12,3	18,8	14,9	10,3	31,4	24,2
Alışveriş yapmak için	28,3	28,8	23,1	25,2	23,5	20,9	15,9	6,5	20,2	22,3
Ürün, hizmet pazarlaması, satışı için	10,7	9,8	13,3	12,1	6,0	18,4	3,8	6,3	10,9	12,1
Diğer	2,2	1,4	0,9	1,2	3,7	0,7	-	0,4	5,9	1,2
Yanıtsız	-	0,5	0,6	0,5	0,2	2,3	3,3	4,9	-	1,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bilgisayar kullanmayanların oranıyla internet kullanmayanların oranı hemen hemen aynı. Dolayısıyla bilgisayar kullanmanın en önemli işlevlerinden birisi olarak da internet öne çıkıyor. İnternetin en çok ‘E-posta’ (% 75,9) ve ‘Chat yapmak’ (% 72,8) için kullanılıyor oluşu internetin bir haberleşme aracı olma özelliğini öne çıkarırken ‘ilgi alanına yönelik kaynak taramak, bilgiye ulaşmak’ (% 52) için internet kullanımı birinci öncelikli grup içinde değil, ikinci öncelikli grup içinde yer alıyor.

B. Mesleğe İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının “Mesleğe İlişkin Sorular” bölümünde 11 soru yer alıyor. Bu bölümde araştırmaya katılan mühendis, mimar ve şehir plancılarının bu sorulara çalışma konuları ayırımında verdikleri yanıtlar irdelenecektir. Araştırmada;

- ✓ Mesleğe ilişkin duyulan eksiklikler,
- ✓ Yaşanılan mesleki düş kırıklıkları,
- ✓ İş ve meslek tatmini,
- ✓ Mesleki işsizliğin nedenleri,
- ✓ Mesleki yaşamın başından bu yana geçirilen çalışma ve işsizlik dönemleri

konularında sorulan sorularla MMŞP’lerinin mesleğe bakışlarına ilişkin ortaya çıkan düzenlilik ve düzensizliklerin çalışma konularıyla bağlantısı, bu bölümde odaklaşacağımız konuyu tanımlıyor.

Araştırmaya katılanlara ‘Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duyduunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Bu yöneltilen soruyla 6 ayrı konuda MMŞP’lerinin

duydukları eksikliklerin düzeyinin saptanması amaçlanmıştır. Sorulara verilen yanıtlar, temsil edilen kitle açısından en az her 2 MMŞP’ndan 1’inin belirtilen tüm konular için “eksiklik” beyan ettiğini ortaya çıkarıyor. “Uygulama eksikliği” hem yüzde 75,7’lik oranla toplamda hem de % 38.5’le “çoğu zaman” sıkıntı yaşanan konular sıralamasında en başta yer alırken, diğer “eksiklik” duyulan 5 konu ise, ankette hemen hemen aynı oranlarla “çoğu zaman + bazen” diye işaretlenmiş.

Tablo 2.18. Çalışma konularına göre MMŞP’larının ‘Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duyduunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
		Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Uygulama (pratik) eksikliği	Çoğu zaman	46,0	43,7	39,7	41,4	38,9	38,0	20,9	29,3	28,3	38,5
	Bazen	37,6	41,6	34,4	36,8	35,2	39,8	35,2	38,6	34,3	37,3
	Toplam	83,6	85,4	74,1	78,2	74,0	77,8	56,1	67,9	62,6	75,7
İşletme yönetimi bilgi eksikliği	Çoğu zaman	25,5	26,5	21,0	23,0	26,5	26,6	9,4	8,2	17,4	21,6
	Bazen	41,1	43,0	37,0	39,1	35,6	35,6	18,9	31,5	34,2	36,9
	Toplam	66,6	69,5	58,1	62,2	62,2	62,2	28,3	39,8	51,6	58,5
Yabancı dil eksikliği	Çoğu zaman	26,0	33,1	21,3	25,2	36,3	31,0	29,4	30,7	20,7	26,7
	Bazen	36,8	32,5	30,8	31,8	36,7	28,8	21,3	28,6	27,3	30,5
	Toplam	62,8	65,6	52,1	57,0	73,0	59,8	50,7	59,3	48,0	57,2
Teorik bilgi eksikliği	Çoğu zaman	7,7	5,1	11,1	9,1	14,7	9,5	20,6	6,2	14,2	9,6
	Bazen	60,7	54,9	47,9	51,1	30,9	45,6	23,4	40,5	37,5	47,5
	Toplam	68,4	60,0	59,0	60,1	45,6	55,1	44,0	46,6	51,8	57,0
Meslekte bilgisayar uygulamaları ile ilgili bilgi eksikliği	Çoğu zaman	28,1	20,6	17,4	19,3	40,1	28,4	25,8	24,2	13,4	21,4
	Bazen	30,8	40,4	33,3	35,2	25,4	33,4	24,8	19,5	32,7	32,9
	Toplam	58,9	61,0	50,7	54,4	65,6	61,8	50,6	43,7	46,0	54,3
Toplum ve insan ile ilgili bilim	Çoğu zaman	16,0	9,6	10,6	10,8	11,5	11,6	7,0	8,8	7,1	10,5
	Bazen	45,1	39,3	39,4	39,9	46,1	36,7	19,2	28,7	28,1	37,2
	Toplam	61,1	48,8	50,0	50,6	57,7	48,3	26,1	37,5	35,2	47,7

‘Uygulama (pratik) eksikliği’ ile ‘işletme yönetimi bilgi eksikliği’ni en fazla duyanlar orta düzey yönetici olarak ücretli/maaşlı çalışanlar oluyor. Elbette bu iki konudaki eksikliği onlara yakın oranlarla yine en çok hissedenler, ücretli/maaşlı çalışan öteki iki alt grup oluyor: Yani üst düzey yönetici olan ücretli/maaşlılar ile yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlılar.

Yabancı dil eksikliğini en çok bağımsız çalışanların hissetmesinin, bu grubun yabancı dil bilgi düzeyinin öteki çalışma konumu gruplarına göre düşük olmasından kaynaklandığı görülüyor. Bağımsız çalışanların tüm öteki gruplara göre daha yüksek oranda eksiklik duyduğu bir başka konu ise ‘meslekte bilgisayar uygulamalarıyla ilgili bilgi’ olarak öne çıkıyor ki, bağımsız çalışanların bilgisayarı en az kullananlar ve internete en az girenler arasında yer aldığı göz önüne alındığında, bu sonucun doğal bir yansıma olduğu da kolayca anlaşılacaktır.

‘Teorik bilgi eksikliği’ ile ‘toplum ve insan ile ilgili bilim dallarında bilgi eksikliği’ üst düzey yönetim görevi üstlenmiş ücretli/maaşlılar tarafından en yüksek oranda belirtilen iki eksiklik olarak karşımıza çıkıyor. Ayrıca üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlıların tüm çalışma konumu grupları içerisinde en yüksek oranda eksikliğini duyduğu konu belirten kesim oluşu, dikkat çekilmesi gereken bir noktayı öne çıkarıyor. Bu nokta da, ücretli/maaşlı kesimin yönetim görevi arttıkça kendini eksik hissettiği alanın da arttığıdır.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.19. Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının ‘Mesleğinizle ilgili hiç düş kırıklığı yaşadınız mı? Evetse en önemli nedenleri nelerdi?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hiç düş kırıklığı yaşamadım	52,8	36,3	50,2	46,3	38,3	48,0	46,1	60,6	11,9	46,5
Düş kırıklığı yaşadım	47,2	62,8	48,4	52,6	61,7	50,9	51,6	38,3	88,1	52,4
İş bulma olanakları açısından	18,3	27,0	27,5	26,6	26,9	19,5	26,4	11,5	77,6	25,9
Kendi işimi kurma olanakları açısından	8,4	15,5	10,0	11,5	20,9	15,7	11,2	7,7	36,3	12,8
Para kazanma olanakları, sağladığı refah düzeyi açısından	20,0	34,2	18,7	23,3	21,1	21,2	24,5	9,1	44,0	22,5
Mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması açısından	18,4	23,4	14,9	17,7	22,6	22,1	15,1	14,9	18,9	18,1
Çalıştığım iş yerlerindeki koşullar açısından	12,8	22,0	13,2	15,7	9,2	6,4	8,7	14,4	11,7	13,6
Kariyer olanakları açısından	6,7	10,9	7,8	8,6	4,0	3,6	3,9	5,5	13,4	7,5
Toplumdaki saygınlığı açısından, tanınmamasından	5,7	5,4	5,0	5,2	19,9	7,7	1,5	2,5	1,8	5,3
Mesleğin giderek önemini yitirmesi açısından	8,9	10,7	9,0	9,5	26,0	15,1	4,2	9,1	6,4	10,2
Meslek topluluğu ile ilişkiler açısından	3,7	4,0	2,6	3,1	2,2	8,1	1,1	3,7	1,6	3,8
Diğer	1,8	0,3	0,7	0,7	1,3	0,6	-	1,2	-	0,7
Yanıtsız	1,6	0,2	0,4	0,5	-	0,2	-	-	-	0,3
Yanıtsız	-	0,9	1,3	1,1	-	1,1	2,3	1,1	-	1,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fiilen çalışıyor olanlara göre çeşitli alanlarda daha az bilgi eksikliği hissedilen işsizler grubu, en büyük oranda düş kırıklığı yaşayan grubu oluşturuyor. Düş kırıklığı yaşadım diyenlerin oranı tüm kitlede yüzde 52,4 iken, çalışma konumu işsiz olan kesim içinde bu oran yüzde 88,1’e yükseliyor. Bu grubun düş kırıklığı yaşamasına neden olan ilk iki konu ‘iş bulma olanakları’ ve ‘Para kazanma olanakları, sağladığı refah düzeyi’ olarak belirtilmiş.

En az düş kırıklığına uğradığını belirtenler emekliler oluyor. Tüm kitle içinde yüzde 52,4 olan düş kırıklığına uğrama oranı, emekliler içinde yüzde 38,3’e geriliyor. Demek ki çalışma yaşamının başında iş arama ve işsizlik sürecinde yüksek olan düş kırıklığı düzeyi çalışma yaşamına katılımı düşme sürecine girerken, emeklilikte en alt seviyesine inmiş oluyor.

Tablo 2.20. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin mesleki uygulamalara ilişkin ‘Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
		Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Mesleğimi icra ederken sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım.	Katılıyorum	70,6	72,2	56,0	62,0	59,5	74,7	31,7	62,8	52,3	62,5
	Katılmıyorum	16,6	11,6	11,2	11,8	10,8	9,0	12,1	6,1	14,4	10,9
	Fark	54,0	60,6	44,9	50,3	48,7	65,7	19,6	56,7	37,8	51,6
Teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır.	Katılıyorum	71,5	71,6	56,5	62,3	57,4	72,8	55,8	55,1	45,4	62,4
	Katılmıyorum	9,1	9,1	11,1	10,3	8,4	10,0	17,3	11,6	12,8	10,7
	Fark	62,4	62,5	45,5	51,9	49,0	62,9	38,5	43,5	32,6	51,6
Mühendislerin / mimarların / şehir plancılarının sorunları, halkımızın sorunlarının bir parçasıdır; onlardan ayrılmaz.	Katılıyorum	75,1	69,9	51,4	58,9	61,3	67,1	40,1	57,9	51,2	59,1
	Katılmıyorum	6,1	10,9	9,8	9,8	13,5	14,4	22,5	14,0	16,1	11,7
	Fark	69,0	59,0	41,6	49,1	47,8	52,7	17,5	43,9	35,1	47,4
Mesleki uygulamalarımız, çok disiplinli ve disiplinler arası bir nitelik kazanmaktadır.	Katılıyorum	62,3	52,1	43,4	47,6	36,7	54,1	40,3	45,2	29,8	47,4
	Katılmıyorum	19,0	14,5	12,6	13,7	21,8	16,2	18,9	13,8	20,9	14,7
	Fark	43,3	37,6	30,9	33,9	14,9	37,9	21,4	31,4	8,9	32,7
İşyerlerinde M/M/ŞP’lerin talepleri diğer çalışanlardan ayrıştırılarak ele alınmalıdır.	Katılıyorum	52,4	50,1	45,0	47,1	40,5	48,8	26,2	45,2	36,6	45,9
	Katılmıyorum	24,5	25,1	21,0	22,5	30,9	30,3	34,5	26,5	17,2	24,5
	Fark	27,9	25,0	24,0	24,6	9,6	18,5	-8,3	18,7	19,3	21,5
Mesleğimize ve topluma karşı sorumluluklarımız çoğu zaman işveren ve / veya yöneticilerin çıkarlarıyla /istekleriyle çelişki halindedir.	Katılıyorum	37,1	45,2	35,7	38,6	50,5	55,0	38,9	44,7	47,8	42,2
	Katılmıyorum	36,8	25,9	22,2	24,6	17,5	23,9	24,9	22,2	19,1	24,0
	Fark	0,3	19,2	13,5	14,0	32,9	31,1	14,0	22,5	28,7	18,2
Yeni yönetim ve kontrol sistemleri mesleki yaratıcılığımızı sınırlandırıp bizleri tanımlı işleri yapan birer elemana dönüştürüyor.	Katılıyorum	35,2	38,2	36,0	36,6	35,7	38,5	38,0	28,2	32,2	36,0
	Katılmıyorum	43,9	32,9	22,1	27,2	41,1	36,6	37,5	35,0	22,3	29,7
	Fark	-8,7	5,3	13,9	9,4	-5,4	1,9	0,5	-6,9	9,8	6,3
Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmamız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle toplumsal-siyasal olaylardan uzak durmalıyız.	Katılıyorum	35,5	44,9	32,9	36,6	19,3	39,0	61,8	32,3	33,6	37,3
	Katılmıyorum	44,3	39,5	39,5	39,9	60,1	46,7	18,0	45,7	37,4	40,8
	Fark	-8,9	5,4	-6,6	-3,3	-40,7	-7,7	43,8	-13,4	-3,9	-3,4
Öğrenim gördüğüm meslek dalı...Bu parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı.	Katılıyorum	14,2	16,0	23,6	20,5	15,7	17,9	28,5	20,1	27,1	20,6
	Katılmıyorum	75,7	68,6	44,8	54,4	70,0	66,7	34,4	54,0	37,0	55,1
	Fark	-61,4	-52,6	-21,2	-33,9	-54,4	-48,9	-5,9	-34,0	-9,8	-34,5

Mesleki uygulama süreciyle bağlantılı 9 ayrı önermeye ‘katılma / katılmama’ yönünde verilen yanıtlar toplu olarak incelendiğinde ortaya farklı çalışma konumlarını birleştiren ya da ayırıştıran önemli kümelenmeler ortaya çıkmıyor. Ancak “Mesleğimize ve topluma karşı sorumluluklarımız çoğu zaman işveren ve/veya yöneticilerin çıkarlarıyla/istekleriyle çelişki halindedir” önermesi işverenlerle ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler arasında önemli bir görüş farkının ortaya çıkışına sahne oluyor. Çünkü işverenler bu önermeye büyük oranda katılırken, ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler arasında bu önermeye katılanlarla katılmayanlar birbirine eşit iki grup oluşturuyor.

Yukarıdaki tabloda sergilenen ilk dört önermeye görüş olarak en yüksek oranda katılanlar üst ve orta düzey yönetim görevi üstlenmiş olan ücretli/maaşlılar ile işverenler oluyor. Bu üç grubun büyük oranda katıldığı bu dört önerme; “bilgilerin yenilenme ihtiyacını / teknolojik gelişmeye

paralel artan toplumsal sorumluluğu / MMŞP’lerinin sorunlarının halkın sorunlarının parçası olduğu / mesleki uygulamaların disiplinler arası nitelik kazandıgı” konularında odaklaşıyor.

9 önermeden 7’sine “katılıyorum” ağırlıklı yanıt veren MMŞP’ları sadece 2 önermede “katılmıyorum” yanıtıyla öne çıkıyorlar. Bu 2 önermeden “Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmanız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle toplumsal-siyasal olaylardan uzak durmalıyız” görüşü daha az karşı çıkılan (yüzde 40,8’lik katılmama oranına karşı yüzde 37,3’lük katılma oranı) önermeyi oluşturuyor. Daha büyük (yüzde 55,1 oranında katılmama ve yüzde 20,6’lık katılma oranıyla) karşı çıkışı yansıtan önerme “Öğrenim gördüğüm meslek dalı teknolojideki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma; mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı” görüşünü savunuyor. Bağımsız çalışanlar her iki önermeye de yüksek düzeyde katılmama tepkisi verirken, ‘mesleğin öneminin azalması’ önermesine yüksek oranda katılmama tepkisine üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar ile işverenler de katılıyor.

‘İşsizler’ ile çalışma konuları belli olmayanlarla ev kadınlarından oluşan ‘diğer’ grubu önermelere genel kitle ile aynı yönde tepki verse de, önermelere katılma / katılmama yönünde belirtilen görüşlerde kitleden farklılaşan bir konum sergilemekten daha çok, kitleyle aynı yönde hareket eden kesimler izlenimini veriyorlar.

Tablo 2.21. Çalışma konularına göre MMŞP’lerinin ‘Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Ücret	69,0	74,1	70,4	71,3	72,6	60,3	73,4	65,1	78,0	69,4
Statü, kariyer	52,7	36,9	52,7	48,1	34,6	37,3	60,6	44,2	52,1	46,5
Mesleğimde sevdiğim işi yapmak	41,5	44,4	41,9	42,6	39,0	46,1	24,0	28,9	41,5	41,1
Mesleki açıdan gelişme olanağı	25,4	31,4	24,4	26,5	26,3	30,0	31,5	27,9	18,0	27,1
Mesleğini uygulayabilme olanağı	18,0	23,0	23,3	22,8	41,5	33,6	23,8	28,4	35,6	25,7
Inisiyatif kullanabilme	26,0	19,8	18,4	19,5	33,9	26,5	21,2	36,7	24,9	22,5
İşin topluma sağladığı yarar	22,2	16,6	17,7	17,8	17,7	22,5	17,8	22,1	15,0	18,8
İş yerindeki insan ilişkileri	13,0	22,2	17,3	18,4	14,7	13,5	8,6	15,7	12,4	16,7
İşyerinin fiziki koşulları, ortamı	13,5	18,0	16,6	16,7	15,1	12,1	30,6	18,1	12,0	16,5
İş yerinin kurumlaşması	15,3	12,1	12,3	12,5	4,6	14,5	8,6	10,0	9,6	12,2
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis, mimar, şehir plancıları iş tatmini açısından en önemli üç unsur olarak belirttikleri seçenekler, genel sıralama açısından nasıl bir öncelik ortaya çıkarıyorsa, çalışma konuları ayrımında da benzer dağılımlar sergiliyor. Bu unsurlar ‘ücret’, ‘statü - kariyer’, ‘mesleğimde sevdiğim işi yapmak’ şeklinde sıralanıyor. Genel sıralama üst düzey yönetim görevi olan ve olmayan ücretli/maaşlılarda, işsizlerde genel sıralamayla aynı düzenlilikte gerçekleşiyor. Buna karşılık orta düzey yönetim görevi sahibi ücretli/maaşlılar ikinci sıraya ‘mesleğimde sevdiğim işi yapma’yı taşıyor, aynı işverenler gibi.

Bağımsız çalışanlar iş tatmini açısından en önemli üç unsur sıralamasından ‘statü-kariyer’ seçeneğini ikinci sıradan çıkararak onun yerine ‘Mesleğini uygulayabilme olanağı’ nı yerleştiriyor ve üçüncü sırada ‘mesleğimde sevdiğim işi yapmak’ ögesini bulunduğu yerinde koruyor. Emekliler

ise sıralamanın üçüncüsü ‘mesleğimde sevdiğim işi yapmak’ ögesini sıralamadan çıkararak yerine ‘insiyatif kullanabilmek’ ögesini koyuyor. Diğer kategorisindeki MMŞP’ları ise üçüncü ögenin yerine ‘mesleki açıdan gelişme olanağı’nı koymuş. Genel sıralamadan farklılaşan ögeler bu yönleriyle, çalışma konumlarına göre farklılaşan iş tatmini ögesine vurgu yapma biçimi olarak karşımıza çıkıyor.

İş tatmini ögeleri arasında en az belirtilen üç öge ‘iş yerinde insan ilişkileri’, ‘iş yerinin fiziki koşulları, ortamı’ ve ‘iş yerinin kurumlaşması’ geliyor. Özellikle ‘iş yerinin kurumlaşması’nın **üst düzey yönetim görevi üstlenmiş ücretli/maaşlılar ve işverenler** dışındaki tüm çalışma konum grupları açısından en az iş tatmin ögesi olarak işaretlenen seçenek olarak seçilmesi dikkat çekiyor. Bu bir anlamda, iş yeri kurumlaşmasının sadece işverenlerin ve üst düzey yöneticilerinin gündemine girebilmiş bir kavram olduğunun da göstergesi olabilir. Çünkü iş yeri kurumlaşmasını en düşük belirtenler **bağımsız çalışanlar** ile çalışma konumları belli olmayanlarla ev kadınlarının oluşturduğu **diğer** kategorisindeki mühendis, mimar ve şehir plancılarıdır.

Mühendis, mimar ve şehir plancılarının mesleki tatmin açısından önemli bulunduğu işlevlerin başında “tasarım projelendirme” ikinci sırada da “araştırma geliştirme” geliyor. Mesleki tatmin açısından ‘araştırma geliştirme’yi ilk sıraya koyanlar; yönetim görevi olmayan ücretli/maalşlılar, bağımsız çalışanlar ve emekliler. Bu üç çalışma konum grubu dışında kalan grupların tamamı meslek tatmini açısından ilk sıraya ‘tasarım projelendirme’yi koyuyor.

Tablo 2.22. Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının ‘Mesleki tatmin açısından en önemli üç unsur nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Tasarım projelendirme	57,8	59,1	52,5	54,9	51,6	65,8	62,8	46,1	67,8	56,6
Araştırma geliştirme	49,6	55,8	58,2	56,8	57,0	47,2	46,1	52,2	42,6	53,9
Planlama faaliyetleri	39,7	42,4	39,8	40,6	55,1	40,3	39,8	39,4	33,0	40,3
İmalatla ilgili faaliyetler	41,3	41,6	27,3	32,7	52,4	46,8	25,7	39,6	37,1	35,6
Eğitim öğretim faaliyetleri	25,0	28,0	32,7	30,7	16,5	18,2	18,4	24,9	21,3	27,2
Üst düzey idari görevler	37,5	27,5	18,4	22,7	32,7	23,1	27,0	28,1	13,6	23,2
Teknik tedarik, satın alma	7,2	12,7	17,5	15,2	6,9	10,7	22,4	25,5	16,5	15,7
Teknik pazarlama, satış	9,1	8,3	15,9	13,1	10,2	16,5	11,9	16,7	29,2	14,4
Danışmanlık, eksperlik	12,3	11,1	14,2	13,1	8,6	14,8	23,4	8,0	8,8	13,2
Satış sonrası hizmetler	5,2	7,1	9,9	8,6	5,1	8,3	10,5	12,9	22,8	9,5
Yazılım	3,3	4,9	8,6	7,1	3,9	5,5	10,7	3,5	7,8	6,6
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bağımsız çalışanlar ‘araştırma geliştirme’ ile ‘planlama faaliyetleri’ni ilk iki sıraya koyan tek grup olmanın ötesinde, ‘tasarım projelendirme’yi de mesleki tatmin açısından dördüncü sıraya taşıyan tek kesim. Ancak bağımsız çalışanlar içindeki bu sıralama puan farklarının çok az olması ortaya bir başka kavramlaştırma da çıkarıyor. Bu da, ilk dört mesleki tatmin ögesinin bağımsız çalışanlarda, diğer çalışma konumu gruplarından farklı olarak, kendi içlerinde bir öbek oluşturması biçiminde tanımlanabilir.

“Teknik pazarlama, satış” ve “satış sonrası hizmetleri” mesleki tatmin açısından hemen hemen tüm çalışma konumu grupları tarafından en az belirtilen iki öge olmasına karşılık bunların, işsizler tarafından ilk 4 ögenin hemen ardından belirtiliyor oluşu, işsizlerin satış ve satış sonrası hizmetlere yönelişinin MMŞP’ları kitlesinden daha farklı bir yerde durduğunu gösteriyor.

Ücretli/maaşlı çalışanların yönetim görevi üstlenmeye göre sıralanması, “üst düzey idari görevler” mesleki tatmini kademeye göre arttıran bir yöneliş ortaya çıkarırken, “eğitim / öğretim faaliyetleri” ise mesleki tatmin açısından tam ters bir süreci tanımlamış oluyor. Yani yönetim görevi olmayanlar eğitim / öğretim yoluyla mesleki tatminlerini arttırdıklarını beyan ederken, yönetim görevi olanlar ise üst düzey idari görevlerden mesleki tatmin aldıklarını beyan etmişler.

Tablo 2.23. Çalışma konumları ayırımında MMŞP’larının ‘Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin sizce en önemli (üç) nedeni nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Mesleğe giren kişi sayısındaki artış	56,1	52,9	48,9	50,7	59,4	51,7	59,0	39,2	40,6	49,9
Yeni yatırımların azalması	43,9	48,3	39,4	42,4	48,7	42,4	59,3	50,9	47,0	44,1
Sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikaları	47,5	37,7	26,2	31,4	27,5	30,1	23,6	25,7	23,1	30,0
Ekonomide ve teknolojide giderek artan dışa bağımlılık	16,7	27,4	30,9	28,6	16,0	24,1	27,5	28,4	35,0	27,9
Türkiye'deki teknolojik gerilik, yetersizlik	21,4	25,2	26,2	25,5	19,1	21,0	7,0	19,7	19,4	23,3
Tekelleşme karşısında küçük işletmelerin giderek yok olması	12,7	15,9	22,0	19,4	37,2	23,3	20,1	30,2	19,3	21,2
Yeni yönetim ve kontrol sistemleriyle ilgili teknolojilere uyum sağlayamama	14,2	12,6	23,9	19,8	13,6	14,9	23,1	29,4	36,6	20,5
Gelişen üretim teknolojilerinin istihdamı daraltması	15,0	18,6	19,5	18,8	20,5	16,0	22,7	21,1	19,2	18,8
Özelleştirmeler, kamu istihdamının azalması	18,2	13,2	20,5	18,2	13,8	14,6	32,4	27,8	9,7	18,7
Kişisel bilgi ve becerilerin yetersizliği	26,4	18,7	13,5	16,2	9,2	27,4	8,4	10,6	10,9	16,9
Mesleki bilgi ve becerilerin artık daralması ve sıradanlaşması	11,5	13,2	9,6	10,8	13,2	17,3	6,9	6,7	10,4	11,3
Mesleğin yeni uzmanlık alanlarına bölünmesiyle, bazı dalların giderek önemini yitirmesi	7,7	7,8	12,3	10,6	10,3	9,1	9,8	7,0	25,4	10,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mesleki tatmini “tasarım projelendirme / araştırma geliştirme” çalışmalarında bulan mühendis, mimar, şehir plancıları, kendi mesleklerinde ortaya çıkan artan işsizlik olgusunu öncelikle “mesleğe giren kişi sayısındaki artış”a bağlıyorlar. Ama emeklilerle işsiz MMŞP’ları aynı kanıda değil. Onlar önceliği “yeni yatırımların azalması”na veriyorlar.

Mühendis, mimar, şehir plancıları arasında artan işsizliğin nedenleri olarak ‘mesleğe giren kişi sayısındaki artış’ ve (sıralamadaki ikinci, üçüncü değerlendirme cümlelerinin ortak biçimde işaret ettiği) ‘yatırım sorunu’ öne çıkarılırken, bu seçenekleri dışa bağıllık, az gelişmişlik ve tekelleşme gibi daha yapısal sorunlara gönderme yapan değerlendirme cümleleri izliyor.

Meslek içinde ihtisaslaşma / aşırı iş bölümü ve buna bağlı olarak mesleğin önemini yitirdiği fikrini barındıran iki değerlendirme cümlesi sıralamanın en sonunda, MMŞP’lerinin sadece yüzde 10’u tarafından belirtilme oranıyla yer almaktadır. Bu değerlendirme, “.. teknolojik değişim ve gelişmeye paralel olarak .. parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı” (Bakınız tablo 2.20) ifadesine katılmayan MMŞP’lerinin, görüşlerini iş olanaklarının sınırlanmasında konusunda bir kez daha vurgulanması biçiminde bir iç tutarlılık göstergesi olarak da ele alınabilir. Bir başka ifadeyle mühendis, mimar, şehir plancılarının mesleklerinin önemini giderek azalması gibi bir kavramlaştırmayı ne mesleki değerlendirme bağlamında ne de işsizliğin bir kaynağı olarak gördükleri ve de bu doğrultudaki görüşlere katılmadıklarını her fırsatta vurguladıkları söylenebilir.

Ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler ile işverenlerin işsizliğin nedenleri arasında ‘kişisel bilgi ve becerilerin yetersizliği’ni dördüncü sıraya, bağımsız çalışanların ise ‘tekelleşme karşısında küçük işletmelerin giderek yok olması’ seçeneğini üçüncü sıraya yükseltmesi, içinde yer alınan çalışma konumunun işsizlik sorununa kendi pencerelerinden yanıt vermelerinin örnekleri olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2.24. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
5 yıl ve daha az	21,6	25,9	29,8	28,0	24,0	19,8	29,2	4,7	19,9	24,3
6-10 yıl	15,8	22,9	21,8	21,6	19,8	14,1	5,3	3,5	13,7	17,8
11-20 yıl	28,2	25,7	24,0	24,9	22,1	25,5	4,7	18,6	3,1	22,8
21-30 yıl	19,1	16,3	6,8	10,6	8,3	20,9	2,4	45,7	3,2	14,7
30 yıldan daha fazla	7,4	1,7	0,7	1,6	8,8	8,4	1,0	16,7	0,6	4,0
Yanıtsız	8,0	7,5	16,9	13,4	17,0	11,5	57,3	10,7	59,4	16,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.24 ve 2.25 birlikte incelendiğinde açıkça görüleceği gibi, mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 16,3’ü meslek içinde çalışarak geçirdikleri süre sorusunu yanıtsız bırakırken, meslek dışında çalışarak geçirilen süre sorusuna kitlenin yüzde 35’i bir süre belirterek yanıt veriyor. Dolayısıyla araştırma kapsamındaki MMŞP’lerinin yüzde 16,3’üyle yüzde 33’ü arasında değişen bir kesiminin sürekli ya da kimi zaman meslek dışı işlerde çalışarak gelir elde etmek durumunda kaldığı ya da bu durumu tercih ettiği söylenebilir.

Mühendis, mimar, şehir plancılarının yaklaşık yüzde 22,1’i beş yıldan az ve yüzde 12,5’i ise 6 ve daha fazla yıl olmak üzere, meslek alanı dışında çalıştıklarını beyan ediyorlar. Bu da en az her üç MMŞP’ndan birinin çalışma yaşamında meslek dışında çalışmış olduğu gösteriyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.25. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
5 yıl ve daha az	21,8	28,2	22,2	24,0	33,3	20,2	23,8	9,7	20,6	22,1
6-10 yıl	10,8	5,7	8,0	7,6	3,2	8,3	3,8	5,6	3,8	7,2
11-20 yıl	4,1	2,7	2,3	2,6	3,2	9,4	2,8	11,3	2,4	4,4
21-30 yıl	1,7	0,7	0,2	0,4	-	1,1	-	4,1	-	0,8
30 yıldan daha fazla	-	-	0,1	0,1	-	0,3	-	0,1	-	0,1
Yok	-	0,4	0,3	0,3	-	1,5	-	-	-	0,4
Yanıtsız	61,7	62,3	66,9	65,1	60,3	59,3	69,7	69,2	73,2	65,0
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.26. MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hiç işsiz kalmadım	68,5	56,7	52,0	54,8	49,7	71,1	50,0	60,7	3,7	55,8
İşsiz kaldım	31,5	41,2	39,7	39,4	41,0	24,5	43,8	17,3	83,0	36,9
1-12 ay	20,8	25,1	20,5	21,9	14,9	13,3	6,7	5,2	36,3	18,9
13-24 ay	2,2	7,5	5,6	5,9	21,4	4,8	11,1	2,5	10,0	5,9
24 aydan daha fazla	4,0	3,9	6,3	5,4	3,2	1,6	8,8	3,6	19,7	5,2
Yanıtsız	4,6	4,7	7,3	6,3	1,6	4,8	17,2	6,0	17,0	6,8
Yanıtsız	-	2,1	8,3	5,7	9,3	4,4	6,2	22,0	13,3	7,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Her üç mühendis, mimar, şehir plancısından birinin meslek dışında çalışma durumunda kalmış olması gibi, her üç MMŞP’ndan biri de iş yaşamında önemli süre işsiz kalmış. Tablo 2.26’dan açıkça görüldüğü gibi MMŞP’lerinin yüzde 36,9’u iş yaşamları sürecinde işsizlik yaşadıklarını belirtiyorlar. Tablo 2.27 bu işsizliği yaşayanların yarısından çoğunun da bu durumla bir kereden daha fazla karşı karşıya kalmış olduğunu gösteriyor. Kaç kez işsiz kaldığını anımsamayanların oranı yüzde 33,6 ile araştırma anında da iş arama süreciyle karşı karşıya kalan işsizler arasında birinci sıraya yükselerek, kaç kez işsiz kalındığının önemini yitirdiği bir durumu ortaya koyuyor. Benzer durum bir de “diğer” kategorisi altında gruplandırılmış çalışma konumları belirsiz olan ve / ya da ev kadını MMŞP’leri arasında gözleniyor.

Tablo 2.27. Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin 'Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse kaç kez işsiz kaldınız?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, hiç işsiz kalmadım	68,5	56,7	52,0	54,8	49,7	71,1	50,0	60,7	3,7	55,8
Evet, işsiz kaldım	31,5	41,2	39,7	39,4	41,0	24,5	43,8	17,3	83,0	36,9
1 kez	17,3	22,0	17,8	19,0	22,7	11,2	13,1	8,2	29,6	17,0
2 kez	6,2	7,8	7,8	7,6	6,7	6,1	3,3	4,7	10,6	7,1
3 kez	4,1	3,7	2,5	3,0	0,5	2,9	7,0	1,2	6,9	3,1
4 ve daha fazla	0,8	3,0	1,4	1,8	6,2	1,0	0,2	1,7	2,3	1,7
Yanıtsız	3,1	4,7	10,2	8,0	4,9	3,3	20,1	1,5	33,6	8,1
Yanıtsız	-	2,1	8,3	5,7	9,3	4,4	6,2	22,0	13,3	7,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.27 ve 2.28 birlikte incelendiğinde, mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 55,8'inin bugüne değin işsiz kalmadıkları ve yüzde 7,3'lük bir grubun ise bu soruya yanıt vermediği görülüyor. Bu soruya yanıt vermeyen kesimin de hiç işsiz kalmadığı varsayılırsa, kısa ya da uzun işsizlik yaşamış olan MMŞP'lerinin oranı yüzde 36,9 olarak gerçekleşiyor ve bu kesimin iş yaşamında ortalama 2 kez işsiz kaldığı ve 7 aydan daha uzun bir süre bu işsizliği yaşadığı sonucuna ulaşıyor.

Tablo 2.28. 'Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse bir dönemde en uzun işsiz kaldığınız süre ne oldu?' sorularına çalışma konumu ayırımında MMŞP'lerinin verdikleri yanıtlar ve yanıtların oransal dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, olmadı	68,5	56,7	52,0	54,8	49,7	71,1	50,0	60,7	3,7	55,8
Evet, oldu	31,5	41,2	39,7	39,4	41,0	24,5	43,8	17,3	83,0	36,9
1-6 ay	11,9	21,6	9,8	13,5	15,4	11,5	10,3	5,7	24,9	12,8
7-12 ay	9,3	10,5	11,6	11,1	10,2	6,6	5,3	2,8	23,9	9,8
13-24 ay	4,7	5,7	3,4	4,2	13,6	4,1	8,0	1,4	12,4	4,5
24 aydan daha fazla	1,0	1,1	4,2	3,1	1,9	1,0	7,9	2,7	8,8	3,1
Yanıtsız	4,6	2,2	10,6	7,6	-	1,3	12,2	4,8	13,1	6,7
Yanıtsız	-	2,1	8,3	5,7	9,3	4,4	6,2	22,0	13,3	7,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek yaşamı içinde işsizlik yaşadığını söyleyenler arasında emeklilerin, işverenlerin ve ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticilerin -görel olarak en yaşlı grupların- daha az oranda işsiz kalmış olmalarının ve araştırma veri derleme sürecinde aktif çalışma yaşamı içinde olanların yarısından fazlasının mezuniyetlerinden bugüne 1-2 kuruluşta çalışmış olmasının, MMŞP'lerinin özellikle geçmiş dönemlerde iş değiştirme oranlarının yüksek olmadığını ortaya koyduğu söylenebilir.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.29. MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘Mezuniyetinizden bu yana toplam kaç kuruluşta çalıştınız?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETİ/ MAASLI			ÜCRETİ/ MAASLI	BAĞIMSIZ ÇALISAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
1-2 kuruluşta çalıştım	54,2	58,1	66,4	62,9	54,1	55,6	31,7	32,9	22,2	56,3
3-4 kuruluşta çalıştım	32,2	29,3	17,9	22,5	21,0	25,7	7,2	12,7	15,3	21,3
5 ve üzeri kuruluşta çalıştım	13,6	10,6	5,8	7,9	15,1	13,3	7,0	14,9	3,3	9,2
Yanıtsız	0,1	1,9	9,9	6,7	9,9	5,4	54,1	39,5	59,2	13,2
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mezuniyetinden bugüne 2 ve daha az iş yerinde çalışan mühendis, mimar, şehir plancılarının oranı yüzde 56.3. Bu oran genel bir değerlendirmeye düşük bir iş değiştirme düzeyinin göstergesi olarak ele alınabilir. Tablo üniversiteden mezun olduğu günden bu yana 5 ve daha fazla sayıda kuruluşta çalışmış olanların oranını yüzde 9,2 olarak gösteriyor. Aşağıdaki tablo incelediğinde de görüleceği gibi, araştırma anında mühendis, mimar, şehir plancılarının çalıştıkları işlerindeki çalışma süreleri altı yılı geçmiş olanların oranı yüzde 48,1’e ulaşıyor. Üstteki ve alttaki tabloların (Tablo 2.29 ve Tablo 2.30) sergilenen dağılımlarında yer alan “yanıtsız” kategorisi araştırmanın veri derleme anında ağırlıkla bir iş ya da iş yerinde çalışmıyor olmaktan ya da kaç yıldır söz konusu iş yerinde çalışıldığına anımsanmamasından kaynaklanan cevapsızlığı yansıtıyor. Durum bu olunca tüm çalışma yaşamı boyunca 1-2 kuruluşta çalışmış olanların oranı ve araştırma anında çalıştıkları iş yerinde 6 yıl ve daha uzun süredir çalışanların oranı doğal olarak daha da yükselmiş oluyor¹⁵.

Tablo 2.30. ‘Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?’ sorusuna MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETİ/ MAASLI			ÜCRETİ/ MAASLI	BAĞIMSIZ ÇALISAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
5 yıl ve daha az	42,8	44,1	44,2	44,1	50,2	32,2	42,0	6,9	25,6	38,2
6-10 yıl	19,9	23,7	23,4	23,2	14,6	17,2	6,8	3,5	5,6	19,1
11-20 yıl	25,9	17,8	17,9	18,6	23,3	28,1	3,7	11,8	0,6	18,3
21-30 yıl	9,7	10,9	4,7	7,0	9,3	12,3	2,1	20,4	0,6	8,6
30 yıldan daha fazla	1,7	0,9	0,3	0,6	-	5,0	-	9,5	-	2,0
Yanıtsız	-	2,4	9,4	6,6	2,6	5,3	45,4	47,9	67,6	13,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁵ Tablo 2.30’da ‘Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?’ sorusuna yanıt vermiş, önceki sorularda da ‘işsiz kaldığımız oldu mu?’ sorusunu da hayır diye yanıtlamış işsizlerin olması, araştırma anında herhangi bir iş yerine bağlı olmadan iş buldukça ‘bağımsız çalışan’ ve **fakat işe girmek için de bir iş yeri arayanlar** araştırmada işsiz olarak tanımlanmıştır. Bu durumun tablolara yansması nedeniyle yüzde 3,7 oranında işsiz’in işsiz kalmaması veya işsizlerin bir bölümünün halen çalışıyor görünmesi gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. İşsizlerin durumlarına ve dağılımlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler raporun ilerleyen sayfalarında sergilenecektir.

C. İş yeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular

Çalışmanın bu bölümünde sergilenecek bulgular, araştırma soru kağıdı B bölümünün 11'inci sorusuna "Bir iş yerinde çalışıyorum" yanıtını veren ücretli/maaşlı çalışanlar ile işverenlerin bilgilerini içermektedir. Bir başka deyişle raporun bu kısmında, araştırmada temsil edilen 353.783 mühendis, mimar, şehir plancısının değil, araştırma anında işveren olarak ya da ücretli/maaşlı olarak bir iş yerinde çalışıyor olan 291.762 MMŞP'na ilişkin veriler sergilenecektir.

Araştırma soru kağıdının B bölümünde yer alan 11'inci soruya "bir iş yerinde çalışıyorum" yanıtı verenlerin oranı yüzde 82,5'dir. Bu oranın 66,7 puanlık kısmı yönetim görevi olan ya da olmayan ücretli/maaşlılardan, 15,8 puanlık kısmı ise işverenlerden, bir başka deyişle çalıştığı iş yerinin ortağı ya da sahibi olan MMŞP'larından oluşmaktadır.

Tablo 2.31. Çalışan mühendis mimarların 'Nerede çalışıyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Kamu kesiminde	42,0	45,5	61,2	54,9	1,2	44,6
Merkezi hükümete bağlı bir kurum kuruluşunda	8,7	18,9	28,9	24,2	-	19,6
Kamu iktisadi teşekkülü	4,7	16,5	11,4	12,3	1,2	10,2
Üniversite-yüksek okul	14,9	4,8	11,3	9,7	-	7,8
Belediye/belediyeye bağlı bir kuruluş	9,9	4,8	4,5	5,1	-	4,1
Meslek odası	0,7	0,2	-	,2	-	0,1
Yanıtız	3,1	0,2	5,0	3,4	-	2,8
Özel kesimde	57,6	54,3	38,1	44,5	98,0	54,7
Başkasına ait bir şirkette/proje rosununda	57,6	54,3	38,1	44,5	2,0	36,4
Ortağı olduğum ya da kendime ait bir kette/proje bürosunda	-	-	-	-	95,9	18,3
Yanıtız	0,4	0,2	0,8	0,6	0,9	0,6
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Araştırmada TMMOB'ye bağlı bir odanın üyesi olsun olmasın, ankete yanıt veren mühendis, mimar, şehir plancılarının **bir iş yerinde çalışanlarının** yüzde 19,1'i işverenlerden (çalıştıkları iş yerinin ortak ve/ya da sahipleri), yüzde 80,1'i (235.973 ücretli/maaşlı / 291.762 toplam çalışan) ise ücretli/maaşlı çalışanlardan oluşuyor. Bu oranlar 1998 araştırmasında (Köse, A. ; Öncü, A. 2000, sayfa 209) yüzde 16'ya yüzde 84 olarak gerçekleşmiş. 1978 araştırmasında bu oranlar (Artun, A. Sayfa 143) işverenler için yüzde 20,8, ücretli/maaşlı çalışanlar için ise yüzde 79,2 olarak bulunmuş. Araştırmada mühendis, mimar, şehir plancıları kitlesinin örnekleme tam ve gerçek oranlarıyla yansımaları üzerine kurulu iki araştırma olan ilk ve son araştırmalar, çalışanlar içindeki işveren – ücretli/maaşlı dengesini birbirine çok yakın oranlarla saptıyor. Ama ücretli/maaşlı çalışanların kamu ya da özel kesimde çalışma oranlarına bakıldığında ise ortaya önemli farklar çıkıyor. İlk araştırma ücretli/maaşlı çalışanlar içinde özel kesimde çalışanların oranını yüzde 20,4 olarak gösterirken, bu araştırma yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi bu kesimin ağırlığını yüzde 44,5 olarak saptıyor. Bu olgu yaklaşık 30 yıllık bir perspektifte ücretli/maaşlı özel sektör çalışanları ağırlığının iki kattan da fazla arttığını gösteriyor. Bu olgu mühendis, mimar, şehir plancılarının ücretli/maaşlı çalışma alanlarının kamuda daralırken, özel sektörde genişlediğini gösteriyor. Bu değerlendirme 1978 ve

2006-07 mühendis-mimar profili araştırmalarının sonuçlarının baz alınması durumunda ulaşılan sonuçlar. Ne var ki, 1998 araştırması bu noktada da farklı bir yapı ortaya koyuyor ve ücretli/maaşlı çalışanlar içerisinde yüzde 55,3’lük özel sektör çalışanı, yüzde 44,7’lik kamu çalışanı bulunduğu ve işveren konumundaki mühendis, mimar, şehir plancılarının çalışanlar içerisindeki ağırlığının da azaldığını gösteren bir oran ortaya çıkarıyor. Bu farklılığın temelinde, gerek kentler bağlamında gerek odalar bağlamında eksik temsilin yattığına ve de araştırma bulgularına bakarken bu eksik temsil yapısının göz ardı edilmemesi gerektiğine, burada bir kez daha değinmekte yarar görüyoruz. Ayrıca ortaya çıkan farklılıkların daha iyi anlaşılabilmesi için bu son mühendis – mimar profili araştırmasının diğer iki (Eylül 2007 ve Ocak 2008) raporunun da ayrıntılarıyla incelenmesi kaçınılmaz bir gereklilik olacaktır.

Tablo 2.32. Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların çalışma konumlarına göre ‘Çalıştığınız iş yerinin yapısında kamu ortaklığı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı kamuya ait?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Hayır, kamu ortaklığı yok	92,6	95,0	91,0	92,6	94,2	93,1
Evet, kamu ortaklığı var	5,0	1,6	6,3	4,5	1,1	3,3
Yüzde 51 ve daha fazlası	-	-	-	-	0,3	0,1
Yüzde 50'si	-	-	0,6	0,3	0,8	0,5
Yüzde 49 ve daha az	1,3	0,8	0,9	0,9	-	0,6
Bilmiyorum	3,7	0,8	4,2	2,9	-	1,9
Yanıtsız	-	-	0,6	0,3	-	0,2
Yanıtsız	2,5	3,4	2,7	2,9	4,7	3,5
Toplam	11779	37550	55735	105064	54646	159710
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Şirket ya da proje bürosunda çalışan MMŞP’lerinin çalıştıkları (ücretli/maaşlı çalışan ya da işveren MMŞP’lerinin yüzde 54,7’sinin çalıştığı) iş yerlerinde kamu ortaklığının olup olmadığı sorusuna ancak yüzde 3,3 oranında olumlu yanıt verilirken, benzer büyüklükteki bir kesim de bu soruya yanıt veremiyor (% 3,5).

Kamu ortaklığı olan özel şirket ya da proje bürosunda çalışan mühendis, mimar, şehir plancılarının oranı yüzde 3,3 iken, bunların ancak 1,2 puanlık kısmı, şirketteki kamu ortaklık payının miktarı hakkında bilgi sahibi olup, geri kalanların 1,9’u soruya ‘bilmiyorum’ yanıtını verirken, 0,2 puan ağırlığındaki kesim ise soruyu yanıtsız bırakıyor.

Araştırma kapsamına giren mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 54,7’sinin çalıştığı iş yerlerinde kamu payının olduğu özel iş yerlerinde çalışanların oranı yüzde 3,3 iken, yabancı sermaye payının olduğu yerlerde çalışanların oranı ise yüzde 10,6’ya yükseliyor. Bu iş yerlerinde ücretli/maaşlı çalışan MMŞP’lerinin oranı, yönetim görevi olmayanlar arasında en yüksek orana ulaşırken (% 16,2), üst düzey yönetim görevi üstlenen ücretli/maaşlılar arasında yüzde 9,3’e düşüyor. İşveren konumundaki MMŞP’lerinin iş yerlerinde kamu ortaklığı oranı yüzde 1,1 iken, yabancı sermaye ortaklığı yüzde 2,8 olarak gerçekleşiyor.

Tablo 2.33. Çalışma konumlarına göre şirket ya da proje bürosunda çalışan MMŞP'lerinin 'Çalıştığımız iş yerinin yapısında yabancı sermaye payı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı yabancılara ait?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Yabancı sermaye payı yok	88,9	84,6	82,3	83,8	93,1	87,0
Yabancı sermaye payı var	9,3	13,9	16,2	14,6	2,8	10,6
Tamamı	0,8	3,9	1,6	2,4	-	1,6
Yüzde 51 ve daha fazlası	0,8	1,6	3,3	2,4	0,3	1,7
Yüzde 50'si	0,1	0,8	0,3	0,5	0,6	0,5
Yüzde 49 ve daha az	2,7	3,2	5,2	4,2	1,0	3,1
Bilmiyorum	4,8	3,1	4,5	4,1	0,8	2,9
Yanıtsız	0,1	1,2	1,2	1,1	0,1	0,7
Yanıtsız	1,8	1,5	1,5	1,5	4,1	2,4
Toplam	11779	37550	55735	105064	54646	159710

Tablo 2.34. Şirket ya da proje bürosunda çalışan mühendis mimarların 'Çalıştığımız iş yerinde sizin hisseniz var mı? Evetse, ne kadar?' sorusuna çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Hayır, hissem yok	100,0	100,0	100,0	100,0	2,1	66,5
Evet, hissem var	-	-	-	-	97,9	33,5
1-24	-	-	-	-	7,3	2,5
25-49	-	-	-	-	15,4	5,3
50-74	-	-	-	-	32,7	11,2
75-100	-	-	-	-	33,7	11,5
Yanıtsız	-	-	-	-	8,9	3,0
Toplam	11779	37550	55735	105064	54646	159710
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.34, ücretli/maaşlı çalışan MMŞP'lerinin çalıştıkları iş yerlerinde hisselerinin olmadığını, işveren konumundaki mühendis, mimar, şehir plancılarının ise hemen hemen tamamının çalıştıkları iş yerinde hisse sahibi olduklarını gösteriyor. Ancak işverenler arasındaki yüzde 2,1'lik bir oransal büyüklüğü yansıtan küçük bir grubun çalıştığı iş yerinde hissesinin olmadığı görülüyor. Ya bu MMŞP'leri hatalı bir şekilde işverenler arasında yer alıyor ya da bu işverenlerin hisse sahibi olduğu, çalıştığından başka iş yerleri var.

İşverenlerin üçte ikisi iş yerlerinin yarıdan fazla hissesine sahip mühendis, mimar, şehir plancılarından oluşuyor. Bu kesimin ancak binde 8'inin iş yerleri borsada işlem görecektir büyüklük ve ciroya ulaşmış iş yerleridir. Oysa ücretli/maaşlı çalışan mühendis, mimar, şehir plancıların yüzde 14,8'i borsada işlem gören şirketlerde çalışıyor. Bir başka deyişle mühendis, mimar, şehir plancıların ücretli çalıştıkları iş yerlerinin, MMŞP'lerinin ortak ya da sahibi olduğu iş yerlerinden daha gelişmiş iş yerleri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Tablo 2.35. Şirket ya da proje bürosunda çalışan mühendis mimarların çalışma konumlarına göre ‘Çalıştığınız iş yerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Evet, görüyor	9,6	16,8	14,4	14,8	0,8	10,0
Hayır, görmüyor	88,6	80,1	80,7	81,4	95,3	86,1
Yanıtsız	1,8	3,0	4,8	3,9	3,9	3,9
Toplam	11779	37550	55735	105064	54646	159710
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.36. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin çalıştıkları ‘İş yerinizin temel faaliyet alanı nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
İmalat sanayi	24,3	25,2	18,8	21,2	13,3	19,6
İnşaat	17,8	17,9	7,6	11,5	41,7	17,2
Sosyal ve kişisel hizmetler (kamu hizmetleri,savunma,eğitim)	21,2	14,2	22,0	19,6	2,2	16,3
Tarım, ormancılık	7,8	8,3	18,2	14,4	2,2	12,0
Finans, sigorta ve mesleki hizmetler (banka, sigorta, gayri menkul)	5,9	9,2	7,6	7,9	10,0	8,3
Elektrik, gaz, su	6,8	6,2	6,1	6,2	7,3	6,4
Toptan ve perakende ticaret, restoran, otel işletmeciliği	3,4	2,3	2,8	2,7	8,5	3,8
Ulaşım, depolama, iletişim	3,6	4,0	4,1	4,0	0,2	3,3
Madencilik	2,0	3,8	2,5	2,9	0,9	2,5
Yanıtsız	7,1	8,9	10,4	9,7	13,8	10,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

MMŞP’lerinin sahibi ya da ortağı olduğu iş yerlerinin yüzde 41,7’si inşaat sanayiinde faaliyet gösterirken, kamu ve özel kesimde ücretli/maaşlı çalışan mühendis, mimar, şehir plancılarının çalıştığı iş yerlerinin ilk üç faaliyet alanı sırasıyla, imalat sanayii / sosyal ve kişisel hizmetler / tarım, ormancılık sanayi olarak öne çıkıyor.

İmalat sanayiinde ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticilerinin ağırlıklı olduğu ilk üç dal gıda ürünleri ve içecek / makine ve teçhizat / ana metal sanayii iken, orta düzey yönetici mühendis, mimar, şehir plancılarının ağırlıklı olduğu ilk üç dal ise kimyasal madde ve ürünler / gıda ürünleri ve içecek / ana metal sanayii şeklinde sıralanıyor. İşverenler için ise sıralama biraz daha farklı; makine ve teçhizat / elektrik makine ve cihazları / ana metal sanayii şeklinde gerçekleşmiş. Ücretli/maaşlı çalışan mühendis, mimar, şehir plancılarıyla işverenlerin çalışma alanı olarak yöneldiği sektörler ve sektör alt dallarının farklılaşmasının kökeninde iş yerlerinin ölçek farkı olduğu yukarıda sergilenen faaliyet alanı tablosunun yansıttığı özelliklerden de anlaşılabilir.

Tablo 2.37. MMŞP'larının çalışma konumlarına göre 'Çalıştığınız iş yerinde aşağıdakilerden hangileri var?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Yerel Bilgisayar Ağı (LAN)	82,3	78,8	78,3	78,8	57,6	74,7
AR-GE birimi	48,8	43,6	55,2	51,2	18,3	44,9
Herhangibir ISO belgesi	38,0	56,2	36,7	42,5	15,8	37,4
Yabancı bir firmayla lisans, 'know-how', yazılım anlaşması	7,8	14,2	8,9	10,4	1,6	8,7
Yurtdışına fason üretim	10,7	9,1	5,2	6,8	3,9	6,3
Yabancı bir şirketin temsilciliği	6,1	6,1	5,2	5,6	7,5	5,9
Yanıtsız	9,8	7,5	8,3	8,2	32,0	12,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis, mimar, şehir plancılarının çalıştıkları iş yerlerinin niteliğine ilişkin özellikler bağlamında benzeşme ve farklar ilk olarak iş yerinin yerel bilgisayar ağına sahip oluş düzeyinde gözleniyor. Ücretli/maaşlı MMŞP'larının çalıştığı her 5 iş yerinin 4'ünde yerel bilgisayar ağının varlığına karşın, işveren MMŞP'larının iş yerlerinde bu oran 2 iş yerinden 1'i düzeyinden, 3 iş yerinden 2'sine doğru tırmanma sürecinde. Aynı farklılık çalışılan iş yerinde AR-GE biriminin bulunma ve herhangi bir ISO belgesine sahip olunma düzeyine de yansıyor, ücretli/maaşlı çalışan MMŞP'larının çalıştıkları iş yerlerinde işveren MMŞP'larının iş yerlerine göre üç kat daha fazla AR-GE birimine ve de ISO belgesi sahipliğine rastlanıyor.

“Yabancı bir firmayla lisans 'know-how', yazılım anlaşması” ya da “yabancı şirket temsilciliği”, “yurtdışına fason üretim” gibi dış ilişkiler düzeyini gösteren etkinliklerin oranı işverenlerin iş yerleri için de, ücretli/maaşlı çalışan MMŞP'larının çalıştığı iş yerleri için de düşük. Bu oranların yüzde 10'un altında düzeyler yansıtması, MMŞP'larımızın (ister işveren ister ücretli/maaşlı çalışan olsun) çalıştığı iş yerleri açısından bir içe kapalılık göstergesi olarak da değerlendirilebilir.

Ancak buna karşın, çalışılan iş yerlerinde önem verilen özellikler ile iş yerlerinde bulunan özellikler karşılaştırması ortaya, yaklaşımda bir önem farklılığı sorunu olduğunu çıkarıyor. Örneğin mühendis – mimarların çalıştıkları iş yerlerinin yüzde 44,9'unda AR-GE birimi varken, AR-GE çalışmalarına verilen önemin oranı (Tablo 2.38'de görüldüğü gibi) yüzde 30,8 olarak ortaya çıkıyor, yani biriminin varlığı kadar önemi olmayan çalışmalar arasına giriyor AR-GE çalışmaları.

MMŞP'larının yüzde 37,4'ünün çalıştığı iş yerlerinde ISO belgelerine rastlanırken, aynı çalışanlar çalıştıkları iş yerlerinde ISO sistemine verilen önemin belirtilme düzeyi yüzde 28,1 oranında kalıyor. Bir başka deyişle ISO sistemine verilen önemin düzeyi, ISO belgesine sahip olma oranından daha düşük gerçekleşiyor. Bu da, AR-GE birimlerine ilişkin elde edilen bulgunun yinelenmesinden başka bir anlam taşıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.38. MMŞP’larının ‘Çalıştığınız iş yerinde aşağıdakilerden hangilerine önem veriliyor?’ sorusuna çalışma konularına göre verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Takım çalışması	57,3	64,3	52,1	56,1	66,5	58,1
Hizmet içi eğitim	35,9	46,7	47,7	46,4	22,7	41,8
İş sağlığı ve güvenliği	43,4	51,5	30,9	38,0	33,1	37,1
Kalite yönetim sistemi	32,4	45,9	29,7	34,7	28,1	33,4
AR-GE çalışmaları	35,8	31,8	35,8	34,6	15,7	31,0
Müşteri ilişkileri yönetimi	34,6	34,2	21,9	26,6	44,6	30,1
Şirket kültürü	29,0	36,1	25,2	28,7	30,9	29,1
ISO sistemi	30,3	42,3	27,1	31,8	12,6	28,1
Çalışanların iş güvencesi	35,0	35,3	22,1	27,1	26,4	27,0
Sosyal sorumluluk	30,3	28,9	22,9	25,3	24,5	25,2
Performans yönetim sistemi	27,7	27,0	25,0	25,8	18,9	24,5
Kurumsal kaynak yönetimi	22,1	21,9	13,0	16,4	6,8	14,6
Sendikalaşma	14,3	21,4	15,9	17,4	1,2	14,3
Hiçbiri	0,5	1,0	2,0	1,6	0,4	1,3
Diğer	0,7	0,1	-	0,1	-	0,1
Yanıtsız	2,4	4,0	6,9	5,7	9,3	6,4
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis, mimar, şehir plancılarının çalıştığı iş yerlerinde önem verilen konuların belirtilme düzeyi ve sıralaması sonuçlara şöyle yansıyor:

- “Takım çalışması” yüzde 58,1 oranında önem verilen öge olarak ilk sırada,
- “Hizmet içi eğitim” yüzde 48,8’lik oranla ikinci sırada,
- “İş sağlığı ve iş güvenliği” yüzde 37,1’lik oranla üçüncü sırada yer alırken,
- Son üç sırada “performans yönetim sistemi / kurumsal kaynak yönetimi / sendikalaşma” yüzde 24,5 ile yüzde 14,3 arasında değişen oranlarla yer alıyor.

Araştırma kapsamındaki mühendis – mimarların çalıştığı iş yerlerinde önem verilen öğelerin büyük farklılıklar yansıttığı yukarıdaki tablodan net olarak izlenebiliyor. Ortaya çıkan farklılıkların en önemli noktası da, çalışma konumuna göre önceliklerin değişmesi.

Takım çalışmasına en büyük önemi işverenler ve ücretli/maaşlı çalışan orta düzey yöneticiler verirken, **hizmet içi eğitim** söz konusu olduğunda yönetici görevi olmayan ücretli/maaşlılar öne çıkıyor. **İş sağlığı ve güvenliği** ile **kalite yönetim sistemi** orta düzey yöneticilerin, **AR-GE** ücretli/maaşlı çalışanların, **müşteri ilişkileri yönetimi** ise işverenlerin öncelikle önem verdiği öğeler içerisine giriyor.

Ücretli/maaşlı MMŞP çalışanların yaklaşık yüzde 30’u, 49 ve daha az kişinin çalıştığı iş yerlerinde çalışırken, işverenlerin yüzde 60’ının iş yerinde 9 ve daha az kişinin çalıştığı görülüyor. Ücretli/maaşlı çalışan MMŞP’larının üçte birinin 250 ve daha fazla kişinin istihdam edildiği

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

yerlerde çalışıyor oluşu, işveren ve ücretli/maaşlı MMŞP'larının iş yeri büyüklüğü konusunda net bilgi ve konumlandırma veriyor.

Tablo 2.39. MMŞP'larının çalışma konumlarına göre 'İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
1-9 kişi	8,8	6,5	7,2	7,1	54,0	16,1
10-24 kişi	10,3	10,0	9,4	9,7	18,7	11,4
25-49 kişi	14,4	7,9	11,1	10,4	8,4	10,0
50-99 kişi	13,1	12,7	11,2	11,8	3,0	10,1
100-149 kişi	13,1	7,4	7,9	8,2	1,3	6,9
150-249 kişi	7,6	10,4	5,7	7,2	0,5	6,0
250-499 kişi	8,7	8,8	8,6	8,7	-	7,0
500 ve üstü kişi	22,6	33,4	23,4	26,3	0,3	21,3
Ücretli çalışan yok	-	0,5	1,4	1,0	6,6	2,1
Yanıtsız	1,5	2,4	14,2	9,6	7,0	9,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.40. Çalışma konumlarına göre MMŞP'larının 'İş yerinizde siz dahil kaç mühendis / mimar çalışıyor?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
1-9 kişi	45,0	39,1	26,5	31,8	83,7	41,7
10-24 kişi	21,9	20,9	12,2	15,6	4,0	13,4
25-49 kişi	13,1	10,1	6,8	8,3	0,9	6,9
50-99 kişi	3,7	6,4	9,2	7,9	0,1	6,4
100-149 kişi	2,4	3,1	1,6	2,1	-	1,7
150-249 kişi	3,0	2,3	3,9	3,4	-	2,7
250-499 kişi	2,2	5,3	5,1	4,9	-	4,0
500 ve üstü kişi	1,1	2,6	2,0	2,1	0,3	1,7
Yanıtsız	7,6	10,3	32,6	23,9	11,0	21,4
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

100 ve daha fazla mühendis – mimar istihdam eden kuruluşlarda çalışan mühendis – mimarların oranı yüzde 12,5 düzeyinde iken işveren MMŞP'larının iş yerlerinin yüzde 83,7'sinde 9'dan az mühendis – mimar çalışıyor. Bu da, MMŞP'larının çalışma konumlarına göre önemli bir farklılaşmanın konusu oldukları söylenebilir.

Tablo 2.41'e göre, farklı büyüklükteki ve değişik iş alanlarındaki iş yerlerinde çalışan mühendis, mimar, şehir plancılarının önemli büyüklükteki bir kesimi (% 42,9'u) "Açık görev tanımım var, ama bunun dışında kalan işleri de yapıyorum" derken, yüzde 19 büyüklüğünde bir kesim ise "Açık bir görev tanımım yok" diyor. İlginç olanı işveren ya da ücretli/maaşlı çalışan MMŞP'ları arasında da bu bağlamda önemli farkların ortaya çıkmaması. Elbette "Açık bir görev tanımım yok" ifadesinin işverenler arasında ağırlıklı olmasına karşın "Açık görev tanımım var, yalnızca tanımlı

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

işlerimi yapıyorum” ifadesinin ücretli/maaşlılar arasında ağırlıklı olması doğal. Ancak burada doğal olmayan ortaya çıkan farklılığın iş yerleri ölçeğine bakıldığında sınırlı bir düzeyde kalıyor oluşu.

Tablo 2.41. Çalışma konularına göre MMŞP’lerinin ‘Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Açık bir görev tanımım yok	15,8	9,4	18,8	15,8	32,5	19,0
Açık görev tanımın dışında kalan işleri de yapıyorum	43,7	50,4	38,5	42,4	44,9	42,9
Açık görev tanımım var, yalnızca tanımlı işlerimi yapıyorum	38,5	38,6	35,5	36,7	12,3	32,0
Yanıtsız	2,0	1,5	7,2	5,1	10,2	6,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.42. MMŞP’lerinin ‘Çalıştığınız iş yerinde yaptığınız asıl iş nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Tasarım, projelendirme	18,8	19,2	25,5	23,1	37,7	25,9
Üretim / imalat	17,0	22,0	12,1	15,4	19,4	16,2
Planlama	14,6	13,4	11,1	12,1	21,6	13,9
Eğitim / öğretim	16,1	8,7	15,1	13,3	3,0	11,3
Üst düzey (Gn Md, Gn Md. Yrd vb) yönetim / koordinasyon	51,0	7,0	0,5	6,7	24,8	10,2
Araştırma-geliştirme (AR-GE)	6,5	9,3	11,3	10,3	5,8	9,4
Danışmanlık, uzmanlık, eksperlik	5,4	8,4	8,6	8,3	12,9	9,2
Kalite kontrol	7,1	12,6	8,0	9,2	6,3	8,7
İşletme	6,6	10,5	5,4	7,0	14,4	8,4
Bakım onarım	3,6	14,9	5,1	7,9	6,8	7,7
Teknik pazarlama-satış	5,2	5,4	5,4	5,4	14,5	7,1
Teknik tedarik, satın alma	3,9	8,3	4,6	5,7	10,5	6,6
Bilgi işlem	0,9	3,7	2,7	2,8	2,1	2,7
Satış sonrası hizmet	1,5	1,7	1,8	1,7	6,0	2,6
İş sağlığı / iş güvenliği	1,8	4,1	0,4	1,6	2,7	1,8
Denetim	-	0,5	2,8	1,9	0,4	1,6
Yazılım	1,4	2,5	0,5	1,2	0,5	1,0
Orta düzey yönetici	1,4	2,7	0,5	1,2	0,1	1,0
Diğer	0,1	0,6	2,8	1,9	0,5	1,7
Yanıtsız	0,2	1,4	8,7	5,8	8,3	6,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarların çalıştıkları iş yerinde yaptıkları ‘asıl’ işin ortalama belirtilme sayısı 1.47 olarak gerçekleşmiş. Ücretli/maaşlı çalışanlar arasında yönetim görevi olup/olmama göre asıl iş belirtilme sayısı yükseliyor. Üst düzey yöneticilerde bu sayı 1,63 iken orta düzey yöneticilerde 1,56; yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlılarda ise 1,24 olarak gerçekleşiyor. Buna karşın işverenlerde 1,9’a sığıyor asıl iş’in ortalama belirtilme sayısı. Bu olgu da; çalışanların asıl iş sayılarının yönetim göreviyle birlikte artışı sergiliyor.

Ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticilerin kendileri için saydıkları ilk üç görev “üst düzey yönetim koordinasyon / tasarım projelendirme / üretim-imalat” olarak tanımlanırken işverenler için bu sıra “tasarım projelendirme / üst düzey yönetim koordinasyon / planlama” şeklinde ifadesini buluyor. Bu görev sıralaması da, küçük ve büyük ölçekli iş yerlerinin özelliklerinden yansıyan bir yönetim anlayışını ortaya koyuyor.

Araştırma kitlesinin ilk 3 sırada yaptıklarını belirttikleri işler “tasarım projelendirme / üretim – imalat / planlama” olarak sayılıyor. Çalışan her 2 MMŞP’ndan 1’i tarafından bu görevlerden en az biri üstlenilmiş durumdadır. Söz konusu MMŞP’sı işverenler olunca her 5 işverenden 4’ü bu görevlerden en az birini yapmak durumunda olduğu açığa çıkıyor.

Aşağıdaki tablo her iki mühendis, mimar, şehir plancısından birinin (% 49,3) çalıştıkları iş yerlerinde yönetim görevi üstlendiğini gösteriyor. Ücretli/maaşlı çalışanlarda bu oran yüzde 38’e gerilerken, işverenlerde yüzde 90,5’e yükseliyor.

Tablo 2.43. Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının ‘İş yerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı? Evetse yönetici olarak pozisyonunuz nedir?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Yöneticilik pozisyonu yok	-	-	96,4	59,8	4,9	49,3
Yöneticilik pozisyonu var	100,0	100,0	-	38,0	90,5	48,0
Yanıtsız	-	-	3,6	2,2	4,6	2,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.44’te ise; yönetim görevi üstlenen mühendis, mimar, şehir plancılarının yönetim görevi olmayanlara göre daha uzun süre çalıştıklarını ortaya koyuyor. Bir iş yerinde çalışan MMŞP’larının yüzde 21,6’sının haftada ortalama 51 saat ve daha fazla çalıştığını söylediği ve yüzde 43,8’lik bir kesimin ise 40 saat ve daha az süre çalıştığını beyan ettikleri görülüyor. Haftada 51 saatin üzerinde çalışanlar, işverenler arasında yüzde 40’a, ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler arasında yüzde 30’a ulaşırken, yönetim görevi olmayanlarda bu oran yüzde 14’e kadar geriliyor.

Tablo 2.44. Çalışan mühendis mimarların ‘İş yerinizde ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
1-40 saat	35,0	35,7	56,1	48,3	24,9	43,8
41-50 saat	31,7	38,3	18,9	25,7	27,3	26,0
51-60 saat	19,4	14,7	10,5	12,5	25,7	15,0
60 saatten fazla	10,6	6,1	3,1	4,6	15,2	6,6
Yanıtsız	3,3	5,1	11,5	8,9	6,9	8,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Haftada 60 saatten fazla çalıştığını belirtenlerin oranı yüzde 6,6 olarak ortaya çıkmasına karşı, soruyu yanıtsız bırakanlar da göz önüne alındığında bu oranın daha yüksek olma olasılığında söz etmek yanıltıcı olmaz. Çünkü soruyu yanıtsız bırakanlar büyük olasılıkla, haftalık çalışma

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

saatlerinin net olmaması nedeniyle bu soruya yanıt verememiş olabilirler ki, bu da haftalık normal çalışma saatlerinin zaman zaman üzerine çıkma eğilimini de içinde barındıracaktır. Bu yansımının doğal sonucu olarak ücretli/maaşlı çalışanlarda yönetim görevi arttıkça haftalık çalışma süresi uzarken, yönetim görevinin azalması doğrultusunda da haftalık çalışma saati belirsizliğinin arttığı yukarıdaki tablodan görülebiliyor.

Tablo 2.45. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘İşinizle ilgili gelecek kaygısı duyuyor musunuz?’ Evetse en çok hangi konuda?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Hayır, duymuyorum	75,9	58,2	71,9	68,2	53,0	65,3
Evet, duyuyorum	24,1	41,7	25,3	30,0	43,3	32,5
İş yerinin kapanması	5,8	4,6	5,7	5,4	6,1	5,5
İşten çıkarılma	4,2	9,2	6,7	7,2	0,3	5,9
Düzenli iş alamama	4,8	2,0	0,9	1,6	24,5	6,0
Düzenli ücret alamama	2,0	0,6	0,4	0,6	1,5	0,8
Tatmin edici ücret alamama	6,2	17,3	8,4	10,8	2,2	9,2
Diğer	1,0	2,3	1,1	1,4	3,7	1,9
Yanıtsız	0,1	5,8	2,0	2,9	5,1	3,3
Yanıtsız	-	0,1	2,8	1,8	3,8	2,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

İşleriyle ilgili gelecek kaygısı duyanların oranı yüzde 32,5’a ulaşırken, duyulan kaygının kaynağında ücretli/maaşlı çalışanlar için “tatmin edici ücret alamama” ve “işten çıkarılma” yatıyor. Buna karşılık işverenlerin kaygısı ise “Düzenli iş almama” şeklinde ifade edilen ve buna eklenen “iş yerinin kapanması” korkusu. Yaklaşık her üç mühendis – mimardan birinin böyle kaygılarla iş yaşamlarını sürdürüyor olmaları, üçte ikilik kaygı duymama oranını etkisizleştiriyor denebilir.

Tablo 2.46. Çalışma konumları ayrımında MMŞP’lerinin ‘Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik / mimarlık / şehir plancılığı alanlarıyla mı ilgili?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
MMŞP ile ilgili değil	17,8	13,9	16,0	15,5	19,1	16,2
MMŞP ile ilgili	81,9	86,1	81,5	82,9	78,6	82,0
Eğitimini aldığım branşla ilgili değil	3,4	5,4	6,8	6,1	3,6	5,6
Eğitimini aldığım branşla ilgili	69,8	78,8	71,8	73,7	73,8	73,7
Yanıtsız	8,7	2,0	2,8	3,1	1,2	2,7
Yanıtsız	0,4	-	2,5	1,6	2,3	1,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

İşleriyle ilişkili gelecek kaygısı yaşayanların oranının yaklaşık her üç kişiden birine ulaşmış olması, azımsanmaması gereken bir kaygı düzeyini yansıtıyor. Bu kaygı düzeyine ek olarak ücretli/maaşlı ya da işveren olarak bir iş yerinde çalışıyor olanların yüzde 16,2’sinin MMŞP’liği dışında bir iş yapıyor oluşu ve yüzde 5,6’lık bir kesiminde kendi eğitimini aldığı dal dışında çalışıyor olması, yaklaşık her dört beş MMŞP’ndan birinin eğitimini aldığı dal dışında istihdam edildiğini gösteriyor.

Tablo 2.47. Meslek grubu dışında çalışan MMŞP'lerinin 'Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni nedir?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Eğitimini aldığı branşla ilgili	69,8	78,8	71,8	73,7	73,8	73,7
Meslek grubum ya da eğitimini aldığı branşla ilgili değil	30,2	21,2	28,2	26,3	26,2	26,3
Branşla doğrudan ilgili bir iş bulamadım	6,8	6,4	7,5	7,1	4,0	6,5
Branşta çalışmak istemedim	4,6	3,2	3,5	3,5	2,4	3,3
Aile işini sürdürmek için	1,7	-	-	0,1	7,1	1,5
Daha çok para kazanmak için	2,6	3,8	4,3	4,0	5,9	4,4
Devlet kurumunda / üniversitede çalışmayı tercih ettim	0,6	0,7	1,5	1,2	0,1	1,0
Diğer	0,3	0,6	0,6	0,6	1,1	0,7
Yanıtsız	13,6	6,6	10,7	9,8	5,6	9,0
Toplam	20444	69131	146398	235973	55789	291762
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Eğitimini aldığı dalda çalışanlar (% 73,7) dışında kalan yüzde 26,3'lük grubun içinde yer alanlar üç alt gruba ayrılıyorlar. İlk alt grup, branşında iş bulamayan ya da aile işini sürdürmek durumunda kaldığı için *zorunluluk* nedeniyle mesleğini yapmayanlardan oluşuyor. Bu grubun oransal büyüklüğü yüzde 8'e ulaşıyor. Eğitimini aldığı branş dışında çalışan ikinci alt grup, *kendi tercihiyle* farklı bir alanda çalışanlarla tanımlanıyor. Bu grubun oransal büyüklüğü yüzde 8,7 ve ileri sürdükleri neden de, daha çok para kazanmak / devlet ya da üniversitede çalışmayı istemek / branşında çalışmak istememek biçiminde ifade ediliyor. Üçüncü alt grup ise eğitimini aldığı dal dışındaki bir işte çalışıyor olmasına ilişkin soruya yanıt vermeyenlerden oluşuyor. Bu grubun büyüklüğü de yüzde 9'a ulaşıyor.

Eğitimini aldığı dalda çalışmayanlar içerisinde üst düzey yönetim görevi üstlenmiş olan ücretli/maaşlıların "ilmi ve teknik eleman" (% 8,2) olarak ve de "müteşebbis, direktör ve üst kademe yöneticisi" (% 13,2) olarak çalıştıkları görülüyor. İşverenler ise "ticaret ve satış" (% 8,0) alanına yönelmeyi tercih etmiş görünüyorlar. Ancak eğitimini aldıkları dal dışında çalışan MMŞP'lerinin çok önemli kısmı (% 26,3'lük grubun % 12,3'ü) "Ne iş yapıyorsunuz?" sorusuna yanıt vermemeyi tercih ettikleri için, konu üzerinde daha fazla bilgiye sahip olunamıyor.

Çalıştığı işiyle ilgili gelecek kaygısı duyanların oranının yüzde 32,5'e ulaştığı, çalışanlar arasında eğitimini aldığı mesleği -isteyerek ya da istemeyerek- yapmayanların yüzde 26,3'lük bir büyüklük oluşturduğu mühendis, mimar, şehir plancıları için;

- Ücret/maaş ödeme aksaklıkları,
- Fazla mesai ödemesi,
- Sendikal örgütlenme,
- Toplu iş sözleşmesi,

konularında durum ne?

Tablo 2.48. MMŞP’lerinin ‘Son bir yılda ücretinizi maaşınızı alamadığınız ay oldu mu? Evetse en uzun kaç ay alamadınız?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Hayır, olmadı	94,2	94,7	93,1	93,7	81,0	93,4
Evet, oldu	5,5	4,9	3,9	4,3	11,9	4,5
1 ay	1,4	1,1	1,1	1,1	-	1,1
2 ay	2,4	1,7	1,6	1,7	-	1,7
3 ay	0,7	1,0	0,7	0,8	0,8	0,8
4 ay	0,1	0,4	-	0,1	0,2	0,1
5 ay	0,7	0,3	-	0,1	-	0,1
6 ay ve üzeri	0,2	0,4	0,2	0,2	7,8	0,4
Yanıtsız	-	0,1	0,3	0,2	3,1	0,2
Yanıtsız	0,2	0,4	3,0	2,0	7,1	2,1
Toplam	20444	69131	145357	234932	4540	239472
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ücretli/maaşlı çalışan MMŞP’lerinin yüzde 93,7’si son bir yıl içinde ücret/maaş alamama gibi bir durumla karşılaşmadıklarını belirtiyor. Buna karşılık işveren konumundaki ancak iş yerlerinde ücretle çalışan MMŞP’lerinin yüzde 11,9’u ortağı ya da sahibi oldukları iş yerinden çalışmalarını karşılığı paralarını alamadıklarını belirtirken, işverenlerin yüzde 81’i bu sorunu yaşamamış. Bu durum ücretli/maaşlı çalışan MMŞP’lerinin işveren konumundakilere göre, ücret/maaşlarını almak açısından daha avantajlı bir durum sergiledikleri görüntüsünü veriyor.

Tablo 2.49. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Çalıştığımız iş yerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu? Evetse bu uygulama sizin için de geçerli mi?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Hayır, ödenmiyor	46,4	51,9	56,0	54,0	57,8	54,0
Evet, ödeniyor	53,3	46,8	38,3	42,1	35,2	42,0
Evet, geçerli	12,0	23,0	26,2	24,0	-	23,6
Hayır, geçerli değil	30,2	19,2	8,0	13,2	25,6	13,5
Yanıtsız	11,1	4,6	4,1	4,8	9,6	4,9
Yanıtsız	0,2	1,3	5,7	3,9	7,1	4,0
Toplam	20444	69131	145357	234932	4540	239472
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis, mimar, şehir plancılarının çalıştıkları iş yerlerinin yüzde 42’sinde fazla mesai uygulaması yapılırken, fazla mesai ücretinden yararlanan ücretli/maaşlı çalışan MMŞP’lerinin oranı yüzde 24 olarak gerçekleşiyor. İşveren konumundaki iş yerinde ücretli çalışan MMŞP’lerinin iş yerlerinin yüzde 35,2’sinde fazla mesai ödenmesi yapılırken, iş yerinin ortağı ya da sahibi konumundaki MMŞP’lerinin bu ödemelerden yararlanmadığı da tablodan açıkça görülüyor.

Tablo 2.50. MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre 'Çalıştığınız iş yerinde örgütlü sendika var mı? Siz üye misiniz?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Sendika yok	49,5	43,7	31,8	36,9	80,7	37,7
Sendika var	40,2	47,6	41,7	43,3	3,2	42,5
Evet, sendika üyesiyim	13,2	17,8	18,2	17,6	-	17,3
Hayır, sendika üyesi değilim	26,8	29,5	23,3	25,4	3,2	25,0
Yanıtız	0,2	0,3	0,2	0,2	-	0,2
Bilmiyorum	10,3	7,9	21,6	16,6	1,2	16,3
Yanıtız	-	0,8	4,9	3,3	14,9	3,5
Toplam	20444	69131	145357	234932	4540	239472
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

43,3'lik ücretli/maaşlı çalışan kesimin çalıştığı iş yerlerinde sendikaya rastlanıyor ve burada çalışanların yarıdan azının (% 43,3'in içinde % 17,6'sı) sendikaya üye olduğu anlaşılıyor. Sendika üyelik oranı en yüksek olan mühendis, mimar, şehir plancıları yönetim görevi olmayanlar arasında yüzde 18,2'ye yükselirken, üst düzey yöneticiler arasında yüzde 13,2'ye geriliyor.

İşveren konumundaki MMŞP'lerinin iş yerlerinde sendika bulunma oranı ancak yüzde 3,2, iş yeri ortak ve sahipleri bu sendikaya doğal olarak üye değil. İş yerinde ücretli çalışan iş yeri ortak ve sahiplerinin iş yerindeki sendikaya üye olmamaları ne kadar doğal ise, ücretli/maaşlı çalışan MMŞP'lerinin yüzde 16,6'sının çalıştığı iş yerinde sendika olup / olmadığını bilmemesi, üzerinde durulması gereken önemli bir nokta özelliği taşıyor.

Tablo 2.51. MMŞP'lerinin 'Çalıştığınız iş yerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? Siz yararlanıyor musunuz?' sorularına çalışma konumlarına göre verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	İŞVEREN	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil			
Hayır, yapılmıyor	3,6	12,3	15,6	13,6	-	13,4
Fikrim yok	8,8	7,2	24,9	18,3	8,9	18,1
Evet, yapılıyor	33,9	34,8	20,4	25,8	3,2	25,4
Evet, yararlanıyorum	14,2	9,7	10,3	10,4	3,2	10,3
Hayır, yararlanmıyorum	18,2	24,1	8,6	14,0	-	13,7
Yanıtız	1,6	1,0	1,5	1,4	-	1,4
Yanıtız	53,7	45,7	39,1	42,3	87,8	43,2
Toplam	20444	69131	145357	234932	4540	239472
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

"Çalıştığınız iş yerinde örgütlü sendika var mı?" sorusuna "Bilmiyorum" yanıtını veren MMŞP'lerinin oranı yüzde 16,6 iken, "Çalıştığınız iş yerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu?" sorusuna "fikrim yok" yanıtı verenlerin oranı yüzde 18,3'e yükseliyor. Bilmiyorum, fikrim yok yanıtlarına bir de "yanıtız" cevapları eklenecek olursa ücretli/maaşlı çalışan MMŞP'lerinin yüzde 60,5'i çalıştıkları iş yerlerinde yapılan toplu sözleşmeyle ilgili fikir beyan etmemiş oluyor. Çalıştığı iş yerinde ücretli çalışmasına karşın iş yerinin sahibi ya da ortağı olan mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 96,8'i, kendi iş yerlerinde toplu sözleşme yapılıp yapılmaması konusunda fikir beyan etmemeyi tercih ediyor.

D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular

Bu bölümde B bölümünün 11’inci sorusuna “Şu anda işsizim, iş arıyorum” seçeneğini işaretleyen ve toplam kitlenin yaklaşık yüzde 3.6’sını oluşturan işsiz kesimin, araştırmada kullanılan soru kağıdının D bölümünde yer alan sorulara verdiği yanıtlar sergilenip irdelenmektedir.

İşsiz mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 63,4’ü bir yıla kadar uzayan bir dönemdir iş aramakta olduğunu belirtirken, yüzde 28,3’lük bir kesim ise bir yılı aşan ve üç yıla değin uzanan bir süredir iş aradıklarını belirtmektedirler. **Tablo 2.52’**de yanıtız olarak görülen yüzde 8,2’lik bir kesimin ise işsizlik süresi konusunda bilgi edinilemiyor.

Tablo 2.52. İş arayan kesimin ‘*Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	İşsiz
1-12 ay	63,4
13-24 ay	17,5
25-36 ay	5,5
37 ay ve üstü	5,3
Yanıtız	8,2
Toplam	12593
Toplam Yüzde	100,0

Aşağıdaki tabloda sergilendiği gibi, iş arayan işsizlerin yüzde 43,7’si yeni mezunlardan, yüzde 48,3’lük bir kesimi ise çalışırken işsiz kalıp iş arayanlardan oluşmaktadır. Bu yüzde 48,3’lük kesimin 44,1 puanlık ağırlıklı bölümü ücretli – maaşlı çalışırken işsiz kalanlardan; 4,2 puanlık küçük bölümü ise kendi hesabına çalışırken iş arayanlardan oluşmaktadır. Yüzde 7,9’luk bir kesimin ise işsiz kalmadan önceki konumu, soruya yanıt verilmediği için belirsiz kalıyor.

Tablo 2.53. İş arayan kesimin ‘*İşsiz kalmadan önceki çalışma konumunuz neydi?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	İşsiz
Ücretli-maaşlı çalışıyordum	44,1
Çalışmıyordum, okulu yeni bitirdim	43,7
Kendi hesabıma çalışıyordum	4,2
Yanıtız	7,9
Toplam	12593
Toplam Yüzde	100,0

Ücretli/maaşlı çalışırken işsiz kaldığı için ya da kendi hesabına çalışırken iş arayan mühendis, mimar, şehir plancılarının iş arama konumuna gelişlerinin en ağırlıklı nedenleri “Elverişsiz çalışma koşulları” (% 11,9), “Düzensiz ücret ödeme” (% 10,4), “İşverenle anlaşamama” (% 9,7) olarak öne çıkıyor. Bu arada “Ücret rekabeti” (% 8,0), “Mesleki rekabet” (% 4,4) gibi nedenlerle de MMŞP’lerinin iş arama konumunda kaldıkları görülüyor.

“İş yerinin kapanması” (% 5,4) ya da “Firmanın küçültülmesi” (% 2,9) nedeniyle, veya “Ortaklar arası anlaşmazlık” (% 1,8) yüzünden işsiz kalıp, iş aramak durumunda kalırken, yüzde 10,4’lük bir kesimin işsiz kalma nedeni ise belirsiz.

Ücretli/maaşlı ya da kendi hesabına çalışırken işsiz kalıp iş arama durumuna düşenlerin yüzde 57,5’i eğitimini aldığı kendi mesleğini icra ettiği bir işten ayrılmış. Buna karşın belirli süre çalışma

sonrasında işsiz kalanların yüzde 25,1'i, kendi mesleği dışındaki bir işte çalışırken işten ayrıldığını / ayrılmak zorunda kaldığını belirtiyor. Geri kalanlar ise nasıl bir işte çalıştıklarına ilişkin soruyu yanıtızsız bırakmışlar.

İş arayan MMŞP'lerinin yüzde 50,8'i kendi mesleğiyle ilgili iş aradığını söylerken, yüzde 37,3'ü ise bulacağı işin mesleğiyle ilgili olup olmamasının önemli olmadığını belirtiyor. Bu kesim için önemli olan iş bulmak. İş arayan MMŞP'leri arasında bir de üçüncü grup var: Bunlar (% 12,0) meslekleri dışında iş arayanlar. Aslında bu kesimin kendi meslekleri dışında iş arama nedenleri, mesleklerinde iş bulma umutlarını yitirmiş olmaları ve donanımlarının kendi mesleklerinde iş bulmaya yeterli olmayacağını düşünmeleri diye özetlenebilir.

E. Yaşam Standardı Soruları

Araştırma soru kağıdının en son kısmında yer alan “yaşam standardı” bölümü altı sorudan oluşuyor. Bu kısmın ilk iki sorusu, deneklerin anket uygulama dönemine göre önceki ve sonraki 2'şer yılın “iyiye mi kötüye mi” gittiğine ilişkin düşüncelerini almayı amaçlıyor. Yaşam standardı kısmının üçüncü sorusu, bir başka ülkeye göç etme girişimi üzerine. Dördüncü soru, bağlı olunan sosyal güvenlik sisteminin öğrenilmesine ilişkin bir soru olup, izleyen soruda herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli maaşı alınıp alınmadığının öğrenilmesi amaçlanıyor. Son soruda, araştırma kapsamına giren mühendis / mimarların aylık ortalama gelirleri öğrenilmeye çalışılıyor. Aslında dökümü yapılan 6 soru, bir mühendis / mimarın yaşam standardını tanımlama sorularından çok, önceki bölümlerde derlenen bilgilerin bütünleştirilmesine yardımcı olabilecek çerçeve soruları olarak ele alınmalıdır.

Tablo 2.54 Çalışma konumlarına göre MMŞP'lerinin ‘Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, kötüye mi gitti?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İyiye gitti	41,4	25,4	32,5	31,2	27,0	30,7	19,0	14,5	14,0	28,5
Hemen hemen aynı kaldı	48,9	53,1	48,0	49,6	40,5	46,8	68,8	59,3	45,0	50,5
Kötüye gitti	9,7	20,7	18,7	18,5	32,5	21,6	12,1	25,6	40,9	20,3
Yanıtsız	-	0,8	0,7	0,7	-	0,9	0,1	0,6	-	0,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis, mimar, şehir plancılarının yaklaşık onda üçü anketin uygulanmasından önceki iki yıl içinde yaşam düzeylerinin iyiye, ikisiyse kötüye gittiğini belirtmektedir. Kitlenin yarısı açısından ise yaşam düzeylerinde değişme yaşanmamıştır. Geçmiş iki yıllık dönem için en iyimser değerlendirmeleri yapanlar üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar, genel olarak ücretli/maaşlılar ve işverenler oluyor. Buna karşılık en kötümserler ise işsizler ve emekliler oluyor. Çalışanlar içinde de bağımsız çalışan mühendis, mimar, şehir plancıları kötümserler arasında yer alıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.55 Çalışma konumlarına göre MMŞP’larının ‘Önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, kötüye mi gidecek?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İyiye gidecek	26,5	20,1	26,3	24,5	11,0	27,5	13,5	20,2	18,3	23,8
Hemen hemen aynı kalacak	36,6	35,9	38,5	37,6	33,3	28,8	52,2	43,9	33,6	37,1
Kötüye gidecek	11,0	18,6	15,7	16,2	16,7	11,6	12,4	21,7	23,8	16,1
Bilemiyorum	25,9	24,1	18,0	20,5	39,0	29,6	19,2	13,8	24,4	21,6
Yanıtsız	-	1,3	1,5	1,3	-	2,4	2,8	0,4	-	1,4
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloda mühendis, mimar, şehir plancılarına yöneltilen ‘Önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi yoksa kötüye mi gidecek?’ sorusuna verilen yanıtların dağılımı görülüyor. Bu dağılım bir önceki tabloda sergilenen sonuçlarla büyük oranda benzeşen bir değerlendirmeyi yansıtıyor. Ancak bu kez gelecekle ilgili tahmin yapamayan yüzde 21,6’lık bir kesimin varlığı, ortaya çıkan dağılımın farklı olduğu izlenimini yaratıyor. Buna karşın yine de yaşam düzeyinin iyiye veya kötüye gideceğini belirten kesimler arasındaki farklar üzerinden değerlendirme yapıldığında gelecekle ilgili iyimser olanların bağımsız çalışanlar dışında kalan tüm çalışanlar olduğu, kolaylıkla görülebilecek durumda. Kötümserler ise, başta bağımsız çalışanlar olmak üzere işsizler ve emekliler.

Tablo 2.56. ‘Başka bir ülkeye göç etmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu? Evetse hangi dönemde/yıllarda?’ sorularına MMŞP’ların verdikleri yanıtların çalışma konumları ayırımında dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ/ MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hayır, bulunmadım	92,0	89,5	90,2	90,2	87,3	86,0	79,7	88,6	79,7	88,5
Evet, buldum	8,0	10,2	8,2	8,7	12,3	11,2	15,7	7,8	20,1	9,8
1975 ve öncesi	-	0,3	0,1	0,1	-	2,1	-	4,2	0,6	0,8
1976-85	1,1	1,1	0,3	0,6	1,9	1,8	5,9	1,5	0,9	1,1
1986-95	1,2	0,7	0,7	0,8	8,1	2,8	4,5	0,2	-	1,2
1996 ve sonrası	4,6	6,8	5,7	5,9	2,3	3,0	4,7	1,0	15,3	5,3
Yanıtsız	1,1	1,2	1,4	1,3	-	1,5	0,5	0,9	3,2	1,3
Yanıtsız	-	0,4	1,6	1,1	0,4	2,8	4,7	3,7	0,3	1,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tablo 2.56, MMŞP’larının geçmiş göç eğilimlerini sergiliyor. Araştırma kitlesi içinde ‘Başka bir ülkeye göçmek ya da başka bir ülkede çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu?’ sorusuna olumlu yanıt verenlerin yüzde 9,8’lik bir paya sahip oldukları görülüyor. Bu oranın üzerine çıkan ve dolayısıyla yüksek göç eğilimi sergileyen çalışma konum grupları olarak sırasıyla, işsizler / diğer grubu / bağımsız çalışanlar ve işverenler çıkıyor karşımıza. Göç girişiminde bulunanların hangi dönemlerde bu girişimi yaptıklarına bakıldığında, göç girişiminde bulunanların yarısından fazlasının bu girişimi 1996 yılından sonra yapmış olduğu görülüyor.

Tablo 2.57. Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Herhangi sosyal güvenlik sistemine bağlı değilim	-	-	1,0	0,6	16,6	1,7	25,2	1,2	26,1	2,9
SSK	58,9	67,1	48,5	54,9	37,7	28,9	28,7	34,0	24,9	46,6
Emekli Sandığı	39,0	30,2	46,3	40,9	12,2	4,8	9,9	57,1	8,5	33,9
Bağ-Kur	2,5	1,2	1,9	1,7	33,1	63,6	13,2	6,7	3,5	12,8
Bireysel (özel) emeklilik	9,2	3,7	3,0	3,7	-	7,9	17,6	0,5	1,0	4,5
Yanıtsız	-	1,8	1,1	1,2	0,4	1,4	9,2	1,1	36,6	2,8
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.57, herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmayan yüzde 2,9’luk bir mühendis, mimar, şehir plancısı kesiminin olduğunu gösteriyor. Bağımsız çalışanlar arasında bu oranın yüzde 16,6’ya yükselişi, dikkat çekici olduğu kadar da düşündürücü. İşsizlerin ve diğer kesim arasındaki güvenlik sistemine bağlı olmayanların oranının yüksekliği, bu kesimlerin daha çalışma yaşamına girememiş olmasından kaynaklanıyor, denebilir. Ama bağımsız çalışanlar, işverenler ve ücretli çalışanlar bağlamında ortaya çıkacak güvenlik sistemi dışında kalışı gösteren en küçük oran bile, bir açıklama gereğine kaynaklık edecektir.

Tablo 2.58. Çalışma konumlarına göre MMŞP’lerinin ‘Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan maaş alıyor musunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Emeklilik maaşımı alıyorum	13,4	5,9	2,5	4,5	18,2	24,3	4,1	87,7	4,8	15,1
Dul, yetim maaşı alıyorum	0,1	0,7	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2	-	1,1	0,3
Emeklilik maaşı almıyorum	70,0	81,0	61,1	67,7	66,7	61,6	83,5	7,9	49,0	61,4
Yanıtsız	16,6	12,5	36,0	27,4	14,9	13,9	12,2	4,4	45,1	23,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tablo 2.58’in ortaya koyduğu iki önemli nokta var: Bunlardan birincisi emekli olmalarına karşın emekli maaşı almadıklarını belirten yüzde 7,9’luk bir kesimin varlığı. İkinci nokta ise, tüm çalışma konum grupları içerisinde emekli maaşı alanların bulunması ve özellikle bağımsız çalışanlar ile işverenler arasında bunların oranının yükselişi. Tabloya bakıldığında dikkat çeken bir başka nokta ise, yüzde 23,1 oranındaki bir yanıtsızlığın tabloya yansması.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.59. MMŞP’larının ‘*Kişisel olarak aylık geliriniz ortalama ne kadar?*’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
0-499 YTL	0,9	0,3	0,7	0,6	5,2	2,4	12,6	2,6	29,6	2,6
500-749 YTL	0,7	2,6	2,8	2,6	8,9	5,2	3,2	7,7	5,5	3,7
750-999 YTL	4,5	6,6	10,3	8,7	11,2	4,1	4,8	28,1	1,1	9,3
1000-1249 YTL	10,9	17,3	24,5	21,2	12,4	8,7	15,2	29,3	11,0	19,2
1250-1499 YTL	10,3	19,6	22,3	20,5	16,0	6,7	1,6	16,2	1,6	16,4
1500-1999 YTL	19,6	20,7	25,7	23,7	12,1	16,0	6,8	6,6	2,0	19,4
2000-2499 YTL	16,4	15,4	6,6	10,0	20,6	13,5	2,1	3,2	0,1	9,4
2500-2999 YTL	11,2	6,9	1,6	4,0	2,1	8,3	2,7	0,9	1,2	4,2
3000-3999 YTL	12,4	4,7	1,1	3,1	0,9	8,3	0,3	1,9	-	3,6
4000-4999 YTL	5,0	1,2	0,9	1,3	-	6,4	-	1,0	-	2,0
5000-7499 YTL	3,7	2,0	0,3	1,1	0,7	7,3	0,4	0,9	-	2,0
7500-9999 YTL	2,4	-	-	0,2	-	1,4	-	0,6	-	0,4
10000 YTL ve üzeri	0,1	-	-	-	-	3,0	-	-	-	0,5
Yanıtız	1,9	2,5	3,4	3,0	10,0	8,9	50,4	1,0	47,9	7,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloya önce genel dağılım açısından bakılacak olursa; mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 15,6’sı 999 YTL ve daha az aylık gelir elde ederken, yüzde 12,8’lik bir grup ise 2.500 YTL ve daha üstü aylık gelire sahip olan kesimi tanımlıyor.

Çalışma konum grupları bağlamında mühendis, mimar, şehir plancılarının aylık gelirlerine bakacak olursak; en yüksek aylık ortalama geliri ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticilerin aldığı, onları işverenlerin izlediği görülüyor. Bu sıralamada işyeri ölçeklerinin etkisi, göz ardı edilemeyecek bir ağırlıkla kendisini hissettiriyor.

En düşük gelirli gruplar olarak da işsizler, emekliler ve yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlı çalışanlar çıkıyor karşımıza.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancılarının Çalışma Konularına Göre Oda / TMMOB / Sosyal – Kültürel ve Politik Değerleri

Betimsel raporun bu üçüncü bölümünde “Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular” ile “Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelişler”e ilişkin soruların dökümleri sergilenerek, kimi noktalara betimlemeler yoluyla dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

A. Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının “Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular” bölümünde; Oda üyeliğine (ya da olunacak veya olunması gerekirken olunmamış üyeliğe) ve TMMOB’ye bağlı Odanın faaliyetlerine, Oda ile ilişkilere ve üretilen hizmetler konusunda sorular yer alıyor. Raporun bu bölümünde de ilgili konulara değinen sergilemelere ve değerlendirmelere yer verilecektir.

Mühendis, mimar, şehir plancılarının bu araştırmaya katılmış kesiminde meslek odasına üye olanların oranı tablo 3.01’de yüzde 47,1 olarak görülüyor. Araştırma kitlesinde ‘Bugüne kadar hiç TMMOB’ye bağlı meslek odasına üye oldunuz mu?’ sorusunu yanıtız bırakan yüzde 1,8’lik bir grup var ve bu grup araştırmada ‘oda üyesi olmayan’ kesim içerisinde yer alıyor.

Çalışma konuları ayırımında MMŞP’lerinin oda üyesi olup olmamalarına bakılacak olursa, en yüksek oranda üye ‘işverenler / bağımsız çalışanlar / ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler’ arasından çıkıyor. Meslek odalarına en az üye olan mühendis, mimar, şehir plancıları ise, başta çalışma konuları belli olmayanlarla ev kadınlarından oluşan ‘diğer’ grubu olmak üzere, yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlılar ve işsizler arasından çıkıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.01. MMŞP’lerin ‘Bugüne kadar hiç TMMOB’ye bağlı meslek odasına üye oldunuz mu? Hayırsa neden?’ sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Evet, üye oldum	68,5	62,8	25,8	40,4	79,7	80,7	21,4	51,3	34,2	47,1
Hayır, üye olmadım	31,5	35,8	70,8	57,1	20,3	19,3	76,3	48,7	65,8	51,1
Bana bir fayda sağlayacağımı düşünmediğim için	14,9	11,1	20,6	17,3	-	2,9	12,0	10,5	2,7	13,5
İhmal ettiğim için	6,7	5,7	15,1	11,6	3,7	1,8	11,5	6,2	10,6	9,4
Yasal zorunluluk olmadığı için	3,3	11,2	13,5	11,9	-	1,2	2,5	6,3	9,2	9,1
Mesleğimi yapmadığım için	6,5	4,7	4,9	5,0	8,1	7,5	34,5	8,6	9,2	7,1
Odanın işlevini bilmediğim için	1,8	3,8	6,9	5,5	-	-	9,2	2,1	7,6	4,5
Çalışmalarını benimsemediğim için	1,7	2,8	5,7	4,5	-	-	2,3	3,1	7,9	3,7
Bu soruyu kendime hiç sormadım	-	3,3	4,5	3,8	-	-	14,3	3,3	2,7	3,5
Böyle bir örgütü bilmiyordum	-	-	0,4	0,3	-	-	-	-	2,6	0,3
Diğer	-	-	1,3	0,8	-	-	-	-	-	0,5
Yanıtsız	8,1	5,6	22,5	16,3	8,5	9,9	9,1	16,1	28,7	15,3
Yanıtsız	-	1,4	3,4	2,5	-	-	2,3	-	-	1,8
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odalarına üye olmayan MMŞP’lerinin odaya üye olmama gerekçeleri üç ana grupta toplanabilir. Birinci neden ‘yarar görmemek, önemsememek’ şeklinde özetlenebilir. Bu kesime, “Bana bir fayda sağlayacağımı düşünmediğim için (% 13,5), İhmal ettiğim için (% 9,4), Mesleğimi yapmadığım için (% 7,1), Çalışmalarını beğenmediğim için (% 3,7)” diye yanıt verenleri sokabiliriz. İkinci neden ‘bilgisizlik’ adı altında toplanabilir. Bunlar “Odanın işlevini bilmediğim için (% 4,5), Bu soruyu kendime hiç sormadım (% 3,5), Böyle bir örgütün varlığından haberim olmadığı için (% 0,3)” yanıtını verenlerden oluşacaktır. Bir başka grup ise “Yasal zorunluluk olmadığı için (% 9,1)” odaya üye olmayanlardan oluşuyor.

Yasal zorunluluk olmadığından meslek odasına üye olmayanlar, daha çok yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlı MMŞP’lerinin ileri sürdüğü gerekçe. İlgisizlik ve bilgisizlik “diğer” kategorisinde yer alan çalışma konumları belirsiz olan ya da ev kadınlarından oluşan MMŞP’lerinin gerekçesi. Meslek odasına üye olmakta yarar görmemek ya da üyeliği önemsememek neredeyse tüm çalışma konumu gruplarını etkileyen neden olarak öne çıkıyor.

Tablo 3.02. MMŞP’lerinin ‘Odaya üye olduysanız hangi yıl üye oldunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Meslek odasına üye olmadım	31,5	35,8	70,8	57,1	20,3	19,3	76,3	48,7	65,8	51,1
Meslek odasına üye oldum	68,5	62,8	25,8	40,4	79,7	80,7	21,4	51,3	34,2	47,1
1975 ve öncesi	8,2	3,7	1,8	2,9	10,1	11,2	2,0	31,1	2,5	6,8
1976-1985	17,4	13,6	3,8	7,8	22,9	20,9	3,7	12,3	2,2	10,1
1986-1995	20,4	17,0	6,0	10,4	14,0	20,0	5,5	4,1	3,1	11,0
1996 ve sonrası	20,4	25,4	12,3	16,8	27,1	23,2	9,7	0,6	24,2	16,5
Yanıtsız	2,1	3,2	2,0	2,3	5,5	5,4	0,4	3,1	2,2	2,8
Yanıtsız	-	1,4	3,4	2,5	-	-	2,3	-	-	1,8
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odalarına üye olan MMŞP'larının yaklaşık üçte biri 1985 öncesinde, üçte biri de 1996 sonrasında odaya kayıt olduklarını söylüyorlar. Emekliler, bağımsız çalışanlar arasında 1985 öncesi üyelik oranı ağırlık kazanırken, işsizler ve ücretli/maaşlı çalışanlar arasında 1996 sonrası üyelik ağırlık kazanmış görünüyor.

Tablo 3.03. MMŞP'larının 'Odaya üye olduysanız üye oluşunuzun nedenleri nelerdir?' sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Meslek odasına üye olmadım	31,5	35,8	70,8	57,1	20,3	19,3	76,3	48,7	65,8	51,1
Meslek odasına üye oldum	68,5	62,8	25,8	40,4	79,7	80,7	21,4	51,3	34,2	47,1
Mesleki gelişmeleri izlemek için	31,2	34,1	11,7	20,0	31,9	34,1	10,2	21,2	24,5	22,2
Meslektaşlarımla iletişimimi geliştirmek, sürdürülebilmek için	28,1	30,4	10,7	18,0	33,9	35,1	9,9	20,5	15,4	20,7
Yasal zorunluluk olduğu için	28,2	23,4	7,4	13,9	34,1	40,0	4,4	25,9	8,3	18,7
Mesleki sorunlarının çözümü için	24,9	26,8	8,4	15,2	42,6	31,5	4,4	23,3	14,2	18,4
Oda tarafından yetki belgesi verilen bir alanda çalıştığım için	12,6	10,8	4,2	6,9	26,9	30,0	6,1	3,5	5,7	10,4
Ekonomik, politik, toplumsal olaylarda etkin olabilmek için	13,5	11,5	4,5	7,3	22,9	17,5	3,7	11,9	9,4	9,4
İş bulmada yardım alabileceğimi düşündüğüm için	10,7	14,9	5,9	8,9	17,0	6,7	3,0	6,3	17,6	8,5
Bu soruyu kendime hiç sormadım	1,8	3,6	1,2	1,9	1,0	2,0	-	1,0	0,7	1,7
Meslek içi dayanışmaya ve örgütlenmeye katkıda bulunmak için	0,7	0,5	0,1	0,3	1,3	1,3	-	0,9	1,2	0,5
Diğer	-	0,4	-	0,1	1,9	-	-	-	0,1	0,1
Yanıtsız	10,7	5,3	5,0	5,6	1,7	4,4	3,9	5,2	2,3	5,1
Yanıtsız	-	1,4	3,4	2,5	-	-	2,3	-	-	1,8
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıda dağılımı sergilenen odaya üye olma nedenleri 3 grupta toplanabilir:

- **Mesleki nedenler:** "Mesleki gelişme / iletişim / çözüm ve dayanışma" amacıyla odaya üye oluşu tanımlayan; "Mesleki gelişmeleri izleyebilmek için (% 22,2), Meslektaşlarımla iletişimimi geliştirmek, sürdürülebilmek için (% 20,7), Mesleki sorunlarının çözümü için (% 18,4), İş bulmada yardım alabileceğimi düşündüğüm için (% 8,5)" seçeneklerini işaretleyenler, "mesleki nedenlerle odaya üye olanlar"dır, denebilir. Bu seçenekleri işaretleyenlerin oransal toplamı yüzde 69,8 olduğuna göre, "meslek odasına üye oldum" diyenler tekil olarak, dört seçenekten en az birini işaretlemiş olmalıdırlar.
- **Zorunluluk:** "Yasal zorunluluk olduğu için (% 18,7), Oda tarafından yetki belgesi verilen bir alanda çalıştığım için (% 10,4)" seçenekleri, MMŞP mezunlarının işlerini yapabilmek için odaya üye olmaları gereken halleri göstermektedir. Bu seçeneklerin yüzde toplamı 29,1'e ulaşıyor. Dolayısıyla ortaya çıkan dağılım, "Meslek odasına üye oldum" diyen en az her iki mühendis – mimardan birinin odaya zorunluluk nedeniyle üye olduğunu gösteriyor.
- **Örgütlülük:** "Ekonomik, politik, toplumsal olaylarda etkin olabilmek için (% 9,4), Meslek içi dayanışmaya ve örgütlenmeye katkıda bulunmak için (% 0,5)" seçenekleri mühendis, mimar, şehir plancılarının toplumsal / siyasal / ekonomik ya da mesleki sorunlarda dayanışmaya ve sorunların çözümüne katkıda bulunmaya gereksinim duydukları halleri göstermektedir. Örgütlü olmak amacıyla "meslek odası üyesi oldum" diyenler toplamda 9,9'luk bir oran ortaya çıkarabiliyorlar. Buradan hareketle "örgütlülük" kavramının oda üyesi mühendis mimarların ancak beşte birinin gündeminde olduğu da, söylenebilir.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Örgütlülük yaklaşımıyla “meslek odasına üye oldum” diyenlere en yüksek oranda, bağımsız çalışanlar (% 24,2) ve işverenler (% 18,8) arasında rastlanmaktadır. Buna karşın zorunluluk nedeniyle oda üyesi olduğunu söyleyenlerin oranı işverenler arasında yüzde 70’e, bağımsız çalışanlar arasında da % 61’e erişiyor: Bu olgu da, zorunlulukla örgütlemeyi iç içe geçiren bir meslek odası üyeliği anlayışının üremiş olduğu konusunda bir ipucu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3.04. Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Oda üyesi olduysanız üyeliğiniz bugün de devam ediyor mu? Hayırsa, ayrılma nedenleriniz nedir ?’ sorularına verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Üyeliğim devam ediyor	82,4	85,0	79,1	82,3	92,3	94,0	82,3	79,7	92,0	85,6
Bilmiyorum	2,5	3,3	1,9	2,6	1,4	2,2	5,6	5,0	2,6	2,8
Üyeliğim devam etmiyor	13,6	10,7	16,7	13,5	5,8	2,8	11,6	13,5	0,7	10,1
Bana bir fayda sağlamadığı için	2,3	3,2	6,9	4,6	-	0,8	11,2	2,0	0,3	3,2
Çalışmalarını benimsemiyorum	6,9	3,0	4,8	4,3	-	0,1	-	0,1	-	2,5
Yasal zorunluluk olmadığı için	4,9	3,0	1,6	2,8	-	-	-	-	-	1,6
Emekli olduğum için	1,0	-	-	0,2	1,5	-	-	10,5	-	1,1
Mesleğimi bıraktığım için	0,4	0,8	1,1	0,8	-	-	0,3	0,9	-	0,6
Diğer	2,3	0,7	2,1	1,5	-	-	-	-	-	0,9
Yanıtsız	0,4	1,3	4,6	2,5	4,4	1,9	-	-	0,4	2,0
Yanıtsız	1,5	1,1	2,3	1,6	0,5	1,0	0,5	1,8	4,6	1,5
Toplam	14006	43432	37789	95227	3170	45026	3030	16040	4304	166797
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odasına geçmiş dönemde üye olmuş mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 85,6’sı üyeliğinin halen sürdüğünü belirtirken, yüzde 10,1’lik bir kesim ya yararlanamadığı için ya da mesleği bırakması/emekli olması nedeniyle oda üyeliğinin sürmediğini belirtirken, yaklaşık yüzde 4,3’lük bir kesimin (% 2,8 + % 1,5) meslek odası üyeliğinin devam edip etmediği konusunda fikir sahibi olamayışı dikkat çekici.

Araştırma kapsamına giren ve anketi yanıtlamış mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 47,1’inin meslek odasına üye olduğu Tablo 3.01’de görülüyordu. Ne var ki, Tablo 3.04’te “Meslek odası üyeliğim devam ediyor” diyenler temel alındığında, araştırma kitlesi içindeki oda üyelerinin oranı yüzde 47,1’den yüzde 40,4’e gerilemiş oluyor. Oransal olarak en büyük oda üyeliği gerilemesi de, ücretli/maaşlı çalışanlarla emekliler arasında gerçekleşiyor.

Araştırma kapsamına giren mühendis mimarlardan “Meslek odalarının öncelikli ilgi alanları ne olmalı?” konusundaki düşüncelerini öğrenmek için tanımlanan dokuz konudan üçünü seçmeleri istendiğinde, yüzde 12’lik bir kesimin soruyu yanıtsız bırakmasına karşılık, soruyu yanıtlayanlar ortalama 2,3 seçenek işaretlemişler. Aynı sorular TMMOB için sorulduğunda yanıt vermeme oranı yüzde 14,5’e yükseliyor. Soru TMMOB için sorulduğunda yanıt vermeme oranının az da olsa yükselmesine karşılık, soruyu yanıtlayanların belirttikleri ortalama seçenek sayısı 2,2 olarak gerçekleşiyor.

Mühendis, mimar, şehir plancıları meslek odalarının öncelikli ilgi alanlarını;

- Bilimsel ve mesleki kongre vb. yoluyla mesleğin gelişmesine katkıda bulunmak (% 57,9'luk belirtme düzeyiyle),
- Meslektaşlarının ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek (% 42,1'lik belirtme düzeyiyle),
- Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek (% 26,4'lük belirtme düzeyiyle).

şeklinde tanımlıyor. Öncelik kazanmayan ya da MMŞP'ları tarafından en az belirtilen (% 9,5) seçenek; “Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek” şeklinde ifade edilen yaklaşımdır.

Tablo 3.05. Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Sizce Meslek Odanızın öncelikleri neler olmalıdır?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konularına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Bilimsel ve mesleki kongre vb yoluyla mesleğin gelişmesine katkıda bulunmak	72,8	69,2	50,9	58,1	68,2	66,9	58,6	43,9	45,2	57,9
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu politikalar üretmek	48,7	51,0	37,2	42,3	46,5	45,0	33,6	42,7	33,4	42,1
Uzmanlık alanları konusunda meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	26,7	28,5	25,9	26,7	17,0	28,8	30,6	24,0	14,2	26,4
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	21,1	24,0	22,9	23,1	11,8	22,1	24,0	20,4	32,3	22,9
Ürettiği politikalar yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	16,4	19,0	18,4	18,4	20,6	17,4	21,3	20,3	27,0	18,9
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları sunmak	20,0	12,0	18,3	16,6	19,5	20,7	30,8	20,5	24,6	18,5
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemek	22,5	17,9	11,6	14,3	28,5	25,4	23,6	10,7	18,9	16,5
Demokratikleşmeye katkı sağlamak	8,2	8,1	14,1	11,8	13,4	10,6	16,3	24,0	18,5	13,1
Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek	9,0	9,8	10,3	10,0	10,1	10,7	10,3	6,7	14,8	10,0
Yanıtsız	12,8	12,0	15,5	14,2	11,9	8,4	9,8	6,5	2,3	12,0
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Oda üyesi olsun olmasın mühendis – mimarların meslek odalarına ikinci sırada yükledikleri “Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek” görevi, TMMOB için ilk sırada yer alırken, “Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetleme” görevi ise, TMMOB’nin öncelikleri arasında olmaması gerektiği görüşüyle olsa gerek, kendine en son sırada yer bulabiliyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.06. Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Sizce TMMOB’nin öncelikli ilgi alanları ne olmalıdır?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu politikalar üretmek	52,3	50,6	37,4	42,6	53,3	44,4	35,3	36,3	28,7	41,6
Bilimsel ve mesleki kongre vb yoluyla mesleğin gelişmesine katkıda bulunmak	42,5	43,3	31,5	35,9	40,7	36,8	20,3	28,5	25,5	34,4
Ürettiği politikalar yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	26,5	28,9	23,6	25,4	30,9	36,5	28,0	24,8	24,3	27,2
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	32,0	28,9	23,3	25,7	17,7	24,3	25,9	26,7	34,4	25,8
Uzmanlık alanları konusunda meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	27,8	25,7	24,5	25,1	15,6	23,6	28,0	24,6	19,6	24,7
Demokratikleşmeye katkı sağlamak	18,8	20,5	21,6	21,0	13,5	26,2	27,2	19,5	20,4	21,8
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları sunmak	20,6	13,5	17,7	16,7	15,3	12,0	20,4	11,7	26,8	16,0
Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek	13,4	16,9	12,9	14,1	19,0	15,0	21,2	14,2	19,0	14,8
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediklerini denetlemek	8,0	9,5	9,4	9,3	34,2	10,8	16,9	13,7	11,0	10,6
Yanıtsız	12,2	11,8	17,6	15,4	7,2	14,4	16,0	11,4	7,0	14,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Gerek meslek odaları gerekse üst örgüt olarak TMMOB için tanımlanan öncelikler MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre önemli farklılıklar ortaya çıkarmıyor ve küçük oynamalarla genel sıralama yineleniyor. Ancak işsizler arasında TMMOB’ye “Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak (% 34,4)” önceliğinin verilmesi, bağımsız çalışanların TMMOB’nin ilgi alanları arasına (üçüncü sırada) “Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediklerini denetlemek (% 34,2)” görevini yerleştirmesi, istisnalar arasında sayılabilecek örnekler olabilir.

Meslek Odasının ve TMMOB’nin faaliyetlerinden, oda üyesi olsun olmasın, mühendis mimarların ne kadarı haberdar diye bakıldığında, oda faaliyetlerinden (her zaman + çoğunlukla) haberdar olanların oranı yüzde 35,4 iken; TMMOB faaliyetlerinden haberdar olanların oranı yüzde 14,1’de kalıyor. Meslek odası faaliyetlerinden en çok haberdar olanlar işverenler (% 58,6) ile bağımsız çalışanlar (% 51,3) iken, TMMOB’nin faaliyetlerinden en çok haberdar olanlar üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar (% 28,6) oluyor.

Tablo 3.07 MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre 'Meslek Odanızın faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Her zaman haberdar oluyorum	27,1	19,0	10,4	14,4	28,5	32,0	12,7	14,9	11,8	17,2
Çoğunlukla haberdar oluyorum	16,8	24,1	12,8	16,4	22,8	26,6	13,1	19,6	16,0	18,2
Bazen haberdar oluyorum	21,4	31,8	29,2	29,3	18,6	20,7	10,8	32,7	17,2	26,9
Hiç haberdar olmuyorum	25,2	15,2	34,7	28,2	19,2	14,9	56,3	24,8	53,8	27,7
Yanıtsız	9,5	10,0	12,9	11,8	10,9	5,8	7,2	8,1	1,2	9,9
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.08 MMŞP'lerinin çalışma konumlarına göre 'TMMOB'un faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Her zaman haberdar oluyorum	14,0	3,7	4,0	4,8	7,9	8,3	0,1	6,5	2,4	5,2
Çoğunlukla haberdar oluyorum	14,6	10,1	6,5	8,3	8,6	12,3	10,0	7,3	8,3	8,9
Bazen haberdar oluyorum	25,0	39,4	28,7	31,5	36,5	31,0	21,5	28,3	15,5	30,2
Hiç haberdar olmuyorum	40,1	34,9	45,8	42,1	36,9	31,6	54,1	44,6	70,8	42,1
Yanıtsız	6,2	11,9	15,0	13,4	10,2	16,8	14,4	13,2	3,0	13,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odalarının ve TMMOB'nin faaliyetlerinden hiç haberdar olmayanlar ile faaliyetle ilişkili sorulara yanıt vermeyenler birlikte değerlendirildiğinde ortaya önemli büyüklükte bir kitle çıkıyor. Mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 37,6'sı meslek odalarının, yüzde 55,6'sı TMMOB'nin faaliyetlerinden haberdar değil denebilir. Elbette bu oranlar oda üyesi olan olmayan MMŞP'lerinin tümü göz önüne alındığında ortaya çıkıyor.

Meslek odasının mühendis, mimar, şehir plancılarıyla iletişimini yeterli ya da yetersiz bularak değerlendirenlerin toplam oranı yüzde 62,9 olarak ortaya çıkıyor, ki bu oran meslek odalarına üye olan MMŞP'leri oranından (% 47,1) daha yüksek bir düzeyi yansıtıyor. Eğer değerlendirme "Evet, yeterli" diyenlerden hareketle yapılacak olursa bu oran, oda üyelerinin önemli bir kısmının iletişimi yeterli bulduğunu ortaya koyacaktır.

Meslek odalarının dallara göre iletişim düzeylerinin ve yayın gönderme sıklığının sergilendiği Tablo 3.09 ve 3.10'da, meslek odasının kendileriyle yeterli düzeyde iletişim kurduğunu belirtenlerin tüm kitleye oranı yüzde 34, yayınların ellerine 'her zaman' ulaştığını belirtenlerinse yüzde 23,7'dir. Çalışma konumları ayırımında işverenler, bağımsız çalışanlar, yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar ve emekliler her iki tabloda da ortalamanın üstünde; işsizler, yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlı çalışanlar ve diğer grubunda yer alanlar ise her iki tabloda da ortalamanın altında bir konuma yerleşiyorlar. Bu sıralama odaların üyeleşme oranlarındaki farktan etkilenen bir dağılımı yansıtıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.09 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Meslek Odanızın sizinle iletişimi yeterli midir?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Evet, yeterli	45,6	41,5	21,4	29,4	62,1	56,3	17,3	38,2	20,4	34,0
Hayır, yetersiz	28,0	31,3	29,2	29,7	14,3	27,0	26,0	29,8	26,5	28,9
Hiçbir iletişim yok	23,0	21,4	38,3	32,0	23,6	11,0	45,2	28,3	51,9	29,5
Yanıtsız	3,5	5,7	11,2	8,9	-	5,7	11,4	3,6	1,2	7,7
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.10 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Meslek Odanızın yayınları elinize ne ölçüde geçiyor?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Her zaman ulaşıyor	34,2	29,8	12,6	19,5	40,2	45,6	7,5	24,4	15,9	23,7
Bazen ulaşıyor	31,8	34,3	33,1	33,3	27,6	31,4	22,3	36,0	19,6	32,3
Hiç ulaşmıyor	32,3	29,5	42,6	37,9	32,2	18,0	58,8	35,0	63,3	36,2
Yanıtsız	1,8	6,3	11,7	9,3	-	5,0	11,4	4,6	1,2	7,9
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odası yayınlarının MMŞP’lerinin yaklaşık üçte birine zaman zaman ulaştığı göz önüne alındığında, meslek odaları yayınlarının oda üyesi olmayanlara da ulaştırıldığı düşünülebilir, çünkü Tablo 3.10’da “her zaman ulaşıyor + bazen ulaşıyor” diyenlerin toplam oranı, odalara üye olan mühendis – mimar oranlarının üzerinde gerçekleşiyor.

Tablo 3.11 MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘Meslek Odanızın yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Teknik konular	53,1	61,9	41,8	48,6	62,7	57,9	39,8	38,6	34,9	48,5
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	43,1	45,6	34,7	38,6	34,0	42,3	35,1	34,2	33,0	38,4
Sektör(ler)den haberler	45,5	32,3	26,2	29,6	32,1	37,3	39,8	20,8	34,8	30,7
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	22,2	27,2	21,6	23,3	24,2	21,5	19,5	17,7	24,0	22,4
Sosyal, siyasi ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkiler	12,4	20,0	23,3	21,4	22,2	23,7	19,9	21,8	17,6	21,6
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konular	24,2	18,5	19,5	19,6	21,7	24,0	20,6	26,8	16,1	20,9
Oda(lar)dan haberler	17,8	17,6	18,1	17,9	17,1	20,0	18,7	19,1	18,3	18,4
Dünya ve Türkiye’deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	10,3	11,6	13,4	12,6	25,2	8,7	18,4	17,0	23,8	13,1
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	3,7	4,4	9,4	7,4	7,2	4,8	17,4	9,9	10,3	7,7
Diğer	1,6	1,2	1,3	1,3	0,3	1,2	-	0,2	8,7	1,4
Yanıtsız	11,8	11,7	15,5	14,1	10,7	8,7	12,0	6,8	2,8	12,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 3.11'e genel olarak bakıldığında, "Teknik konular / bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi / sektörden haberler" ilk üç sırada tercih edilen konular arasında yer alıyor ve ilk üç konu sıralamasını değiştiren hiçbir çalışma konumu da ortaya çıkmıyor. Ancak bu sıralamaya genelde dördüncü sırada yer alan "Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri"nin eklenmesi bağlamında görüş farklılıklarının yansıdığı görülüyor. Buna karşın yayın konularında Odadan beklenenlerle TMMOB'den beklenenler sıralamasında bir farklılık çıkmasına karşın, öncelikli yayın tercihlerinin büyük oranda benzeştiği görülüyor.

Tablo 3.12 MMŞP'larının çalışma konularına göre 'TMMOB'in yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	36,1	34,1	30,4	32,0	35,6	28,4	10,3	24,6	22,3	29,6
Sektör(ler)den haberler	46,2	35,6	24,8	29,8	45,3	30,7	36,5	21,1	28,1	29,5
Dünya ve Türkiye'deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	30,7	32,6	23,7	26,9	36,6	36,1	40,9	30,8	31,5	29,5
Sosyal, siyasi ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkiler	25,1	31,6	24,0	26,3	30,2	29,2	30,8	25,0	26,0	26,9
Teknik konular	31,9	31,9	26,1	28,3	32,3	24,5	13,1	20,3	23,4	26,2
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konular	27,3	22,6	25,8	25,0	36,9	23,2	19,1	25,0	25,8	24,6
Oda(lar)dan haberler	24,1	25,7	15,4	19,2	26,7	28,1	36,1	17,3	19,8	21,2
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	18,8	15,9	16,9	16,8	3,3	16,5	12,3	15,3	10,3	16,0
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	3,7	5,5	11,2	8,9	2,3	4,2	12,9	10,5	10,3	8,4
Diğer	-	1,0	3,7	2,6	-	1,3	2,3	3,2	10,5	2,7
Yanıtsız	9,2	11,7	17,0	14,7	6,1	15,0	13,4	11,0	7,6	14,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odalarının ve TMMOB'nin üyeleri için bir yayın ortamı ve haberleşme kanalı olma özelliği taşıyan web sayfalarının ziyaret edilme sıklıkları ve bu yayın ortamının en çok kimler tarafından ziyaret edildiği, belirli değerlendirmelere ulaşabilmek açısından önem taşıyor. Meslek odalarının web sayfalarını ayda en az bir kez ziyaret edenlerin oranı yüzde 18,5 iken, TMMOB'nin web sitesi için bu oran yüzde 9,6. Eğer bu oranlara web sayfalarına daha seyrek girenleri de ekleyecek olursak, oranlar odalar için yüzde 47,7, TMMOB için yüzde 31 düzeyine çıkmış oluyor.

Tablo 3.13 Mühendis, mimar, şehir plancılarının 'Meslek Odanızın web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konularına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Haftada en az bir defa	10,6	8,6	6,5	7,4	8,8	14,7	9,1	1,8	11,3	8,3
Ayda en az bir defa	13,2	15,4	12,2	13,2	7,1	14,7	4,1	3,8	13,8	12,2
Daha seyrek	30,9	28,9	26,7	27,7	29,3	29,5	13,4	29,7	17,0	27,2
Hiç	37,3	37,0	42,8	40,6	39,3	33,6	66,3	56,9	54,9	42,5
Yanıtsız	8,0	10,1	11,8	11,0	15,5	7,6	7,1	7,8	3,0	9,8
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Meslek odalarının web sayfasına en çok girenler işverenler (% 29,4), işsizler (% 25,1), orta (% 24,0) ve üst (% 23,8) düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar oluyor.

Tablo 3.14 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘TMMOB’nin web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Haftada en az bir defa	7,2	2,3	2,5	2,8	3,7	5,8	3,0	0,7	4,5	3,2
Ayda en az bir defa	9,3	6,5	6,0	6,4	9,2	7,7	3,8	4,4	8,4	6,4
Daha seyrek	27,0	25,2	20,5	22,5	13,6	22,7	10,0	19,2	15,4	21,4
Hiç	53,0	55,3	58,4	57,0	66,8	49,9	75,3	61,8	65,7	57,5
Yanıtsız	3,4	10,6	12,6	11,2	6,7	13,9	7,8	13,9	6,0	11,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

TMMOB’nin web sayfasına en çok girenleri, üst düzey yönetim görevi olan ücretli/maaşlılar (% 16,5), işverenler (% 13,5), bağımsız çalışanlar (% 12,9) ve işsizler (% 12,9) oluşturuyor. Genel olarak MMŞP’ları arasında TMMOB’nin web sayfasına hiç girmeyenlerin oranının (yanıtsızlarla birlikte) yüzde 69’a ulaştığı durumda, ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticilerinin yüzde 43,9’unun, işverenlerin yüzde 36,2’sinin seyrek de olsa TMMOB’nin web sayfasına giriyor oluşu, bu sayfanın temel kullanıcılarına ilişkin ipuçları da vermiş oluyor.

Tablo 3.15 MMŞP’larının çalışma konumlarına göre ‘Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki çalışmalarında yer aldınız mı?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hiçbir çalışmada yer almadım	77,5	81,0	83,0	82,0	70,0	69,0	89,2	82,0	93,5	80,5
Komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın kurullarında, etkinliklerin düzenleme kurullarında yer aldım	15,6	8,5	4,0	6,3	18,2	12,6	2,1	8,6	3,2	7,3
Odanın yönetim, denetleme, onur kurullarından en az birinde yer aldım	9,0	6,4	2,6	4,3	10,5	14,7	4,3	8,4	1,2	6,2
Oda ve/veya TMMOB Genel Kurul delegesi oldum	6,9	4,4	2,5	3,4	16,3	8,9	-	7,1	0,9	4,5
TMMOB’nin yönetim, denetleme, yüksek onur kurullarından en az birinde yer aldım	0,1	0,2	0,5	0,4	-	0,1	-	0,9	-	0,3
Yanıtsız	0,3	4,7	9,9	7,6	-	4,5	4,7	3,1	2,6	6,3
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.15’te görüldüğü gibi, Oda üyesi olsun ya da olmasın, meslek odasının ve TMMOB’nin hiçbir çalışmada yer almayanların oranı (soruya yanıt vermeyenleri çalışmalara katılmış gibi göz ardı edersek) yüzde 80,5’e ulaşıyor. Yanıtlara bir de çalışmalara katıldığını beyan edenler açısından bakılır ve de yanıt verenlerin ortalama 1,4 çalışma işaretlediği de göz önüne alınırsa, MMŞP’larının ancak yüzde 13,2’sinin çalışmalara katıldığı görülüyor. Çalışmalara katılanların katıldıkları çalışmalar bağlamındaki toplamı ise yüzde 18,3’lük bir oran ortaya çıkarıyor. En çok katılmış olan

çalışma tipi ise, "komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın, etkinlik düzenleme kurullarında" yer almak biçiminde tanımlanıyor.

Meslek odaları ve TMMOB çalışmalarına en çok katılanlar; bağımsız çalışanlar, işverenler ve ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler oluyor. En az katılanlar ise işsizler ile yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlılar.

Meslek odasının ve / veya TMMOB'nin etkinliklerine hiç katılmamışların oranı yüzde 57,3 olarak ortaya çıkıyor. Etkinlikler bağlamında bakıldığında ister oda üyesi olsun ister olmasın MMŞP'lerinin ancak yüzde 5,4'ü miting / yürüyüşlere katıldığını söylerken, en yüksek katımlı etkinlik olarak öne çıkan "Bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler"e katılanların oranı ise yüzde 17,6'ya erişebiliyor. Araştırma kitlesi içinde oda üyesi olanların oranının yüzde 47,1 olmasına karşın, "Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu" gibi etkinliklere katılanların oranı ise yüzde 15,8'de kalıyor. Bu oran her üç meslek odası üyesinden yalnızca birinin "Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu" gibi etkinliklere katıldıklarını gösteriyor

Tablo 3.16. MMŞP'lerinin çalışma konularına göre 'Meslek odanızın ve TMMOB'nin aşağıdaki etkinliklerine katıldınız mı?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Hiçbir etkinliğe katılmadım	57,0	53,1	63,6	60,0	38,4	38,4	74,0	56,6	78,4	57,3
Bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler	23,9	20,8	13,5	16,5	19,5	29,8	5,8	14,2	4,5	17,6
Meslek içi eğitim çalışmaları	20,1	18,1	8,9	12,6	34,7	32,8	14,1	14,5	11,4	16,2
Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu	24,9	16,8	6,4	11,1	45,5	32,8	7,6	25,0	6,1	15,8
Gezi, piknik, turnuva vb etkinlikler	13,3	9,6	5,1	7,1	20,6	18,2	2,5	11,1	2,7	9,0
Toplumsal / kültürel amaçlı etkinlikler	10,1	6,7	5,6	6,3	19,4	10,4	1,1	7,0	1,2	6,8
Mitingler / yürüyüşler	7,7	6,2	2,8	4,2	16,7	9,1	1,6	9,3	3,4	5,4
Yanıtsız	0,8	6,8	11,3	9,0	-	5,0	4,7	3,2	3,3	7,4
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bağımsız çalışanlar ile işverenler meslek odalarının ve TMMOB'nin etkinliklerine en çok katılan çalışma konum gruplarını oluşturuyorlar. İşverenlerin yüzde 56,6'sının meslek odasının ve/ya da TMMOB'nin etkinliklerine katıldığı ve katılan ortalama etkinlik sayısının ise 2,4 olduğu görülüyor. Bağımsız çalışanlar için etkinliklere katılım oranı yüzde 61,6 ve katılan ortalama etkinlik sayısı da 2,5 olarak gerçekleşiyor. Ancak söz konusu işsizler olunca katılım oranı yüzde 18,3'e düşüyor, katılan ortalama etkinlik sayısında 1,6'da kalıyor.

Genel kurul, üye toplantısı, danışma kurulu gibi etkinliklerin, meslek odasının ve / ya da TMMOB'nin çalışmalarına genel olarak (% 35,2) katılanların yüzde 44,8'i tarafından (yani tüm MMŞP'lerinin yüzde 15,8'i tarafından) yürütüldüğü görülüyor. Sonuç olarak, meslek odalarının ve / ya da TMMOB'nin etkinliklerine katılanlar oranı yüzde 5,4 ile 17,6 arasında değiştiğine göre, acaba MMŞP'leri meslek odalarını çeşitli konularda ne oranda başarılı buluyorlar?

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.17 MMŞP’larının çalışma konularına göre ‘Meslek odanızı aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		ÜCRETLİ / MAASLI			ÜCRETLİ / MAASLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
		Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	Başarılı	42,5	40,1	28,2	32,9	38,3	47,9	18,7	37,4	29,8	35,1
	Başarısız	17,9	17,3	18,9	18,3	26,3	19,7	17,2	15,4	15,5	18,2
	Fark	24,6	22,8	9,3	14,6	12,0	28,2	1,5	22,0	14,3	16,9
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	Başarılı	27,0	27,5	24,4	25,5	25,6	30,5	10,3	27,5	22,3	25,8
	Başarısız	29,0	22,2	19,3	21,0	33,2	28,1	36,4	26,9	26,9	23,6
	Fark	-2,0	5,3	5,1	4,5	-7,6	2,4	-26,1	0,6	-4,6	2,2
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından	Başarılı	28,1	24,6	19,8	21,9	23,2	30,5	16,1	30,1	16,4	23,6
	Başarısız	31,0	26,3	20,7	23,2	37,6	25,4	18,5	23,9	30,8	23,9
	Fark	-2,9	-1,7	-0,9	-1,3	-14,4	5,1	-2,4	6,2	-14,4	-0,3
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	Başarılı	15,6	14,9	16,1	15,7	11,7	23,1	13,7	19,6	20,7	17,3
	Başarısız	32,6	26,3	16,2	20,6	35,8	25,1	13,6	21,7	13,9	21,1
	Fark	-17,0	-11,4	-0,1	-4,9	-24,1	-2,0	0,1	-2,1	6,8	-3,8
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	Başarılı	19,1	14,9	14,1	14,8	9,9	20,5	12,5	19,4	8,6	15,7
	Başarısız	21,4	23,1	20,0	21,0	30,5	26,2	14,5	21,4	31,5	22,1
	Fark	-2,3	-8,2	-5,9	-6,2	-20,6	-5,7	-2,0	-2,0	-22,9	-6,4
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından	Başarılı	25,2	15,3	16,0	16,6	17,1	23,5	13,2	23,4	18,9	18,2
	Başarısız	34,3	34,8	25,1	28,7	40,3	33,3	19,5	24,0	24,7	28,7
	Fark	-9,1	-19,5	-9,1	-12,1	-23,2	-9,8	-6,3	-0,6	-5,8	-10,5
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	Başarılı	17,8	16,9	13,8	15,0	13,4	18,8	5,2	17,1	17,9	15,5
	Başarısız	31,2	25,9	24,5	25,5	34,6	28,5	22,8	27,6	36,3	26,5
	Fark	-13,4	-9,0	-10,7	-10,5	-21,2	-9,7	-17,6	-10,5	-18,4	-11,0
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından	Başarılı	13,3	10,5	11,0	11,1	8,1	18,4	16,9	13,4	12,6	12,7
	Başarısız	37,2	34,6	24,9	28,8	43,0	36,4	19,1	27,0	21,7	29,4
	Fark	-23,9	-24,1	-13,9	-17,7	-34,9	-18,0	-2,2	-13,6	-9,1	-16,7
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından	Başarılı	20,6	14,1	13,9	14,5	12,5	18,1	11,2	17,1	21,2	15,4
	Başarısız	41,8	39,5	28,8	33,0	42,3	38,9	23,2	31,4	21,3	33,1
	Fark	-21,2	-25,4	-14,9	-18,5	-29,8	-20,8	-12,0	-14,3	-0,1	-17,7

‘Meslek odanızı aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?’ sorusunun yanıtları ‘başarılı / başarısız / fikrim yok’ seçeneklerinden oluşuyor. Dolayısıyla soruya verilen yanıtlarda, meslek odasını oransal olarak başarılı bulanlarda çok, başarılı bulanlar ile bulmayanların farkı önem kazanıyor. Seçeneklerden birisinin ‘fikrim yok’ seçeneği olması nedeniyle salt başarılı bulma ya da başarısız bulma düzeyi eksik bir değerlendirme boyutunu ortaya çıkarabilir. Aşağıdaki dokuz konudan 2’sinde ‘başarılı’, yedisinde ise ‘başarısız’ bulma oranlarının daha yüksek olduğu görülüyor. Bu arada yanıt olarak ‘fikrim yok’ seçeneğini işaretleyenlerin oranının yüzde 45 ile 65 arasında değiştiği de göz önüne alınacak olursa, tabloda yer alan ‘fark’ satırının da önemi ortaya çıkmış olacaktır.

Üstte ve altta meslek odalarının ve TMMOB’nin başarılı ve başarısız bulunduğu alanları sergileyen iki tablo yer alıyor. Bu tablolarda belirtilen konularda meslek odasının ve / ya da TMMOB’nin

başarılı bulunmasını “başarılı ile başarısız” arasındaki farkların “+” oluşu gösterirken, “-“ işaretli farklar ise TMMOB’nin ve / ya da meslek odasının başarısız bulunduğu konuları gösteriyor.

Tablo 3.17’de “Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından” meslek odasının başarılı bulunma oranının yüzde 35,1, başarısız bulunma oranının yüzde 18,2 ve farkın artı 16,9 olarak gerçekleşmesi, odalar açısından en olumlu değerlendirmenin boyutunu ortaya çıkarıyor. Farkın işverenler arasında 28,2 puan, ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler arasında 24,6 puan olarak gerçekleşmesi, oda etkinliklerine en çok katılanlar tarafından daha başarılı bulunduğunu, etkinliklere katılmayanlar tarafından ise daha az başarılı bulunduğu ortaya çıkıyor.

Tablo 3.18 MMŞP’larının çalışma konularına göre ‘TMMOB’yi aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		ÜCRETLİ / MAASLI			ÜCRETLİ / MAASLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İSSİZ	GENEL
		Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	Başarılı	30,6	22,2	23,6	23,8	14,1	16,6	10,1	27,0	18,3	22,1
	Başarısız	15,2	12,2	10,4	11,3	23,3	19,1	12,1	15,7	8,2	13,0
	Fark	15,4	10,0	13,2	12,5	-9,2	-2,5	-2,0	11,3	10,1	9,1
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	Başarılı	31,8	17,4	19,0	19,6	22,6	17,6	7,6	23,4	19,3	19,2
	Başarısız	24,1	17,2	15,8	16,9	29,1	23,3	26,5	20,8	18,0	18,8
	Fark	7,7	0,2	3,2	2,7	-6,5	-5,7	-18,9	2,6	1,3	0,4
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	Başarılı	23,5	14,6	12,8	14,2	10,1	19,2	13,1	19,6	15,8	15,5
	Başarısız	18,2	17,6	16,6	17,0	22,4	16,7	12,0	19,4	16,9	17,0
	Fark	5,3	-3,0	-3,8	-2,8	-12,3	2,5	1,1	0,2	-1,1	-1,5
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	Başarılı	14,0	11,0	14,0	13,1	5,1	13,0	10,5	21,0	11,8	13,6
	Başarısız	29,7	18,6	13,7	16,5	25,8	20,9	9,3	18,3	12,6	17,0
	Fark	-15,7	-7,6	0,3	-3,4	-20,7	-7,9	1,2	2,7	-0,8	-3,4
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	Başarılı	22,2	12,8	15,7	15,4	12,6	14,3	4,2	19,5	17,5	15,2
	Başarısız	27,0	19,6	17,2	18,8	26,7	25,7	24,4	23,5	19,8	20,6
	Fark	-4,8	-6,8	-1,5	-3,4	-14,1	-11,4	-20,2	-4,0	-2,3	-5,4
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından	Başarılı	17,6	13,1	13,6	13,8	16,3	11,7	4,1	15,0	9,2	13,0
	Başarısız	24,3	18,8	14,9	16,9	26,2	19,3	9,8	29,2	33,4	18,8
	Fark	-6,7	-5,7	-1,3	-3,1	-9,9	-7,6	-5,7	-14,2	-24,2	-5,8
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından	Başarılı	24,1	13,3	14,2	14,8	17,6	16,9	9,9	19,4	16,3	15,4
	Başarısız	30,2	25,4	19,8	22,3	36,1	23,8	17,7	21,8	13,9	22,2
	Fark	-6,1	-12,1	-5,6	-7,5	-18,5	-6,9	-7,8	-2,4	2,4	-6,8
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından	Başarılı	16,1	10,7	15,3	14,0	6,4	12,1	10,9	18,4	21,4	14,2
	Başarısız	33,8	31,7	21,6	25,6	43,9	30,6	20,0	30,0	9,6	26,2
	Fark	-17,7	-21,0	-6,3	-11,6	-37,5	-18,5	-9,1	-11,6	11,8	-12,0
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından	Başarılı	15,9	6,0	10,0	9,4	1,1	8,1	13,7	13,1	8,3	9,5
	Başarısız	29,4	24,4	18,7	21,3	36,4	27,3	13,1	31,5	18,2	22,9
	Fark	-13,5	-18,4	-8,7	-11,9	-35,3	-19,2	0,6	-18,4	-9,9	-13,4

Tablo 3.17 ve 3.18’de hem Meslek odalarının ve hem de TMMOB’nin genel olarak başarılı bulunduğu tek konu olarak “Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkı” konusu öne çıkıyor. Bu konuda meslek odaları için fark ise + 16,9 puan TMMOB için fark ise + 9,1 puan olarak gerçekleşiyor.

Meslek odalarının ve TMMOB’nini değerlendirmesinde ağırlıklı fikri olmayan, fikir beyan edenler açısından da genelde başarısız bulunan mühendis, mimar, şehir plancılarının meslek örgütleri; “Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek bir örgütlülüğe sahip olması açısından” hem odalar ölçeğinde (- 10,5 puan fark) hem de TMMOB ölçeğinde (- 6,8 puan fark) başarısız olarak değerlendiriliyor. Bu durumda acaba; MMŞP’lerinin sendika üyeliğine bakışları nasıldır, sorusu akla geliyor.

Aşağıdaki tablo 3.19’da ‘Mühendis mimarlar sendikalarda yer almalı mıdır? Evetse, hangi tür sendikalarda?’ sorusuna MMŞP’lerinin verdikleri yanıtların dağılımı sergileniyor. Sendikalaşma konusuna olumlu bakanlar, “Mühendis – mimarlar da sendikaya üye olmalı” diyenler, araştırma kitlesinin yaklaşık yarısını (% 49,4) oluşturuyor. Bu kitlenin de yarısı (% 25,5), “Mühendis-mimarlar sadece mühendis-mimarlar için sendikalara üye olmalı” düşüncesinde. Sendikaya üye olmaktan yana olanların üçte biri (% 15,0) ise, “Sadece teknik elemanlara ait sendikalara” üye olunmasını istiyor. Bunlara karşılık mühendis-mimarların “İşçi sendikalarında” yer alması gerektiğini belirtenlerin oranı tüm kitle içinde yüzde 3,4’lük bir büyüklüğü oluşturuyor.

Tablo 3.19 MMŞP’lerinin çalışma konumlarına göre ‘Mühendis mimarlar sendikalarda yer almalı mıdır? Evetse, hangi tür sendikalarda?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Fikrim yok	21,0	19,4	23,1	21,9	12,4	19,0	41,7	14,6	14,3	21,2
Hayır, yer almamalıdır	29,2	15,7	23,6	21,7	12,3	26,6	23,1	27,1	34,6	23,4
Evet, yer almalıdır	49,7	58,8	45,1	49,5	75,3	48,6	32,8	55,3	46,2	49,4
Sadece mühendis/mimar/şehir plancılarına ait sendikalarda	27,1	33,1	20,4	24,7	41,5	27,5	21,5	26,4	27,9	25,5
Sadece teknik elemanlara ait sendikalarda	18,9	16,1	13,2	14,5	22,2	17,4	6,4	19,3	9,4	15,0
İşçi sendikalarında	3,4	6,5	2,3	3,6	8,5	3,0	-	1,9	6,1	3,4
Kamu çalışanları sendikalarında	6,4	9,2	11,6	10,5	12,3	3,9	6,1	9,8	6,1	9,1
Yanıtsız	0,9	0,7	0,8	0,8	-	1,1	-	0,5	-	0,7
Yanıtsız	0,1	6,2	8,2	6,9	-	5,8	2,4	2,9	4,9	6,0
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sendikalaşmaya en yakın olanlar bağımsız çalışan mühendis, mimar, şehir plancıları oluyor (% 75,3). Ücretli/maaşlı çalışanlarla (% 49,5) işverenler (% 48,6) aynı oranda sendikalaşmadan yana görünüyor. Sendikalaşmaya **en düşük oranda evet diyenler**; çalışma konumları belli olmayanlarla ev kadınlarının oluşturduğu “diğer” kategorisinde yer alanlar (% 32,8) oluyor. Bu kesimden sonra sendikada yer almaya en az evet diyeler, yüzde 45,1 oranıyla ücretli/maaşlı çalışıp, herhangi bir yönetim görevi olmayan mühendis, mimar, şehir planbıcıları oluyor.

Sendikalaşmayı yarı yarıya destekleyen MMŞP’lerinin siyasi parti, dernek ya da vakıflara daha az üye olabilecekleri düşüncesi, ankete verilen yanıtlarla doğrulanıyor. Aşağıdaki tablo 3.20’de, parti / dernek / vakfa üye olan MMŞP’lerinin oranının yüzde 30,2 olduğu görülüyor.

Tablo 3.20 MMŞP'larının çalışma konumlarına göre 'Üyesi olduğunuz parti / dernek / vakıf var mı? Varsa hangileri?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Yok	55,7	65,5	73,4	69,6	60,8	43,5	67,1	48,5	70,3	63,4
Var	42,3	30,8	17,9	23,8	35,2	49,8	26,1	46,2	27,3	30,2
Siyasi parti	9,8	4,1	2,7	3,7	13,8	23,2	5,0	13,2	8,4	8,0
Mezunlar derneği / vakfı	10,9	8,6	6,1	7,2	7,4	14,2	4,1	19,8	4,6	9,2
Hemşehri derneği / vakfı	6,1	4,2	3,6	4,0	3,7	9,0	1,0	14,9	1,7	5,5
Sosyal yardımlaşma ve dayanışma dernekleri/ vakıfları	20,1	7,4	4,1	6,5	12,4	16,5	8,9	8,3	11,3	8,5
Mesleki uzmanlık dernekleri	12,8	6,8	4,1	5,7	9,6	10,8	2,9	4,0	5,4	6,2
Spor, hobi vb dernekler	16,8	13,6	5,2	8,7	6,9	15,2	14,1	10,7	5,0	9,9
Diğer	0,3	0,6	0,4	0,5	-	0,5	0,1	0,2	1,3	0,4
Yanıtsız	-	0,5	0,2	0,3	-	0,2	-	-	-	0,2
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Araştırma kapsamına giren mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 30,2'si bir siyasi parti / dernek / vakıf vb kuruluşa üye olduğunu belirtirken, soruyu olumlu yanıtlayan her bir MMŞP'sı ortalama 1,6 üyelik belirtmiş. İşverenlerde, emeklilerde ve ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticilerde üyelik oranı yüzde 40'ları aşarken, ortalama üyelik belirtme sayısı da 1,8'e yükseliyor.

Siyasi parti üyeliği işverenler arasında yüzde 23,2'lik bir orana ulaşırken, sosyal yardımlaşma ve dayanışma dernek / vakıflarına üyelik oranı yüzde 20,1'e ulaşanlar ise ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler oluyor.

Mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 30,2'sinin spor derneklerinden mezunlar derneğine, mesleki derneklerden yardımlaşma dernek ve vakıflarına, siyasi partilere kadar uzanan bir üyelik sergilemesi, MMŞP'larının toplumsal ve siyasal örgütlenmelere katılım düzeyinin Türkiye'deki genel seçmenler¹⁶ düzeyinin çok az üzerinde olduğuna işaret ediyor.

B. Sosyal, Kültürel, Politik Değerler ve Yönelimler

Araştırmanın bu bölümünde 6 soru yer alıyor. Bu sorulardan birisi, Türkiye'nin bugün (araştırmanın anketle veri derleme döneminin Ocak 2006 – Temmuz 2007 tarihleri arasında olması nedeniyle güncel soruların ilgili dönemler çerçevesinde irdelenmesi gereği göz ardı edilmeden) acilen çözülmesi gereken sorunlarının neler olduğu iken, bir diğeri de, son 5 yıllık dönemde Türkiye'de iyiye ve kötüye giden gelişmelerin neler olduğudur.

Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyeliği, özelleştirme ve küreselleşme konularındaki düşünceler de, araştırmanın bu bölümünde ele alınan konular arasında yer alıyor.

¹⁶ ERDER, Necat., Türkiye'de Siyasi Parti Seçmenlerinin Nitelikleri, Kimlikleri ve Eğilimleri, TÜSES + Veri Araştırma A.Ş. Eylül 1996, Ankara, araştırmasının bulgularına göre, Türkiye'deki seçmenlerin yüzde 71,9'u herhangi bir siyasi parti, dernek, vakıf, ya da sendika üyesi değildir. Dolayısıyla herhangi bir örgüte üye olanların oranı yüzde 28,1'dir, diyebiliriz. Mühendis, mimar, şehir plancılarında bu oranın yüzde 30,2 olduğu görülüyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.21 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Türkiye’nin acilen çözülmesi gereken üç önemli sorunu nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konularına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İşsizlik	54,0	53,5	53,2	53,4	42,7	46,6	55,9	61,1	73,1	53,7
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	30,4	31,7	40,9	37,3	22,2	32,0	38,6	38,2	38,5	36,5
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	27,0	29,6	20,0	23,4	24,8	27,0	22,5	17,8	17,7	23,3
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	28,6	27,3	20,5	23,2	34,5	26,7	12,6	19,2	24,7	23,2
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	16,1	19,3	19,3	19,0	17,3	23,0	17,8	18,0	17,0	19,4
Laikliğe yönelik tehditler	13,5	18,6	17,8	17,7	12,0	17,7	16,1	28,7	18,0	18,5
Terör, şiddet olayları	15,7	17,4	19,5	18,6	23,8	14,7	17,8	14,0	18,6	17,6
Adalet sistemindeki zayıflık	23,1	17,0	13,3	15,3	25,9	20,7	12,7	13,6	20,2	16,2
Yoksulluk	7,5	10,1	16,1	13,6	17,2	12,2	22,5	12,6	9,5	13,5
Kürt sorunu	9,4	10,5	13,3	12,1	7,9	13,7	11,7	21,2	15,4	13,2
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	14,1	11,2	15,9	14,4	12,1	13,6	7,5	8,9	5,0	13,1
Ülke yönetimi	7,9	11,0	10,6	10,5	9,0	9,2	8,6	8,3	7,0	9,9
Siyasi kadrolaşma	10,9	8,9	7,8	8,4	17,9	10,3	21,9	9,5	6,7	9,4
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	10,3	9,1	10,0	9,7	8,4	7,3	12,8	7,4	7,8	9,2
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	3,4	8,5	8,5	8,1	0,9	6,8	2,5	4,5	2,3	7,0
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	7,4	9,6	7,3	7,9	3,8	5,1	5,3	3,7	3,9	6,8
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	4,6	3,9	3,6	3,8	4,8	5,7	0,7	6,5	1,9	4,1
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	8,5	2,4	2,3	2,8	2,2	2,1	-	1,4	3,8	2,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’nin karşı karşıya olduğu, acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorununu araştırma kitlesi, “İşsizlik / Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar / Gelir dağılımındaki eşitsizlik” şeklinde tanımlıyor. Ancak tablo incelendiğinde de görüleceği gibi acilen çözülmesi gereken sorunların belirtilme öncelikleri MMŞP’lerinin konularıyla doğrudan ilişkili ve bu nedenle de grubun kitle içindeki büyüklüğüne bağlı olarak bazı sorunlar daha öne çıkarken bazı sorunlar biraz daha geride kalabilmektedir.

İşsizlik, işsizler tarafından yüzde 73,1 oranında belirtilen bir sorun olarak öne çıkarken, genel belirtilme düzeyi yüzde 53,7 olarak gerçekleşiyor. Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar, ücretli/maaşlı çalışan ve yönetim görevi olmayan MMŞP’leri tarafından yüzde 40,9 oranında belirtilirken bu sorunun genel oranı yüzde 36,5 olmuş. Gelir dağılımındaki eşitsizlikler orta kademe yöneticisi olan ücretli/maaşlılar tarafından yüzde 29,6 oranında belirtilen bir sorun iken, bu oran genel MMŞP’leri tarafından yüzde 23,3 oranında işaretlenmiş.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 3.22 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Türkiye’de son beş yılda en çok iyiye giden ilk üç konu?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumuna göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	28,4	26,4	22,6	24,2	36,0	30,4	31,8	28,5	25,5	26,0
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	38,9	27,0	22,3	25,1	32,1	28,8	19,6	26,5	17,7	25,4
Terör, şiddet olayları	19,0	11,1	14,9	14,1	18,5	13,7	28,1	16,8	27,3	15,4
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	13,6	13,1	17,4	15,8	14,8	13,4	12,5	14,7	16,8	15,2
Ülke yönetimi	15,2	17,6	15,2	15,9	13,5	17,7	11,1	5,2	8,1	14,7
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	16,0	15,3	14,2	14,7	14,6	13,9	22,6	9,9	20,8	14,7
İşsizlik	5,2	7,2	15,8	12,3	16,5	7,4	11,7	22,2	15,0	12,6
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	8,8	8,3	12,4	10,9	9,7	7,9	5,7	11,8	12,6	10,4
Kürt sorunu	3,9	5,1	11,4	8,9	3,7	6,6	7,0	14,4	23,3	9,4
Laikliğe yönelik tehditler	5,7	3,3	11,2	8,4	3,7	7,7	4,6	14,0	15,6	8,8
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	7,2	8,2	8,5	8,3	1,5	7,7	8,6	9,4	5,3	8,1
Adalet sistemindeki zayıflık	7,7	6,9	6,5	6,7	1,2	3,8	8,6	8,8	6,9	6,5
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	7,7	6,9	5,3	6,0	8,4	7,1	5,9	3,7	6,3	6,0
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	7,1	4,8	6,0	5,8	-	4,5	5,2	7,6	9,7	5,8
Yoksulluk	7,2	6,5	5,8	6,1	1,0	3,2	1,0	7,3	5,8	5,5
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	2,9	6,2	2,3	3,5	0,6	7,6	3,7	4,6	4,2	4,2
Siyasi kadrolaşma	3,0	4,5	3,8	3,9	1,0	4,5	7,3	4,1	3,9	4,1
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	2,6	2,1	3,8	3,2	0,4	1,6	6,4	2,1	3,1	2,9
Hiçbiri	15,9	16,2	12,5	13,9	11,1	14,5	8,0	10,6	14,2	13,4
Diğer	1,6	1,0	0,7	0,9	2,5	0,5	0,2	1,2	2,3	0,9
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783

Mühendis, mimar, şehir plancılarının Ocak 2006 – Temmuz 2007 dönemindeki değerlendirmeleriyle Türkiye’de iyiye giden şeylerin başında “İnsan hakları ve demokrasi sorunu (% 26) / Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar (% 25,4)” sayılıyor. Öne çıkan ilk iki konunun ardından yaklaşık her altı mühendis – mimardan biri tarafından tek tek belirtilmiş dört konu daha var ki bunlar; “terör, şiddet olayları (% 15,4) / rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma (% 15,2) / ülke yönetimi (% 14,7) / güvenlik güçlerinin uygulamaları (% 14,7) ” gibi ilk iki maddeyle de doğrudan ilişkili demokrasi ve ekonominin iyileşme halinin pekişmiş tanımını ortaya çıkarıyor.

Hem sorun seçenekleri hem de iyiye giden şeyler arasında yer almasına karşın seçim sistemi ve siyasi partiler yasası (Ocak 2006 – Temmuz 2007 tarihleri itibariyle), MMŞP’lerinin yüzde 4,1’i tarafından sorun olarak belirtilirken yüzde 2,9’luk bir grup tarafından iyiye giden şey olarak sayılıyor. Buna karşılık güvenlik güçlerinin uygulamaları MMŞP’lerinin yüzde 2,5’i tarafından acilen çözülmesi gereken sorunlar arasında sayılarak sorunların en sonuna yerleştirilirken, kitlenin yüzde 14,7’si tarafından bir iyileşme ögesi olarak öne çıkarılıyor. Ancak emekliler seçim sistemi ve siyasi partiler yasasını yüzde 6,5 oranında sorun olarak tanımlarken bu kez emeklilerin yüzde 2,1’i bu konuyu iyiye giden şeyler arasında sayıyor. Benzer biçimde ücretli/maaşlı çalışan üst düzey

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

yöneticiler güvenlik güçleri uygulamalarını yüzde 8,5 oranında acilen çözülmesi gereken sorun olarak belirtirken, aynı grubun yüzde 16’sı bu konuyu iyiye giden şeyler arasında sayıyor. Dolayısıyla sayılan sorunlar ve iyiye gidiş öğeleri, dönemin ve soruyu yanıtlayan kesimin özelliklerinin bir yansıması olduğu kadar, MMŞP’lerinin sosyo-siyasal konumlanmalarına ilişkin ipuçları da sergiliyor.

Tablo 3.23 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye giden ilk üç konu?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
İşsizlik	47,4	45,1	37,8	40,8	31,6	42,5	44,8	44,7	45,9	41,6
Laiklığe yönelik tehditler	19,9	27,4	20,3	22,4	24,2	19,6	11,1	27,7	24,7	22,1
Terör, şiddet olayları	21,0	19,4	24,4	22,7	15,3	16,9	23,9	17,8	23,7	21,3
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	21,5	20,1	22,1	21,5	15,2	17,3	27,6	19,1	20,9	20,8
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	26,1	21,6	17,1	19,2	32,3	22,5	28,8	22,6	13,5	20,4
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	23,1	15,9	17,1	17,2	22,4	20,5	14,3	19,3	16,2	17,8
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	16,9	17,8	18,6	18,2	17,3	18,2	16,9	14,0	16,3	17,7
Kürt sorunu	9,4	18,4	16,5	16,4	9,6	19,7	12,7	18,3	23,6	17,2
Yoksulluk	10,3	12,0	18,7	16,0	19,6	13,7	31,7	18,7	11,2	16,4
Adalet sistemindeki zayıflık	15,5	14,4	13,0	13,6	23,3	19,5	14,0	15,6	18,4	15,0
Siyasi kadrolaşma	14,8	16,0	10,2	12,3	33,5	15,3	17,2	12,6	18,3	13,5
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	13,2	12,7	11,1	11,8	12,9	10,3	3,7	5,8	7,2	10,5
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	11,6	8,1	11,2	10,3	3,4	12,5	-	11,4	8,7	10,2
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	10,1	8,3	12,3	10,9	6,2	7,0	16,0	5,8	10,1	10,0
Ülke yönetimi	5,0	12,0	8,5	9,2	19,1	7,9	12,6	6,5	14,1	9,2
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	6,9	8,5	8,6	8,4	0,3	5,8	6,9	6,9	12,8	7,9
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	7,9	2,1	3,1	3,2	-	2,7	-	2,9	2,7	2,9
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	2,0	2,9	2,7	2,7	0,9	3,5	2,5	2,1	4,4	2,8
Hepsi	1,6	0,5	2,6	1,9	-	1,5	0,4	1,3	2,4	1,7
Diğer	1,1	0,2	0,3	0,4	-	0,7	-	4,4	-	0,7
Yanıtsız	1,8	2,4	4,3	3,5	3,9	2,5	2,5	2,7	-	3,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’de son beş yıllık dönemde iyiye giden konular olduğu gibi kötüye gidenler de var. Bunların başında “işsizlik” ve “gelir dağılımındaki eşitsizlik” geliyor. Ardından “terör, şiddet olayları”. Ancak burada dikkat çeken nokta araştırma sorularını yanıtlayan mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 21,2’sinin terör, şiddet olaylarını son beş yıl içinde kötüye giden konular arasında sayarken, aynı MMŞP’lerinin yüzde 15’inin son beş yıl içinde iyiye giden konular arasında sayması. Aynı biçimde “Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar” araştırma kitlesinin yüzde 25,4’ü tarafından iyiye gidiyor diye işaretlenirken, yüzde 20,9’luk bir grup tarafından da kötüye gidenler arasında işaretleniyor.

“Laikliğe yönelik tehditler” konusu, mühendis, mimar, şehir plancılarının yüzde 22,1’i tarafından kötüye giden konuların en ön sıralarına taşınırken, bu konuda iyi gelişmeler yaşandığını düşünenlerin oranı yüzde 8,8 düzeyinde kalıyor. Araştırmada MMŞP’larına, hem iyiye hem de kötüye giden konular sorulurken, kendilerinden üçer yanıt işaretlemeleri istenmişti. Soruları yanıtlayanlar iyiye giden konuları belirtirken ortalama 2,3, kötüye gidenleri belirtirken ise 2,9 konu işaretlemişler. Ayrıca iyiye giden konuları işaretlerken yüzde 14’lük yanıtsız oranına karşın kötüye giden konularda bu oran yüzde 3,1’e gerilemiş. Dolayısıyla, ağırlıkla ortada iyiye giden konulardan daha çok kötüye giden konu olduğu söylenebilir.

İşsizlerin Türkiye’de iyiye giden şeyleri belirtirken yanıtsızlık oranı yüzde 3,5 iken, kötüye giden şeyleri belirtirken yanıtsızlık oranı sıfır. Bu yönüyle işsizler her iki grup soruyu da en çok yanıtlayanların başında yer alıyor. Buna karşılık bağımsız çalışanlar iyiye giden konuları belirtirken yüzde 23,1’lik yanıtsızlık oranıyla başı çekerken, kötüye giden şeyleri sayarken de yanıtsızlık açısından ortalamaların üzerine çıkmasına karşı, ortalamayı çok aşmıyor (% 3,9).

Tablo 3.24 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Türkiye’nin Avrupa Birliğine giriş sürecine ilişkin düşünceler?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konularına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir	52,7	47,3	32,8	38,8	55,8	47,4	35,7	30,3	40,5	39,5
Kişisel hak ve özgürlükler artar.	53,0	42,4	30,4	35,9	51,7	40,5	30,3	27,0	29,1	35,6
Avrupa’ya bağımlılığımız artar.	33,3	38,7	30,1	32,9	23,5	34,0	31,1	35,1	21,2	32,7
Türkiye’nin sömürülme düzeyi artar.	28,3	32,9	31,0	31,4	23,4	31,7	27,0	31,6	29,8	31,1
Değerlerimizden taviz veririz.	35,9	32,6	25,9	28,7	16,9	31,7	23,6	33,0	24,9	29,1
Demokrasi gelişir.	38,0	31,8	21,4	25,9	34,9	28,9	23,0	19,8	20,2	25,6
Nitelikli işgücü Avrupa’ya göç eder.	26,2	29,3	26,7	27,4	9,7	16,8	15,7	22,1	33,0	24,8
Yabancı sermayenin gelişi hızlanır ve yatırımlar artar.	39,0	29,2	16,8	22,3	25,5	31,8	16,4	16,7	18,8	23,0
İş imkanları artar.	25,2	20,6	26,5	24,7	24,2	20,5	13,4	13,3	33,7	22,9
AB’nin askeri oluruz.	19,9	22,1	19,5	20,3	12,2	19,0	24,0	26,2	20,7	20,7
Etnik ve kültürel özgürlükler artar.	18,7	19,6	17,8	18,4	13,7	17,5	18,1	11,6	24,1	17,8
Refah düzeyimiz artar.	17,0	15,6	13,6	14,5	7,4	16,7	12,3	13,7	24,6	14,9
Mesleğimizi ve meslektaşlarımızı olumlu etkiler.	18,8	17,8	11,8	14,2	8,0	21,3	17,9	10,4	10,6	14,9
Var olan statükonun değişmesi kolaylaşır.	18,5	9,4	9,5	10,2	14,5	11,0	11,3	7,8	6,6	10,1
Çağdaş uygarlık düzeyini daha çabuk yakalarız.	8,5	8,8	8,9	8,9	10,4	9,4	12,5	12,1	8,3	9,4
Yanıtsız	2,0	1,7	3,8	3,0	3,9	4,3	2,5	2,9	-	3,1
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’nin Avrupa Birliğine girişine ilişkin aşağıda sergilenen görüşler arasından düşüncelerine uygun görüşleri işaretleyenlerin (kitlenin yüzde 96,9’unun) ortalama 3,5 seçenek işaretledikleri görülüyor. Üstteki tabloda yer alan 15 cümleden 10’u AB’ye giriş açısından olumlu yönleri, 5’i ise olumsuzlukları gösteren görüşler olup, her bir görüş olumlu ise kitlenin ortalama yüzde 19,9’u tarafından, olumsuz ise kitlenin ortalama yüzde 27,7’si tarafından belirtilmiştir.

AB’ye girişle ilgili olumsuz görüşler içerisinde en çok belirtileni “Avrupa’ya bağımlılığımız artar” görüşü olup, ortalama belirtilme oranı yüzde 32,7 oluyor. Bu görüşü en çok belirtenler işverenler (% 34) ve üst düzey yöneticiler (% 33,3) olurken, bu görüşe en az destek verenler yüzde 21,2’lik bir oranla işsizler oluyor. AB’ye girişe karşı olarak en çok belirtilen ikinci görüş “Türkiye’nin sömürülme düzeyi artar” görüşüdür. Bu görüşün ortalama belirtilme oranı yüzde 31,1 olup, bu oranın üzerine en çok orta düzey yöneticiler (% 32,9) ve işverenler (% 31,7) çıkarken, bu görüşü en az destekleyenler yüzde 23,5’lik oranla bağımsız çalışanlar oluyor.

Türkiye’nin AB’ye üyelik sürecinde yaşanacak olumlu gelişmelerin ilk üçü, “ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir / kişisel hak ve özgürlükler artar / demokrasi gelişir” şeklinde ifade edilen görüşlerdir. Bu görüşlerin ilki kitlenin yüzde 39,5’i, ikincisi yüzde 35,6’sı, üçüncüsü ise yüzde 25,6’sı tarafından belirtilmiş. Her üç görüşü belirtenler arasında ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticileri ve bağımsız çalışanlar başı çekiyor. Bu görüşleri en az destekleyenler ise mühendis, mimar, şehir plancılarının en yaşlı kuşağı, yani emekliler.

AB’ye girişe olumlu bakan görüşleri daha ağırlıkla yansıtan mühendis, mimar, şehir plancılarının özelleştirme konusunda da daha çok özelleştirmeden yana görüş belirttikleri görülüyor. Ayrıca bu görüşleri en çok belirtenlerin başında da, ücretli/maaşlı çalışan üst düzey yöneticiler, işverenler ve bağımsız çalışanlar geliyor ki, bu kesimler hem odaların hem de TMMOB’nin çalışmalarına en çok katılan kesim olarak da önem taşıyorlar.

Tablo 3.25 Çalışma konularına göre MMŞP’lerinin ‘Türkiye’deki özelleştirmeler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor, bu nedenle özelleştirilmelidir.	41,0	32,6	24,7	28,4	28,8	40,3	31,1	27,6	16,6	29,9
Özelleştirme ancak KİT’lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir.	35,1	24,3	20,4	22,8	30,1	21,0	21,3	21,7	20,8	22,4
KİT’ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir.	7,6	15,8	14,8	14,4	7,9	10,7	7,2	17,7	14,6	13,8
Özelleştirmeler devletin ekonomiye doğrudan müdahalesini azaltmak amacıyla uluslararası kuruluşlarca dayatılan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir bileşenidir.	4,4	12,7	10,6	10,7	9,0	8,0	2,6	12,1	9,7	10,0
Özelleştirmeler, emekçi sınıflardan sermayeye daha çok para aktarmak için uygulanan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir parçasıdır.	1,8	5,3	7,9	6,6	8,6	3,6	5,5	6,6	8,1	6,1
Fikrim yok	6,2	5,0	16,0	11,9	8,1	8,2	31,2	8,3	27,1	12,3
Yanıtsız	3,7	4,3	5,7	5,1	7,4	8,2	1,1	5,9	3,1	5,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Özelleştirmeyi emekçi sınıflardan sermayeye para aktarma ve / ya da neoliberal politikaların bir dayatması olarak görenler MMŞP’lerinin yüzde 16,1’i (% 6,1 + % 10,0) oranında olduğu görülüyor. Buna karşın, özelleştirmeye “KİT’ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir” anlayışıyla karşı çıkanların oranı ise yüzde 13,8 olarak gerçekleşiyor.

Tablo 3.25’e bakıldığında, araştırmada mühendis, mimar, şehir plancıları özelleştirme sorusuna yüzde 17,8 oranıyla ya yanıt vermiyor ya da fikri olmadığını beyan ediyor. Özelleştirmeden yana

görüşlerini “Devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor bu nedenle özelleştirilmelidir / Özelleştirme ancak KİT’lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir” şeklinde ifade edenler araştırma kitlesinin yüzde 52,3 oluşturuyorlar. Bu kesim üst düzey yöneticilerinin yüzde 76,1’ini, işverenlerin yüzde 61,3’ünü, bağımsız çalışanların 58,9’unu oluşturuyor.

Tablo 3.26 Mühendis mimarların küreselleşme ve siyaset hakkındaki bazı değerlendirmelere katılma dağılımları

		ÜCRETLİ / MAASLI			ÜCRETLİ / MAASLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
		Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar.	Katılıyorum	64,7	64,8	47,3	53,9	56,7	61,5	51,0	44,4	44,9	53,9
	Katılmıyorum	11,9	7,9	13,1	11,4	15,6	10,2	3,6	16,2	16,9	11,6
	Fark	52,8	57,0	34,2	42,5	41,0	51,2	47,4	28,1	28,0	42,2
Küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir.	Katılıyorum	57,2	49,1	44,0	46,6	46,7	44,9	34,2	39,4	36,9	44,9
	Katılmıyorum	19,1	20,2	15,7	17,3	18,5	22,0	26,8	18,8	19,3	18,7
	Fark	38,1	28,9	28,3	29,3	28,2	23,0	7,3	20,7	17,5	26,2
Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarlara karşı işleyen ve ulus devletinin yetkilerini daraltan bir süreçtir.	Katılıyorum	42,1	39,9	35,5	37,3	36,6	44,0	27,1	37,4	31,4	37,8
	Katılmıyorum	20,7	22,2	18,4	19,7	24,6	24,3	23,2	19,6	25,5	20,8
	Fark	21,3	17,6	17,1	17,6	12,0	19,7	3,9	17,7	6,0	16,9
Küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır.	Katılıyorum	44,5	41,2	34,6	37,4	54,4	44,8	40,8	40,0	33,8	39,0
	Katılmıyorum	33,5	30,9	28,8	29,8	29,4	27,7	23,6	22,8	21,5	28,3
	Fark	11,0	10,3	5,8	7,6	25,0	17,1	17,2	17,2	12,3	10,7
Toplumu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçer, bunun da tek yeri Meclis değildir	Katılıyorum	51,7	32,3	28,3	31,5	47,7	44,0	32,0	30,3	27,3	33,4
	Katılmıyorum	30,5	33,0	24,0	27,2	14,0	28,0	34,3	28,5	15,2	27,2
	Fark	21,2	-0,8	4,3	4,3	33,7	16,1	-2,2	1,9	12,1	6,2

Ağırlıkları özelleştirmeden yana olan mühendis, mimar, şehir plancılarının küreselleşmeyle ilişkili en çok katıldıkları görüş “Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar” (katılanları oranı % 53,9) fikrinde odaklanıyor. Görüşe katılanlarla katılmayanlar arasında önemli bir farkın olduğu bir başka ifade ise “Küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir” (katılanların oranı yüzde 44,9) yaklaşımını ortaya çıkarıyor.

“Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarlara karşı işleyen ve ulus devletinin yetkilerini daraltan bir süreçtir” ifadesi ile “Küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır” yaklaşımı, mühendis, mimar, şehir plancılarından hemen hemen aynı oranda destek buluyor (% 37,8 ve % 39,0).

Mühendis, mimar, şehir plancıları “Toplumu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçer, bunun da tek yeri Meclis değildir” cümlesine verdikleri yanıtlardan hareketle bir değerlendirmenin konusu yapılabilirler. Araştırma bulgularına göre siyaset – meclis ilişkisinin irdelendiği yukarıdaki görüşe katılanlar araştırma kitlesinin yaklaşık üçte biri (% 33,4) iken, geride kalan üçte ikilik kesim de kendi içinde ikiye bölünüyor. Siyaset – meclis ilişkisi konusunda görüş belirtmeyen ya da

belirtmeyenler (% 39,4) ve görüşe katılmayanlar (% 27,2) şeklinde . Ancak bu dağılım MMŞP’ları arasındaki işverenlere (% 47,7 / 38,3 / 14,0) ve üst düzey yöneticilere doğru kaydırıldığında (% 51,7 / 17,8 / 30,5) görece olarak siyasete doğru, yönetim görevi olmayan ücretli/maaşlılara ve işsizlere doğru gidildiğinde fikir belirtmeyenler yönünde, orta düzey yöneticileri ile diğer kategorisi yönüne gidildikçe de siyasetten uzaklaşan bir kitle görünümü kazanıyor, mühendis, mimar, şehir plancıları kitlesi.

C. Benzer Araştırmalarda Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?

Araştırmada, deneklere son olarak “TMMOB olarak meslektaşlarımızın çeşitli konulardaki görüş ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla telefon, mektup, ya da e-posta aracılığıyla dönem dönem araştırmalar yapmayı planlıyoruz. Bu tür araştırmalarda sizin de görüş ve değerlendirmelerinizin alınmasını ister misiniz?” sorusu yöneltildi. Bu soruya verilen yanıtların dağılımı aşağıda tabloda sergileniyor. Üst ve orta düzey yöneticisi ücretli/maaşlılar, işverenler ve bağımsız çalışanlar en yüksek oranda “evet” yanıtını verdiği soruya, “hayır” yanıtı en çok ev kadınlarından ve çalışma konumları belli olmayan “diğer” grubundan geliyor.

Tablo 3.27 Mühendis, mimar, şehir plancılarının ‘Benzer araştırmalarda görüşlerinizin alınmasını ister misiniz?’ sorusuna verdikleri yanıtların çalışma konumlarına göre dağılımı

	ÜCRETLİ / MAAŞLI			ÜCRETLİ / MAAŞLI	BAĞIMSIZ ÇALIŞAN	İŞVEREN	DİĞER	EMEKLİ	İŞSİZ	GENEL
	Üst düzey yönetici	Orta düzey yönetici	Yönetici değil							
Evet	68,1	61,4	50,8	55,4	62,1	67,3	17,4	56,2	74,5	56,6
Hayır	27,0	32,4	37,9	35,4	14,4	24,1	66,7	33,4	19,5	33,9
Yanıtsız	4,9	6,2	11,3	9,2	23,6	8,6	15,9	10,4	6,0	9,5
Toplam	20444	69131	146398	235973	3979	55789	14154	31295	12593	353783
Toplam Yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

**TMMOB
MÜHENDİS VE MİMARLAR PROFİL
ARAŞTIRMASI**

**Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden /
Makina / Meteoroloji / Ziraat / Peyzaj**

**ANKETLE DERLENEN VERİLERİN
TABLO DÖKÜMLERİ
VE
DÖKÜMLERE İLİŞKİN BETİMLEMELER**

İÇİNDEKİLER

Tablolar Dizini	279
I. Bölüm: Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli	286
Sunuş	286
Araştırmanın Amaç ve Kapsamı.....	287
Araştırmanın Örneklem Yaklaşımı ve Çerçevesi.....	288
II. Bölüm: Eğitim, Meslek Çalışma Koşulları ve Yaşam Standardı	
Üzerine Betimlemeler.....	294
A. Kişiyeye Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Sorular.....	294
B. Mesleğe İlişkin Sorular.....	309
C. İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular.....	318
D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular.....	333
E. Yaşam Standardı Soruları.....	336
III. Bölüm: Oda / TMMOB / Sosyo-Kültürel ve Politik Değerler Üzerine	
Tablo Dökümleri ve Betimlemeler.....	340
A. Meslek Odası ve TMMOB’ne İlişkin Sorular.....	340
B. Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelimler.....	354
C. Benzer Araştırmalarda Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?.....	359

TABLolar DİZİNİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli

Tablo 1.01. Türkiye’de mühendis - mimarların, üye olup olmamalarına göre Odalara dağılımı ve Odalar ayrımında mühendis – mimarların üyelik oranları

Tablo 1.02. Türkiye’deki mühendis ve mimarların odalara göre örneklem dağılımıyla Oda üyesi olan - olmayanlarla yapılan anketlerin toplam sayıları

Tablo 1.03. 8 Odaya üye olan - olmayanlarla yapılan anket sayıları dağılımı

Tablo 1.04. 8 Odaya üye olan-olmayanlarla yapılan anketlerin temsil sayı ve oran dağılımı

Tablo 1.05. 8 Odaya üye olan-olmayanlarla yapılan anketlerin temsil sayı ve oran dağılımı

İKİNCİ BÖLÜM

A.1 Cinsiyet – Yaş Dağılımı, Yerleşim ve Doğum Yeri

Tablo 2.01. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Yaşadığınız Yer’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (*bölgeler sınıflamasına göre*)

Tablo 2.02. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘cinsiyetiniz’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.03. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Doğduğunuz yıl’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (*Doğum tarihleri gruplamasına göre*)

Tablo 2.04. Kadın ve erkek mühendislik mimarlık mezunlarının ortalama doğum yılları

Tablo 2.05. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Doğduğunuz il’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (*Bölgeler gruplamasına göre*)

Tablo 2.05. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Doğduğunuz il’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (*Bölgeler gruplamasına göre*)

Tablo 2.06. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Doğduğunuz yerleşim birimi’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.07. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların doğdukları il / bölge ile yaşadıkları il / bölge ilişkisi

A.2 Evlilik – Eşlerin Çalışma Konumu ve Çocuk Sahipliği

Tablo 2.08. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların medeni hal ve eşlerinin çalışma konumları dağılımı

Tablo 2.09. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların medeni hal ve eşlerinin çalışma konumları bilgilerinin cinsiyete göre dağılımı

Tablo 2.10. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların medeni hal ve eşlerinin çalışma konumları bilgilerinin doğum yıllarına göre dağılımı

Tablo 2.11. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Çocuğunuz var mı? Evetse, kaç çocuğunuz var?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

A.3 Eğitim – Yabancı Dil Bilgisi ve Bilgisayar Kullanımı

Tablo 2.12. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların “*Yakın aile fertleri arasında Mühendis, mimar ya da şehir plancısı olan ya da bu alanda eğitimini sürdüren var mı?*” sorusuna verilen yanıtların dağılımı

Tablo 2.13. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların sahip oldukları lisans, yüksek lisans, doktora dereceleri dağılımı

Tablo 2.14. TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarların lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerini aldıkları yılların dağılımı

Tablo 2.15. TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarların lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerini aldıkları üniversitelerin dağılımı (*kent bölge gruplamasına göre*).

Tablo 2. 16: TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki çalışan mezunların lisans düzeyinde mezun oldukları üniversite grupları ve yaşadıkları yer arasındaki ilişki

Tablo 2.17. TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mezunların bitirdikleri lisenin bulunduğu kent (*bölge gruplarına göre*)

Tablo 2.18. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların türlerine göre bitirdikleri liseler

Tablo 2.19. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların doğum yıllarına göre bitirdikleri lise türleri dağılımı

Tablo 2.20. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘*Öğrenim gördüğünüz mühendislik mimarlık dalı en çok istediğiniz dal mıydı? Hayırsa esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.21. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların cinsiyet ayrımında istedikleri dalda eğitim görme dağılımı

Tablo 2.22. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların ‘*Bildiğiniz yabancı dil var mı? Evetse hangi dilleri biliyorsunuz?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.23. Yabancı dil bilen kesimin dil bilme düzeyleri dağılımı

Tablo 2.24. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların ‘*Bilgisayar kullanıyor musunuz? Evetse, bugüne kadar hangi amaçlarla kullandınız?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

Tablo 2.25. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*(İnternet kullanıyorsanız) Bugüne kadar hangi temel amaçlarla internet kullandınız?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

B. Mesleğe İlişkin Sorular

- Tablo 2.26.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duydunuz?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.27.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Mesleğinizle ilgili hiç düş kırıklığı yaşadınız mı? Evetse en önemli nedenleri nelerdi?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.28.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.29.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.30.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Mesleki tatmin açısından en önemli üç unsur nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.31.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin sizce en önemli (üç) nedeni nedir?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.32.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.33.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.34.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.35.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse kaç kez işsiz kaldınız?*' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.36.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse bir dönemde en uzun işsiz kaldığınız süre ne oldu?*' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.37.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Mezuniyetinizden bu yana toplam kaç kuruluşta çalıştınız?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.38.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.39.** TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların '*Şu andaki çalışma konumunuz?*' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

C. İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular

- Tablo 2.40.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Nerede çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.41.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Nerede çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtlara göre lisans düzeyinde mezun oldukları üniversitelerin dağılımı
- Tablo 2.42.** Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinin yapısında kamu ortaklığı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı kamuya ait?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.43.** Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinin yapısında yabancı sermaye payı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı yabancılara ait?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.44.** Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinde sizin hisseniz var mı? Evetse, ne kadar?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.45.** Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.46.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinizin temel faaliyet alanı nedir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.47.** İmalat sanayinde çalışan mühendis mimarların sektörel dağılımları
- Tablo 2.48.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangileri var?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.49.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangilerine önem veriliyor?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.50.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.51.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinizde siz dahil kaç mühendis/ mimar çalışıyor?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.52.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.53.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Çalıştığınız işyerinde yaptığınız asıl iş nedir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.54.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı? Evetse yönetici olarak pozisyonunuz nedir?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımları
- Tablo 2.55.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı?*’ sorularına verdikleri yanıtların cinsiyete göre dağılımı
- Tablo 2.56.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşyerinizde ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.57.** Çalışan mühendis mimarların ‘*İşinizle ilgili gelecek kaygısı duyuyor musunuz?*’ Evetse en çok hangi konuda?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.58.** Çalışan mühendis mimarların ‘*Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik / mimarlık / şehir plancılığı alanlarıyla mı ilgili?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

- Tablo 2.59.** Meslek grubu dışında çalışan mühendis mimarların ‘*Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni nedir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.60.** Meslek grubu dışında çalışan mühendis mimarların ‘*Ne iş yapıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.61.** Çalışan kesimin ‘*Ücretli maaşlı mı yoksa kendi hesabınıza mı çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.62.** Bir işyerinde çalışan mühendis–mimarların çalışma konumlarının cinsiyete göre dağılımı
- Tablo 2.63.** Ücretli – maaşlı çalışanların ‘*Son bir yılda ücretinizi maaşınızı alamadığınız ay oldu mu? Evetse en uzun kaç ay alamadınız?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.64.** Ücretli – maaşlı çalışanların ‘*Çalıştığınız işyerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu? Evetse bu uygulama sizin için de geçerli mi?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.65.** Ücretli – maaşlı çalışanların ‘*Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı? Siz üye misiniz?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.66.** Ücretli – maaşlı çalışanların ‘*Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? Siz yararlanıyor musunuz?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.67.** Kendi hesabına çalışan kitlenin ‘*Kendi hesabına çalışmanızın en önemli etkeni nedir?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular

- Tablo 2.68.** İş arayan kesimin ‘*Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı
- Tablo 2.69.** İş arayan kesimin ‘*İşsiz kalmadan önceki çalışma konumunuz neydi?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı
- Tablo 2.70.** İş arayan kesimin ‘*Hangi nedenlerle işsiz kaldınız?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı
- Tablo 2.71.** İş arayan kesimin ‘*Son yaptığınız iş mesleğinizle mi ilgiliydi? Mesleğinizi yapmamanızın asıl nedeni neydi?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı
- Tablo 2.72.** İş arayan kesimin ‘*Mesleğinizle ilgili bir iş mi arıyorsunuz? Evetse, neden?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

E. Yaşam Standardı Soruları

- Tablo 2.73** TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, kötüye mi gitti?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.74** TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*Önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, kötüye mi gidecek?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.75.** Kamu ve Özel kesimde çalışan kesimlerin yaşam düzeyiyle ilgili yanıtlarının dağılımı
- Tablo 2.76.** TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘*Başka bir ülkeye göç etmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu? Evetse hangi dönemde/yıllarda?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.77.** TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘*Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.78.** TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘*Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan maaş alıyor musunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 2.79.** TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘*Kişisel olarak aylık geliriniz ortalama ne kadar?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

A. Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular

- Tablo 3.01.** Mühendis mimarların ‘*Bugüne kadar hiç TMMOB’ye bağlı meslek odasına üye oldunuz mu? Hayırsa neden?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.02.** Mühendis mimarların ‘*Odaya üye olduysanız hangi yıl üye oldunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.03.** Mühendis mimarların doğum yıllarına göre Oda’ya üye olma tarihleri dağılımı
- Tablo 3.04.** Mühendis mimarların ‘*Odaya üye olduysanız üye oluşunuzun nedenleri nelerdir?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.05.** Mühendis mimarların ‘*Oda üyesi olduysanız üyeliğiniz bugün de devam ediyor mu? Hayırsa, ayrılma nedenleriniz nedir ?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.06.** Mühendis mimarların ‘*Sizce Meslek Odanızın öncelikleri neler olmalıdır?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.07.** Mühendis mimarların ‘*Sizce TMMOB’nin öncelikli ilgi alanları ne olmalıdır?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.08** Mühendis mimarların ‘*Meslek Odanızın faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.09** Mühendis mimarların ‘*TMMOB’un faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.10** Mühendis mimarların ‘*Meslek Odanızın sizinle iletişimi yeterli midir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.11** Mühendis mimarların ‘*TMMOB’un sizinle iletişimi yeterli midir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

- Tablo 3.12** Mühendis mimarların ‘*Meslek Odanızın yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.13** Mühendis mimarların ‘*TMMOB’in yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.14** Mühendis mimarların ‘*Meslek Odanızın web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.15** Mühendis mimarların ‘*TMMOB’nin web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.16** Mühendis mimarların ‘*Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki çalışmalarında yer aldınız mı?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.17.** Mühendis mimarların ‘*Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki etkinliklerine katıldınız mı?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.18** Mühendis mimarların ‘*Meslek odanızı aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.19** Mühendis mimarların ‘*TMMOB’yi aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.20** Mühendis mimarların ‘*Mühendis mimarlar sendikalarında yer almalı mıdır? Evetse, hangi tür sendikalarda?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.21** Mühendis mimarların ‘*Mühendis mimarların üyesi olduğu parti/dernek/vakıf var mı? Varsa hangileri?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

B. Sosyal, Kültürel, Politik Değerler ve Yönelimler

- Tablo 3.22** Mühendis mimarların ‘*Türkiye’nin acilen çözülmesi gereken üç önemli sorunu nedir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.23** Mühendis mimarların ‘*Türkiye’de son beş yılda en çok iyiye giden ilk üç konu?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.24** Mühendis mimarların ‘*Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye giden ilk üç konu?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.25** Mühendis mimarların ‘*Türkiye’nin Avrupa Birliğine giriş sürecine ilişkin düşünceler?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.26** Mühendis mimarların ‘*Türkiye’deki özelleştirmeler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı
- Tablo 3.27** Mühendis mimarların küreselleşme ve siyaset hakkındaki bazı değerlendirmelere katılma dağılımları
- Tablo 3.28** Mühendis mimarların ‘*Benzer araştırmalarda görüşlerinizin alınmasını ister misiniz ?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

BİRİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Örneklem Modeli

I. SUNUŞ

“Meslek örgütleri, yönelimlerini ve programlarını üyelerinin beklenti, ihtiyaç ve taleplerine daha uygun bir biçimde tasarlayabilmek için, meslek alanını ve meslektaşlarını yakından tanımak, onlardaki gelişme ve değişim hakkında sürekli bilgilenmek durumundadırlar. Bu anlamda TMMOB’nin, mühendislik-mimarlık mesleklerinin üretim süreci ve toplum içindeki yeri; ayrıca mühendis ve mimarın mesleğine, mesleğini uygulama sürecine ve örgütüne (Odasına ve TMMOB’ye) ilişkin düşünce ve yaklaşımı, sosyo-ekonomik konumu, sosyo-politik ve kültürel değerlendirmeleri vb hakkında sürekli bilgilenmesi, bulgularını toplumun bütünündeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslaması gerekmektedir.

Nitekim TMMOB, bu kapsam dahilinde, biri 1978 diğeryse 1998 yılında olmak üzere iki ayrı araştırma yaptırmıştır. 1978 tarihli araştırma *Ali Artun* tarafından kimi eklemelerle beraber “*Fordizmin ve Mühendisin Dönüşümü*” adıyla ve 1998 tarihli araştırmaysa *Ahmet Haşim Köse* ile *Ahmet Öncü* tarafından “*Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik*” adıyla kitaplaştırılmış ve bu kitaplar sırasıyla 1999 ve 2000 yıllarında TMMOB yayını olarak basılmıştır. İçerikleri ait olduğu dönemin koşullarına ve TMMOB Yönetim Kurullarının belirlediği amaçlara göre biçimlenen bu iki araştırmadan ilki bütünüyle, ikincisi ise büyük ölçüde TMMOB üyesi mühendis ve mimarlar arasında yapılmıştır. 1978 yılında bütün mühendis ve mimarların meslek odasına üye olma zorunluluğu bulunması nedeniyle, bu tarihteki araştırmanın mühendis mimar topluluğunu temsil ettiği söylenebilir. Üyeleşme oranının % 62 dolayında olduğu 1998 yılındaki araştırmada ise amaca yönelik özel bir örneklem kullanılmıştır. 2004 yılı sonu itibarıyla sayıları 480.000 dolayında olduğu tahmin edilen mühendis ve mimarların yalnızca yaklaşık 255.000’inin Meslek Odasına üye olduğu bilinmektedir. Bu nedenlerle, Türkiye’deki mühendis ve mimarlara ilişkin bilgilerin güncellenmesini sağlayacak yeni bir araştırmanın kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir.”

Yukarıdaki satırlar “TMMOB Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması Çalışma Grubu” tarafından hazırlanan ara rapor ikinci taslağından alınmış olup, araştırma kapsamının tanımlanması açısından önem taşımaktadır. 1978 araştırması gibi 2006-07 araştırması da Türkiye’deki tüm mühendis ve mimarları kapsayacak şekilde tasarlanması nedeniyle, 1998 araştırmasından önemli oranda farklılaşacaktır. Ancak bu farklılaşma 2006-07 araştırması bulgularının 1998 araştırması sonuçlarıyla karşılaştırması olanağını imkansız kılan bir yapıyı da elbette üretmeyecektir.

2005 yılının Eylül – Aralık ayları, araştırmada kullanılacak yapılaştırılmış nihai soru kağıdı oluşturma çalışmalarının tamamlandığı, Odalara üye mühendis – mimar asil ve yedek örneklem

listelerinin oluşturulduğu dönemi tanımlamaktadır. 2006 yılının Ocak ayında Odalar tarafından kendi üyelerine anketlerin ulaştırılması ve yanıtlanan anketlerin toplanması şeklinde başlatılan Oda üyesi mühendis – mimarlardan anketle veri derleme çalışmaları 18 ayı aşan bir zamana yayılmıştır. Oda üyesi olmayan mühendis ve mimarlara ilişkin anket derleme süreci 2007 yılının ilk üç-dört ayına yayılmış olup, çalışmanın bu veri derleme aşaması doğrudan VERİ ARAŞTIRMA elemanları tarafından gerçekleştirilmiştir.

İki yıllık yoğun bir çalışmayla ortaya çıkarılan **Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması**’nın amacı, kapsamı, örneklem yaklaşım ve çerçevesi aşağıda sergilenmiştir.

II. ARAŞTIRMANIN AMAÇ ve KAPSAMI

Tasarımlaştırma aşamasında 2006-07 “Türkiye’de Mühendis – Mimar Profili Araştırması”nın amaçları, TMMOB’nin 38. Olağan Genel Kurulunda kabul edilen karara göre, aşağıdaki içerik ve kapsamla tanımlanmaktadır.

- VII. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı alanlarında dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmelerin, mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim ve denetim sistemlerinin, iş süreçlerinin ve meslektaşlarımızın bu süreçteki konumlarının incelenmesi,
- VIII. Türkiye’deki Oda üyesi olan / olmayan ve eğitimle kazandığı mesleğini icra eden / etmeyen mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının güncel durumları hakkında ayrıntılı bilgiler derlemek üzere, meslektaşlarımızın;
 - a. Mesleklerini uygulama süreçlerini ve bu süreçlerin zaman içindeki ve dünyadaki gelişmelerle kıyaslanmasını,
 - b. Mesleklerine ve mesleki uygulama süreçlerine ilişkin düşünce ve yaklaşımlarını,
 - c. Mesleklerini icra ettikleri iş yerlerindeki değişimi,
 - d. Sosyo-ekonomik konumlarıyla, meslek içi sosyo-ekonomik konum farklılıklarını ve bu farklılaşmaları yaratan etkenleri,
 - e. Dünyaya ve Türkiye’ye bakışlarını, sosyo-politik ve sosyo-kültürel değerlendirmelerini ve yönelişlerini,
 - f. Genelde örgütlenmeye özelden de Odalarımız ile TMMOB’ye bakışlarını, onlarla ilişkilerini ve onlardan beklentilerini, saptayacak bir Mühendis – Mimar Profili Araştırmasının yapılması,
- IX. Bu araştırmanın bulguları ile 1978 ve 1998 yıllarında TMMOB tarafından yapılmış olan araştırmaların bulgularını karşılaştırmalı biçimde irdelleyerek, Türkiye’deki ve dünyadaki değişim çizgisiyle, mimar ve mühendislerin değişim-gelişim çizgisinin çakışan ve çakışmayan yönlerinin ortaya çıkarılması ve yayımlanması.

Araştırmanın tanımlanan amaçları ve kapsamı doğrultusunda, TMMOB Mühendis – Mimar Profil Araştırması çalışma grubu, araştırma danışmanları ve Veri Araştırma A.Ş. araştırma ekibince yapılan ortak çalışmalarla;

- ✓ Araştırmada kullanılacak soru kağıdının oluşturulması,
- ✓ TMMOB’ye bağlı Odalara üye olan Mühendis ve Mimarlara ilişkin örneklem yaklaşım ve çerçevesinin belirlenmesi,
- ✓ Odalara üye olmayan mühendis – mimarlar için örneklem planı seçeneklerinin değerlendirilerek önceliklerinin tanımlanması,
- ✓ Mesleğini icra eden ve etmeyen mühendis ve mimarlara ilişkin ayrı bir örneklem modeli geliştirme yerine, araştırmada kullanılacak soru kağıdında konuya ilişkin konacak sorularla mesleğin icra biçimlerinin irdelenmesi,

sağlanarak, 2005 yılının başından itibaren araştırmanın uygulama sürecine geçildi.

III. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEM YAKLAŞIM ve ÇERÇEVESİ

Araştırma evrenine iki grup mühendis – mimar giriyor.

Birinci grup, TMMOB’ye bağlı Odaların üyesi olan mühendis ve mimarlar. Büyüklüğü tanımlanabilen bu kitlenin olasılığa dayalı bir örneklem modeliyle örneğe seçilecek üyelerine, Oda kayıtlarından hareketle ulaşmak mümkün.

Araştırmanın ikinci grubu, mühendis ve mimar olarak Odalarda kayıtları bulunmayan, kendi mesleklerini icra edip etmedikleri bilinmeyen, yerleşim yerlerine ilişkin herhangi bir kaydın ve hatta sağlıklı bir istatistiğinin bile olmadığı bir kitle olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla Odalara üye olmayan mühendis – mimarlar tanımsız, olasılığa dayalı bir modellemeyle ulaşılması mümkün olmayan bir araştırma hedef kitlesini oluşturuyor.

A. Araştırma Evreninin Büyüklüğü

Araştırma evreninin büyüklüğünün tanımlanabilmesi için elde iki tür bilgi vardı. Bu bilgilerden ilki, 1982 öncesinde hemen hemen tüm mühendis ve mimarların meslek Odalarına kayıt olma zorunlulukları nedeniyle “Odalarına kayıt oldukları” varsayımı, ikincisi ise 1982 sonrasında üniversitelerin mühendislik ve mimarlık fakülte ve / veya bölümlerinden mezun olanlara ilişkin YÖK istatistiklerinin mevcut oluşuydu. Bu iki bilgiden hareketle 2003 yılı sonu itibarıyla Türkiye’deki mühendis – mimar sayıları ve dallarına göre dağılımı, Oda üyesi olup olmama ayrımında aşağıdaki tabloda sergilenmektedir.

Aşağıda sergilenen tablo, bazı ön kabullere göre hesaplanmış bir mühendis – mimar sayıları dağılımını vermektedir. Hesaplamalarda kullanılan bu ön kabuller kabaca şöyle sıralanabilir;

7. 1982 yılına değin Türkiye’deki ya da yurtdışındaki mühendislik ve mimarlık fakülte ve / veya bölümlerinden mezun olmuş, Türkiye’de yaşayan tüm mühendis ve mimarların Odalarına kayıt oldukları,
8. 1982-83 ders yılından itibaren Türkiye’deki mühendislik ve mimarlık fakültelerinden ve/veya bölümlerinden mezun olanların, 1982 yılı sonunda Odalara kayıtlı mühendis – mimarlara eklenmesiyle Türkiye’deki yığılmalı mühendis – mimar sayısına kabaca ulaşılacağı,
9. Oda üyeleri ile yeni mezun sayılarının toplanmasıyla ulaşılan mühendis – mimar sayılarının gerçeği yansıtması için;
 - a. Yurtdışında eğitim alan ve Türkiye’de yaşayan mühendis – mimar sayısının Türkiye’de eğitim alan ve yurtdışına giden ve/veya ölen mühendis – mimar toplamına eşit kabul edilmesi,
 - b. Mesleğini icra etsin veya etmesin, emekli olsun veya olmasın, 1982’den sonra Türkiye’deki herhangi bir mühendislik mimarlık fakültesinden ya da bölümünden mezun olan kişinin, sonradan bir başka dala geçse bile mühendis - mimar kabul edilmesi gerekmektedir.

Tablo 1.01. Türkiye’de mühendis - mimarların, üye olup olmamalarına göre Odalara dağılımı ve Odalar ayrımında mühendis – mimarların üyelik oranları (**Tablonun koyu yazılmış satırları, bu araştırma raporu kapsamına giren 8 Oda’ya ilişkin bilgileri yansıtmaktadır.**)

	TOPLAM Müh.Mimar	Üye	Üye Olmayanlar	Üyelik Oranı
ÇEVRE M.O.	8.664	3.092	5.572	35,7
ELEKTRİK M.O.	57.755	25.875	31.880	44,8
FİZİK M.O.	1.451	1.451	0	100
GEMİ. M.O.	2.066	1.784	282	86,4
GEMİ MAK. İŞL. M.O.	1.126	1.126	0	100
GIDA M.O.	8.676	4.985	3.691	57,5
HARİTA VE KAD. M. O.	9.189	7.422	1.767	80,8
İÇ MİMARLAR O.	2.519	916	1.603	36,4
İNŞAAT M. O.	66.028	56.156	9.872	85
JEOFİZİK M.O.	5.434	2.770	2.664	51
JEOLJİ M.O.	16.215	8.929	7.286	55,1
KİMYA M.O.	28.055	11.032	17.023	39,3
MADEN M.O.	11.158	7.375	3.783	66,1
MAKİNA M.O.	85.466	53.135	32.331	62,2
METALURJİ M.O.	6.692	3.034	3.658	45,3
METEOROLOJİ M.O.	993	475	518	47,8
MİMARLAR O.	33.272	29.655	3.617	89,1
ORMAN M.O.	12.246	7.221	5.025	59
PETROL M.O.	1.481	765	716	51,7
PEYZAJ M.O.	4.590	1.895	2.695	41,3
ŞEHİR PL. O.	4.694	2.922	1.772	62,2
TEKSTİL M.O.	5.405	1.329	4.076	24,6
ZİRAAT M.O.	73.113	12.954	60.159	17,7
8 ODA TOPLAMI	304.537	160.635	143.902	52,7
GENEL TOPLAM	446.288	246.298	199.990	55,2

Oda kayıtları ve YÖK istatistikleri üzerinde yapılan çalışmalar 2003 sonu ve 2004 başı itibarıyla (hesaplamalar sürecinde yapılan ön kabuller çerçevesinde) Türkiye’de 446.288 mühendis ve mimarın bulunduğunu, bunların yüzde 55,2’sinin (246.298) meslek odalarına kayıtlı olduğunu, 199.990 mühendis ve mimarın ise meslek odalarına kayıtlı olmadığını ortaya çıkarmaktadır. 1982 yılı sonunda Odalara kayıtlılık oranının yüzde 100 olmasından hareket edilecek olursa, 22 yıllık dönemde eğitimle kazanılmış bir mesleğin icracıları olarak mühendis – mimarların yüzde 45’inin Oda üyesi olmaması, gelişimin yönü ve hızı hakkında önemli ipuçları vermektedir.

B. Araştırmanın Örneklem Yaklaşımı ve Temsil Düzeyi

Araştırma, hem Oda üyesi olan hem de üye olmayan mühendis ve mimarları kapsayacak bir yapıda tasarımılaştırıldı. Ancak, Oda üyesi mühendis – mimar kitlesi büyüklük, dağılım ve tanım açısından ne kadar net ise, oda üyesi olmayan mühendis – mimar kitlesi de o oranda belirsiz ve ulaşımı zor bir araştırma evrenini ortaya çıkarıyordu.

Oda üyesi mühendis ve mimarlara ilişkin derlenecek bilgiler, hem genel hem de Odalar ayrımında irdelenebilecek bir veri tabanı oluşturacak şekilde planlandı. Bu planlama nedeniyle de, üye sayısı az olan Odalardan oransal olarak daha çok, üye sayısı çok olan Odalardan ise oransal olarak daha az örnek çekilerek, her Oda ayrımında çözümleme yapmayı olanaklı kılacak bir veri tabanı üretimi

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

tasarlandı. Bu tasarım doğrultusunda da, her Oda için üye listelerinden hareketle ayrı ayrı planlanıp uygulanan sistematik raslantısal örnek seçim tekniğinden yararlanıldı.

Tablo 1.02. Türkiye’deki mühendis ve mimarların odalara göre örneklem dağılımıyla Oda üyesi olan - olmayanlarla yapılan anketlerin toplam sayıları

	Planlanan Üye Anketi Sayısı	Gerçekleşen Üye Anketi Sayısı	Yapılan Üye Olmayan Anketi	Yapılan Toplam Anket
ÇEVRE M.O.	191	89	20	109
ELEKTRİK M.O.	348	256	98	354
FİZİK M.O.	183	36	-	36
GEMİ. M.O.	185	100	1	101
GIDA M.O.	192	113	10	123
HARİTA VE KAD. M. O.	193	115	5	120
İÇ MİMARLAR O.	127	26	5	31
İNŞAAT M. O.	383	336	29	365
JEOFİZİK M.O.	189	147	9	156
JEOLOJİ M.O.	194	42	25	67
KİMYA M.O.	243	60	52	112
MADEN M.O.	193	152	11	163
MAKİNA M.O.	383	293	95	388
METALURJİ M.O.	190	68	9	77
METEOROLOJİ M.O.	116	101	3	104
ORMAN M.O.	193	83	15	98
PEYZAJ M.O.	186	128	13	141
ŞEHİR PL. O.	189	74	5	79
TEKSTİL M.O.	181	92	12	104
ZİRAAT M.O.	244	169	187	356
MİMARLAR O.	348	72	11	83
8 ODA TOPLAMI	2.042	1.582	445	2.027
GENEL TOPLAM	4.651	2.552	615	3.167

Araştırmanın denek seçim sürecinde Odaların kayıtları esas alınarak, Odanın kayıtlı toplam üye sayısının, seçilecek örnek sayısına bölümünden elde edilen ATLAMA KATSAYISI ve rasgele seçilen BAŞLANGIÇ ÜYE NUMARASI kullanımıyla araştırmanın denek listesi oluşturuldu. Oluşturulan denek listeleri, üye sayısı 10.000’i aşan Odalar için 5’li, üyesi daha az olan Odalar için 3’lü kümeler oluşturularak, ulaşılamayan denekler için de yedek listeler küme olarak tanımlandı. Böylece asil denek listesinden ulaşılamayan mühendis – mimarın yedeği, aynı küme içinde yer alan bir başka mühendis – mimar olarak belirlenmiş oldu. Araştırmada TMMOB’ye bağlı 23 Oda için toplam 4.947 üye anketinin uygulanması planlandı. Ne var ki, Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği ve Petrol Mühendisleri Odalarının araştırmada anket uygulama sürecine katılmamaları sonucunda 21 Oda için toplam planlanan üye anketi sayısı 4.651’e inmiş oldu.

Her Oda için kendi üyeleri bağlamında çözümleme yapılabilecek büyüklükteki örneklerle çalışılırken odalara üye olmayan mühendis – mimar kitlesinin bütünü temsil edecek genel bir değerlendirmeye yönelinmiştir. Oda üyesi olmayan mühendis – mimarların kitle içindeki dağılımları olasılığa dayalı bir örneklem seçimine imkan tanımadığı için, bu kitle araştırmada KOTA örneklemeyle temsil edilmiştir.

Araştırma sürecinde üye anketlerinin yüzde 55’inin Odalar tarafından ancak uygulanabilmesi ortaya üç grup Oda çıkarmıştır.

- **A grubu Oda**, planlanan anket uygulamasında hedeflenen her üç anketten en az ikisinin (% 69 ve üzeri) uygulamasını gerçekleştirmiş olan 8 Odayı (Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden / Makine / Meteoroloji / Ziraat Mühendisleri Odalarıyla, Peyzaj Mimarlığı Odasını) kapsamaktadır.
- **B grubu Oda**, Gemi / Gıda / Harita ve Tekstil Mühendisleri Odalarını bir grup halinde toplayan % 50’i aşan oranda üye anketi uygulayabilen 4 Odadan oluşmuştur.
- **C grubu Oda ise**, Çevre / Fizik / Jeoloji / Kimya / Metalurji / Orman Mühendisleri Odalarıyla, Mimarlık ve İç Mimarlık Odaları ve Şehir Bölge Planlamacıları Odası, örneklem listesinde yer alan üyelerinin yarısından azına anket uygulayabilmeleri nedeniyle üçüncü grup içinde yer alabilmektedirler.

Araştırmada herhangi bir TMMOB’ye bağlı meslek Odasına üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancılarının Odalar arasındaki oransal dağılımıyla, anket uygulanan üyelerin Odalara dağılımı önemli farklılıklar yansıtıyor. Örneğin üye olmayanlar içinde en büyük grubu yüzde 30,2’lik bir oranla Ziraat Mühendisleri oluştururken, bu kesimin üyeler içindeki ağırlığı ancak yüzde 5,8 düzeyine erişiyor. Bir başka örnek İnşaat Mühendislerinden hareketle verilebilir. Üye anketleri içindeki İnşaat Mühendislerinin oranı yüzde 32 iken, üye olmayanlar arasında bu oran ancak yüzde 4,9 olarak gerçekleşiyor. Dolayısıyla TMMOB’ye üye olan mühendis / mimar / şehir plancısı kitlesiyle, üye olmayan kitlenin meslek dalları dağılımı önemli bir farklılaşmayı ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılaşma da, yukarıdaki Tablo 1’den de açıkça görülebileceği gibi ilk olarak Odaların üyelik oranı farklılaşmasından, ikinci olarak da üyelere uygulanan anketlerin Odalara göre yüzde 20 ile 90 arasında değişen ulaşım düzeyinden kaynaklanmaktadır.

“**Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması** Anketle Derlenen Verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler” Raporu, meslek odası üyesi olan ve olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları’nın benzeşme ve farklılaşmalarını sergileyerek irdeleyen bir rapor olarak hazırlanıp sunulmuştu. Bu rapor ise, araştırmaya katılım düzeyi yüksek oda üyesi mühendis – mimarlarla, aynı meslek odalarının odaya üye olmamış mühendislik – mimarlık mezunlarını kapsama alan bir kitleye ilişkin saptama ve bulguları sergilemek üzere kaleme alınmıştır. Dolayısıyla bu raporda, yukarıda **A grubu Oda** tanımı içinde yer alan Elektrik / İnşaat / Jeofizik / Maden / Makine / Meteoroloji / Ziraat Mühendisleri Odalarıyla, Peyzaj Mimarlığı Odası üyeleri ve odaya üye olmamış mühendis – mimarlar bir bütün olarak kapsanmakta ve incelenmektedir.

Bu raporun kapsamına giren 8 meslek odasının üyeleri ve kapsama girmesine karşın meslek odasına üye olmamış mühendis – mimarlara uygulanması planlanan anket sayılarının dağılımı ve uygulama sonrası gerçekleşme oranları Tablo 1.03’te verilmektedir. Meslek odası üyelerine uygulanması planlanan 2.042 anketten 1.582’si uygulanarak, yüzde 77,5’lik bir gerçekleşme düzeyine erişilmiştir. Odalar ayırımında üye anketlerinin tamamlanma oranları yüzde 87,7 ile 68,8 arasında değişmektedir. İnşaat Mühendisleri Odası yüzde 87,7’lik anket uygulama oranına ulaşırken, yine aynı grup içinde kalmak koşuluyla Peyzaj Mimarları Odası yüzde 68,8’lik anket uygulama düzeyiyle çözümlene yapılabilir oda gruplandırmasının son üyesi oluyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 1.03. 8 Odaya üye olan - olmayanlarla yapılan anket sayıları dağılımı

	Planlanan Üye Anketi Sayısı	Gerçekleşen Üye Anketi Sayısı	Gerçekleşen Üye Anketi Yüzdesi	Yapılan Üye Olmayan Anketi	Yapılan Toplam Anket
ELEKTRİK M.O.	348	256	73,6	98	354
İNŞAAT M. O.	383	336	87,7	29	365
JEOFİZİK M.O.	189	147	77,8	9	156
MADEN M.O.	193	152	78,8	11	163
MAKİNA M.O.	383	293	76,5	95	388
METEOROLOJİ M.O.	116	101	87,1	3	104
PEYZAJ M.O.	186	128	68,8	13	141
ZİRAAT M.O.	244	169	69,3	187	356
TOPLAM	2.042	1.582	77,5	445	2.027

Meslek odası üyesi olmayan mühendis – mimarlar için (kota örnekleme çerçevesinde) planlanan ve uygulanan anket sayıları aynı olduğu için yukarıdaki Tablo 1.03’te üye olmayanlara ilişkin anket sayıları tek sütun olarak verilmiştir. Aşağıdaki Tablo 1.04’te meslek odaları ayrımında temsil edilen mühendis – mimarların üye olup olmama ayrımında sayıları ve toplam temsil oranı verilmektedir. Tablo ayrıntılı olarak incelendiğinde de görüleceği gibi odalar ayrımında temsil oranları yüzde 85,4 ile 94,6 arasında değişmektedir. 8 meslek odasının toplamı açısından temsil oranı ise yüzde 89,2 olarak hesaplanmaktadır. Eksik temsil, meslek odaları tarafından üye anketleri uygulama düzeyinin yüzde 77,5’de kalmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 1.04. 8 Odaya üye olan-olmayanlarla yapılan anketlerin temsil sayı ve oran dağılımı

	TOPLAM Müh.Mimar	Üye	Üye Olmayanlar	Toplam Temsil Oranı
ELEKTRİK M.O.	57.755	18.944	31.850	87,8
İNŞAAT M. O.	66.028	49.392	9.860	89,7
JEOFİZİK M.O.	5.434	2.205	2.664	89,6
MADEN M.O.	11.158	5.776	3.784	85,7
MAKİNA M.O.	85.466	40.727	32.300	85,4
METEOROLOJİ M.O.	993	404	519	92,9
PEYZAJ M.O.	4.590	1.280	2.691	86,6
ZİRAAT M.O.	73.113	8.957	60.214	94,6
TOPLAM	304.537	127.685	143.882	89,2

8 meslek odası bağlamında mühendis – mimarların yüzde 52,7 olan meslek odasına üyelik oranı, araştırmada temsil edilen kitlede yukarıdaki (Tablo 1.04’ten) tablodan da görüleceği gibi yüzde 47 düzeyinde kalmaktadır. Ancak bu farklılaşma yüzde 89,2’lik temsil düzeyini olumsuz yönde etkileyen bir çerçeve ortaya çıkarmamaktadır. Çünkü “**Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması**, Anketle Derlenen verilerin Tablo Dökümleri ve Dökümlere İlişkin Betimlemeler” raporu, meslek odası üyesi olan ve olmayan mühendis – mimar – şehir plancılarının birçok temel konuda üye olup olmamaktan kaynaklanan farklılaşmalar ortaya koymamışlardır. Oda üyesi olan ve olmayan kesim arasında ortaya çıkan farklılaşmaların kökeninde ise, mühendis – mimarları çoğunlukla meslek dallarının yattığı görülmektedir.

Araştırma kitlesinin genel mühendis – mimar kitlesiyle benzeşip benzeşmeme noktalarından birisi de cinsiyet farklılaşmasıdır.

Tablo 1.05. 8 Odaya üye olan-olmayanlarla yapılan anketlerin temsil sayı ve oran dağılımı

	Toplam mezun	Mezun erkek	Mezun Kadın	Kadın oran	Anket uygulanan kadın oran
ELEKTRİK M.O.	57.755	48.476	9.279	16,1	12,8
İNŞAAT M. O.	66.028	56.603	9.425	14,3	9,2
JEOFİZİK M.O.	5.434	3.529	1.905	35,1	22,0
MADEN M.O.	11.158	9.762	1.396	12,5	8,4
MAKİNA M.O.	85.466	73.688	11.778	13,8	9,5
METEOROLOJİ M.O.	993	683	310	31,2	9,1
PEYZAJ M.O.	4.590	1.242	3.348	72,9	78,2
ZİRAAT M.O.	73.113	47.361	25.752	35,2	32,8
TOPLAM	304.537	241.344	63.193	20,8	17,2

1982 öncesi Oda kayıtları ve YÖK mezuniyet istatistiklerinden hareketle hesaplanan mühendis – mimarların kadın / erkek oransal dağılımı, meslek dallarına göre farklılaşmak üzere 8 meslek odası kapsamına giren kitle için yüzde 20,8 ve 79,2 şeklinde ortaya çıkıyor. Ancak araştırma kitlesi bağlamında bu dağılım yüzde 17,2 ve 82,8 şeklinde gerçekleşiyor. Bu farklılığın kaynağı, oda üyesi kadın mühendis – mimarların ankete daha düşük oranda yanıt vermeleridir. Çünkü oda üyesi olmayan mühendis – mimarlar anketi kota örnekleme çerçevesinde gerçekleştirilmiş ve araştırmada her meslek dalı için hesaplanan kotalara aynen uyulmuştur. Araştırma kitlesi içinde KADINLARIN EKSİK TEMSİLİ konusunun tek İSTİSNASI, kadın ağırlıklı bir dal olan Peyzaj Mimarlığında gerçekleşiyor. Bu dalda kadınlar olmaları gereken orandan (% 72,9 yerine % 78,2) daha yüksek oranla temsil edilerek, her meslek grubunun cinsiyet ağırlığı ne ise, o cinsiyet grubu ağırlığın büyüterek araştırma yapısına yansımış olduğunu ortaya çıkarıyor.

İKİNCİ BÖLÜM

TMMOB ELEKTRİK / İNŞAAT / JEOFİZİK / MADEN / MAKİNA / METEOROLOJİ / ZİRAAT / PEYZAJ

Mühendis ve Mimarlarının Profil Araştırması Bulgularına Göre Eğitim / Meslek / Çalışma Koşulları ve Yaşam Standardı Üzerine Betimlemeler

“Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profil Araştırması”nın “SEKİZ ODA” betimsel raporunun bu bölümünde, anketle derlenen verilerin tablo dökümleriyle ELEKTRİK / İNŞAAT / JEOFİZİK / MADEN / MAKİNA / METEOROLOJİ ve ZİRAAT Mühendisleri ile PEYZAJ Mimarları arasındaki kimi benzeşme ve farklılaşmalara değinilecektir.

Bilindiği gibi bu araştırmada betimlemelerimize temel oluşturan veriler, Oda üyesi mühendisler ile Peyzaj mimarları için, üyeler arasından olasılığa dayalı örneklem modeliyle seçilen deneklerden, üye olmayanlara ilişkin olanlar ise KOTA örneklemeyle belirlenen kişilerden derlenmiştir. Araştırmada bu iki tür verinin bütünleştirilmiş olması, ikinci kesime ilişkin bilgilerin temsil edici niteliğinin, üyelere göre düşük olması nedeniyle kimi sakıncalar üretiyorsa da bu, iki grup arasında araştırmayla ortaya çıkarılan fark ya da benzeşmelerin reddi anlamına da gelmeyecektir. Çünkü Odalara üye olan ve üye olmayan mühendis – mimarlara ilişkin verilerin karşılaştırmalı olarak sergilendiği önceki rapor¹⁷ iki kesimin yönelişlerinin çok büyük benzerlikler ortaya koyduğunu göstermektedir.

Bu araştırma raporunda anketle derlenen bilgiler yedi alt başlıkta ve anket sorularının tek tek dökümleri biçiminde sergilenmektedir. Denekler tarafından her soruya verilen yanıtlar, sekiz Oda ayrımında tablollaştırılmış biçimde sergilenerek, kesimler arasında bir farklılaşmanın olup / olmadığına da ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Araştırma verileri betimsel döküm raporunun izleyen bölümlerinde ankette yer alan “kişiyeye özel ve öğrenim sürecine ilişkin sorular / mesleğe ilişkin sorular / işyeri ve çalışma koşullarına ilişkin sorular / şu an çalışmayıp iş arayanlara ilişkin sorular / yaşam standardı” sorularının dökümleri, Odalar ayrımında ve gerektiğinde, üye - üye olmayanlar ayrımında oransal dağılımlar biçiminde verilecektir.

A. Kişiyeye Özel ve Öğrenim Sürecine İlişkin Sorular

Araştırmada kullanılan soru kağıdının bu bölümünde 14 soru yer alıyor. Bu sorular araştırmaya katılan deneklerin;

¹⁷ “Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması, Anketle derlenen verilerin tablo dökümleri ve dökümlere ilişkin betimlemeler” raporu (Veri Araştırma A.Ş. Eylül 2007)

- ✓ Yaşadığı ve doğduğu yer,
- ✓ Cinsiyeti,
- ✓ Doğum yıl ve yaşı,
- ✓ Medeni durumları, evli iseler eşlerinin çalışıp çalışmadığı,
- ✓ Çocuklarının olup olmadığı ve varsa kaç çocuklarının olduğu,
- ✓ Lise, lisans, lisans üstü ve doktora eğitimi hakkında bilgileri,
- ✓ Eğitimle kazandığı mühendislik / mimarlık mesleğinin istediği dal olup olmadığı ve aile fertleri arasında kendi mesleğinden kişilerin olup olmadığı,
- ✓ Yabancı dil bilip bilmediği ve yabancı dil bilme düzeyi,
- ✓ Bilgisayar kullanıp kullanmadığı ve kullanıyorsa bilgisayarı hangi amaçlarla kullandığı, konularına ışık tutacak sorulardan oluşuyor.

Bilindiği gibi TMMOB’ye bağlı meslek Odalarına üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları araştırmada KOTA örneklemeyle temsil edilmektedirler. Örnek seçiminde kullanılan KOTA değişkenleri YÖK tarafından tutulan üniversite mezuniyeti istatistikleriyle Oda kayıtlarından hareketle ortaya çıkarılan, “öğrenim dalı / mezuniyet yılı / cinsiyet” bilgilerinden oluşmaktadır.

A.1 Cinsiyet – Yaş Dağılımı, Yerleşim ve Doğum Yeri

Aşağıda, Oda üyesi olan ve olmayan mühendis / mimarlardan araştırmaya katılım düzeyi en yüksek 8 Odanın üyeleri ve odalara üye olmamış meslektaşlarının anketlere verdikleri yanıtlardan hareketle oluşturulmuş tablolar ve bu tabloların ortaya koyduğu eğilimler yaşadıkları yerden başlanarak, sosyal, ekonomik, demografik özellikler bağlamında sergileniyor.

Tablo 2.01. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Yaşadığımız Yer’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (bölgeler sınıflamasına göre)

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İstanbul	46,8	12,9	22,9	19,9	26,1	10,8	19,5	1,1	20,3
Ankara	9,7	16,8	30,3	19,1	10,6	36,9	24,5	5,0	11,3
İzmir	11,9	8,9	10,4	9,6	7,3	0,9	9,2	19,8	11,8
Doğu ve Batı Marmara	10,9	13,9	12,2	7,6	16,8	2,2	1,3	12,8	13,4
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	4,1	20,7	4,9	18,3	11,3	5,6	17,2	34,5	18,1
İç Batı ve Orta Anadolu	3,0	7,9	7,6	5,2	12,5	19,6	0,8	16,4	10,2
Doğu Batı Karadeniz	5,9	7,3	11,0	16,3	7,7	21,3	0,8	6,7	7,3
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	6,8	11,0	0,6	2,8	7,2	1,7	21,4	3,7	7,0
Yurtdışı	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,1
Yanıtsız	0,9	0,5	-	1,2	0,4	0,9	5,5	-	0,5
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo; İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde, bir başka deyişle Türkiye’nin üç metropoliten yerleşimini içeren illerinde yaşayan mühendis ve mimarların 8 dalı yansıtan meslektaşları içindeki payının yüzde 43,4 olduğunu gösteriyor. Bu oran “Profil Araştırması” bulgularına göre TMMOB’ye bağlı Oda üyeleri arasında yüzde 46, Odalara üye olmayan mühendis / mimar / şehir plancıları arasında ise yüzde 46,2 olarak bulunmuştu. Toplu değerlendirme açısından bakıldığında karşımıza çıkan üç rakam (% 43,4 / % 46 / % 46,2) arasında önemli bir farklılık yok. Farklılık mühendislik / mimarlık mesleğinin dalları arasında ortaya çıkıyor. Meslek dallarına göre yerleşim dağılımına bakıldığında da Elektrik ve Jeofizik Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığı mezunlarının (yüzde 68,4 /

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

63.5 ve 53,2’lik oranlarla) metropollerin bulunduğu illerde bir ağırlık oluşturduğunu ortaya çıkarıyor. Meteoroloji Mühendislerinin Başkent ağırlıklı bir yerleşim örüntüsü sergiledikleri, Ziraat ve İnşaat Mühendislerinin yerleşim ağırlığının ise (yüzde 74,1 ve 61,4’lük oranlarla) genel ortalamalardan farklılaşan oranlarla üç büyük ilin dışına kaydığı görülüyor. Bu dağılım meslek dallarıyla, yerleşim yerini belirleyen mesleğin icra edilme mekanı, dolayısıyla yerleşim mekanı arasında önemli bir ilişkinin olduğunu açığa çıkarıyor.

Cinsiyet, mühendislik-mimarlık dal seçiminde bir başka farklılaşma ögesini oluşturuyor ve mühendislik – mimarlık dallarının kimilerinde erkeklerin, kimilerinin de kadınların ağırlıklı olmasına neden oluyor. 1982 öncesi Oda kayıtları ve sonraki dönemde YÖK mezuniyet istatistiklerinden yararlanılarak yapılan hesaplamalar tüm mühendis, mimar, şehir plancılarında kadın/erkek oranının yüzde 26,2’ye / yüzde 73,8 olarak gerçekleştiğini ortaya koyuyor. Bu dağılım 8 Oda kapsamına giren mühendis – mimarlar için yüzde 20,8 kadın, yüzde 79,2 oranlarıyla gerçekleşiyor. Ancak araştırmaya yansıyan kadın/erkek oranları dağılımına bakıldığında, Oda üyesi kadınların erkeklere oranla daha düşük düzeyde anket yanıtlamış oldukları gerçeği ortaya çıkıyor.

Tablo 2.02. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘cinsiyetiniz’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Kadın	12,8	9,2	22,0	8,4	9,5	9,1	78,2	32,8	17,2
Erkek	86,5	90,5	78,0	91,6	90,1	90,9	21,8	67,1	82,5
Yanıtsız	0,7	0,2	-	-	0,4	-	-	0,1	0,3
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

8 Oda’nın kapsamına giren dallar için Türkiye’deki toplam mühendislik ve mimarlık fakültesi mezunlarının yüzde 20.8’inin kadınlardan oluştuğu; ancak araştırmaya katılanlarda bu oranın yüzde 17.2’lere kadar düştüğü görülüyor. Burada (önceki bölümün 1.05 numaralı tablosuyla karşılaştırmalı olarak incelediğimizde) dikkat çeken nokta kadın oranının en yüksek olduğu Peyzaj Mimarlığı dışındaki tüm dallarda araştırmaya katılım oranının kadınlar arasında olması gerektiğinden daha düşük olarak gerçekleşmesidir. Buradan hareketle belki, kitle içindeki ağırlıklı kesimlerin kendilerine yollanan araştırma soru kağıdına yanıt verme oranlarının daha yüksek olarak gerçekleştiği sonucuna ulaşılabilir.

Yukarıdaki tablo; kadın/erkek oranlarındaki marjinal sapmaları bir tarafa bırakacak olursak, Elektrik, İnşaat, Maden, Makine gibi dalların erkek ağırlıklı, Peyzaj Mimarlığının ise kadın ağırlıklı olduğu bir cinsiyet dağılımı ortaya koyuyor. Ziraat ve Jeoloji Mühendisliği kendi bünyesi içinde kadınlara ortalamasının üzerinde oranlarla yer açarken, Meteoroloji Mühendisliği de bu iki dalın meslek içi cinsiyet dağılımı özelliklerine sahip olmasına karşın, araştırmaya kadın deneklerin düşük katılımı nedeniyle söz konusu özelliklerini tabloya yansıtamamıştır.

8 Oda kapsamına giren mühendis – mimarların doğum yılları dağılımı Türkiye’deki mühendis ve mimarların genç bir meslek kesimini oluşturduklarını gösteriyor. Kitlenin yaş ortalamasına karşılık gelen doğum yılı 1967 iken bu yıl erkeklerde 1966’ya düşerken, kadınlarda ise 1971’e yükseliyor. Dolayısıyla araştırma verilerininin 2005 yılında derlenmeye başladığı göz önüne alınacak olursa, 8 Oda kapsamına giren dallarda kadın mühendis – mimarların ortalama yaşı 34 iken erkeklerde bu yaş 39’a yükseliyor ve genel ortalama yaş ise 38 olarak hesaplanıyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 2.03. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların 'Doğduğunuz yıl' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (Doğum tarihleri gruplamasına göre)

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1950 ve öncesi	6,8	20,7	3,4	7,2	11,3	1,7	-	5,0	10,4
1951-1960 arası	14,4	25,8	12,2	22,7	23,2	28,7	11,9	9,5	18,3
1961-1970 arası	31,1	23,9	33,3	29,5	23,1	23,4	23,9	32,5	27,6
1971-1980 arası	38,7	27,6	41,9	31,9	32,6	27,4	56,4	45,6	36,4
1981 ve sonrası	8,2	1,5	8,5	5,2	7,9	18,7	7,5	6,2	6,1
Yanıtsız	0,9	0,5	0,6	3,6	2,0	-	0,3	1,1	1,2
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'de mühendisliğin görece eski bir branşı olan İnşaat Mühendisliği mezunları arasında 60 ve daha önceki yıllarda doğanların oranı % 46.5'le ortalamanın (% 28,7) önemli ölçüde üzerine çıkarken, bu grupta kadınların ortalama yaşına karşılık gelen doğum yılı 1966, erkekler için ise 1961 olarak gerçekleşiyor. Oysa Peyzaj Mimarlığı, Ziraat ve Jeofizik Mühendisliği dallarında ortalama yaşa karşılık gelen doğum yılları 1970 ve sonrasına denk geliyor. Bu üç dal 8 Oda içinde en genç mühendislik-mimarlık meslek grubunu oluşturuyor.

Tablo 2.04. Kadın ve erkek mühendislik mimarlık mezunlarının ortalama doğum yılları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Kadın	1970	1966	1971	1966	1970	1967	1975	1971	1971
Erkek	1969	1961	1970	1967	1966	1969	1965	1969	1966
Genel	1969	1962	1970	1967	1967	1969	1973	1970	1967

Yaş ortalaması en düşük meslek grubu olarak Peyzaj Mimarlığının kadın üyeleriyle karşılaştırıldığında az sayıdaki erkek Peyzaj Mimarlarının kadınlardan ortalama 10 yaş daha büyük oluşu, bu dalı diğer yedi daldan ayıran bir özellik olarak dikkat çekiyor. Bu özelliğin ortaya çıkışında Ziraat Mühendisliği kökenli erkek Peyzaj Mimarları ağırlığı etkili olabilir.

TMMOB'nin 8 Odasının kapsamına giren mühendislik – mimarlık dalları mezunlarının doğum yerleri Ankara / İstanbul / İzmir illeri bağlamında değerlendirildiğinde, Peyzaj Mimarları ile Ziraat Mühendisleri; Jeofizik ile Maden Mühendisleri; İnşaat ile Makine Mühendisleri gruplarının benzer dağılımlar sergilediklerini görülüyor. Ancak bu dağılıma bölgeler açısından bakıldığında ortaya yeni farklılaşmalar çıkıyor.

8 Odanın kapsamına giren dallardaki mühendis – mimarların doğum yerlerinin il ve bölgelere dağılımı baz alınır; Elektrik Mühendislerinin İstanbul ile Marmara bölgesinde, İnşaat Mühendislerinin Ege Akdeniz ve Batı Anadolu bölgesinde, Jeofizik ve Maden Mühendislerinin Ankara ile Karadeniz bölgesinde, Makina Mühendislerinin İç Batı ve Orta Anadolu'da, Meteoroloji Mühendislerinin İstanbul, Karadeniz, İç Batı ve Orta Anadolu bölgelerinde, Peyzaj Mimarlarının Marmara ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, Ziraat Mühendislerinin ise Ege, Akdeniz ve Batı Anadolu bölgelerinde ağırlık kazandıkları görülüyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.05. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Doğduğunuz il’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı (Bölgeler gruplamasına göre)

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İstanbul	14,7	6,7	4,0	7,6	8,5	25,2	3,5	4,0	8,0
Ankara	6,4	6,2	18,3	16,0	6,7	1,7	11,5	7,1	7,2
İzmir	5,8	4,7	2,8	4,0	3,2	1,3	3,0	6,8	4,9
Doğu ve Batı Marmara	15,2	8,2	10,1	6,0	13,4	4,3	17,9	8,8	11,1
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	11,4	21,5	6,2	14,3	13,2	10,4	11,0	23,1	17,1
İç Batı ve Orta Anadolu	8,9	13,6	9,5	8,8	17,5	23,1	12,9	14,7	13,8
Doğu Batı Karadeniz	15,7	16,0	29,0	28,3	16,3	29,1	15,5	14,7	16,4
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	18,2	17,0	17,7	13,5	15,7	3,9	22,1	16,5	16,7
Yurtdışı	0,9	2,0	0,6	0,4	2,1	0,4	1,5	1,2	1,5
Yanıtsız	2,9	4,1	1,8	1,2	3,4	0,4	1,0	3,0	3,2
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.06. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Doğduğunuz yerleşim birimi’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İl merkezi	50,0	53,4	62,0	45,0	56,3	76,6	68,6	55,9	54,3
İlçe merkezi	33,8	25,5	15,9	33,9	27,0	11,3	28,4	30,0	28,7
Bucak / köy	15,4	20,1	21,4	17,5	16,1	12,1	2,8	12,6	15,9
Yanıtsız	0,8	1,0	0,6	3,6	0,6	-	0,3	1,5	1,0
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

İl ve bölgeler bağlamında doğum yerleri farklılaşan mühendis-mimarların, il ya da ilçe merkezinde veya köyde doğmaları açısından da değişik oranlar yansıttıkları yukarıdaki tablodan açıkça görülebiliyor. Bucak / köy doğumlulara en çok Jeofizik ve İnşaat Mühendisleri arasında rastlanırken, Peyzaj Mimarları ile Meteoroloji ve Ziraat Mühendisleri arasında bu oranın düştüğü görülüyor. İl merkezi doğumluların en çok rastlandığı dallar Meteoroloji Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığı, en az il merkezi doğumlu mühendis-mimarın bulunduğu dallar ise Maden, Elektrik ve İnşaat Mühendisliği olarak karşımıza çıkıyor. Bu farklılaşmanın kökeninde mühendis – mimar sayısının az ya da çok oluşu veya bir başka deyişle meslek dalının yaygınlık düzeyi de yatıyor. Örneğin 8 mühendislik-mimarlık dalı içerisinde sayıları küçük olan gruplar arasında (Meteoroloji / Peyzaj) il merkezi doğumluların çok, büyük grupların içinde ise (Makine / Ziraat / İnşaat / Elektrik) il merkezi doğumluların görece olarak daha az görülmesi sözü edilen ilişkiyi güçlendiren bir öge olarak değerlendirilebilir.

Mühendis – mimarların il / bölge olarak doğum yerleriyle yaşadıkları yerin aynı ya da farklı olması açısından da önemli farklılıklar ortaya çıkıyor. Örneğin Türkiye’nin en büyük metropolünü barındıran İstanbul ilinde doğmuş olan mühendis – mimarların yüzde 76,3’ü (% 8’in içinde % 6,1’lik bir kesim) yine İstanbul’da yaşarken, İstanbul’a yerleşmiş mühendis – mimarların ancak yüzde 30’u (% 20,3’ün içinde % 6,1’i) bu ilde doğmuş. Oysa Doğu – Güneydoğu Anadolu’da doğan mühendis - mimarların yüzde 31,7’si (% 16,7 içinde % 5,3’lük bir kesim) doğdukları bölgede yaşarken, o bölgede yerleşik mühendis – mimarların yüzde 75,7’si (% 7 içinde % 5,3’ü) yaşadığı bölgede doğmuş mühendis – mimarlar arasından çıkıyor. Bu yapı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarların yarıya yakın kısmının (% 44,9) doğdukları il / bölge içinde yaşamaya devam ettiklerini,

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

yarıyı biraz aşan kesiminin ise (% 50,4) doğduğu yerden farklı bir il / bölgede yaşamayı seçtiğini gösteriyor. Doğduğu ve yaşadığı yer yanıtlarından mekan değişikliği tam olarak belirlenemeyen küçük bir grup (% 4,7'lik bir kesim) tanımlanan değerlendirilmenin dışında tutulduğunda, yaklaşık yüzde 50'lik bir kesim için başta İstanbul ve İzmir illeri mühendis – mimarlar açısından bir 'çekim' alanı, Doğu - Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz bölgeleri de 'itim' alanı oluşturuyor.

Tablo 2.07. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların doğdukları il / bölge ile yaşadıkları il / bölge ilişkisi

	Mühendis Mimarlık mezunlarının yaşadıkları bölgeler									
	İstanbul	Ankara	İzmir	Doğu ve Batı Marmara	Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	İç Batı ve Orta Anadolu	Doğu Batı Karadeniz	Doğu ve Güneydoğu Anadolu	Yurtdışı & Yanıtsız	Genel
İstanbul	6,1	0,1	1,0	0,3	0,4	0,1	-	-	-	8,0
Ankara	1,0	2,8	0,6	1,3	0,8	0,4	0,4	0,1	-	7,2
İzmir	0,5	0,2	3,5	0,2	0,3	0,1	-	-	-	4,9
Doğu ve Batı Marmara	2,3	0,5	1,2	5,6	0,9	0,5	0,1	0,1	0,1	11,1
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	1,6	1,5	2,9	0,9	8,8	0,6	0,2	0,5	0,1	17,1
İç Batı ve Orta Anadolu	1,6	2,1	0,3	0,7	1,8	6,7	0,3	0,3	-	13,8
Doğu Batı Karadeniz	3,4	1,7	0,9	2,0	1,2	0,7	6,1	0,2	0,1	16,4
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	3,4	1,9	0,8	1,5	3,2	0,5	-	5,3	-	16,7
Yurtdışı & Yanıtsız	0,5	0,5	0,6	0,8	0,8	0,7	0,3	0,4	0,3	4,7
Toplam	55.145	30.647	32.164	36.260	49.237	27.770	19.911	18.910	1.523	271.567
Toplam yüzde	20,3	11,3	11,8	13,4	18,1	10,2	7,3	7,0	0,6	100

8 Odanın kapsamına giren mühendis – mimarların yüzde 8'inin İstanbul'da doğmuş olmasına karşın yüzde 20,3'ünün bu ilde yaşıyor olması nasıl İstanbul'un 'çekim' gücünü tanımlıyorsa, Doğu – Güneydoğu Anadolu'da doğanların oranının yüzde 16,7 olmasına karşılık o bölgede yaşayan mühendis – mimarların oranının yüzde 7'ye düşmesi de, bölge açısından bir 'itim' gücünün ifadesi olarak anlaşılmalıdır.

A.2 Evlilik – Eşlerin Çalışma Konumu ve Çocuk Sahipliği

TMMOB’ye bağlı 8 Odanın kapsamındaki mühendis – mimarların yaklaşık dörtte üçü evli, dörtte biri de bekar olduklarını belirtmiş araştırma sorularına verdikleri yanıtlarda. Tabloda araştırma kitlesinin en yaşlı grubunu oluşturan İnşaat Mühendislerinde evlilik oranının en yüksek, en genç kesim Peyzaj Mimarları arasında ise evlilik oranının en düşük olduğu gözleniyor.

Tablo 2.08. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların medeni hal ve eşlerinin çalışma konumları dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, evli değilim.	30,3	18,0	39,7	27,1	23,4	43,6	51,6	27,1	25,4
Evet, evliyim.	68,4	82,0	60,0	72,9	75,8	56,4	48,4	71,5	73,8
Ücretli-maaşlı çalışıyor	31,7	21,0	30,3	25,9	28,7	20,4	37,6	33,5	28,8
Ev kadını	22,5	33,5	21,4	30,3	28,0	10,8	0,3	17,7	25,1
Emekli	6,8	15,3	3,1	10,8	10,0	21,8	1,0	5,2	9,1
Kendi hesabına çalışıyor	2,6	7,3	3,4	3,6	3,2	0,9	3,8	9,2	5,5
İşsiz, iş arıyor	1,2	2,1	1,2	1,6	1,9	2,2	0,5	1,9	1,8
Yanıtsız	3,6	2,9	0,6	0,8	3,9	0,4	5,2	3,9	3,4
Yanıtsız	1,3	-	0,3	-	0,8	-	-	1,4	0,8
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Evli olduğunu belirten her 10 mühendislik ya da mimarlık mezunundan yaklaşık 6’sının eşi ya halen çalışmasını sürdüren veya emekli olmuş kişilerden oluşurken, 3’ünün eşinin ise ev kadını olduğu görülüyor. Eşi ev kadını olan mühendis – mimarların oranının daha net görülebilmesi açısından evli olan mühendis – mimarların cinsiyete göre dağılımlarının da bilinmesi gerekiyor.

Tablo 2.09. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların medeni hal ve eşlerinin çalışma konumları bilgilerinin cinsiyete göre dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, evli değilim.	30,3	18,0	39,7	27,1	23,4	43,6	51,6	27,1	25,4
Evli Kadın	9,0	6,5	8,9	6,0	6,3	6,1	31,9	22,9	11,5
Evli Erkek	58,7	75,5	51,1	66,9	69,5	50,4	16,5	48,5	62,2
Eşi evkadını	22,5	33,5	21,4	30,3	28,0	10,8	0,3	17,7	25,1
Eşi emekli	6,8	15,3	3,1	10,8	10,0	21,8	1,0	5,2	9,1
Eşi çalışıyor	35,5	30,4	34,9	31,1	33,8	23,5	41,9	44,6	36,1
Yanıtsız, belirsiz	2,0	0,0	0,3	-	0,8	-	-	1,5	0,9
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Evli olan erkek mühendis – mimarların yüzde (25,1 / 62,2) 40’ının eşi ev kadını iken, diğer tüm evli mühendis – mimarların yüzde (45,2 / 48,6) 93’ünün eşinin ya çalıştığı ya da emekli olduğu ve yine bu kesim içinde yüzde 7’lik bir gruptan da eşinin çalışma konumuna ilişkin bilgi alınmadığı yukarıdaki tablodan görülüyor. Eğer ortaya çıkan bu yapıyı mühendis – mimarların yaşlarıyla irdelenecek olursak iki önemli nokta ortaya çıkıyor. Birincisi 35 ve daha üstü yaşta mühendis ve mimarların yaşları her ne olursa olsun evlilik oranlarının yüzde 93 – 94 düzeyinde kalması; ikincisi ise yaş küçüldükçe evli olanların eşlerinin ev kadını olma oranının azalması, çalışan oranının artmasıdır.

Tablo 2.10. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların medeni hal ve eşlerinin çalışma konumları bilgilerinin doğum yıllarına göre dağılımı

	1950 ve öncesi	1951-1960	1961-1970	1971-1980	1981 ve sonrası	Yanıtsız	Genel
Hayır, evli değilim.	7,2	5,8	7,3	43,4	98,3	47,1	26,2
Evet, evliyim.	92,8	94,2	92,7	56,5	1,6	52,9	73,7
Ücretli-maaşlı çalışıyor	5,8	20,4	46,4	31,4	0,4	20,2	28,8
Ev kadını	44,6	35,7	30,4	13,9	1,2	31,1	25,1
Emekli	33,5	26,1	2,8	0,3	-	-	9,1
Kendi hesabına çalışıyor	3,7	5,5	9,4	4,2	-	1,6	5,5
İşsiz, iş arıyor	0,5	0,4	1,4	3,4	-	-	1,8
Yanıtsız	4,7	6,1	2,3	3,3	-	-	3,4
Toplam	28.312	49.572	74.960	98.929	16.456	3.338	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

25-34 yaş grubunda (1971-1980 doğumlular) evlilik oranı yüzde 56,5 düzeyine gerilerken eşlerin ev kadını olma oranı da dörtte bir düzeyine düşüyor. 25 yaş altı grupta evlilik düzeyinin yüzde 1-2'lere gerilediği göz önüne alınırsa, mühendis – mimarlar için evlenme sürecinin 25-34 yaş grubunda hızlandığı, 35-44 yaş grubunda da devam ederek en üst düzeyine ulaştığı anlaşılıyor.

Tablo 2.11. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların 'Çocuğunuz var mı? Evetse, kaç çocuğunuz var?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, çocuğum yok.	30,4	20,8	31,8	28,3	24,0	8,2	38,0	21,6	24,3
Evet, çocuğum var.	55,1	75,1	46,3	65,3	66,1	53,8	42,1	64,1	64,7
1 çocuk	16,2	21,1	23,9	25,5	14,8	11,7	32,6	23,5	19,4
2 çocuk	29,5	34,1	19,6	23,5	34,5	37,4	9,2	29,4	31,2
3 çocuk	6,8	17,7	2,8	12,8	14,2	4,3	0,3	9,0	11,8
4 çocuk ve üzeri	1,1	2,2	-	-	2,0	0,4	-	2,3	1,8
Yanıtsız	1,6	-	-	3,6	0,6	-	-	-	0,6
Yanıtsız	14,4	4,0	21,9	6,4	9,9	37,9	19,9	14,3	10,9
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Çocuk sahibi olduğunu belirten mühendis - mimarların oranı toplam kitlenin yüzde 64,7'sini oluştururken, İnşaat mühendislerinde bu oran yüzde 75,1'lik değerle ortalamanın üzerine çıkıyor. Bunun da nedeni, İnşaat Mühendisleri arasında evlilik oranının, yaş ortalaması en yüksek grup olması nedeniyle, en üst düzeyde bulunmasıdır. Genç mezunların çok olduğu Jeofizik, Meteoroloji ve Peyzaj mezunları arasında çocuk sahipliği oranı ise ortalamanın altında kalmaktadır. Çocuk sayısı dağılımına baktığımızda, her 10 çocuk sahibi mühendis - mimardan 8'inin 1 ya da 2 çocuk sahibi olduğu, İnşaat ve Makine mühendisleri arasında 3 ve daha fazla çocuk sahibi olanların oranı genel ortalamanın üzerine çıktığı gözleniyor.

A.3 Eğitim – Yabancı Dil Bilgisi ve Bilgisayar Kullanımı

Mühendis – mimarların mühendislik, mimarlık dallarından birine yönelişte yakın aile fertlerinin etkisinden söz edilebilir. Araştırma kapsamına giren kesimin aile çevresinde önceki kuşaktan mühendis – mimarın bulunma oranı yüzde 4,4 olarak saptanırken, aynı kuşaktan yakın aile fertlerinden mühendisliğe – mimarlığa yönelmiş olanların oranının yüzde 25’lere yükselişi dikkat çekici. Sonraki kuşak bağlamında aynı ilişkiye bakıldığında ortaya çıkan oranın yüzde 8,5 düzeyinde kalışı, bir olumsuzluğun değil araştırma hedef kitlesinin ortalama yaş düzeyinin 30’lu yaşlarda oluşundan kaynaklandığı biçiminde değerlendirilebilir.

Tablo 2.12. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların “Yakın aile fertleri arasında Mühendis, mimar ya da şehir plancısı olan ya da bu alanda eğitimini sürdüren var mı?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, yok.	60,2	52,5	46,6	65,4	53,1	23,4	30,5	51,7	53,8
Evet, var.	21,6	43,5	32,1	20,2	34,6	37,8	52,6	29,1	32,5
Kendi kuşağı	16,1	28,9	25,1	15,1	25,5	36,1	46,9	28	25,1
Sonraki kuşak	5,2	16,4	2,2	7,9	10,1	3,5	-	3,4	8,5
Önceki kuşak	3,9	6,3	7,6	0,8	5,6	0,9	9,2	2	4,4
Yanıtız	18,2	4,0	21,3	14,4	12,3	38,8	16,9	19,2	13,7
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarların her üç kişisinden birinin ya kendi kuşağından ya da önceki veya sonraki kuşaktan meslektaşları olan bir yakın aile üyesinin oluşu, dallara göre önemli sayılabilecek farklılaşmalar gösteriyor. Örneğin Maden, Elektrik, Ziraat, Jeofizik Mühendisliği dallarında bu oranın yüzde 20-30’larda kalmasına karşın İnşaat Mühendisliğinde yüzde 40’lı, Peyzaj Mimarlığında yüzde 50’li oranlara çıkışı, sözü edilen bu farklılığın bir göstergesi olup, bu farklılığın biçimi ve kaynağı ayrı bir inceleme konusudur.

Asgari 15 yıllık bir eğitim sürecinin sonucunda “eğitimle kazanılmış bir mesleğin” sahibi olan mühendis – mimarların yakın aile fertleri arasında meslektaşlarının da olabilmesi, bir özlemin de ötesinde yükselmenin, farklılaşmanın ifadesi olarak ele alındığında yeni eğitim aşamalarına kaynaklık eden bir süreci de ortaya çıkaracaktır.

Tablo 2.13. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların sahip oldukları lisans, yüksek lisans, doktora dereceleri dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Lisans	91,6	84,7	82,5	85,7	87,8	85,3	76,3	86,0	87,0
Yüksek lisans	6,3	11,6	11,9	9,5	9,5	10,0	11,0	11,7	10,0
Doktora	2,0	3,7	5,5	4,8	2,7	4,8	12,7	2,3	3,0
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarların yüzde 87’si yalnızca lisans derecesine sahipken, yüzde 10’luk bir kesimin yüksek lisans ve yüzde 3’lük bir grubun da doktora derecesine sahip olduğunu görüyoruz. Doktora ya da yüksek lisans derecesine sahip olanların oranı Elektrik mühendisleri arasında yüzde 8,3 olarak bulunurken, yeni mühendislik – mimarlık dalları olarak karşımıza çıkan Meteoroloji

Mühendisliğinde yüzde 14,8, Jeofizik Mühendisliğinde yüzde 17,4 ve Peyzaj Mimarlığında ise yüzde 23,7 düzeyine yükseliyor.

	Lisans	Yüksek lisans	Doktora
1965 ve öncesi	0,8	3,8	-
1966-75 arası	6,9	7,9	2,1
1976-85 arası	17,1	10,0	7,9
1986-95 arası	31,5	22,7	26,0
1996 ve sonrası	36,1	43,2	50,2
Yanıtızsız	7,6	12,4	13,8
Toplam	271.567	33.973	6.923
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.14. TMMOB'ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarların lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerini aldıkları yılların dağılımı

	Lisans	Yüksek lisans	Doktora
İstanbul'daki üniversiteler	25,0	23,8	15,8
Ankara'daki üniversiteler	17,2	14,2	17,6
İzmir'deki üniversiteler	9,5	11,1	12,5
Diğer Anadolu Üniversiteleri	40,8	37,6	36,1
Yurtdışındaki üniversiteler	0,9	9,2	17,1
Yanıtızsız	6,6	4,2	1,0
Toplam	271.567	33.973	6.923
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.15. TMMOB'ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarların lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerini aldıkları üniversitelerin dağılımı (*kent bölge gruplamasına göre*).

Yukarıdaki 2.14 numaralı tablodan da açıkça görüleceği gibi, araştırma kapsamına giren mühendis mimarların üçte ikisi lisans ve yüksek lisans derecelerini son yirmi yıl içinde (yani 1986 ve sonrasında) almış. Doktoralı her iki mühendis – mimardan birisinin doktorasını son on yıllık dönemde alabildiği bu kesimde, lisans derecesini 40 yılı aşkın bir süre önce almış mühendis – mimarların oranı ancak binde 8. Mühendislik – mimarlık lisans derecesine en erken 22 – 24 yaşları arasında ulaşılabildiği göz önüne alınacak olursa, altmış yaşını aşkın mühendis – mimarların bu kesim içinde ne denli az bulunduğunu da saptamış oluruz.

Araştırma kapsamındaki mühendis mimarlardan yüzde 51,7'sinin Ankara, İstanbul ya da İzmir'de bulunan bir üniversiteden lisans derecesi aldıkları görülüyor. Yüksek lisans mezunları içinde derecelerini bu üç kentteki üniversitelerden alanların oranı da yaklaşık aynı, yüzde 49,1 olarak gerçekleşiyor. Doktora sahipleri arasında üç metropolden derece alanlar yüzde 45,9'a düşüyor. Ancak yurt dışından yüksek lisans ve doktora derecesi alanları (sırasıyla % 9,2 ve % 17,1) göz önüne aldığımızda, metropollerin mühendislik – mimarlık eğitim sürecinde önemi açık biçimde ortaya çıkıyor. Yüksek lisans ve doktora derecelerini bir tarafa bıraksak bile, mühendislik – mimarlık dalında lisans derecesi alanların en az yarısı eğitim süreçlerini 3 büyük kentte tamamladıklarına göre, yüksek öğrenim için metropollere yönelen önemli oranda mühendis – mimardan söz etmemiz gerekiyor.

2.16 no'lu tabloda lisans derecelerini aldıkları üniversitelere göre mühendis-mimarların yaşadıkları bölge dağılımı bilgileri yer alıyor ve İstanbul'daki üniversitelerden mezun olanların yarısının, Ankara'daki üniversitelerden mezun olanların dörtte birinin ve İzmir'deki üniversiteleri bitirenlerin ise yarından fazlasının yine aynı illerde yaşamayı tercih ettikleri görülüyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2. 16. TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki çalışan mezunların lisans düzeyinde mezun oldukları üniversite grupları ve yaşadıkları yer arasındaki ilişki

	Lisans düzeyinde üniversite grupları						Toplam
	İstanbul'daki üniversiteler	Ankara'daki üniversiteler	İzmir'deki üniversiteler	Diğer Anadolu Üniversiteleri	Yurtdışındaki üniversiteler	Yanıtsız	
İstanbul	12	2,6	0,8	3,7	0,1	1,2	20,3
Ankara	1,8	4,3	0,4	3,6	0,2	0,9	11,2
İzmir	2,1	1,5	5,1	2,6	0,1	0,2	11,6
Diğer bölgeler	8,2	7,9	3,0	33,4	0,5	3,3	56,4
Yurtdışı	-	-	0,1	-	-	-	0,1
Yanıtsız	0,1	-	-	-	-	0,3	0,4
Toplam	24,2	16,2	9,3	43,4	0,8	5,9	100

N=223.495

Tablo 2.17. TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mezunların bitirdikleri lisenin bulunduğu kent (*bölge gruplarına göre*)

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İstanbul	19,8	9,8	7,4	6,4	14,2	9,5	15,7	3,4	11,1
Ankara	5,0	9,1	19,6	16,8	7,0	3,9	17,0	6,7	7,7
İzmir	6,8	5,9	2,5	4,8	3,0	1,3	3,3	8,6	5,8
Ege Akdeniz ve Batı Anadolu	7,8	16,8	5,5	7,9	8,9	8,7	10,0	16,0	12,1
İç Batı ve Orta Anadolu	6,7	8,7	7,0	11,2	10,2	21,8	6,7	8,6	8,8
Doğu ve Batı Marmara	9,8	9,8	4,6	4,0	10,4	2,6	12,9	6,1	8,8
Doğu ve Güneydoğu Anadolu	9,1	9,9	2,2	4,4	6,0	2,6	5,7	11,4	8,7
Doğu Batı Karadeniz	5,1	8,7	13,5	21,5	8,2	5,2	9,0	6,6	7,9
Yurtdışı	0,4	0,2	-	-	0,2	-	-	0,1	0,2
Yanıtsız	29,5	21,0	37,8	23,1	31,9	44,4	19,7	32,6	28,9
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Diğer Anadolu üniversitelerinden mezun olan her 4 kişiden 3’ünün yine 3 metropol dışında yaşıyor olmaları dikkat çeken bir bulgu: Bu kesim içinde ancak 4 kişiden 1’i mezuniyetinden sonra metropollere yerleşmişler. Ancak bu kesimin metropollere dağılımında da herhangi bir oransal farklılaşma görülüyor.

Araştırmanın hedef kitesini oluşturan mühendislik - mimarlık mezunlarının yüzde 24,6’sı lise eğitimlerini İstanbul, Ankara ve İzmir illerinden birinde tamamlamış. Elektrik Mühendisleri ve Peyzaj Mimarlığı mezunları arasında bu üç büyük ilde lise eğitimini tamamlama oranı yüksek (sırasıyla %31,6 ve %36), Meteoroloji ve Ziraat Mühendisleri arasında ise (%14,7 ve %18,7) daha düşük. Branşlar ayrımında bakıldığında, İnşaat Mühendisliği mezunlarının lise eğitimlerini ‘Ege Akdeniz ve Batı Anadolu’da’, Jeofizik ve Maden Mühendisliği mezunlarının ‘Doğu Batı Karadeniz’de’, Meteoroloji Mezunlarının ‘İç Batı ve Orta Anadolu’da’, Ziraat Mühendisliği mezunlarının ise ‘Ege Akdeniz ve Batı Anadolu’da’ genel oranların üstünde olduğu görülüyor. Bu dağılım araştırma kapsamına giren mühendis - mimarların doğum yerleriyle liseyi bitirdikleri yerlerin il / bölge ayrımında büyük bir benzeşme gösterdiğini ortaya koyuyor. Dolayısıyla bu

dağılım, mühendis – mimarların doğum yeri / yerleşim yeri farklılaşmasının başlangıç noktası olarak üniversite eğitimini öne çıkarıyor.

Tablo 2.18. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların türlerine göre bitirdikleri liseler

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Genel/ Düz Lise	60,0	64,2	53,7	73,3	61,3	75,6	76,1	76,6	66,1
Meslek Lisesi	15,8	18,7	16,8	11,2	18,9	3,0	1,8	12,1	15,9
Anadolu Lisesi, Süper Lise, Fen Lisesi	18,7	7,5	14,0	4,4	13,7	20,0	19,7	6,7	11,3
Özel Lise, Kolej	2,7	4,1	8,5	2,4	4,0	0,9	2,3	1,6	3,2
Diğer	1,7	3,6	0,9	4,8	1,3	0,4	0,3	1,6	2,0
Yanıtsız	1,1	2,0	6,1	4,0	0,8	-	-	1,4	1,5
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Her üç mühendis – mimardan ikisi “genel / düz lise” mezunu olarak üniversiteye yönelirken, “meslek lisesi” mezunu olanların oranı yüzde 15,9 düzeyinde kalıyor. Yeni mühendislik – mimarlık dalı olarak Meteoroloji Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığında ise bu oranlar yüzde 3 ve 1,8 düzeyine kadar gerilerken; Makine (% 18,9), İnşaat (% 18,7), Jeofizik (% 16,8) Mühendisliği dallarında bu oran ortalamaların üzerine çıkıyor.

Mühendis – mimarların doğum yıllarıyla bitirdikleri lisenin türlerine ilişkin dağılıma bakılacak olursa 55 ve daha üst yaştaki (1950 ve daha önceki yıllarda doğan) mühendis – mimarların üçte birinin, 1951-1960 yılları arasında doğan mühendis – mimarların ise yüzde 19,3’ünün meslek lisesi mezunu olduğu görülüyor. Meslek lisesi mezunu oranı 1961 – 1980 dönemi doğumlular arasında yüzde 13 düzeyine inerken, 1980 sonrası doğumlular için söz konusu oran yüzde 3’e geriliyor.

Tablo 2.19. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların doğum yıllarına göre bitirdikleri lise türleri dağılımı

	1950 ve öncesi	1951-1960	1961-1970	1971-1980	1981 ve sonrası	Yanıtsız	Genel
Genel/Düz Lise	57,2	63,6	72,6	65,2	67,5	55,4	66,1
Anadolu Lisesi, Süper Lise, Fen Lisesi	0,8	7,9	9,4	14,6	27,4	14,3	11,3
Özel Lise/Kolej	3,1	4,0	1,0	4,7	2,1	-	3,2
Meslek Lisesi	36,0	19,3	13,2	12,8	3,0	11,8	15,9
Diğer	1,8	2,1	3,4	1,5	-	-	2,0
Yanıtsız	1,1	3,2	0,4	1,2	-	18,5	1,5
Toplam	28.312	49.572	74.960	98.929	16.456	3.338	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Anadolu, Fen Lisesi ya da Süper Lise mezunları oranının mühendis – mimarlar içindeki dağılımı meslek lisesi mezuniyet düzeyinde gözlenen yapının tamamen tersi biçimde gerçekleşiyor. Dolayısıyla 1950 ve öncesi doğumlular arasında binde 8 olan Anadolu, Fen Lisesi ya da Süper Lise mezunları oranı sürekli artan yapıda 1981 ve sonrası doğumlular arasında yüzde 27,4’e kadar yükseliyor.

Tablo 2.20. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mezunların ‘Öğrenim gördüğünüz mühendislik mimarlık dalı en çok istediğiniz dal mıydı? Hayırsa esas öğrenim görmek istediğiniz dal hangisiydi?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makine	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Evet, en çok istediğim daldı.	76,8	75,4	37,0	38,6	76,4	30,4	45,1	51,6	67,3
Hayır, başka bir dal istiyordum.	22,5	24,6	63,0	61,4	23,0	69,1	54,9	48,0	32,3
Mühendislik / mimarlık/ şehir planlamanın bir başka dalı	10,1	9,6	12,9	33,5	8,9	19,9	23,7	14,4	11,9
Tıp, diş hekimliği, eczacılık gibi sağlıkla ilgili meslekler	4,5	7,4	37,8	12,8	6,3	6,9	10,5	15,8	9,5
Hukuk	0,9	2,8	2,8	1,6	1,5	39,7	0,3	6,6	3,1
Temel Bilimler (Fizik, kimya, biyoloji, matematik)	0,3	0,7	0,6	5,2	2,1	1,7	12,4	2,5	1,8
Güzel sanatlar	0,6	1,7	1,2	1,2	0,8	0,9	2,3	2,9	1,6
Beşeri / sosyal bilimler (sosyoloji, psikoloji, felsefe vb)	0,8	1,0	6,4	0,8	1,0	0,9	5,7	1,9	1,3
İşletme	2,1	0,8	0,9	0,8	0,6	-	0,3	0,9	1,0
İktisadi-idari bilimler (ekonomi, siyaset bilimi, kamu yönetimi)	0,3	1,0	1,8	4,4	1,1	2,2	0,3	0,5	0,9
Diğer	1,7	0,5	0,9	0,8	0,6	0,4	5,2	1,4	1,1
Yanıtsız	1,3	0,5	-	0,8	0,6	-	-	1,5	0,9
Yanıtsız	0,6	-	-	-	0,6	0,4	-	0,5	0,4
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.21. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların cinsiyet ayrımında istedikleri dalda eğitim görme dağılımı

	Kadın	Erkek
Evet, en çok istediğim daldı.	49,4	71,1
Hayır, başka bir dal istiyordum.	49,9	28,7
Mühendislik / mimarlık/ şehir planlamanın bir başka dalı	15,4	11,2
Tıp, diş hekimliği, eczacılık gibi sağlıkla ilgili meslekler	13,3	8,8
İşletme	1,7	0,9
Hukuk	7,3	2,3
İktisadi-idari bilimler (ekonomi, siyaset bilimi, kamu yönetimi)	-	1,1
Beşeri / sosyal bilimler (sosyoloji, psikoloji, felsefe vb)	4,0	0,8
Güzel sanatlar	3,7	1,1
Temel Bilimler (Fizik, kimya, biyoloji, matematik)	3,7	1,4
Diğer	0,2	1,2
Yanıtsız	1,0	0,9
Yanıtsız	0,7	0,2
Toplam	46.619	224.100
Toplam yüzde	100,0	100,0

Tablo 2.20’de her üç mühendis – mimardan biri eğitim gördüğü daldan memnun olduğunu söylerken (% 67,3), yüzde 11,9’luk bir grup ise bir başka mühendislik – mimarlık dalını tercih ettiğini belirtiyor. Araştırma kitlesinin beşte biri, mühendislik – mimarlık dışı bir alanı tercih ederken, istemedikleri bir dalda eğitim görmek zorunda kalmışlar.

Tablo 2.21’de görüldüğü gibi erkeklerin yüzde 71,1’i istediği mühendislik – mimarlık dalında eğitim gördüğünü belirtirken kadınlarda bu oran yüzde 49,4’e geriliyor. Tablo, daha ayrıntılı incelendiğinde kadın mühendis – mimarların yaklaşık üçte birinin (tıp, hukuk, beşeri / sosyal bilimler, güzel istemesine karşın, bu isteklerini

sanatlar gibi) başka bir dalda eğitim görmek gerçekleştiremediklerini gösteriyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Elektrik, Makine, İnşaat en çok istenerek seçilen dallar olarak öne çıkarken; Meteoroloji, Jeofizik, Maden Mühendisliğinin ve Peyzaj Mimarlığının görece daha az istenerek seçilen mühendislik ve mimarlık dalları arasında yer aldıkları yukarıdaki tablodan görülüyor.

Altındaki dört tabloya bakıldığında ise, araştırma kapsamına giren 8 dalın mühendis – mimarları yabancı dil bilen, bilgisayar kullanan ve eğitimle kazanılmış bir mesleğin icracılığı hakkını elde etmiş bir kesimi oluşturuyorlar. Mühendis – mimarların yüzde 81,5'i yabancı dil bildiğini, yüzde 92,2'si de bilgisayar kullandığını beyan ediyor araştırma bulgularına göre.

Tablo 2.22. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların 'Bildiyiniz yabancı dil var mı? Evetse hangi dilleri biliyorsunuz?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, dil bilmiyorum.	12,5	18,0	11,0	10,7	15,0	4,3	14,5	27,4	18,1
Evet, dil biliyorum.	87,5	81,5	89,0	89,3	84,6	95,7	85,5	71,6	81,5
İngilizce	84,2	72,4	81,4	82,5	80,2	93,9	74,1	69,3	76,5
Almanca	11,1	13,7	10,7	5,2	16,4	5,2	14,0	12,1	13,1
Fransızca	2,2	7,3	1,5	8,0	4,7	2,6	6,5	2,3	4,3
Diğer	1,3	0,5	-	4,4	1,0	0,4	-	0,2	0,8
Yanıtız	-	0,5	-	-	0,4	-	-	0,9	0,4
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.23. Yabancı dil bilen kesimin dil bilme düzeyleri dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İngilizce bilme düzeyi									
Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	52,3	25,3	36,8	35,8	39,5	72,3	46,4	24,5	35,8
Daha sınırlı düzeyde	47,7	74,7	63,2	64,2	60,5	27,7	53,6	75,5	64,2
Toplam sayı	42.753	42.659	3.962	7.886	58.351	867	2.943	47.523	206.944
Almanca bilme düzeyi									
Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	36,0	18,2	-	23,1	17,4	25,0	42,8	21,4	21,7
Daha sınırlı düzeyde	64,0	81,8	100,0	76,9	82,6	75,0	57,2	78,6	78,3
Toplam sayı	5.663	8.076	521	494	11.896	48	554	8.258	35.510
Fransızca bilme düzeyi									
Rahatlıkla konuşup yazabilecek düzeyde	6,7	17,1	60,0	5,0	38,1	33,3	3,9	3,4	19,7
Daha sınırlı düzeyde	93,3	82,9	40,0	95,0	61,9	66,7	96,1	96,6	80,3
Toplam sayı	1.110	4.309	75	762	3.445	24	257	1.553	11.535

Araştırma bulgularına göre her 4 mühendis – mimardan 3'ü İngilizce bildiğini söylerken, her 3 mühendis – mimardan ise sadece 1'i "konuşup yazabilecek" düzeyde İngilizce bildiğini belirtmektedir. Dolayısıyla her 4 mühendis – mimardan 3'ünün İngilizce bilgisi, kendisini ifade etmeye olanak tanımayan bir düzeydeki dil bilgisi olarak ortaya çıkıyor. Yabancı dil olarak İngilizce'yi en yaygın oranda bilen mühendis – mimarlar grubunun Meteoroloji Mühendisleri, en az bilen grubun ise Ziraat Mühendisleri oldukları yukarıdaki tablolardan anlaşılıyor.

Almanca ve Fransızca dillerinin bilinme düzeyi İngilizce'ye göre hem daha az hem de bu dilleri bildiklerini beyan edenlerin konuşup yazabilme düzeyleri oransal olarak daha da düşük. Yabancı dil bilgisi oranı en yüksek olan mühendislik – mimarlık dallarında bilgisayar kullanma oranının da yüksek olduğu görülüyor. Hem yabancı dil bildiğini belirtme oranı en yüksek olan, hem de

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

“konuşup yazabilecek” düzeyi en yüksek olan Meteoroloji Mühendisleriyle Peyzaj Mimarlığında bilgisayar kullandığını beyan edenlerin oranı yüzde 100’e ya ulaşıyor ya da çok yaklaşıyor.

Tablo 2.24. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların ‘*Bilgisayar kullanıyor musunuz? Evetse, bugüne kadar hangi amaçlarla kullandınız?*’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, kullanmıyorum.	6,2	10,5	1,8	6,0	7,1	-	0,5	8,0	7,6
Evet, kullanıyorum.	93,8	89,5	98,2	94,0	92,3	100,0	99,5	92,0	92,2
İnternet için	92,0	86,0	91,5	88,8	89,7	80,0	93,3	88,2	89,0
Yazı yazma, raporlama, tablolar için	65,3	65,7	69,2	81,7	67,8	39,9	69,9	63,7	66,3
Tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama vb işler	57,9	58,1	67,6	48,6	60,3	69,1	61,7	32,3	52,0
Oyun oynamak, eğlenmek için	27,9	22,7	40,3	28,2	27,7	12,1	30,2	24,0	25,9
Sipariş/stok kontrol ve diğer veri tabanı işlemleri için	27,5	18,7	32,1	19,5	31,2	25,7	11,1	23,5	25,1
Yazılım geliştirme için	25,9	11,3	30,6	18,3	14,5	30,4	7,2	12,9	15,9
Diğer	1,2	1,6	6,7	0,4	1,2	1,3	0,5	1,9	1,5
Yanıtız	-	-	-	-	0,6	-	-	-	0,2
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bilgisayar kullandığını belirten kitle içinde bilgisayar kullanım nedeni olarak ortalama 3 yanıt veriliyor. En yaygın bilgisayar kullanım nedenleri “internet”, “yazı yazma, raporlama, tablolar” ve “tasarım, imalat, mühendislik, hesaplama” alanlarında gerçekleşirken bu dağılım hemen hemen tüm mühendislik – mimarlık dallarında benzer bir yapıya sahip.

Tablo 2.25. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*İnternet kullanıyorsanız? Bugüne kadar hangi temel amaçlarla internet kullandınız?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hiç internet kullanmadım	7,3	11,0	2,2	6,0	7,5	0,4	6,2	8,8	8,4
İlgi alanına yönelik kaynak taramak, bilgiye ulaşmak için	78,4	74,2	96,0	71,7	77,9	59,9	87,8	70,9	75,6
E-posta için	75,5	71,5	74,4	71,3	71,8	60,3	80,6	72,4	72,7
Haberleri izlemek için	59,5	55,9	52,7	51,4	54,6	34,7	76,5	60,1	57,3
Bankacılık işlemleri için	57,0	48,2	49,3	54,6	56,3	43,9	45,5	41,1	50,4
Chat yapmak için	32,6	19,7	42,1	23,5	29,2	28,3	19,0	26,7	27,0
Alışveriş yapmak için	35,7	17,1	27,5	19,1	30,7	47,5	12,3	20,9	25,5
Oyun oynamak, eğlenmek, oyalanmak için	31,3	18,7	42,7	24,3	23,4	29,1	26,2	19,7	23,4
Rezervasyon işlemleri için	33,0	16,8	35,7	15,1	23,3	9,5	18,7	16,7	21,8
Ürün, hizmet pazarlaması, satışı için	14,2	7,4	12,9	6,8	12,8	21,3	16,5	12,2	11,6
Yanıtız	-	2,5	-	1,2	1,9	-	-	1,4	1,5
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

İnternet de odalar ayırımında kullanım nedenleri sıralamasına sahip. Buna göre “ilgi alanına yönelik kaynak taramak, bilgiye ulaşmak”, “e-posta”, “haberleri izlemek” ve “bankacılık işlemleri” seçenekleri, ilk dört kullanım alanını tanımlamış oluyor.

B. Mesleğe İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının “Mesleğe İlişkin Sorular” bölümünde 11 soru yer alıyor. Bu bölümde araştırmaya katılan mühendis, mimar ve şehir plancılarına;

- ✓ Mesleğe ilişkin duyulan eksiklikler,
- ✓ Yaşanılan mesleki düş kırıklıkları,
- ✓ İş ve meslek tatmini,
- ✓ Mesleki işsizliğin nedenleri,
- ✓ Mesleki yaşamın başından bu yana geçirilen çalışma ve işsizlik dönemleri

konularında sorular sorularak mesleklerine bakış açıları öğrenilmeye çalışılmıştır.

Üzerinde durulan ilk nokta, mühendis – mimarların eğitim sonrası mesleğe başlarken eksikliğini duydukları konuları açığa çıkarmaktır; bu amaçla 6 başlıkta yeterlilik değerlendirmeleri alınmıştır.

Araştırmaya katılanlara ‘Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duyduunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Temsil edilen kitle içinde en az her 2 kişiden 1’i tabloda yer alan tüm ifadeler için “eksiklik” yaşadığını belirtmektedir. “Uygulama eksikliği” hem yüzde 77’lik oranla toplamda hem de % 40.7’yle “çoğu zaman” sıkıntı yaşanan konular sıralamasında ilk sırada belirtilirken, diğer 5 “eksiklik” görece eşit oranlarda yanıt almıştır.

Tablo 2.26. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Mesleğe başladığınız yıllarda aşağıda belirtilen konuların eksikliğini ne ölçüde duyduunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Uygulama (pratik) eksikliği	Çoğu zaman	39,2	42,3	37,1	46,6	44,9	26,9	39,0	35,8	40,7
	Bazen	34,5	42,4	40,0	35,8	35,7	33,0	37,4	32,7	36,3
	Toplam	73,7	84,7	77,1	82,4	80,6	59,9	76,4	68,4	77,0
Yabancı dil eksikliği	Çoğu zaman	25,8	28,3	37,3	32,3	32,0	20,8	17	28,1	28,9
	Bazen	29,7	33,0	27,3	27,5	31,9	37,4	43,6	27,6	30,6
	Toplam	55,5	61,4	64,6	59,7	63,9	58,2	60,6	55,7	59,5
İşletme yönetimi bilgi eksikliği	Çoğu zaman	20,3	23,6	16,6	15,9	24,8	11,7	13,1	18,7	21,5
	Bazen	38,0	37,7	20,9	33,5	39,5	32,6	36,9	33,2	36,6
	Toplam	58,3	61,3	37,4	49,4	64,3	44,3	50,0	51,9	58,1
Teorik bilgi eksikliği	Çoğu zaman	9,1	10,3	8,3	8,0	11,4	6,5	8,5	10,5	10,3
	Bazen	43,6	50,4	45,6	43,8	52,5	43,9	37,7	43,6	47,4
	Toplam	52,7	60,7	53,9	51,8	63,9	50,4	46,2	54,1	57,7
Meslekte bilgisayar uygulamalarıyla ilgili bilgi eksikliği	Çoğu zaman	16,7	28,6	30,3	16,7	26,8	13,0	24,3	18,1	22,7
	Bazen	32,7	34,7	30,6	33,9	35,5	18,6	37,4	30,3	33,3
	Toplam	49,5	63,4	60,9	50,6	62,4	31,6	61,7	48,4	56,1
Toplum ve insanla ilgili bilim dallarında bilgi eksikliği	Çoğu zaman	13,4	9,9	6,8	9,6	10,1	8,2	10,2	12,4	11,2
	Bazen	30,4	40,0	33,6	33,5	42,4	34,3	23,8	35,9	37,2
	Toplam	43,8	49,9	40,4	43,0	52,5	42,6	34,0	48,3	48,4

Yabancı dil bilgisi nedeniyle sıkıntı yaşadığını belirtenlerin oranı Tablo 2.22 - 2.23’te dil bilmediklerini ve sınırlı düzeyde bildiklerini belirtenlerin oranlarının toplamına yakın. Bu iki bilgi (yabancı dil bilme düzeyi ve yabancı dil eksikliği duyma), araştırma sorularına yanıt veren mühendis mimarların gerçek anlamda yabancı dil bilme düzeylerini göstermesi ve yaşadıkları sorunlardan birine açıklık getirmesi açısından önem taşımaktadır: *Yabancı dil bilgisi eksikliği* yanıtlanması istenen altı eksiklik arasında ikinci sırada. Mühendis mimarların altı konu içinde en az eksikliğini duyduğu konu *toplum ve insanla ilgili bilim dallarında* duyduğu eksiklik ki, bunun da belirtilme oranı yüzde 48,4’e ulaşıyor.

Tablo 2.27. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*Mesleğinizle ilgili hiç düşkünlüğü yaşadınız mı? Evetse en önemli nedenleri nelerdi?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hiç düşkünlüğü yaşamadım.	56,3	41,6	40,3	32,7	53,9	43,1	35,8	41,8	47,3
Düşkünlüğü yaşadım.	43,7	57,7	59,1	67,3	44,8	56,9	63,7	55,4	51,4
İş bulma olanakları açısından	14,7	22,2	51,1	33,8	18,4	45,2	37,2	35,4	24,4
Para kazanma olanakları, sağladığı refah düzeyi açısından	18,1	26,9	23,9	29,9	19,5	19,1	30,0	21,0	21,8
Mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması açısından	15,6	22,2	13,2	18,7	17,3	16,9	19,5	14,7	17,4
Çalıştığım işyerlerindeki koşullar açısından	11,0	12,1	18	18,7	14,3	10,4	23,9	14,8	13,7
Kendi işimi kurma olanakları açısından	8,4	17,9	9,9	16,3	10,2	12,1	6,8	13,4	12,5
Mesleğin giderek önemini yitirmesi açısından	7,3	16,1	5,2	16,3	8,1	2,6	1,8	14,1	11,3
Kariyer olanakları açısından	10,6	7,3	4,9	10,4	4,5	4,3	7,3	5,8	6,9
Toplumdaki saygınlığı açısından, tanınmamasından	3,2	7,2	4,9	2,8	4,7	5,6	11,0	7,0	5,6
Meslek topluluğu ile ilişkiler açısından	2,2	6,9	3,7	1,6	1,9	2,6	8,0	3,6	3,6
Diğer	0,9	0,5	0,3	0,8	0,8	-	-	0,8	0,7
Yanıtız	1,4	0,2	-	-	-	-	-	0,5	0,4
Yanıtız	-	0,7	0,6	-	1,3	-	0,5	2,9	1,3
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mesleğiyle ilgili düşkünlüğü yaşadıklarını belirten mühendis mimarların oranı yüzde 51,4’e erişmiş. Elektrik ve Makina Mühendisliği mezunlarının diğerlerine göre daha az mesleki düşkünlüğü yaşadığı, en çok düşkünlüğü yaşayanlarınsa Maden Mühendisleri ve Peyzaj Mimarları olduğu görülüyor. En çok belirtilen iki neden iş bulamama ve para kazanamama; ve yaklaşık her 2 mühendis – mimardan 1’i bu yanıtı veriyor. Bir başka düşkünlüğü kaynağı ise “mesleki uygulamaların tatmin edici olmaması” iken, bunu en çok İnşaat Mühendislerinin, Peyzaj Mimarlarının ve Maden Mühendislerinin belirttiği göze çarpıyor.

Mesleki açıdan yaşanan düş kırıklıklarını ve mesleği değerlendirme biçimlerini konu alan aşağıdaki cümlelere “katılma / katılmama” yönünde belirtilen görüşler, mesleğe bakış açısından önemli ipuçları sergiliyor. Verilen yanıtlar tek tek incelendiğinde de görüleceği gibi cümlelerin çoğunda “katılıyorum” ağırlıklı yanıtlar öne çıkarken ancak bir cümlede “katılmıyorum” yanıtı, iki cümlede ise katılma / katılmama dengesi göze çarpıyor.

Tablo 2.28’de yer alan ifadeler ‘katılıyorum’ ve ‘katılmıyorum’ diyenlerin farkına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. İlk sırada mesleği icra ederken duyulan bilgi yenileme ihtiyacı yer alıyor. Tablonun 2. ve 3. sırasında yer alan ifadelere verilen yanıtlar mezunların sosyal duyarlılık düzeylerini yansıtıyor. Buna karşın mesleki karar sürecinde bilimsel – teknik doğrularla, siyasal – sosyal sorunlar arasındaki ilişki mühendis – mimarları bir ikileme yönlendiriyor: Kitlenin yaklaşık onda dördü ifade edilen görüşe katılırken, aynı büyüklükteki bir başka grup ise katılmadığını beyan ediyor. Mühendis – mimarları kararsızlığa iten bir başka durum ise “yeni yönetim ve kontrol sistemlerinin” meslek elemanlarını “tanımlı işler yapan” kişilere dönüştürmesidir. Bu ifadeye katılanların oranı yüzde 37,5 iken, katılmayanlarınki yüzde 30, yanıt-sız-kararsızların oranı da yüzde 32,5 olarak gerçekleşiyor.

Tablo 2.28. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Aşağıdaki cümlelere ne ölçüde katılıyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Mesleğimi icra ederken sık sık bilgilerimi yenileme ihtiyacı duymaktayım.	Katılıyorum	67,2	76,6	66,1	60,9	66,7	75,2	67,1	56,6	66,2
	Katılmıyorum	10,5	8,3	10,1	12,8	8,8	1,7	12,9	12,3	10,1
	Fark	56,7	68,3	56,0	48,1	57,9	73,5	54,2	44,3	56,1
Teknolojinin gelişmesiyle birlikte mesleki açıdan toplumsal sorumluluğumuz giderek artmaktadır.	Katılıyorum	64,5	75,1	66,1	61,7	65,3	55,1	82,8	58,5	65,7
	Katılmıyorum	11,0	8,2	3,7	19,1	7,3	23,1	1,5	13,4	10,1
	Fark	53,5	66,9	62,4	42,6	58,0	32,0	81,3	45,1	55,6
Mühendislerin / mimarların / şehir plancılarının sorunları, halkımızın sorunlarının bir parçasıdır; onlardan ayrılamaz.	Katılıyorum	60,5	72,3	61,9	65,3	58,6	29,0	60,4	55,6	61,4
	Katılmıyorum	5,6	12,5	9,8	18,8	9,9	24,8	2,5	16,7	11,7
	Fark	54,9	59,8	52,1	46,5	48,7	4,2	57,9	38,9	49,7
Mesleki uygulamalarımız, çok disiplinli ve disiplinler arası bir nitelik kazanmaktadır.	Katılıyorum	40,5	60,6	52,7	56,6	49,8	51,7	49,4	42,1	48,7
	Katılmıyorum	10,9	17,2	9,5	15,1	12,1	3,5	19,9	20,0	15,1
	Fark	29,6	43,4	43,2	41,5	37,7	48,2	29,5	22,1	33,6
İşyerlerinde mühendislerin / mimarların/şehirplancılarının talepleri diğer çalışanlardan ayrıştırılarak ele alınmalıdır.	Katılıyorum	45,0	56,4	52,4	49,4	47,6	27,7	54,4	46,2	48,9
	Katılmıyorum	21,1	26,9	20,2	27,9	25,3	11,3	19,2	22,6	24,0
	Fark	23,9	29,5	32,2	21,5	22,3	16,4	35,2	23,6	24,9
Mesleğimize ve topluma karşı sorumluluklarımız çoğu zaman işveren ve/veya yöneticilerin çıkarlarıyla/istekleriyle çelişki halindedir.	Katılıyorum	37,8	59,1	28,9	41,8	40,2	59,6	48,7	36,8	43,0
	Katılmıyorum	25,1	19,9	29,9	30,3	25,9	10,8	23,6	22,8	23,8
	Fark	12,7	39,2	-1,0	11,5	14,3	48,8	25,1	14,0	19,2
Yeni yönetim ve kontrol sistemleri mesleki yaratıcılığımızı sınırlandırıp bizleri tanımlı işleri yapan birer elemana dönüştürüyor.	Katılıyorum	41,9	35,4	22,4	33,5	35,5	52,2	25,5	40,2	37,5
	Katılmıyorum	23,5	32,9	14,8	37,4	34,5	36,9	38,8	26,9	30,0
	Fark	18,4	2,5	7,6	-3,9	1,0	15,3	-13,3	13,3	7,5
Mesleki konularda karar verirken göz önünde bulundurmamız gereken temel ölçüt teknik-bilimsel doğrulardır; bu nedenle toplumsal-siyasal olaylardan uzak durmalıyız	Katılıyorum	37,9	46,3	45,9	27,1	34,5	36,9	30,7	40,3	39,1
	Katılmıyorum	40,9	43,0	48,6	49,8	41,0	23,4	38,5	35,8	40,4
	Fark	-3,0	3,3	-2,7	-22,7	-6,5	13,5	-7,8	4,5	-1,3
Öğrenim gördüğüm meslek dalı teknolojiadaki değişim ve gelişmeye paralel olarak yeni uzmanlık alanlarına bölündü. Bu parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı.	Katılıyorum	23,6	14,4	16,5	17,9	14,9	39,7	12,2	29,9	20,4
	Katılmıyorum	55,3	69,2	56,7	53,7	59,5	35,1	72,3	39,3	55,5
	Fark	-31,7	-54,8	-40,2	-35,8	-44,6	4,6	-60,1	-9,4	-35,1

İşyerlerinde mühendis – mimarların “taleplerinin diğer çalışanlardan ayrıştırılarak” ele alınması ve mesleki/toplumsal sorumlulukların “işveren ve/veya yöneticilerin çıkar/ istekleriyle çelişmesi” yarıya yakın mühendis – mimarın katıldığı, yaklaşık dörtte birinin ise katılmadığı görüşler olarak ortaya çıkıyor. Meteoroloji Mühendisleri hariç tüm gruplar açısından “.. teknolojik değişim ve gelişmeye paralel olarak .. parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı” ifadesi, paylaşılmayan bir yaklaşımı sergiliyor.

Mesleki değerlendirme açısından tüm cümlelere verilen yanıtlar TMMOB’nin 8 Odasının kapsamına giren mühendislik – mimarlık dalları arasında önemli benzeşmeler ve kimi farklılaşmalar sergiliyor. Örneğin Meteoroloji Mühendislerinin cümlelere verdikleri yanıtların dağılımı, diğer 7 dalın mühendis – mimarlarının verdikleri yanıt ağırlıklardan daha farklı. Bu farklılığın kaynağında, tüm gruplardan ayrı olarak, Meteoroloji Mühendislerinin neredeyse tamamının ücretli – maaşlı çalışması olabilir.

Tablo 2.29. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Size göre iş tatmini açısından en önemli üç unsur nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Ücret	73,2	66,8	74,9	72,1	69,2	70,4	75,3	63,9	68,4
Statü, kariyer	48,3	35,1	58,3	45,5	52,5	66,2	43,9	41,9	45,0
Mesleğimde sevdiğim işi yapmak	45,3	44,5	40,3	30,3	43,3	53,1	50,8	34,4	41,3
Mesleki açıdan gelişme olanağı	22,7	28,7	16,9	18,3	30,8	11,7	26,2	28,9	27,5
Mesleğini uygulayabilme olanağı	23,6	32,6	27,6	31,9	20,1	16,9	39,2	25,2	25,6
İnisiyatif kullanabilme	17,5	27,9	14,4	23,5	21,6	29,1	2,8	25,3	22,8
İşin topluma sağladığı yarar	13,8	24,7	18,1	28,3	13,1	13,0	4,3	24,0	19,0
İşyerinin fiziki koşulları, ortamı	21,3	11,7	11,0	23,9	13,1	6,1	31,6	21,9	17,1
İşyerindeki insan ilişkileri	14,6	15,7	19,9	18,7	20,2	28,3	23,2	15,8	17,1
İşyerinin kurumsallaşması	10,6	11,2	4,9	6,4	14,1	3,0	2,8	14,5	12,3
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis - mimarların iş tatmini açısından en önemli üç unsur olarak belirttikleri seçenekler genel sıralamada ve dallar ayrımında benzer dağılımlar sergiliyor. Bu unsurlar ‘ücret’, ‘statü – kariyer’, ‘mesleğimde sevdiğim işi yapmak’ şeklinde ifadesini buluyor. Genel sıralamadan farklılaşan tek nokta Maden Mühendisliği mezunları için üçüncü unsur olarak belirtilen ‘mesleğini uygulayabilme olanağı’ seçeneğidir.

Mühendis – mimarların mesleki tatmin açısından önemli bulduğu işlevlerin başında ise ya “tasarım projelendirme” ya da “araştırma geliştirme” geliyor. Bu sıralamayı değiştiren tek istisna “araştırma geliştirme”nin yerine “planlama faaliyetleri”nin geçmesi şeklinde gerçekleşiyor ve bu da İnşaat ile Maden Mühendislerinde görülüyor. Asıl iş tatmini açısından işlev farklılaşmaları dallara göre üçüncü ve sonraki işlevlerde ortaya çıkıyor ve sıralamalar önemli oranda değişiyor. Bu değişim de, büyük oranda işin niteliğinden kaynaklanan bir yapıyı sergilemiş oluyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 2.30. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların 'Mesleki tatmin açısından en önemli üç unsur nedir?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Tasarım projelendirme	60,7	69,0	65,4	50,6	55,8	60,5	74,9	42,2	56,4
Araştırma geliştirme	54,0	46,6	58,8	45,4	56,7	70,9	66,2	55,9	53,6
Planlama faaliyetleri	34,3	50,4	26,6	49,0	37,5	18,2	29,7	35,3	39,2
İmalatla ilgili faaliyetler	33,8	49,7	15,9	42,2	40,1	2,6	25,5	24,6	36,4
Eğitim / öğretim faaliyetleri	28,6	21,1	24,9	25,9	28,7	18,2	27,4	32,5	27,8
Üst düzey idari görevler	21,4	25,9	17,8	27,9	23,8	30,4	18,5	25,7	24,3
Teknik pazarlama, satış	12,9	7,8	29,9	14,7	16,3	1,3	9,7	21,6	15,2
Teknik tedarik, satın alma	15,3	9,5	27,7	13,6	14,9	40,5	14,0	18,5	15,0
Danışmanlık, eksperlik	10,5	10,2	8,3	14,4	9,6	7,8	13,4	20,1	12,8
Satış sonrası hizmetler	9,9	5,3	14,3	6,8	7,7	19,2	8,2	14,8	9,5
Yazılım	11,4	3,1	9,8	4,4	5,9	21,3	0,5	5,0	6,1
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.31. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların 'Günümüzde mühendis / mimar / şehir plancıları arasındaki artan işsizliğin sizce en önemli (üç) nedeni nedir?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Mesleğe giren kişi sayısındaki artış	41,9	62,3	39,3	52,2	45,1	50,1	63,9	53,0	50,7
Yeni yatırımların azalması	37,9	50,4	53,4	56,2	45,1	38,7	46,1	37,5	43,5
Sürdürülmekte olan yatırım ve istihdam politikaları	25,6	41,6	26,1	39,0	25,6	25,6	49,2	30,0	31,0
Ekonomide ve teknolojiye giderek artan dışa bağımlılık	33,4	15,5	40,3	26,3	33,6	36,5	20,4	29,0	28,1
Türkiye'deki teknolojik gerilik, yetersizlik	23,0	14,9	19,6	19,1	29,0	32,6	27,7	20,3	22,0
Tekelleşme karşısında küçük işletmelerin giderek yok olması	23,5	20,9	24,1	16,0	19,1	0,9	10,0	21,5	20,7
Özelleştirmeler, kamu istihdamının azalması	18,7	14,4	24,2	13,9	16,7	10,8	19,7	26,7	19,2
Yeni yönetim ve kontrol sistemleriyle ilgili teknolojilere uyum sağlayamama	25,3	9,8	22,9	19,2	19,4	41,4	7,7	20,9	18,8
Gelişen üretim teknolojilerinin istihdamı daraltması	21,7	17,8	16,8	14,0	19,3	4,3	7,5	18,2	18,7
Kişisel bilgi ve becerilerin yetersizliği	21,0	23,6	15,9	16,7	20,0	27,0	13,0	11,6	18,6
Mesleki bilgi ve becerilerin artık daralması ve sıradanlaşması	9,2	15,6	4,9	7,2	12,1	4,8	18,5	13,2	12,4
Mesleğin yeni uzmanlık alanlarına bölünüp parçalanmasıyla, bazı dalların giderek önemini yitirmesi	11,3	6,9	9,5	15,2	6,7	19,6	12,7	14,0	9,9
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarlar arasında artan işsizliğin nedenleri olarak 'mesleğe giren kişi sayısındaki artış' ve (sıralamadaki ikinci ve üçüncü değerlendirme cümlelerinin ortak biçimde işaret ettiği) 'yatırım sorunu' ortaya çıkarken, bu seçenekleri az gelişmişlik ve tekelleşme gibi daha yapısal sorunlara gönderme yapan değerlendirme cümleleri izlemektedir.

Meslek içinde ihtisaslaşma / aşırı iş bölümü ve buna bağlı olarak mesleğin önemini yitirdiği fikrini barındıran iki değerlendirme cümlesi tablo sıralamasının en alt iki satırında mühendis – mimarların yaklaşık yüzde 10’u tarafından belirtilme oranıyla yer almaktadır. Son iki ifadeyle ilişkili bu belirtilme düzeyleri, Tablo 2.28’de de yer aldığı gibi paylaşılmayan “.. teknolojik değişim ve gelişmeye paralel olarak .. parçalanma mesleğimin dünyadaki önemini giderek azalttı” ifadesinin bir kez daha vurgulanması biçiminde ya da bir iç tutarlılık göstergesi olarak ele alınabilir. Bir başka ifadeyle mühendis – mimarlar mesleklerinin önemini giderek azalması gibi bir kavramlaştırmayı ne mesleki değerlendirme bağlamında ne de işsizliğin bir kaynağı olarak görüyorlar ve bu doğrultudaki görüşlere katılmıyorlar.

Tablo 2.32. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Meslek içinde çalışarak geçirdiğiniz süre’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
5 yıl ve daha az	23,7	18,8	26,9	26,3	21,5	23,5	40,7	29,7	24,0
6-10 yıl	19,7	14,4	13,5	15,6	18,2	6,9	12,0	21,1	18,1
11-20 yıl	30,6	26,3	20,8	20,7	23,0	21,2	23,7	11,4	22,0
21-30 yıl	12,2	26,3	5,2	16,3	20,5	26,1	11,9	4,6	15,7
30 yıldan daha fazla	3,4	11,7	2,5	8,0	2,9	2,2	-	0,5	4,4
Yanıtsız	10,5	2,5	31,1	13,2	13,9	20,0	11,7	32,7	15,8
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.33. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Meslek dışında çalışarak geçirdiğiniz süre’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
5 yıl ve daha az	17,0	20,9	29,4	25,5	18,7	15,2	15,5	27,9	21,6
6-10 yıl arası	4,7	4,8	15,9	15,9	5,0	1,7	2,3	11,5	7,1
11-20 yıl	1,5	3,1	4,3	7,2	3,9	1,7	5,5	10,0	4,9
21-30 yıl	-	0,2	0,6	0,8	1,4	0,9	-	1,9	1,0
30 yıldan daha fazla	-	0,5	-	-	-	-	-	-	0,1
Yok	0,6	-	-	-	-	-	-	-	0,1
Yanıtsız	76,2	70,5	49,8	50,6	71,0	80,5	76,7	48,6	65,2
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki iki tablo birlikte incelendiğinde açıkça görüleceği gibi, mühendis – mimarların yüzde 15,8’i meslek içinde çalışarak geçirdikleri süre sorusunu yanıtsız bırakırken, meslek dışında çalışarak geçirilen süre sorusuna kitlenin yüzde 34,7’si bir süre belirterek yanıt veriyor. Dolayısıyla TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis - mimarların yüzde 15,8’yle yüzde 34,7’si arasında değişen bir kesiminin sürekli ya da kimi zaman meslek dışı işlerde çalışarak gelir elde etmek durumunda kaldığı ya da bu durumu tercih ettiği söylenebilir.

Ziraat Mühendisleri arasında meslek içinde çalışarak geçirdikleri süre sorusuna yanıt vermeyenlerin oranı yüzde 32,7’ye yükselirken (tüm grup içinde bu oran yüzde 15,8’dir), meslek dışında çalışarak geçirilen süre sorusuna yanıt vermeyenlerin oranı yüzde 48,6’ya çıkıyor (ki tüm grup açısından bu oran 65,2 olarak Tablo 2.33’te görülüyor). Ziraat Mühendislerinin bu olumsuz

durumuna karşılık Peyzaj Mimarlarının sergilediği meslek içi, meslek dışı çalışma dağılımı (% 11,7 ve % 76,7'lik oranlarla) görece olarak daha olumlu kabul edilmesi gereken bir durum sergiliyor.

Tablo 2.34. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların 'İş arayarak işsiz geçirdiğiniz süre' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İşsiz kaldım.	28,8	29,9	53,2	35,9	28,3	43,0	43,9	33,6	31,1
1-12 ay	21,2	18,9	35,1	20,3	21,0	11,3	27,0	15,8	19,6
13-24 ay	3,9	6,0	8,3	12,8	4,8	25,2	4,5	6,9	5,8
24 aydan daha fazla	3,7	5,0	9,8	2,8	2,5	6,5	12,4	10,9	5,7
Yanıtsız	71,2	70,0	46,8	64,2	71,7	57,0	56,1	66,4	68,9
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Her üç mühendis – mimardan birinin iş yaşamı içerisinde işsiz kaldığı Tablo 2.34'ten görülüyor. *Bir ve hatta iki yılı aşkın süre* işsiz kalan mühendis – mimarlar söz konusu olduğunda yüzde 31,7'lik oranla Meteoroloji Mühendisleri, yüzde 17,8'lik oranla Ziraat Mühendisleri, yüzde 16,9'luk oranla Peyzaj Mimarları, yüzde 15,6'lık oranla Maden Mühendisleri öne çıkıyor. En az işsizlikle karşı karşıya kaldıkları görülen Makine Mühendislerinde bir – iki yılı aşkın süre işsiz kalanların oranı yüzde 7,3, Elektrik Mühendislerinde ise yüzde 7,6'dır.

Tablo 2.35. TMMOB'ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların 'Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse kaç kez işsiz kaldınız?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, hiç işsiz kalmadım.	61,0	64,8	36,5	58,6	56,1	23,4	29,7	49,2	56,4
Evet, işsiz kaldım.	28,8	34,1	50,4	37,8	34,5	57,9	59,8	40,3	35,7
1 kez	16,6	15,5	8,3	14,7	17,7	11,3	23,9	17,6	16,8
2 kez	4,6	6,5	5,9	6,0	7,0	21,8	4,0	7,0	6,4
3 kez	2,2	5,1	1,2	2,0	4,3	0,9	2,5	1,6	3,2
4 ve daha fazla	1,0	2,5	0,9	2,0	2,3	2,2	0,5	1,1	1,7
Yanıtsız	4,3	4,5	34,1	13,2	3,3	21,8	28,8	13,0	7,5
Yanıtsız	10,2	1,1	13,1	3,6	9,4	18,7	10,4	10,5	7,9
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 35 ve 36'ya birlikte baktığımızda mühendis – mimarların yüzde 56,4'ünün bugüne değin işsiz kalmadıklarını ve yüzde 7,9'luk bir grubun ise bu soruya yanıt vermediğini görüyoruz. Bu soruya yanıt vermeyen kesimin de hiç işsiz kalmadığı varsayılırsa, kısa ya da uzun işsizlik yaşamış olan mühendis – mimarların oranı yüzde 35,7'ye yükselir.

Tablo 2.36. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Mezuniyetinizden bu yana işsiz kalıp iş aramak durumunda kaldığınız dönemler oldu mu? Evetse bir dönemde en uzun işsiz kaldığınız süre ne oldu?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, olmadı.	61,0	64,8	36,5	58,6	56,1	23,4	29,7	49,2	56,4
Evet, oldu.	28,8	34,1	50,4	37,8	34,5	57,9	59,8	40,3	35,7
1-6 ay	11,5	16,9	5,2	14,7	18,2	4,3	18,2	6,8	13,3
7-12 ay	7,7	8,5	5,2	10,7	7,4	5,6	15,5	9,7	8,5
13-24 ay	2,5	3,8	5,5	2,8	3,7	6,5	3,5	6,1	4,1
24 aydan daha fazla	2,8	3,1	2,2	1,2	1,0	3,0	11,4	7,3	3,6
Yanıtsız	4,3	1,9	32,2	8,4	4,2	38,4	11,2	10,4	6,2
Yanıtsız	10,2	1,1	13,1	3,6	9,4	18,7	10,4	10,5	7,9
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek yaşamı içinde işsizlik yaşadığını söyleyenlerin yaklaşık yarısı (16,8 / 35,7) 1 kez işsiz kaldığını söylerken, yine işsiz kalanların kabaca dörtte biri (7,7 / 35,7) bir dönemde 13 aydan daha uzun süre işsiz kaldığını belirtiyor. Bu Peyzaj Mimarlarıyla Ziraat Mühendislerinde en üst düzeye ulaşırken, Maden / Makine / Elektrik / İnşaat Mühendisliği gibi daha eski meslek dalları arasında görece olarak alt düzeylere iniyor. Ama bu oranlar daha eski mühendislik mimarlık dallarında ne denli azalıyor olsa da, asgari her üç mühendis – mimardan birisinin işsizlik yaşamış olması, mühendislik mimarlık mesleğinin günümüz Türkiye’indeki sorunlarının irdelenmesi açısından göz ardı edilemeyecek derecede önemli bir noktadır.

Tablo 2.37. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Mezuniyetinizden bu yana toplam kaç kuruluşta çalıştınız?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1-2 kuruluşta çalıştım.	61,4	55,5	64,8	58,1	50,3	32,5	63,3	60,0	56,6
3-4 kuruluşta çalıştım.	20,9	26,8	17,4	18,3	26,7	7,4	16,3	14,6	21,8
5 ve üzeri kuruluşta çalıştım.	7,8	13,4	3,1	11,6	13,7	22,2	8,5	4,3	9,8
Yanıtsız	10,0	4,3	14,6	12,0	9,3	37,9	11,9	21,1	11,7
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mezuniyetinden bugüne 2 ve daha az işyerinde çalışanların oranı 8 dalın mühendis – mimarları içinde yüzde 56,6’lık bir oranı yansıtıyor. Bu oran düşük bir iş değiştirme düzeyinin göstergesi olarak ele alınabilir. Tablo üniversiteden mezun olduğu günden bu yana 5 ve daha fazla sayıda kuruluşta çalışmış olanların oranını yüzde 9,8 olarak gösteriyor. Aşağıdaki tablo incelediğinde de görüleceği gibi, araştırma anında mühendis – mimarların çalıştıkları işlerindeki çalışma süreleri 6 ve daha fazla yıl olanların oranı yüzde 47,9’a ulaşıyor. Bu da, 8 dalın mühendis mimarları için, ortalama çalışma süresinin (9,4 yıl) on yıla yaklaştığının gösteriyor.

Tablo 2.38. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*Şu andaki işinizde kaç yıldır çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
5 yıl ve daha az	37,9	37,4	41,0	27,9	38,9	29,1	44,7	43,4	39,2
6-10 yıl	21,0	16,8	22,0	19,5	18,0	6,1	13,0	21,2	19,1
11-20 yıl	15,6	15,8	17,2	27,5	21,3	18,6	14,5	15,5	17,6
21-30 yıl	5,7	19,7	3,7	9,5	7,6	8,2	10,9	4,3	9,1
30 yıldan daha fazla	1,0	6,5	2,2	1,2	1,3	0,4	-	0,3	2,1
Yanıtsız	18,8	3,8	14,0	14,4	12,8	37,5	16,9	15,3	12,8
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki iki tablonun (Tablo 2.37 ve Tablo 2.38) sergilenen dağılımlarında yer alan “yanıtsız” kategorisi araştırmanın veri derleme anında bir iş ya da işyerinde çalışmıyor olmaktan kaynaklanan cevapsızlığı yansıtıyor. Durum bu olunca tüm çalışma yaşamı boyunca 1-2 kuruluştaki çalışmış olanların oranı yüzde 64,1’e, araştırma anında çalıştıkları işyerinde 6 ve daha uzun süredir çalışanların oranı da yüzde 54,9’a yükselmiş oluyor.

Araştırmanın veri derleme anında; bir işyerine ya da evinden çalışarak iş sahibi olanların oranı yüzde 82,5, işsiz olup iş arayanların oranı da yüzde 2,9 olmak üzere toplam çalışma yaşamının içinde yer alan mühendis – mimarların oranı yüzde 85,4 olarak gerçekleşiyor. Yüzde 1,2’lik bir grup, araştırma veri derleme anında çalışmamasına karşın iş aramayanlardan, yüzde 2,4’ü kendisini “ev kadını” olarak tanımlayan mühendis – mimarlardan ve yüzde 9,7’si de emeklilerden oluşan araştırma kitlesinin dallara ve çalışma konumuna ilişkin dağılımı, aşağıdaki tabloda (Tablo 2.39) ayrıntılarıyla sergileniyor.

Tablo 2.39. TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘*Şu andaki çalışma konumunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Bir iş yerinde çalışıyorum.	84,9	82,1	87,1	78,1	83,3	79,1	77,3	80,0	82,3
Herhangi bir işyerinde çalışmıyorum, işimi evden yürütüyorum.	0,6	2,2	1,2	1,6	1,2	0,4	2,8	0,8	1,2
Şu anda işsizim, iş arıyorum.	2,7	1,5	8,5	6,4	2,6	0,4	12,9	2,9	2,9
Çalışmıyorum ama iş de aramıyorum.	11,6	14,0	2,8	14,0	12,6	20,0	7,0	15,7	13,3
Emekliyim	7,3	10,8	2,2	13,6	11,0	20,0	5,5	9,4	9,7
Ev kadınıyım	3,2	0,8	-	-	1,4	-	0,8	4,7	2,4
Diğer	0,4	2,3	0,6	0,4	0,2	-	0,8	1,6	1,1
Yanıtsız	0,6	-	-	-	-	-	-	-	0,1
Yanıtsız	0,1	0,2	0,3	-	0,2	-	-	0,5	0,3
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarların çalışma konumlarına meslek dalları açısından bakıldığında ortaya bazı farklılaşmalar çıkıyor. Bir işte çalışmayan, iş de aramayanların oranı tablonun genel sütununda yüzde 13,3 olarak görünürken, Meteoroloji Mühendislerinde aynı oran yüzde 20’ye çıkmakta ve bu kitlenin tamamı emeklilerden oluşmaktadır. Ev kadınlarının toplam kitle içindeki ağırlığı yüzde

2,4’ken Jeofizik, Maden ve Meteoroloji Mühendisliği mezunları arasında hiç ev kadınının bulunmaması; buna karşın Ziraat Mühendisleri arasında ev kadını oranının yüzde 4,7’ye, Elektrik mühendisleri arasında da yüzde 3,2’ye yükselmesi dikkati çekiyor.

Araştırma veri derleme anında işsiz olup, iş arayanların oranının Peyzaj Mimarları arasında genelin (%2,9) dört buçuk katına (%12,9) çıkışı, Jeofizik Mühendisleri arasında yüzde 8,5 Maden Mühendisleri arasında da yüzde 6,4 oranında işsiz bulunması, bu mühendislik – mimarlık dallarına ilişkin değerlendirmeler yapılırken gözden kaçmaması gereken noktalar olarak öne çıkıyor.

C. İşyeri ve Çalışma Koşullarına İlişkin Sorular

Çalışmanın bu bölümünde sergilenecek bulgular, araştırma soru kağıdı B bölümünün 11’inci sorusuna “Bir işyerinde çalışıyorum” yanıtını veren kesimin bilgilerini içermektedir. Bir başka deyişle raporun bu kısmında, TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki tüm mühendis - mimarların değil, “İşyeri ve çalışma koşulları” sorularını yanıtlayan % 83’lük kesimin ortaya koyduğu dağılım ve bulgular sergilenecektir. Dolayısıyla 8 Oda kapsamındaki mühendis - mimarlarının temsil ettiği kitle büyüklüğü 271.567 iken, bu bölümde 223.495 mühendislik - mimarlık fakültesi mezununa ilişkin veriler sergilenecektir.

Araştırma soru kağıdının B bölümünde yer alan 11’inci soruya “bir işyerinde çalışıyorum” yanıtı verenlerin oranı 8 Oda kapsamındaki mühendis – mimarlar için farklı dağılımlar ortaya koyuyor. Örneğin Peyzaj Mimarlarında yüzde 77,3 olan bu oran, Jeofizik Mühendislerinde yüzde 87,1’e yükseliyor. Aynı oran Maden Mühendislerinde yüzde 78,1, Meteoroloji Mühendislerinde yüzde 79,1, Ziraat Mühendislerinde yüzde 80, İnşaat Mühendislerinde yüzde 82,1, Makine Mühendislerinde yüzde 83,3, Elektrik Mühendislerinde ise yüzde 84,9’dur.

Tablo 2.40. Çalışan mühendis mimarların ‘Nerede çalışıyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Kamu kesiminde	40,7	28,2	63,8	55,7	30,1	47,7	73,1	69,9	43,7
Merkezi hükümete bağlı bir kurum /kuruluşta	13,4	11,3	29,4	13,3	9,8	34,0	22,2	36,8	18,2
Kamu iktisadi teşekkülü	16,1	4,6	8,7	24,0	6,5	4,4	-	17,0	11,1
Üniversite-yüksekokul	8,7	4,8	8,1	16,9	8,6	8,8	30,9	3,5	7,1
Belediye/belediyeye bağlı bir kuruluş-şirket	1,8	6,1	10,5	1,5	2,6	-	19,0	5,0	4,2
Meslek odası	-	-	-	-	0,5	-	0,7	-	0,1
Belirsiz	0,8	1,3	7,0	-	2,1	0,5	0,3	7,7	3,0
Özel kesimde	58,4	71,5	35,9	44,3	69,4	51,2	26,9	29,9	55,8
Başkasına ait bir şirkette/proje bürosunda	43,4	31,9	24,6	38,2	49,7	50,7	17,5	20,8	36,2
Ortağı olduğum ya da kendime ait bir şirkette /proje bürosunda	15,0	39,6	11,3	6,1	19,7	0,5	9,4	9,1	19,7
Yanıtız	0,9	0,3	0,4	-	0,5	1,1	-	0,2	0,4
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

8 Odanın kapsamına giren mühendis - mimarların yaklaşık her 10 kişisinden 6'sı özel kesimde 4'ü ise kamu kesiminde çalıştığını beyan ediyor. Dal ayrımında mühendis – mimarların çalışma yerleri incelendiğinde, ağırlıklı özel kesimde çalışanların sırasıyla İnşaat, Makina ve Elektrik Mühendisleri olduğu, yukarıdaki tablodan net biçimde görülüyor. Ayrıca genel yapının özel sektör ağırlıklı bir hale gelmesinde bu üç hacimli mühendislik dalının etkisi büyük: Peyzaj Mimarlarının yüzde 73,1'inin, Ziraat Mühendislerinin yüzde 69,9'unun, Jeofizik Mühendislerinin yüzde 63,8'inin kamu kesiminde çalışıyor olmasına karşılık, genel yapının özel kesimde çalışanlar ağırlıklı bir yapıya dönüşmesi mühendis – mimar sayılarının dallara göre farklılaşmasından kaynaklanıyor.

Kamu kesiminde çalışan 8 Oda kapsamındaki yaklaşık her 10 mühendis – mimardan 4'ü 'merkezi hükümete bağlı bir kurum/kuruluştaki', Maden ve Elektrik Mühendisleri ise daha çok 'kamu iktisadi teşekküllerinde' çalışmaktadır. Kamuda çalışan Peyzaj Mimarlarının yarısına yakın kısmının üniversite ya da yüksek okullarda çalışıyor oluşu da dikkat çekici. Peyzaj Mimarlarıyla Jeofizik Mühendisleri arasında belediye ya da belediyeye bağlı kuruluşlarda çalışanların oranı, tüm diğer mühendislik dallarına göre daha yüksek. Ama elbette belediye ve / veya belediyeye bağlı kuruluşlarda çalışan İnşaat Mühendisi oranı diğer iki dala göre daha düşük olsa da, sayısal açıdan belediye ve bağlı kuruluşlarında çalışan İnşaat Mühendislerinin sayısı, 8 dal içinde en büyük sayı olarak ortaya çıkıyor.

Özel kesime ait bir işyerinde çalıştığını belirtenlerin üçte ikisi söz konusu işyerlerinde ücretli olarak; üçte biri ise ortak ya da sahip konumunda çalıştığını söylemiştir. Kendi işyerinde ya da ortağı olduğu bir işyerinde çalıştığını beyan edenlerin oranının en yüksek olduğu mühendislik – mimarlık dalı, İnşaat Mühendisliği. İnşaat Mühendisliğini bu açıdan Makine Mühendisleri ve Elektrik Mühendisleri izlemektedir. Meteoroloji Mühendisleri ise en yüksek oranda ücretli – maaşlı çalışan kesim olarak, en az ortak ya da kendi başına işyeri sahibi olan mühendis – mimar grubunu oluşturuyor.

Tablo 2.41. Çalışan mühendis mimarların 'Nerede çalışıyorsunuz?' sorusuna verdikleri yanıtlara göre lisans düzeyinde mezun oldukları üniversitelerin dağılımı

	Kamu kesiminde	Özel kesimde	Yanıtsız	Genel
İstanbul'daki üniversiteler	17,3	29,3	51,9	24,2
Ankara'daki üniversiteler	17,6	15,0	-	16,1
İzmir'deki üniversiteler	9,3	9,4	-	9,3
Diğer Anadolu Üniversiteleri	50,2	38,6	48,1	43,7
Yurtdışındaki üniversiteler	0,4	1,1	-	0,8
Yanıtsız	5,2	6,6	-	5,9
Toplam	97.755	124.787	953	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloda, kamu kesiminde çalışan her 2 kişiden biri İstanbul, Ankara ve İzmir illeri dışındaki illerde yüksek eğitimlerini tamamlamış görünmektedirler. Özel kesimde çalışanlar içinde de 'Diğer Anadolu Üniversiteleri'nden mezun olanlar önemli bir pay almasına (yüzde 38.6) karşın, ağırlıkları kamu kesiminde çalışanlara göre azalırken, İstanbul'daki üniversitelerden mezun olanların oranı fark edilir bir artış gösteriyor. Kamu kesiminde çalışan İstanbul mezunlarının payı yüzde 17.3 iken, özel kesimde çalışanlar içinde bu oran yüzde 30'lara yaklaşmaktadır. Ankara ve İzmir üniversitelerinden mezun olanların ise kamu ve özel kesimdeki payları farklılaşmayıp, benzer dağılımlar göstermektedir.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.42. Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığınız işyerinin yapısında kamu ortaklığı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı kamuya ait?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, kamu ortaklığı yok.	90,1	92,4	97,0	86,2	95,1	98,9	91,5	93,9	93,0
Evet, kamu ortaklığı var.	7,5	1,7	1,0	3,4	1,9	-	-	4,9	3,4
Yüzde 51 ve daha fazlası	-	0,4	-	-	-	-	-	-	0,1
Yüzde 50’si	-	0,4	1,0	-	0,8	-	-	-	0,4
Yüzde 49 ve daha az	2,1	-	-	2,3	-	-	-	-	0,5
Bilmiyorum	4,2	0,8	-	1,1	1,1	-	-	4,9	2,1
Yanıtsız	1,3	-	-	-	-	-	-	-	0,3
Yanıtsız	2,4	5,9	2,0	10,3	3,0	1,1	8,5	1,3	3,7
Toplam	25.181	34.766	1.522	3.310	42.266	374	827	16.541	124.787
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Şirket ya da proje bürosunda çalışan mezunlar işyerlerinde kamu ortaklığının olup olmadığı sorusuna ancak yüzde 3,4 oranında olumlu yanıt verirken, benzer büyüklükteki bir kesim de bu soruya yanıt veremiyor (% 3,7).

Kamu ortaklığı olan özel şirket ya da proje bürosunda çalışan mühendis – mimarların oranı yüzde 3,4 iken, Elektrik Mühendisleri arasında bu oran yüzde 7,5’e, Ziraat Mühendisleri arasında da yüzde 4,9’a yükseliyor. Söz konusu olan kamu yerine yabancı ortaklık olunca, yüzde 3,4 olan oran yüzde 10,9’a yükseliyor. Yabancı ortaklığın en yüksek olduğu ilk iki dal Makina (% 14,9) ile Elektrik (% 14,4) Mühendisliği mezunlarının çalışma alanları olarak öne çıkıyor. Bu dalları izleyen diğer iki dal ise; Ziraat (% 11) ve Maden (% 10,3) Mühendisliğidir.

Tablo 2.43. Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığınız işyerinin yapısında yabancı sermaye payı var mı? Evetse, sermayenin ne kadarı yabancılara ait?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Yabancı sermaye payı yok.	84,1	90,3	93,1	83,9	83,8	98,9	92,7	88,3	86,5
Yabancı sermaye payı var.	14,4	4,2	4,9	10,3	14,9	-	2,4	11,0	10,9
Tamamı	2,6	0,8	1,0	5,7	2,3	-	-	0,3	1,8
Yüzde 51 ve daha fazlası	7,2	-	1,0	-	1,0	-	-	1,9	2,1
Yüzde 50’si	0,6	-	-	-	0,7	-	-	-	0,3
Yüzde 49 ve daha az	0,9	2,5	2,0	-	5,8	-	1,2	-	2,9
Bilmiyorum	2,8	0,8	-	3,4	3,5	-	1,2	8,7	3,3
Yanıtsız	0,3	-	1,0	1,1	1,6	-	-	-	0,6
Yanıtsız	1,5	5,5	2,0	5,7	1,3	1,1	4,8	0,6	2,6
Toplam	25.181	34.766	1.522	3.310	42.266	374	827	16.541	124.787
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.44. Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığınız işyerinde sizin hisseniz var mı? Evetse, ne kadar?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, hissem yok.	74,3	44,6	68,5	86,2	71,6	98,9	64,9	69,6	64,8
Evet, hissem var.	25,7	55,4	31,5	13,8	28,4	1,1	35,1	30,4	35,2
1-24	1,8	2,5	3,9	2,3	3,3	1,1	2,4	2,3	2,6
25-49	4,8	6,1	2,0	2,3	7,0	-	3,6	1,9	5,4
50-74	9,9	18,9	9,9	2,3	10,2	-	18,1	8,7	12,2
75-100	8,3	22,8	10,8	5,7	7,6	-	8,5	9,7	12,2
Yanıtsız	0,9	5,1	4,9	1,1	0,3	-	2,4	7,8	2,8
Toplam	25.181	34.766	1.522	3.310	42.266	374	827	16.541	124.787
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bir şirket ya da proje bürosunda çalışan mühendis – mimarların üçte birin büronun ya sahibi ya da ortağı olduğu yukarıdaki tablodan görülüyor. Çalışılan işyerinin ortağı olma ya da sahiplik oranının en yüksek olduğu dal, özel kesimde çalışmanın da en yüksek olduğu İnşaat Mühendisleri arasında görülüyor. Meteoroloji Mühendisleri arasında özel kesimde ücretli – maaşlı olarak çalışma oranı yüksek iken, çalışılan işyerine ortak olma ya da şirketin sahibi olabilme düzeyi yüzde 1,1’lik bir oranla en düşük ortaklık ilişkisini yansıtır.

Tablo 2.45. Şirket yada proje bürosunda çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığınız işyerinin hisseleri borsada işlem görüyor mu?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Evet, görüyor.	15,7	1,3	3,9	13,8	7,2	47,3	3,6	20,4	9,2
Hayır, görmüyor.	80,7	94,1	93,1	80,5	88,2	52,7	92,7	76,7	86,6
Yanıtsız	3,6	4,7	3,0	5,7	4,6	-	3,6	2,9	4,2
Toplam	25.181	34.766	1.522	3.310	42.266	374	827	16.541	124.787
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Özel bir şirket ya da proje bürosunda çalışan yaklaşık her 10 mühendis – mimardan sadece 1’i hisseleri borsada işlem gören bir şirkette çalışmaktadır. Ancak Meteoroloji ve Ziraat Mühendislerinin çalıştığı özel işyerlerinin hisselerinin çok daha yüksek oranlarla borsada işlem görüyor olması ve bu iki dalı, Elektrik Mühendisleri (% 15,7) ile Maden Mühendislerinin (% 13,8) izlemesi, mühendis – mimarların çalıştıkları işletmelerin ölçeği açısından önemli ipuçları veriyor.

Altta tablo da görüldüğü gibi, çalışılan işyerlerinin faaliyet alanları mühendislik – mimarlık dalına göre farklılaşmalar ortaya koyuyor. Elektrik Mühendisleri en çok “elektrik, gaz, su” alanında, İnşaat Mühendisleri “inşaat”, Jeofizik Mühendisleri “sosyal ve kişisel hizmetler”, Maden Mühendisleri “madencilik”, Makine Mühendisleri “imalat sanayi”, Meteoroloji Mühendisleri “finans, sigorta, mesleki hizmetler ile imalat sanayi”, Ziraat Mühendisleri ve Peyzaj Mimarları ise “tarım, ormancılık” alanında faaliyet gösteren işyerlerinde daha ağırlıklı olarak çalışıyorlar.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.46. Çalışan mühendis mimarların ‘İşyerinizin temel faaliyet alanı nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İmalat sanayi	13,8	4,9	1,1	8,7	39,7	23,7	1,6	14,3	18,5
İnşaat	5,6	60,9	11,6	1,5	10,1	4,4	13,6	2,9	18,3
Sosyal ve kişisel hizmetler	17,6	9,4	43,1	9,2	16,6	15,3	7,8	13,0	14,5
Tarım, ormancılık	-	-	-	4,6	1,5	1,1	22,5	49,9	13,2
Elektrik, gaz, su	25,8	2,2	1,4	-	7,8	18,1	0,3	0,1	7,7
Finans, sigorta ve mesleki hizmetler	9,0	6,3	13,7	7,2	7,8	28,6	11,6	6,4	7,6
Ulaşım, depolama, iletişim	8,6	2,9	0,4	5,6	2,8	0,5	7,1	1,2	3,6
Toptan ve perakende ticaret, restoran, otel işletmeciliği	2,5	0,9	9,1	2,5	3,5	0,5	1,0	6,0	3,4
Madencilik	-	0,3	2,8	53,1	0,5	0,5	6,7	0,1	2,1
Yanıtsız	17,1	12,1	16,9	7,6	9,6	7,1	27,7	6,1	11,0
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.47. İmalat sanayinde çalışan mühendis mimarların sektörel dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Kimyasal madde ve ürünler	24,3	-	-	59,0	2,6	-	20,0	38,5	13,3
Ana metal sanayi	7,5	18,4	33,3	-	16,7	-	-	0,7	12,1
Makine ve teçhizat	1,2	-	-	5,9	11,9	-	-	-	7,3
Gıda ürünleri ve içecek	5,5	6,1	-	-	5,1	-	-	11,4	6,3
Elektrikli makina ve cihazlar	17,4	6,1	-	17,6	4,9	-	-	-	6,0
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	2,5	-	-	-	9,5	-	-	-	5,9
Tekstil ürünleri	7,5	-	-	-	5,4	-	20,0	-	4,3
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	-	30,7	-	11,7	0,6	-	-	-	2,3
Plastik ve kauçuk ürünleri	2,5	-	33,3	-	2,9	-	-	-	2,1
Metal eşya sanayi (Makina ve teçhizatı hariç)	1,2	-	-	-	3,1	-	-	-	2,0
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	-	6,1	-	-	2,6	-	20,0	-	1,9
Kağıt ve kağıt ürünleri	2,5	-	-	-	1,1	-	-	-	1,0
Tabaklanmış deri, Bavul, Elçantası, Saraciye ve Ayakkabı	-	6,1	-	-	0,6	-	-	-	0,7
Diğer ulaşım araçları	-	-	-	-	1,1	-	-	-	0,7
Basım ve Yayım, Plak, kaset, vs	1,2	-	-	-	0,6	-	-	-	0,5
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); Hasır vb. Örülerek yapılan maddeler	-	6,1	-	-	-	-	-	-	0,4
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı, cihazı	1,2	-	-	-	-	-	-	-	0,2
Yanıtsız	25,5	20,3	33,3	5,9	31,3	100,0	40,0	49,4	33,2
Toplam	5.959	2.398	45	648	24.179	173	50	7.932	41.384
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bir işyerinde çalışan mühendis – mimarların yüzde 18,5’i İmalat sanayiinde faaliyet gösteren kurum ya da kuruluşta çalıştıklarını belirtiyorlar. “Kimyasal madde ve ürünler” ile “ana metal sanayi” imalat sanayiinde çalışan her dört mühendis – mimardan birinin çalıştığı faaliyet alanını tanımlıyor. Diğer taraftan, imalat sanayiinin hangi alanında faaliyet yürütüldüğüne ilişkin soruyu yanıtsız bırakan mühendis - mimarların oranının yüzde 33,2 olarak gerçekleşmesi de düşündürücü bir durum ortaya çıkarıyor.

Tablo 2.48. Çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığımız işyerinde aşağıdakilerden hangileri var?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Yerel Bilgisayar Ağı	79,1	65,7	85,6	73,5	77,6	95,6	74,8	74,9	74,7
AR-GE birimi	51,7	23,7	45,6	56,7	39,9	48,9	34,1	53,6	42,7
Herhangi bir ISO belgesi	45,7	27,7	23,5	32,7	45,4	55,6	20,0	27,5	36,0
Yabancı bir firmayla lisans, 'know-how', yazılım anlaşması	13,5	4,3	4,9	11,7	9,9	52,9	1,0	6,2	8,5
Yabancı bir şirketin temsilciliği	9,1	3,6	4,2	4,6	11,5	24,2	2,9	3,3	6,9
Yurtdışına fason üretim	5,3	1,8	1,1	5,1	13,6	48,5	0,7	1,0	5,7
Yanıtsız	11,9	18,7	4,6	10,7	10,7	2,7	14,6	13,9	13,4
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Çalışan mühendislik ve mimarlık mezunları, işyerlerinin niteliğine ilişkin sıklar arasından ortalama 1.7 seçim yapmışlardır. Meteoroloji ve Elektrik Mühendisliği mezunlarının işyerleri ortalamadan daha fazla özelliğe sahipken (sırasıyla 3.3 ve 2 yanıt alınmıştır), İnşaat ve Peyzaj mezunlarının işyerleri daha az nitelik sahibidir (sırasıyla 1.2 ve 1.3 yanıt alınmıştır). Yerel bilgisayar ağı, AR-GE birimi ve herhangi bir ISO belgesi, A grubu mezunların işyerlerinde en çok karşılaşılan özelliklerdir.

“Yabancı bir firmayla lisans ‘know-how’, yazılım anlaşması” ya da “yabancı şirket temsilciliği”, “yurt dışına fason üretim” gibi dış ilişkiler düzeyini gösteren etkinliklerin mühendis – mimarların çalıştığı işyerlerinde düşük oranlarda (% 8,5 ile %5,7 arasında) rastlanması, bir içe kapalılık göstergesi olarak da değerlendirilebilir.

Çalışılan işyerlerinde önem verilen özellikler ile işyerlerinde bulunan özellikler karşılaştırmalı olarak ele alındığında kimi ilginç görünümeler ortaya çıkıyor. Örneğin (alttaki tabloda görüldüğü gibi) mühendis – mimarların çalıştıkları işyerlerinin yüzde 42,7’sinde AR-GE birimi varken, AR-GE çalışmalarına önem oranı yüzde 30,8 olarak belirtiliyor, yani birimi olduğu kadar önemi olmayan çalışmalar arasına giriyor AR-GE çalışmaları.

Herhangi bir ISO belgesine sahiplik oranı çalışanların yüzde 36’sı tarafından belirtilirken, aynı mühendis – mimarlar çalıştıkları işyerlerinde ISO sistemine önem verilmesini belirtirken yüzde 26,7 düzeyinde kalıyorlar. Bir başka deyişle ISO sistemine verilen önem yüzde 26,7 düzeyini yansıtarken, ISO belgesine verilen önem ise yüzde 36’ya yükseliyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.49. Çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığınız işyerinde aşağıdakilerden hangilerine önem veriliyor?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Takım çalışması	57,3	63,6	49,9	60,2	64,2	69,9	56,5	48,7	58,4
Hizmet içi eğitim	43,0	27,6	46,6	40,8	38,5	67,7	35,1	52,8	40,8
İş sağlığı ve güvenliği	40,6	35,3	27,7	50,0	42,9	7,1	38,4	31,9	37,8
Kalite yönetim sistemi	40,6	29,3	26,3	30,1	40,5	6,6	26,7	23,1	32,9
AR-GE çalışmaları	36,3	15,9	49,4	33,7	30,9	36,3	24,5	37,9	30,8
Müşteri ilişkileri yönetimi	36,2	30,0	35,1	16,8	31,9	3,3	10,7	24,2	29,6
Şirket kültürü	30,0	27,2	17,6	20,9	36,9	2,7	21,6	24,7	29,2
Çalışanların iş güvencesi	24,1	27,3	26,3	36,3	31,9	31,9	23,3	23,2	27,2
ISO sistemi	40,1	20,2	13,7	25,5	32,4	51,2	16,1	17,0	26,7
Sosyal sorumluluk	24,6	20,0	14,1	18,4	28,9	8,8	16,8	25,6	24,5
Performans yönetim sistemi	28,2	17,8	26,7	25,0	23,2	4,4	27,7	19,0	22,1
Kurumsal kaynak yönetimi	15,0	6,1	13,7	10,7	16,7	7,7	2,6	19,5	14,3
Sendikalaşma	14,3	4,3	10,5	13,3	13,4	8,2	8,7	22,4	13,7
Hiçbiri	0,9	0,3	-	1,0	0,7	4,9	0,7	3,0	1,2
Diğer	-	-	1,1	0,5	0,2	-	-	-	0,1
Yanıtsız	6,2	8,4	4,2	7,1	3,5	8,2	15,8	8,1	6,6
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

TMMOB’ye bağlı 8 Odanın kapsamındaki mühendis – mimarların çalıştığı işyerlerinde “takım çalışması” yüzde 58,4 oranında önem verilen öge olarak belirtilirken, “hizmet içi eğitim” yüzde 40,8’lik oranla ikinci sırada, “iş sağlığı ve iş güvenliği” yüzde 37,8’lik oranla üçüncü sırada yer alırken, son üç sırada “performans yönetim sistemi / kurumsal kaynak yönetimi / sendikalaşma” yüzde 22,1 ile yüzde 13,7 arasında değişen oranlarla yer alıyor. Araştırma kapsamındaki mühendis – mimarların çalıştığı işyerlerinde önem verilen öğelerin büyük farklılıklar yansıttığı yukarıdaki tablodan net olarak izlenebiliyor. Bu farklılık çalışan mühendis – mimarların dallarıyla da ilişkili. Farklılığın bir başka kaynağı ise, mühendis – mimarların çalıştıkları işyerlerinin çalıştırdıkları ücretli kişi sayısı olabilir.

Tablo 2.50. Çalışan mühendis mimarların ‘İşyerinizde ücretli olarak kaç kişi çalışıyor?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1-9 kişi	9,5	30,0	17,6	14,8	16,4	0,5	9,4	11,5	16,6
10-24 kişi	9,3	16,2	3,9	6,1	11,8	9,3	25,1	7,1	10,9
25-49 kişi	10,5	11,5	1,8	7,6	10,4	1,1	23,5	9,7	10,4
50-99 kişi	7,6	5,2	10,2	7,7	12,0	2,2	8,4	13,1	9,7
100-149 kişi	5,8	4,2	1,8	13,8	5,7	27,0	1,3	13,6	7,5
150-249 kişi	6,2	3,3	9,1	4,1	5,9	2,7	0,7	9,0	6,1
250-499 kişi	3,0	6,4	2,8	6,6	6,9	24,8	2,3	14,3	7,8
500 ve üstü kişi	29,6	14,5	36,5	35,7	24,9	28,5	18,7	13,9	21,3
Ücretli çalışan yok	5,0	3,3	1,8	0,5	0,2	2,2	1,6	0,6	2,0
Yanıtsız	13,6	5,3	14,7	3,1	6,0	1,6	9,0	7,3	7,7
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yaklaşık her beş mühendis – mimardan biri 500 ve daha fazla kişi çalıştıran kuruluşlarda çalışıyor. Benzer büyüklükte bir mühendis – mimar grubu da 100 – 499 arasında kişi çalıştıran kuruluşlarda görev alıyor. Yaklaşık beşte bir’lik bir başka mühendis – mimar grubu ise, tek başına çalışan ya da 1-9 kişinin çalıştığı işyerlerinde çalışanlar kesimi olarak çıkıyor ortaya. Bir başka dağılım biçimiyle bakıldığında, yaklaşık her iki mühendis – mimardan biri 99 ve daha az kişinin çalıştığı işyerlerinde, diğerleri ise 100 ve daha fazla kişinin çalıştığı işyerlerinde görev almış durumdadır. İlk grubun içinde İnşaat, Makine Mühendisleri ile Peyzaj Mimarları var. İkinci grubun içinde ise belirgin bir biçimde Meteoroloji ve Ziraat Mühendisleri yer alıyor.

Tablo 2.51. Çalışan mühendis mimarların ‘İşyerinizde siz dahil kaç mühendis/ mimar çalışıyor?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1-9 kişi	36,4	56,0	24,7	37,2	48,4	32,5	27,3	29,7	41,9
10-24 kişi	13,8	13,4	12,3	9,2	19,6	5,5	24,8	6,2	13,4
25-49 kişi	5,6	8,9	3,2	16,9	7,6	1,6	1,6	8,9	7,9
50-99 kişi	6,0	3,8	9,5	10,7	4,7	3,3	1,3	14,0	7,3
100-149 kişi	1,3	-	2,1	1,0	1,9	5,5	1,0	3,5	1,7
150-249 kişi	4,6	0,6	15,0	2,5	0,7	7,7	-	4,6	2,7
250-499 kişi	3,3	1,9	7,0	0,5	3,6	2,2	7,4	5,8	3,7
500 ve üstü kişi	2,1	0,6	3,9	2,5	1,5	8,2	7,1	0,8	1,4
Yanıtsız	26,9	14,9	22,4	19,4	12,0	33,6	29,6	26,6	19,9
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

100 ve daha fazla mühendis – mimar istihdam eden kuruluşlarda çalışan mühendis – mimarların oranı yüzde 9,5 düzeyinde. Ama Jeofizik, Meteoroloji ve Ziraat Mühendisliği söz konusu olduğunda yüzde 9,5’lik oran yüzde 14,7 ile 28 arasında değişen bir düzeye yükseliyor.

Tablo 2.52. Çalışan mühendis mimarların ‘Şu andaki işinizde açık bir görev tanımınız var mı?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Açık bir görev tanımım yok.	15,2	24,7	15,1	14,3	23,6	59,5	5,5	20,0	20,7
Açık görev tanımım var, ama bunun dışında kalan işleri de yapıyorum.	44,4	39,6	42,1	42,3	44,9	21,9	43,6	39,1	42,0
Açık görev tanımım var, yalnızca tanımlı işlerimi yapıyorum.	35,3	26,9	34,4	33,7	27,0	17,5	43,2	33,5	30,7
Yanıtsız	5,1	8,7	8,4	9,7	4,5	1,1	7,7	7,4	6,5
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Farklı büyüklükteki ve değişik iş alanlarındaki işyerlerinde çalışan mühendis – mimarların önemli büyüklükteki bir kesimi (% 42’si) “açık görev tanımım var, ama bunun dışında kalan işleri de yapıyorum” derken, yüzde 20,7 büyüklüğünde bir kesim ise “açık bir görev tanımım yok” diyor. İş bölümünün tam tanımlandığı ve tanımlanan işbölümünün uygulandığı işyerlerinde çalışan mühendis – mimarların oranı yüzde 30,7 olarak gerçekleştiği yukarıdaki tablodan görülmüyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.53. Çalışan mühendis mimarların ‘Çalıştığınız işyerinde yaptığınız asıl iş nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Üretim / imalat	8,5	21,7	3,5	20,9	24,6	4,9	18,7	11,5	17,0
Planlama	12,3	21,8	26,6	11,7	9,3	39,0	17,8	10,8	13,6
Üst düzey yönetim / koordinasyon görevi	8,7	17,5	5,3	6,6	13,2	5,5	5,5	5,3	10,8
Eğitim / öğretim	13,4	3,7	15,5	18,4	9,6	7,7	24,1	10,6	9,9
Bakım onarım	20,4	6,2	0,7	6,1	14,1	0,5	10,3	0,8	9,7
Araştırma-geliştirme	10,3	5,9	20,3	9,7	9,3	7,7	2,9	12,3	9,6
Danışmanlık, uzmanlık, eksperlik	8,5	10,4	16,5	4,6	7,5	8,8	4,6	9,8	8,9
İşletme	7,2	7,4	2,8	10,2	12,1	5,5	10,7	7,6	8,8
Kalite kontrol	8,1	11,5	2,5	2,5	9,6	2,7	1,0	4,8	8,0
Teknik pazarlama-satış	4,5	6,4	19,3	6,1	9,3	1,1	11,0	8,9	7,7
Teknik tedarik, satın alma	6,3	8,8	8,7	8,7	10,8	1,1	3,3	2,7	7,2
Bilgi işlem	5,4	1,2	2,1	3,1	2,2	2,7	0,7	3,9	3,0
Satış sonrası hizmet	2,4	1,8	3,2	1,0	4,0	-	1,3	2,3	2,6
İş sağlığı / iş güvenliği	1,2	1,2	1,1	10,7	3,5	-	1,3	-	1,9
Denetim	1,4	3,1	-	2,5	1,1	-	0,7	1,8	1,8
Yazılım	3,5	0,6	1,1	-	1,5	1,6	0,3	-	1,2
Orta düzey yönetici	0,9	1,2	-	1,0	1,2	1,1	7,1	1,0	1,1
Diğer	3,2	0,9	1,4	5,6	-	1,1	0,7	4,1	2,0
Yanıtsız	6,5	5,1	1,4	1,5	1,6	25,3	7,1	13,9	6,5
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarların çalıştıkları işyerinde yaptıkları ‘asıl’ işin belirtilme oranı 1.25 olarak gerçekleşmiş. Makine Mühendisleri arasında asıl işin belirtilme sayısı ortalaması 1,4’e yükseliyor. Araştırma kitlesinin ilk 3 sırada yaptıkları işleri içinde “üretim/imalat”, “Planlama”, “Üst düzey yönetim/koordinasyon görevleri” sayılıyor. Çalışan her 10 mühendis - mimardan 4’ü tarafından bu görevlerden en az biri üstlenilmiş durumdadır. Tablo mühendislik ve mimarlık dallarının kendi içlerindeki ilk üç sıralamasına göre ele alındığında ise, Maden Mühendisleri ile Peyzaj Mimarları “eğitim öğretim”, Elektrik ve Makine mühendisleri “bakım onarım”, Jeofizik ve Ziraat Mühendisleri “Araştırma Geliştirme”, işlerinde yoğunlaştıkları görülüyor.

Altta tablo her iki mühendis – mimardan birinin (% 50,2) çalıştığı işyerlerinde yönetim görevi üstlendiğini gösteriyor. Tablo 2.55’te tablo ise, mühendis – mimarın kadın olması durumunda söz konusu oranın yüzde 25,4’e gerilediğini gösteriyor. Bu farklılaşmanın bir cinsiyet ayrımcılığı sonucu ortaya çıkan bir sonuç olup, olmadığı incelenmesi gereken konu olarak öne çıkıyor.

Tablo 2.54. Çalışan mühendis mimarların ‘İşyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı? Evetse yönetici olarak pozisyonunuz nedir?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımları

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, yönetim görevim yok.	50,9	21,6	70,4	40,8	40,3	77,0	54,5	69,9	46,5
Evet, yönetim görevim var.	44,4	75,0	22,3	57,1	59,0	21,9	38,5	25,4	50,2
yeri sahibi/ortağı	14,0	34,3	10,3	6,1	17,3	0,5	8,1	6,1	16,9
üst düzey yönetici (Gn Md, Gn Md. Yrd vb)	5,9	17,6	5,3	11,2	16,1	4,4	2,6	4,2	10,9
teknik ara kademe yönetici	17,4	24,4	3,9	30,1	25,7	11,5	18,7	9,7	19,5
şeflik, takım sorumluluğu	9,6	8,0	5,3	14,8	7,3	7,7	4,2	4,4	7,3
deneyimsiz	1,7	-	0,4	-	-	-	6,7	1,7	0,9
Yanıtsız	4,7	3,4	7,3	2,0	0,7	1,1	7,1	4,6	3,3
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.55. Çalışan mühendis mimarların ‘İşyerinde herhangi bir yönetici pozisyonunuz var mı?’ sorularına verdikleri yanıtların cinsiyete göre dağılımı

	Kadın	Erkek	Yanıtsız	Genel
Yöneticilik pozisyonum yok	72,5	41,8	34,8	46,5
Yöneticilik pozisyonum var.	25,4	54,7	65,2	50,2
Yanıtsız	2,1	3,5	-	3,3
Toplam sayı	34.318	188.542	635	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0

1960 ve öncesi doğumlu mühendis - mimarların oransal olarak daha az olduğu Jeofizik, Ziraat Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı dallarında yönetici olarak çalışma oranları da düşük gerçekleşiyor. Buna karşılık yönetim görevi bulunma oranının en düşük olduğu Meteoroloji Mühendisleri arasında 1960 ve önceki dönem doğumlularının oranı, kitlenin genel ortalamasından farklı değil. Dolayısıyla yaş, yöneticilik göreviyle belirli oranda ilişkili olsa bile, mühendislik – mimarlık dalları arasındaki yönetim görevi üstlenme farklılaşmasını açıklamak açısından anlamlı görünmüyor.

Çalıştıkları işyerlerinde mühendis – mimarların üstlendiği en yaygın yönetim görevi “teknik ara kademe yöneticiliği” oluyor ve bu görev de en yüksek oranda Maden, Makine ve İnşaat Mühendisliği alanlarında görülüyor. “İşyeri sahibi / ortağı” oluştan kaynaklanan yönetim görevi mühendis – mimarlar arasında yüzde 16,9’luk bir ağırlıkla ikinci sırada yer alan yöneticilik konumunu tanımlıyor. Bu yönetim görevi İnşaat, Makine ve Elektrik Mühendisliği içinde ağırlık kazanıyor.

Tablo 2.56’da, bir işyerinde çalışan mühendis – mimarların yüzde 23,2’sinin haftada ortalama 51 ve daha fazla saat çalıştığını söylediği ve yüzde 41,8’lik bir kesimin ise 40 saat ve daha az süre çalıştığını beyan ettikleri görülüyor. Bu da kaba bir tanımlamayla, işgünlerinde mühendis – mimarların günde ortalama 8-10 saatlik bir çalışma süreleri olduğunu ortaya çıkarıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.56. Çalışan mühendis mimarların ‘İşyerinizde ortalama kaç saat çalışıyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1-40 saat	37,3	36,3	64,5	42,4	33,6	38,9	52,2	56,7	41,8
41-50 saat	32,4	27,9	17,2	26,5	31,2	9,9	19,1	17,1	26,6
51-60 saat	14,2	19,5	6,0	17,4	20,2	50,1	5,5	10,3	15,9
60 saatten fazla	3,7	8,8	11,9	2,5	10,5	-	2,3	6,0	7,3
Yanıtsız	12,5	7,5	0,4	11,3	4,5	1,1	20,9	9,9	8,4
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.57. Çalışan mühendis mimarların ‘İşinizle ilgili gelecek kaygısı duyuyor musunuz?’ Evetse en çok hangi konuda?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, duymuyorum.	71,6	54,8	55,4	71,0	67,4	53,8	50,9	69,3	65,6
Evet, duyuyorum.	25,4	41,8	44,3	28,0	30,8	45,6	49,1	27,9	31,9
Tatmin edici ücret alamama	5,5	12,1	6,7	12,7	9,4	11,0	3,6	9,6	9,3
İşten çıkarılma	5,3	5,5	16,8	4,1	5,0	2,7	5,9	7,2	5,9
Düzenli iş alamama	3,7	12,7	5,7	2,0	6,6	1,1	5,2	1,5	5,9
İş yerinin kapanması	4,4	4,2	2,5	4,6	4,0	27,5	1,3	7,9	5,1
Düzenli ücret alamama	0,5	1,8	-	-	0,2	0,5	1,0	-	0,6
Diğer	2,3	1,5	9,1	2,0	2,4	0,5	15,1	0,6	2,0
Yanıtsız	3,7	3,9	3,5	2,5	3,2	2,2	17,1	1,2	3,1
Yanıtsız	2,9	3,4	0,4	1,0	1,8	0,5	-	2,8	2,5
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaygı duyanların oranı yüzde 31,9’a ulaşırken, duyulan kaygının kaynağında “düzenli / tatmin edici ücret alamama” yatıyor. “Düzenli iş almama” şeklinde ifade edilen ve buna eklenen “iş yerinin kapanması” kaygıları, işsizlik korkusunu gündeme taşıyor. Yaklaşık her üç mühendis – mimardan birinin böyle kaygılarla iş yaşamlarını sürdürüyor olmaları, üçte ikilik kaygı duymama oranını etkisizleştiriyor.

Tablo 2.58. Çalışan mühendis mimarların ‘Halen yapmakta olduğunuz iş, mühendislik / mimarlık / şehir plancılığı alanlarıyla mı ilgili?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
M /m/şp alanıyla ilgili değil.	9,8	6,9	23,9	24,0	12,3	26,4	11,0	30,7	15,9
M/m/şp alanıyla ilgili.	86,5	90,6	75,8	70,4	86,7	73,0	89,0	67,7	82,0
Eğitimi aldığım branşla ilgili.	78,7	85,9	58,7	60,7	77,5	70,8	73,3	51,7	72,2
Eğitimi aldığım branşla ilgilideğil.	6,2	2,7	17,1	5,1	4,8	2,2	2,0	12,8	6,8
Yanıtsız	1,7	1,9	-	4,6	4,4	-	13,8	3,3	3,1
Yanıtsız	3,7	2,5	0,4	5,6	1,0	0,5	-	1,5	2,1
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bir işyerinde çalışan mühendis – mimarların yüzde 82’si mühendislik – mimarlık alanında, yüzde 72,2’si ise eğitimini aldığı branşla ilgili bir işte çalıştığını belirtiyor. Yüzde 6,8’lik bir grup Mühendis - mimar ise, eğitimini aldığı branş dışında bir dalda mühendislik – mimarlık yapıyor.

Tablo 2.59. Meslek grubu dışında çalışan mühendis mimarların ‘Öğrenim gördüğünüz branşta çalışmamanızın esas nedeni nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Eğitimini aldığım branşla ilgili bir işte çalışıyorum.	78,7	85,9	58,7	60,7	77,5	70,8	73,3	51,7	72,2
Meslek grubum ya da eğitimini aldığım alan dışında çalışıyorum.	21,3	14,1	41,3	39,3	22,5	29,2	26,7	48,3	27,8
Branşımınla doğrudan ilgili bir iş bulamadım.	3,8	2,5	22,4	6,1	3,9	27,0	2,6	11,9	6,0
Daha çok para kazanmak için.	6,9	2,5	0,4	1,0	1,1	0,5	7,7	9,5	4,7
Branşımda çalışmak istemedim.	0,5	2,2	1,4	7,7	2,2	1,1	0,7	7,7	3,4
Aile işini sürdürmek için.	0,7	0,6	1,4	0,5	2,0		0,3	2,3	1,4
Devlet kurumunda / üniversitede çalışmayı tercih ettim.	0,5	-	7,0	1,0	0,7	-	-	2,6	1,1
Diğer	0,2	0,9	0,4	1,5	1,5	-	0,3	0,6	0,8
Yanıtsız	8,7	5,3	8,4	21,5	11,1	0,5	15,1	13,8	10,4
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Eğitimini aldığı dalda çalışanlar (% 72,2) dışında kalan yüzde 27,8’lik grubun içinde yer alanlar iki alt gruba ayrılıyorlar. İlk alt grup, branşında iş bulamayan ya da aile işini sürdürmek durumunda kaldığı için *zorunluluk* nedeniyle mesleğini yapmayanlardan oluşuyor. Bu grubun oransal büyüklüğü 7,4’e ulaşıyor. Eğitimini aldığı branş dışında çalışan ikinci alt grup, *kendi tercihiyle* farklı bir alanda çalışanlarla tanımlanıyor. Bu grubun oransal büyüklüğü yüzde 9,2 ve ileri sürdükleri neden de, daha çok para kazanmak/ devlet ya da üniversitede çalışmayı istemek/branşında çalışmak istememek biçiminde ifade ediliyor.

En büyük oranda Ziraat, Jeofizik, Maden Mühendislerinin branş dışında çalıştığını gösteren 2.60 no’lu tablo, branş dışında çalışanların öncelikle “ilmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bununla ilgili diğer meslekler” şeklinde tanımlanan faaliyet alanına yönelindikleri görülüyor. İkinci sırada ise “ticaret ve satış personeli” şeklinde tanımlanan faaliyet alanında yer alıyorlar. Ancak kendi branşları dışında çalışanların yaptıkları işe ilişkin soruyu yanıtsız bırakma oranının yüksek oluşu, ortaya daha net tanımlamaların çıkmasına olanak vermiyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.60. Meslek grubu dışında çalışan mühendis mimarların ‘*Ne iş yapıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Eğitimi aldığım branşla ilgili bir işte çalışıyorum	78,7	85,9	58,7	60,7	77,5	70,8	73,3	51,7	72,2
Meslek grubum ya da eğitimi aldığım alan dışında çalışıyorum	21,3	14,1	41,3	39,3	22,5	29,2	26,7	48,3	27,8
İlmi ve teknik elemanlar, serbest meslek sahipleri ve bunlarla ilgili diğer meslekler	8,0	2,9	8,7	6,6	5,0	1,6	9,3	9,2	6,3
Ticaret ve satış personeli	1,3	2,7	3,5	3,1	1,4	-	1,3	6,9	3,1
Tarım dışı üretim faaliyetlerinde çalışanlar ve ulaştırma makineleri kullananlar	2,0	1,2	1,8	4,6	2,8	-	0,3	2,5	2,2
Müteşebbisler, direktörler ve üst kademe yöneticileri	0,7	1,6	0,4	0,5	1,7	1,1	0,3	2,4	1,6
Hizmet işlerinde çalışanlar	0,2	-	0,7	-	0,5	-	-	2,9	0,9
İdari personel ve benzeri çalışanlar	-	-	1,1	0,5	-	1,1	0,3	1,3	0,4
Yanıtsız	9,2	5,6	25,2	24,0	11,1	25,3	15,1	23,2	13,3
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.61. Çalışan kesimin ‘*Ücretli maaşlı mı yoksa kendi hesabınıza mı çalışıyorsunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteorolo ji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Ücretli-maaşlı olarak çalışıyorum	84,2	60,6	88,0	94,9	82,9	99,5	90,2	91,0	81,0
Kendi hesabıma çalışıyorum	15,0	39,1	12,0	5,1	16,8	0,5	9,8	8,8	18,7
Yanıtsız	0,8	0,3	-	-	0,2	-	-	0,2	0,3
Toplam	43.136	48.631	4.243	7.464	60.868	730	3.070	55.353	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.62. Bir işyerinde çalışan mühendis-mimarların çalışma konumlarının cinsiyete göre dağılımı

	Kadın	Erkek	Yanıtsız	Genel
Ücretli-maaşlı olarak çalışıyorum	93,6	78,7	88,3	81,0
Kendi hesabıma çalışıyorum	6,4	21,0	11,7	18,7
Yanıtsız	-	0,4	-	0,3
Toplam sayı	34.318	188.542	635	223.495
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0

Ağırlıklı ücretli – maaşlı çalışan mühendis – mimarların oranı erkekler arasında yüzde 78,7 iken kadınlar arasında bu oran yüzde 93,6’ya yükseliyor. Dolayısıyla bir işyerinin ortağı ya da sahibi olarak “kendi hesabına çalışmak” önemli bir ağırlıklı erkeklerin tercih ettiği bir çalışma biçimi olarak görünüyor. Ayrıca bu çalışma biçiminin oransal olarak düşük ya da yüksek düzeyde kalması, meslek dalıyla da doğrudan ilişkiler ortaya koyuyor.

Örneğin İnşaat Mühendislerinin yüzde 39,1'i "kendi hesabına çalışıyor" iken, Meteoroloji Mühendislerinde bu oran binde 5 olarak gerçekleşiyor.

Tablo 2.63. Ücretli – maaşlı çalışanların ‘Son bir yılda ücretinizi maaşınızı alamadığınız ay oldu mu? Evetse en uzun kaç ay alamadınız?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, olmadı.	95,0	85,4	99,2	89,2	92,4	72,3	97,1	93,8	92,2
Evet, oldu.	2,1	12,5	0,8	4,3	6,9	1,1	2,9	2,2	5,2
1 ay	1,1	2,5	-	1,1	1,9	-	0,7	0,7	1,4
2 ay	0,4	4,5	0,4	0,5	2,6	0,6	1,1	1,4	2,0
3 ay	0,2	3,5	-	1,1	1,3	-	0,7	-	1,0
4 ay ve üzeri	0,2	1,5	0,4	1,0	0,6	-	0,4	0,1	0,5
Yanıtsız	0,2	0,5	-	0,5	0,6	0,6	-	-	0,3
Yanıtsız	2,9	2,2	-	6,5	0,7	26,6	-	3,9	2,6
Toplam	36331	29484	3733	7084	50473	726	2770	50380	180981
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ücretli – maaşlı çalışanların bir işte çalışan toplam mühendis – mimarların yüzde 81’ini oluşturduğu yukarıdaki tabloda (Tablo 2.61) açıkça görülüyordu. Bu kesimin yüzde 92,2’si belirli süre ücret/maaş alamama gibi bir durumla karşılaşmadıklarını belirtiyor. Böyle bir durumla karşı karşıya kalanların oranı yüzde 5,2 olarak gerçekleşiyor ve bu kesimin 3,4 puanlık büyük grubu, maksimum iki aylık bir dönemde böyle bir sorunla karşılaştıklarını belirtiyorlar.

Tablo 2.64. Ücretli – maaşlı çalışanların ‘Çalıştığımız işyerinde fazla mesai için ücret ödeniyor mu? Evetse bu uygulama sizin için de geçerli mi?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, ödenmiyor.	44,4	65,0	72,5	40,8	52,8	62,9	64,7	59,3	55,1
Evet, ödeniyor.	48,2	32,8	27,1	47,3	45,3	34,3	35,3	34,7	40,4
Evet, geçerli.	34,7	13,4	14,0	15,1	24,2	29,3	10,0	16,3	21,6
Hayır, geçerli değil.	10,2	16,6	12,3	24,7	18,0	2,8	24,6	10,8	14,4
Yanıtsız	3,3	2,8	0,8	7,5	3,1	2,2	0,7	7,5	4,4
Yanıtsız	7,4	2,2	0,4	11,9	1,9	2,8	-	6,1	4,5
Toplam	36331	29484	3733	7084	50473	726	2770	50380	180981
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimarların çalıştıkları işyerlerinin yüzde 40,4’ünde fazla mesai uygulaması yapılırken, fazla mesai ücretinden yararlanan mühendis – mimarların oranı ise yüzde 21,6 olarak gerçekleşiyor. Fazla mesai ücreti alan mühendis – mimarların oranı Elektrik, Meteoroloji ve Makine Mühendisliğinde (sırasıyla 34,7 - 29,3 - 24,2) en yüksek oranlarına ulaşıyor. Maden Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığında ise, işyerinde fazla mesai ücreti ödenmesine karşın mühendis – mimarlara bu uygulama yapılmadığı için fazla mesai ücreti alamayanların oranı (sırasıyla %24,7 – 24,6) yükseliyor.

Tablo 2.65’e göre, araştırma kitlesinin yüzde 38,2’sinin çalıştığı işyerlerinde örgütlü sendika bulunmaz iken, asıl dikkat çeken nokta mühendis – mimarların yüzde 14,4’ünün çalıştığı işyerinde sendikanın olup olmadığını bilmemesidir.

Tablo 2.65. Ücretli – maaşlı çalışanların ‘Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı? Siz üye misiniz?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır sendika yok	41,7	49,1	27,9	39,8	47,6	29,9	20,1	21,4	38,2
Bilmiyorum	16,1	11,7	11,9	2,1	14,2	26,0	18,6	16,4	14,4
Evet sendika var	37,3	37,0	59,7	51,1	35,2	41,3	61,0	56,8	43,5
Evet, sendika üyesiyim	12,3	15,9	51,7	28,0	10,2	25,3	20,4	30,8	19,1
Hayır, sendika üyesi değilim	25,1	21,0	8,0	23,1	24,7	16,0	40,6	25,3	24,1
Yanıtsız	-	-	-	-	0,3	-	-	0,6	0,3
Yanıtsız	4,9	2,2	0,4	7,0	3,0	2,8	0,4	5,4	4,0
Toplam	36.331	29.484	3.733	7.084	50.473	726	2.770	50.380	180.981
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

43,5’lik bir kesimin çalıştığı işyerlerinde sendikaya rastlanıyor ve burada çalışanların yarısından azının (% 43,5’in içinde % 19,1’i) sendikaya üye olduğu anlaşılıyor. Sendika üyelik oranı en yüksek olan mühendis – mimarlar sırasıyla Jeofizik (% 51,7), Ziraat (% 30,8), Meteoroloji (% 25,3) Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı (% 20,4) şeklinde öne çıkıyor.

Mühendis – mimarların yüzde 43,5’inin çalıştığı işyerlerinde sendika var, bunların hemen hemen tamamında da (% 43,3) toplu sözleşmenin yapıldığı aşağıdaki tablodan görülüyor. Sendikaya üye mühendis – mimar oranı yukarıdaki tablodan da görüldüğü gibi yüzde 19,1 olmasına karşın toplu sözleşmeden yararlanabilenlerin oranı yüzde 17,9’a (1,2 puan) geriliyor.

“Çalıştığınız işyerinde örgütlü sendika var mı?” sorusuna “bilmiyorum” yanıtı veren mühendis – mimarların oranı yüzde 14,4 iken, “Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu?” sorusuna “fikrim yok” yanıtı verenlerin oranı yüzde 26,2’ye yükseliyor. Bilmiyorum, fikrim yok yanıtlarına bir de “yanıtsız” cevapları eklenecek olursa ilk tablonun bilmeyenleri yüzde 18,4’e yükselirken, ikinci tablonun “fikrim yok”ları yüzde 35,5’e yükselecek. Bu yansıma, mühendis – mimarların çalıştıkları işyerlerindeki alt kadrolarla doğrudan iletişim içinde olması açısından farklı biçimlerin varlığını düşündürüyor.

Tablo 2.66. Ücretli – maaşlı çalışanların ‘Çalıştığınız işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılıyor mu? Siz yararlanıyor musunuz?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, yapılmıyor.	18,4	33,5	57,4	25,0	16,2	36,9	13,9	18,9	21,3
Fikrim yok	26,2	24,1	6,7	13,4	26,9	41,1	60,2	27,1	26,2
Evet, yapılıyor.	45,5	37,2	34,8	50,0	48,7	18,1	25,0	42,1	43,3
Evet, yararlanıyorum.	20,9	14,0	14,3	20,6	19,1	0,8	21,9	17,1	17,9
Hayır yararlanmıyorum.	24,6	22,2	8,4	29,4	29,0	17,3	3,2	20,0	23,0
Yanıtsız	-	1,0	12,1	-	0,5	-	-	5,0	2,3
Yanıtsız	9,9	5,2	1,1	11,6	8,3	3,9	0,9	11,9	9,3
Toplam	36.331	29.484	3.733	7.084	50.473	726	2.770	50.380	180.981
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

8 Odaya bağlı mühendis ve mimarlar arasında ortalama her 10 kişiden 4'ünün işyerinde toplu iş sözleşmesi yapılmaktadır. Maden, Makina ve Elektrik Mühendisliği mezunları, hem işyerinde toplu sözleşme yapılan kesim hem de bu kesim içinde sözleşmeden yararlananlar arasında ortalamanın üstünde değere sahiptirler.

Tablo 2.67. Kendi hesabına çalışan kitlenin ‘Kendi hesabına çalışmanızın en önemli etkeni nedir?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Mesleki açıdan daha fazla tatmin olabileceğim bir iş sahibi olmak için	43,8	42,6	50,0	20,0	36,4	-	53,3	15,3	38,0
Daha çok para kazanabilmek için	31,7	31,7	14,7	10,0	39,2	100,0	26,7	27,5	32,6
Aile işini sürdürmem gerektiği için	6,9	16,0	11,8	-	11,4	-	13,3	26,4	14,4
İş bulamayınca, işsiz kalınca kendi işimi kurdum	10,3	7,0	20,6	30,0	10,8	-	10,0	25,3	11,0
Emekli olunca kendi işimi kurmayı /serbest çalışmayı tercih ettim.	6,9	3,1	8,8	-	17,5	-	6,7	2,2	7,2
Diğer	3,4	3,1	2,9	20,0	2,7	-	6,7	3,3	3,2
Yanıtsız	10,7	7,7	8,8	20,0	8,7	-	6,7	26,5	10,7
Toplam	6.480	19.000	510	380	10.256	4	300	4.867	41.797
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.61’de bir işyerinin ortağı ya da sahibi olarak “kendi hesabına çalışan”ların oranının tüm mühendis – mimar kitlesi içinde yüzde 18,7 olduğu görülmüştü. Kendi hesabına çalışmayı tercih eden ilk nedeni “mesleki tatmin” olarak öne çıkarken, ikinci sırada “daha çok para kazanmak” yer alıyor. İş bulamayınca ya da emeklilik durumunda bir iş kurmak kendi hesabına çalışmanın önemli nedenlerinden bir diğeri. Bir başka neden ise aile işinin sürdürülmesi şeklinde ifadesini buluyor.

D. Şu An Çalışmayıp İş Arayanlara İlişkin Sorular

Bu bölümde B bölümünün 11’inci sorusuna “Şu anda işsizim, iş arıyorum” seçeneğini işaretleyen ve toplam kitlenin yaklaşık yüzde 2,9’unu oluşturan işsiz kesimin, araştırmada kullanılan soru kağıdının D bölümünde yer alan sorulara verdiği yanıtlar sergilenip irdelenmektedir.

Tablo 2.68’e göre, işsiz mühendis – mimarların yaklaşık 10 kişisinden 6’sı bir yıla kadar uzayan bir dönemdir iş aramakta olduğunu belirtiyor. Yüzde 23,6’lık bir kesim ise bir yılı aşan süredir iş arıyor.

Tablo 2.69’da görüldüğü gibi, iş arayan işsizlerin dörtte biri yeni mezunlardan, ağırlıklı bir kesim ise (% 58) ücretli – maaşlı çalışırken işsiz kalmış mühendis – mimarlardan oluşuyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.68. İş arayan kesimin ‘*Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1-12 ay	84,0	83,3	18,0	31,1	82,3	-	57,8	42,1	63,1
13-24 ay	-	16,7	-	6,2	17,7	-	1,9	15,8	11,0
25-36 ay	5,3	-	3,6	6,2	-	-	-	15,8	5,8
37 ay ve üstü	5,3	-	7,2	-	-	100,0	40,3	10,4	6,8
Yanıtsız	5,3	-	71,2	56,4	-	-	-	15,8	13,3
Toplam	1.390	882	416	610	1.916	4	514	2.034	7.766
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.69. İş arayan kesimin ‘*İşsiz kalmadan önceki çalışma konumunuz neydi?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Ücretli-maaşlı çalışıyordum.	71,3	66,7	18,0	18,7	75,0	100,0	96,1	39,5	58,0
Çalışmıyordum, okulu yeni bitirdim.	28,7	-	82,0	18,7	25,0	-	-	39,5	27,5
Kendi hesabıma çalışıyordum.	-	33,3	-	6,2	-	-	3,9	5,2	5,9
Yanıtsız	-	-	-	56,4	-	-	-	15,8	8,6
Toplam	1.390	882	416	610	1.916	4	514	2.034	7.766
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.70. İş arayan kesimin ‘*Hangi nedenlerle işsiz kaldınız?*’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Çalışmıyordum, okulu yeni bitirdim	28,7	-	82,0	18,7	25,0	-	-	39,5	27,5
Ücretli maaşlı /kendi hesabıma çalışıyordum.	71,3	100,0	18,0	24,9	75,0	100,0	100,0	44,7	63,9
Elverişsiz çalışma koşulları	23,4	-	3,6	-	42,7	-	40,3	23,6	23,8
Düzensiz ücret ödemesi	-	-	-	-	17,7	-	80,5	31,7	18,0
Ücret rekabeti	-	-	-	56,4	17,7	-	-	31,7	17,1
İşverenle anlaşamama	44,7	-	-	-	17,7	-	42,2	-	15,2
İşyerimin kapanması	16,0	-	-	56,4	-	-	1,9	15,8	11,6
Firmanın küçültülmesi	5,3	-	3,6	-	-	-	5,8	15,8	5,7
Mesleki rekabet	-	-	-	56,4	-	-	-	2,6	5,1
Ortaklar arası anlaşmazlık	-	33,3	-	-	-	-	-	-	3,8
Diğer	-	16,7	3,6	6,2	-	-	-	-	2,6
Yanıtsız	5,3	50,0	7,2	18,7	14,5	100,0	9,7	2,6	13,4
Yanıtsız	-	-	-	56,4	-	-	-	15,8	8,6
Toplam	1.390	882	416	610	1.916	4	514	2.034	7.766
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yeni mezunlar dışındaki işsiz mühendis – mimarların işsiz kalma nedenleri yukarıdaki tabloda ayrıntılarıyla sergileniyor. İşsiz kalanlar işsizliklerinin nedenini temel olarak iki ayrı odaya toplayarak belirtiyorlar. Çalışırken “elverişsiz çalışma koşulları / düzensiz ücret ödemesi / ücret rekabeti / işverenle anlaşamama” gibi nedenlerle işsiz kaldıklarını söylüyorlar. Belirtilen nedenlerin toplam oranı yüzde 74,1’e ulaşıyor, bir başka deyişle işsizlerin yüzde 37’si sayılan nedenlerle ya

işten çıkarılmış ya da işten ayrılmış. Daha küçük bir grup ise çalıştığı işyerinin kapanması (% 11,6) ya da firmanın küçülmesi (% 5,7) nedeniyle işsiz kaldıklarını belirtiyorlar. İş arayan işsizler arasında mühendis – mimar olarak ilk kez işe girecek olan yeni mezunlar tüm dallarda örneğe çıkmıyor. Bununla beraber Peyzaj Mimarlığı, Jeofizik / Maden / Ziraat Mühendisliği gibi işsizlik oranı ortalamanın üzerinde olan dallarda, iş arama süresi de uzayacak olursa, Tablo 2.69’da da görüldüğü gibi, yeni mezunların iş bulma şanslarının mevcuda göre daha da azalacağı söylenebilir.

Tablo 2.71. İş arayan kesimin ‘Son yaptığınız iş mesleğinizle mi ilgiliydi? Mesleğinizi yapmamanızın asıl nedeni neydi?’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Evet, mesleğimle ilgiliydi.	100,0	83,3	20,0	7,7	76,3	-	96,1	17,2	63,6
Hayır, değil.	-	16,7	80,0	92,3	23,7	100,0	3,9	82,8	30,3
Mesleğimle doğrudan ilgili bir iş bulamadım	-	-	80,0	92,3	23,7	100,0	-	30,5	22,0
Aile işini sürdürmem gerekti	-	-	-	-	-	-	1,9	-	0,2
Daha çok para kazanmak istedim	-	-	-	-	-	-	1,9	-	0,2
Yanıtsız	-	16,7	-	-	-	-	-	52,3	8,0
Yanıtsız	-	-	-	-	-	-	-	-	6,0
Toplam	1.390	882	416	610	1.916	4	514	2.034	7.766
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

İşsiz kalmadan önce yaptığı iş mesleğiyle ilgili olanların oranı yüzde 63,6’yken, mesleğiyle ilgili olmadığı belirtenlerin oranı yüzde 30,3 düzeyine erişiyor ve bunun nedeni olarak da mesleğiyle ilgili iş bulamamak çıkıyor öne.

Tablo 2.72. İş arayan kesimin ‘Mesleğinizle ilgili bir iş mi arıyorsunuz? Evetse, neden?’ sorusuna verdiği yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoro loji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Mesleğimle ilgili olup olmaması önemli değil.	5,3	33,3	3,6	75,1	53,2	-	46,1	36,9	36,7
Evet, mesleğimle ilgili iş arıyorum.	84,0	66,7	21,6	18,7	46,8	-	11,7	28,9	45,1
Hayır, mesleğim dışında bir iş arıyorum.	10,6	-	74,8	6,2	-	100,0	42,2	34,3	18,2
Mimar, mühendis sayısındaki artışa karşılık iş olanakları sınırlı olduğu için	5,3	-	-	-	-	-	40,3	18,4	8,4
Uzun süre mesleğimi yapmadığım için mesleğimden koştum	-	-	3,6	6,2	-	100,0	1,9	15,8	5,0
Yabancı dil bilenler tercih edildiği için	-	-	71,2	-	-	-	-	2,6	4,5
Beni mesleğimle ilgili bir işe yerleştirecek yakınım olmadığı için	-	-	71,2	6,2	-	-	-	-	4,3
Sadece belirli okulları bitirenlere mesleği icra etme şansı tanındığı için	-	-	71,2	-	-	-	-	-	3,8
Okulda aldığım eğitim yetersiz kaldığı için	-	-	-	-	-	-	-	2,6	0,7
Yanıtsız	5,3	-	-	-	-	-	-	-	1,0
Toplam	1.390	882	416	610	1.916	4	514	2.034	7.766
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tablo, doğrudan kendi mesleğiyle ilgili iş arayanların toplam kitlenin yarısına yakın bir kesim olduğunu gösteriyor. Mesleğinde iş arama oranının böylesine düşmesi, yaşanan bir umutsuzluğun göstergesi olarak ele alınabilir.

E. Yaşam Standardı Soruları

Araştırma soru kağıdının en son kısmında yer alan “yaşam standardı” bölümü altı sorudan oluşuyor. Bu kısmın ilk iki sorusu, deneklerin anket uygulama dönemine göre önceki ve sonraki 2’şer yılın “iyiye mi / kötüye mi” gittiğine ilişkin düşüncelerini almayı amaçlıyor. Yaşam standardı kısmının üçüncü sorusu, bir başka ülkeye göç etme girişimi üzerine. Dördüncü soru, bağlı olunan sosyal güvenlik sisteminin öğrenilmesine ilişkin bir soru olup, izleyen soruda herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli maaşı alınıp alınmadığının öğrenilmesi amaçlanıyor. Son soruda, araştırma kapsamına giren mühendis / mimarların aylık ortalama gelirleri öğrenilmeye çalışılıyor. Aslında dökümü yapılan 6 soru, bir mühendis / mimarın yaşam standardını tanımlama sorularından çok, önceki bölümlerde derlenen bilgilerin bütünleştirilmesine yardımcı olabilecek çerçeve soruları olarak ele alınmalıdır.

Tablo 2.73 TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi, kötüye mi gitti?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İyiye gitti	34,7	26,3	20,5	38,3	32,0	26,1	35,4	18,8	27,9
Hemen hemen aynı kaldı	45,3	51,6	49,0	41,4	44,5	34,8	46,6	58,7	49,8
Kötüye gitti	19,1	22,1	30,3	20,3	22,3	39,1	18,0	22,0	21,6
Yanıtsız	0,9	-	0,3	-	1,2	-	-	0,5	0,6
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

TMMOB’ye bağlı 8 Oda kapsamındaki mühendis - mimarların yaklaşık onda üçü anketin uygulanmasından önceki iki yıl içinde yaşam düzeyinin iyiye, ikisiyse kötüye gittiğini belirtmektedir. Kitlenin yarısı açısından yaşam düzeyinde bir değişme yaşanmamıştır. Tablo branşlar ayrımında incelendiğindeyse Maden, Elektrik Mühendisleri ve Peyzaj Mimarlarının yaşam düzeylerinde ortalamadan daha yüksek bir iyileşmenin; Jeofizik ve Meteoroloji Mühendislerindeyse ortalamadan daha yüksek bir kötüleşmenin yaşandığı görülmektedir.

Tablo 2.74 TMMOB’ye bağlı 8 oda kapsamındaki mühendis mimarların ‘Önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi, kötüye mi gidecek?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İyiye gidecek	25,8	21,9	18,6	33,1	27,1	44,0	27,7	19,3	23,8
Hemen hemen aynı kalacak	33,9	33,3	36,6	25,5	34,9	10,0	9,7	44,6	36,1
Kötüye gidecek	15,5	15,1	21,7	23,1	14,5	19,5	20,2	17,4	16,1
Bilemiyorum	22,4	29,7	22,7	18,3	22,0	26,5	42,4	16,1	22,4
Yanıtsız	2,5	-	0,3	-	1,6	-	-	2,6	1,6
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloda mühendis – mimarlara yöneltilen ‘Önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi yoksa kötüye mi gidecek?’ sorusuna alınan yanıtlar sergileniyor. Alınan yanıtların dağılımı bir önceki tabloda sergilenen sonuçlarla büyük oranda benzeşmektedir. Ancak bu kez gelecekle ilgili bir tahmin yapamayan yüzde 22’lik bir kesim ortaya çıkıyor. Yaşam düzeyinin iyiye veya kötüye gideceğini belirten kesimler arasındaki fark üzerinden değerlendirme yaptığımızda, gelecekle ilgili en iyimser üç mühendislik dalının Meteoroloji, Makina ve Elektrik Mühendisleri olduğu görülüyor.

Tablo 2.75. Kamu ve Özel kesimde çalışan kesimlerin yaşam düzeyiyle ilgili yanıtlarının dağılımı

		Kamu kesiminde	Özel kesimde	Yanıtsız	Toplam
Yaşam düzeyiniz son iki yıl içinde iyiye mi gitti yoksa kötüye mi?	İyiye gitti	39,0	60,8	0,2	68.091
	Kötüye gitti	52,7	46,6	0,7	45.722
	Genel	43,7	55,8	0,4	223.495
Peki önümüzdeki iki yıl içinde yaşam düzeyiniz iyiye mi yoksa kötüye mi gidecek?	İyiye gidecek	34,4	65,6	-	56.266
	Kötüye gidecek	60,0	39,5	0,5	34.156
	Genel	43,7	55,8	0,4	223.495

Tablo 2.73 ve 2.74’te yaşam düzeyinin iyiye gittiğini ve gideceğini belirtenlerin oranları sırasıyla yüzde 27.9 ve 23.8; kötüye gittiğini / gideceğini belirtenlerin oranı ise 21.6 ve 16.1 idi. Yukarıdaki tabloda ise bir işte çalışan mühendis – mimarların geçmiş ve geleceğe ilişkin değerlendirmeleri yer alıyor. Son iki yıl içinde yaşam düzeyleri iyiye gidenler (68.091 / 223.495) yüzde 30,5’lik bir grup. Bu grubun yüzde 39’u kamu kesiminde çalışırken yüzde 60,8’i özel sektör çalışanı. Buna karşın son iki yıl içinde yaşam düzeyi kötüye giden (45.722 / 223.495) yüzde 20,5’lik kitle, daha ağırlıklı olarak (%52,7) kamu kesimi çalışanlarından oluşuyor.

Gelecek iki yıla ilişkin değerlendirmelere baktığımızda, geçmişle ilişkili değerlendirmelerden daha keskin bir konumlamayla karşılaşılıyor. Gelecek iki içinde yaşam düzeyinin iyiye gideceğini düşünenler (ki bunların oranı % 25,2’dir) daha ağırlıklı biçimde özel sektör çalışanları (% 65,6), kötüye gideceğini düşünenler ise (% 15,3’lük daha küçük bir grubu oluşturuyor olsalar da) yine ağırlıklı (% 60) kamu kesimi çalışanları olarak karşımıza çıkıyor. Bu olgu da, kamu kesiminde çalışan mühendis – mimarların yaşam koşullarının geçmiş iki yılda özel sektöre göre daha az iyileştirildiğini ve buradan üreyen değerlendirmenin gelecekle de aynı yön ve biçimle ilişkilendirildiğini gösteriyor.

Altındaki tablo geçmiş göç eğilimlerini sergiliyor ve araştırma kitlesi içinde ‘Başka bir ülkeye göçmek ya da başka bir ülkede çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu?’ sorusuna olumlu yanıt verenlerin yüzde 9.6’lık bir paya sahip olduklarını gösteriyor. Yakın dönemlere doğru gelindikçe göç girişimi oranı artmakta; 1996 ve sonrası dönemde bu oran toplam kitlenin yaklaşık yüzde 5’ini ve göç girişiminde bulunanların yarısını temsil etmektedir. Branşlar ayrımında baktığımızda ise en az göç etme girişiminde bulunanlar Meteoroloji Mühendisleri, en çok girişimde bulunanlar ise Jeofizik ve Makine Mühendisleri olarak öne çıkıyorlar.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 2.76. TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘Başka bir ülkeye göç etmek ya da başka bir ülkede uzun süre çalışmak için hiç girişimde buldunuz mu? Evetse hangi dönemde/yıllarda?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hayır, bulunmadım.	89,1	91,2	86,5	85,7	85,0	95,2	89,8	88,8	88,2
Evet, buldum.	9,4	8,8	12,9	10,3	11,7	4,8	10,0	8,1	9,6
1975 ve öncesi	0,7	1,2	0,6	0,4	1,9	0,9	-	-	0,9
1976-85 arası	0,9	2,2	1,2	1,6	1,4	0,9	-	0,5	1,3
1986-95 arası	1,0	0,7	0,3	2,0	1,4	1,3	0,3	2,1	1,4
1996 ve sonrası	4,5	3,7	9,8	4,4	6,0	1,7	9,2	4,1	4,8
Yanıtsız	2,2	0,8	0,9	2,0	1,0	-	0,5	1,3	1,3
Yanıtsız	1,5	-	0,6	4,0	3,3	-	0,3	3,2	2,1
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 2.77. TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘Bağlı olduğunuz sosyal güvenlik sistemi?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Herhangi sosyal güvenlik sistemine bağlı değilim	2,5	1,3	1,5	2,0	2,2	0,4	12,7	4,3	2,7
SSK	59,0	38,0	37,9	37,8	56,2	40,1	27,8	38,2	46,7
Emekli Sandığı	26,7	29,4	43,4	51,4	28,1	59,0	52,5	43,8	33,7
Bağ-Kur	9,6	30,5	9,9	4,8	10,7	0,4	6,0	7,7	13,7
Bireysel (özel) emeklilik	4,7	3,7	1,8	3,2	4,3	0,4	7,2	5,4	4,5
Yanıtsız	0,9	0,6	7,3	3,6	1,5	-	-	6,0	2,5
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloda, herhangi bir sosyal güvenlik sistemine bağlı olmayanların toplam kitlenin yüzde 2,7’sini, soruyu yanıtsız bırakanların ise yüzde 2,5’ini oluşturduğu görülüyor. Dolayısıyla mühendis – mimarların yüzde 94,8’i araştırma anında bir sosyal güvenlik kurumu şemsiyesi altındadır. Araştırma kapsamına giren mühendis – mimarların yüzde 46,7’si SSK, yüzde 33,7’si emekli sandığı ve kalan yüzde 13,7’lik kesim Bağ-Kur kapsamındadır. Mühendis – mimarların yüzde 4,5’i de, sosyal güvenlik sisteminin yanında özel “bireysel emeklilik”le geleceğini güven altına alma çabasında görünüyor.

Tablo 2.78. TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan maaş alıyor musunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Emeklilik maaşı alıyorum.	12,8	28,4	3,4	11,2	17,8	20,9	6,5	10,1	16,6
Dul, yetim maaşı alıyorum.	0,6	-	0,6	-	-	-	0,8	0,2	0,2
Emeklilik maaşı almıyorum.	67,5	58,9	51,2	59,3	59,0	68,7	62,7	67,2	62,6
Yanıtsız	19,1	12,7	44,8	29,5	23,2	10,4	30,1	22,5	20,6
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Araştırma kitlesi içinde “kendi emekli maaşımı alıyorum” diyenlerin oranı yüzde 16,6’ya ulaşıyor. Bilindiği gibi mühendis – mimarların yüzde 9,7’si herhangi bir işte çalışmayan emekli mühendis – mimarlardan oluşuyor. Dolayısıyla yüzde 6,9’luk bir grup, emekli olmuş ve fakat bir işte de çalışmaya devan eden mühendis mimarlardan oluşuyor. Burada iki grup öne çıkıyor; İnşaat Mühendisleri (emekli maaşı alanların oranı % 28,4, bir işte çalışmayan emekliler oranı ise % 10,8) ve Meteoroloji Mühendisleri (emekli maaşı alanlar % 20,9, işte çalışmayan emeklilerin oranı ise % 20,0). Bir grup emekli olup çalışan, diğeri ise emekli olduktan sonra çalışmayan mühendislerden oluşuyor.

Tablo 2.79. TMMOB’a bağlı 8 oda kapsamındaki kesimin ‘*Kişisel olarak aylık geliriniz ortalama ne kadar?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
0-499 YTL	3,1	3,5	4,0	2,0	1,8	0,4	9,5	2,1	2,6
500-749 YTL	1,5	4,4	4,3	5,6	4,4	0,4	2,5	2,6	3,4
750-999 YTL	4,7	8,5	15,9	10,4	8,7	36,5	12,3	14,0	9,6
1000-1249 YTL	18,1	16,6	14,7	32,3	17,8	13,4	32,6	26,5	20,5
1250-1499 YTL	17,9	12,1	35,0	16,7	12,5	22,6	29,8	18,7	15,9
1500-1999 YTL	23,1	16,1	10,1	7,2	22,2	3,9	3,3	19,1	19,1
2000-2499 YTL	13,5	12,2	2,8	11,5	14,1	20,5	0,3	2,3	10,1
2500-2999 YTL	5,9	6,3	2,8	2,0	3,9	1,3	1,3	0,9	3,9
3000-3999 YTL	3,1	5,8	0,9	4,0	6,0	0,4	1,0	0,5	3,8
4000-4999 YTL	2,2	4,0	0,6	0,8	1,7	-	0,5	0,6	1,9
5000-7499 YTL	1,3	5,0	0,3	1,2	2,3	-	0,5	0,2	2,1
7500-9999 YTL	0,1	1,7	-	0,4	0,2	-	-	-	0,5
10.000 YTL ve üzeri	1,1	1,5	0,3	-	-	-	0,5	0,1	0,6
Yanıtsız	4,3	2,3	8,2	6,0	4,5	0,4	6,0	12,4	6,1
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloya önce genel dağılım açısından bakılacak olursa; mühendis – mimarların yüzde 15,6’sı 999 YTL ve daha az aylık gelir elde ederken, yüzde 12,8’lik bir grup ise 2.500 YTL ve daha üstü aylık gelire sahip kesimi tanımlıyor.

8 mühendis – mimar grubu karşılaştırmalı olarak ele alınacak olursa, Meteoroloji Mühendisleri en düşük, Elektrik ve İnşaat Mühendisleri en yüksek aylık gelire sahiptir denebilir. Elektrik ve İnşaat Mühendislerinde ortanca aylık gelir dilimi 1.500-1.999 YTL iken, Meteoroloji Mühendisleri için bu aylık gelir dilimi 1.000-1.249 YTL olarak hesaplanıyor.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TMMOB ELEKTRİK / İNŞAAT / JEOFİZİK / MADEN / MAKİNA / METEOROLOJİ / ZİRAAT / PEYZAJ Mühendis ve Mimarlarının Profil Araştırması Bulgularına Göre Oda / TMMOB / Sosyal - Kültürel ve Politik Değerler Üzerine Betimlemeler

Betimsel raporun bu üçüncü bölümünde “Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular” ile “Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik Değerler ve Yönelişler”e ilişkin soruların dökümleri sergilenerek, kimi noktalara betimlemeler yoluyla dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

A. Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular

Araştırma soru kağıdının “Meslek Odası ve TMMOB’ye İlişkin Sorular” bölümünde 13 soru yer almaktadır. Bu sorular; Oda üyeliğine (ya da olunacak veya olunması gerekirken olunmamış üyeliğe) ve TMMOB ile bağlı olunan Odanın faaliyetlerine, Oda ile ilişkilere ve üretilen hizmetlere ilişkin değerlendirmeleri kapsamaktadır.

Tablo 3.01. Mühendis mimarların ‘Bugüne kadar hiç TMMOB’ye bağlı meslek odasına üye oldunuz mu? Hayırsa neden?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Evet, üye oldum.	42,9	83,8	50,7	60,4	58,8	43,8	37,2	16,1	50,0
Hayır, hiç üye olmadım.	55,8	16,2	43,2	39,6	41,2	37,5	62,8	77,8	48,1
Bana bir fayda sağlayacağını düşünmediğim için	14,1	3,4	12,2	14,4	11,2	-	10,4	23,7	13,3
Yasal zorunluluk olmadığı için	11,5	1,7	-	14,4	8,8	-	20,9	15,8	9,8
İhmal ettiğim için	7,7	3,7	12,5	14,4	8,4	-	20,9	14,9	9,3
Mesleğimi yapmadığım için	3,8	2,5	-	7,2	2,8	-	10,4	15,4	6,3
Odanın işlevini bilmediğim için	5,1	0,6	0,3	3,6	3,3	-	-	7,0	3,9
Çalışmalarını beğenmediğim /benimsemediğim için	3,2	0,6	-	7,2	2,8	-	5,2	7,4	3,7
Bu soruyu kendime hiç sormadım	5,8	0,6	-	7,2	4,2	18,7	-	3,8	3,6
Böyle bir örgütün varlığından haberim olmadığı için	0,6	-	-	-	-	-	-	0,5	0,2
Diğer	-	-	-	-	-	-	-	2,3	0,6
Yanıtsız	18,1	6,5	24,3	-	14,6	18,7	10,7	18,6	14,1
Yanıtsız	1,3	-	6,1	-	-	18,7	-	6,1	2,0
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mühendis – mimar olarak kendi meslek odalarına üye olanların oranı araştırma kitlesi içinde yüzde 50 olarak ortaya çıkıyor. Eldeki mevcut istatistikler bu oranın yüzde 52,7 olmasını öngörüyor. Ne var ki, oda üyesi mühendis – mimarların araştırma anketlerini yanıtlama oranları nedeniyle ortaya çıkan dağılım araştırma kitlesi içindeki üyelerin oranını az da olsa azaltırken, oda üyesi olmayan mühendis mimarların ağırlığını artırmaktadır. Yukarıdaki tabloyu, raporun giriş bölümünün ilk tablosu olan “*Oda üyesi olan ve olmayan mühendis – mimarların sayısal ve oransal dağılımları*” tablosu ile karşılaştırdığımızda Elektrik Mühendisleri için yüzde 42,9’a karşılık 44,8’lik; İnşaat Mühendisleri için yüzde 83,8’e karşılık 85’lik; Jeofizik Mühendislerinde yüzde 50,7’ye karşılık yüzde 51’lik; Maden Mühendislerinde yüzde 60,4’e karşılık 66,1’lik; Makine Mühendislerinde yüzde 58,8’e karşılık 62,2’lik; Meteoroloji Mühendislerinde yüzde 43,8’e karşılık 47,8’lik; Ziraat Mühendislerinde yüzde 16,1’e karşılık 17,7 oranındaki üyelik düzeyiyle karşılaşıyoruz. Araştırmadaki temsil dağılımı 8 mühendislik mimarlık dalı için de üyeler aleyhine gerçekleşiyor: Oda üyeleri arasında ankete yanıt verme düzeyi hiçbir Odada yüzde yüze ulaşmıyor. Oda üyesi mühendis mimarların araştırma anketlerini yanıtlama düzeyi düştükçe, istatistiklerin ortaya koyduğu üyelik oranı ve araştırmada sergilenen üyelik oranı arasındaki fark açılmaktadır. Örneğin İnşaat Mühendislerinde 1,2 puan olan fark (85,0 – 83,8=1,2 puan) Maden Mühendislerinde 5,7 puana (66,1 – 60,4=5,7 puan) yükselmektedir.

Tablo 3.02. Mühendis mimarların ‘*Odaya üye olduysanız hangi yıl üye oldunuz?*’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Meslek odasına hiç üye olmadım.	55,8	16,2	43,2	39,6	41,2	37,5	62,8	77,8	48,1
Meslek odasına üye oldum.	42,9	83,8	50,7	60,4	58,8	43,8	37,2	16,1	50,0
1975 ve öncesi	5,5	16,9	1,2	8,3	7,4	3,5	0,3	1,4	7,4
1976-1985 arası	9,4	20,6	4,0	11,9	12,6	10,4	1,0	2,5	10,8
1986-1995 arası	9,8	19,4	20,9	14,7	13,7	13,9	14,5	2,9	11,7
1996 ve sonrası	16,1	22,9	20,6	23,1	20,8	14,3	18,4	7,8	17,1
Yanıtsız	2,0	4,0	4,0	2,4	4,4	1,7	3,0	1,5	3,0
Yanıtsız	1,3	-	6,1	-	-	18,7	-	6,1	2,0
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.03. Mühendis mimarların doğum yıllarına göre Oda’ya üye olma tarihleri dağılımı

	1950 ve öncesi	1951-1960	1961-1970	1971-1980	1981 ve sonrası	Yanıtsız	Genel
Meslek odasına üye olmadım	13,7	38,7	56,4	56,0	80,2	59,7	48,1
1975 ve öncesi	59,7	6,2	-	-	-	4,2	7,4
1976-1985 arası	12,8	45,6	4,2	-	-	-	10,8
1986-1995 arası	7,0	5,0	28,9	5,3	-	8,6	11,7
1996 ve sonrası arası	1,2	1,5	8,1	36,0	18,8	15,3	17,1
Yanıtsız	5,5	3,0	2,4	2,8	1,0	12,2	4,9
Toplam	28312	49572	74960	98929	16456	3338	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

‘Meslek Odasına hiç üye olmadım’ diyenlerin oranı, hem mühendislik mimarlık dallarına hem de doğum yıllarına göre değişiyor. Örneğin araştırma kitlesindeki yaş ortalaması en yüksek grubu oluşturan İnşaat Mühendislerinde üyelik düzeyi yüzde 83,8’e ulaşırken, en genç grubu oluşturan Peyzaj Mimarlarında bu oran yüzde 37,2’ye geriliyor. 1950 öncesi doğumlu mühendis mimarların yüzde 13,7’si ‘meslek odasına üye olmadım’ derken, bu oran 1951 – 1980 doğumlular arasında yaklaşık olarak yüzde 56’ya, 1981 ve sonrası doğumlularda ise yüzde 80,2’ye yükseliyor.

Tablo 3.04. Mühendis mimarların ‘Odaya üye olduysanız üye olmanızın nedenleri nelerdir?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Meslek odasına hiç üye olmadım	55,8	16,2	43,2	39,6	41,2	37,5	62,8	77,8	48,1
Meslek odasına üye oldum.	42,9	83,8	50,7	60,4	58,8	43,8	37,2	16,1	50,0
1. Mesleki gelişmeleri izleyebilmek için	16,2	39,4	26,5	37,0	30,5	25,6	18,4	5,7	23,4
2. Meslektaşlarımla iletişimimi geliştirmek, sürdürülebilmek için	19,0	35,7	29,9	26,2	25,7	34,7	18,6	6,0	21,6
3. Yasal zorunluluk olduğu için	17,5	40,9	10,2	17,9	19,4	6,9	11,8	5,8	19,9
4. Mesleki sorunlarımın çözümü için	13,3	34,2	24,0	32,6	21,5	29,9	20,6	5,4	19,1
5. Oda tarafından yetki belgesi verilen alanlarda çalıştığım için	8,6	21,3	7,7	13,1	9,9	1,7	11,8	2,9	10,4
6. Ekonomik, politik, toplumsal alanlarda etkin olabilmek için	8,3	16,4	9,9	16,3	10,7	12,1	7,1	3,3	9,7
7. İş bulmada yardım alabileceğimi düşündüğüm için	5,8	11,7	11,7	19,5	11,9	7,4	13,0	2,6	8,6
8. Bu soruyu kendime hiç sormadım	2,7	2,7	0,9	2,0	2,7	0,9	0,5	0,3	2,0
9. Meslek içi dayanışmaya ve güçlenmeye katkıda bulunmak	0,9	0,5	-	1,6	1,0	0,4	0,8	0,2	0,6
10. Diğer	0,3	0,2	-	-	-	0,4	0,5	-	0,1
11. Yanıtsız	5,6	5,7	8,9	2,4	6,2	0,4	1,3	4,3	5,3
Yanıtsız	1,3	-	6,1	-	-	18,7	-	6,1	2,0
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yukarıda dağılımı sergilenen odaya üye olma nedenleri 3 grupta toplanabilir:

- **Mesleki nedenler:** “Mesleki gelişme / iletişim / çözüm ve dayanışma” amacıyla odaya üye oluşu tanımlayan 1, 2, 4 ve 7’inci seçenekleri işaretleyenler, “mesleki nedenlerle odaya üye olanlar” diye adlandırılabilir. Bu seçenekleri işaretleyenlerin oransal toplamı yüzde 72,7 olduğuna göre, “meslek odasına üye oldum” diyenler tekil olarak, dört seçenekten en az birini işaretlemiş olmalıdırlar.
- **Zorunluluk:** 3. ve 5’inci seçenekler, mühendislik mezunlarının işlerini yapabilmek için odaya üye olmaları gereken halleri göstermektedir. Bu seçeneklerin yüzde toplamı 30,3’e ulaşıyor. Dolayısıyla ortaya çıkan dağılım, “meslek odasına üye oldum” diyen en az her iki mühendis – mimardan birinin odaya zorunluluk nedeniyle üye olduğunu gösteriyor.
- **Örgütlülük:** 6. ve 9’uncu seçenekler mühendis mimarların toplumsal / siyasal / ekonomik ya da mesleki sorunlarda dayanışmaya ve sorunların çözümüne katkıda

bulunmaya gereksinim duydukları halleri göstermektedir. Örgütlü olmak amacıyla "meslek odası üyesi oldum" diyenler toplamda 10,3'lük bir oran ortaya çıkarabiliyorlar. Buradan hareketle "örgütlülük" kavramının oda üyesi mühendis mimarların ancak beşte birinin gündeminde olduğu söylenebilir.

Örgütlülük yaklaşımıyla "meslek odasına üye oldum" diyenlere en yüksek oranda, İnşaat (% 16,4) ve Maden Mühendisleri (% 16,3) arasında rastlanmaktadır. Buna karşın zorunluluk nedeniyle oda üyesi olduğunu söyleyenlerin oranı İnşaat mühendisleri arasında yüzde 62,2'ye erişiyor: Oda üyesi olan her dört İnşaat Mühendisinden üçü üyeliğini "zorunluluk" nedeniyle açıklıyor.

Tablo 3.05. Mühendis mimarların 'Oda üyesi olduysanız üyeliğiniz bugün de devam ediyor mu? Hayırsa, ayrılma nedenleriniz nedir ?' sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Üye, üyeliğim devam ediyor.	83,2	94,1	80,1	87,5	84,4	97,0	81,2	71,2	86,7
Üyeliğimin devam edip etmediğini bilmiyorum.	2,4	2,1	3,6	7,9	3,6	3,0	2,0	1,9	2,9
Ayrı, üyeliğim devam etmiyor.	13,8	3,5	12,6	3,3	9,1	-	15,4	23,1	8,8
Çalışmalarını benimsemediğim için	7,5	-	12,4	-	0,8	-	14,2	9,0	2,6
Bana bir fayda sağlamadığı için	4,8	1,7	0,6	-	2,3	-	14,2	3,0	2,5
Yasal zorunluluk olmadığı için	-	0,7	12,4	-	1,6	-	-	3,0	1,2
Emekli olduğum için	-	0,6	-	2,7	2,3	-	-	1,5	1,2
Mesleğimi bıraktığım için	-	-	-	0,7	1,1	-	1,4	0,5	0,4
Diğer	3,0	-	12,4	-	-	-	14,2	-	0,9
Yanıtsız	0,7	0,3	3,6	1,3	2,9	-	1,4	3,8	1,6
Toplam	21.795	49.677	2.471	5.776	42.968	404	1.477	11.158	135.726
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odasına geçmiş dönemde üye olmuş mühendis – mimarların yüzde 86,7'si üyeliğinin halen sürdüğünü belirtirken, yüzde 8,8'lik bir kesim ya yararlanamadığı için ya da mesleği bırakması/emekli olması nedeniyle oda üyeliğinin sürmediğini belirtmektedir. Bu arada, yaklaşık yüzde 4,5'lik bir kesimin (% 2,9 + % 1,6) meslek odası üyeliğinin devam edip etmediği konusunda fikir sahibi olamayışı dikkat çekici.

Araştırma kapsamına giren mühendis mimarlardan "meslek odalarının öncelikli ilgi alanları ne olmalı" konusundaki düşüncelerini öğrenmek için tanımlanan dokuz konudan üçünü seçmeleri istendiğinde, yüzde 13,3'lük bir kesimin soruyu yanıtsız bırakmasına karşılık, soruyu yanıtlayanlar ortalama 2,6 seçenek işaretlemişler. Aynı sorular TMMOB için sorulduğunda yanıt vermeme oranı yüzde 15,4'e yükseliyor. Soru TMMOB için sorulduğunda yanıtsız vermeme oranının az da olsa yükselmesine karşılık, soruyu yanıtlayanların belirttikleri ortalama seçenek sayısı yine 2,6 olarak gerçekleşiyor.

Mühendis – mimarlar meslek odalarının öncelikli ilgi alanlarını;

- Bilimsel ve mesleki kongre vb. yoluyla mesleğin gelişmesine katkıda bulunmak (% 59,2'lik belirtme düzeyiyle),

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

- Meslektaşlarının ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek (% 42,8’lik belirtilme düzeyiyle),
- Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek (% 25,6’lik belirtme düzeyiyle).

şeklinde tanımlıyor. Öncelik kazanmayan ya da mühendis – mimarlar tarafından en az belirtilen (% 9,5) seçenek; “Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek” şeklinde ifade edilen yaklaşımdır. Dolayısıyla oda üyesi olan / olmayan mühendis – mimarların “mühendis – mimarların yetki ve sorumluluklarını” düzenleme görevini meslek odalarına atfeden yaklaşıma en alt düzeyde destek verdiği sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 3.06. Mühendis mimarların ‘Sizce Meslek Odanızın öncelikleri neler olmalıdır?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1. Bilimsel ve mesleki kongre vb yoluyla mesleğin gelişmesine katkıda bulunmak	63,4	70,1	66,7	73,3	59,9	52,1	59,4	43,6	59,2
2. Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek	41,8	51,7	39,3	47,8	41,4	47,3	41,5	37,1	42,8
3. Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	27,8	29,2	24,8	26,3	26,5	21,7	34,1	19,4	25,6
4. Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	23,2	20,4	25,4	32,3	17,8	33,9	28,7	24,0	21,8
5. Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	21,0	18,2	14,4	17,9	17,7	8,7	18,5	20,7	19,1
6. Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vs) sunmak	20,3	19,2	30,8	10,3	20,2	3,5	9,0	17,3	18,9
7. Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemek	15,3	26,3	17,2	17,9	16,6	5,6	6,5	9,0	16,4
8. Yalnızca üyelerinin değil, diğer kesimlerinde demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkı sağlamak	11,9	10,1	3,1	19,6	11,0	21,3	6,7	13,6	11,7
9. Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek	10,0	11,9	11,3	15,6	9,1	6,1	12,5	6,5	9,5
Yanıtsız	9,6	8,5	8,9	3,6	14,3	19,2	16,1	20,6	13,3
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Oda üyesi olsun olmasın mühendis – mimarların meslek odalarına ikinci sırada yükledikleri “meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek” görevi, TMMOB için ilk sırada yer alıyor. Aynı zamanda en son sırada belirtilen ifade, “meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetleme” görevinin TMMOB’nin öncelikleri arasında olmaması gerektiği görüşünü gündeme getirmiş oluyor.

Gerek meslek odaları gerekse üst örgüt olarak TMMOB için tanımlanan öncelikler meslek dallarına göre önemli sayılabilecek farklılaşmalar ortaya çıkarmıyor ve genel sıralamalar yineleniyor.

Meslek odaları ve TMMOB için tanımlanan öncelikli ilgili alanları temel olarak iki başlık altında toplanabilir. Bunlar:

- 1) Mesleki gelişim ve denetimle ilgili seçenekler (ki bu seçenekler her iki tabloda da gri renk ile boyanarak işaretlenmiştir).
- 2) Örgütlülük ve toplumsal duyarlılıkla ilgili seçenekler (tablolardaki gri ile boyanmamış seçeneklerden oluşuyor).

Meslek odalarında (gri ile boyanmış) mesleki gelişim ve denetime ilişkin seçenekler 1., 6., 7. ve 9'uncu sırada yer alırken, TMMOB için bu seçenekler 2., 7., 8. ve 9'uncu sıralarda yer buluyor. Dolayısıyla (mühendis-mimarların yaklaşımıyla) TMMOB'ye kıyasla meslek odalarının mesleki gelişim ve denetim açısından çok sınırlı bir önceliği olduğu söylenebilir. Örgütlülük ve toplumsal duyarlılıkla ilgili konularda ise, TMMOB'nin meslek odalarına göre sınırlı bir önceliğinden söz edilebilir.

Tablo 3.07. Mühendis mimarların 'Sizce TMMOB'nin öncelikli ilgi alanları ne olmalıdır?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
1. Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu, geliştirici politikalar üretmek	44,3	56,9	38,3	46,6	39,7	44,7	41,9	29,9	42,1
2. Bilimsel ve mesleki kongre vb yoluyla mesleğin gelişmesine katkıda bulunmak	36,1	47,6	40,3	42,2	42,2	39,1	15,5	23,7	37,1
3. Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe ulaşmak	27,0	29,3	19,6	27,1	24,2	46,6	24,5	26,8	26,6
4. Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönünde demokratik girişimlerde bulunmak	25,8	29,7	29,7	28,7	27,4	18,2	25,3	18,4	25,3
5. Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek	29,4	25,1	28,7	23,5	27,6	14,7	22,7	16,1	24,2
6. Yalnızca üyelerinin değil, diğer kesimlerinde demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkı sağlamak.	22,2	19,2	15,3	28,7	24,0	9,1	23,2	17,3	20,9
7. Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vs) sunmak	15,2	10,3	21,9	14,4	14,7	3,5	9,2	21,5	15,6
8. Meslek alanlarını düzenlemek, meslek mensuplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek	13,5	15,9	12,6	14,3	12,6	10,8	12,6	14,4	14,0
9. Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemek	10,7	10,0	17,7	12,8	11,4	3,9	10,2	10,6	10,9
Yanıtsız	12,5	12,5	11,0	10,0	12,5	21,3	27,8	23,2	15,4
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Meslek Odasının ve TMMOB’nin faaliyetlerinden, oda üyesi olsun olmasın, mühendis mimarların ne kadarı haberdar diye bakıldığında, oda faaliyetlerinden (her zaman + çoğunlukla) haberdar olanların oranı yüzde 35,9 iken; TMMOB faaliyetlerinden haberdar olanların oranı yüzde 14,8’de kalıyor. Üyelik oranları düşünüldüğünde (bu kitlenin geneli için yüzde 50’dir), 8 daldan hiçbiri için odanın faaliyetlerinden (her zaman + çoğunlukla) haberdar olanların oranı odanın üyelik oranı düzeyine erişemiyor. Ancak oda üyelerinin yarıdan çoğunun faaliyetlerden (her zaman + çoğunlukla) haberdar olduğu da göz ardı edilmemesi gereken bir gerçek (Bu oranlar üyeler için odalarda yüzde 64, TMMOB’de yüzde 21,7 iken, üye olmayanlar için odalarda yüzde 13,3, TMMOB’de yüzde 8,3 olarak gerçekleşiyor¹⁸).

Tablo 3.08 Mühendis mimarların ‘Meslek Odanızın faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Her zaman haberdar oluyorum	16,8	31,1	21,8	19,5	18,5	13,9	10,6	5,6	17,6
Çoğunlukla haberdar oluyorum	18,1	24,3	19,0	25,1	22,4	14,7	21,3	7,9	18,3
Bazen haberdar oluyorum	32,8	25,4	33,9	35,5	23,5	31,7	18,5	26,3	26,9
Hiç haberdar olmuyorum	27,8	10,7	15,2	17,2	22,4	20,9	33,5	42,6	25,8
Yanıtsız	4,4	8,6	10,1	2,8	13,2	18,7	16,1	17,6	11,3
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.09 Mühendis mimarların ‘TMMOB’un faaliyetlerinden ne ölçüde haberdar oluyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Her zaman haberdar oluyorum	4,8	7,9	11,3	6,4	8,0	3,0	0,8	1,9	5,7
Çoğunlukla haberdar oluyorum	8,4	12,6	12,9	6,8	12,1	6,9	2,5	4,1	9,1
Bazen haberdar oluyorum	30,6	36,8	29,1	47,0	30,7	38,7	17,6	24,8	30,9
Hiç haberdar olmuyorum	48,0	28,5	29,0	33,1	37,0	32,2	55,8	46,3	39,6
Yanıtsız	8,1	14,3	17,7	6,8	12,2	19,2	23,4	22,9	14,7
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odalarının ve TMMOB’nin faaliyetlerinden haberdar olmayanlar ile faaliyetle ilişkili sorulara yanıt vermeyenler birlikte değerlendirildiğinde ortaya önemli büyüklükte bir kitle çıkıyor. Mühendis – mimarların yüzde 37,1’i meslek odalarının, yüzde 54,3’ü TMMOB’nin faaliyetlerinden haberdar değil denebilir. Elbette bu oranlar oda üyesi olan olmayan mühendis mimarların tümü göz önüne alındığında ortaya çıkıyor.

Meslek odasının mühendis mimarlarla iletişimini yeterli ya da yetersiz bulanların toplam oranı yüzde 64,5 olarak ortaya çıkıyor, ki bu oran meslek odalarına üye olan mühendis – mimar oranının üzerinde bir düzeyi yansıtıyor. Eğer değerlendirme “evet, yeterli” diyenlerden hareketle yapılacak olursa bu oran, oda üyelerinin önemli bir kısmının iletişimi yeterli bulduğunu ortaya koyacaktır (Bakınız ek tablolar)

¹⁸ “Türkiye’de Mühendis / Mimar / Şehir Plancısı Profili Araştırması, Anketle derlenen verilerin tablo dökümleri ve dökümlere ilişkin betimlemeler” raporu. (Veri Araştırma A.Ş. Eylül 2007) sayfa 41

Tablo 3.10 Mühendis mimarların ‘Meslek Odanızın sizinle iletişimi yeterli midir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Evet, yeterli	31,0	56,7	37,7	32,2	42,0	26,4	24,6	18,1	36,3
Hayır, yetersiz	26,3	26,5	31,8	39,0	27,5	31,7	42,1	29,1	28,2
Hiçbir iletişim yok	39,0	10,9	21,3	27,9	24,1	23,1	17,1	36,2	27,1
Yanıtsız	3,6	5,9	9,2	0,8	6,5	18,7	16,1	16,5	8,4
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.11 Mühendis mimarların ‘TMMOB’un sizinle iletişimi yeterli midir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Her zaman ulaşıyor	20,5	41,3	19,3	23,1	31,3	16,9	14,8	5,9	24,2
Bazen ulaşıyor	36,4	36,1	29,7	42,2	33,7	37,4	24,8	24,5	32,5
Hiç ulaşmıyor	40,3	17,6	42,1	33,9	28,5	27,0	39,1	52,1	34,9
Yanıtsız	2,9	5,1	8,9	0,8	6,5	18,7	21,4	17,5	8,4
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odalarının dallara göre iletişim düzeylerinin ve yayın gönderme sıklığının sergilendiği Tablo 3.10 ve 3.11’de, meslek odasının kendileriyle yeterli düzeyde iletişim kurduğunu belirtenlerin tüm kitleye oranı yüzde 36,3, yayınların ellerine ‘her zaman’ ulaştığını belirtenlerinse yüzde 24,2’tür. Meslek dalları ayırımında İnşaat ve Makina mühendisleri her iki tabloda da ortalamanın üstünde, Peyzaj Mimarları ve Ziraat Mühendisleri ise her iki tabloda da ortalamanın altında değerler alıyor. Bu sıralama odaların üyeleşme oranlarındaki farktan etkilenen bir dağılımı yansıtır.

Meslek odası yayınlarının mühendis – mimarların yaklaşık üçte birine zaman zaman ulaştığı göz önüne alındığında, meslek odaları yayınlarının oda üyesi olmayan kesimlere de ulaştığı söylenebilir; çünkü Tablo 3.11’de “her zaman ulaşıyor + bazen ulaşıyor” diyenlerin toplam oranı, odalara üye olan mühendis – mimar oranlarının üzerinde gerçekleşiyor.

Tablo 3.12’ye bakıldığında, “Teknik konular / Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi / Sektörden haberler” ilk üç sırada tercih edilen konu arasında yer alıyor. Bu öncelikli ilk üç yayın tercihi Jeofizik, Meteoroloji Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığında değişiyor. Jeofizikçiler “sektörden haberler” yerine “sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri” konusuna yer verilmesini, Meteoroloji Mühendisleri ise “teknik konular” yerine “uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları”na öncelik verilmesini tercih ediyorlar. Peyzaj Mimarları “yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri”nin ilk üç yayın tercihi içinde olmasını istiyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.12 Mühendis mimarların ‘Meslek Odanızın yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Teknik konular	57,5	71,2	44,7	41,0	47,0	28,2	28,8	34,1	50,4
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	43,5	44,9	42,0	41,0	37,0	39,5	34,4	29,6	38,2
Sektör(ler)den haberler	29,3	35,7	34,3	47,4	29,8	29,1	23,6	25,0	30,4
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları	20,6	21,1	32,1	18,7	26,0	34,8	22,7	17,6	21,6
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	28,1	18,3	13,9	23,1	25,4	14,3	29,7	15,5	21,6
Sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri	19,9	21,6	37,6	24,3	15,8	11,3	27,5	22,0	20,2
Oda(lar)dan haberler	19,3	21,0	18,4	27,1	17,3	13,0	10,0	16,4	18,5
Dünya ve Türkiye’deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	13,5	9,5	3,1	19,1	12,6	23,5	7,5	11,8	11,9
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	7,4	6,2	7,9	8,0	5,9	5,6	8,2	5,6	6,3
Diğer	2,2	1,5	-	0,8	0,6	-	0,8	1,5	1,3
Yanıtsız	8,1	8,3	7,9	6,4	16,3	18,7	26,6	22,8	14,3
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.13 Mühendis mimarların ‘TMMOB’in yayınlarda hangi konuları ele almasını istersiniz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin değerlendirilmesi	30,3	35,7	28,8	35,1	31,2	38,2	21,8	25,3	30,5
Sektör(ler)den haberler	28,6	35,6	34,6	35,1	32,8	31,7	10,6	23,1	29,9
Dünya ve Türkiye’deki siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmeler	27,8	30,1	22,7	31,0	31,6	36,9	27,2	22,6	28,0
Teknik konular	25,7	35,9	12,9	16,7	27,8	14,7	12,3	25,4	27,6
Sosyal, siyasal ve ekonomik değişimlerin mesleğimize etkileri	32,9	32,4	29,7	39,1	22,3	12,1	22,0	20,0	26,6
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konuları	26,4	23,8	33,6	34,7	25,6	19,1	25,7	18,6	24,0
Oda(lar)dan haberler	19,8	23,9	21,8	20,7	21,2	12,6	13,1	22,6	21,7
Yabancı dildeki önemli mesleki yayınların Türkçe çevirileri	18,5	18,5	12,5	13,5	18,6	5,2	21,9	10,9	16,3
Mesleğin tarihi, anılar, biyografiler	11,3	5,0	7,0	6,8	6,3	1,7	6,2	8,1	7,4
Diğer	1,6	1,9	6,4	4,0	2,5	18,7	0,3	4,8	2,9
Yanıtsız	11,9	10,7	16,2	10,0	13,5	20,9	33,5	23,8	15,4
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek Odası ve TMMOB yayınlarında mühendis – mimarların görmek istedikleri konuları gösteren yukarıdaki iki tablo (Tablo 2.12 ve Tablo 2.13) karşılaştırıldığında, ortaya önemli bir farklılaşmanın çıkmadığı ve öncelikli tercihlerin benzeştiği görülüyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 3.14 Mühendis mimarların ‘Meslek Odanızın web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Haftada en az bir defa	9,1	9,5	18,7	16,7	7,4	9,1	5,5	4,5	7,9
Ayda en az bir defa	12,9	14,3	19,9	19,1	10,8	11,3	8,1	7,2	11,5
Daha seyrek	30,2	35,2	31,8	34,3	27,6	32,2	25,2	17,6	27,5
Hiç	43,6	31,2	21,4	26,3	40,2	28,7	34,4	53,7	41,4
Yanıtsız	4,2	9,8	8,2	3,6	14,0	18,7	26,8	17,0	11,7
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odasının web sayfasına hiç girmediğini söyleyen ve /veya soruya yanıt vermeyenlerin oranlarına bakıldığında, oda üyesi olsun olmasın, meslek odası sitesini ancak iki kişiden birinin kullandığı sonucuna ulaşıyor. Siteyi kullanan her beş kişiden de ancak ikisi ayda bir ya da birkaç kez meslek odasının sitesine girdiğini belirtiyor.

Tablo 3.15 Mühendis mimarların ‘TMMOB’nin web sayfasına hangi sıklıkta giriyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Haftada en az bir defa	3,5	4,8	3,7	9,6	3,6	3,9	0,5	1,4	3,4
Ayda en az bir defa	6,0	7,4	4,3	9,2	7,1	5,2	2,5	5,3	6,4
Daha seyrek	15,6	31,4	24,8	24,3	22,1	31,7	14,8	17,9	21,9
Hiç	67,7	46,0	50,4	49,4	54,1	39,1	54,4	56,9	55,3
Yanıtsız	7,1	10,4	16,8	7,6	13,2	20,0	27,8	18,6	12,9
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kendi mesleğinin odası tarafından yapılan web sayfasına ayda bir ya da birkaç kez girenlerin oranı ancak yüzde 20’lere yaklaşırken, TMMOB’nin sitesi için bu oranın yüzde 10’larda kalması şaşırtıcı görünmüyor.

Tablo 3.16’da görüldüğü gibi, Oda üyesi olsun ya da olmasın, meslek odasının ve TMMOB’nin hiçbir çalışmasında yer almayanların oranı (soruya yanıt vermeyenleri çalışmalara katılmış kabul edersek) yüzde 79,2’ye ulaşıyor. Yanıtlara bir de çalışmalara katıldığı beyan edenler açısından bakılacak ve de yanıt verenlerin ortalama 1,3 çalışma işaretlediği de göz önüne alındığında mühendis – mimarların ancak yüzde 13,5’inin çalışmalara katıldığı görülüyor. Çalışmalara katılanların katıldıkları çalışmalar bağlamındaki toplamı ise yüzde 18,2’lik bir oran ortaya çıkarıyor. En çok katılmış olan çalışma tipi ise, “komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın, etkinlik düzenleme kurullarında” yer almak biçiminde tanımlanıyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.16 Mühendis mimarların ‘Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki çalışmalarında yer aldınız mı?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hiçbir çalışmada yer almadım.	86,5	73,7	65,0	78,9	79,1	59,2	60,3	81,1	79,2
Komisyonlarda, çalışma gruplarında, yayın kurullarında, etkinliklerin düzenleme kurullarında yer aldım.	6,5	12,9	9,6	12,3	9,0	10,4	4,3	1,2	7,5
Odanın (merkez, şube veya temsilcilik) yönetim, denetleme, onur kurullarından en az birinde yer aldım.	4,1	10,7	15,1	6,8	6,3	15,6	5,0	3,2	6,2
Oda ve / veya TMMOB Genel Kurul delegesi oldum.	4,8	6,8	6,2	8,7	3,9	9,1	8,3	1,2	4,3
TMMOB’un yönetim, denetleme, yüksek onur kurullarından en az birinde yer aldım.	0,1	-	6,4	-	-	2,6	-	0,1	0,2
Yanıtsız	2,6	4,2	8,2	1,6	6,0	19,2	26,6	14,3	7,3
II.									
oplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Meslek odasının ve / veya TMMOB’nin etkinliklerine hiç katılmamışların oranı yüzde 54,2 olarak ortaya çıkıyor. Etkinlikler bağlamında bakıldığında ister oda üyesi olsun, ister olmasın 8 odanın kapsamındaki mühendislik – mimarlık dalı mensuplarının ancak yüzde 5,8’i miting / yürüyüşlere katıldığını söylerken, en yüksek katılımlı etkinlik olarak öne çıkan “meslek içi eğitim çalışmaları”na katılanların oranı ise yüzde 18,3’e erişebiliyor. Araştırma kitlesi içinde oda üyesi olanların oranının yüzde 50 olmasına karşın, “genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu” gibi etkinliklere katılanların oranı ise yüzde 16,5’te kalıyor. Bu oran her üç meslek odası üyesinden yalnızca birinin “genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu” gibi etkinliklere katıldıklarını gösteriyor (Odalara göre üyelerin katılım oranlarının farklılaşması için aşağıdaki tablonun dışında sadece oda üyeleri için hazırlanmış ek tablolara bakınız).

Tablo 3.17. Mühendis mimarların ‘Meslek odanızın ve TMMOB’nin aşağıdaki etkinliklerine katıldınız mı?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Hiçbir etkinliğe katılmadım.	60,9	36,7	45,7	53,1	53,4	50,1	47,3	66,3	54,2
Meslek içi eğitim çalışmaları	17,1	31,0	16,9	11,9	22,0	2,2	8,5	6,1	18,3
Bilimsel / mesleki amaçlı etkinlikler	15,1	30,1	30,1	27,1	19,3	18,2	10,8	7,2	18,1
Genel kurul / üye toplantısı / danışma kurulu	13,3	34,3	26,2	20,7	14,8	23,8	14,1	4,1	16,5
Gezi, piknik, turnuva vb etkinlikler	6,6	19,9	4,3	3,6	9,5	3,9	5,8	3,9	9,4
Toplumsal / kültürel amaçlı etkinlikler	4,8	8,9	14,1	7,6	7,8	6,9	5,0	4,6	6,7
Mitingler / yürüyüşler	5,8	9,4	8,3	11,1	6,1	14,3	2,8	1,6	5,8
Yanıtsız	5,0	4,8	7,9	5,6	8,1	19,2	26,6	14,4	8,6
III.									
Toplam	50794	59252	4869	9560	73027	923	3971	69171	271567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.18 Mühendis mimarların ‘Meslek odanızı aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoro	Peyzaj	Ziraat	Genel	
Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	Başarılı	31,8	49,8	31,0	45,0	38,7	12,6	22,8	24,4	35,9
	Başarısız	18,8	17,0	22,3	30,7	16,6	23,4	22,0	17,4	18,0
	Fark	13,0	32,8	8,7	14,3	22,1	-10,8	0,8	7,0	17,9
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	Başarılı	20,4	34,1	25,8	31,1	27,5	16,5	25,5	17,5	25,1
	Başarısız	25,2	25,9	18,7	30,7	24,8	18,2	23,0	18,7	23,6
	Fark	-4,8	8,2	7,1	0,4	2,7	-1,7	2,5	-1,2	1,5
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından	Başarılı	18,3	32,9	24,3	33,1	26,9	19,9	11	16,2	23,8
	Başarısız	24,2	30,9	25,4	30,7	24,2	13,4	27,8	19	24,6
	Fark	-5,9	2,0	-1,1	2,4	2,7	6,5	-16,8	-2,8	-0,8
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	Başarılı	15,4	18,3	19,6	14,7	17,1	15,6	21,9	15	16,5
	Başarısız	17,9	28,5	19,3	27,1	21,2	13	18,6	17,2	21,3
	Fark	-2,5	-10,2	0,3	-12,4	-4,1	2,6	3,3	-2,2	-4,8
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	Başarılı	13,4	18,3	13,8	22,3	16,6	9,1	4,8	15,2	16
	Başarısız	21,6	24,9	25,7	31,9	21,9	11,3	20,2	16,8	21,5
	Fark	-8,2	-6,6	-11,9	-9,6	-5,3	-2,2	-15,4	-1,6	-5,5
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	Başarılı	15,7	17	11,4	27,5	16,4	10,8	22,2	14,5	16,3
	Başarısız	25,8	30,1	20,6	34,7	24	38,7	23,5	20	25
	Fark	-10,1	-13,1	-9,2	-7,2	-7,6	-27,9	-1,3	-5,5	-8,7
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe sahip olması açısından	Başarılı	13,8	24	15,1	18,7	19,5	11,7	10,8	14,4	17,8
	Başarısız	30,1	36,3	21,8	33,1	26,9	24,7	22,1	20,2	27,9
	Fark	-16,3	-12,3	-6,7	-14,4	-7,4	-13,0	-11,3	-5,8	-10,1
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından	Başarılı	14	16	15,9	26,3	16,6	10,8	22,9	15,1	16
	Başarısız	30,7	45	34,6	41,4	29,5	44,7	27,3	23,7	32,2
	Fark	-16,7	-29,0	-18,7	-15,1	-12,9	-33,9	-4,4	-8,6	-16,2
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından	Başarılı	8,4	16,5	14,1	14,8	11,7	6,1	7,5	10,5	11,9
	Başarısız	26,9	39,8	28,6	38,6	28,2	23,8	32,5	22,2	29,4
	Fark	-18,5	-23,3	-14,5	-23,8	-16,5	-17,7	-25	-11,7	-17,5

Yukarıda meslek odalarının, aşağıda da TMMOB’nin başarılı ve başarısız bulunduğu alanları sergileyen iki tablo yer alıyor. Bu tablolarda belirtilen konularda meslek odasının ve / ya da TMMOB’nin başarılı bulunmasını “başarılı ile başarısız” arasındaki farkların “+” oluşu gösterirken, “-“ işaretli farklar ise TMMOB’nin ve / ya da meslek odasının başarısız bulunduğu konuları gösteriyor.

Tablo 3.19’da Meslek odalarının ve TMMOB’nin genel olarak başarılı bulunduğu tek konu “Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkı” olarak ortaya çıkıyor. Bu konuda meslek odalarını başarılı bulanların oranı yüzde 35,9 iken, başarısız bulanlar yüzde 18, aradaki fark ise + 17,9 puan olarak hesaplanıyor. TMMOB açısından bu oranlar yüzde 21,9 ve 13,2 iken fark da + 8,7 puana düşüyor, ama başarılı bulanların yüksekliğini ortaya koyuyor. Hem meslek odalarının, hem de TMMOB’nin en başarısız bulunduğu konu ise “Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin denetlenmesi” olarak ortaya çıkıyor.

Tablo 3.19 Mühendis mimarların ‘TMMOB’yi aşağıdaki açılardan ne ölçüde başarılı buluyorsunuz?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

		Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Bilimsel ve mesleki kongre vb etkinlikler ve yayınlar, meslek içi eğitim yoluyla mesleğin ve meslektaşların gelişmesine katkısı açısından	Başarılı	20,3	23	24,5	29,9	23,4	9,5	22,9	19,2	21,9
	Başarısız	11,5	16,8	14,4	18,3	13,1	36,9	9,2	10,7	13,2
	Fark	8,8	6,2	10,1	11,6	10,3	-27,4	13,7	8,5	8,7
Uzmanlık alanlarının ülke ve toplum yaşamını ilgilendiren konularında meslektaşlarını ve kamuoyunu bilgilendirmek açısından	Başarılı	16,8	22,7	23,6	25,9	24,3	8,7	18,7	15,4	20,2
	Başarısız	15,3	22,9	10,2	27,1	19,7	17,3	16,5	15,6	18,6
	Fark	1,5	-0,2	13,4	-1,2	4,6	-8,6	2,2	-0,2	1,6
Yalnızca üyelerin değil, diğer kesimlerin de demokratik hak ve çıkarlarının korunmasında aktif rol alarak demokratikleşmeye katkısı açısından	Başarılı	15,3	17,7	15,6	23,9	18	10	11,8	11,5	15,8
	Başarısız	15,1	20,4	23,2	25,9	16,3	12,6	9,7	13,6	16,6
	Fark	0,2	-2,7	-7,6	-2,0	1,7	-2,6	2,1	-2,1	-0,8
Meslek alanlarını düzenlemesi, meslek gruplarının yetki ve sorumluluklarını belirlemek açısından	Başarılı	14,3	12,4	18,3	17,2	12,7	7,4	13,7	13,8	13,5
	Başarısız	11	23,5	21,2	19,5	18,6	17,3	15,3	10,8	16,3
	Fark	3,3	-11,1	-2,9	-2,3	-5,9	-9,9	-1,6	3,0	-2,8
Ürettiği politikaların hayata geçirilmesi yönündeki demokratik girişimleri açısından	Başarılı	19	14,8	13,8	12,7	16,4	6,5	16,5	14,1	15,7
	Başarısız	17,5	25,8	31,8	37,5	21,9	42,1	16,5	12,8	20,3
	Fark	1,5	-11,0	-18,0	-24,8	-5,5	-35,6	0,0	1,3	-4,6
Meslektaşların kullanımı için altyapı olanakları (bina, lokal, kitaplık, internete erişim vb) sunması açısından	Başarılı	12,4	13,6	14,4	21,1	11,6	7,4	11	14,2	13,2
	Başarısız	15,8	23,6	22	30,7	21,4	36,5	11	12,8	18,9
	Fark	-3,4	-10,0	-7,6	-9,6	-9,8	-29,1	0,0	1,4	-5,7
Meslektaşlarının tamamını temsil edebilecek güçte bir örgütlülüğe sahip olması açısından	Başarılı	11,5	17,5	10,2	18,7	17,5	9,1	6,5	14,6	15,4
	Başarısız	18,9	30,9	32,1	25,9	22,6	23,4	22,4	14,6	22
	Fark	-7,4	-13,4	-21,9	-7,2	-5,1	-14,3	-15,9	0,0	-6,6
Meslektaşların ekonomik ve sosyal haklarını koruyucu / geliştirici politikalar üretmesi açısından	Başarılı	15,6	11,1	6,8	16,3	13,9	4,8	25,4	14,5	13,8
	Başarısız	19,6	39,8	37	38,3	29,1	31,2	15,8	17,1	26,9
	Fark	-4,0	-28,7	-30,2	-22	-15,2	-26,4	9,6	-2,6	-13,1
Meslektaşların mesleki sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlemesi açısından	Başarılı	9,7	8,3	3,4	4,8	9,9	3,9	8,2	11,6	9,6
	Başarısız	17,7	34,6	28,8	36,3	24,6	19,9	12	12,8	22,8
	Fark	-8,0	-26,3	-25,4	-31,5	-14,7	-16,0	-3,8	-1,2	-13,2

Tablo 3.20’de görüldüğü gibi, sendika üyeliğine olumlu bakanlar, mühendis – mimarlar da sendikaya üye olmalı diyenler, araştırma kitlesinin yaklaşık yarısını (% 49,5) oluşturuyor. Bu kitlenin de yarısı (% 24,7), “mühendis – mimarlar sadece mühendis – mimarlara ait sendikalara üye olmalı” düşüncesinde. Sendikaya üye olmaktan yana olanların üçte biri (% 15,9) ise, “sadece teknik elemanlara ait sendikalara” üye olunmasından yana. Buna karşın mühendis – mimarların “işçi sendikalarında” yer alması gereğini belirtenlerin oranı tüm kitle içinde yüzde 3,3’lük bir büyüklüğü yansıtıyor.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Tablo 3.20 Mühendis mimarların ‘Mühendis mimarlar sendikalarında yer almalı mıdır? Evetse, hangi tür sendikalarda?’ sorularına verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Fikrim yok.	22,8	17,0	6,8	17,9	20,5	22,2	19,0	23,4	20,5
Hayır, yer almamalıdır.	26,7	17,9	35,9	20,4	27,7	4,8	15,0	20,2	23,1
Evet, yer almalıdır.	47,8	61,5	49,4	59,3	44,9	53,8	60,1	43,4	49,5
Sadece mühendis /mimar/şehir plancılarına ait sendikalarda	27,0	31,2	25,2	34,6	22,1	16,9	38,9	18,3	24,7
Sadece teknik elemanlara ait sendikalarda	11,8	23,5	12,9	16,7	17,0	28,3	9,0	11,5	15,9
Kamu çalışanları sendikalarında	7,5	8,1	12,2	6,0	5,8	10,0	3,0	14,8	9,0
İşçi sendikalarında	5,9	2,5	1,8	5,6	4,3	1,7	11,7	0,4	3,3
Yanıtsız	0,6	1,2	0,3	1,2	0,8	-	-	0,6	0,8
Yanıtsız	2,8	3,5	7,9	2,4	6,9	19,2	6,0	13,0	6,8
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 3.21 Mühendis mimarların ‘Mühendis mimarların üyesi olduğu parti/dernek/vakıf var mı? Varsa hangileri?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Yok	70,0	57,6	60,8	55,4	58,2	43,9	58,1	65,8	62,1
Var	26,9	39,6	31,0	43,8	33,9	37,4	25,0	21,2	30,8
Spor, hobi vb dernekler	7,4	13,5	12,5	15,9	10,7	6,1	9,7	5,6	9,6
Mezunlar derneği / vakfı	8,8	11,2	5,2	18,3	12,5	27,0	8,5	3,3	9,3
Sosyal yardımlaşma ve dayanışma dernekleri/ vakıfları	4,4	12,7	6,5	7,6	9,4	10,0	8,0	7,0	8,4
Siyasi parti	5,9	16,6	8,5	15,2	9,2	0,9	1,5	1,6	8,3
Mesleki uzmanlık dernekleri	5,4	8,9	4,9	11,2	7,3	5,6	12,7	3,6	6,5
Hemşehri derneği / vakfı	5,1	7,7	10,1	8,0	6,7	22,6	1,3	3,7	5,9
Diğer	0,6	0,5	0,3	0,8	0,4	0,9	0,8	0,2	0,4
Yanıtsız	1,3	-	0,3	-	-	0,4	-	0,1	0,3
Yanıtsız	3,1	2,8	8,2	0,8	7,9	18,7	16,9	13,0	7,1
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Araştırma kapsamına giren mühendis – mimarların yüzde 30,8’i bir siyasi parti / dernek / vakıf vb kuruluşa üye olduğunu belirtirken, soruyu olumlu yanıtlayan her bir mühendis – mimar ortalama 1,6 üyelik belirtmiş. Maden ve İnşaat Mühendislerinde üyelik oranı yüzde 40'lara ulaşırken, ortalama üyelik belirtme sayısı da 1,8'e yükseliyor.

Siyasi parti üyeliği mühendis – mimarlar arasında yüzde 8,3'lük bir orana ulaşırken, herhangi bir dernek, vakıf üyeleri arasında siyasi parti üyelik düzeyi yaklaşık her dört kişiden biri oranına tırmanıyor. Bu da, mühendis – mimarların spor derneklerinden mezunlar derneğine, mesleki derneklerden yardımlaşma dernek ve vakıflarına, siyasi partilere kadar uzanan bir

üyelik oranıyla, toplumsal ve siyasal örgütlenmelere katılım düzeyi yüksek bir kesimi oluşturduğunu ortaya çıkarır.

B. Sosyal, Kültürel, Politik Değerler ve Yönelimler

Araştırmanın bu bölümünde 6 soru yer alıyor. Bu sorulardan birisi, Türkiye’nin bugün (araştırmanın anketle veri derleme döneminin Ocak 2006 – Temmuz 2007 tarihleri arasında olması nedeniyle güncel soruların ilgili dönemler çerçevesinde irdelenmesi gereği göz ardı edilmeden) acilen çözülmesi gereken sorunlarının neler olduğu iken, bir diğeri de, son 5 yıllık dönemde Türkiye’de iyiye ve kötüye giden gelişmelerin neler olduğudur.

Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyeliği, özelleştirme ve küreselleşme konularındaki düşünceler de, araştırmanın bu bölümünde ele alınan konular arasında yer alıyor.

Tablo 3.22 Mühendis mimarların ‘Türkiye’nin acilen çözülmesi gereken üç önemli sorunu nedir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İşsizlik	50,3	55,9	57,2	59,4	55,6	55,3	67,2	50,5	53,7
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	35,2	34,5	34,6	32,7	35,9	34,3	42,4	37,6	35,9
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	16,8	31,8	23,6	23,5	25,2	22,1	40,8	22,5	24,5
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	19,1	30,5	23,2	23,9	26,8	12,1	19,5	18,2	23,6
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	25,7	18,3	29,0	27,5	18,4	28,7	9,5	13,3	18,9
Terör, şiddet olayları	19,5	15,1	18,3	9,2	17,7	5,2	16,0	19,4	17,5
Adalet sistemindeki zayıflık	15,5	20,6	13,8	19,5	17,4	6,5	12,5	15,1	17,1
Laikliğe yönelik tehditler	16,4	16,3	21,7	10,3	15,9	27,0	6,8	20,4	17,0
Yoksulluk	14,4	13,0	3,1	11,2	10,0	43,1	8,5	16,5	13,2
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	11,7	12,2	15,9	8,8	12,5	1,7	24,4	15,6	13,1
Kürt sorunu	13,9	10,1	1,5	16,0	13,8	4,3	0,8	15,3	13,0
Ülke yönetimi	12,8	10,7	11,3	7,2	5,3	25,7	5,5	10,5	9,5
Siyasi kadrolaşma	8,9	12,9	7,4	5,6	7,6	6,9	11,0	9,5	9,4
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	10,7	6,7	4,3	14,8	9,7	3,5	2,3	8,1	8,8
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	9,2	5,9	3,7	10,0	7,0	2,2	17,9	6,5	7,2
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	7,1	6,2	2,8	5,6	6,7	3,5	0,8	8,2	6,8
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	4,7	5,5	3,4	3,6	5,0	2,6	0,8	1,7	4,1
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	1,2	2,1	1,2	4,0	2,6	19,6	-	2,6	2,3
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye’nin karşı karşıya olduğu, acilen çözülmesi gereken en önemli üç sorununu araştırma kitlesi, “İşsizlik / Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar / Gelir dağılımındaki eşitsizlik” şeklinde tanımlıyor. Mühendislik – mimarlık meslek dallarına göre de genel eğilimlerin yinelenmesine karşılık, Elektrik, Jeofizik ve Maden Mühendisleri “İnsan hakları ve demokrasi sorunu” da acil çözüm bekleyen üç konu arasına katıyorlar. Bu seçenekleri ülke yönetimine ve siyasetine ilişkin sorunlar ile Türkiye’nin uluslararası arenadaki bağımlılığına ilişkin seçenekler izliyor.

Acilen çözülmesi gereken sorunlar arasında “ Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır / IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi” gibi ulusal bağımlılık konuları ve “Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası / Güvenlik güçlerinin uygulamaları” gibi ülke yönetimi konularına en az oranda yer verilmiştir. Bu acilen çözülmesi gereken sorun yaklaşımı, mühendislik – mimarlık dallarına göre önemli farklılaşmalar göstermiyor.

Tablo 3.23 Mühendis mimarların ‘Türkiye’de son beş yılda en çok iyiye giden ilk üç konu?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	24,0	35,0	25,1	25,1	28,8	30,4	29,2	16,8	26,0
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	25,3	33,0	29,6	27,5	28,5	10,8	27,7	15,4	25,4
Ülke yönetimi	15,3	17,3	14,7	16,7	15,7	4,8	10,0	12,9	15,1
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	18,7	14,2	6,5	13,6	16,6	2,6	10,2	12,9	15,1
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	16,8	17,2	6,8	10,7	16,3	24,4	4,5	12,3	15,1
Terör, şiddet olayları	13,4	14,5	11,9	25,9	15,3	23,5	15,7	14,9	15,0
İşsizlik	15,7	6,2	14,0	16,4	12,0	20,0	21,9	10,5	11,4
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	9,4	9,8	10,4	14,7	11,5	20,0	3,0	11,5	10,7
Kürt sorunu	9,0	3,9	9,2	16,0	10,7	39,7	13,4	9,1	8,8
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	9,7	7,9	15,5	12,0	7,3	2,6	6,2	9,6	8,7
Laikliğe yönelik tehditler	8,2	5,6	1,5	10,0	6,3	0,9	11,7	10,2	7,6
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	7,7	6,7	9,2	12,0	7,1	2,2	8,7	4,4	6,7
Adalet sistemindeki zayıflık	9,4	4,9	9,5	6,0	5,6	1,3	7,0	6,6	6,5
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	2,7	8,7	1,5	3,2	5,0	0,9	0,5	8,3	6,0
Yoksulluk	4,2	4,5	2,5	4,0	7,4	1,3	11,2	7,4	6,0
Siyasi kadrolaşma	4,3	3,7	2,5	6,8	5,2	0,4	1,8	5,4	4,7
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	4,2	6,9	2,8	6,8	5,4	1,3	6,5	2,2	4,7
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	5,1	2,3	1,5	6,4	3,0	0,4	0,8	2,5	3,2
Hiçbiri	11,1	11,4	18,0	7,9	13,3	16,0	6,5	15,1	12,7
Diğer	1,3	1,2	1,2	0,8	0,8	1,3	1,0	0,9	1,0
Yanıtsız	15,3	12,1	19,2	8,3	11,3	4,3	20,2	18,5	14,2
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının dördüncü yılında Türkiye’de iyiye giden şeylerin başında “İnsan hakları ve demokrasi sorunu / Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar”ın sayılması oldukça dikkat çekici. Öne çıkan ilk iki konunun ardından yaklaşık her altı mühendis – mimardan biri tarafından tek tek belirtilmiş dört konu daha var ki bunlar; “ülke yönetimi / güvenlik güçlerinin uygulamaları / rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma / terör, şiddet olayları” gibi ilk iki maddeyle de doğrudan ilişkili demokrasi ve ekonominin iyileşme halinin pekişmiş tanımını ortaya çıkarıyor. Dolayısıyla araştırma kapsamına giren mühendis – mimarlar, acilen çözülmesi gereken sorunların yanısıra temel bazı sorunların da çözümü doğrultusunda AKP iktidarının olumlu adımlar attığını ifade etmiş oluyorlar.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Türkiye’de son beş yıllık dönemde iyiye giden konular olduğu gibi kötüye gidenler de var. Bunların başında “işsizlik” ve “gelir dağılımındaki eşitsizlik” geliyor. Ardından “terör, şiddet olayları”. Ancak burada dikkat çeken nokta araştırma sorularını yanıtlayan mühendis – mimarların yüzde 21,2’sinin terör, şiddet olaylarını son beş yıl içinde kötüye giden konular arasında sayarken, aynı mühendis – mimarların yüzde 15’inin son beş yıl içinde iyiye giden konular arasında sayması. Aynı biçimde “hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar” araştırma kitlesinin yüzde 25,4’ü tarafından iyiye gidiyor diye işaretlenirken, yüzde 20,9’luk bir grup tarafından da kötüye gidenler arasında işaretleniyor.

Tablo 3.24 Mühendis mimarların ‘Türkiye’de son beş yılda en çok kötüye giden ilk üç konu?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
İşsizlik	34,9	47,6	23,1	44,2	40,8	34,8	45,6	45,7	42,3
Gelir dağılımındaki eşitsizlik	20,6	24,3	10,8	23,5	23,3	16,5	19,0	17,8	21,3
Terör, şiddet olayları	23,2	18,2	28,4	25,1	17,4	6,9	14,7	26,0	21,2
Hayat pahalılığı ve diğer ekonomik sorunlar	17,9	21,5	17,8	25,5	19,9	11,7	22,7	23,1	20,9
Laikliğe yönelik tehditler	23,4	18,9	10,5	15,1	22,0	11,7	20,0	19,8	20,5
Rüşvet, yolsuzluk, görevi kötüye kullanma	16,0	21,8	5,9	21,5	20,1	4,3	29,9	17,0	18,8
AB’ye üyelik sürecinde verilen / verilecek tavizler	18,9	15,4	18,9	10,7	16,4	4,3	36,8	20,6	17,8
Kürt sorunu	18,3	16,3	23,8	10,0	15,2	23,5	3,5	19,0	16,8
Yoksulluk	20,1	13,9	9,2	18,7	11,7	58,4	3,8	19,6	16,0
Adalet sistemindeki zayıflık	17,9	16,9	24,1	22,3	13,9	8,7	6,8	12,0	15,2
Siyasi kadrolaşma	11,9	17,1	7,7	13,5	14,3	30,0	15,5	9,3	13,1
Uluslararası ilişkilerdeki bağımlı tavır	13,3	11,8	11,9	10,0	10,9	23,9	12,9	6,7	10,5
İnsan hakları ve demokrasi sorunu	11,0	9,2	10,7	4,4	12,3	3,5	7,7	8,8	10,1
IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların isteklerine boyun eğilmesi	7,5	8,1	4,3	5,2	8,7	3,9	3,0	13,7	9,3
Ülke yönetimi	10,6	8,2	5,5	10,4	7,2	22,2	10,0	9,2	8,7
Sosyal devlet uygulamalarının zayıflaması	7,6	5,9	15,5	7,6	8,3	3,9	6,5	7,8	7,6
Seçim sistemi ve siyasi partiler yasası	3,6	3,4	1,2	2,4	3,4	0,9	5,5	2,8	3,2
Güvenlik güçlerinin uygulamaları	2,6	2,1	7,3	8,8	2,8	0,4		2,0	2,7
Hepsi	0,3	0,5	12,5	0,8	2,7	1,3	0,3	1,7	1,6
Diğer	0,1	1,1	0,3	4,0	1,1	0,4	5,5	0,2	0,8
Yanıtsız	4,2	3,4	7,6	1,6	3,9	0,4	6,0	2,3	3,4
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

“Laikliğe yönelik tehditler” konusu, mühendis – mimarların yüzde 20,5’i tarafından kötüye giden konuların ön sıralarına taşınırken, bu konuda iyi gelişmeler yaşandığını düşünenlerin oranı yüzde 7,6 düzeyinde kalıyor. Araştırmada mühendis – mimarlara, hem iyiye hem de kötüye giden konular sorulurken, kendilerinden üçer yanıt işaretlemeleri istenmişti. Soruları yanıtlayanlar iyiye giden konuları belirtirken ortalama 2,3, kötüye gidenleri belirtirken ise 2,9 konu işaretlemişler. Ayrıca iyiye giden konuları işaretlerken yüzde 14,2’lik yanıtsız oranına karşın kötüye giden konularda bu oran yüzde 3,4’e gerilemiş. Dolayısıyla, ortada iyiye giden konudan daha çok kötüye giden konu olduğu ve araştırma kitlesinin de ağırlıklı bu yönde düşündüğü, böylece bir kez daha ortaya çıkmış oluyor.

Türkiye'nin Avrupa Birliğine girişine ilişkin aşağıda sergilenen görüşler arasından düşüncelerine uygun görüşleri işaretleyenlerin (kitlenin yüzde 96,7'si) ortalama 3,7 seçenek işaretledikleri görülüyor. Aşağıdaki tabloda yer alan 15 cümleden (griye boyanmış olan) 10'u AB'ye giriş açısından olumlu yönleri, 5'i ise olumsuzlukları gösteren görüşler olup, her bir görüş olumlu ise kitlenin ortalama yüzde 21,6'sı tarafından, olumsuz ise kitlenin ortalama yüzde 27,7'si tarafından belirtilmiştir.

Tablo 3.25 Mühendis mimarların 'Türkiye'nin Avrupa Birliğine giriş sürecine ilişkin düşünceler?' sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir.	34,1	51,5	32,3	39,8	40,9	23,0	41,5	30,2	38,9
Kişisel hak ve özgürlükler artar.	40,3	46,3	37,3	48,6	36,1	57,4	28,0	24,0	36,5
Avrupa'ya bağımlılığımız artar.	28,5	34,5	23,6	43,5	33,1	16,9	15,5	32,9	32,4
Değerlerimizden taviz veririz.	27,8	30,2	27,3	30,7	34,9	13,9	21,3	28,5	30,3
Türkiye'nin sömürülme düzeyi artar.	27,9	32,4	20,3	30,3	28,9	16,9	25,5	33,1	30,3
Demokrasi gelişir.	24,6	33,6	25,7	35,5	27,8	15,6	16,7	18,0	26,0
Nitelikli işgücü Avrupa'ya göç eder.	22,0	19,5	21,1	23,9	29,3	10,8	16,7	26,4	24,5
Yabancı sermayenin gelişi hızlanır ve yatırımlar artar.	24,6	31,7	20,9	27,5	28,0	31,7	20,8	12,7	24,0
İş imkanları artar.	25,5	20,6	35,7	27,5	24,0	8,7	40,6	18,8	22,8
AB'nin askeri oluruz.	14,8	19,5	11,9	15,5	23,1	11,3	25,4	24,3	20,6
Etnik ve kültürel özgürlükler artar.	22,6	17,6	26,6	17,1	14,6	44,9	4,0	14,2	16,9
Refah düzeyimiz artar.	18,4	18,3	15,3	26,7	16,4	25,7	10,8	9,1	15,6
Mesleğimizi ve meslektaşlarımızı olumlu etkiler.	15,2	16,9	19,6	18,3	18,4	27,0	20,5	10,7	15,6
Var olan statükonun değişmesi kolaylaşır.	11,6	13,5	4,9	7,6	11,3	5,2	1,5	5,9	10,0
Çağdaş uygarlık düzeyini daha çabuk yakalarız.	10,2	13,2	7,4	11,5	9,2	5,6	3,3	8,0	9,9
Yanıtsız	5,3	1,5	7,6	0,8	3,1	0,4	6,2	3,6	3,3
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde yaşanacak olumlu gelişmelerin ilk üçü, "ürün ve hizmet standartları iyileşir, günlük yaşama ilişkin düzenlemeler gelişir / kişisel hak ve özgürlükler artar / demokrasi gelişir" şeklinde ifade edilen görüşlerdir. Bu görüşlerin ilki kitlenin yüzde 38,9'u, ikincisi yüzde 36,5'i, üçüncüsü ise yüzde 26'sı tarafından belirtilmiştir.

AB'ye girişle ilişkili olarak en çok belirtilen ilk üç olumsuz görüş "Avrupa'ya bağımlılığımız artar / değerlerimizden taviz veririz / Türkiye'nin sömürülme düzeyi artar" görüşleridir. Bu görüşlerin belirtilme düzeyleri sırasıyla yüzde 32,4 / 30,3 ve 30,3 olarak gerçekleşmiş.

Mühendislik – mimarlık dalları ayrımında AB'ye giriş konusuna bakıldığında Meteoroloji ve Jeofizik Mühendislerinin olumlu görüş belirtme oranlarının ortalamasının üzerinde, olumsuz görüş belirtme oranlarının ise ortalamasının altında kaldığı gözleniyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Buna karşın Ziraat Mühendisleri tam ters bir yansımayı ortaya çıkarıyor. Buradan hareketle Meteoroloji ve Jeofizik Mühendislerinin AB’ye girişten yana, Ziraat Mühendislerinin ise AB’ye girişe karşı görüşleri daha ağırlıklı olarak savdukları söylenebilir. Bu arada, Peyzaj Mimarlarının ise AB’ye katılıma ilişkin hem olumlu hem de olumsuz görüş belirtme açısından ortalamaların altında kalan tek dal olduğunu belirtmekte yarar var.

Tablo 3.26 Mühendis mimarların ‘Türkiye’deki özelleştirmeler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteoroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor, bu nedenle özelleştirilmelidir.	33,4	42,1	31,5	21,1	35,9	10,0	14,0	21,1	32,0
Özelleştirme ancak KİT’lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir.	21,0	21,7	26,0	37,9	21,8	27,4	26,7	18,5	21,5
KİT’ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir.	13,4	7,8	4,6	9,1	11,8	23,1	13,4	21,6	13,6
Özelleştirmeler devletin ekonomiye doğrudan müdahalesini azaltmak / engellemek amacıyla uluslararası kuruluşlarca dayatılan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir bileşenidir.	7,6	9,7	12,9	10,3	11,0	9,5	9,2	7,7	9,2
Özelleştirmeler, emekçi sınıflardan sermayeye daha çok para aktarmak amacıyla uygulanan neoliberal ekonomi politikasının önemli bir parçasıdır.	5,6	6,2	8,5	7,2	4,1	4,8	7,0	7,1	5,8
Fikrim yok	12,8	5,8	7,0	8,8	10,5	22,2	11,7	18,3	11,8
Yanıtız	6,2	6,8	9,5	5,6	4,9	3,0	17,9	5,7	6,0
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Araştırmada mühendis – mimarlar özelleştirme sorusuna yüzde 17,8 oranıyla ya yanıt vermiyor ya da fikri olmadığını beyan ediyor. Özelleştirmeden yana görüşlerini “devlet işletmeleri verimli çalıştırılmıyor, hazineye yük oluyor bu nedenle özelleştirilmelidir / özelleştirme ancak KİT’lerin gerçek değerleriyle satılmasına hizmet edecekse iyi bir şeydir” şeklinde ifade edenler araştırma kitlesi içinde yüzde 53,5 düzeyine ulaşıyor.

Özelleştirmeyi emekçi sınıflardan sermayeye para aktarma ve / ya da neoliberal politikaların bir dayatması olarak görenlerin 8 oda kapsamındaki mühendis – mimarların yüzde 15’i (% 5,8 + % 9,2) oranında olduğu görülüyor. Buna karşın, özelleştirmeye “KİT’ler ekonomimizin gelişmesi için gereklidir, özelleştirilmemelidir” anlayışıyla karşı çıkanların oranı ise yüzde 13,6 olarak gerçekleşiyor.

Ağırlıkları özelleştirmeden yana olan mühendis – mimarların küreselleşmeyle ilişkili en çok katıldıkları görüş “Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar” (katılanları oranı % 54,9) fikrinde odaklanıyor. Görüşe katılanlarla katılmayanlar arasında önemli bir farkın olduğu bir başka ifade ise “küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir” (katılanların oranı yüzde 45,7) yaklaşımını ortaya çıkarıyor.

“Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarlara karşı işleyen ve ulus devletin yetkilerini daraltan bir süreçtir” ifadesi ile “küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır” yaklaşımı, mühendis – mimarlardan hemen hemen aynı oranda destek buluyor (% 38,5 ve % 39,8).

Tablo 3.27 Mühendis mimarların küreselleşme ve siyaset hakkındaki bazı değerlendirmelere katılma dağılımları

		Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Meteo roloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Küreselleşme teknolojik gelişmelerle hızlanan bir süreçtir; gerekli müdahaleleri yapanlar bu süreçten yararlanırlar.	Katılıyorum	56,3	62,8	61,8	53,7	54,6	64,8	49,0	47,4	54,9
	Katılmıyorum	10,0	8,4	9,5	6,8	11,5	24,8	7,2	15,0	11,2
	Fark	46,3	54,4	52,3	46,9	43,1	40,0	41,8	32,4	43,7
Küreselleşme uluslararası sermayenin yararına bir tercihtir; zenginleri daha zengin, yoksulları daha yoksul yapan bir süreçtir.	Katılıyorum	41,0	46,7	53,2	56,5	44,5	46,5	47,6	47,2	45,7
	Katılmıyorum	15,3	25,2	22,0	15,5	20,0	4,8	10,8	15,0	18,7
	Fark	25,7	21,5	31,2	41,0	24,5	41,7	36,8	32,2	27,0
Küreselleşme sosyal devleti zayıflatan, ulusal çıkarlara karşı işleyen ve ulus devletin yetkilerini daraltan bir süreçtir.	Katılıyorum	35,4	41,6	45,3	47,0	38,4	25,6	30,7	37,2	38,5
	Katılmıyorum	17,7	22,5	20,8	23,5	24,2	8,7	12,0	18,0	20,7
	Fark	17,7	19,1	24,5	23,5	14,2	16,9	18,7	19,2	17,8
Küreselleşme evrensel refahı, ilerlemeyi ve demokrasiyi geliştiren bir süreçtir; bu sayede dünya küçülmekte, her insan ve her ülke için yeni fırsatlar ortaya çıkmaktadır	Katılıyorum	47,2	44,0	15,7	32,7	40,3	11,7	27,0	33,8	39,8
	Katılmıyorum	25,4	28,5	27,3	32,6	26,4	24,3	43,6	27,5	27,4
	Fark	21,8	15,5	-11,6	0,1	13,9	-12,6	-16,6	6,3	12,4
Toplumu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçer, bunun da tek yeri Meclis değildir.	Katılıyorum	28,4	37,8	43,4	33,4	35,2	17,8	31,5	31,4	33,5
	Katılmıyorum	26,8	33,0	23,9	35,9	27,0	33,5	18,5	25,6	28,1
	Fark	1,6	4,8	19,5	-2,5	8,2	-15,7	13,0	5,8	5,4

Mühendis – mimarlara ilişkin değerlendirmelere “toplumu daha iyiye götürmenin yolu siyasetten geçer, bunun da tek yeri Meclis değildir” cümlesine verilen yanıtlardan hareketle son nokta konabilir. Araştırma bulgularına göre siyaset – meclis ilişkisinin irdelendiği yukarıdaki görüşe katılanlar araştırma kitlesinin yaklaşık üçte biri (% 33,5) iken, geride kalan üçte ikilik kesim de kendi içinde ikiye bölünüyor. Siyaset – meclis ilişkisi konusunda görüş belirtmeyen ya da belirtmeyenler (% 38,4) ve görüşe katılmayanlar (% 28,1) şeklinde. Elbette bu sonuç irdelemesine bakarken, mühendis – mimarların kabaca yüzde 30’unun bir dernek, vakıf ya da siyasi parti üyesi olduğu da göz ardı edilmemeli.

C. Benzer Araştırmalarda Görüşlerinin Alınmasını İsterler mi?

Araştırmada, deneklere son olarak “TMMOB olarak meslektaşlarımızın çeşitli konulardaki görüş ve düşüncelerini öğrenmek amacıyla telefon, mektup, ya da e-posta aracılığıyla dönem dönem araştırmalar yapmayı planlıyoruz. Bu tür araştırmalarda sizin de görüş ve değerlendirmelerinizin alınmasını ister misiniz?” sorusu yöneltildi. Bu soruya verilen yanıtların dağılımı aşağıda tabloda sergileniyor. İnşaat Mühendisleri ile Peyzaj Mimarlarının en yüksek oranda “evet” yanıtı verdiği soruya, “hayır” yanıtı en çok Elektrik Mühendislerinden geliyor.

Türkiye’de Mühendis-Mimar-Şehir Plancısı Profil Araştırması

Tablo 3.28 Mühendis mimarların ‘Benzer araştırmalarda görüşlerinizin alınmasını ister misiniz ?’ sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı

	Elektrik	İnşaat	Jeofizik	Maden	Makina	Met oroloji	Peyzaj	Ziraat	Genel
Evet	46,9	71,7	60,4	68,1	62,7	51,2	73,9	40,0	56,2
Hayır	43,0	20,3	31,1	19,5	26,6	26,5	25,4	49,7	34,0
Yanıtsız	10,1	8,0	8,5	12,4	10,7	22,2	0,8	10,3	9,8
Toplam	50.794	59.252	4.869	9.560	73.027	923	3.971	69.171	271.567
Toplam yüzde	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0